DİJİTAL KÜTÜPHANE KANALI

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

https://rantey.org

Yedek ve Duyuru Kanallarımız
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

• Telegram: https://t.me/birkitapbir

• WhatsApp Kanalımız : https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4IvMoc0Y

Anjelik

VE KRAL

Sergeanne Golon

Halk Kitabevi Sunar

ANJELİK

Fiati : 15 lira

Sergeanne Golon

NUR OFSET Tel.: 22 11 21

Anne ve Serge GOLON

ROMAN

ANJELİK

Neşreden :
HALK KİTABEVİ
Sahibi :
Oktay Koroncu

Anne ve Serge GOLON

ANJELİK

ANGELIQUE

Çeviren :
AZMİ NİHAD ERMAN

HALK KİTABEVİ

Ankara Cad. Güncer Han No. 45/9
İstanbul — 1964

Bu Roman HALK KİTABEVİ'nin onikinci kitabı olarak 1964 Eylül ayında yayınlandı.

Kitabı Hazırlayan	:	**Oktay Koroncu**
Dilimize Çeviren	:	**Azmi Nihad Erman**
Kapak Resmi	:	**Oral Orhon**
Kapak Baskı	:	**Apa Ofset**
Dizgi ve Baskı	:	**Çeliker Matbaası**
Cilt	:	**Bilgeler Cilt Atölyesi**

I

Paris Polis Müdürü Mösyö d'Obrey'e söz verdim. O da bu söze dayanarak sa majeste Kral'a teminat verdi. Listenin sonundaki üç isim, açıklanmıyacak, gizli tutulacak. Halk, bunların kimler olduğunu bilmiyecek, öğrenmiyecek... Fakat bu hicviyeleri yazan şair'in bu sabah asılmış olmasına rağmen kont dö Giş'in adı Bütün Parislilerin ağzında dolaşıyor... Sa majeste şunu anlamış bulunuyorlar ki, ifrit'in başını ezmekle bu dedikodudur sona ermiyecek; sürüp gidecek... Böylece de adaletin pençesi, kardeşinin yakasına yapışacak... Ben de Kral hazretlerinin bilgilerine, önemli bir noktanın arzedilmesini rica ettim: Hicviyeler yazan şair, asılmış olmakla beraber, onun suç ortakları aynı işe devam edeceklerdir... Ancak, o üç isim bir daha hiç bir yerde, hiç bir şekilde görünmiyecek...

— Görünecek!.

— Hayır!.

Anjelik ve Desgrez yine karşı karşıya gelmişlerdi... Bir gece önce Polis memurunun omuzuna Anjelik'in başını dayadığı köşede karşı karşıya oturuyorlardı...

Evde onlardan başka kimseler yoktu... Yalnız, yaralı ve ateşler içinde yanan David tavanarasında bulunuyordu... Şehirde devam eden kaynaşmaların akisleri, bulundukları yere kadar pek aksetmiyordu...

Grev meydanında idam edilmiş, darağacında sallanıp duran şair Klod Löpöti'nin cesedi karşısında halk, kaynaşıp duruyordu... Onun hicviyeleriyle on beş yıldan beri inleyip duran Paris, şairin öldüğüne artık inanmıştı... Herkes, rüzgârla uçuşan saçlarını, eski püskü ayakkabılarını birbirine gösteriyordu... Acı duymıyan yoktu Şair için... Vaneri sokağının köşesinde Marjoren anne, ağlıyor; Hürlüret anne de, kocasının gözyaşları içinde ve dokunaklı bir sesle söylediği şu meşhur nakarat'ın ruhunda uyandırdığı derin teessüre kapılmış görünüyordu:

Gün gelecek, gideceğim
Montarögre manastırına...
Dil'i çekerek sizlere
Hep dua edeceğim...

Franburjuva sokağındaki küçük evin bir odasında, karşılıklı oturmuş konuşan Anjelik'le Desgrez, uğultu halinde uzaklardan akseden gürültülerden tedirgin gibiydiler. Görüşmelerinin başkaları tarafından dinlenilmesinden kuşkulanıyorlardı...

Kaynaşma halinde bulunan halk kitlelerinin, Belediye Dairesine

karşı yumruk salladıklarını, ikisi de sanki görüyor, ürperiyorlardı...

Desgrez:

— Dağıtmıya devam edeceğiniz kâğıt tomarlarının nerede olduklarını biliyorum, diyordu... Sendöni mahallesini, asker kuvvetiyle basmak, «Kütük» ve ötekiler gibi dilenciler teşkilâtının ileri gelenlerini inlerinde boğmak, her tarafı didik didik etmek işten bile değil... Fakat bunlara hiç lüzum yok. Bütün bu işleri düzeltecek basit bir çare var... Hırslı bakışlarla beni süzüp duracağınız yerde sözlerime kulak veriniz... Şair Klod Lö Pöti öldü, ölmesi lâzımdı... O, ne zamandanberi ortalığa hakaret yağdırıyordu... Çok iyi biliyorsunuz ki, Kral, aşağılık tabakanın ağzında sakız olmak istemez...

Anjelik, onun sözünü kesti:

— Kral! Kral!.. Bu lâkırdı da hiç ağzınızdan düşmüyor. Kraldan ne kadar da gururla bahsediyorsunuz!

— Gurur, gençliğin bir hatası, günahıdır Madam... Hayat, çok acı hâdiselerle dolu... İnsan, gençliğinde bunları görüp takdir edemiyor... Gurur, kayaları oyan, parçalayan, ufalayan azgın dalgalar gibi, hayatın sert darbelerine karşı koyamıyor, kırılıyor. Ben de hayatta şuraya buraya çok çarptım, örselendim, kırıldım... Sonra unutmayınız ki, Kral, hepimizden kuvvetli... Ben de bu sebeple onun yanındayım, ona taraftarım... Sizin de iki çocuğunuz var Madam. İyi düşününüz. Fikrime göre beni misal olarak ele alınız ve benim gibi davranınız... Bu, sizin için çok hayırlı bir tutum olur...

— Rica ederim susunuz... Bana dehşet veriyorsunuz...

— Yepyeni bir içki veya buna benzer bir şey imâl etmek için bir patente almayı arzuladığınızı duymamış mıydım? Sonra, bu veya müstakil bir ticarî işin tahakkuku için 50 bin lira gibi yüksek bir meblâğa ihtiyaç bulunduğunu düşünmüyor muydunuz? Yahut da ne bileyim ticarî bir imtiyaz, vergi muafiyeti gibi bir şeyler?. Kısa akıllı olmak sizin gibi bir kadının harcı değildir. Kral, mutlak ve katî sükûtunuza karşılık sizinle anlaşmaya hazır bulunuyor, İşte bu faciayı en iyi bir neticeyle öğretmenin çaresi!. Bu işin gerçekleşmesi halinde kaymakam elbette terfi edecek ,daha yüksek bir memuriyete tâyin olunacak... Bana da başka bir vazife verilecek... Sa Majeste rahat bir nefes alacak ve siz, güzelim sâkin talih denizine indireceğiniz sandalınızla mes'ut mukaddereniize doğru rahatça yol almaya başlıyacaksınız... Canavar bir süvarinin mahmuzları altında titriyen kısrak gibi öyle titreyip durmayınız. İyice düşününüz... Cevabınızı öğrenmek için iki saat sonra geleceğim.

Matbaacı Jilber'le adamlarından ikisi, çift tekerlekli bir yük arabasına bindirilerek Grev meydanına getirilmişlerdi... Şair Klod Lö Pöti'nin sallandırılmış olduğu sehpanın yanına, onlar için de üç darağacı

kurulmuştu... Cellât Oben usta, yağlı ipi matbaacının boynuna geçireceği sırada meydanı doldurmuş bulunan halk yığınından, uğultu halinde bir ses yükseldi:

«— Af çıktı! Kral af ilân etti!»

Bu uğultu, cellâtbaşıyı tereddüde düşürdü...

Çok defa böyle olduğu görülmüştü...

Mahkûm ölümün eşiğindeyken Kralın af'la ilgili iradesi darağacının önünde cellâda tebliğ edilmiş, idam mahkûmu da boynunu ipten kurtarmıştı. Bunun için cellâtbaşı, işi ağırdan alarak Kralın imzasını taşıyan af fermanını getirecek memuru beklemiye başladı...

Fakat zaman geçiyor, bu memur bir türlü görünmüyordu... Bu, işin yanlış anlaşılmasından doğmuş bir sonuçtu. Gerçekte Kral, af ilân etmemişti.. Asılanların cesetlerini almak üzere gelen papazlar, kalabalığı yararak darağaçlarının yanına gidemiyeceklerini anlayınca, halk arasından kendilerine bir yol açabilmek için «yoldan çekilin!» diye seslenmiş ve bu söz, yanlış anlaşılarak herkes Kralın af ilân ettiğini sanmıştı.

Cellâtbaşı, işin aslını anlayınca, arkasına döndü ve vazifesine koyuldu... Biraz evvel ümide kapılarak sevinen matbaacı, şimdi çırpınıyor:

— Adalet! Adalet istiyorum! Asıl katiller serbestçe dolaşırken ben idam ediliyorum! diye bağırıyordu!

Matbacının, en katı yürekleri bile yumuşatacak feryatları, yakınmaları kar halk, galeyana gelerek ileriye atıldı ve darağaçları korkunç çatırdılar içinde kırılarak devrildi...

Üzerine yağdırılan taş ve sopa yağmuru altında bunalan cellâtbaşı, üstüne darağaçları kurulmuş geniş kürsünün altına kaçıp saklandı...

Halk hırs içindeydi, ortalığı ateşe vermek istiyordu... Fakat aradan çok geçmeden meydanın nihayetinde süvari kuvvetleri göründü. Bunlar, savurdukları kamçılarla halkı dağıtmaya çalışarak ilerliyorlardı... Güçlükle idam sehpalarının bulunduğu yere varabildiler... Ancak halk, idam mahkûmlarını çoktan kaçırmıştı...

Parisliler, üç evlâdını ipten kurtarmak suretiyle, şimdiki Kralların çocukluğunda ve devletin niyabetle idare edildiği devrede cereyan eden iç harplerde saraya karşı kurulmuş olan ve halk tabaklarının tuttuğu parlâmento cephesi ruhunun tekrar doğduğunu; şair Klod Lö Pöti'nin, 1652 yılında Mazaren'cilerin oklarını saraya karşı savuran ilk kahraman olduğunu söyliyerek övünüyordu ama bir taraftan da yüreklere, birdenbire süngüden geçirilmek korkusu çökmüş bulunuyordu...

Çılgın bir sevinç içinde dans eden kitlelerin bir şarkı nakaratı gibi «Küçük kâğıt helvacısını öldüren kim?» suali, akşama kadar rıhtım boyunu çıngıraklı akislerle inletti, durdu.

Uzaklardan bu akislere cevap mahiyetinde «katil yarın anlaşılacak!» feryatları karşılık veriyorlardı...

Fakat beklenilen çıkmadı... Ertesi gün, hicviye yağmuru dindi... Küçük beyaz kâğıtlar, bir tarafta görülmediği gibi müteakip günlerde de eserine rastlanmadı. Kâbus, artık uzaklaşıyordu... Bundan sonra küçük kâğıt helvacısını kimin öldürdüğünü kimse öğrenemiyecekti... Paris, şair Klod Lö Pöti'nin öldüğüne iyiden iyiye hükmetti...

★

O, zâten daha evvel Anjelik'e:

— Sen çok kuvvetlisin şimdi... Ve tabiî bizi yolda bırakabilirsin, demişti...

Mütemadiyen tekrarlıyormuş gibi Klod Lö Pöti'nin bu sözleri Anjelik'in daima kulaklarındaydı... Hele geceleri, şairin solgun yüzlü hayali hep gözlerinin önündeydi... Genç kadın, grev meydanına gitmek istememişti... Çocukları yanına alarak oraya kadar giden Barb, Anjelik'e: darağacına çekilmiş olan şairin alnına düşerek yüzünün korkunç ifadesini yarı yarıya örten kumral saç tutamından, incecik ayak bileklerine inmiş çoraplarının buruşuk konçlarından, cellâdın belinden çıkarmaya lüzum görmediği kemeri arasına sokulu oyulmuş boynuzdan yapılmış mürekkep hokkasiyle kaz tüyünden kalemine varıncaya kadar en küçük teferruatı bile ihmâl etmeden anlatmıştı...

Anjelik, bu izahata tahammül edemedi...

— Yeter! Sus artık, dedi... Siz hizmetçi ve uşak makulesinin seyrine, hikâyesine doyamadığı bu korkunç idam sahnelerinden nefret ediyorum...

Halbuki Barb, hanımının yufka yürekli olmadığını gayet iyi biliyordu... İdam olunan kimse basit bir insandı, gübrelik şairi diye anılan alelâde bir hicviyeci idi... Hizmetçi olmakla beraber ne kör ne de sağırdı...O da vakitsiz ve gizlice yapılan ziyaretlerden bâzı şeyler sezinlemişti... Hattâ bu gece kuşunun ,başka bir rolü, meselâ hanımının âşıkı olabileceğini de düşünmüştü... Fakat ortada bir de Odije vardı. Barb, Ödije'nin, hanımına karşı olan alâkasını da biliyordu... O, muhitine hürmet telkin aden bir kimseydi... Hanımı, onun için gözyaşı dökmüş olsaydı Barb, bunu mazur görecekti... Fakat Anjelik'in Klod Lö Pöti için gözyaşı dökmesini ve teessüre kapılmasını mânasız buluyordu... Bu çatı altında da haylı garip maceralar cereyan ediyordu...

Hanım bir türlü, yanındakiler bir türlüydü... Meselâ Javo, yukarıda yatan David'in tedavisiyle meşgul olmaya can atıyor, Barb ise ona mâni oluyordu... On yedi yaşındaki bir delikanlının, kendisinden üç yaş küçük bir kız tarafından tedavisi gülünçtü... Barb, Javo'nun David'e tutkunluğunu pekâlâ farkediyordu... Florimon'la Kantor ise evdeki bu ka-

rışık havadan faydalanarak sık sık döğüşüyor, biribirlerinin saçlarını yoluyorlardı... Kantor, üç buçuk yaşında olduğu halde beşini süren Florimon'dan daha kuvvetliydi... Evde gürültü, kıyamet eksik değildi...

Üç gece üst üste uyumamış olan Anjelik yine uykusuz geçen bir gecenin sabahında:

— Artık bu hayata tahammül edemiyeceğim, dedi...

O gün akşama doğru, Notrdam köprüsündeki evinde Desgrez'le buluşacaklardı... Polis âmiri, onu gizli anlaşmaları icabı olarak mühim şahsiyetlerle tanıştıracaktı...

Anjelik'in teklifleri kabul edilmişti... Genç kadın, basılmış hicviyeleri ihtiva eden üç küçük sandığı onlara teslim edecek ve yeni bir hayata başlıyacaktı... Bu suretle servet sahibi olacaktı... Aynı zamanda da imparatorluk hudutları içinde çikolata yapımı ve satış hakkını elde edecekti.

★

Genç kadın, biraz evvelki sözünü tekrarladı:

— Artık bu hayata tahammül edemiyeceğim...

Mumu yaktı. Gün batmıştı... Tuvalet masası üzerindeki aynaya solgun ve üzgün yüzü aksetti. Kendi kendine:

— Yeşil gözler, dedi... Felâket getiren bir renk... Beni sevene de, sevdiğime de felâket getirdiğim doğruymuş demek!

Şair Klod ne oldu? Asıldı... Nikola? Belki o da aynı âkıbete uğradı. Ya Jofrey dö Peyrak? Diri diri yaktılar onu...

İki eliyle yanaklarını yokladı... İçinde kuvvetli bir titreme uyanmıştı, zor nefes alıyordu. Halbuki ateşi yoktu. Yanakları buz gibiydi...

«— Hepsi benden kuvvetli olan bu adamlarla mücadele bana ne kazandıracak? Benim işim mi bu? Bir kadının yeri sıcak yuvasında, sevdiği kocasının ve çocuklarının yanındadır. Florimon'un doğduğu o küçük şatoyu hatırlıyorsun değil mi Jofrey? Dağlardan kopup gelen rüzgâr, pençereleri dövüyor, ben de senin dizlerine oturmuş bulunuyordum. Yanağımı yanağına dayamıştım. Ocaktaki alevlerin akisleri oynaşan senin o tuhaf yüzünü, biraz da korku karışık bir huzur ve hayranlıkla seyrediyordum. Bembeyaz dişlerini göstererek gülmesini ne güzel bilirdin! Bâzen büyük yatağımıza uzanırdım. Sen de bana, dağlardaki aksisadayı andıran o derin ve kadife kadar yumuşak sesinle şarkı söylerdin... Aradan zaman geçer, uykuya dalardım... Yanıma, bembeyaz tertemiz, nerkis kokan örtülerin serinliğine gömüldüğünü uykum arasında farkederdim... Sana çok şeyler verdiğimi biliyorum Jofrey... Fakat sen, bana her şeyi vermiştin... Rüyamda bile «ebediyen mesut olacağız» derdim.»

Sarsak adımlarla sendeliye sendeliye yatağının kenarına kadar yürüdü. Orada diz üstü düşerek başını örtülere gömdü...

— Jofrey! Biricik aşkım!

Ne zamandanberi zapta muvaffak olduğu feryatlarını artık tutamadı...

— Gel! Gel, artık Jofrey, beni yalnız bırakma...

Jofrey, artık gelmiyecekti, geriye dönmiyecekti... Anjelik, bunu biliyordu. O, çok uzaklara, dönülmez ufuklara gitmişti... Anjelik acaba onunla buluşabilecek miydi? Tanrıdan mağfiret niyaz etmek için o zavallının baş ucuna gidilecek bir mezarı bile yoktu... Onun külleri, Sen nehrinden kopup gelen rüzgâra karışarak savrulup dağılmıştı.

Anjelik, kalktı... Gözleri yaşlı değildi...

Masanın başına oturdu, bir tabaka kâğıt aldı, kalemini yonttu...

«Efendiler, bu mektubu okuduğunuz sırada ben, hayattan ayrılmış bulunacağım... Biliyorum, insanın kendi hayatına kasdetmesi büyük bir cinayettir. Ben, en derin noktalarına kadar ruhlara vâkıf olan Allaha sığınıyor, onun gufranına kendimi terkediyorum... İlk oğlumun mukadderatını adalete ve kralımızın gönül yüceliğine emanet ettim. Kraliyet ailesinin daima hürmetkârı bulunduğum şerefine bir susuşa karşı kral hazretlerinden istirhamım bu küçük talihsiz yavrulara bir baba şefkat ve merhameti göstermesi, bu mümkün olmadığı takdirde; ileride tahsil ve terbiye imkânlarından mahrum kalmamaları için babaları Kont dö Peyrak'm adını ve mirasını onlara iade ederek bağışlamasıdır.»

Çocuklar için bir kaç şey daha yazdı: Bu arada yetim kalan Sayunun da himayesini rica etti. Anjelik, ayrıca Barb'a da bir mektup yazarak, Florimon ve Kantoru ne olursa olsun katiyen bırakmamasını: malik olduğu mütevazi eşyasını, elbise ve mücevherlerini ona terkettiğini vasiyet etti.

İkinci mektubu zarfa koydu ve sicimle bağlıyarak mühürledi.

Şimdi kendini ferahlamış hissediyordu. Tuvaletini düzeltti, giyindi, sonra çocukların odasına geçti... Adeta uyuşmuş gibiydi. Çocuklarını görmekten saadet duyuyordu... Ama onlardan ebediyen ayrılacağı düşüncesi üzerinde bir tesir uyandırmıyordu... Çocukların ona artık ihtiyaçları yoktu. Çocuklara, daha iyi tanıdıkları, alıştıkları Barb bakacak, onları Montlu'ya götürecekti... Orada, bu müteaffin şehirden uzakta, tertemiz kır havası ve güneş içinde büyüyeceklerdi...

Anjelik bir şey söylediği zaman isyankâr bir tavır takınarak karşısında homurdanan Florimon; kendileri için kurulmuş küçük bir krallık saydıkları evde, iki hizmetçi, köpekleri Patu, kuşları ve oyuncakları arasında, akşamları daima geç gelen bu annenin mevcudiyetini zâten unutmuş görünüyordu.

O sabah da Florimon; güzel, kırmızı elbisesine sırma işlenmiş bir kordelâyı iliştirmişti... Ona:

— Anne, ben artık büyüdüm, dedi... Ne zaman bana büyüklerinki gibi elbise alacaksın?

— Yavrum, senin pembe tüylü güzel bir şapkan var... Senin yaşındaki bir çok erkek çocukların böyle şapkaları yok...

Florimon, arzusunun hiçe sayıldığını anlayınca hıslandı, borazanını yere fırlattı...

— Hayır! diye bağırdı... Hayır işte... Büyüdüm ben... Büyükler gibi elbise isterim...

Anjelik, sert bir muameleyle çocuğa haddini bildirmek için kapıldığı hırsı, sükûnetle yenmesini bildi...

Öğle yemeğinden sonra, çocukların uykuya yatışlarından faydalanarak mantosunu giydi ve evi terketti... Desgrez'e uğrıyacak, yanına aldığı mühürlü zarfı, o meşhur gizli içtimaa götürmesi için ona bırakacak sonra 'ondan ayrılarak rıhtım boyunca yoluna devam edecekti. Önünde daha uzun saatler vardı. Bir hayli yürümek niyetindeydi. Kırlara açılacak, sonbaharın sararttığı kırları, ağaçları son defa seyredecek, ona çocukluk günlerini hatırlatacak olan taze kır havasını içine sindire sindire, teneffüs edecekti...

II

Anjelik, Notrdam köprüsündeki evinde Desgrez'i bekledi .Her gün peşlerinden koştuğu güruh, köprü altında barınmayı itiyad edinmiş oldukları halde Desgrez köprü üstünde oturmaktan hoşlanıyordu...

Anjelik, dekoru değişmiş buldu... Genç kadın, onu yıllarca evvel, insanda hemen yıkılıverecekleri intibaını uyandıran Küçük köprüdeki harap evlerden birinde otururken ilk defa ziyaretinde evin dekoru şimdiki gibi değildi...

Desgrez, bu zengin muhitte, oldukça yeni bir evceğize sahip olmuştu... Binanın ön cephesi basit bir zevkin ifadesi olan çiçek, meyve ve bir sürü madalye motifleriyle süslenmiş, bu motifler göz alıcı parlak boyalarla boyanmıştı.

Kapıyı açan kâtip onu bir odaya sokmuştu... İçerisi de binanın dış cephesinden farklı değildi. Oda, ahım şahım bir gösterişte değildi. Basit döşenmişti... Genç kadının dikkatini çeken eşya, uzun tahta sütunlar üzerine oturtulmuş perdeli ve sahnişli geniş yatakla, yaldızlı bronz motifleriyle süslenmiş çalışma masası oldu...

Desgrez'in avukatlıktaki malî durumunu bilen Anjelik, bugünkü refahının nasıl sağlayabildiğini merak etmişti... Fakat ona bir şey sormıyacaktı. Zâten buna ne lüzum vardı? Mektubu ona bırakacak, evden

ayrılıp gidecekti... Çocuklarını arkada bıraktığı için de müteessir değildi... Barb, onları büyütecek, yetiştirecekti...

Sen nehrine bakan açık pencereden içeriye dolan dışarının gürültüsü, genç kadının kulaklarında uğultulu akislerle büyüyordu... Hava çok güzeldi... Sonbahar güneşinin ışığı salonun cilâlı zeminini tatlı bir aydınlığa boğmuştu...

Genç kadın, koridordan gelen ayak sesleri üzerine toplandı... Anjelik, Desgrez'i yürüyüşünden bile tanırdı.

Polis âmiri, salona girdi. Onu görünce hiç hayrete kapılmadı.

— Hoş geldiniz Madam, dedi. Sorbon'u dışarıda bıraktım... ayakları kirli de...

Desgrez. o gün de iyi giyinmişti... Yakası siyah kadifeli muhteşem paltosunu bir iskemlenin üzerine attı... Sonra şapkasını, perukasını ve kılıcını çıkardı... Şimdi eski, mütevazi haline dönmüştü... Keyfi yerinde görünüyordu...

— Mösyö Obrey'den geliyorum... Her şey yolunda gidiyor... Ticaret ve maliye âleminin en büyük simalariyle karşılaşacaksınız... Hattâ Mösyö Kolber bile içtimada hazır bulunacak...

Anjelik, nezaket icabı gülümsedi... Bu lâkırdıları o kadar boş buluyordu ki... Ne ticaret ve maliye âleminin büyük simalarını, ne de Mösyö Kolber'i görebilecekti... Onlar, toplanmış bulundukları sırada Anjelik'in cesedi, Sen nehrinin bulanık sularına gömülmüş olacaktı... İşte o zaman tamamiyle hür bir âlemde bulunacaktı... Hiç kimse ona yetişemiyecekti... Belki Jofrey onunla birleşecekti...

Birden ürperdi. Desgrez, bir şeyler söylemiş fakat o duymamıştı.

— Ne dediniz?

— Randevu için erken geldiniz, diyorum...

— Size gelirken galiba hızlı yürüdüm... Biraz dolaşırım dışarıda, vakit geçer... Yalnız üzerimde bir zarf var, belki düşürürüm... Onu size bırakayım; dönüşte, toplantıya giderken alırım...

— Başüstüne Madam...

Desgrez, uzatılan zarfı aldı ve konsol üzerindeki madenî bir mahfazaya koydu, kapağını kapattı...

Anjelik, eldivenlerini ve yelpazesini almak üzere ayağa kalktı... Şu ana kadar her şey yolunda gitmiş, bir aksilik çıkmamıştı... Bundan sonra da yapılacak işler basitti. Hiçbir şey belli etmeden, bir müddet sâkin sâkin yürümek, sonra yürüyüş istikametini nehre çevirivermek...

Anjelik, çıkmıya hazırlandığı sırada kapı kilidinde dönen bir anahtarın sesiyle irkildi... Dönüp, baktı. Desgrez, kapıyı kilitlemiş, anahtarı cebine koyuyordu.

Sonra, gülerek ona doğru yürüdü...

— Biraz daha oturunuz, dedi... Ne zamandanberi size iki üç şey sormak istiyordum... Şimdi fırsat düştü.

— Fakat gecikeceğim...

— Gecikmezsiniz.

Desgrez. yine gülerek söylüyordu.

— Sonra uzun sürmez... Oturunuz rica ederim.

Masa önündeki bir iskemleyi gösteriyor, Kendisi de karşı taraftaki iskemleye oturmaya hazırlanıyordu...

Anjelik, ne yapacağını kestirememenin aczi içinde donup kalmıştı... Kalkması mı, oturması mı, beklemesi mi yahut gitmesi mi lâzımdı?

Fevkalâde bir şey olduğu muhakkaktı... Öyle olmasa Desgrez, hiç kapıyı kilitler miydi?

—. Sizden öğrenmek istediğim şeyler, son zamanlarda ciddî bir surette meşgul olduğum mühim bir meseleye taallûk ediyor. Tafsilâta girişsem,iş uzayacak .....Hem sizi de sıkmış olurum... Suallerime cevap vermeniz kâfi... Şey...

Ağır ağır ve Anjelik'in yüzüne bakmadan konuşuyordu... Bir elini alnına dayamış, yarı kapalı gözlerinin üzerine siper etmişti...

Zihnen bir hayali kovalar gibi bir hali vardı.

— Bundan dört sene evvel, bir gece Senjermen mahallesinde Glazer adındaki eczacının evi soyulmuş ve aşağı tabakadan iki kişi de tevkif edilmişlerdi... Aradan hayli zaman geçmiş olmasına rağmen tevkif edilenlerin lâkaplarını unutmadım... Bunlar Kilidsöken ve Tedbirli lâkaplariyle maruf iki serseriydi... Herifler asıldı... Darağacına çekilmeden evvel, yapılan sorguları sırasında, Tedbirli lâkabiyle anılan karmanyolacı bâzı şeyler söylemişti... Hapishane arşivinde saklı bir zaptı tetkik ettiğim sırada bu ifadeye rastladım... Bu da şimdi yapmakta olduğum bir tahkikatı aydınlatmış oldu... Karmanyolacı, ifadesinde, o gece yaptıkları baskın sırasında eczacı Glazer'in evinde gördüğü bir şeyden bahsediyor. Maalesef ifadede vuzuh yok... Binaenaleyh insan, tereddüde düşüyor... Bu mevzu hakkında beni aydınlatmanızı rica edecektim sizden... Glazer'in evinde ne vardı?

Âlem, gittikçe gerçek olmaktan uzaklaşıyordu sanki... Odanın dekoru birden silinivermiş, ortada yalnız, Desgrez'in gözbebeklerinde parlayan, fosforlu balık pulları gibi yarı şeffaf ve garip bir kırmızı pırıltı kalmıştı.

Anjelik:

— Bu suali bana mı soruyor sunuz? Dedi...

— Evet... O gece yaşlı eczacının evinde ne gördünüz?

— Nasıl bilebilirim bunu? Galiba siz, aklınızı oynatıyorsunuz...

Desgrez, derinden bir iç geçirdi ve gözbebeklerindeki o garip pırıltı,

inen göz kapakları altında kayboldu... Sonra, masasının üzerinde duran kaz tüyünden yapılmış kalemi alarak parmakları arasında çevirmiye koyuldu.

— O gece Glazer'in evini soyan karmanyolacıların yanında bir kadın da vardı... Kim olursa olsun o kötü karının bir ehemmiyeti yok. Yalnız tehlikeli sınıftan bir kadın olduğunu söyliyeyim... Lâkabı da Markiz... Hiç duymadınız mı adını onun? Hayır mı? Bu kadın, başşehrin başbelâsı bir haydudun, Kalambröden'in arkadaşı idi... Bu haydut nihayet belâsını buldu, geberdi ya... Asıldı, gitti...

Anjelik, telâşlı bir ifadeyle:

— Asıldı demek, dedi.

Desgrez, sükûnetle konuştu...

— Hayır, hayır... Böyle heyecanlanmayınız Madam... Hayır, asılmadı... Tam asılırken Sen nehrine kendini attı ve boğuldu... Cesedi, şişmiş ve morarmış bir halde kumsala vurmuş olarak bulundu... Öyle yakışıklı bir adama yazık oldu değil mi? Görüyorum, sararıyorsunuz Madam... Şimdi, Markiz denilen kadına gelelim: Bu kadın da öyle korkunç bir karmanyolacıya, azılı bir katile lâyıktı ya! Fakat bu kraliçenin saltanatı uzun sürmedi... Ama o haydutla beraber bir çok karmanyolaçılık hâdiselerine, kaymakamın kızının arabasına silâhlı taarruz ve tecavüzlere varıncaya kadar bir sürü kanlı cinayetlere karıştı...

Anjelik, uyuşukluktan sıyrılıyor ve içini müthiş bir hezimet kaplıyordu. Etrafındaki tuzağın kapandığını ne kadar iyi hissediyordu...

Bakışı, bir aralık, akan nehrin sesi gelen açık pencereye çevrildi... Sen, işte oracıktaydı... Bundan muhteşem bir firar olabilir miydi? Nehre atlar atlamaz dibi boylayacak ve oraya gömülecekti... Böylece de bu kötü dünyadan ve kendisini bir türlü rahat bırakmıyan adamlardan ebediyen uzaklaşmış olacaktı.

— Markiz de Tedbirli ile o gece eczacının evindeydi... Tedbirli'nin gördüğünü o da gördü ve...

Anjelik, bir hamlede pencereye sıçradı... Fakat Desgrez ondan evvel davranmış ve önüne dikilmişti... Avuçlarından yakalıyarak geriye iskemlesine kadar sürükledi ve kaba bir hareketle iterek oturttu... Yüzündeki ifade bir anda değişvermişti.

— Yoo! diye homurdandı... Bu kadarına müsaade yok... Ben böyle oyunlara gelemem...

Gülüşü bile insana korku veren o vahşi ifadeli yüzünü Anjelik'e doğru eğiyordu.

— Ne yumurtlayacaksan yumurtla... Beni daha fena hareketlere zorlama... O ihtiyar eczacının evinde ne gördün?

Anjelik, göz kırpmadan ona bakıyordu... Yüzünde korku ile karışık

bir hiddetin ifadesi vardı... Kalbi, çok hızlı çarpıyordu...

— Benimle senli benli konuşmaktan menederim sizi...

— Ben sigaya çektiğim bir kızla senli benli konuşurum...

— Galiba siz iyiden iyiye oynattınız?

— Söyle ne gördün eczacının evinde?

— Şimdi imdat!. Diye bağıracağım...

— İster bağır ister ulu... Hem de istediğin kadar ulu! Evimde muhafızlar var... Burada birisini kıtır kıtır kesecek olsam, içeriye adım atamazlar. Emir almışlardır çünkü... Anladın mı?

Anjelik'in şakaklarından terler sızıyordu...

Kendi kendine «terlememeli» dedi... Kalambröden, «terlemek fena alâmettir. Yâni zokayı yutuyor demektir» derdi.

Bir nefes yüzüne çarptı.

— Söyliyecek misin orada ne gördüğünü?

— Kaba adam! Size söyliyecek bir sözüm yok... Bırakınız beni gideyim.

Desgrez, yaklaştı ve sanki ağır bir hastayı kaldırıyor gibi dirseklerinden kavradı... Hiçbeklenilmedik bir yumuşaklıkla:

— Demek söylemek istemiyorsun elmasım? dedi. Fakat hiç doğru değil bu... Benim hiddete kapılmaklığımı mı istiyorsun?

Anjelik,i iyice kendine çekmiş, sımsıkı sarılmış vaziyette tutuyordu... Genç kadının kollarından aşağıya doğru kayan elleri bileklere kadar indikten sonra birden onları kavrayarak büktü... Anjelik'in o kadar canı yanmıştı ki, acıya dayanamıyarak keskin bir çığlık kopardı... Adeta kolları büyük bir kıskaca sıkıştırılmış ve omuzbaşlarından koparılırcasına geriye bükülmüştü... Anjelik, en küçük bir kımıldayışta yan taraflarına bıçak sokuluyormuş gibi acılar duyuyordu... Bilhassa Desgrez'in parmakları ona târifsiz bir ıstırap veriyordu... Bu parmaklar, onun incecik parmaklarını neredeyse mafsallarından tersine döndürecekti...

— Haydi, söyle!. Glazer'in evinde ne gördün?

Anjelik, çektiği acılardan bitkin haldeydi... Konuşamıyordu...

— Senden sorduğum ve öğrenmek istediğim şey, basit... Bu ne senin, ne de serserilik devrindeki arkadaşların için tehlikeli... Binaenaleyh söyle, konuş güzelim... Seni dinliyorum...

Anjelik, yine susuyordu. Fakat Desgrez, onun parmaklarını geriye öyle bir büküş büktü ki, nârin parmaklar çıtırdadı... Ve Anjelik, korkunç bir feryat kopardı... Beriki, hiç oralı olmadan tekrar onu söyletmiye çalışıyordu...

— Tedbirli lâkabiyle maruf karmanyolacı, un gibi beyaz bir tozdan bahsediyor... Sen de gördün mü o tozu?

— Evet!

— Neydi o?

— Zehirli... Arsenikti...

Desgrez, gülerek:

— Gördün mü? dedi... Arsenik olduğunu bile biliyorsun.

Bundan sonra Anjelik'i bıraktı... Yüzüne düşünen bir insanın ifadesi çökmüştü... Anjelik de ıstıraptan kurtulduğu için rahat nefes alabiliyordu.

Desgrez, düşünceli halinden çabuk sıyrıldı ve onu tekrar iterek iskemleye oturttu. Kendisi de bir tabure çekti karşısına oturdu...

— Gördün mü, rahat ettin işte! Makul olmak lâzım...

Anjelik'e çok sokulmuş, onun hâlâ titriyen dizlerini, dizlerinin arasına almış sıkışıyordu. Genç kadın, ölü ellerinden farksız, uyuşmuş ve kanı çekilmiş ellerine bakıyordu...

— Şimdi anlat şu hikâyeyi bakalım...

Desgrez' başını yana eğmişti... Artık onun yüzüne bakmıyordu... Üzerine öyle bir hal gelmişti ki, kendisine itiraf edilen korkunç sırları dinliyen bir papaza dönmüştü.

— Glazer'in evinde, lâboratuar gibi içinde kaplar bulunan bir oda vardı...

— Evet, normal bir şey bu... Herkes Glazer'in eczacı olduğunu biliyor.

— O beyaz toz; tezgâh üstünde, bronzdan bir tabak içinde bulunuyordu... Onu, sarmısağa benziyen kokusundan anladım... «Tedbirli», ondan tatmak istedi... Zehir olduğunu söyliyerek onu menettim.

— Başka neler dikkatini çekti?

— Arsenik tabağının yanında sicimle sarılı ve kırmızı balmumiyle mühürlü ve kaba kâğıda sarılmış bir paket vardı...

— Paket üzerinde yazı var mıydı?

— Evet... Mösyö dö Sentkruva'ya aittir, ibaresi vardı...

— Peki, sonra?

— «Tedbirli» nin devirdiği bir kap yere düşüp kırıldı. Çıkan gürültü üzerine ev sahibi uyandı... Hepimiz kaçtık. Antreden geçerken ev sahibinin merdivenlerden inişini duyduk. Adam, hizmetçisine «Nanet, kedileri kapamayı galiba unuttun» diye seslendi... Sonra «Sentkruva siz misiniz? İlâcı aramaya mı geldiniz» dedi...

— Tamam! Tamam!

— Sonra...

Polis âmiri müstehzi bir tavırla:

— Fazlasına lüzum yok istediğimi öğrendim.

Anjelik'in gözleri pencereden sokağa kaydı... Hava oldukça karar-

mıştı... Dışarıda sıçrayıp duran Sorbon'un gölgesi genç kadının gözüne çarptı. Bu görüş onda tedaiye yol açmış, unutmak, hâfızasından silmek istediği o karanlık mâzisi, yine sisler arasından sıyrılarak ortaya çıkar gibi olmuştu... Namusiyle hayatını kazanmak için dört senedenberi nelere katlanmamış, ne ıstıraplar çekmişti? Bütün gayretleri şimdi boşuna gitmiş oluyordu... Yutkunmak istedi, fakat boğazı kurumuş, bir odun gibi sertleşmişti... Nihayet güçlükle yutkunabildi...

— Desgrez, dedi... Ne zamandanberi bunu biliyorsunuz?

Polis âmiri, ona müstehzi bir bakış akıttı.

— Dilenciler seni Markiz yaptıkları zamandanberi, dedi... Hani sana bıçağını da iade etmiştim.

Evet, Desgrez, onun bütün hayat merhalelerini, sükûtunu biliyordu... Okadar utanç duydu ki, bu hissi içini yaktı... Acele bir ifade içinde k nuştu:

— Size izah edeyim... Kalambröden, memleketimin bir köylüsü idi. Bir çocukluk arkadaşı...

Desgrez, sert bir homurtiyle:

— Hayatını anlat demedim ki, sana!. dedi...

Fakat Anjelik, ona yapışmış yüksek sesle, yalvarır gibi:

— Evet, anlatmalıyım size hayatımı, diyordu... O, benim çocukluk arkadaşımdı... Şatoda uşaktı... Sonra ortadan kayboldu... Parise geldiğim zaman da beni buldu. Anlıyor musunuz, o daima beni ister dururdu... Herkes beni terketmişti. Siz de... Siz de beni terketmiştiniz... Hem de karlar içinde... O zaman o, beni aldı... İtaati altına şoktu... Onun peşinden gittiğim doğrudur. Fakat bana atf ve isnat olunan bütün cinayetlere iştirâk etmiş değilim... Tirendaz Marteni öldüren ben değilim Desgrez... Sizi yeminle temin ederim ki, ben, bir defa adam öldürdüm... Dilenciler Kralını öldüren benim... Doğru olanı budur... Bunu da; hayatımı kurtarmak, evlâdımı feci bir âkibetten çekip sıyırmak için yaptım.

Desgrez, inanmamış da alay etmek için hayret eder gibi görünmüş olmak kasdiyle kaşlarını kaldırdı.

— Onu sen mi öldürdün? Dedi... Şu herkesi titretmiş olan canavar herifi?

— Evet...

Desgrez, gülmiye başladı...

— Amma yaptın ha!. Ne cesaret bu? Sen, tek başına ha? O meşhur koca bıçağınla mı?

Anjelik'in benzi sapsarı kesildi. Sanki o anı yaşıyordu şimdi... Gırtlağından kan fışkıran o canavar herif âdeta karşısındaydı... Birden, midesi bulandı... Desgrez, yine gülerek yanaklarını okşadı...

— Birdenbire rengin değişti. Donmak üzere olan bir insanın ifadesi çöktü yüzüne... Gel şöyle biraz da ısıtayım seni...

Ve Anjelik'i dizlerinin üstüne çekti, kuvvetle sarıldı, bütün hırsıyla yapıştığı dudaklarını ısırdı...

Anjelik, can acısıyla bir feryat koparark kollarının çenberinden sıyrıldı...

Birden soğukkanlılığını giyindi. Vekar ve izzeti nefis nâmına kendisinde ne kalmışsa o asîl hislerini topladı... Sonra:

— Mösyö Desgrez, dedi. Hakkımda muhakkak bir karara varmıya sizi mecbur edeceğim. Beni tevkif edecek misiniz? Yoksa bırakacak mısınız?

Desgrez, kayıtsızlık içinde:

— Şimdilik hiçbirisini yapacak değilim, dedi... Bizimki gibi böyle kısa bir konuşmadan sonra bu şekilde ayrılmak olmaz... Sen diyeceksin ki, polis memuru denilen kimse odun gibi bir adamdır. Ama ben, icabında yumuşak olmasını da bilirim.

Yanına sokuldu, gülüyordu... Göz bebeklerinde yine o garip kızıl pırıltı yanıp sönmiyc başlamıştı. Kendini korumak için kımıldanmıya dahi fırsat bırakmadan Anjelik'i kavradığı gibi kollarına aldı. Başını onun yüzüne doğru eğerek:

— Gel benim budalacığım, diye mırıldandı...

Anjelik, bağırdı...

— Benimle bu şekilde konuşmanızı istemiyorum.

Ve boşalarak hıçkırmaya başladı.

Bu, birden olmuştu... Bir gözyaşı kasırgası, bir hıçkırık boşalışı yüreğini yerinden söker gibi oluyor, onu boğuyordu...

Desgrez, Anjelik'i yatağa kadar götürdü. Kendisi de oraya oturdu. Uzun bir müddet onu sükûnet fakat daha ziyade dikkatle seyretti... Sonra ümitsizliğin şiddeti azalınca Anjelik'i soymaya girişti... Hanımını soyan bir hizmetçinin maharetiyle korsajının iğnelerini çekip çıkaran parmakların temasını Anjelik, ensesinde hissedince:

— Çok fena adamsınız Desgrez! diye hıçkırdı...

Göz yaşlarına boğulmuş, mukavemete zerre kadar kudreti kalmamıştı...

— Hayır, hiç de fena adam değilim güzelim...

— Meğer ne kadar aldanmışım... İnanıyordum ki, benim dostumsunuz... İnanıyordum ki... Oh! Allahım! Ne bedbaht kulun muşum senin...

Desgrez, müsamahakâr bir azarlamayı hatırlatır bir sesle:

— Hele hele, şu sözlere bakın! dedi.

Sonra yeniden işe girişti... Serbest kalan eli, elbise altına uzandı.

Eteklikleri teker teker kaldırmıya, çorap askılarını kopçalarını çözmiye başladı... Sıra çoraplara geldi... Onları da aşağıya doğru sıyırarak çıkardı.

Üstünde sâdece bir gömlek kalınca yanından ayrıldı... Islık çalarak, papuçlarını, kılıç kuşağını, pantalonunu, odanın dört köşesine fırlatıp attı ve bir sıçrayışta Anjelik'in yanına geldi, yatağı örten perdeleri çekti.

Bu karanlık ve sıcacık bölmede Desgrez'in kıllı koca vücudu ne tuhaf görünüyordu. Hele neşesinden hiç bir şey kaybetmemişti...

— Gördün mü, oldu bitti işte! Neydi o deminki Azraille pençeleşir gibi haller? Ağlamak yok artık, gülmek var... Gel şöyle biraz.

Gömleğini bir hamlede sıyırıp çıkardıktan sonra Anjelik'in kaba etine öyle bir şaplak indirdi ki, genç kadın iradesiz, yerinden sıçradı... İzzeti nefsinin ayaklar altına alınışından âdeta kudurarak sipsivri küçücük dişlerini hırsla Desgrez'in omuz başına geçirdi...

Polis âmiri can acısiyle bağırdı:

— Vay köpek vay! Ne müthiş ısırış bu! Şimdi sana gösteririm...

Anjelik, hücumlara karşı koyuyordu... Boğuşmaya başladılar... Genç kadın, ağzına gelen küfrü savuruyordu... La polak gibi çirgin bir karının bütün sözlüğü Anjelik'te dile geliyordu.

Desgrez, delicesine gülüyordu. Bu top gibi patlayan kahkahalar, genişçe açılan ağızın ortaya koyduğu bembeyaz dişler, erkek terine karışan keskin tütün kokusu, Anjelik'i iliklerine kadar titretiyordu... Desgrez'den nefret ettiğine, onun gebermesini can-u gönülden istediğine iyice kaniydi. Bunun için de «bıçağımla vurur, öldürürüm seni!» diye bağırıyordu... O bağırdıkça kahkahalar daha keskin akislerle ortalığı çınlatıyordu... Nihayet genç kadını sırtüstü yıkmaya muvaffak olarak altına aldı ve hemen dudaklarını araştırmıya koyuldu.

— Kucakla beni! diyordu bir taraftan. Kucakla! İtaat et bana Yoksa sana bir dayak çekerim üç gün yerinden kalkamazsın... Kucakla beni! Öyle değil, daha güzel kucakla... Bu işi iyi bildiğinden şüphem yok.

Her itişinde, her reddedişinde ötesini berisini insafsızca ısıran bu ağızın mütehakkim telkinine Anjelik daha fazla mukavemet edemiyecekti. Desgrez.in dudaklarına tevdi ettiği cevap mücadeleyi sona erdirdi...

Med halindeki bir arzu, ihtiraslı sokuluşlara karşı koyan hiddetini sanki silip süpürerek kendisini mağlûp eden bu vücuda onu körü körüne atmıştı... Şimdi aralarındaki mücadele, Olemp'de esatirin yarı insan yarı teke mahlûklariyle periler arasındaki ebedî mücadele gibi başka bir yön aldı. Desgrez, aşkta bir kutubdu... Bir hümma gibi Anjelik'e erişiyordu... Ne Nikola, ne kumandan, hiç kimse ona bu şekilde kaba muamelede bulunmuştu... O müthiş anda Anjelik, bunu hatırladı... Başı, karyolanın kenarından şarkmıştı... Kulaklarına bir gülüşün,

bir muzipliğe gülen bir kenç kız gülüşünün akisleri çarptı... Acaba gülen bizzat kendisi miydi? Bu gülüş nedendi? Şuuru sanki silinmişti, bir şey düşünemiyordu... Ürperişlerle sarsılan vücudu, şimdi keyif vermek için âdeta can atıyordu.

Desgrez, ona bir kolunu uzattı... Kısacık bir an içinde, artık ona ait olduğunu idrâk ettiği lâhzada Anjelik'in gözlerine bambaşka bir yüz, âr ve haya hislerini hiçe sayan o küstah ifade silinerek müşterek bir hissin şevkiyle munis bir ifadeye bürünmüş bir çehre göründü... Desgrez, yine gülüyordu hem de vahşi ve obur bir gülüşle... Böyle mi davranmalıydı? Şu anda Anjelik'in şefkate ve inceliğe ne kadar ihtiyacı vardı. Her seferinde, yeni bir aşıkın ilk kucaklayışında onda bir hayret ve dehşet, belki de nefret refleksi husule geliyordu...

Uyanmış hisleri biraz sonra yatışmaya başladı, üzerine kurşun gibi bir ağırlık çöktü.

Tamamiyle ruhsuz davranmasına mukabil, beriki bu kayıtsızlıktan alınmıyor, hiç oralı olmuyordu... Anjelik'te öyle bir intiba uyanmıştı ki, Desgrez onu rastgele bir kızdan ayırt etmeksizin kullanıyor, tasarrufta bulunuyordu.

O zaman bu hal gücüne gidiyor, başını sağdansola çevirerek yalvarıyordu..

— Bırak beni... Bırak beni!

Fakat Desgrez, onu muhakkak bitirmek kastiyle işine devam ediyordu.

Artık her şey kararıyordu... Günlerdenberi gergin halde bulunan sinirleri, ezici bir yorgunluğun tesiriyle sanki erimiş, mânalarından uzaklaşmıştı. Hiçbir şeye kadir değildi. parmağını dahi oynatamıyordu. Gücü de, takatı da, gözyaşları da, şehveti de tükenmişti...

★

Bastıran uykunun onu tam yakaladığı anda, bir deniz yıldızı gibi kolları, bacakları yanlara açılıp kalmış vaziyette yatakta kalakaldığını uyanır uyanmaz gördü... Yatağı örten perdeler açılmıştı. Akşam güneşinin ölgün ışığı döşeme tahtaları üzerinde dalgalı pembemtrak akislerle titreşiyordu. Kulağına, Notrdam köprüsünün gözleri altından akıp geçen

Başını döndürp baktı. Desgrez, masasına oturmuş yazı yazıyordu...

Başını döndürp baktı. Desgrez, masasına oturmuş yazı yazıyordu...
Yine resmî kıyafetine bürünmüş, perukasını takmıştı. Sâkin ve işine dalmış görünüyordu... Anjelik, neden ileriye geldiğini kendisinin de kestiremediği bir hayranlıkla ona baktı... Hâtıralar, şimdi geride, sisler ardında kalmıştı. Üzerinde tuhaf bir hâl vardı... bedenini bir kurşun külçesi kadar ağır, başını da hemen uçacakmış kadar hafiflemiş hissediyordu.

Birden utanç verici halini farkederek bacaklarını topladı... Desgrez, o anda başını kaldırdı ve onun uyanmış olduğunu görünce kalemini masanın üzerine bıraktı. Yerinden kalktı, karyolaya yaklaştı...

— Nasılsınız? İyi uyudunuz mu?

Soruşu nazik ve gönül alıcıydı...

Anjelik, bön bakışlarını ona çevirdi... Desgrez, ne kadar yumuşak konuşursa konuşsun, ondan bir defa sırtı sıyrılmıştı, ona güvenemezdi... Onu korkunç bir halde, kudurmuş, insana dehşet veren bir hayvan gibi nerede görmüştü? Rüyasında görmüştü muhakkak...

Kekeliyerek:

— Uyumak mı? dedi... Siz uyuduğumu mu sanıyorsunuz? Ne zamandanberi uyuyordum?

— Tam üç saattenberi bu hoş manzarayı seyretmenin zevki içindeyim.

Anjelik, yerinden sıçradı ve örtüyü üzerine çekti...

— Fena, çok fena! Ya Mösyö Kolber'le olan randevu ne olacak şimdi?

— Daha bir saatiniz var... Rahat rahat hazırlanabilirsiniz.

Desgrez, bitişik kısma doğru yürüdü.

— Şurada mükemmel bir yer var... Kadınların yıkanmalarına süslenmelerine çok elverişli bir köşe... Su, pudra, koku her şeyi bulabilirsiniz orada...

Desgrez, koluna attığı ipekli bir robdöşambrı, Anjelik'in yanına bıraktı...

— Alın bunu giyin ve acele edin biraz güzelim.

Genç kadın, yıkanmak ve giyinmek üzere bitişik kısma geçti. Bekâr bir erkeğin evinde böyle bir yer bulunması cidden şaşılacak şeydi... Orada tuvalet malzemesi olarak neler yoktu!

Koku şişeleri krem kavanozları, pudra, allık, kaş ve kirpikler için boya ve kozmetikler, her şey itinayla ayna önündeki küçük bir rafın üzerine dizilmişti...

Anjelik'in yavaş yavaş aklı başına geliyordu... Oysa ki, aklını başına toplıyamıyacağını sanmıştı. Yüzüne yediği tokatın acısı, hâlâ içindeydi. Desgrez ona sokak kızıymış gibi muamelede bulunmuştu... Hem onun geçmişini de biliyordu... Acaba şimdi ona ne yapacaktı?

Anjelik, Fransuva Desgrez'in kaleminden çıkan cızırtıyı duyuyordu. Desgrez, birden ayaka kalktı.

— Hazırlanıyor musunuz? Size yardım edebilir miyim? diye sordu.

Onun cevabını beklemeden de içeriye girdi ve etekliğinin kordonlarını bağlamaya koyuldu... Anjelik, onun küstah ve cüretli okşayışlarını hatırladıkça utancından yerlerin dibine geçiyordu. Bir aralık gözleri,

aynadaki aksine ilişti. Çehresi ne kadar değişmişti. Zevk yorgunluğundan göz altları siyahlanmış, dudakları ısırılmaktan morarıp şişmiş, iyice doyurulmuş şehvetli bir kadının ifadesi gelmişti yüzüne...

Bu, ne utanç verici bir ifadeydi... Desgreb'le aralarında geçen şiddetli mücadeleyi, yüzündeki izlerden apaçık okumak mümkündü...

Bakışları aynada karşılaşınca Desgrez, gülümsiyerek:

Elinde olmıyarak parmaklarını, şişmiş dudakları üzerinde gezdirdi... Dudakları hâlâ acıyor ve yanıyordu...

— Evet, dedi... Belli oluyor ama ehemmiyeti yok... Karşılaşacağınız büyük şahsiyetler tesiriniz altında kalırlar... Belki de müphem arzular uyandırırsınız onlarda...

Anjelik, hiç cevap vermedi... Saçlarını buklelerini düzeltti, dudağının üst köşesi hizasında yanağına bir ben kondurdu...

Desgrez de hazırlanmıştı, şapkasını giyiyordu... Bugün çok şık giyinmişti...

Anjelik, serbest davranır görünmiye çalışarak:

— Mösyö Desgrez, dedi... Merdivenleri çok güç çıkıyorsunuz... Bir şu kuşandığınız kılıca, bir de evinizin şu mütevazi haline baksanıza.

— Cemiyet insanı zoraki tekâmüle sevkediyor, ne yapayım... Yüksek muhitlerde dolaşıyorsam kabahat bende mi? İşler öyle icabettiriyor... Sufli muhitlerde Sorbonda gittikçe yaşlanıyor... Ölürse onun yerine koyacak köpek bulamam... Kanlı katillerin sığınakları da bayağı yerler, kovuklardır... Bu kimseler, öyle yerlerden başka nerelerde barınabilirler zaten?

Desgrez, bir an düşündükten sonra, başını sallıyarak ilâve etti:

— Meselâ salonlarda barınacak değiller ya... Hazır mısınız Madam?

Anjelik, yelpazesini aldı ve müsbet mânasındaki baş hareketiyle hazır olduğunu bildirdi...

— Zarfınızı iade edebilir miyim?

—Ne zarfı?

— Buraya gelirken bana emanet ettiğiniz zarfı...

Genç kadının kaşları çatıldı, düşünerek hatırlamaya çalıştı. Sonra bir anda aklına geldi ve hafifçe kızardı... Bahsi edilen zarf, vasiyetnamesini ihtiva eden zarf değil miydi? İntihar edeceği için onu Desgrez'e bırakmamış mıydı?

İntihar? Ne gülünç fikir... Neden intihar etmek istemişti? Şimdi bunun sırası değildi ki... Senelerdenberi ne için didinip durmuştu? Fransa Kralını kendisine medyun bırakmamış mıydı?

Telâşla:

— Evet, evet, dedi... Veriniz o zarfı bana...

Desgrez, mahfazayı açtı ve kırmızı balmumiyle mühürlü zarfı ona

uzattı... Fakat tam vereceği sırada geriye çekti... Anjelik, bakışlarını onun yüzüne kaldırdı... Desgrez'in gözbebeklerinde yine o pırıltı yanmıştı...

— Ölmek istiyordunuz değil mi? diye sordu...

Anjelik, suç üstünde yakalanmış bir çocuk gibi şaşırdı... Sonra tasdik mânasında başını salladı.

— Peki şimdi?

— Şimdi mi? Hiçbir şey bilmiyorum ki... İyi bir parti kazanmak için, karşılaşacağım adamların zaafından itifade etmemek tabiî bahis mevzuu olamaz. Bu mükemmel ve bir daha ele geçmiyecek fırsattan faydalanarak çikolata işini tahakkük ettireceğime sonra da servet yapacağıma kanaat getirdim.

— En doğrusu da bu...

Desgrez, elinden zarfı aldı ve şömineye doğru yürüdü, zarfı ateşe attı... Kâğıtlar, iyice yandıktan sonra tekrar Anjelik'in yanına geldi. Şimdi, gülümsiyordu...

Anjelik, mırıldanır gibi:

— Desgrez, nasıl keşfettiniz düşüncemi? Diye sordu.

Polis âmiri, güldü.

— Biz artık insan sarrafı olduk güzelim... Beni ziyarete gelen bir kadının yüzünde ne boya, ne pudra bulunur; hali de ruhî bir çöküntü içinde bulunduğunu ilham ederse onun niyeti hiç anlaşılmaz mı?

Bir müddet, düşünür gibi oldu...

— Hem sizi çok iyi tanıyorum. Durumunuzda bir fevkalâdelik olduğunu derhal anladım' Binaenaleyh çabuk ve sert davranmak lâzımdı. Hakkınızda dostça hisler beslediğimi nazarı itibara alarak beni mâzur görürsünüz değil mi Madam?

Anjelik, acı bir ifade içinde:

— Şimdi bir şey bilmiyorum, dedi... Sonra düşünürüm bunu...

Desgrez, yine gülmiye başladı... Sıcak bakışlariyle âdeta onu sarıyordu. Desgrez'in şu hali bile izzeti nefsini incitiyordu... İçinden «dünyada sanki bana dostluk gösterecek kimse var da Desgrez bu mevkie kendini lâyık görüyor» dedi.

Desgrez, tekrar konuştu.

— Niyetinizi bana açtıktan sonra o mevzularla zihninizi hiç yormayınız. Fikirlerinizi öğrendim... Bu benim için kıymetlidir. Onları bir sır olarak saklıyacağım. Size bir tavsiyede bulunacağım Madam... Mütevazi bir zabıta memurunun tavsiyesi... Geriye, maziye başınızı çevirip hiç bakmayınız... Yol, önünüzdedir...

Daima ileriye bakacaksınız... Külleri eşelemekten kaçınınız... Zâten küller, rüzgârla savruldu, gitti... Maziyi düşünürseniz, maziye da-

larsanız yine ölme ihtiyacı uyanacak sizde... E her zaman da ben, yanınızda bulunup hızır gibi imdadınıza yetişemem ya...

★

Anjelik'in gözlerinde maske vardı... Bir ihtiyat tedbiri olarak da gözleri ayrıca bir bezle örtülmüştü... Perdeleri inik bir karuçe içinde Vojirar civarında küçük bir eve kadar götürüldü... Gözlerini örten bezi açtıkları zaman birkaç meş'aleyle aydınlatılmış bir salonda onu görmekten hoşlanmadıkları yüzlerinden ifadelerden anlaşılan perukalı dört, beş kişi karşısında bulunduğunu gördü...

Genç kadın o anda, içinden bir daha canlı olarak çıkamıyacağı bir tuzağa düşürüldüğü vehmine kapıldı... Desgrez de orada yoktu...

Görünüş bu olmakla beraber soğuk ve ciddî ifadeli yüziyle Mösyö Kolber, mert ve iyi niyetli bir burjuva idi. Saray adamlarının sefahatlerini ve ifrat derecedeki masraflarını hiç tasvip etmiyen bu asiller zümresinden olmıyan adamdan başkası da Anjelik'in krala vâki mâruzatını hak ve adalet ölçülerine vurup bir neticeye bağlayamazdı... Sa Majeste, Gübrelik Şairi'nin ortaya koyduğu rezaleti örtbaş etmek için bu lüzumu, zoraki de olsa hissetmişti...

Bir münakaşa vukubulsa da bunun sırf şekle taalûk edeceğini genç kadın, süratle kavramış bulunuyordu... Zâten morali de iyiydi...

Anjelik, Meclisi Ulema'yı iki saat sonra terkettiği zaman, Kızıl Maske meyhanesinin yeniden inşası için bizzat kralın kendi kasasından vereceği 50 bin liralık bir yardım vâdini koparmış bulunuyordu... Aynı zamanda, Sayu'nun babasına vaktiyle verilmiş olan çikolata imali imtiyazı da tecdiden tasdik olunuyordu... Hem bu defa imtiyaznamede Anjelik'in ismi de yer almış ve esnaf teşekküllerinin her türlü müdahalesi bertaraf olunmuştu.

Ayrıca, her türlü iptidaî maddenin ithali için bütün kolaylıkların gösterilmesi hususunda resmî makamların mutabakatı sağlanıyordu... Anjelik, yeni teşekkül eden «Şarkî Hindistan Şirketi» nin bir hissedarı olmasını da istiyordu...

Bu son açmaz, meclistekileri şaşırtmıştı... Fakat maliyenin o yüksek şahsiyetleri, Anjelik'in davasına ne kadar kuvvetle sarılmış bulunduğunu ve hakkından zerre kadar feragat etmiyeceğini anlamışlardı. Genç kadın yapacağı iptidaî maddeler ithalâtının Hindistanla alâkalı bulunduğunu bu şirketten alınacak hisse senedi için ödenen paranın kraliyet hazinesinden çıkması gibi mânevî bir şeref taşıdığını ne derece sarih bir ifadeyle müdafaa etmişti...

Mösyö Kolber, bu isteklerin çok mühim ve o nisbette de münasip ve muvafık olduğunu mırıldanarak ifade etmiş ve iş tam bir mutabakatla neticeye bağlanmıştı.

Kendisine tanınan haklara karşılık Anjelik de Marki dö La Valyer, Şövalye dö Loren ve Mösyö d'Orlean'ın isimlerini ihtiva eden matbu hicviyelerin saklı bulunduğu yeri ifşa etti. Şehir haricinde viran bir binanın alt katındaki sandıklarda duran hicviyeleri Paris Kaymakamı imhaya memur edildi...

Anjelik, toplantıya geldiği perdeleri inik aynı karuçeyle Parise doğru yol alırken elde ettiği muvaffakiyetin büyüklüğünü hatırlayarak sevinç duyuyordu. Bu muvaffakiyetin elde edilmesi kolay olmamıştı... Anjelik ne tehlikeler atlatmış fakat sonunda bu mücadeleden muzaffer olarak çıkmıştı ...Belki, kör şeytanın bir oyuniyle Parisin en zengin simalarından birisi olacaktı. Para sahibi olduktan sonra insan nelere ulaşamazdı ki Versay sarayına girecek, Krala takdim olunacak, eski seviyesine erişecek ve oğullarını genç senyörler gibi yetiştirecekti...

Dönüşte gözlerini bağlamaya lüzum görmemişlerdi. Çünkü ortalık kararmıştı. Karuçede yalnızdı... Bin hayâl kurdu. Bu sebeple de dönüş yolu ona pek kısa geldi... Karuçesini koruyan muhafızların bindikleri atların nal seslerini hep duyuyordu...

Birden araba durdu ve perdelerden birisi, hariçten açıldı... Bir fener ışığının aydınlattığı bir yüz görüldü. Bu, Desgrez'di, bindiği atın üzerinde eğilmiş:

— Madam, diyordu... Sizi burada bırakacağım... Karuçe, sizi evinize kadar götürecek... İki güne kadar gelip sizi görür ve borcu öderiz. Tamam değil mi?

— Teşekkür ederim Desgrez... Şu çikolata işini tahakkuk ettirebilirsem muhakkak büyük bir servet yaparım...

— Elbette yapacaksınız Madam...

Desgrez, şapkasını çıkararak onu selâmladıktan sonra biraz daha eğildi ve uzandığı eline, çapkınlığın yeri olmamasına rağmen oldukça uzun bir öpücük kondurdu.

— Adyö Markiz!

— Adyö ukalâ dümbeleği!

III

Grev meydanındaki kasap, dükkânının önüne çıkmış, hava alıyordu... Güzel bir ilkbahar günüydü... Gökyüzü masmavi ve bulutsuzdu... Meydandaki darağaçlarında ne bir maslûb ne de bir idam hazırlığı vardı...

Hava o kadar sâkindi ki Hög ustanın tâ karşı sahildeki değirmenin kanatlarının dönüşünden çıkan tıkırtılar bile duyuluyordu...

O sabah meydan kalabalık da değildi... Herkese bir ağırlık gelmiş gibiydi. Kasap Luka usta, durum bu şekilde devam ettiği takdirde dükkânını kapamıya mecbur kalacağını düşünüyordu... Alış-veriş durgunlaşmıştı. Onu en çok düşündüren karısının çenesiydi... Kadın, ne perhiz ne dinî gün tanıyor dükkânlarının çekmecesine oluk gibi para akmasını istiyordu. Alış-veriş durgunluğundan ve perhiz günlerinden memnun olan bir kişi varsa o da Luka ustaydı...

Zira bu vesileyle perhize girecek ve tuttuğu zaman canını burnundan getiren mide sancılarından kurtulmuş olacaktı...

Bu sırada oldukça güzel bir karuçe, meydanı dolaşarak dükkândan çok uzakta olmıyan bir yerde durdu... Arabadan güzel bir kadın indi... Kadın, cidden güzeldi... Modaya uygun şekilde kısa bukleli bir baş tuvaleti yaptırmıştı... Yalnız bu buklelerden ikisi uzun tutulmuş, bunlar da boynundan aşağıya doğru sarkıtılarak muhteşem bir görünüşle göğüslerin üzerine yerleşip oturmuşlardı... Kadınlar, Cenab-ı Hakkın kendilerine büyük bir lûtfu olan saçlarını kesiyorlardı... Karısiyle kızı Janin'in de modaya uyarak bir gün saçlarını kestirip kısaltacaklarını düşünüyor, şimdiden kendini, modanın bu icabını hoş görmeğe hazırlıyordu.

1658 yılındaki büyük kıtlıkta, aile büyük bir muzayakaya düştüğü zaman Luka usta, karısının saçlarını keserek satmasına ve bir kaç kuruş elde etmelerine katiyen râzi olmamıştı... O zamanlar, kadın saçı para ediyordu... Kadınların çoğu tereddüt etmeden saçlarına makas vurmuş ve bellerine kadar inen o güzelim saçlarını erkek başlarına peruka yapılmak için perukacılara satmışlardı...

Arabadan inen kadın, bir şey arar gibi etrafa bakınıyordu:

Biraz daha yaklaşınca Luka usta onu tanıdı... Evvelce, Hal mahallesinde iki erzak deposuna sahip bulunduğu sıralarda bu kadını ona bir defa göstermişlerdi... Asîl bir kadın değildi bu... Fakat giyinişinden Parisin zengin ve ticaretle mesgul kadınlarından birisi olduğu anlaşılıyordu... Adı da Madam Morans'dı...

Çikolata modasını ortaya attığı ve bu yüzden zengin olduğunu söylüyorlardı. Bu kadın, yalnız Sentonore mahallesinde «İspanyol cücesi» adı altında bir çikolatacı dükkânını işletmiyordu. Kendisi aynı zamanda Parisin meşhur bir çok lokanta ve meyhanelerinin de sahibiydi... Ayrıca Senjermen fuarında birkaç dükkânı ve şehir içinde karuçesiyle ucuz yolcu nakliyatı müteahhitliği, kuş satışı inhisarı gibi mütevazi fakat iyi para getiren birçok teşebbüslerde de eli vardı. Hattâ sarayla iş yapan tacirlerden dördü ona pirim ödüyorlardı...

Bu genç kadının dul olduğu söyleniyordu. İşe yeni başlamıştı... Fakat iş sahasında o kadar maharet ve muvaffakıyet göstermişti ki,

ticaret ve maliye âleminin büyük simalarından Mösyö Kolber'e kadar büyük şahsiyetler onu seviyor, kendisiyle görüşüyorlardı...

Luka usta, bütün bunları hatırlıyarak, genç kadın dükkânının önünde arabasından iner inmez takkesini çıkardı ve hürmetlice göbeğinin müsaadesi nisbetinde eğildi...

Kadın:

— Kasap Luka usta burada mı oturuyor? diye sordu...

Kasabın birden yüreği hop etti... Bu zengin kadın, muhakkak mühim bir sipariş için gelmişti...

— Beyinlerimiz, sosisleridir efendim... Jambonlarımıza diyecek yoktur... Etlerimiz, bütün yemeklerin nefasetini arttırır...

Anjelik, nezaketle onun sözünü kesti:

— Evet, evet biliyorum... Siz çok taze ve iyi mallar satarsınız... Size bir çocuk gönderir, siparişleri aldırırım... Fakat ben, bu sabah başka bir iş için geldim buraya... Luka usta, size bir borcum var... Senelerdenberi bunu ödiyememiştim de...

Kasap, şaşırdı...

— Borç mu dediniz?

Başını bir an için kaldırdığı güzel ziyaretçinin yüzünden hemen önüne eğdi... Acaba onunla hiç konuşmuş muydu? Böyle bir şeyi hatırlamıyordu... Onun için yüzüne bakmıya cesaret etmişti...

Genç ve güzel kadın, güldü.

— Evet, borcum var size... Kapınızın önünde düşüp bayılarak yaralanan bir kız için çağırdığınız hekimin vizita ücretiyle, ilâç parası borcu... Bundan beş sene kadar önce...

Saf adamcağız:

— İyi ama, dedi... Bu söylediklerinizden yine sızın kim olduğunuzu çıkaramadım... Ben, bir kişiye yardım etmiş değilim ki... Kapımın önünde bir çok hastalar düşer, bayılırlar... Ben, onları tedavi ettiririm... Mâlûm ya burası Grev Meydanı... Sâkin bir köşe sayılmaz... Türlü hâdiseler, facialar cereyan eder burada... Onun için biraz daha tafsilât verirseniz belki vakayı hatırlıyabilirim...

Anjelik, müteessir bir ifade içinde:

— Bir kış günüydü, dedi... O sabah Grev Meydanında bir sihirbazı yakacaklardı... Ben de bunu görmek için gelmiştim, fakat geç kalmıştım... Dokuz aylık da hâmileydim... Ateşten çok korktum, bayılmışım... Beni evinize almışsınız, bir hekim çağırmışsınız...

Kasap:

— Evet, evet, dedi... Hatırlıyorum...

Biraz evvel, yüzünde görülen mâsumane ifade silinmişti... Anje-

lik'e tuhaf bir bakışla bakıyordu şimdi... Merhamet ve biraz da korku karışık bir bakışla...

Hafif bir sesle:

— Demek sizsiniz? Dedi... Vah zavallı kadın vah!..

Anjelik, içinden kopan bir hararetin yüzüne çıktığını hissetti... Mazi, birdenbire aklına gelmişti. Halbuki o, maziyi hatırlamamaya, geriye bir daha başını çevirmemiye ahdetmemiş miydi? Hem artık o, sağlam bir servet sahibesi Madam Morans değil miydi? Mazi ile ne alâkası vardı?

Kasabın şaşkınlığı, onu kendine getirdi... Adamcağız, haklıydı... Anjelik, o korkunç günün sabahında şişkin karnı ve perişan kıyafetiyle kalabalığın arasında ve ayaklar altında neredeyse ezilip gidecekti... Bu muhteşem ve zengin kadının o perişan ve merhamete lâyık mahlûkla ne alâkası olabilirdi?

Anjelik, doğruldu; güzel biçilmiş ve dikilmiş etekliğini, dantel eldivenleri altından görünen kıymetli yüzükler taşıyan ince ve zarif parmaklariyle düzelttikten sonra gülümsemiye çalışarak:

— Evet, dedi... O, bendim işte... O zaman fakir bir kadıncağızdım. Bana acımıştınız usta lüka... Ama, şimdi görüyorsunuz ki, hayatım bambaşka bir veche almış çok şükür... Bugün size, borcumu ödemiye geldim...

Bunları söylerken de, oldukça ağır görünen bir keseyi çantasından çıkararak, kasabın hesap gördüğü masanın üzerine bıraktı... Kasap, hâlâ onu şaşkın bakışlarla süzüyordu...

Başını biraz geriye çevirerek, omuzu üstünden:

— Eliz, gel biraz buraya! diye seslendi...

Karısı, yanlarına geldi... Kocasiyle Anjelik'in konuşmalarını duymuştu.

— Cidden çok değişmişsiniz, dedi... Ama sizi, gözlerinizden tanıdım... Kocamla bâzan, dün neydi, bugün ne oldu diye sizden bahsederiz... Sonra da daha iyi vaziyetlerde olmanızı temenni ederiz...

— Başka neler konuşursunuz?

— Kendisiyle bir kere görüşebilsek, deriz... Siz, onun ailesi miydiniz?

Anjelik, birden şaşırdı...

— Kimin? diye sordu...

— Şu sihirbazın canım!.

Genç kadın bozulduğunu belli etmemiye çalışarak red makamında başını salladı.

— Hayır, hiçbir şeyi değildim...

— Bâzan oluyor da onun için sordum... İdam hükmünün infazını

seyre gelen kadınlar dayanamıyor ve kapımın önünde düşüp bayılıyorlar... Mademki o sihirbaz, sizin hiçbir şeyiniz değildi, neden bayıldınız?

— Peki o sihirbaza nisbetim olsaydı bir şey mi söyliyecektiniz?

— Evet... Onu meydana getirirlerken, bindirildiği çöp arabası, bizim komşunun işlettiği «kara üzüm» şarap evinin önünde durmuş... Ona bir kaç yudum içirmek istemişlerde...

— Peki ne olmuş sonra

Karı ve koca birbirlerine göz attılar... Usta Lüka:

— Şey, hayır, dedi... Başkalarını ilgilendirmiyecek bir mevzu... Mademki, siz, onun hiçbir şeyi değilsiniz...

Anjelik'in bakışları karı kocanın yüzlerinde dolaşıyordu... İkisinin yüzünden de iyilik ve mâsumluk okunuyordu... Bir mırıltı halinde, âdeta boğulur gibi:

— Ya onu tanıyorsam? dedi... O benim kocamdı!

Kasap, başını hafifçe salladı.

— Zâten ben anlamıştım... Dinleyiniz o halde...

Karısı:

— Dur, dedi...

Kapıya kadar gitti, büyük bir ihtimamla kapıyı kapadı, sonra malların teşhir edildiği pencerenin kanatlarını örttü...

Anjelik, şimdi alaca karanlıkta ve salamların, jambonların iştihayı gıcıklayan kokuları içinde, kalbi çarparak karı - kocanın ne gibi ifşaatta bulunacaklarını bekliyordu... Kendisine yaptıkları yardımın karşılığını bile onlara henüz ödemiş değildi... Karı - kocanın bir menfaat umarak onu sızdırmaya çalıştıkları düşünülemezdi... İkisi de iyi insanlardı.

Acaba ne söyleyeceklerdi? Yoksa cellât, odunları tutuşturmamış mıydı? Buna ihtimal verilebilir miydi hiç? Jofrey dö Peyrak'ın cesedi, cayır cayır yakılmış ve külleri havaya savrulmamış mıydı?

Kasap, anlatmıya başladı.

— Komşumuz şarapçı Joslen usta, içtiği bir akşam, ağzından baklayı çıkardı... Ve anlatacağı şeyi kimseye açmıyacağımıza dair bize yemin ettirdi... İdamdan evvel bir akşam ,yüzleri maskeli adamlar, ellerinde altın dolu keselerle gelmişler, onu görmüşler, bir teklifte bulunmuşlar: altın dolu keseleri kendisine vereceklermiş... Ondan bir şey istiyorlarmış... Usta Joslen sabaha kadar onlara hizmet etmiş... İdam günleri arifesinde, Grev Meydanındaki dükkânlarda iş çok olur... Bizim komşu da o gece, onların keselerinde bulunan altınlardan daha çok para kazanmış... ...Ertesi günü, o adamlar yine gelmişler...Joslen pencere kanatlarını örterek ailesi ve hizmetçileriyle odasına çekilmiş...

Ara sıra da bir budak deliğinden maskeli kafadarların ne yaptıklarını seyredermiş... Hiç bir şey yapmıyorlarmış, masa başına geçmişler, oturuyorlarmış ama hallerinden, birisini bekledikleri anlaşılıyormuş... Aralarında bir kaçı o gece maskelerini çıkarmışlar, fakat bizim komşu tanıyamamış onları... Yalnız, meyhaneyi kendilerine terketmesini istemişler... Dükkânda çok büyük bir şarap mahzeni var... Bir aralık usta Joslen, bunların, yerlerinden kalkıp mahzene inen kapıyı açtıklarını görmüştü... Tam o sırada da, mahkûmu getiren iki tekerlekli arabanın köşeyi saptığını gören halkın bağırışması duyulmuş... Tabiî herkes pencerelere koşuşmuş, yalnız yalnız bizim Joslen'in gözü, hep budak deliğinde... Zira meyhanesinde olup bitenleri seyrediyor... Derken açılan mahzen kapısından başka adamların çıktığını görmemiş mi? Bunlar, bir çuvala sarılmış uzun ve büyük bir denk taşıyorlarmış... İçinde ne olduğunu görmemiş ama aklına bir şey gelmiş, «bunda bir iş olmalı... Bu, galiba bir geberik (*)» demiş...

Sonra şöyle devam etti:

«Dışardaki bağırışmalar gittikçe genişliyordu... Bu sırada tam «Kara Üzüm» meyhanesinin tabelâsı hizasına gelmiş bulunan araba, yol tıkanıklığından olduğu yerde kalınca cellât Oben usta ve yardımcıları halkı kamçıyla dağıtmaya teşebbüs ettiler... Bu da bir netice vermedi... O zaman cellâtbaşı, mahkûmu alkollü içki ile biraz kendine getirmek için meyhaneye girdi... İdam günlerinde o, ekseriya böyle yapar, hem kendi içer, yardımcılarına da biraz içirirdi... Bunu, biraz da meslek icabı yaptığını kabul etmeli.»

«Kapı açılınca Joslen, idam mahkûmunu iyice görmüş... Beyaz gömleği kan lekeleri içindeymiş, uzun saçları yerlere kadar sarkıyormuş... Madam, özür dilerim, bu sözlerle sizi rahatsız ettim galiba... Eliz, git bir şişe içkiyle birkaç kadeh getir...

Anjelik, nefes nefese:

— Hayır, hayır, dedi... Rica ederim, devam ediniz...

— Gerçekte, söyliyecek mühim bir şey de yok ya... Zâten Joslen de bunu itiraf ediyor... O da bir şey görmemiş... Dükkân karanlıkmış. Yalnız cellâtbaşının «kimse yok mu bize hizmet edecek» diye bağırdığını duymuş... Muhafızlar, dışarıda kapı önünde kimseyi içeriye sokmamak için becelleşip duruyorlarmış... Mahkûmu bir masanın üzerine oturtmuşlar...

— Peki, öteki adamlar, yâni yüzlerinde maskeler bulunanlar ne yapıyorlarmış?

— Ayakta mı duruyorlarmış, yoksa oturuyorlar mıymış? Burası

(*) **Geberik: ceset, ölü.**

pek belli değil... Çünkü meyhane karanlıkmış... Joslen dedi ki: Hiç bir şey görmedim... Fakat öyle hissettim ki, sonradan alıp götürdükleri o dengin içinde bulunan şey, o gün Grev Meydanında yakılan geberikti...

Anjelik, elini alnına götürdü... Bu hikâyeyi çok mânasız bulmuştu... Sanki ne diye bunu anlatmışlardı ona? Bu mânasız hikâye acaba neye delâlet ediyordu? Kısa bir an sonra üzerine çöken uyuşukluk ve şaşkınlık sıyrıldı... Bu hikâyenin mânası Jofrey'in ölmediğine delâlet ediyordu... Birden:

— İmkânsız bu! Diye bağırdı... Jofrey'in bir direğe bağlandığını, cayır cayır yakıldığını bizzat görmüştü... Öyle olmamış olsaydı şimdiye kadar Jofrey'den bir haber çıkmaz mıydı? Bir belirti görünmez miydi? Jofrey'in hayatta bulunmasına hiç ihtimal verilir miydi- Bu mevzudaki iddialar, boştu... Kasap, bir sarhoşun hezeyanlarını ona anlatmıştı... Yârabbi ne delilikti bu!

Jofrey, hayattaydı ha... Demek Anjelik, onu tekrar görecek,ona temas edebilecekti... Onun esrarlı, teshir edici o korkunç ve o nisbette de güzel yüzünü görmek! Peki neredeydi o? Neden şimdiye kadar dönmemişti... Ölmüş bulunduğu için şimdiye kadar dönmemişti tabiî... Evet, ölmüştü... Ümit de yoktu...

Kasap:

— Sâkin olunuz, diyordu... Titremeyiniz öyle... Size söylediğimiz şey bir ihtimâl... İçin şu şaraptan biraz...

Kuvvetli şarap ona iyi geldi... Derin derin bir kaç defa nefes aldı... Aklını başına toplar gibi oldu... Fakat kısa süren şiddetli bir hastalıktan yeni kalkmış gibi her tarafı kırılıyordu...

Mahzun bir tavırla başını salladı:

— — Bana tuhaf bir şey anlattınız... Doğru bu... Ama tefsir ve izah etmeli?. Şâyet Jofrey'in yerine bir başkasını ikame etmişlerse cellâtbaşı Oben usta, onu yakmadan evvel direğe bağlar ve gözlerini bir bezle örterken işin farkına varamamış mı? Şunu da düşünmeli ki, böyle bir kaşkarikoya göz yummayı kabul etse cellâtbaşı muhakkak surette mesul edileceğini çok iyi bilir.

Genç kadın, ürpertiler içinde:

— Cellâtbaşıyı, benim gördüğüm gibi siz de bir defa görmüş olsaydınız bunun mümkün olamıyacağını anlardınız.

Karı - koca zavallıcıklar, boyunlarını büktüler.

— Biz fazla bir şey bilmiyoruz ki... Sizi ilgilendirir bu, diye düşündük... Ara sıra aramızda konuşuruz, neden tekrar gelmedi biçare... Bize uğrasa bir kere, bunları anlatır, ümit vermiş oluruz kendisine, deriz!.

Anjelik, mırıltıdan farksız bir ifade içinde:

— Beş sene bu, dedi. Dile kolay... Jofrey'in, cellâdı ikna ederek kendisini ölümden kurtaracak kadar cesur ve zengin dostları vardı da bunlar şimdiye kadar niçin bana küçük bir haber uçurarak onun hayatta bulunduğunu bildirmediler? Hayır, hayır... Bunların hepsi hezeyan!

Ve ayağa kalktı, bacakları titriyordu... Karı - kocaya şüpheli bir bakış akıtmaktan kendini alamadı.

— Neden bunları anlattınız sanki bana? Bana hiyanetlik değil mi bu

— Ne demek? Hiç öyle şey olur mu? Güzelim, bizi çok yanlış anladınız...

— E o halde niçin? Daha para mı istiyorsunuz?

Kasap, mütevazi bir tavırla yarı kekeliyerek:

— Siz aklınızı mı oynattınız? dedi... Ben, ahretimi hazırlıyorum. Bu meseleyi anlatmaktan maksadım da size bâzı bakımlardan faydalı olabilirim düşüncesidir.

Bakışlarını yukarıya kaldırarak ilâve etti:

— Cenabı Hak, merhamet ve şefkat koymuş içime... İyilik yap, denize at... Balık bilmezse Hâlik bilir... Ne ekersen onu biçersin...

— Eğer siz, dinî bütün bir kimse olsaydınız, bir sihirbazın ölümünden sonra onun hortlamasını değil fakat ruhunun istirahatini temenni ederdiniz...

— Ben; hiçbir ölünün ne hortlamasını temenni eder, ne de onun kara topraklar altına girmesinden memnun olurum... Ölüm karşısında bütün insanlar, tehlike içinde bulunan ruhlardan başka bir şey değillerdir... Binaenaleyh, buradan geçirilip siyaset meydanına götürülen her mahkûmun arkasından dua eder, Cenabı Haktan ona mağfiret niyaz eylerim. Bunun mânevî faydasını da görmez değilim...

İlâhî bir tecelli olarak, mahkûm idam olunacağı sırada ya af çıkar veya başka bir sebep zuhur eder ve mahkûm ölümden yakasını kurtarır. Bundan kısa bir müddet evvel üç mahkûm, bu şekilde, halkın galeyanından faydalanarak ipten kurtuldu.

Kasabın karısı, kapıyı ve pencere kanatlarını açmaya gitmişti... İçeriye dolan ışık, bu iyi kalbli insanın yüzüne akseden hislerini aydınlatıverdi... Anjelik, karı - kocanın kötü niyetli olmadıklarını anlamış bulunuyordu. Bunun için de biraz hayrete kapılmıştı.

— Neden sizler, böyle iyi insanlarsınız? Dedi... Halbuki esnaf teşekkülündeki arkadaşlarınız, çok katı yürekli ve maddî insanlar...

Onlar, karşılığında para almadıkları için kimseye selâm bile vermek istemezler.

Kasap, bir çocuk sâfiyeti içinde:

— Neden iyi olmıyalım dedi... Hayat, çok kısa... Hem de, cenneti kazanmak için, dünya kazancına pek vakit bulunamıyacak kadar kısa...

★

Anjelik, arabasını savdı ve Voges meydanına kadar yayan gitmeğe karar verdi...

Kendini yorgun hissediyordu. Fakat düşüncelerine bir tertip verebilmek için vakite ihtiyaç vardı...

Büyük manastırın bahçesindeki asma çardakları üzüm salkımlariyle pürnakıldı... Halk bu bahçeye girip gezebiliyor, çardakların altında oturabiliyordu... Anjelik, bâzı pazarlar Florimon'la Kantoru alıyor, oraya götürüyordu...

O sabah bahçe tenhaydı... Manastırda okunan dualar uğultu halinde dışarıya aksediyor, bir kilise canı durmadan çalıyordu...

Anjelik, insanların mânavî taraflarının kuvvetini o anda bir kere daha hatırladı...

IV

Üstü yeşilliklerle örtülü çardak altına oturmuş, kasabı ziyareti sırasında kendisine anlatılmış olanları düşünüyordu... Zihni hâlâ bu ihtimalin derecesini tâyinle meşguldü...

Lük ustanın bu mevzuu açmasındaki hakikî sebep neydi? Ondan para çekmek için mi bu hikâyeyi uydurmuştu? Yoksa o da bu gevezenin mânasız sözleri tesiri altında mı kalmıştı?

Jofrey'i kurtarmaya gelen maskelilerin maksatları ne olabilirdi? «Kara Üzüm» meyhanesinin sahibi neden başka mahkûmların âkıbeti ile değil de sırf Jofrey'in âkıbeti ile ilgilenmişti?

Filvâki böyle vakalar olmamış değildi... Meselâ Andijo, firara muvafak olmuş, sonra Langedok'da ortaya çıkarak krala karşı isyan bayrağını açmıştı. Gizli bir gerilla harbi, uzun müddet devam etmiş, hazineye vergi ödemeği kabul etmiyen Andijo, nihayet kraliyet kuvvetleri tarafından esir edilmişti... Anjelik, bunları «İspanyol cücesi» adı altında işlettiği çikolatacı dükkânına devam eden saray mensuplarından duymuştu...

Ama Jofrey dö Peyrak'ın kurtulmuş olduğuna dair kimse en küçük bir imâda dahi bulunmuş değildi...

Sonra cellâtbaşı Oben usta gibi hükûmetin en güvenilir bir simasının böyle bir oyuna girmesi hiç mümkün müydü? Oben ustanın ser-

vetleri reddettiğini herkes söylemiyor muydu

Sonra madem ki böyle bir hâdise olmuştu. Fakat niçin Anjelik, beş senedenberi buna dair en hafif bir akise bile muhatap olmamıştı?

Bu düşünceler içinde saatler geçiyor, madam Morans'ın makûl mülâhazaları, küçük Anjelik'in ümitlerini kökünden kazıyordu... Fakat o artık hülyalar peşinde koşan, ümitli, gencecik bir Havva kızı değildi. Hayat onu, kendi göbeğini kendi kesmeğe mecbur etmişti... Kocasına dair söylentilerin mahiyeti ne olursa olsun Jofrey dö Peyrak'ı bir daha görmesi imkânı yoktu.

Çok şiddetli heyecanlarını yenmek için ara sıra yaptığı gibi ellerini kuvvetle uğuşturdu. Ekseriya onun genç kadın yüzüne tatlı bir tevekkül ifadesi çökerdi. Fakat, onun ticaret hayatındaki gayret ve muvaffakiyetlerini bilenlerden pek azı bu ifadeyi farkedebilirlerdi... Halbuki işi, güler yüzlü olmasını ve politikadan geri kalmamasını icap ettiriyordu... İster istemez o da bu icaba uyuyor, iş hayatında bu rolü oynuyordu... Zâten mizacı durgunluğa değil, hareket ve canlılığa daha müsaitti...

İşleri onu haylî meşgul ediyordu... Bu sebeple düşünmeğe, hayâller peşinde koşmağa pek vakti yoktu. Onun atıldığı teşebbüsleri görüp duydukça Odije, kendini yiyordu. Anjelik, bunların hepsinde muvaffak olmuştu...

Şimdi o zengindi artık... Güzel bir karuçesi vardı, Voges meydanında oturuyordu. Dükkânına gelen müşterilerine çikolatayı ve çikolatanın sulandırılmasiyle yapılmış içkiyi o veriyordu... Akdenize açılan liman şehirlerinden getirttiği zenciler çalışıyordu dükkânında... Hattâ o, hesaplarla da meşgul olmuyordu... İşi tıkırında giden bir burjuvaz olup çıkmıştı...

Oturduğu yerden kalktı, yürümeğe başladı... Lüka ustanın anlattıklarından zihnini temizlemek için başka şeyler düşünmeğe başladı...

Mösyö Kolber'le görüştükten sonra Allah ona «Yürü yâ kulum» demişti... Önce çikolatacılığa girişmiş, kısa bir zamanda açtığı yer Parisin en meşhur uğraklarından birisi haline gelmişti... Kraliçe bile, yanında kadın ve erkekten ibaret cüce çiftle orasını şereflendirmişti...

Çikolatacılık işi, o zamandanberi eksilemeyen bir hızla devam ediyor ve şöhreti gittikçe yayılıyordu...

Anjelik, Odije'nin teklifi gibi, ciddî bir iş adamının teklifine de muhatap olmuştu... Genç kadın, bu teklifi çok câzip bulmuştu... İşin ucunda Anjelik'in teklifi yapan tacirle evlenmesi de bahis mevzuu idi. Evlilik, onun hiç bir teşebbüsüne engel olmıyacak, Anjelik dilediği gibi davranacaktı...

Genç kadın, yeni giriştiği işler için kontratlar aktederken çok he-

saplı hareket ediyordu... Çikolatacılıkla ilgili olarak Pariste ve bir çok eyaletlerde şubeler de açmıştı...

Onun en üstün tarafı, yeni işlere girişirken bu işlerin başına üstün vasıfta kimseler bulup koymasıydı...

Anjelik, onlara büyük menfaatler gösteriyor, mukabilinde de dürüstlük ve iş ahlâkı bekliyordu... Kontratlara koyduğu bir maddede, yeni müessesenin başına geçirdiği kimsenin altı ay zarfında işi geliştirmesini, aksi halde vazifesine son verileceği şartını öne sürüyordu... Bu suretle vazifelendirdiği kimseler, bütün gayretlerini bu şartın tahakkuku uğrunda teksif ederek muvaffak oluyorlar. Anjelik de bundan büyük istifadeler sağlıyordu...

Devrin bir çok ticaret erbabının yaptığı gibi Anjelik parayı kasada bekletmiyordu. Aksine parayı nemalandırmakta, fayda görüyordu...

Buarada az kazançlı insanların işine çok yarayan ve «karuçelerle ucuza yolcu nakliyatı» işini de mükemmel yürütüyordu...

Diğer taraftan eski berberi Tuluz'lu Fransuva Bine ile de ortak olmuştu...

★

Bir gün ayna karşısında saçlarının eski halini içi sızlıyarak düşündüğü sırada Anjelik'in aklına eski berberi Fransuva Bine gelmişti... Hapishanede o güzelim saçlarına nasıl kıymışlardı?

Filvâki daha kısa, daha kıvırcık ve daha gözalıcı «yeni» saçları da onu çirkin göstermiyordu... Ama artık o «hanım» olmuştu ve başında bir bone ile ortada dolaşamazdı... Genç kadın bu vaziyetten biraz da mahcubiyet hissetmiyor değildi... Takma saç muhakkak lâzımdı. Ancak saçlarının rengine uygun olanını bulabilecek miydi? Hapishanede saçlarını kesen askerin: «Bunları Sentonor'e sokağındaki Bine'ye götürür satarım» sözlerini hatırlamıştı... Acaba askerin bahsettiği berber Tuluzlu Bine miydi?

Genç kadın bu saikle oraya gitti...

O, askerin bahsettiği berber yine o hal ve sözlerinde ihtiyatlı, ikramcı ve geveze Fransuva Bine'ydi... Bineyle karşı karşıya bulunurken insan, kendinde bir rahatlık, bir emniyet hissederdi... Bine, her şeyden konuşurdu... Yine öyle yapacaktı. Fakat maziyi hatırlayacak mevzulardan muhakkak ki, kaçınacaktı.

Fransuva Bine, kadın saçları yapmakta çok mahir La Marten adında bir kadınla evlenmişti. Karı - kocanın çok seçkin kadınlardan ibaret müşterileri vardı. Anjelik, hiç mahçubiyet hissetmeden kocasının eski berberine gidebilirdi. Bine onların eski halini çok iyi biliyordu...

Madam Morans, Parisin oldukça tanınmış bir simasıydı... Maamafih Bine, onun saçlarını yaparken yine hafif sesle Anjelik'e «Madam

la kontes» diye hitap ediyor, genç kadın da bu hitaba gülmek mi yoksa ağlamak mı lâzımgeldiğini kestiremiyordu...

Bine'yle karısı, Anjelik'e cüretkâr bir baş tuvaleti yaptılar...

Genç kadının kısa saçlarını, büsbütün kısalttılar, gözleri büyüleyen kulaklarını meydana çıkardılar ve kaldırdıkları saçlarla ona, boynundan omuzlarına doğru sarkan iki üç bukle yaptılar...

Anjelik, ertesi gün Odije'yle dolaşırken iki kadın yanına sokularak saçlarını bu kadar güzel şekilde hangi berbere yaptırdığını sormaktan kendilerini alamadılar...

Anjelik Bine'yi sağlık verdi... Bu da onda Bine ve karısiyle ortak iş yapmak fikrini uyandırdı... Anjelik onlara, yüksek sınıfa mensup kadınlardan müşteriler gönderecek, iş hacmini arttırmak için gerekli yeniliklere karşılık sermaye koyacak, buna mukabil de yapılan iş nisbetine göre yüzde alacaktı...

Anjelik ilk iş olarak eyaletleri dolaşıp peruk yapmak üzere güzel saçlı köylü kızlarının saçlarını satın alacak berber çocuklarla karuçeler temin etti. Pariste takma saçlar için saç sıkıntısı çekiliyordu.

Anjelik,in son başardığı iş de Jan Kastövas adındaki armatörle yaptığı anlaşmaydı, Genç kadın bu anlaşmayla kako ithalâtını sağlama bağlamış bulunuyordu...

İşleri tıkırında gidiyordu bu adam... Yahudi değildi... Fakat Normandiyalıydı. Menfaatlerini çok iyi bilen bir kimseydi... Donattığı gemilerde en gözü açık tayfalar kullanıyordu... Ayrıca zenci korsanlar tarafından esir alınmış hıristiyanları, onlardan aldığı esirlerle mübadele ediyor, bu suretle de kilisenin teveccühünü kazanıyordu... Onu herkes insaniyete hizmet eden bir sima olarak bellemişti... Bilhassa esir hıristiyanların aileleri ona karşı minnet besliyorlardı...

Kastövas'ın işi çok iyiydi ama o nisbette de rizikolarla doluydu. Meselâ bir defasında gemilerinden birisi Berberî'ler tarafından zaptedilmişti... Bir seferinde de Morina balığı yükiyle dönerken gemideki tayfalar isyan etmişlerdi...

Anjelik, mahareti sâyesinde kârlı bir anlaşma yapmıştı. Armatöre önce borç para vermiş, sonra amirallık nezdinde teşebbüse geçmesini sağlayarak sefer esnasında gemilerinin korunmasını temin ettirmişti...

Genç kadın, bunlarla da yetinmemiş, Şarkî ve Garbî Hindistan kumpanyası hissedarı sıfatiyle Mösyö Kolber'den onun cüz'î bir vergi ödemek suretiyle Martinik'den ithalât yapması müsaadesini istihsâl etmişti...

Madam Morans'ın iş hayatındaki prensibi, «hilesiz her ticaretin kâr sağlayacağı» fikriydi... Armatörle ortaklığı yalnız kakao ithalâtına inhisar etmiyordu... Genç kadın, uzak memleketlerden fildişi, nâ-

dide kuşlar, kıymetli ağaçlar da getirtiyor ve bunların ticaretini yapıyordu... Anjelik'in getirttiği kıymetli ağaçlar, Mösyö Kolber'in tesis ettiği mobilyacılık işinde kullanılıyor ve saray, mobilye siparişleri için bu ağaçları tercih ediyordu...

Bütün bu teşebbüsler, Anjelik'in servetini kabarttıkça kabartıyordu...

★

Genç kadın, bu düşüncelerden ve hesaplardan sıyrıldığı anda hayli yürümüş olduğunu farketti. Yorulmuştu... Karuçeyi savdığına biraz da pişman oldu... Şimdi su taşıyan hizmetçiler, yük götüren hamallar arasında ilerliyor, kendisine çarpanlar oluyordu... Anjelik, artık eskiden olduğu gibi yerleri süpüren uzun ve ağır eteklikler giymiyordu... Kılık ve kıyafeti kibar kadınlarınkinden farksızdı...

Birden ortalık karışır gibi olmuş, göğsüne dayanan iri bir pençe onu kenara doğru itmişti... Anjelik, neye uğradığını anlıyamadığı için şaşkın bakışlarla etrafı gözden geçirirken yol açmak için onu kenara iten kaba saba bir adam:

— Biraz sabırlı ol güzelim, demişti... Mösyö Lö Prens geçiyor...

Gerçekten de üç çift atın çektiği bir araba, köşeyi dönmüştü... Anjelik, dikkatle baktı... Camın arkasında Prens dö Konde'nin aksi profilini gördü...

— Yaşasın Mösyö lö Prens!

Prens, bu tezahürata, arabasından selâm vermekle mukabele etti...

Prens geçtikten sonra, yayalar ve vasıtalar tekrar yollarına koyuldular... Anjelik, Prensin çıktığı büyük köşkün bahçesi önünden geçti. Orayı mütecessis bakışlarla gözden geçirmekten kendini alamadı. Vosges meydanındaki apartmanı, ne zamandanberi ona yetmiyordu. Genç kadının hayâlinde o anda: seyisler, karuçesinin manevra yapabileceği geniş bahçeli büyük bir köşk, atlar için ahırlar ve adamları için daireler, mutbaklar, köşkün gerisinde de güzel tanzim edilmiş vâsi bir bahçe canlanmıştı...

O sabah dikkatini çekmiş olan ikametgâh, yeni yapılmış bir binaydı... Geniş ve aydınlık cephesi, yüksek pençereleri, itinalı bir demir işçiliğinin eseri olan güzel balkonları, yuvarlak çatı pencereleri ve siyah taşla örtülü damiyle bu bina, son yılların zevkini temsil eden bir yapıydı.

Kapı, yavaş yavaş tekrar açılıyordu... Anjelik kendisinin de tâyin edemediği bir sebeple biraz ağırdan geliyordu... Bu sırada genç kadın, kapı üzerindeki oyma mermerden asalet armasının kırılıp parçalanmış olduğunu gördü... Bu parçalanış, ne binanın köhneliğiyle ne de haricî

tesirlerle ilgiliydi... Bir usta, iskele kurarak oradaki armayı kazımış ve parçalamıştı...

Anjelik, o civardaki bir çiçekci kadına, binanın kime ait olduğunu sordu...

Beriki yutkunarak:

— Kimin olacak, Mösyö lö Prensin, dedi...

— Mösyö lö Prens kapının üzerindeki armayı neden kazıtmış acaba?. Çok yazık... Halbuki binanın diğer taraflarındaki oyma süsler ne kadar güzel duruyor!.

Kadın, sıkılmış gibi içini çektikten sonra:

— Bu bambaşka bir hikâye, dedi... Kazınmış olduğunu gördüğünüz arma, binayı yaptıran şahsa aitti. Lânetlenmiş bir Jantiyomundu o arma... Sihirbazlık yapıyordu... Şeytanla ortaklaşa iş görüyordu... Ateşte yakılmaya mahkûm edildi...

Anjelik, kaskatı kalıverdi... Biraz sonra yüzüne hücum eden kanın çekildiğini hissetti. Güneş ışığıyla pırıl pırıl göz alan bu bina önünde Anjelik, heyecana kapılmakta haklıydı.

Parise geldiği zaman ilk defa bu binaya uğramıştı... Ve o zaman bu binanın demir parmaklıklı kapısının Kral emriyle mühürlenmiş olduğunu görmüştü...

Kadın:

— O adamın çok zengin olduğu söyleniyordu. Kral, bütün malını mülkünü ötekine berikine dağıttı. Bu arada Mösyö lö Prens en büyük hisseyi aldı... Binaya girmeden evvel de sihirbazın kapı üzerindeki armasını kazıttı, kazıntıları mukaddes suda temizlettikten sonra yine suya attı... Anladınız tabiî... Rahat uyumak istiyordu... Anjelik, kadına teşekkür etti ve oradan uzaklaştı.

Sentantuvan mahallesinden geçerken Anjelik, hâlâ; Konde prensine kendisini nasıl takdim ettirebileceğini zihnen araştırıyordu...

★

Çikolotacılık işine başladıktan bir kaç ay sonra Anjelik Plas Ruvayal diye anılan yere yerleşmişti... Kazanç ve servet genç kadının sosyal hayatında tesirlerini göstermiye başlamıştı... Anjelik, aristokratik bir muhite yerleşmek üzere Franburjuva sokağındaki evinden ayrılırken içtimaî derecede bir basamak daha yükseliyordu...

Yeni muhitin bambaşka hususiyetleri vardı... Orada Jantiyomlar düello ederek birbirleriyle çarpışıyor, güzel kadınlar felsefe münakaşaları yapıyorlardı...

Anjelik, ticarî işleri haricinde, yeni muhitin hususiyetleriyle temas ettikçe bu son derece Parizyen âleme senpatiyle bakıyor ve gitgide ısınıyordu.

Meydan, atlarında dükkânlar bulunan pembe boyalı, damları arduvaz'la örtülü, üzerleri kavisler şeklinde yapılmış bir çok direklerden mürekkep, yüksek ve çok güzel evlerle çevriliydi... Orada hayat çok canlıydı... Hayattan tam mânasiyle kâm alınabiliyordu... Fakat, her şey orada örtülü ve kapalı geçiyordu... Skandallarında bile tiyatroların o sun'î havası vardı.

Anjelik önce, yarım asırdanberi Fransız sosyetesine bambaşka bir hüviyet vermiş olan kültür âleti konuşmanın zevkine varmaya başladı. Fakat kendini bu mevzuda pek ham buluyordu... Yıllardanberi zekâya müteallik bu işlerden ne kadar uzaklarda kalmıştı...

Sonra, aslı kaale alınarak en mükemmel salonların kapısı ona kapatılmıştı. Kapıları tekrar açtırmak için sabır lâzımdı... Anjelik, sabırlı olmasını bilenlerdendi... Çok zengin giyiniyordu. Ama modaya uygun şekilde giyinmiş olduğundan kendisi de tam mânasiyle emin değildi.

Çocukları, meydanı gölgeliyen ağaçların altında oynaşırlarken gelip geçenler, onlara bakmak için duruyor ve ikisini de çok güzel, çok iyi yetiştirilmiş buluyorlardı... Artık Florimon da, Kantor da hakikî ipeklilerden ,yakaları dantelâlı, gayet şık elbiseler, ökçeli ayakkabılar, güzel çoraplar giyiyorlardı... Çocukların kıvırcık saçları da, kendilerine yakışacak şekilde taranıp düzeltiliyor, fötr şapkaları giydiriliyor, Florimon, çok sevdiği için ayrıca belinde kendine mahsus küçük bir kılıç taşıyordu...

Sıhhatsiz görünüşüne rağmen Florimon'da harbe, mücadeleye karşı bir ihtiras vardı. Sık sık maymun Pikolo'yu karşısına alıyor, onunla düello oyunları yapıyordu... Kantor, ancak dört yaşında konuşabilmişti. Anjelik konuşmanın gecikmesini - çocuğun zekâsından şüphe ederek - ne kadar merak etmişti. Halbuki o, geri zekâlı olduğundan değil, hem kardeşiyle kolayca anlaşabildiğinden ve ancak icabettikçe konuşmakta lüzum bulduğundan, hem de sükûtî olduğundan fazla konuşmuyordu.

Yeni evinde Anjelik'in bir kadın aşçısı ve ikinci bir uşağı vardı... Madam Morans'ın bu yüzden komşuları nezdinde itibarı yüksekti... Barb'la Javut'un kıyafetleri de dikkati çekiyordu...

Bu şatafatlı görünüş, onu komşuların nazarında bir sonradan görme menzilesinden kurtaramıyordu... Genç kadının gözü daha yüksekleredeydi... Pariste bâzı salonlar vardı ki, bu yerler, asil olmıyan zümrelerden aristokrasiye geçmek istiyen servet ve mevkie haris kadınları yetiştirip hazırlıyordu...

★

Anjelik, oturduğu yerin üstündeki daireyi işgal eden yaşlı bir matmazelden eksik taraflarını bütünlemiye başladı... Bu, kadınların yap-

macıklarına mücadelelerine şahit olmuş, gençliği fırtınalı geçmiş tecrübeli bir kadındı... Bizzat kendisi, gözlerini açarak «Aşk kalbimi korkunç bir şekilde nadaz (1) etti» diye bir itirafta bulunmuştu.

Odije, Anjelik'in bu eski kaşerle ülfet etmesine sinirleniyordu.

— Bu gidişle bir ukaladümbeleği olup çıkacaksınız, diyordu... Bu derece âllâmelik taslamak gülünçtür... Bizde bir darbı mesel «kadın, kocasının caketiyle gömleği arasınaki farkı bilirse oldukça bilgiç sayılır» derler...

Anjelik, gülüyor ve hırslanan Odije'yi yumuşatıyordu...

Matmazel Parajonk, Anjelik'i Pale Presyö'ye üye olarak yazdırmıştı... Orada verilen konferanslara beraber gidiyorlardı...

Bir kültür kulübü sayılabilecek bu yerde orta burjuvazi tabakasından bir çok kadınlara, din adamlarına, genç âlimlere, eyaletlerden gelmiş simalara daima rastlamak mümkündü.

Cemiyetin bir yemlik mahiyetinde olan prospektüsünde şöyle deniliyordu:

«Ocaktan Marta kadar üç ay devam edecek kurs için sadece üç pistol (2) alıyoruz... Makûl bir şekilde tasavvur olunabilecek her türlü eğlence, programımızda yer almaktadır.

«Pazartesi ve Cumartesi: Balo ve komedi... Tatlı limon ve Portekiz portakalları üyelerimize dağıtılır.

«Salı: Lâvta (3) konseri ve koro.

«Çarşamba: Felsefe dersi.

«Perşemba: Gazetelerin ve münekkidlerin tetkikinden geçmiş piyeslerin mütâleası.

«Cuma: Meraklı teklifler...

Gece evlerine dönmekten korkan kadınlara emniyet telkin etmek için her türlü tedbir düşünülmüştü... Üyelere ayrıca şöyle bir teminat da veriliyordu:

«Paraları, mücevherleri için endişeye düşeceklere avdetlerinde muhafızlar verilir. Binaenaleyh cemiyete geliş - gidiş müemmen şartlar içinde cereyan eder.

Pale Preysö'nün programında mühim konferanslara da yer veriliyordu... Bu arada Kraliyet koleji matematik profesörü Roberval da alâka toplayan kenferanslar veriyordu...

Kulüpte Nil'in feyezanı, aşk temayülü, hava boşluğu meselesi ve havanın ağırlığı gibi mevzular üzerinde tartışmalar yapılıyordu...

---

(1) İşlenmemiş araziyi sürmek.

(2) Eski bir Fransız parası.

(3) Bir nevi çalgı.

Bâzı mevzular görüşülürken Anjelik, Jofrey dö Peyrak'ın o ateşli sesini duyar gibi oluyor ve ürpertiler geçiriyordu...

Bir gün Matmazel Parajonk'a:

— Ben küçük beyinli birisiyim... Bu büyük meseleler beni ürkütüyor, dedi. Bundan sonra yalnız balo ve müzik günlerinde Pale Presyö'e gideceğim...

Fakat ihtiyar Matmazel sinirleniverdi.

— Siz, dedi, Maddeye çok saplanmışsınız... Şikâyet ettiğiniz mevzulara dair bir fikir edinmeden salonlarda nasıl parlarsınız? Ne felsefe, ne mekanik, ne de astronomiden hoşlanıyorsunuz... Pekı keriye ne kalıyor zâten Sen Pol ve Sen togüsten'in eserlerini de okumadınız mı? Hiç olmazsa kulların Allaha karşı vazifelerini öğrenirsiniz...

Anjelik, bunları da okumayı reddettiği gibi Matmazel dö Gurneyin «Kadın ve Erkek Müsavatı» eserini de istemedi... Fakat Matmazel dö Kenten'in «Cilve ve Büzel Görünüş» adlı kitabiyle Matmazel dö Kruvasi'nin «Saray meclisinde hoş görünme sanatı» isimli eserlerine büyük bir tehalükle sarıldı...

V

Grev meydanına uğradığının ertesi günü Anjelik, Matmazel dö Parajonk'a, Tüileriye kadar beraber gitmelerini söyledi...

Matmazel, daima olduğu gibi yanındaydı... Herkesi tanıyor, gördüklerini isimleriyle Anjelik'e tanıtıyor, genç kadın da bu suretle saray meclisine girip çıkan yeni simaları öğrenmiş bulunuyordu... Matmazel, Anjelik'in yanında bulunduğu sıralarda onun güzelliğini bir kat daha ortaya çıkarmaya da yarıyordu...

Âşıklarına iç çektirdiği günlerden çok uzaklaşmış bulunan bu yaşlı kız, genç ve güzel görünmek için yüz tuvaletine ne kadar itina gösterirse göstersin, yılların yüzde açtığı, izler, çukurlar bir türlü doldurulamıyor, pörsüyen cilt gerginleşmiyordu...

Matmazel, hareketlerine nasıl canlılık vereceğini, nasıl yürüyeceğini, muhitin nazarı dikkatini nasıl çekeceğini Anjelik'e öğretiyordu...

— Hele, diyordu... Tüileride dolaşmak başlı başına bir sanattır... Orada gülmeden konuşmak, zeki görünmek, büyük görünmeleri için gözleri iyice açmak, kırmızı görünmeleri için ara sıra dudakları ısırmak, konuşurken başı, eldeki açık yelpazenin ardında hareket ettirmek lâzımdır şekerim. Yâni sözün kısası mümkün mertebe yumuşak ve nâzik görünmelisiniz...

Bu dersler, Anjelik için hiç de fena olmuyordu... Genç kadın, öğ-

rendiklerini ölçüye sığdırarak tatbik ediyordu...

Matmazel Parajonk'a göre Tüileri, mümtaz sınıfın mücadele meydanı, kraliçenin meclisi sayılabilirdi... Oraya, meclis vaktine intizar için gidiliyordu. Meclislerden sonra akşamları karuçelerle veya yaya gezintiler başlıyordu...

Geniş bir koru halindeki bahçe şairler ve sevdalılar için çok müsaitti... Oranın muhtelif meslekler erbabından olan müdavimleri, işlerine müteallik mevzuları orada görüşüyor ve hazırlıyorlardı. Bütün mümtaz sınıf, orada buluşuyorlardı ve ekseriya Kral, Kraliçe ve mürebbiyesi refakatinde veliahde de orada rastlanıyordu...

O gün Anjelik, refakatinden ayırmadığı kadını Büyük Parter diye anılan tarafa sürükledi... Oraya bilhassa mühim ve büyük şahsiyetler gelirlerdi... Prens Konde de hemen hemen her akşam orada bulunuyordu...

Anjelik, prensi o gece göremeyince hırslandı ve elinde olmıyarak da ayağını yere vurdu...

Kadın, şaşırmıştı...

— Onu burada göremediğiniz için neden bu kadar hırslandınız? diye sordu.

— Mutlaka görmekliğim lâzımdı da ondan...

— Söyleyeceğiniz bir şey mi vardı acaba kendisine? Hem üzülmeyiniz bakınız işte burada...

Gerçekten de prens dö Konde, etrafında bir çok Jantiyomlar bulunduğu halde henüz geliyordu...

Anjelik, nihayet arzusuna kavuşmuş, onunla karşılaşmıştı... Şimdi önüne dikilip:

«— Monsenyör, bana ait olup kral vasıtasiyle size intikal eden Botreyi sokağındaki köşkü bana iade ediniz?» mi diyecekti?

Yahut:

«— Monsenyör, ben köşkünüzün kapısı üzerindeki armasını kazıttığınız Kont Dö Peyrak'ın karısıyım» mı diyecekti?

Prens dö Konde'yi görmek üzere onu Tüileri'ye sürüklemiş olan sebep pek çocukça ve pek ahmakça bir müessirdi... O sonradan zengin olmuş bir çikolatacı kadındı... Kimse onu prense takdim edemezdi... Bundan çekinirlerdi... Bir aralık kendini azarladı:

— Budala! dedi... Sen daima böyle düşünüp tanışmadan akılsızca davranırsan işlerin sonra ne olur?

Yaşlı kıza döndü:

— Geliniz, dedi...

Sonra, onlara yaklaşan grupa arkasını çevirdi...

Matmazel:

— Yaya mı gideceğiz Yoksa arabayı çağıracak mısınız? diye sordu...

Anjelik, karuçesine orada binmek istemiyordu... Çünkü arabasını pek çirkin buluyordu...

Beraber ilerlemeğe başladılar... Biraz sonra silik şahsiyetli bir adam yanlarına sokuldu... Anjelik'e:

— Madam, dedi... Arkadaşımla bir iddiaya giriştik... İddiamızın esası, sizin hüviyetiniz... Birimiz sizin için bir müddeiumumînin hanımı; diğerimiz sizin evli olmadığınızı ve buraya devam eden presyözlerden olduğunuzu iddia ediyor...

Anjelik, gülecek oldu... Kendini zorladığı halde keyfi kaçmış bulunduğu için bunda muvaffak olamadı. Zâten bu tip adamlardan nefret ederdi... Sanki mühim bir mevzu üzerinde iddiaya girişmişler gibi sual soruyordu... Anjelik:

— Siz, dedi. Budala olduğunuzu ortaya koymak suretiyle arkadaşınızla iddiaya girişiniz...

Ve adamı bıraktığı gibi yürüdü...

Matmazel Parajonk, bozulmuştu... Canı sıkılarak:

— Cevabınız bir espri olmaktan uzaktı, dedi... Siz aslâ salonlarda muvaffak olamıyacaksınız... Hem...

Anjelik, birden durarak onun sözünü kesti:

— A! dedi... Bakınız şuraya...

— Kime?

— Anjelik, bir mırıltıdan farksız şekilde:

— Oraya işte...

Bir kaç adım ötede, ağaçların çerçevelediği bir köşede iri yarı harikulâde yakışıklı ve güzel bir genç adam mermer bir statütün kaidesine yaslanmış duruyordu... Giyim kuşam itibariyle de fevkalâdeydi... Başında, kumral renkteki gümrah perukasının üzerine yeşil tüylerle süslü beyaz bir fötr giymişti... Penbe beyaz bir yüzü ve altın sarısına kaçan kumral renkli iç gıcıklayıcı bıyıkları vardı... İri gözleri, yüzüne bir güzellik veriyordu. Anjelik, bu simanın o derece tesiri altında kalmıştı ki, önce bir rüya gördüğünü sandı...

Matmazel, onun daldığını görünce yüzünü ekşiterek:

— E yeter artık Anjelik, dedi... Neredeyse aklınızı kaybedeceksiniz... Ne kadar zarif, güzel ve yakışıklı olursa olsun bir adama bir kadın bu derece hayranlıkla bakmaz...

— Adı ne acaba?

— Marki dü Plesi - Belyer canım... Bunda hayrete kapılacak ne var sanki! Bir beklediği olmalı... Hem silik şahsiyetlerden, küçük adam-

lardan hoşlanmadığınızı söylü yorsunuz, hem de onlardan birini görünce olduğunuz yerde kakılıp kalıyorsunuz... Bu nasıl şey böyle?

Anjelik, hemen aklını başına topladı, kekeliyerek:

— Mâzur görünüz beni, dedi...

Çok kısa bir an içinde hislerine hâkim olamamış, sanki bambaşka bir hüviyete bürünerek eski günlerin hayranlık uyandıran, fakat çok vahşi bir kızı oluvermişti... Etrafındakileri küçük görmeğe alışmış bu müstehzi koca yeğen, bir anda içine eski hâtıraların ateşini düşürmüştü...

Yürüdüler... İkisi de onun önünden geçtiler... Marki onları gördü, hemen şapkasını çıkardı, çok canı sıkılmış kimselerin tavriyle ikisini de selâmladı...

Anjelik, biraz uzaklaştıktan sonra:

— Kralın maiyet erkânından bir Jantiyom değil mi? diye sordu?

— Evet... Mösyö lö Prens'le birlikte İspanyollara karşı savaştı. Ondan sonra da şöhreti bir kat daha genişledi... Çok yakışıklıdır. Harbi de çok sevdiği için, Kral ona Mars lâkabını taktı... Fakat hakkında kötü ve korkunç şeyler söyleniyor...

— Korkunç şeyler mi dediniz: Ne gibi meselâ Bunları öğrenmeyi çok isterim...

Matmazel dö Parajonk, asabî bir gülüşle:

— Onun çekiştirilmesi görüyorum ki, size pek dokundu... Ah! Bütün kadınlar sizin gibidir... Ona kur yapar, sonra da kumral saçlarına, teninin rengine, zarafetine bayılırlar... Bütün arzuları yatağına kayıvermektir. Bir defa bu iş oldu mu, nakarat hemen değişir... Armande de Cirsé ile matmazel Jakari'den ona dair neler dinledim bir bilseniz. Güzel Filip, yumuşak ve çelebi görünür... Yaşlı bir âlim gibi dalgındır... Kibarlar meclisinde bu haline gülerler. Fakat aşkda o kadar değişir ki, kaba saba olur... Kolları arasına girip çıkmış bütün kadınlar, ondan nefret ederler.

Anjelik, bu söylenilenlere pek kulak asmıyordu. Statünün mermer kaidesine yaslanmış duran Filip'in hayâli, bir türlü gözlerinin önünden gitmiyordu... Evvelce dansa kaldırmak için Anjelik'in elini tutmuştu... Hâdise, Niyöl ormanın esrarına gömülü Plesi'de, o beyaz şatoda cereyan etmemiş miydi? Anjelik, arkadaşına, Filip'in, kumrallığına rağmen Puatu'lu olduğunu söyleyemiyordu.

Vahşilik ve ihtiras, bu ırkın bir hususiyetiydi... Bu Güney - Batı adamları hep böyle tatlı görünüşlü olmalarına mukabil acı ve buruktular...

Parajonk, bir taraftan anlatıyordu:

— Metreslerine karşı pek nâzik davranır... Madam de Circé'yi öy-

le bir dövdü ki, kadın bir hafta yatağından çıkamadı... Bu, sulh zamanlarındaki hali... Hele harpde bir muzafferiyet kazanmış olsun, o zaman türlü rezâleti irtikâptan kaçınmaz... Emrindeki kuvvetleri teşkil edenler de korkunç adamlardır. Norgen'de eşraf kızlarını topladı. Mukavemete kalkıştıkları için, hepsini berbat bir hale soktu... Sonra da maiyetindeki subayların, neferlerin hayvanî hislerine teslim etti... Zavallıların çoğu öldü... Kalanlar da çıldırdılar. Mösyö lö Prens müdahalede bulunmasaydı, çoktan itibardan düşecekti...

Anjelik, nedense âni bir hırsa kapılarak:

— Parajonk, siz bir kıskanç acuzesiniz! diye bağırdı... Bu kadar yerdiğiniz bu genç adam, sizin anlattığınız gibi kimse değildir, olamaz da... Siz dedikoduların tesiriyle böyle konuşuyorsunuz.

— Ben!. Ben mi dedi koduların tesiriyle konuşuyorum... Ben böyle şeylerden nefret ederim... Beni ne zannediyorsunuz! Dedi kodu bayağı insanların harcıdır...

Şayet ben bu şekilde konuşuyorsam, söylediklerim hakikatin ta kendisidir...

Anjelik:

— İyi ya, dedi... Eğer söylenilenler doğruysa bütün kabahatleri onda mı aramalı? Güzelliği yüzünden kadınlar, ona etmediklerini bırakmamışlar, onu kötü etmişler...

— Nereden biliyorsunuz bunları? Tanıyor musunuz onu?

— Ha... Hayır...

Matmazel dayanamadı:

— Öyleyse siz delisiniz! diye bağırdı... Böyle tiplere aldırış edeceğinizi hiç ummazdım doğrusu... Allahaısmarladık...

Anjelik'i bıraktığı gibi demir parmaklıklı kapıya doğru hızlı adımlarla yürüdü... Anjelik, onu takipten başka çare bulamadı... Çünkü çok sevdiği Matmazel Parajonh'la bozuşmak istemiyordu.

★

Eğer ogün Anjelik'le yaşlı Presyöz (*). Filip dü Plesi - Belyer için münakaşa etmemiş ve erkenden Tüileri'den ayrılmamış olsalardı, kapı önünde birikmiş uşakların münasebetsizliğine mâruz kalmıyacaklardı ama Mösyö dö Lozön'le, Mösyö dö Montspan'da Madam Morans'ın o yeşil gözleri uğruna düello etmiyeceklerdi... Sonra Anjelik, hiç şüphesiz bu mihitin mühim simalariyle daha geç temas imkânını bulabilecekti... Bu da, daima pısırık davranmayıp ara sıra çeneye kuvvet vermenin lüzumunu teyit ediyordu...

Uşakların ve uygunsuz kimselerin bahçeye gitmeleri, demir par-

(*) Paris sosyetesinin kalbur üstü kadınları (kıymetlileri).

maklıklara asılmış levhalarla menedilmişti... Onun için daima kapı önü kalablık olur; hanımlarını efendilerini bekliyen uşak, hizmetçi ve seyisleri vakit geçirmek için ya orada iskambil partilerine girişir veya civardaki meyhanelerde yârenlik ederlerdi... O akşam da dük dö Lozön'ün uşakları kapı önünde toplanmışlar, aralarında bahse girmişlerdi... Tüileri'den ilk çıkacak kadının etekliğini kaldırmaya kim cesaret ederse o bir şişe içkiyi hakedecekti.

Garip bir tesadüfle Anjelik, bu bahsin esasını teşkil etmek meykiine düştü. Kendisine kızarak yanından ayrılan Matmazeli yatıştırmak için arkasından koşuyordu...

Anjelik kapı önündeki sarhoşlardan birisinin, arkadaşlarından ayrılarak yanına sokulduğunu görünce onun kötü maksadını anlamış ve hesaplı davranmıştı... Herif, teşebbüsünün boşa gittiğini anlayınca Anjelik'e ağır dolusu küfüre başladı... Nefesi ispirto kokuyordu. Anjelik, onun sersemliğinden faydalanarak suratına bir tokat yapıştırdı... Korku ve dehşete kapılan Matmazel Parajonkavazı çıktığı kadar bağırıyordu...

Karuçesine binerken hâdiseyi görmüş olan bir Jantiyom, adamlarına işaret etti... Onlar da can-ü gönülden Mösyö Lozön'ün uşaklarına saldırdılar.

Ortalık bir anda karıştı. İki taraf da birbirlerine girdiler... Netice, Jantiyom'un adamları lehinde tecelli etti.

Jantiyom, Anjelik'in yanına geldi, onu selâmladı...

Genç kadın:

— Müdahalenize teşekkür ederim, dedi...

Anjelik, hem korkmuş, hem de çok utanmıştı... Çünkü üstüne saldıran sarhoşlara yakası açılmadık küfürler savurmuştu... «Hanımefendiliğe» ne kadar gayret etse bir türlü olmuyordu... Lapolak'dan öğrendiği galiz kelimeler ve küfürler, kendini tutmaya muvaffak olamadığı böyle anlarda ağızından dökülüveriyordu...

Heyecandan yüzü kireç gibi bembeyaz kesilmişti... Hemen kendini topladı...

— Ne müthiş şey, dedi... Nasıl cesaret edebilirler böyle işlere!

Jantiyom, hemen onu belinden kavradı:

— Müsterih olunuz efendim...

Anjelik, kaçamak bir bakışla Jantiyoma baktı... Yakışıklı bir çocuktu. Lehçesinden Gaskonyalı olduğu anlaşılıyordu... Kendisini tanıttı:

— Pardayyan ve diğer yerler şövalyesi, Montspan Markisi, Lui Anri dö Pardayyan dö Gondren...

Anjelik, bu adı tanıyordu... Jantiyom, Güyanlı asil ve eski bir aileye mensuptu... Mümkün olduğu kadar teshir edici tarafiyle gülümse-

di... Jantiyom da bu teşerrüften bilhassa çok mütehassis kaldığını bildirdikten sonra kendisinden ne şekilde ve ne zaman haber alabileceğini ısrarla sordu... Anjelik, adını açıklamak istemiyordu... Fakat:

— Yarın aynı saatte Tüileri'ye geliniz, dedi... Öyle tahmin ediyoyorum ki, zemin ve zaman birkaç lâf atmamıza müsait bulunacak...

— Nerede bekliyeyim sizi?

— Eko'da...

Jantiyom, çok memnun oldu... Eko, çok müsait bir yerdi. Sevişenler orada buluşurlardı... Marki, elini öptükten sonra:

— Vasıtanız yoksa sizi yerinize kadar götürebilir miyim? Diye sordu...

Anjelik:

— Karuçem uzakta değil, dedi... Teşekkür ederim...

— O halde yarın... Esararlı güzelliğinizin hayranıyım... Adiyö!.

Ve telâşlı bir davranışla Anjelik'in yanağından öperek arabasına doğru yürüdü...

Matmazel:

— Sizde hicap denilen şey yok! diye yine başladı...

O sırada Dük dö Lozön, kapı önünde göründü... Kırılıp ağızlarının içine dökülen dişlerini kanlı tükrüklerle tüküren, burunları kanayan, üstleri başları parçalanmış toza toprağa bulanmış adamlarının halini görünce hırsla bağırmağa başladı:

— Bu ne rezlet! Adamlarımı bu hale koyanları da efendilerini de bastonlarla birgüzel ıslatmalı! Böylelerine kılıçla mukabele lâyık değildir. Kılıcın da bir şerefi vardır.

Arabasına henüz binmemiş olan Marki dö Montpan bunları duyar duymaz geriye döndü, Dükün arkasından koştu ve onu kolundan yakalıyarak sert bir hareketle çevirdi... İkisi de yüz yüze geldiler. Marki, onu tahkir için başındaki şapkasının ön kenarından tutarak şapkayı bir çekişte dükün gözlerinin hizasına kadar geçiriverdi...

Bir saniye sonra kılıçlar kınlarından sıyrılmış ve iki hasım, bir anda etrafı çevirmiş olan işsiz güçsüz takımının gözleri önünde müthiş bir düelloya başlamışlardı...

Matmazel dö Parajonk avaz avaz bağırıyordu:

— Efendiler. Allahaşkına vazgeçiniz bu işten... Düello memnudur... İkiniz de Bastil'i boylarsınız sonra...

Fakat ne Dük ve ne de Marki bu makul ikazı duyacak haldeydiler... Düelloya müdahale etmek istiyen muhafız kuvvetlerine halk, geçit vermiyor, safları bir kat daha sıklaştırıyorlardı...

Marki, birkaç hamleden sonra Dük dö Lozön'ü kalçasından yaraladı... Pegilen, önce bulunduğu yerde bir iki sallandı ve nihayet kılıcı yere düştü...

Marki, yere düşmemesi için onu sımsıkı kavrarken:

— Çabuk, çabuk olun! diye bağırıyordu... Yardım ediniz bana hanımlar! Bastil'e düşmiyelim...

★

Karuçe, yetişen muhafızların savurdukları mızrakların darbeleri altında hâdise yerinden süratle uzaklaşarak sarsıla sarsıla yol başladı.

Sentonore sokağını dönerlerken Anjelik, eşarpını çıkarmış, Pegilen'in yarası üzerine bastırıyordu... Arabanın içi tıklım tıklım ve karmakarışıktı. Marki, Matmazel dö Parajonk, Dük ve hâdiseye sebebiyet vermiş olan uşak, arabanın içindeydiler...

Pegilen, ona ters ters baktıktan sonra, karnına bir tekme savurdu...

— Göreceksin bak... Seni zindanlarda çürüteceğim!

Ayrıca Markiye döndü:

— Aziz Pardayyan, dedi, size müteşekkirim... İlkbaharda cerrahıma hacamat vaptırmaktan beni kurtardınız...

★

Mösyö Montspan'ın evine geldikleri zaman Anjelik' Hortanz'ın eski arkadaşı güzel Atenayis dö Mortmar'ı orada gördü. Genç kadın Montspan'ın karısıydı. Onunla evvelce Kralın Paris'e dönüşü sırasında görüşmüşlerdi...

Matmazel dö Mortmar'ın kızlık adı Toney - Şarant'tı. 1662 de evlenmiş, evlendikten sonra bir kat daha güzelleşmişti... Pembe beyaz teni, mavi gözleri, altın sarısı saçları ve keskin zekâsiyle temayüz etmiş, saray meclisine girip çıkan kadınların en meşhurlarından olmuştu... Kendisi de kocası gibi asil ailelere mensuptular... Fakat parasızlık, bu iki asil aileye gereken ehemmiyetin verilmeyişinde rol oynuyordu.

Zavallı Atenayis, ikrazatçıların mütemadî tazyikleri ve borçları yüzünden güzelliğini ortaya koyacak imkânlardan daima mahrum yaşamıştı... Şimdi de aynı durumdaydı, yeni bir tuvalet yapamadığı için bir çok dâvetlere katılamıyordu...

Tüilleri düellocularının kendilerine güç belâ atabildikleri apartımanın hali, ailenin müzayaka içinde bulunduğunu gösteriyordu...

Muhteşem tuvaletler, tozlu mobilyaların üzerinde atılıp bırakıldıkları gibi duruyordu... Hava oldukça serindi. Fakat evde ateş yoktu... Atenayis, sırtına taftadan bir rob döşambr geçirmiş, kuyumcu çırağıyle, bir sipariş üzerinde çekişiyordu... Genç kadın, bir hafta sonra Versay'daki bir kabul resmî için güzel bir kolye beğenmiş, çırak da bunu getirmişti.

Mösyö dö Montspan, işin ucu paraya dokunduğundan çırağın pazarlığını görünce onu tekmeyle kovdu... Karısı, hemen yaygarayı ko-

pardı... Kolyeyi mutlaka istiyordu... Beri tarafta zavallı lozön kan kaybedip dururken karı - koca aralarında boğuşuyorlardı.

Madam dö Montspan, misafirlere karşı nihayet vazifesini hatırlıyabildi ve arkadaşı Fransuvaz Obinye'yi yardıma çağırdı... Ortalık darma dağındı, hizmetçiler, sabahtan çekip gitmişlerdi...

Şair Skaron'dan dul kalan Madam Fransuvaz'ın da kıyafeti perişandı... Elbirliğiyle Lozön'ü bir kanapenin üzerine uzattılar. Adamcağız, fazla kan kaybından bayılmıştı...

Dul kadın:

— Su bulmak için mutbağa gidiyorum, dedi. Ben gelinceye kadar siz, lûtfen hastayla meşgul olunuz Madam...

Anjelik, farkına varılmıyacak bir tereddütle Madam Skaron'un kendisini tanıdığını anladı. Ama bunun ehemmiyeti yoktu. Madam Skaron da hayatının bir kısmını gizlemek mecburiyetinde bulunanlardandı... Ne olursa olsun Anjelik, bugün veya yarın mâzisini dolduran simalara karşı cepheden hücuma geçmiye zâten karar vermişti... Bunun ne gibi akisler uyandıracağını kendisi de takdir edemiyordu...

Bu, boşboğazlara bir mevzu teşkil etmek şeklinde mi tecelli edecekti Yoksa bir dedi - kodudur alıp yürüyecek miydi? Veya iş, sükûtla mı geçiştirilecekti? Kont dö Peyrak'ın muhakemesindenberi bir sürü rezalet, zihinleri işgal etmiş, hele Fuke'ninki hepsini gölgede bırakmıştı.

Anjelik, yalnız kalınca yaralıyı şefkat dolu bakışlarla süzdü... Koca adam olduğu halde saray meclisinin afacan, ele avuca sığmaz çocuğu olmak mevkiinden hâlâ kurtulamamıştı... Bunca sefalete ve deliliğe rağmen yüzü yine sevimli ve spritüeldi.

Anjelik, Gaskonyalı Pegilen'i son defa nerede görmüştü? Anjelik için Luvr'da Mösyö d'Orlean'la döğüştüğü zaman mı? Hayır!. Mâzideki bu hâdiseyi hatırlamak onu şiddetle ürpertmişi. Anjelik, onu son defa «Kızıl Maske» meyhanesinde görmüştü...

Ne çabuk unutuluyor, diye düşündü... Parmaklar, yüzüklerle donanınca açlık günlerinin acı hâtıraları, kinleri tabahur ederek âdeta uçup gidiyordu...

Anjelik de, mecburî olarak ihtiyar ettiği fedakârlığın kendisine bir senbolü gibi gelen bu yüzüklü eli, Pegilen'inkinin üstüne koydu... Hayat, devam edip gidiyordu!. Uzlaşma, her zaman reddedilemiyordu...

Bitişikteki odada karı - koca kavgası devam ediyordu...

— Nasıl oluyor da tanımıyorsunuz onu?... Madam Morans o... Demek şimdi de bir çikolatacı kadın uğrunda düello ediyorsunuz?

— Çok güzel olduğunu unutmayınız... Sonra o Parisin en zengin

kadınlarından birisi... Binaenaleyh ben, yaptığımdan hiç de müteessif değilim.

— Öff! Nefret veriyorsunuz bana!

— Şekerim, elmaz kolyeyi istiyor musunuz, yoksa istemiyor musunuz?

Anjelik, bunları duyunca içinden «bu büyük asalet sahibi insanlara kendimi tanıttırmak için nasıl davranmaklığım icabettiğini pek iyi anlıyorum dedi. «Meselâ muhteşem bir hediye veya oldukça ağır bir kese... Fakat bu davranışta ihtiyat ve nezaket de şart...»

Dük dö Lozön'ün göz kapakları, açıldı. Müphem bakışlarını Anjelik'e dikti...

— Rüya mı görüyorum, diye geveledi... Siz misiniz güzelim?

Anjelik, gülümsiyerek cevap verdi:

— Evet, benim...

— Ne zamandanberi sizi görmek istiyordum Anjelik... Kendi kendime «acaba ne oldu?» diye kaç defa sormuşumdur...

— Acaba ne oldu diye beni merak etmeniz doğrudur... Ancak ne olduğumu öğrenmek istemediniz nedense...

— Doğru yavrucuğum, doğru... Ben, menfaat için dalkavukluk eden birisiyim... Biliyorsunuz, bütün dalkavuklar biraz alçak olurlar...

Bakışları, Anjelik'in tuvaletine, mücevherflerinde gezindi, sonra:

— İşlerinizin yolunda gittiği anlaşılıyor, dedi...

— Yolunda gitmesi icabediyordu... Bundan böyle adım da Madam Morans oldu...

— Fesüphanallah... Evet, duymuştum bu adı... Çikolatamı satıyorsunuz?

— Ne yapayım, o işle oyalanıp gidiyorum... Kimi felsefeyle, astronomiyle uğraşır... Ben de çikolata satarım... Ya siz, Pegilen? Hayat, hep öyle parlak ve yıldızlı mı? Kral, yine yüz verip sımartıyor mu sizi?

Bidden Pegilen'in yüzü bulandı, tecessüs hisleri ortadan kalkıverdi...

— Ah! Şekerim, dedi... İltifatta istikrar yok... Krala gelen İspanyolca mektup işi bozdu... Sa Majeste, Vard'la aramda bir şeyler bulunduğunu sanıyor... Haşmetli zevcinin dö La Valyer'le düşüp kalktığını kraliçeye ihbar eden mektubu siz de bilirsiniz...

Bu şüpheyi izale edemem ki, bu yüzden de ara sıra Sa Majestenin hışmına uğrarım!. Çok şükür ki, büyük Matmazel bana âşık!

— Matmazel dö Monpansiye mi?

—Pegilen, gözlerinin akını devirerek:

— Evet, diye fısıldadı... Zannedersem izdivacıma da tâlip olacak...

Anjelik, kendini tutamıyarak bir gülmedir tutturdu...

— Ah Pegilen ah... Hiç değişmemişsiniz, değişeceğiniz de yok...

— Siz de öyle... Sizde de hiçbir değişiklik yok... İlâhî bir güzellik var sizde...

— O da ne demek?

— Ne bileyim, din kitaplarında geçen güzellik işte!. Müstesna ve harikulâde bir vücut!. Şöyle geliniz de sizi kucaklayayım yavrucuğum...

Pegilen, Anjelik'in yüzünü avuçları arasına alarak kendine çekti.

Tam bu sırada kapıdan içeriye Montspan giriyordu... Bu hali görünce:

— Hay Allah kahretsin! diye bağırdı ...Keşke kalçanı büsbütün deşseydim... Kendi evimde bana bunu yapıyorsun ha! Alacağın olsun Pegilen!

VI

Bu tesadüften sonra Anjelik, Dük dö Lozön'le Marki dö Montspan'ı Tüileri'de ve Kraliçenin meclisinde sık sık görmiye başladı. Onlar, Anjelik'e dostlarını tanıttılar ve böylece de mazideki simalar tekrar belirdiler... Bâzı defalar Anjelik Pegilen'le dolaşırken büyük Matmazelle karşılaşıyorlardı... Büyük Matmazel, görür görmez onu tanımıştı... Büyük Matmazel, hiçbir imada bulunmadı. İhtiyatkârlıktan mı, yoksa kayıtsızlıktan mı böyle davranmıştı? Anjelik orasını pek bilmiyordu ama, herkesin uğraşacak başka mevzuları olduğu bir gerçekti.

Atenayis dö Montespan, önceleri surat ettiği halde birden bire değişmiş ve Anjelik'e bağlanıvermişti... Onu sık sık dâvet ediyordu... Anjelik az konuşuyordu ama, buluş ve cevaplarına Atenayis'i hayran bırakıyordu...

Anjelik'in Montespan'larda ekseriya gördüğü Madam Skarron, onu Ninon dö Lanklo ile de tanıştırdı...

Bu meşhur gözdenin salonu, türlü şekilde serbestliğe müsait bir muhit olmaktan ziyade bir mektep mahiyetindeydi... Orada zevk ve tekâmül hâkimdi...

Matmazel dö Lanklo ile Anjelik'i kaynaştırmış olan dostluk gizli kaldı... Her ikisi de erkekleri, iradesiz olarak tesirleri altına alan, cezbeden kadınlardandı... Onlar, birbirlerine düşman da olabilirlerdi... Fakat aksine anlaştılar ve dost oldular...

Bunca mücadele içinde yoğurulmuş olan Anjelik, «namuslu bir adam» la kortezanlık eden bu kadındaki cesaret, doğruluk, sâdelik, diğer kadınlara karşı kayıtsızlık gibi meziyetleri farketmiş ve beğenmiş-

ti.O da Anjelik'in sosyal hayatta biran evvel yükselmek arzusunda bulunduğunu anlamış; ona rehberlik ederek, tavsiyelerde bulunarak, herkese ona yardımı bir vazife bilmişti...

Bu samimiyete inanışta aldanmadığını isbat etmek için genç kadın bir gün ona:

— Anjelik, dedi... Seninle dostluğum katıksızdır, içtendir... Bu dostluğu hiçbir tesir bozamaz... Onun için dostluğumuz, hayatımızın sonuna kadar sürecektir...

Şehevî bir hayatın değerini herkesten iyi takdir eden Ninon, bu hayata cidden hassas yaratıkları sevketmekten zevk duyuyordu... Bu sebeple şöhreti olan bir kimseyi âşık edinmesi hususunda Anjelik'e cesaret vermekten geri kalmadı. Ama Anjelik' bu teşcie dudak büküyordu... Çünkü o ticarî faaliyetleri dolayısiyle maddî hayatın tesirleri altındaydı...

Genç kadın, aynı zamanda Ninonun tavsiye ettiği yolun, şerefin zirvesine erişmek için en az emniyetli bir yol olduğu kanaatindeydi... Halbuki onun faaliyeti tahtın eşiğine kadar uzanabiliyordu. Anjelik, bir taraftan ihtiyat ve itidalle hareketindeki şöhretine, diğer taraftan neşesiyle serbest insanlara nüfuzuna dayanarak dilediği gayeye yürüyordu...

— Ninon:

— Hiç olmazsa, zevk için bir âşık edininiz, diye üstelemekten geri durmuyordu... Aşktan hoşlanmadığınız kanaatini bende uyandırmayınız...

Anjelik, bu gibi işlere ayıracak vakti bulunmadığını cevaben söyledikçe Ninon, bir genç kadın vücudunun bu sükûnet ihtiyacına hayret ediyordu. Bir sürü tasavvurların tahakkuku için dimağın durup dinlenmeden işleyişi en tabiî ve en basit arzuları sanki bu kadının içinden çekip çıkarmıştı... Demek ki o, son derece yüklü bir günden sonra yorgun argın evine dönüyor bir müddet de çocuklariyle meşgul olup ertesi gün yorucu işlerine koyulabilmek kudretine kavuşmak için kendini yatağa atmaktan ve ölü gibi ağır bir uykuya dalmaktan başka bir şey düşünmüyordu.

Anjelik, bu halden hiç sıkılmıyordu, durumundan memnundu... Meşguliyetten uzak bir kadın için aşkın yol değiştirici bir uzuv olduğunu takdir edenlerdendi... Ne tutkunlarının ateşli sözleri ve gizli nüvazişleri ne Odije'nin çok defa metrdotelin gelişiyle zorla ayrılarak yarıda bıraktığı öpücükleri ve cinsî yakınlıkları onda, ancak elde ettiği avantajların lüzumlu veya lüzumsuz birer icabı olmaktan ileriye gidemiyordu...

Ninon, onun itiraflarını dinledikten sonra bu zihniyetin hastalığa

delâlet ettiğini bildirdi... Şifaya kavuşmak için de bir müddet için işlerinden sıyrılması ve serbest hayatın maskeli balo, gezinti, tiyatro, yemek ve oyunlar gibi meyvelerinden tatması lâzım geldiğini ilâve etti.

★

Ninon'un evinde Anjelik, bütün Paris'e rastlıyordu... Hele Prens dö Konde haftada bir muhakkak oradaydı...

Çok defa Filip dü Plesi'yi orada gördü... Anjelik'i ona takdim ettiler. Bu yakışıklı çocuk, şaşırdı sonra dudaklarından müstehzi kelimeler döküldü:

— Demek Madam Şokola sizsiniz?

Anjelik, hiç bozmadı derin bir reveranstan sonra:

— Evet, dedi... Size daima arz-ı hizmet için yeğenim...

Genç, adam, gözlerini kırpıştırdı...

— Yeğen mi dediniz? Galiba siz pek cüretkârsınız madam...

Anjelik, hiddetin tutuşturduğu bakışlarını ona dikti:

— Tanımadınız mı beni? dedi... Ben sizin yeğeniniz Anjelik dö Sânse dö Montluyum. Evvelce Plesi'de karşılaşmıştık... Pederiniz, sevimli marki nasıllar? Anneniz nasıl?

Anjelik, hırsını yenmek için bir hayli daha konuştu. Sonra budalalığına kızarak dudaklarını ısıra ısıra Filip'i bırakarak oradan ayrıldı.

Genç kadın, birkaç gün, ifşaatının uyandırabileceği tepkilerin korkusu içinde yaşadı. Mösyö dü Plesi'yi tekrar gördüğü zaman da, söylediklerinden kimseye bahsetmemesini rica etti.

Filip dü Plesi, pek ziyade hayrete düşmüş göründü... Mahremiyata taalluk eden hususatı kurcalamak itiyadında bulunmadığını ve zaten çikolatacılık yapan bir kadının akrabası olduğunu bilmediğini söyledi.

Filip'in bu sözlerine çok sinirlenmişti. Bir daha onunla karşılaşmamaya ahdetti ve yanından ayrıldı. Filip'in babası ölmüştü... Annesi de bu ölüm üzerine mâzisindeki çılgınlıkların kefâretini ödemek üzere sofu kesilmiş. Val dö Gras'a çekilmişti. Genç adam, bu durumdan faydalanarak mirası sömürüyor, annesinin hakkını bile çalmaktan çekinmiyordu... Kral onu, yakışıklı ve cesur olduğundan dolayı seviyordu... O, meşhur bir gençti ama rezaletleri yzünden şöhret yapmıştı... Genç kadın, bunların hepsini biliyordu.

Hiç beklenilmedik bir ilânı aşk ve heyecanlı bir kâğıt oyunu partisi, Anjelik'in mevcudiyetini yine allak bullak etti ve onu birkaç ay düşüncelerinden uzaklaştırdı...

★

Lüksenburg Bahçesi'ne girebilecek kimselerin listesine Matmazel dö Monpansiye'nin onu da kaydettirmiş bulunmasından gurur duyuyordu.

Bir gün Anjelik, oraya gitmiş, kocası evde bulunmadığı konağın kapıcısı olan kadın ona kapıyı açmıştı.

Genç kadın sık dikilmiş manolyalarla süslü bahçe yolunda ağır ağır yürümeğe başladı... Kısa bir zaman sonra bahçenin tenhalığı dikkatini çekti... Ortada kimsecikler yoktu... Yalnız bir ara, iki uşağın koşarak ağaçlığa doğru gittiklerini gördü... Anjelik, bundan birşey anlayamadığı için, yalnız başına gezintisine devam etti...

Çakıllardan ve böcek kabuklarından yapılmış sun'î bir mağaranın önünden geçerken, hafif bir gürültü işitir gibi olduğu için, arkasına dönüp baktı ve çalıların arkasında insana benzeyen bir şekil gördü...

Merakı büsbütün artmıştı... Kulağına bir mırıltıdan farksız sözler de çarpıyordu... Anjelik, bunların arasından ancak: «Beni yakalıyacaksınız ha! Şaşarım aklınıza!» sözlerini duyabilmişti.

Yavaş yavaş ve hiç ses çıkarmamağa çalışarak o tarafa yaklaştı... Çalıların arkasına sinmiş ve çok iyi giyinmiş bir insan vardı orada... Diz çökmüş, başını da kollarının arasına sokmuş, garip vaziyette bir insan... Bu tuhaf kimse, yanına kimin geldiğini anlamak üzere başını döndürüp de baktığı zaman Anjelik, Prens dö Konde'nin oğlu dük d'Angiyen'i derhal tanıdı...

Genç kadın onu evvelce de bir çok gezintilerde Tüileride Kraliçenin bahçesinde de görmüştü. Zayıf nahif bir çocuktu... Ölçüsüz bâzı hareketlerinden herkesin yaka silktiğini, Anjelik, etraftan duymuştu.

Anjelik, onun korkudan beti benzi atmış bir halde bulunduğunu gördü. Kendi kendine «Niçin saklanıyor? Neden korkuyor acaba» diye sordu...

Oradan ayrılıp ayrılmamakta tereddüt ediyordu... Bir müddet düşündü, sonra çekilip gitmiye karar verdi... Bahçede yürüyüşüne devam ederken karşısına kapıcı, çıkıverdi... Gözlerini faltaşı gibi açarak:

— Burada ne işiniz var Madam? Çabuk çekilip gidiniz buradan diye bir şeyler geveledi.

— Niçin gidiyormuşum? Matmazel dö Monpansiyenin listesinde adımın bulunduğunu çok iyi biliyorsun... Hanımın buraya girişime müsaade ettikten sonra sana ne?

Adam, çaresizlik içinde kalmış kimselerin tavırlariyle şaşkın şaşkın etrafına bakındı... Anjelik ona karşı daima semahatli davranmış, bahşişini hiç esirgememişti.

— Affedersiniz Madam, dedi... Şimdi size açıklıyacağım sırdan karımın haberi yok... Bahçe bugün umuma kapalıdır. Çünkü sabahtanberi kendisinin tavşan olduğunu farzeden Dük d,Angiyen'in peşinden koşup duruyoruz...

Anjelik'in şaşkınlıktan gözlerinin büyüdüğünü görünce, parmağını dudağına götürerek hafif sesle:

— Zavallı çocuk hasta, dedi... Ara sıra kendini ya tavşan ya keklik zannediyor. O zaman kendisini öldürecekleri vehmine düşer ve saklanır... Saatlerdenberi onu arıyoruz...

— Ben gördüm onu... Ağaçlıklı yere yakın sun'î mağaranın arkasındaki çalılıklara saklanmış!

— Ooh! Çok şükür! Mösyö lö Pense hemen gidip haber vermeli... Tamam! İşte o da geliyor zaten...

İki uşağın taşıdığı küçük bir tahtırevana kurulmuş olan Prens, görünmüştü... Onlara yaklaşınca tahtırevanın penceresini açtı, hırslı bir sesle:

— Madam, burada ne işiniz var? Diye sordu...

Kapıcı, hemen müdahale etti:

— Efendimiz! Madam, Mösyö lö dükü şuradaki sun'î mağaranın arkasında görmüş de...

— İyi öyleyse... Açın şu kapıyı bana beceriksiz adamlar! Yardım edin inmekliğime... Topunuz bir para etmezsiniz... Öyle gürültü patırtı etmeyin, korkutacaksınız çocuğu... Sen, koş onun uşağını çağır buraya... Sen de öteki uşaklara haber ver, kapıları tutsunlar, başka yere kaçmasına fırsat bırakmasınlar... Haydi, kazık gibi dikilip durmayın karşımda...

Bir müddet sonra uşakların hepsi çalılıklara seğirtti... Dük d'Angiyen, kendisini yakalamıya geldiklerini görünce tabanları yağladı ve kaçmıya başladı... İki uşak ve onu kovalıyorlardı... Nihayet çevirdiler ve yakaladılar...

— Efendimiz, korkmayınız, diyorlardı... Sizi öldürmiyecekler... Bir kafese de kapatmıyacaklar... Biraz sonra serbest bırakacaklar... Yine istediğiniz gibi koşup dolaşacaksınız...

Çocuk, heyecandan sapsarı kesilmişti... Tek kelime konuşmuyor, sâdece etrafındakileri ürkek bakışlarla süzüyordu... Babası yanına gelince, birden hırçınlaştı, Kendisini yakalıyanların ellerinden kurtulmak için çırpınmaya başladı.

Babası, emretti:

— Çabuk doktorunu ve cerrahını çağırın! Hacamat yapsın hemen. Bir de müshil versin... Sonra sağlam bir yere bağlayınız onu... Bu gece yeni bir hâdise olmasını istemem... Onun yine elinizden kurtulup kaçtığını görürsem bastonlarımı kırarım hepinizin üstünde...

Uşaklar, oradan uzaklaştılar... Prens, Anjelik,e doğru yürüdü... Ve önünde dikilip durdu...

— Siz de gördünüz, dedi... Güzel, sevimli çocuk... Fakat birkaç tahtası noksan... Ecdadında deliler var... Anası, cımbızla saçlarını tel tel yolardı... Ama ne yapayım... Böyle aklından zoru olan bir kadınla

Kral XIII. Lui'nin emriyle evlenmek mecburiyetinde kaldım... Niha yet öldü... Tam zencire vurulacak deliydi... İşte oğlu... Tabiî anasına çekmiş... Bâzen kendini köpek zanneder, Kralın karşısında havlamak arzusuna kapılır. Yahut kendini tarla faresi sanır, evde girmediği münasebetsiz yerler kalmaz... Geçen gün de kendini nebat sanmış... «Beni sulayınız!» diye uşakları kırıp geçiriyordu... Gülünç şey değil mi?. Siz gülmüyorsunuz ama...

— Efendimiz, nasıl olur da gülmek ihtiyacını hissederim... Tabiî beni tanımazsınız...

Konde, bir kahkahayla onun sözünü kesti...

— Nasıl tanımam Madam Morans, çok iyi tanırım sizi... Sizi Ninon'larda da başka yerlerde de gördüm... Bir genç kız gibi şensiniz, bir kurtizan kadar güzelsiniz... Sizde bir anne kalbi var... Sonra ben doğrusu, Krallığın en zeki kadınlarından birisi olduğunuzdan hiç şüphe etmiyorum... Ama bir türlü yükselemiyorsunuz... Siz de hileci bir hal var... Biliyorsunuz ki, erkekler, çok bilmiş kadınlardan korkarlar.

Anjelik, hiç beklemediği bu beyanat karşısında hayrete düştüğü için gülümsemekten kendini alamadı...

— Efendimiz, beni şımartıyorsunuz dedi... Acaba hakkımdaki bu kadar şeyi size kim söyledi? Onu çok merak ediyorum...

— Kimseden bunları öğrenmiye ihtiyacım yok... Sizi tetkik ettim, o kadar... Ara sıra size baktığımın hiç farkında olmadınız mı? Benden galiba biraz korkuyorsunuz? Maamafih soğuk değilsiniz...

Anielik, bakışlarını Lans ve dö Rokrua galibi'in yüzüne dikti... Bu, ona gözlerini ilk dikişi değildi... Fakat Prens, çok uzaklarda kalmış olan bir hâdiscyi, Anjelik, kendisine kafa tuttuğu zaman ona «şunu haber vereyim ki, siz, büyüyüp de bir kadın olunca sizin yüzünüzden bir çok erkekler asılacak» dediğini nasıl hatırlıyabilir di şimdi?

Anjelik, Prens dö Konde'ye daima derin bir kin beslemişti... Şimdi ise, onunla arasında doğan bir sempatiye karşı kendini müdafaa mecburiyetinde kalıyordu... Bu adam, karı ve kocanın yanına uşak olarak sokulmaya muvaffak olmuş Kleman Tonel'e casusluk yaptırarak yıllar yılı hususiyetlerini tetkik ettirmemiş miydi? Kont Jofrey dö Peyrak'ın bütün memalikinin üzerine oturmamış mıydı? Anjelik, ne zamandanberi zâten hayat dramında, Prens dö Konde'nin, ne gibi bir rol oynamış olduğunu bulup çıkarmaya çalışıyordu... Tesadüf, ona garip tecellilerle yardım ediyordu...

Prens:

— Bir şey söylemiyorsunuz, dedi... Sizi sıktım mı yoksa?

— Hayır efendimiz... Kendimi yanınızda pek küçük görüyorum... Sizin gibi şöhretli bir insanın...

Prens:

— Pöh!. diye sözünü kesti... Bâzı gerçekleri anlamak için henüz pek gençsiniz... Silâhlarım artık paslandı... Şâyet, Sa Majeste bir gün Hollandalılara ve İngilizlere yine bir ders vermiye kalkışırsa karyolamda ölmeyi, tercih edeceğim muhakkaktır... Konuşmaya gelince: Ninon, belki yüz defa bana «kelimeler, hasmın midesine havale olunabilecek gülleler değildir» demiştir... Sonra hâlâ dersi, tamamiyle öğrenemediğimi söyler durur...

Prens, gülmekte devam ediyordu... Serbest bir tavırla Anjelik'in kolunu tuttu...

— Geliniz, dedi... Karuçem dışarıda bekliyor... Yürüyebilmek için şefkatli bir kola tutunmak ihtiyacındayım... Şöhret, bana pahalıya mal oldu... Mücadele devrelerinde neler çektim? Su dolu çukurların içinde yaşamaktan bize bugün hiç de tatlı olmıyan hâtıralar kaldı... Bacaklarım sızı içinde. Bitkin bir ihtiyar gibi, ayaklarımı sürüyorum... Bana biraz arkadaşlık etmek istemez misiniz?

Geçirdiğim şu zahmetli günden sonra bence en tahammülü kabil şey, sizin mevcudiyenizdir. Bortreyi'deki evimi biliyor musunuz?

Anjelik, bir kalb çarpıntısı içinde:

— Hayır efendim, dedi...

— Mausar baba'nın yaptığı inşaatın en iyisi diyorlar... Benim hoşuma gitmiyor, ama kadınlar önünden geçerken hayran kalıyorlar... Geliniz, siz de görünüz...

Anjelik, her şeye rağmen, göründüğü yerde halkın alkış tufanına tuttuğu bu ünlü ve as'l Prensin karuçesine binmek, onunla yanyana oturmak şerefinin çok mühim bir şey olduğunu biliyordu...

Genç kadın, bu dâvet karşısında şaşırıp kalmıştı... Zira dostu Mart dö Vijan'ın, Sen Jak mahallesindeki manastıra kapanmasından sonra kendisine tâzim ve takdir hislerini sunmak gayreti içinde çırpınan asîl kadınlara bile başını çevirmediğini Anjelik herkesten duymuş bulunuyordu. Onun zâten kadınlardan fazla bir isteği yoktu. O, fizikî hâzler ve kısa süren maceralarla yetinirdi. Salonlarında lâtif cins'e karşı sert tutumu kadınların daima cesaretini kırdığı söyleniyordu... Fakat Prens bu defa, nedense refakatindeki genç kadının hoşuna gidecek şekilde davranmıştı...

Karuçe, avluda bir dönüş yaptıktan sonra mermer sundurmaya yanaştı...

Genç kadın, arabadan bu sundurmaya indi... Bütün teferrüatiyle ihtişam ve âhenk nümunesi arzeden bu apaydın binanın her tarafında Jofrey dö Peyrak âdeta dile gelmiş gibiydi...

Binanın bir kat daha güzel görünmesi için balkonlardaki demir

parmaklıkların ferforje olarak yapılmasını, göze yumuşak görünecek şekiller verilmesini, bahçenin kuş ve hayvan statüleriyle havuz ve ağaçlarla süslenmesini hep o istememiş miydi? Bütün bunlar, orasının mesut bir aile ocağı olabilmesi için onun zekâsı eseri değil miydi?

Prens dö Konde, katları dolaştıkları halde onun konuşmayışına şaşmıştı.

— Hiç bir şey söylemediniz, dedi... Halbuki ziyaretçilerim maima hayran kalıyorlar... Yoksa bütün bu gördükleriniz hoşunuza gitmedi mi? Güzel ve muntazam bir ev hakkında muhakkak ki, esaslı bilgileriniz vardı.

Altın sırma işlemeli mavi satenlerle döşenmiş küçük bir salonda bulunuyorlardı... Yine ferforje bir parmaklık, bahçeye açılan galeri ile bu salonu ikiye bölüyordu...

Salonun nihayetinde, yanları oyma mermer işi iki arslanla süslü ve alna gelen taşı bozulmuş bir şömine vardı... Anjelik, kolunu kaldırdı ve elini bozulan kısmın üzerine koydu...

— Neden buradaki süsü kırmışlar? Hem bu, gördüğüm ilk kırık değil. Bakınız pencereler üzerindeki mermerlerden de aynı kabartmalar kazınmış...

Mösyö lö Prens'in yüzü bulandı:

— Bunlar eski ev sahibinin işaretleriydi. Onları ben kazıttım, dedi... Bir gün restore edeceğim hepsini... Ama ne zaman? Bilmiyorum... Şimdilik Şantiyyi'deki kır evime masraf ediyorum...

Anjelik,in eli hâlâ şöminenin alıntısı üzerindeydi.

— Her şeyi yerli yerinde bırakmıyarak tahrip etmekte ne mâna var?

— Bu adamın armaları keyfimi kaçırıyordu da ondan... O, lânetlenmiş birisiydi...

Anjelik, bir aksi sada gibi Prensin son sözünü tekrarladı:

— Lânetlenmiş birisiydi!

— Evet... Şeytanın verdiği bir sırla altın yapıyordu... Yaktılar onu... Kral da onun bütün mamelekini bana bağışladı... Başıma bir felâket gelmesi için Sa Majestenin bunu bana münasip gördüğünden hâlâ şüpheliyim...

Anjelik, ağır ağır yürümüş dışarıya bakan pencerenin önüne gitmişti...

— Efendimiz, dedi... Tanıyor muydunuz onu?

— Kimi, şu ölüme mahkûm edilen Jantiyomu mu? Hayır, tanımıyordum... Tanımadığımda da isabet etmişim...

Anjelik, cüretinden korkarak ve mümkün mertebe sâkin görünmiye çalışarak:

— Ben, dedi, O işi hatırlıyorum... Tuluzlu değil miydi kendisi? Adı da Mösyö dö Peyraktı...

Prens müphem bir tavırla:

— Evet, dedi...

Anjelik, kupkuru kesilen dudaklarını diliyle ıslattı... O zaman çok nüfuzlu bir şahsiyet olan Mösyö Fuke'ye dair vâkıf bulunduğu bir sırdan dolayı mahkûm edilmedi miydi?

— Olabilir... Mösyö Fuke, uzun müddet Fransa Kralı gibi sayılmıştı... Bu sebeple çok parası vardı... Bir çok kimselere hayli kötülük etti... Bana meselâ... Hah! Hah! Ha!... Hepsi geçti, hepsi mazi oldu...

Anjelik, onu tetkik için hafifçe döndü... Prens, rahat bir koltuğa oturmuş, elindeki bastonun ucunu da halıdaki çiçek motifleri üzerinde gezdiriyordu... Acı bir gülüşle maziden bahsetmişse Fuke'den gördüğü fenalıkları hatırlamıştı. Bunların ise Jofrey dö Peyrak'la bir münasebeti yoktu...

Genç kadın, yıllarca yanlarında çalışmış olan Kleman Tunel'i, casus olarak Prens Konde'nin yerleştirmiş olmasından da şüpheye düştü. Kim bilir? Belki de bu casus, Mösyö Fuke'nin tertibiyle onların hizmetine konulmuştu... Böyle komplolar ,entrikalar devrin icaplarındandı...

Mösyö lö Prens, acaba ne gibi zaruretler yüzünden Mazaren'i evvelce zehirlemek istemişti? Bugün genç krala nüfuz edebilmek ve iltifatına mazhar olmak onun için yine mümkündü... Tesiri altında kaldığı Anjelik'i bir ihtiyat tedbiri olarak el altında bulundurmak isteyişinde bâzı sebepler var mıydı?

Prens, tekrar söze başladı:

— Peyrak'ın muhakemesi sırasında Flandr'lardaydım... Meseleyi takip etmedim... Bunun bir ehemmiyeti yok... Netice, burasını ele geçirdim ve buna çok memnun olduk...

Öyle görülüyor ki, sihirbaz burada hiç oturmamış... Fakat ben yine bu duvarlar arasında meş'um ve insana hüzün verici bir hava buluyorum... İnsana öyle diyeceği geliyor ki, burada oynanamamış bir oyun için bir sahne yapılmış... Bütün bu gördüğümüz muhteşem eşyada sanki bir dâvetliyi bekliyen ifade var. Fakat o dâvetli ben değilim... Kont dö Peyrak'ın hizmetkârlarından ihtiyar bir seyisi alıkoydum... Bu seyis, bâzı geceler kendisine Kontun hayâli göründüğünü söylüyor... Mümkündür... Burada, sizi iten, kovan bir hava teneffüs ediliyor, Ben de zâten mümkün mertebe az kalıyorum... Siz de aynı şeyleri hissediyor musunuz?

Anjelik, mırıltı halinde:

— Hayır, bilâkis, dedi...

Bakışları etrafta dolaşıyordu... Kendi kendine: «Burası benim

evim, diye düşündü... Ben ve çocuklarım... İşte bu duvarların beklediği dâvetliler...»

— Demek bu ikametgâhtan hoşlandınız?

— Evet... Çok sevdim... Harikulâde...

Genç kadın hiç beğenilmiyen bir arzu tezahüriyle ellerini kalbine bastırarak bağırdı:

— Burada yaşamasını ne kadar isterim...

Prens:

— Yaşıyabilirsiniz, dedi... Eğer isterseniz...

Prens, birden ona doğru döndü... Mütehakkim ve tatlı bakışların gözlerine dikti...

Anjelik:

— Yaşıyabilirim demek? Diye sordu... Fakat ne sıfatla efendimiz?

Prens, gülümsedi ve ona yaklaşmak için birden ayağa kalktı...

— Söyliyeyim o halde... Ben, kırk dört yaşındayım... Genç değilim. Fakat ihtiyar da değilim... Ara sıra bacaklarımda sızılar hissederim. Bu, malûm, Ötesi ise canlılık ve kuvvet... Size açıkça söyliyeyim, pekâlâ tahammülü kabil bir aşık olabilirim... Sakın bu sözlerim size dokunmasın... Menşeinizi bilmiyorum. Fakat makbul bir kimsesiniz. Bundan fazlası da bana lâzım değil. Kadınlara karşı kullanılan dört yoldan hiçbirisine şimdiye kadar rağbet etmedim. Sonra işi «beni istiyor musunuz? Yahut istemiyor musunuz?» sorulariyle neticelendirmekte bir fayda bulmam... Yok, hemen cevap vermeyiniz... Size ne gibi üstünlükler sağlıyacağım çok iyi bilirsiniz... Bir eviniz olacak... Evet, biliyorum, çok zenginsiniz... Güzel... O halde iyi kulak veriniz bana... Mademki hoşunuza gidiyor, burasını size vereceğim... Çocuklarınızla meşgul olarak onların yetiştirilmeslerini üzerime alacağım. Dulsunuz ve cinsî hususlarda iffetlisiniz, bunları biliyorum... İffetin ehemmiyetini de takdir ederim. Bir sefil için sizi fedakârlığa dâvet etmiyorum. Mademki benim şöhretimden bahsettiniz, o halde müsaade ediniz sizin de tanınmanıza ve temayüz etmenize yardım edeyim...

Prens içten gelen bir tevazu ve oldukça dokunaklı bir tavır içinde kısa bir tereddütten sonra:

— Büyük Konde'nin metresi olmak şeref kırıcı değildir, dedi... Dünyamız böyle halkedilmiş... Sizi her yere çıkaracağım, tanıtacağım... Neden öyle müstehzi, gülümsiyorsunuz Madam?

Anjelik, gülümsiyerek:

— Çünkü, dedi Aklıma yaşlı bir halk şarkıcısının, sokak köşelerinde söylediği bir şarkı geldi...

Garip adamlardır Prensler
Onları tanımıyanlar mesuttur.

Prens, hiddetle bağırdı:

— Allah kahretsin o herifi!

Sonra Anjelik'in belinden kavrıyarak şiddetle kendine çekti... İçini boşaltmak ihtiyacını duyan kimselerin tehalikiyle:

— Sizi bundan dolayı seviyorum ya sevgilim, dedi... Siz, kadınlık san'atınızda hem cüretli hem de bir muharip gibi davranıyorsunuz... En müsait âmı bekliyerek ancak Makyavelistlere yakışacak bir maharetle hasmınızın en zayıf noktasına saldırıyor ve onun vücuduna korkunç darbeler indiriyorsunuz..

Taze ve dipdirisiniz. Küçük, fakat sağlam ve emniyet verici bir vücudunuz var. Beni, bir Prens olarak değil de, olduğum gibi, yâni bedbaht bir adam olarak kabul edip dinlemenizi ne kadar isterdim... Kalpsiz koketlerden çok farklısınız...

Prens yanağını Anjelik'in saçlarına yasladı.

— Kumral saçlarınız arasında genç ve neşeli görünüşünüze rağmen hayatta acılar çekerek tecrübe sahibi olduğunuzu ilham eden bir tutam beyaz saç var ki, içimi allak bullak ediyor... Bilmem aldanıyor muyum?

Anjelik, muti bir ifade içinde:

— Hayır efendimiz, dedi...

Anjelik, içinden dün akşam, birisi çıkıp da bana «sen yarın, Prens dö Konde'nin omuzuna başını dayayacak ve onunla bu derece samimî olacaksın» diye bir mucizenin tecellisinden dem vuracak ve onu iknaa çalışacak olsaydı, Anjelik, bunları kendisine haber veren kimsenin yüzüne «hayat bu kadar sürprizlerle dolu olamaz» diye tereddütsüzce bağıracağını düşünüyordu... Ama onun hayatı, sandığı kadar da basit değildi. Anjelik artık talihinin bu sürprizlerine yavaş yavaş alışmıya başlıyordu...

Prens:

— Gençliğimdenberi tek bir kadın sevdim, diye sözlerine devam ediyordu... Ona karşı tam bir sadakat gösteremedim. Ama yine de ondan başkasını sevmedim. Güzeldi, humuşak huyluydu ve bana can yoldaşıydı. Bizi biribirimizden ayırmak için türlü komplolara, entrikalara başvuruldu. Bunlar haklı olarak bezginlik verdi ona... Rahibe oldu... Ondan sonra bana ne kaldı dersiniz Hayatım boyunca edinebildiğim iki aşk: O ve harp, Çok sevdiğim kadın, bir manastır köşesine çekildi... Mazaren de Pireneler sulhünü imzaladı... Şimdi ben, kendisini elde etmek için genç Krala hulûs çakan bir manken oldum... Bundan başka bir şey değilim. Bunları bırakalım bir tarafa... Sizi sıkmış olurum... Sizi görünce içimde sönmiye yüz tutmuş bir ateş, parladı, alev aldı. Kalb bir defa ölmiyegörsün, müthiş bir şeydir bu... Sizi yanımda muhafaza etmek isterim, arzum bu...

Prens, bunları söylerken Anjelik hissettirmeden ondan sıyrılmış ve biraz gerilemişti...

— Efendimiz...

Prens, sıkıntısını belli eden bir ifade içinde:

— Evet diyorsunuz değil mi? Dedi... Ooh! Çok rica ederim... Kim size mâni olabilir? Başkasını mı seviyorsunuz? Odije denilen ve şehirde bir köpek sadakatiyle peşinizden gelen o, uşak makulesi aşağılık adama karşı bâzı hisler beslediğinizden bana bahsetmeyiniz...

— Odije, benim iş ortağımdır...

Prens, kıskançlık içinde:

— Olmaz olsun, dedi... Sizi dün komedi'de Kont dö Suason'un metrdoteliyle görmüşler... Son haber bu!

Anjelik, hemen cevap verdi:

— Efendimiz, şunu biliniz ki, faydalı oldukları müddetçe ben, dostlarımı inkâr etmem... Metrdotel Odije'ye de henüz ihtiyacım var...

Prens, dudaklarını ısırdı...

— Böyle konuşurken ne korkunçsunuz Yarâbbi!

Anjelik, gülümsiyerek:

— Görüyorsunuz ki, sâdece emniyet verici değilmişim, korkunçmuşum da...

— Ne ehemmiyeti var bunun... Nasıl olursanız olunuz yine makbulümsünüz...

Prens, ne yapsa onu içinden çıkamıyacağı bir vaziyete sokamıyacağını bir türlü anlıyamıyordu... Diğer taraftan Anjelik, kocasının eski evinde olmayıp da bir başka yerde böyle bir teklifle karşılaşsaydı acaba ne cevap verirdi?

Fakat bu ilk defa girdiği evde, kendini maziye ait bir takım hayâllerle çevrilmiş hissediyordu... Prens dö Konde biraz demode, o uzun çoraplariyle gözlerinin önünde tecessüm ediyor, Filip'in o ışıklı silûeti beliriyordu.

Evet, parmağında bir kan damlası gibi duran yakut yüzüktü, gümüş işlemeli siyah kadifelere bürünmüş Jantiyom... Anjelik'in efendisi ve yegâne aşkı olan sima...

Hayatta veya ölmüş bulunan bütün bu simalar arasında Anjelik, mazideki dramın esiresi gibi ortada duruyordu.

Prens:

— Neniz var? diye sordu... Göz yaşlarınıza sebep ne? Size ne gibi bir üzüntü verdim? Hoşunuza giden burada ikamet ediniz... Bırakınız sizi seveyim... Çok ketum davranacağımdan emin olabilirsiniz...

Anjelik, ağır bir hareketle başını salladı...
— Hayır, imkânsız bu efendimiz...

VI

Tekrar görmek fırsatını bulduğu zaman Prens dö Konde, Anjelik'e; hıncını belli edecek bir davranış ve imada bulunmadı... Savaş meydanlarında ve Saray çevresinde herkesi horgörme, tepeden süzme ve büyüklük taslama huyu, aşk konusunda depreşmiyordu...

«— Pazartesileri Ninon'un evinde tertiplenen kumar partilerinde, hiç olmazsa beni yalnız bırakmayınız» dedi...

Bu ricayı kırmamak ve yalnız bırakmıyacağını vaadetmekle Anjelik, dostluğunu prens'e bir kere daha isbat etmiş oldu... Prens dö Kondenin dostluğu hiç de küçümsenecek ve hafife alınacak yakınlıklardan değildi... Bunun kötü yönü hiç yoktu... Görüşmeleri sırasında iğneli sözler, dedikodular da bahis konusu değildi...

Genç kadın ne zaman Botreyi'deki muhteşem köşkü hatırlasa, hırsından hep parmaklarını ısırırdı. Koca köşk, ona aitti. Bu işte haksız yere safdışı bırakılmış olmasına hırslanıyordu...

Ticaret hayatındaki kişiliği ve önemi gittikçe ağır basmıya başlıyor ve serveti artıyordu... Arada sırada Ninon'nn «Sanse» soyadından bahsettiğini duymuştu... Yine bir gün bu ad ortaya atılınca Anjelik, kendini tutamıyarak bir soruyu birden ortaya attı:

— Demek ailemden birisini tanıyorsunuz?

Ninon, o kadar şaşırmıştı ki:

— Ailem mi dediniz?

Diye sordu...

Anjelik, hemen kendini topladı...

— Ranse gibi duydum da, dedi. Uzaktan akraba olurlar... Siz kimden bahsediyordunuz

— Biraz sonra buraya gelecek bir arkadaştan... Madam Fallo dö Sanse'den...

Anjelik, birden irkildi:

— Fallo dö Sanse' mi?

Gözleri büyüdü...

— Gelecek mi? Buraya mı?

— Evet... Talâkat ve cezbesine bayılırım o kadının... Umumiyetle huysuzdur ya... Fakat onun o şekilde konuşması tuz biber gibi oluyor görüşmelerde... Yumuşak ve sâkin görüşmeler tatsız geliyor bazen insana...

— Halbuki hoşuma gider yumuşak ve sâkin görüşmeler...
— Madam Fallo dö Sanse'den nefret eder bir halniz var...
— Çok...
— Biraz sonra burada bulunacak...
— Didik didik ederim onu!..
— Yoo! Olmaz bu güzelim... Benim evimde böyle şey olmaz...
— Ninon bilemezsiniz, anlıyamazsınız siz...
— İyi ama güzelim, evimde birbirleriyle karşılaşanlar, aralarındaki hesapları temizlemek için saç saça kavgaya tutuşacak olurlarsa, hergün kapımdan üç dört cenaze çıkar... Onun için sakin davranmanız lâzım... Çok mu canınız sıkıldı bu meseleye?

Sapsarı kesildiğini hisseden Anjelik:

— Evet, dedi. Bir deneyeyim bakayım, gidebilecek miyim?
— Neden kalmıyorsunuz burada da gitmeği düşünüyorsunuz? İnsan, her türlü ihtirasına hükmedebilir güzelim... Hattâ kine, hınca bile... Yalnız delilik kitaba sığmaz... Hiddetde bir türlü deliliktir... Bir nasihat ister misiniz? Bembeyaz ateş kesilmiş sobadan, daima uzak bulunmalı ...Zira yapışıp yanmak, insana katlanılmıyacak acılar verir... Şimdi şöyle bir kenara çekilip hanım hanımcık oturunuz hele... Sonra da kininizin sebeplerini bir düşününüz bakalım...
— Çok güç yapamıyacağım bunu... Kızkadeşimle konuşmalıyım...
— Kızkardeşiniz mi?

Anjelik, mırıldanır gibi:

— Oh Ninon, ne söylediğimi biliyor muyum ben? Dedi... İrâdemi yenemiyorum ki...

Ninon, gülerek:

— Anjelik, güzelim böyle şey olmaz, dedi... Sizi çok iyi tanıyorum... Siz, her şeyi yapmağa kadirsiniz... A, işte madam Fallo... Şurada biraz durunuz, itidâlinizi hemen bulursunuz...

Ninon, gelen misafir grubuna doğru yürüdü...

Anjelik, bulunduğu yerde üzeri ipekle yüksek bir sedire ilişti... Rüyada olduğu gibi; misafirlerle, onu karşılıyan ev sahibesinin mutad nezaket sözlerini duyuyor ve kızkadeşinin tiz sesi içini ürpertiyordu... Bu ses Anjelik'in yüzüne «Defol! Defol!» diye bağıran sesin ta kendisiydi...

Genç kadın Ninon'un tavsiyelerini hatırlıyarak kendine hâkim olmaya ve bu sesi duymamazlıktan gelmeye çalıştı...

Bir aralık başını kaldırarak salona baktı. Hortanz, hemen gözüne ilişti. Koyu kırmızı taftadan çok güzel bir rob giymişti o gün...

Hortanz, daha zayıflamış ve daha çirkinlesmişti. Fakat makiyajına ve saçlarına azamî itinayı göstermişti. Sesi yine öyle batıcı idi ve du-

yanlarda gülme ihtiyacı uyandırıyordu... Çok değişmiş, Cehennem sokağında ikamet ettiği sıralarda, kabuğunun içine çekilmiş, halden uzaklaşmıştı...

Ne zamandanberi rüyalarına giren modern ve görgülü muhitlerle temas ede ede kendisine yaraşan en iyi şahsiyeti de bulmuştu...

Ninon, onu kolundan tutarak Anjelik'in gizlendiği köşeye getirdi...

— Hortanzcığım, ne zaman danberi Madam Morans'la karşılaşmak istiyordunuz... Size bu sürprizi hazırladım... İşte kendisi...

Anjelik, kaçmağa fırsat bulamamıştı. Bir aralık Hortanz'ın tecessüz hisleri tesiriyle bir kat daha buruşuk görunen yuzu; gözlerine gözlerine çarptı... Ama şimdi kendisini çok sâkin hissediyordu.

— Bonjur Hortanz, dedi...

Ninon, bir anda, göz ucuyla ikisine baktı, Sonra dona kaldı...

Madam Fallo dö Sanse, kendine hâkim olamamış, sıçrar gibi bir hareket yapmıştı. Gözleri birden büyüyüvermişti. Pudralı yüzü sapsarı kesildi...

Nefes verir gibi:

— Anjelik! dedi...

— Evet, benim... Otur şöyle Hortanzcığım... Yüzüne nıçın öyle birdenbire şaşırmış kimselerin ifadesi çöktü? Öldüğümü mü zannediyordun?

Hortanz, kıvranarak:

— Şey, öyle, dedi... Sonra bir silâhın kabzasına sım sıkı yapışır gibi, elindeki yelpazenin sapını kuvvetle sıktı... Gözleri kırpıştı, durdu... Ağzı, hayretten aralandı,

Anjelik, içinden «Aman ne çirkin! Aman ne müthiş!» diyordu...

Hortanz, eski bir sesle:

— Müsaade edersen ailemizin fikrini söyliyeyim, dedi... Sen, bu işi değil, fakat daha iyi bir işi pekâlâ becerebilirdin...

— Ben, ailenin bu fikrine iştirak edemiyeceğim...

— Çok yazık... O korkunç hâdislerin akisleri yatıştı ve herşey unutuldu diye sevinirken, sen aileni inkâra kalkışıyorsun!

— Bundan mı korkuyorsun Hortanz? Hiç korkma... Kontes Jofrey dö Peyrak, artık dirilmez. Zaten beni herkes Madam Morans olarak tanıyor.

Anjelik'in bu mukabelesi, Müddeiumumînin karısını tatmin etmemişti...

— Demek Madam Morans sensin? dedi... Yâni rezilâne bir hayat süren, bir ekmekçinin dul karısı veya alelâde bir erkek gibi ticaret hayatına atılan kadın... Demek sen, aile şerefimizi lekeliyerek bu haya-

ta devam edeceksin? Herkes Pariste çikolatacılık yapan tek kadının kız kardeşi diye beni parmakla gösterecek ha?

Anjelik, omuzlarını silkti... Kız kardeşinin bu sözlerini hiç umursamadı. Birden:

— Hortanz, dedi... Çocuklarımdan haber ver bana... Madam Fallo dö Sanse, şaşırdı, aptalca kardeşinin yüzüne baktı...

Anjelik:

— Evet, dedi... Çocuklarımdan haber istiyorum... İki oğlumdan... Beni kapından kovduğun zaman sana emanet olarak bıraktığım evlâtlarımdan...

Hortanz, mücadeleye hazırlanan bir insanın tavrını takındı...

— Çocuklarından haber istemenin tam sırası... Müşfik bir ana da ancak böyle davranır...

— Herhalde sırası olsa gerek...

— Böyle takıp takıştırmadan evvel çocuklarını düşünseydin ya...

— Onları senin yanına bıraktığım için rahattım... Söyle, nasıllar şimdi?

Hortanz, kendini zorlıyarak:

— Uzun zamandanberi görmedim onları, dedi...

— Demek yanında değiller... Bir sütnineye mi verdin?

Madam Fallo, hırsla bağırdı:

— Başka ne yapabilirdim ki? Yanımda mı alıkoysaydım? Kendi evlâtlarıma baktıracak sütnine bulmaktan âcizken seninkileri sütnineye mi vermeliydim?

— Şimdi büyümüşlerdir onlar... Ne âlemdeler acaba?

Hortanz, çevresinden medet uman dehşete kapılmış gimselerin korkak bakışlariyle etrafını gözden geçirdi... Sonra alt dudağı gerilir gibi oldu... Anjelik, neredeyse boşanıp ağlıyacağını bekliyordu... Hortanz, boğulur gibi:

— Anjelik, dedi... Nasıl söyliyeyim bilmem ki... Çocukların... Of ne müthiş şey... Çocuklarını bir çingene karısı kaçırdı...

Ve bunları söyler söylemez de başını yana çevirdi... Dudakları titriyordu... Uzun bir sessizlik oldu...

Nihayet Anjelik:

— Nereden biliyorsun bunu Diye sordu.

— Çocukları bıraktığım sütnine söyledi... Nöyyi'ye gitmiştim de o zaman öğrendim... Fakat geç kalmışım... Çocuklar, altı ay evvel kaçırılmış...

— Demek sen altı ay oraya uğramadın? Çocukları merak etmedin? Belki de beş para vermedin...

— Para mı? Nasıl verebilirdim? Kendimiz zâten kıt kanaat geçini-

yorduk... Kocanın muhakemesi rezaletinden sonra Gaston, bütün müşterilerinden oldu... Yer değiştirmek mecburiyetinde kaldık... Sonra o sene biz, yeni bir iş bulmak için hazineye avuç dolusu para ödedik... İlk fırsatta Nöyyi'ye gittim... Sütnine bana faciayı anlattı...

Bir gün, örtülere bürünmüş bir çingene karısı çıka gelmiş... Avluya girdikten sonra kendisini karşılıyan sütnineye, çocukların anası olduğunu söylemiş. . Sütnine, komşulara haber vermek istemiş. Fakat çingene karısı, bıçağını çektiği gibi onu yaralamış ve çocukları alıp götürmüş... Yarasını tedavi ettirmek için üstelik ilâç ve hekim parası da verdim...

Hortanz, burnundan soluyordu... Belinde taşıdığı kesesinde mendilini araştırırken Anjelik de, dudakları aralanmış, ona bakıyordu... O, kız kardeşinin göz taşlarından ve gözlerinin kızarmasından ziyade sütninenin evine kadar tekrar gidişine şaşmıştı...

Müddeiumumînin karısı, vazifesini başarmış da vicdan huzuruna kavuşmuş gibi:

— Şimdi meseleyi anladın mı? dedi... Çocuklarını çaldılar ortadan yokettiler diyorum da hâlâ odun gibi duruyorsun... Kocamla ben ne hayvan şeyler mişiz meğerse... Yıllar yılı çocuklar, için kanlı göz yaşları döktük...

Hortanz, daha da söyliyecekti... Fakat Anjelik:

— Hortanz, dedi... Üzülme... Çocukların başına bir felâket gelmiş değildir. Çocukları aramak üzere sütnineye giden kadın benim...

— Sen mi?

Hortanz'ın gözleri dehşetten büyüdü... Sanki örtülere bürünmüş, eli bıçaklı, çingene karısını karşısında görmüştü.

— Sütnine mübalâğa etmiş... Ne örtülere bürünmüştüm ne de elimde bıçak vardı... Yalnız biraz bağırdım... Çünkü çocuklar, bakımsızlıktan perişan haldeydiler... Onları aramamış olsaydım sen bir daha bulamazdın. Zira ölmüş bulunacaklardı... Bir daha sütnine seçerken daha dikkatli davran!..

Hortanz, elinde olmıyarak ayağa kalktı...

— Bir daha sefere dediğin gibi yaparım, diye geveledi... Sen insanı çileden çıkarırsın, rezil edersin... Allahaısmarladık...

Hırsından, oturduğu tabureyi de devirerek yürüdü, çıktı...

Anjelik, tek başına kaldıktan sonra uzun müddet istiğraka dalmış gibi yerinden kıpırdamadı... İçinden: «İnsanlar olabilecekleri kadar bile her zaman kötü değiller» dedi. «Hortanz, çocukların kaçırılışını anlatırken teessüre kapıldı ve gözyaşlarını tutamadı.»

İnsanlar, cidden tuhaf mahlûklar... Andijo gibi neşeli bir adam, birden ortaya çıkıyor, Krala karşı harp ilân ediyor ve dört yıl bir çete reis gibi koca bir eyaleti ayağa kaldırarak isyan halinde tutuyordu...

Prens dö Konde gibi birisi, İmparatorluğu kurtarıyor Adam öldürmek için komplolar hazırlıyor, ihanet ediyor, sonra Kralın yine gözüne girmek ümidiyle kuzu kesiliyordu... O aslında iyi ve mütevazi bir adam olmasaydı akıl hastası olan çocuğuna bu derece üzülür müydü? Hayatında tek ve kuvvetli bir aşk tanımış olan Prensin ruhunda demek ki iyi bir taraf vardı...

Anjelik, yarın, teyze ve teyze çocuklariyle tanışmaları için Florimon'la Kantor'u Fallo dö Sanse'lere yollıyacaktı.

Ninon, bölmeyi ayıran perdeyi araladı...

— Burada mısınız? dedi. Madam Fallo gitti... Hem de sapsağlam, kılına dokunulmamış halde... Hani derisini yüzecektiniz onun?

Anjelik, tatlı bir ifadeyle cevap verdi.

— Öyle demiştim ama sonradan ,onu olduğu gibi bırakmanın daha iyi olacağını düşündüm.

★

O gün suvarede Madam Morans'la Prens dö Konde arasında cereyan eden ve dillere destan olan meşhur oyun partisinin neticeleri sofuları çileden çıkarttıysa da Paris, hâdisesinin akisleriyle uzun müddet çalkandı, durdu... Monden mahfiller ve hafifmeşrep kadınlar için bu, bir eğlence vesilesi oldu...

Oyun partisi, mutat üzere şamdanların yakıldığı saatte başlamıştı ve partiye katılan oyuncuların servetleri imkânlarına göre üç veya dört saat devam edecekti... Her parti, bu şekilde cereyan eder ve seansın sonunda hafif bir yemek yenilir, müteakiben de herkes evine dönerdi...

«Hoca» denilen bu kâğıt oyunu partisine iştirâk edeceklerin sayısı için bir tahdit yoktu... O gece de oyuna onbeş kişiyle başlanmış ve oyun, baştan büyük tutulmuştu... İlk ellerde masa başındakilerin yarısı elendi, bundan sonra da parti ağırlaştı...

Hortanz'ın düşüncesine iyice dalmış bulunan Anjelik, Prens dö Konde, Marki dö Tiyanj ve Başkan Jormerson'a karşı oyuna büyük bir cesaretle devam ettiğini farkederek irkildi. Partiyi elinde o tutuyordu... Bu sırada kazançları kaydeden, Anjelik'in hayranlarından küçük dük dö Rişmon, genç kadının önünde küçük bir servetin yığılmış olduğunu gördü. Marki dö Tiyanj, yapmacıklı yüz işaretleriyle:

— Bu akşam nafilesiniz Madam, dedi... Kazandığınız para, bir saattenberi elinizde... Parayı elden çıkarmağa da benzemiyorsunuz...

Heyecan içinde kıvranan küçük dük, nihayet bağırdı:

— Kazandığı parayı, kaybetmeden bu kadar uzun müddet elinde tutmaya muvaffak olmuş bir oyuncuya hiç rastlamadım... Yalnız şuna dikkat ediniz Madam. Eğer kaybedecek olursanız bu efendilerin her bi-

risine, son kazancınız kadar para ödiyeceksiniz... Binaenaleyh artık devam etmiyebilirsiniz... Bu, sizin hakkınız.

Jormerson, bağırmaya başladı:

— Olmaz bu! Oyuna müdahaleye seyircilerin hakları yoktur. Aksi halde salonu tahliye etmek lâzım gelecek... Burası saray değil, Matmazel Ninon dö Lanklo'nun evi! Sarayda böyle şeyler olabilir ama burada aslâ!...

Hepsi Anjelik'in kararını bekliyorlardı...

Genç kadın:

— Devam ediyorum, dedi...

Ve kâğıtları dağıttı. Başkan, rahat bir nefes aldı... Oyundan çok kaybetmişti. Yeni bir elde talihin kendisine yardım edeceğini bu suretle bir anda yüz misli, ihtiyatsızlıklarının acısını çıkarabileceğini umuyordu. Başkan da hayretler içindeydi... Kumarda kazandığı parayı, ötekı oyunculara kaptırmadan bu kadar uzun müddet elinde tutabilen kimse görülmemişti... Mademki Madam Morans, oyunun akışına bir defa kendisini kaptırmış bulunuyordu. Artık meş'um bir şansla kazancını kaybetmesi de muhakkaktı... Bu da diğerlerinin canu gönülden bekledikleri netice değil miydi? Bir kadının, kumara bu derece hararetle dalışı çok iyiydi. Hem çok şükür ki, bu kadın, kocalı değildi... Yoksa zavallı adam kül üstünde kalakalırdı...

Başkan Jermerson, oyunun kızışmasını fırsat bilerek bir bahaneyle masadan ayrıldı... Onun da kaybı büyüktü...

Anjelik, yine açıyor ve oyuna devam ediyordu... Oyuncuları seyredenler de tepeden tırnağa heyecan kesilmişler, oyunu takip edebilmek için iskemle tepelerine çıkarak boyunlarını masaya uzatmışlardı...

Bir iki tur sonra oyun yine düzleşti... Anjelik, oyundan evvel ortaya sürülen parayı yine alıyordu ama, oyunculardan hiçbirisi tasfiyeye uğramıyordu...

Aradan az bir zaman geçti. Bu sefer Mösyö dö Tiyanj, kaybetti ve ayağa kalktı, terlerini silerek masadan çekildi... Parti, bu gece çok sert devam ediyordu. Zavallı adam şimdi, iki yıllık gelirinin yekûnunu tutan parayı, kumarda çikolatacı Madam Morans'a verdiğini karısına nasıl söyliyecekti?

İşler ters gitmemiş olsaydı Madam Morans, yalnız kumar masası başına getirdiği paralarını değil, bütün servetini de üste verse işin altından yine kalkamıyacaktı ama talih, bu kadına çok yardım ediyordu...

Madam Morans'ın pervasızlığı karşısında Prens dö Konde'nin başı dönüyordu. Çünkü bu kadın felâkete istiyerek koşuyordu. Buna deliler bile cesaret edemezdi...

Küçük dük, Anjelik'in kulağına eğildi:

— Ruhum, dedi. Artık kâfi... Devam etmeyiniz... Bundan sonra kazanamazsınız.

Anjelik elini, hâlâ kızgın bir tuğla parçası gibi avucunu yakan iskambil destesi üzerinde tutuyordu...

Genç kadın, bir aralık Prens dö Konde'ye dikkatle baktı... Partinin ucu yalnız ona mı dokunuyordu? Bu oyunun neticesi aynı zamanda Anjelik'in talihine de taallûk ediyordu...

Talih, önünde bulunuyordu şimdi... Prens dö Konde gülümsüyordu. Bu poz; kartal burnu ateşli gözleri, bembeyaz dişleriyle yırtıcı bir kuşu ne kadar andırıyordu... Şimdi ellerinde tuttuğu iskambil kâğıtları değil de, içindeki yemyeşil zehiri aksettiren pırıltılı bir şişeydi... Bir karanlık ve sessizlik içine gömülmüş gibiydi...

Bu sessizlik, bir sadmeyle parçalanan cam gibi yine onun:

— Devam ediyorum! diyen sesiyle kırıldı...

O el de berabere bitti... Oyunu takip edenlerden Villarso o kadar heyecanlanmıştı ki, pencereye koşarak gelip geçenlere:

— Yukarıya çıkınız da oyun görünüz! diye bağırdı... Büyük dedemin Luvr'da Kral 4. Hanri ile kumar oynarken karısını ortaya koyduğu partidenberi böyle bir oyun görülmemiştir.

Meraklılar, salona yığıldıkça yığıldı... Uşaklar, köşelere çektikleri iskemlelerin üzerine çıkmışlar, mücadeleyi uzaktan takip ediyorlardı... Mumlar, sona yaklaşmış, kokuyor; kimse şamdanlara yeni mum dikmeyi düşünmüyordu...

Koca salon boğucu bir hararet içindeydi...

Anjelik:

— Devam ediyorum, dedi...

— Berabere...

— Üç tur daha yapalım, sonra ortaya ne süreceksek onu süreriz...

— Fevkalâde bir el... Böyle bir ele ancak on senede bir defa rastlanır.

— On senede değil ancak yirmi senede bir defa...

— Hattâ ömür boyunca bir defa...

— Efendimiz hatırlarsınız hattâ: Maliyeci Tortömer, ne olmıyacak bir şey istemişti...

— Evet...

— Ama o kaybetti ve gemileri de elden gitti...

— Devam ediyor musunuz Madam?

— Devam ediyorum.

Masanın etrafını çevirmiş meraklıların heyecan tesiriyle biraz ileriye hareketleri, masayı devirdi... Oyuncular, az kalsın ayaklar altında kalacaklardı.

Prens, yere düşen bastonunu araştırırken:

— Allah kahretsin! diye bağırdı... Bizi havasızlıktan boğacaksınız... Açılın biraz, rahat nefes alalım. Yoksa hepinizi ben boğarım...

Anjelik,in alnından terler sızıyordu... Salon çok sıcaktı... Fakat o hiç bir şeyi görecek ve düşünecek halde değildi... Oyuna o kadar dalmıştı...

Ona ne sıcak ne kalabalık tesir ediyordu... Ve böyle olması da gayet mâkuldü. Yıllarca talihiyle ağır mücadeleleler yapmıştı... Şimdi boş bulduğu meydanda yine menhus talihini yakalamıştı. Artık gırtlağını sıkabilir, hançerini can alacak noktasına saplıyabilirdi... Delicesine bir teşebbüstü bu... El, yine beraber neticelendi...

— Berabere...

Önce, bir kımıldama, sonra bağırışmalar...

— Ortaya ne sürülecekse sürülsün!

Anjelik, bu kaynaşma sırasında biraz sükûnet bulabildi... Artık deriyi yüzmüş, iş kuyruğa gelmişti... Her kafadan ayrı bir ses çıkıyordu. Derken şövalye dö Mere, onların yanına geldi ve heyecandan titriyen sesiyle durumu izah etti...

Bu sonuncu elde, oyuncular işe tekrar sıfırdan başlıyacaklardı... Simdiye kadar olan kâr ve ziyanlar iptal ediliyordu... Buna mukabil ise oyunculardan her birisi ortaya istediğini sürecekti...

Ortaya muazzam bir şey sürülebilirdi... Büyük kumar oyunlarında taraflar, ortaya neler sürmemişlerdi? Karısını kumarda oynıyanlar bile vardı...

— Şimdi istesem çekilebilir miyim? diye sordu...

— Bu en tabiî hakkınız Madam... Elbette...

Anjelik, bir an hareketsiz kaldı... Derin bir düşünceye dalmıştı... Ortada çıt yoktu... Sinek uçsa kanadının vızıltısı işitilebilirdi... Bütün parti boyunca oyunu hep Anjelik kazanmıştı... Bu harikûlâde sonuncu elde, şansı onu terk mi edecekti acaba?

Dalgın bakışları canlandı, gözlerinde, vahşi bir pırıltı hâsıl oldu... Ve gülümsedi.

— Devam ediyorum.

Şövalye dö Mere salyasını zor tuttu...

— Böyle durumlarda kaide: «Bu partiyi kabul ediyorum... Eğer kazanacak olursam şunu isterim» demektir, dedi...

Anjelik yine gülümsiyerek başını eğdi, muavakatini açıkladı:

— Partiyi kabul ediyorum efendimiz... Eğer kazanacak olursam sizden Botreyyi'deki köşkü isterim...

Madam La Muvanyan, bu talebi duyunca hafif bir çığlık koparmaktan kendini alamadı... Yanında oturan kocası, atik bir davranışla karısının ağzını eliyle hemen örttü.

Şimdi bütün gözler Prense çevrilmişti... Bakışlarında hiddetini okumamak kabil değildi... Yalnız o, mert ve dürüst bir oyuncuydu...

O da gülümsedi ve başını hafifçe kaldırarak:

— Partiyi kabul ediyorum Madam, dedi... Eğer Kazanacak olursam metresim olacaksınız...

Bu sefer bütün başlar Anjelik'e çevrildi... O, yine gülümsiyordu... Yarı aralık dudaklarında ışığın akisleri pırıldıyordu. İnci tanelerini andıran terler, yüzünde ne kadar güzel görünüyordu... Yorgunluktan gözlerinin altı hafifçe morlaşmış, bu gölgeler, güzel yüzünü insanın mukavemet edemiyeceği bir sihire bürümüştü...

Erkeklerin hepsi bir defa titrediler... Ortalığa koyu bir sessizlik çöktü...

Şövalye dö Merc, yarı sesle:

— Karar yine sizin Madam, dedi... Bunu reddederseniz evvelki elin neticesine itibar olunur... Kabul ederseniz her iki taraf taahhütlerini ifade eder.

Anjelik'in elleri kâğıtlara uzandı:

— Kabul ediyorum.

Elinde vale, dam ve kıymetsiz kâğıtlardan başka kuvvetli bir koz yoktu... Bu, partinin başından beri ona gelen en fena eldi.

Bununla beraber aradan çok geçmeden küçük kıymette bir şekil derlemeye muvaffak oldu... Ona iki şıktan birisini tercih kalıyordu artık... Ya elinde kuvvetli kozlar bulunan Prens dö Konde'nin cesaretini kırmak veya talihe sarılarak kuvvetli bir koz ele geçirmek için bir müddet beklemek...

Fakat ikinci şık tehlikeliydi. Prensin eline de kuvvetli bir koz geçmesi ihtimali daima mevcuttu...

Anjelik, kısa bir tereddüt geçirdikten sonra ilk şıkkı tercih etti...

Prens, gözlerini masa üzerinden ayırmıyor ve hiç kıpırdamıyordu... Biraz daha geçti Konde, onun cesaretli davranışı karşısında sarsıldı, bastonu yere düştü...

Sonra birdenbire ayağa kalktı, elindeki kâğıtları masanın üzerine serdi ve derin bir reveransla:

— Madam, dedi Botreyyi köşkü sizindir...

VII

Gözlerine bir türlü inanmak istemiyordu... Sihirli bir değneğin dokunuşiyle o insafsız talih, birden ona gülümsemiş, en olmıyacak şey gerçekleşmiş, Botreyyi'deki köşk ona intikal etmişti...

Çocuklarını ellerinden tutarak muhteşem mâlikâneye koştu...

Henüz onlara:

— Burası babanızındı, demeğe cesaret edemiyordu.

Ama:

— Burası sizin! diyordu...

Köşk, ne harikulâde döşenmişti... Her taraf pırıl pırıl ve muhteşemdi...

Prens dö Konde, hoşlanmadığı için orada hiç ikamet etmemişti... Eşyadan yalnız bir kaçını aldı, geriye kalan her şeyi bir senyör gönülü yüceliğiyle Anjelik'e bıraktı...

Prens, bu neticeden üzgün değildi. Genç ve çok güzel bir kadının, ne kadar iştiyakla burasını arzuladığını esasen takdir etmişti... Yalnız prens, bu oyun neticesinin kral üzerinde uyandıracağı akislerden biraz korkuyordu... Zira kral, bol keseden bağışlara ne taraftar, ne de böyle şeylerden hoşlanan birisiydi... Binaenaleyh prens, Şantiyi'ye çekilmeye karar verdi...

Anjelik, gerçek olan rüyasının karşısında yalnız başına kaldı... Artık kendi malı olan bu yeri istediği gibi döşeyecek, süsleyecekti...

Derhal tanınmış mefruşatçıları, halıcıları, möblecileri, züccaciyecileri çağırttı. Köşkün ruha sıkıntı veren ağır eşyasını, koyu rengini değiştirme işine girişti... Kardeşi Gontran'ı da çağırtarak tavanların boyanması işini ona verdi...

Neler satın almıyordu? Çin bibloları, tablolar, çamaşırlar, altın ve kristal yemek takımları, bu muhteşem köşkü gittikçe bir kat daha zenginleştiriyordu...

Masraf yapmak humması içinde çocukları için de türlü şeyler yaptırdı... Meselâ Kantor'a bahçede dolaşması için iki büyük dok cinsi köpek tarafından çekilen, altın yaldızlı bir karuçe sipariş etti...

Nihayet Anjelik, yerleşme işlerini tamamladıktan sonra bir baloyu müteakip büyük bir akşam yemeği vermeği kararlaştırdı... Bu kutlama hâdisesi Madam Morans'ın yeni durumiyle pek tabiî olarak ilgiliydi... O, artık Sentonore mahallesindeki çikolatacı kadın durumundan çıkmış, Parisin asîl kadınlarından birisi olmuştu... Bu ziyafet münasebetiyle genç kadın Odije'yi hatırladı... Metrdotel ona çok kıymetli tavsiyelerde bulunacaktı... Anjelik, onu üç aydanberi görmemişti. Gerçekten de bu müddet içinde işlerini biraz ihmal etmişti. Filvâki, sarfiyatından dolayı hiç de pişmanlık duymamıştı. Çünki, gemilerinden ikisi Hindistan seferinden külliyetli malla dönmüş ve Anjelik'in bundan bir misli kârı olmuştu.

Anjelik dük dö Suason'un kral'a Rusiyyon'a gidişinde refakat ettiğini, Odije'nin de onların peşinden gittiğini biliyor, kendisine karşı son derece hürmetkâr davranan ortağının, nasıl olup da bir Allahaısmarladık bile demeden Paristen ayrıldığına şaşıyordu...

Genç kadın, haber göndererek onu çağırttı ve gelirse çek memnun kalacağını bildirdi...

Ertesi gün Odije, erkenden geldi. Anjelik onu neşe içinde karşıladı.

— Sarayımı nasıl buluyorsunuz? dedi... Parisin en güzel köşklerinden birisi değil mi?

Odije, boğuk bir sesle:

— Doğru söylemek lâzım gelirse bir şey diyemiyeceğim, dedi...

Genç kadın, bu kayıtsızlığa şaştı...

— Yine mi kızgınsınız? Muvaffakiyetlerimi görmekten memnun değil misiniz? diye sordu...

Metrdotel, oldukça soğuk bir ifâde içinde konuştu.

— Muvaffakiyetten muvaffakiyete fark var... Ben, emek ve zekâ mahsulü muvaffakiyetler karşısında hürmetle eğilirim. Fakat bana bu köşkü bir kâğıt oyunu neticesinde kazandığınızı söylediler...

— Doğru...

— Ve oyunun neticesinde kaybettiğiniz takdirde Prens dö Konde, sizden metresi olmaklığınızı istemiş... Değil mi?

— Bu da doğru...

— Ya kaybetseydiniz ne yapacaktınız?

— Metresi olacaktım onun Odije... Bilirsiniz ki, ben, bir oyun neticesinde yükleneceğim borcu bile mukaddes sayarım.

Metrdotelin yuvarlak yüzü hayretten uzar gibi oldu... Zavallı, derin bir nefes aldı... Anjelik, onun yürüyüşünü ağırlaştırmağa çalışıyordu.

— Fakat, dedi... Hiç bir şey kaybetmedim... Ve şimdi bu çok güzel malikânenin sahibesiyim... Bu netice, koketlik tehlikesini göze almaya değmez mi?

Odije'nin yüzü, büsbütün bulandı...

— Koketlik ekerseniz, fazilet mi biçersiniz? Elde edeceğiniz mahsul de boynuz olmaz mı?

— Zavallı dostum... Budalaca fikirler bunlar... Ben bir şey kaybetmedim... Ve siz de boynuz takmış değilsiniz... Hem evli de değiliz. Bunu da böyle sık sık unutmayınız...

Odije, âdeta inilder gibi:

— Nasıl unutabilirim? dedi... Düşündükçe bitiyorum Anjelik:

— Genç kadına. ellerini uzattı:

Anjelik, ne olur evlenelim artık... Çok rica ederim, bu işin henüz zamanı iken evlenelim...

Anjelik şaşırdı:

— Henüz zamanı iken mi? diye sordu.

Merdivenin son basamağında, ayakta duruyordu...

Yüzüklerle süslü küçük elini, işlenmiş taştan yapılmış trabzanın

üzerine koymuştu... Üstünde, fildişi tenine çok iyi giden siyah kadifeden, ev içinde giydiği bir rob, boynunda inci bir kolye vardı.

Altın gibi pırıldayan bukleli saçlarının arasındaki bir tutam beyaz saç, gümüşten yapılmış bir gül gibi duruyordu...

Yüzünde, ıssız koca bir konak içinde, kendi başına yaşamak için henüz pek genç sayılacak bir dulun hüzünlü ifadesi vardı. Yeşil gözlerinden ise şefkat ve merhametin ışıltıları farkediliyordu. Ağır bir çevrilişle bakışlar, holün muhteşem dekorunu, mozayikli duvarlarını, avluya açılan yüksek pençerelerini ,süslü tavanını ihata ettiler...

Alçak sesle, kendine soruyormuş gibi:

— Henüz zamanı iken mi? diye bir daha tekrarladı... Oh! Hayır... Henüz zamanı olduğuna kaani değilim...

Odije, onunla kendisini ayıran uçurumun derinliğini hissetmekten doğan bir uyanışla derin bir soluk aldı... Zavallı, Kızıl Maske meyhanesinin dünkü mütevazi hizmetçi kadını, nasıl önüne geçilmez bir seyirle bu müstehzi hanım efendiye istihale edivermişti?

Odije, onu servet ve mevkie karşı haris bir mahlûk olarak kabul ediyordu...

Onun sâfiyetinden daha başka hükümler beklenemezdi... Zâten sevki tabiiden pek nasibi olmıyan Metrdotel, bu yapayalnız genç kadının arkasında koca bir mazi bulunduğunu, bu konağın, Grev Meydanında cayır cayır yakılarak öldürülen Tuluz Kontu, kocası Jofrey dö Peyrak'a ait olduğunu keşfetmek kabiliyetinden uzaktı...

Kendi basit ölçülerine göre, hakkında bâzı hükümlere varmış bulunduğu asîl sınıfın, aralarına karışacak yabancıları öğütüp toz haline getireceğini, bu zavallı çocuğun önüne çıkacak mâniaları bertaraf edemiyeceğini sanıyordu... Sonra onu çağıran Anjelik'ti... Deliliği tutup da nasihate ihtiyacı olduğu zamanlar, bir dost olarak şimdiye kadar ona kaç defa müracaat etmişti...

Bunu hatırlıyarak, ümitle dolu:

— Bana mektup yazdınız... Beni görmek istediğinizi bildirmediniz mi? dedi.

Anjelik, sevinçli bir tavırla:

— Evet, Odije, diye teyit etti... Bakınız, sizi niçin çağırdım büyük bir ziyafet vermek tasavvurundayım. Bu ziyafeti idare işini size havale etmek arzusundayım...

Odije, birden kızardı... Anjelik, hatâsını hemen tâmire çalıştı:

— Sizi hatırladığım için fena mı ettim? Siz, tanıdığım Metrdotellerin en anlayışlısısınız... Peçetelere yeni ve türlü şekiller vermesini sizden daha iyi kim bilir?

Odije, renkten renge giriyordu. Bir anda Anjelik'i, en ağır şekilde

tahkir etmek, yumruklamak, hattâ kafa tasından beynini fırlatıncaya kadar dövmek hırsına kapıldı... İçinden «seviyesi ve içtimaî mevkii ne olursa olsun bir erkeği, kadınlardan başka kimse gülünç hâle sokamaz» dedi...

Fakat yine itidalini muhafazaya muvaffak oldu... Kırgın bir sesle:

— Pek müteessirim, dedi... Fakat siz bana bakmayınız...

Ve sonra onu derinden selâmlıyarak, olduğu yerde saplanmış gibi bırakarak ayrıldı...

★

Anjelik, ondan vaz geçmek mecburiyetinde kaldı... Bununla beraber Madam Morans'ın, Botreyyi'deki konağında verdiği ziyafet çok sükseli oldu.

Parisin en unvanlı simaları ziyafete katılmayı küçümsemediler. Madam Morans, mavi satenden bir kostüm içinde pırıl pırıl görünen Filip dö Plesi Belyer'le dans etti. Anjelik'in altın işlemeli mavi kadifeden robu, partönerinkiyle ne kadar imtizaç ediyordu. Toplantının biribirine en yakışan çifti onlardı.

Nâzik bir tutumla elinden tutup onu büyük salona doğru götürürken Anjelik, bu soğuk yüzü bir tebessümle aydınlattığını görerek hayretle karışık bir heyecana kapıldı... Filip:

— Bugün kıyafetiniz fevkalâde... Eski günlerin hazin kıyafeti içinde değilsiniz, dedi...

Anjelik, bu sözü kalbinin en mahrem köşesine gömdü... Aralarındaki sır, onları suç ortağı yapmamış mıydı? Filip, maziden bir günü hatırladı... Bu küçük yaban ördeğinin eli, ürküntü içinde, o gün avucunda nasıl titremişti?

O anda maziye ve çocukluk hâtıralarına dalan Anjelik de bunu düşünüyor, içinden «ben de ne budalaymışım ya» diyordu...

★

Kısa bir müddet sonra Anjelik'te ruhi bir çöküntü oldu, şâhane konağındaki ıssızlıktan sıkılmaya başladı... Bu konakta şimdiye kadar kimse ikamet etmiş değildi. Buna rağmen türlü hâtıralarla meşbu ve uzun ıstıraplarla yorgun düşmüş ve yaşlanmış görünen Botreyyi konağı onun için pek çok şeyler ifade ediyordu.

İlkbahar geceleri boyunca kâh şöminenin karşısına, kâh pencere önüne geçiyor, saatlerce düşüncelere dalmış kalıyordu. Gündelik işleri de onu avutamıyordu... Ne olduğunu kendisinin de bir türlü kestiremediği bir rahatsızlık, bir sıkıntıdan muztaripti... Gençti, bedenen yalnızdı. Ama ruhan öyle değildi, sanki bir hayâletin tesiri altındaydı... Bâzan durup dururken birdenbire ayağa kalkıyor, şamdanı eline alarak kapı eşiğine kadar gidiyor, dehlizin gölgeleri arasında bir şeyi gö-

zetler gibi bakıyordu... Fakat bunu neden yaptığını kendisi de bilmiyordu...

Birisi mi geliyordu da öyle yapıyordu?.. Hayır... Her seferinde önünde açılan derin bir sessizlik oluyordu... Çocuklar, kendi dairelerinde emin hizmetçilerin muhafazasında mışıl mışıl uyuyorlardı... Anjelik, onlara babalarının evini iade etmişti...

Genç kadın, geceleri muhteşem karyolasına çekiliyordu... Ama hiç ısınamıyordu, üşüyordu... Zaman zaman sımsıkı ve cilâlı bir satıh gibi duran etlerine dokunuyor, hüzünle kendini okşuyordu... Yaşayanlardan hiçbir erkek onun arzularını tatmin edebilmiş değildi. Nedense o hayatta yapayalnızdı.

Botreyyi konağının bulunduğu muhit ortaçağ bakiyeleriyle doluydu. Orası VI. ve VII. Şarl'lar zamanında kralların en beğendikleri ikametgâh yeriydi. Bu sebeple gerek onlar gerekse Prens ve Prensesler için, birbirlerine dehlizlerle, bahçelerle bağlı bir sürü köşk ve binalar, etrafı dolduruyordu...

Botreyyi konağının geniş bahçesi nihayetinde, bir kuyumcu titizliğiyle işlenmiş taştan bileziği olan bir kuyu vardı... Bu kuyu bileziğinin yanına, üç basamaklı mermer bir merdivenle çıkılıyordu... Orası bir sundurma gibi geniş yapılmıştı, oturulup dinlenilebilir, hayâllere dalınabilirdi.

Mehtaplı, ılık bir gece bahçede dolaşırken Anjelik, bembeyaz saçlı bir ihtiyarın kuyudan su çektiğini gördü... Genç kadın onu tanımıştı... Bu, şamdanları hazırlamak ve onları yakmakla vazifeli bir uşaktı... Anjelik, konağa yerleştiği zaman da bu adam oradaydı... Prens dö Konde'nin bahsettiği ve binanın eski sahibinden devrolmuş emektar, dediği oydu.

Bambaşka bir tecessüs, genç kadını kuyunun başına kadar sürükledi. İhtiyar adamla pek ender konuşmuştu... Hattâ adını bile bilmiyordu... Diğer uşaklar, ondan «ağa baba» diye bahsediyorlardı. Anjelik, ismini sordu...

— Hamfendimiz, adım Paskalu Aranjan, dedi.

— Nereli olduğunu belli eden bir ad... Bir de sen söyle bakalım, nerelisin?

— Bayon'luyum Hamfendimiz... Daha doğrusu Bask'ım...

Anjelik, kuruyan dudaklarını diliyle ıslattı... Acaba bu ihtiyar, konuşur muydu?

Kovasını, kuyudan çekmesini bekledi... Adam, nihayet dolu kovayı aldı, yere koydu... Ayın aksi kovanın içindeki su yüzüne düşmüş, su çalkantısı tesiriyle sanki bir ürperti geçiriyordu...

— Burasını yaptıran adamın oralı, yâni Langedok'lu olduğu doğru mu?

— Daha kat'î olması için Tuluz'lu demek lâzım!.

Adı neydi?

Anjelik, sokulduğu ve belki de sevmiş olduğu zavallı bir adamın hâtırasının hâlâ yaşadığını işitmenin, acı da olsa zevkini tatmak, adını duymak istiyordu... Fakat ihtiyar, acele bir hareketle istavroz çıkardıktan sonra, dehşete kapılmışların haliyle etrafına bakındı...

— Aman, dedi... Adını hiç anmamak lâzım... O, lânetlendi!

Anjelik, yüreğinin kanadığını hissetti. Fakat yine rolüne devam etti...

— Demek sihirbaz diye onu yaktıkları doğru?...

— Öyle deniliyor...

İhtiyar, tepeden tırnağa dikkat kesilmiş, Anjelik'i süzüyordu... Ölgün bakışları, Anjelik'in yüzünden mâna çıkarmıya çalışıyor, ona güvenip güvenmemekte müterediddit görünüyordu...

Sonra birdenbire, yüzünün buruşuk derilerini geren bir tebessümle:

— Öyle deniliyor, ama doğru değil, dedi...

— Niçin?

— Grev meydanında yakılan bir başkasıydı... Bir ölüydü...

Bu sefer Anjelik'in kalbi güm güm atmıya başladı...

— Nereden biliyorsun bunu?

— Nereden bileceğim? onu tekrar gördüm...

— Kimi?

— Onu... Lânetlenmiş kontu...

— Tekrar mı gördün? Nerede?

— Burada... Bir gece... Aşağı dehlizde... Onu gördüm...

Anjelik, derin bir nefes aldı ve tam bir gevşeklik içinde gözlerini yumdu... Yaşlı bir uşağın hezeyanlarında bir ümit aramak ne delilikti! Ondan bir daha bahsetmemesini tavsiye eden Desgrez, meğer ne haklıydı ...Evet ondan ne bahsetmek, ne de onu düşünmek...

Fakat, ihtiyar adam, baklayı bir kere ağzından çıkarmıştı.

— Bir gece avludaki ahırda uyuyordum... Kimse yoktu binada... Bekçi de gitmişti o gece... Ben kalmıstım yalnız... Dehlizde bir gürültü işittim... Ve onun yürüyüşünü derhal tanıdım...

İhtiyar dişsiz ağzı, acı bir gülüşle aralandı..

Yürüyüsünden onu tanımıyacak var mı? Langedok'un koca topalının yürüyüşünü? Hemen fenerimi yaktım ve dehlize girdim... Önümde adım atıyordu. Fakat dehlizin dirseklerinden onu göremiyordum... Derken köşeye geldim, o zaman gördüm onu... Binanın küçük kilisesinin kapısına dayanmış ve bana dönmüştü...

Anjelik'in tüyleri ürpermiş halde uzun müddet kaldı... Nefes nefese...

— Demek tanıdın onu? Dedi...

— Bir köpek sahibini nasıl tanırsa ben de öyle tanıdım onu. Fakat yüzünü göremedim. Bir maske vardı yüzünde... Çelikten ve siyah bir maske... Birdenbire duvara gömülüverdi... Bir daha da göremedim...

Anjelik, inler gibi:

— Oh yeter! Dedi... Korkudan öldüreceksin beni... Git artık...

İhtiyar adam, şaşkın bakışlarla onu süzdü... Sonra, elinin tersiyle dudaklarını kuruladı ve kovasını alarak, hiç bir şey söylemeden oradan uzaklaştı...

Anjelik, târife sığmaz bir ruh perişanlığı içinde odasına döndü... Bu duvarlar arasında dolaşırken bâzan neşeli oluyor, bâzan içini bir sıkıntı kaplıyordu... Bunun sebebi vardı... Zira bu duvarlar arasında Kont Jofrey dö Peyrak'ın hayâleti dolaşıyordu... Hayatın bütün güzelliklerini seven, taparcasına onlara bağlı bulunan ve şehvete karşı hassas ve elverişli bu harikulâde vücudun ne kötü bir kaderi vardı...

Birden başı, elleri arasına düştü, neredeyse boşanıp ağlayacağı zannına kapıldı...

Tam bu sırada gecenin içinden ilâhî, semavî bir ses doğdu... Bu ses, Noel geceleri kırlara yayılan meleklerin ilâhilerini ne kadar andırıyordu...

Anjelik, önce hayâle kapılarak hislerinde yanıldığını sandı... Fakat koridora başını uzatıp dinlediği zaman bir çocuğun şarkı söylediğini anladı...

Hemen bir şamdan yakaladı ve çocuklarının odasına yöneldi.

Yatağı örten örtüyü usulca araladı. Gözlerinin önünde açılıveren bu tablo karşısında âdeta mestoldu...

Çocukların yattığı oda bölmesini, bir yağ kandili aydınlatıyordu... Büyük yatağın üstünde, Kantor, beyaz geceliğiyle ayakta, ellerini karnı üzerinde birleştirmiş gözlerini yukarıya dikmiş, cennetteki melekler gibi, çok dokunaklı bir sesle ilâhî okuyordu.

Ses, harikulâde ve tertemizdi... Ancak bâzı kelimeler, çocuk şivesi tesiriyle değişiyordu...

Florimon da, dirseklerini yastığa dayamış, zevkle onu dinlediğini belirten bir ifade içinde dalmıştı...

Hafif bir gürültü, Anjelik,i daldığı hayranlıktan sıyırdı... Dönüp baktı... Barb, yanlarına gelmiş, şefkatten yaşaran gözlerini kuruluyordu...

Fısıldar gibi:

— Çok kıymetli evlâdımızın bu kadar güzel okuduğunu demek bil-

miyordunuz Madam? Size bir sürpriz yapmak istediğim için hiç bahsetmemiştim... Fakat pek vahşi...

Sâde kardeşi için okuyor...

Anjelik'in kalbi yine sevinçle doluverdi...

Eski gezginci şair ve şarkıcıların ruhu Kantor'a intikal etmişti... Jofrey dö Peyrak ölmüş sayılmazdı... Çünkü o çocuklarında tecelli etmişti... Birisinde şekli, diğerinde sesi vardı...

Anjelik, Kralın baş oyuncu ve şarkıcısı Mösyö Lölli'nin Kantor'a ders vermesini muhakkak sağlayacaktı.

VIII

Anjelik, hayatını bu yepyeni ve taze muhitte tanzime başlamıştı... Şimdi Madam Morans'ın iki karuçesi, altı atı, iki seyisi, dört uşağı vardı... Kadro, iki oda hizmetçisi, bir kâhya, bir kâtip, müteaddit hizmetçilerle tamamlanıyordu...

Muhitin kadını olmak şahsiyetini de kiliseye giderken peşine taktığı üç uşakla ikmâl ediyordu... Bunlardan birisi, kilisede otururken ayaklarını koyacağı yastığı taşıyor, diğeri eteğini tutuyor, üçüncüsü de işlemeli bir kese içinde dua cüz'ünü götürüyordu.

Fakat Anjelik, kiliseye çok ender gidiyordu. Zâten oradan hoşlanmıyordu... Üstelik kiliseye devam, şöhreti için de zararlıydı... O, kiliseyi, türlü dalaverelerin çevrildiği bir muhit sayıyordu... Kilise, hatırına geldikçe gözlerinin önünde hemen, yakılmak üzere direğe bağlanmış kocasının yüzüne uzun bir değnek ucunda uzatılan haç tecessüm ediveriyordu...

Ahbaplarından madam Skaron, onu sofuluğa yöneltmek için gizli gayretler sarfetmişti... Anjelik, ona, sevimli Ninon'dan daha müsait bir av görünüyordu...

Anjelik, bu dul kadınla ya büyük toplantılarda veya Montespanlarda görüşüyordu... Bâzen karuçelere binmezler, yayan dolaşmayı tercih ederlerdi... Madam Skaron, Yunan felsefesi tesiri altında, kendine mahsus görüşlerle, skandalları göze alarak serbest bir hayat süren Ninon'un imlâye gelmiyeceğini bildiği için Anjelik'i kolaylıkla sofuluğa döndürebileceğini ummuştu... Halbuki Anjelik onu, bambaşka bir sebep için seviyordu. Bu kadın, bütün sırları dinlemesini ve saklamasını biliyordu, anlayışlıydı...

Onun da başından türlü şeyler geçmişti... İtirafları, büyük bir hazımkârlıkla dinlemeği bilmesi, çocukluğunda Cizvit papazlariyle olan muâşefesinden ileriye geliyordu... Bir hapishane köşesinde dünyaya

gelmiş, sonradan teyzesinin yanına sığınmış ve on iki yaşına bastığı sıralarda midesine bir lokma sıcak aş girebilmesi için fakirlere yemek dağıtan bir kilisede papazların yardımını görmüştü.

İkisi de mâzilerindeki sefaleti biribirlerinden gizlemeğe çalışıyorlardı. İhtimal mâzilerindeki sefalet, onların bu derece kaynaşmış olmalarında mühim bir rol oynuyordu... Anjelik, ağzından fazla bir şey kaçırmamak için onunla görüşürken çok dikkatli davranıyordu...

Anjelik'in ahbabı yalnız Madam Skarno değildi. Markiz dö Svinye ile de sık sık görüşüyordu... Sonra bunlar, çevresinin insanlarıydı...

Markiz, aşk kitabını çoktan kapattığını ifade ediyordu. Fakat onun bir Fransuvaz'ı vardı... Madam dö Sevinye, kalbini, onun dostluğiyle doldurmuş olduğunu itiraf ediyor ve bir kaç saatini onun yanında geçirmekten büyük zevk duyduğunu söylüyordu.

Anjelik Versay'da olup bitenler hakkında bilgi edinmek üzere ona sık sık uğrardı. Kendisine anlatılanları dinleyen genç kadın, bir aralık dalar, Versay'a girmekten ümidi keser gibi olurdu... O zaman Madam dö Sevinye, Anjelik'in yüzüne çöken hüzün ifadesini farkeder:

— Güzelim niçin üzülüyorsunuz? derdi... Versay, bir hercümercin hüküm sürdüğü ülkedir. Oradakiler bâzen şehvetten kudurur, gözleri hiç bir şeyi görmez olur... Misâl mi istiyorsun? Evvelki akşam dö Giz'le d'Elböf, girecek müsait bir delik bulamayınca ahırda yatmayı tercih ettiler...

Bu iğrençlikleri tekrarlamak lüzumsuzdu... Anjelik, hepsini biliyordu... Versay'a girmek onda bir gaye halindeydi... Fakat Parisin en zengin kadını sayılsa da menşei düşünülerek Versay'a girmesine kralın muhitine sokulmasına göz yumulabilir miydi?

Anjelik o, her şeye rağmen ümitliydi... Şimdiye kadar neler atlatmış, umulmadık sürprizlerle karşılaşmıştı...

Binaenaleyh bir gün olacak bu da tahakkuk edecekti... Anjelik, buna inanıyordu.

XIV. Lui, Versay'ı güzelleştirmek için etek dolusu para harcıyordu...

Madam dö Sevinye, kralın bu israfını beğenmiyor:

— Güzel bir insanın kendi yüzünü çirkinleştirmesi gibi kral da Versay'ın güzelliğini bozuyor, diyordu...

Ana kraliçenin kanserden vefat edişi krala çok tesir etti... Annesini çok seven kral, ruhunu teslim eden hastanın başucunda bayılmıştı... Bu teessürle Versay'a koştu, üç gün oraya kapandı, kaldı... Versay'ın büyük salonlarında, dehlizlerinde bir teselli arar gibi dolaştı, durdu. Göz yaşları döktü... Annesi, onun yetişmesinde büyük âmil olmuştu...

Bu sıralarda Madam dö Montespan da annesini kaybetti ...Evinde sıkıldıkça ve borçlandığı kimselerin tazyikleri arttıkça koşup Anjelik'e geliyor, çocukluk hâtıralarından bahsediyordu... Babası, zevk ve eğlence peşinde koşan bir adamdı... Annesi de, son derece müteassıptı... Birisi, akşama kadar kiliseden çıkmaz; diğeri ise geceleri eve hiç uğramazdı...

Herkes, nasıl vakit bulup da bir kaç çocuk yapabildiklerine şaşıyordu.

Atenayis de saraya dair dedikodu yapmaktan geri durmuyordu... Saraydakilere karşı onda kırgın bir hal vardı... Anlattıklarına göre kraliçe ahmağın birisi, kralın metresi la Valyer de, aklı kıt bir zavallıydı... Kral onu dehlemeye ne zaman karar verecekti? Muhakkak ki onun yerini alacak şahsiyetler yok değildi...

Madam Rur'la Madam Suvanson'un, la Valyer'i zehirlemek için hazırlık yaptıkları da söyleniyordu...

Bu zehirlenmelerden Pariste çok sık bahsediliyordu... Yeni nesil, bu mevzu ile hiç ilgilenmek istemiyordu ama, esrarlı ölümlerin çoğaldığı da bir gerçekti...

Anjelik'in Markiz dö Brenvilye adında bir komşusu vardı... Markiz, iki adım ötede denilebilecek yakın bir mesafede Şarl 5 sokağında oturuyordu...

Anjelik, onu, Kalambröden çetesinde bulunduğu sıralarda, Nesl kalesine yapılan bir baskından tanıyordu... Anjelik, o baskında, birdenbire karşısına çıkan bu kadına saldırmış ve onu korkutarak tehlikeden sıyrılmıştı...

Madam dö Brenvilye, onu tanımadı. Veya Anjelik, öyle zannetti... Bu komşusunu ziyaret mecburiyetinde kalışına da üzüldü... Anjelik'in ziyaretindeki sebep, polis müdürünün kızına hem başşağlığı dilemek hem de bir ricada bulunmaktı... Polis müdürü, filvâki vefat etmiş bulunuyordu... Fakat yerine oğlu geçmişti... Madam dö Brenvilye de yeni müdürün kız kardeşiydi... Bu münasebetle ondan ,erkek kardeşi nezdinde bir zavallının hapisten kurtarılmasına tavassut etmesini rica edecekti... Anjelik, bu mahpusu tanıyor ve onu, çalışması için yanına almak istiyordu...

Bahis mevzuu şahıs «Seyrekbasan» dı...

Bir gün, karuçeyle, Pilori meydanından geçerken Anjelik, onun, boynundaki halkadan, zincirle duvara bağlanarak mücrimlere tatbik edilen teşhir cezasına çarptırılmış olduğunu görmüş, Seyrekbasanın sefaletten biraz daha uzamış yüzü ve mahzun bakışları içine işlemişti... Zavallının Seyrekbasanlığı artık mânasız bir lâkap olarak kalmıştı. Zira çok koşmaktan bacakları tutulmuş, sefalete düşmüştü... O, boy-

nundan zincirlere bağlanarak teşhir cezasına hiç müstahak değildi... Çünkü hırsızlığı yoktu... Anjelik, onun hırsızlık ettiğini görmemişti... Bugün için dilenmiye mecbur kalmışsa muhakkak ki, hayatta güveneceği kimse kalmadığı içindi...

Anjelik, hemen arabasını durdurmuş, yere atlamış, etrafta şüphe uyandırmadan yanına sokulmuştu...

— Seyrekbasan, dostum, ne yapıyorsun burada?

Zavallı onu görünce ne kadar sevinmişti.

— Allah mı gönderdi seni Markiz? Ne yaptığımı ben biliyor muyum sanki... Çavuşlar yakaladı beni... Boynumdan zincirle duvara bağladılar işte...

— Sabret ...Seni kurtaracağım...

Anjelik, bu vaadini gerçekleştirmek üzere Mösyö d'Obrey'in kız kardeşine koşmuş ve tavassutunu istemişti.

Anjelik'in istediği oldu... Bir kefalet senedi imzalıyarak Seyrekbasan'ı kurtardı... Madam dö Brenvilye de neticeden memnundu... Anjelik'i çok sevimli insanlarla karşılaşacağından dâvetliler arasında şövalye dö Sent - Kruva'nın da bulunacağından bahisle gelecek toplantısına dâvet etti...

Şövalye dö Kruva hanımın baştacı ettiği aşıkıydı...

Seyrekbasan; giydirilip kuşatıldı. Florimon'la Kantor'un oda işlerine bakmakla vazifelendirildi... Sakatlığı yüzünden fazla iş görecek halde değildi. Fakat çocuklara tatlı tatlı masallar anlatıyor ve onları oyalayabiliyordu. Zaten bundan fazlası da ondan istenmiyordu.

Botreyi konağına, Nesl kalesi sâkinlerinden uğrayanlar çoktu... Hepsi bu konağın yolunu öğrenmişlerdi. Konağa baş vuranlar, hiç boş çevrilmiyor, orada karınlarını doyurdukları gibi, üst baş da alıyorlardı.

Anjelik, onları memnun etmekte ayrı bir teselli buluyor, bâzen, kimsenin duymasına imkân bırakmadan, eski günleri hatırlatacak şakalar yaparak onları güldürüyordu.

O acı günlerin unutulması mümkün müydü? Bulaşık suyundan farksız, müstekreh bir koku neşreden domuz paçası çorbasını Anjelik, açlık tesiriyle kaşıklamamış mıydı? Dilenciler, koca sesleriyle gülüşürlerken Anjelik, Nesl kalesinin o her kafadan ayrı bir ses çıkan büyük salonunu hatırlıyordu...

Dondurucu soğukların hüküm sürdüğü kış günlerinin sabahlarında aç ve bîlâç, her tarafından âzasının bir parçası görülen partal kıyafetleri içinde, soğuktan mosmor kesilmiş yüzler ve eller onun merhametini tahrik ediyordu...

Fakirlik, korkunçtu... Bunun için de Mösyö Vensan «fakirler, korkunçtur... diyordu...

Cidden onlar korkunçtu... Anjelik, sefalet ve fena huyun nelere kadir olduğunu bilenlerdendi...

O sırada merhamet hislerini ayaklandırmak için Mösyö Vensan'ın söylediği sözler bir aksisada gibi içinde uyanıyordu:

— Fakirler ,ne yapacaklarını, nereye gideceklerini kestirememek ıstırabı içinde düştükleri sefalet ummanında serseriyane dolaşırlar ve gittikçe de çoğalırlar... İşte benim ıstırabımın sebebi...»

Bunun için de Anjelik, avlunun taş zeminine diz çökerek sakatların ayaklarını yıkıyor, yaralıların yaralarına pansuman yapıyordu... Onun sertleşmiş, taş haline gelmiş kalbini yumuşatabilecek iki aşk menbaından birisi çocuklarının sevgisi, diğeri fakirlere yardımdı.

Anjelik, daha sonraları «Kara Somun» a (*) da rastladı... Bu yaşlı sefil, hiç değişmemişti. Bacağındaki yara hâlâ işliyordu... Onun için de yine koltuk değneğiyle yürüyordu...

Bir seferinde karşılaştıkları zaman «Kara Somun», bir tehlikeyi işaret edenlerin ciddiyeti içinde:

— Derine saman doldurulmasını istemiyorsan o Bodurla ilişiğini kes... dedi.

— Anlıyamadım... Ne yapmışım ben Kara Somun?

— Yapan sen değilsin, o.

— O dediğin kim?

— Şu sırnaşık karı canım... Bugün yine gördüm onu... Sizin konaktan çıkıyordu...

Anjelik, hemen hatırladı... Madam Brenvilye, bugün ona gelmişti.

— Hani şu ufak tefek, kırmızı kadife mantolu kadın mı?

— Mantosunu, kadifesini bilmem... Fakat o bodur karı işte... Ne zamandanberi sana söyliyeceğim bunu... Şeytandan sakınır gibi sakın ondan...

— Aldanıyorsun Kara Somun... O dediğin kadın, Polis Müdürünün kız kardeşi Madam dö Brenvilye'dir...

— Olabilir. Fakat sana, dikkat et ve sakın diyorum...

— Sonra nereden tanıyorsun onu?

— Uzun hikâye bu... Evvelce, beni sürünürken gördüğü için acımış, hastahaneye kaldırmıştı... Orada iyi bakıldım doğrusu... Bu kadın da gelir, bizleri ziyaret ederdi... Yemekler, tatlılar getirirdi hastalara... Bunlardan yiyenler hep geberdiler sinekler gibi... Ben de göz var göz... Görüyorum her şeyi ben... Bu meseleyi de çakan yalnız benim... Bir gün de benim yanıma geldi.

Yumuşak bir sesle: «Bak sana neler getirdim» dedi... «Ye bun-

---

(*) **Somun: Argo dilinde: Ekmek.**

ları... Şifa olsun.» Ne dedim ona biliyor musun? «İstemem» dedim. «Zıbarmağa hiç niyetim yok...» Bana bir bakış baktı! Gözbebeklerinde cehennem kütüklerinin alevlerini gördüm... Kendini sakın ondan Markiz...

— Hayâlin çok geniş senin Kara Somun!

Hayâl mi dedin? Hayâl ha! Ben, gördüğüme inanırım... Başka şey bilmem... Sonra Şose adında bir uşak da tanıyorum... Mösyö dö Sent Kruva'nın uşağı... O bodur karının bitik'i (*)... Şose denilen o uşak bana neler anlattı neler?

Anjelik; dalmış düşünüyordu... Bu dö Sent - Kruva adı, ihtiyar Glazerin evinde, Anjelik'in arsenik zehirini bulduğu sırada işlere karışmıştı. Desgrez ona çok önceden; «Zamanımızın cânilerini artık sokaklarda değil, daha başka yerlerde, meselâ belki de salonlarda aramalı» dememiş miydi?

Bir ürperti geçirdi... Parisin bu sâkin ve şirin muhitinde, süslü kapılar ardında ne facialar gizliydi... Bu dünyada sulh ve rahat yoktu. Bir rüyadan uyanır gibi:

— Anladım Kara Somun, dedi... O kadınla bir daha konuşmıyacağım... Tehlikeden beni haberdar ettiğin için sana teşekkür ederim...

Sonra ona küçük bir testi şarap ve biraz yiyecek getirmek üzere içeriye girdi...

Kara Somun, onu bekliyordu...

— Torban pek ağır olacak ama Kara Somun... Al bunları...

İhtiyarın bakışları, serili bembeyaz bir keçe gibi görünen karlı yola saplandı... Bu karlı yollar ve sokaklar onun dünyadaki meskeni ve melceiydi... Anjelik'e bir göz kırptı...

«Neyleyelim... Kaderimiz böyle... Yoğurulmuş kötü maceralarla... Gelecek, karanlık... Bu bakımdan zenginiz, boğuşuruz maceralarla»

Karlar üzerinde onun açmış olduğu ayak izlerini çiğniyerek biraz sonra, uzun burnuyle Desgrez, göründü... Anjelik, son seneler zarfında onu ender görmüştü... Polis âmirinin çok dürüst davranışına ve ketum oluşuna rağmen Anjelik, ona mağlûbiyetin doğurduğu bir aşağılık duygusiyle daima eziliyordu...

Onun geldiğini haber verdikleri zaman Anjelik, aşağıya indi, zoraki bir gülümseyişle karşıladı... Desgrez, bunu farketmişti... O da hiç bozmadan neşeli bir tavırla:

— Yüzünüz niçin bir tuhaf öyle? Dedi... Yoksa beni karşınızda görmekten hoşlanmadınız mı? Halbuki ben, bu harikulâde konağa taşınıp

---

(*) Argo dilinde âşığı.

yerleştiğiniz için sizi tebrike gelmiştim... Kimbilir burayı nasıl ele geçirmişsinizdir.

— Burayı nasıl ele geçirdiğimi siz pekâlâ bilirsiniz... Onun için imalı konuşmayınız da buraya gelişinizin sebebini söyleyiniz...

— Sizin pek sevimli bir komşunuz var... Madam Brenvilye... Acaba beni ona takdim edemez misiniz?

— Neden icabetti bu? Siz zabıtaya mensupsunuz... Takdime ne hacet... Sonra onun erkek kardeşi de sizin meslekdaşınız... Tavassutuma lüzum kalmadan, kardeşi vasıtasiyle Madam Brenvilye ile tanışabilirsiniz...

— Evet, orası öyle... Ama ben zabıta memuru sıfatiyle kendimi tanıtmak istemiyorum da meselâ sizin bir ahbabınız, onun güzel gözlerine tutkun bir Jantiyom olarak kendisine takdim edilmekliğimi istiyorum.

Anjelik, sıkıldığını belli eden bir tavırla:

— Neden? Dedi... Neden istiyorsunuz bunu benden?

— Olup bitenlerden haberiniz olduğu için bana faydalı olursunuz diye düşünmüştüm de...

Anjelik, nihayet dayanamadı, patladı:

— Ben size faydalı olmak istemiyorum, dedi... Bir takım işler çevireceksiniz diye sizi salonlara götürüp şuna buna takdim edemem... Ben, ne o bahsettiğiniz kadınla ne de sizin gibi korkunç işlerle uğraşanlarla temas etmek istiyorum. Rica ederim beni serbest bırakınız...

Anjelik'in her âzası titriyordu... Genç adam, ona hayretle baktı...

— Ne oldu böyle? Dedi... Birdenbire sinirlendiniz... Sizi çok korkmuş ve ümitsizliğe düşmüş bir halde de görmüştüm ama bugünkü haliniz bambaşka... Mamafih bana öyle geliyor ki, muvaffak oldunuz... Burada rahatsınız ve her şeyden masunsunuz...

— Hayır masun değilim... Masun sayılmam... Çünkü siz yine geliyorsunuz... Hem de zavallı mazimi itirafa beni mecbur etmek için geliyorsunuz... Neden böyle bilmiyorum. Zâten bir şey bildiğim de yok... Bilmek de istemiyorum. Başkalarının entrikalarına karıştığım için hayatımı kaybettim, bunu siz de biliyorsunuz. Önümde, katedilecek uzun bir yol var... Titrediğimi farkettinizse bunun sebebi korkudur. Sizden, sizlerden korkuyorum. Zira bana yine her şeyi kaybettireceksiniz... Beni bırakınız, beni unutunuz artık Desgrez... Ne olur, sizden rica ediyorum bunu...

Desgrez, sahibi tarafından dövülen bir köpek gibi siniverdi. Anjelik'in yanağını okşamak üzere uzattığı eli yanına düştü... Derin bir iç geçirdikten sonra:

— Haklısınız, dedi... Size çok fenalıklarda bulundular... Artık müsterih olunuz... Sizi kimse rahatsız etmiyecek...

Desgrez, dönüp gitti... Anjelik, onu bir daha görmedi...

Madam Brenvilye, şunu bunu zehirlemiye uğraşıyordu... Bu iş, onun hoşuna gidiyordu. Fakat onu polise teslim edecek kimse, Anjelik olamazdı... Çünkü onun yapacağı daha başka işler vardı. O, Versay'a girecekti...

Merdivenin en güç tırmanılır basamaklarında bulunuyordu... Gayeye erişmek için, şimdiye kadar yaptıklarının en çetini olacak bir mücadeleyi göze alması icabediyordu.

Tesadüfün onu tekrar Cizvit papazı olan kardeşi Reymon dö Sanse ile münasebet haline sokuşunda Anjelik, faydalı bir nokta buldu...

IX

Arkadaşı Ninon dö Lanklo ile yarenliğe dalmış oldukları bir sırada akşam üstü, uşaklardan birisi gelerek Anjelik'e bir rahibin kendisini görmek istediğini bildirdi...

Genç kadın, arkasına mantosunu alarak aşağıya indi... Antrede, kardeşi Reymon'un kendisini beklediğini gördü...

İkisi de biribirlerini tanımışlardı... Reymon:

— Söyliyeceklerim var size, dedi... Burada olmaz... Biraz çıkalım.

Anjelik, maskesiyle gözlerini örttü, Beraber çıktılar...

Biraz ilerledikten sonra Reymon'un oturduğu yere geldiler... İçeriye girdikleri zaman, Anjelik, ufak tefek, hasta bir kadının, köşeye büzülmüş olduğunu gördü.

Reymon:

— Çok hasta, dedi... Belki de ölecek.

— Kim o?

— Kız kardeşimiz Anyes...

Aralarında kısa bir sükût oldu... Biraz sonra Reymon:

— Sığınmak için bana geldi, diye ilâve etti... Aldım, yatırdım... Bir kadının yardımına ve nasihatlerine ihtiyacı var... Sen aklıma geldin...

— İyi ettin. Nesi varmış?

— Fazla miktarda kan kaybediyor... Öyle zannediyorum ki, çocuk düşürmeğe mecbur kalmış...

Anjelik, kız kardeşine şefkatle baktı...

— Kanı durdurmak lâzım... Yoksa ölür...

— Evet... Bir hekim çağırmayı düşündüm, fakat...

— Hekim mi! Kanı durduramaz ki...

— Buraya bir ebeyi nasıl sokabilirim? Dedi - kodu olur. Hem

cbeler boşboğazdır... Onu burada da uzun müddet alıkoyamam... Berbat bir durum.

— Hafif tertip bir tedaviden sonra alır bize götürürüm onu... Gidip büyük Matyö'yü bulmalı...

★

Kocakarı ilâçlariyle hastalara şifa sağlamakla şöhret yapmış olan Matyö, hemen geldi. Gerçekten de kanı durdurmağa muvaffak oldu...

Biraz rahat nefes alabildikleri zaman, Anjelik, evini nasıl bulduğunu kardeşine sordu...

Reymon:

— Hepsini biliyordum. dedi... Seninle temas etmiyordum ama... Yaşayışını takip ediyordum. Sana hayranım Anjelik. Bu derece çetin mücadelelerden galip çıkmak bir mucizedir.

Anjelik içini çekti...

— Çok şükür, dedi... Rahatım... Mütevazi bir işim var... Fakat, herkes beni, çikolatacı kadın diye hakir görüyor... Bu yüzden yüksek yerlere girip çıkmaklığım imkânsız... Saraya nüfuz etmeyi çok arzulamıştım halbuki...

Bütün entrikalara vâkıf bulunan din adamı, nâfiz bakışlarını bir müddet kızkardeşinin yüzünden ayırmadı... Neden sonra:

— Niçin büyük bir kimseyle evlenmiyorsun? dedi... Paran var, güzelsin.. Bunlara bir de unvan eklenirse fena mı olur?

Anjelik'in aklına birden Filip dü Plesi - Belyer geldi ve yüzü hafifçe kızardı... Ah onunla bir evlenebilseydi bu ne harikulâde bir şey olacaktı...

— Reymon, dedi... Neden acaba bunu daha evvelden düşünmedim?

Reymon, biraz kapalı konuştu...

— Çünkü, duldun ve serbesttin... Dolayısiyle işler daha iyi tahakkuk eder, diye düşünmüştün... Ama şunu da düşün ki yüksek seviyelere erişebilmek için ortada daha dürüst yollar mevcut... Bu hususta sana elimden gelen yardımı esirgemem Anjelik...

— Mersi, Reymon... Çok iyi olur bu... Neler çektim bilmezsin... Ailemizin her ferdi, saadete erişti... Fakat iş bana gelince her şey tersine döndü. Sen de bahtsızsın...

— Niçin... Cizvit olmak fena bir şey mi?

— Hayır... Bırakalım bunları şimdi... Her birimiz bir tarafa savrulduk... Hele şu Anyes'in durumu!.

— O, çocukluğunda da haşarıydı... Olur olmaz kimselerle düşüp kalkardı...

— Çocuğun babası kim acaba? Biliyor musun?

— Bunu kendisi de bilmiyor galiba... Benim öğrenmek istediğim,

acaba gizli bir doğum mu? Yoksa bir düşük mü? Tutup da Katerin Monvuazen'in ellerine canlı bir mahlûku terketmesi ihtimali beni ürpertiyor...

— Ona mı gitmiş yoksa?

— Galiba... O ismi geveledi...

Anjelik, omuz silkti...

— Ne olacak ki... Oraya kimler gitmiyor ki... Daha geçenlerde dük dö Vandom, gitmiş... Sebebi, Mösyö Türen'in sakladığını tahmin ettiği hazinenin yerini öğrenmek... Sonra kralın erkek kardeşi çağırtmış onu... «Bana şeytanı göstereceksin» diye tutturmuş... Arzusunda muvaffak olmuş mu bilmiyorum ama, şeytanı görmüş kadar para vermiş.

Rahip, içini çekti...

— Kardeşim, dedi... Zaman çok kötüleşti... Ne korkunç şeylere şahit olarak yaşıyoruz. Bana, yalnız bir sene zarfında yüzlerce kadın günah çıkartmak üzere başvurdu... Ve hepsi de günahlarının mahsulünü taşımaktan kurtulmuş kimselerdir... Aralarında günahlarının mahsulünü yalnız taşımaktan değil, fakat onlardan ilelebed kurtulmuş olanlar da vardı... Kimisi zehir kullanmıştı, kimisi başka vasıtalarla bu mahsulleri ademe yollamışlardı... Velhasıl kanunlarla zevkler arasında korkunç bir âhenksizlik var... Kilise, bu kargaşalığın önüne nasıl geçebilir?

Anjelik:

— Belki ben de günahkâr bir kadınım Reymon, dedi...

— Sen, pırlanta gibisin... Sâde fakat şeffaf... Ortada görünmediğin yıllar zarfında neler yaptığını bilmiyorum... Eğer fena bir şey yapmıssan bunu, muhakkak başka türlü yapmaya çare olmadığı için icra ettin... Senin günahların zavallı ve basit olmalıdır... Zenginlerinki gibi korkunç değil...

Anjelik, birden odanın taş zeminine diz çöktü...

— Reymon, dedi... İtiraflarımı dinlemek ister misin?

★

Anjelik, kız kardeşini kendi evine naklettirdi... Mari Anyes orada iyileşti... Ancak girip çıktığı saray meclislerinde şakıyan bu bülbül, nedense dut yemişe dönmüştü. Anjelik'in alâka ve ihtimamlarına karşı da kayıtsız görünüyor, o donuk hali bir türlü üzerinden atamıyordu.

Mari Anyes, iyileştiği halde Anjelik'in yanından pek ayrılacağa benzemiyordu. Onların kardeş olduklarını kimse bilmiyordu. Bu hal ikisinin hoşuna gidiyordu. Kraliçe de adam gönderip refakatinde bulunan bu kızın hatırını sordurmuştu... Mari Anyes, alâkasından dolayı Kraliçeye teşekkürlerini bildirdikten sonra iyileşmiş olmakla beraber, artık saraya dönmeyeceğini ve bir manastıra kapanacağını ilâve etti.

Zaten iyileştiğindenberi kimseye görünmek istemiyordu; Anjelik ara sıra kiliseye gittikçe peşine takılıyor, mâneviyatta teselli arıyordu... Anjelik de günahlarını, bir din adamı olan kardeşine itiraf ettikten sonra huzura kavuşmuştu...

Konağa gelip giden misafirler arasında Anjelik'in güzelliği karşısında iç geçiren erkeklerin sayısı hayli kabarık bulunduğu gibi Mari Anyes'in de eski âşıkları çoktu... Onlar Mari'nin içine kapanmış ve donuk halini gördükçe, buna tahammül edemiyor; hele bir manastıra kapanmak hususundaki tasavvurunu öğrenince:

— Neler söylüyorsunuz? diyorlardı... Bu size revâ mı? Bir manastıra kapanarak dünyadan tecerrüd etmek isteyişinizin sebebi ne?

O. bu ve bunun gibi sorulara, Sfenksin o müstehzi sükûtiyle mukabele ediyor, bir şey söylemiyordu.

Botreyyi konağının müdavimleri arasında Filip dü Plesi de vardı. Anjelik, onunla evlenebilmek için proje üzerine projeler düşünüp duruyordu.

Genç kadın, bu mağrur ve garip yaradılışlı erkeği dize getirebilmek için güzellik, ve cazibesinden henüz bir şeyler kaybetmiş değildi... Konağa gelip gidişlerinde Anjelik'e karşı lâkayt davranıyor, onunla fazla konuşmuyordu. Fakat Anjelik, her şeye rağmen ona hayrandı... Filip'in de bakışları ara sıra ona takılıyordu ama, genç adam galiba ondaki güzellikleri henüz keşfedememişti... Bunun için de ona bir komplimanda dahi bulunmuyordu.

Anjelik'in hayranlığını, kız kardeşi de farketmiş bulunduğu için ona bir gün:

— Plesi'ye öyle bir bakışın var ki, bundan endişe ediyorum, dedi. Seni iyi tanırım... Hassas bir kadınsın abla... Nasıl oluyor da öyle bir insanın cazibesinden kendini kurtaramıyorsun?

Mari, ablasını kinayeyle yaralamak için Filip dü Plesi'yi küçültecek bir sıfat aramış fakat, bunu söylemekten çekinerek onu beğenmediğini anlatan bir ifadeyle dudak bükmekle iktifa etmişti...

Anjelik, şaşırmıştı.

— Onu müaheze mi ediyorsun? diye sordu.

— Evet... Bu derece yakışıklı ve kadınları teshir eden bir erkek olmasına rağmen o, bir kadını kolları arasına nasıl alabileceğini dahi bilmez... Bu, mühim bir meseledir. Bir erkeğin, bir kadını kolları arasına almasındaki ehemmiyeti sen de teslim edersin ya...

— Bir manastıra kapanacağını bildiren genç bir kız için çok münasebetsiz sözler bunlar Anyes.

— Doğru ama henüz manastıra kapanmadım ki... Bence bir erkek, bir kadının hoşuna gitti mi, kadın evvelâ o erkeğin davranışlarını tahlil etmeli, sonra bir hükme varmalıdır... Erkek vardır, kadının hoşuna git-

miştir. Fakat kabadır... Kadın, böyle bir erkekten bir an evvel kurtulmak ister... Erkek vardır, davranışları, kadına karşı muamelesi naziktir, yumuşaktır. İşte o zaman kadın da, kadın olmanın zevkini duyar, saadetini yaşar... Hele çok mühim anlarda...

Anjelik, bu çok bilmiş kıza hayretle bakıyor, bunları anlatırken şehevî bir ifadenin gözbebeklerinde nasıl tutuştuğunu görüyordu... Bu kendi halinde, sâkin kız, hoşuna gitmiyen erkek tipini târif ederken birdenbire değişiyor ve yüzü vahşi bir kedi ifadesine bürünüveriyordu...

— O iş, bir Allah vergisidir abla... Filip'in bundan nasibi yok... O, kadınlara karşı tek davranıştan başka bir şey bilmez... Kadını alsın, sırtüstü devirsin ve dağ başında ırza tecavüz eden eşkiyalar gibi saldırsın... Bu davranıştan başka bir davranış olabileceğini o, düşünmez bile... Bütün kadınlar, ondan nefret ediyorlar...

Anjelik, kızgın küle gömdüğü kestaneleri çevirirken renkten renge giriyor, kız kardeşine kızıyordu...

Genç kadın, onunla evlenmiye bir defa karar vermiş bulunuyordu... Bu iş gerçekleşirse isteğine ulaşmış olacaktı... Filip, onun ikinci kocası olacaktı. Bu sebeple onu sevebilmesi için sevimli bulması icabediyor ve kendini bu tarafa zorluyordu...

Ertesi sabah, Anjelik, Ninon'a koştu...

— Filip dü Plesi hakkındaki kanaatiniz nedir? diye sordu...

Eski kurt, bir parmağı yanağında, bir müddet düşündü. Sonra:

— İnsan, onu iyice tanıdıktan sonra göründüğü kadar iyi olmadığını anlıyor... Fakat daha iyi tanıdıktan sonraysa göründüğü kadar daha iyi olmadığını anlıyor, dedi...

— Bunları kabul edemiyeceğim Ninon...

— Demek istediğim şu: Güzelliğiyle mütenasip vasıfları yok... Görünüşü, insanın içini açıyor... Asil ve kibar... Üzerine bir şey sürülüp de leke olacak diye korkacak kadar vehimli... Buna rağmen de ölüme meydan okuyacak kadar cesur... Hani yapayalnız yaşayan vahşi kurtlar vardır da bunlar korkunç bir yalnızlık içinde can verir de kimse yanlarına sokulmaz... İşte Filip de öyle... O, Krala ait bir insan... Yalnız Kralı bir de kendini düşünür...

— Peki kadınlar hakkında düşüncesi ne acaba?

— Ah! Kadınlar hakkındaki düşüncesi mi? Onları öğrendiğiniz zaman gelir bana da anlatırsınız...

—Kadınlara karşı çok haşin ve kaba imiş, doğru mu?

— Öyle diyorlar...

— Ninon, ne derseniz deyiniz, onunla yatmamış olmanıza inanmam...

— Şekerim, seni inandırmak için sâdece şunu söyliyeyim ki, bütün istidat ve kabiliyetlerim onun yanında iflâs etti...

— Beni korkutuyorsunuz Ninon...

— Ama ben, pekâlâ onu yola getirebilir ve yatağıma sokarım...

— E, o halde?

— Belki avluda yapılmış kardan bir adam yatağa sokmuş olurum. Zâten itirafta bulundu... Benden bir şey anlamıyormuş... Öyle zannediyorum ki, onu yola getirmek için yüreğine kin ve şiddeti de sokmak lâzım...

— Bir deli desenize!.

— Hemen hemen... O, elli sene evvel doğmalıydı... Onu ne zaman görsem bana gençliğimi hatırlatır...

Anjelik, tek kırışık görünmiyen bu nâzik tenli kadına baktıktan sonra:

— Gençliğinizi mi dediniz Ninon? Dedi... Siz, benden daha gençsiniz...

— Yok şekerim yok... Birisini teselli için eksériya: Vücut ihtiyarlar ama ruh genç kalır, derler... Fakat benim için durum bu sözün aksidir... Allaha çok şükür vücutca gencim ama ruhen ihtiyarladım... Ah eski devirler ah!...

— Ninon, Allahaşkına bir nine gibi konuşmayınız.

— Nine gibi konuşuyorsam bunu, biraz da sizi tekdir etmek için yapıyorum Anjelik... Siz, büyük bir aşkın ne demek olduğunu iyi bilirsiniz... Sakın bana, ona tutulduğunuzu söylemeyiniz... O, sizden çok uzaktır Anjelik... O, sizi bir başkasından daha çabuk hayâl kırıklığına uğratacak...

Anjelik kıpkırmızı kesildi ve bir çocuk gibi dudakları titmiye başladı...

— Niçin demin, siz, büyük bir aşkın ne demek olduğunu iyi bilirsiniz, dediniz?

— Bu gerçek, gözlerinizden okunuyor da ondan... Çok enderdir ama, büyük bir aşk geçirmiş kadınların gözlerinde bu, bir melankolinin o harikulâde izini bırakmıştır... Evet, biliyorum, hem de çok iyi biliyorum... Bu, artık sizin için bitmiştir... Ama ne gibi bir tecelli ile sona ermiştir? Bunun bir ehemmiyeti yok... Belki onun evli olduğunu öğrendiniz, belki de sizi aldattı, belki öldü...

— Evet, öldü Ninon...

— En iyisi de bu... Büyük yaranız zehirli değil, fakat...

Anjelik, ciddiyetle doğruldu:

— Ninon, dedi... Ne olur artık konuşmayınız, rica ederim sizden... Ben, Filip'le evlenmek istiyorum... Filip'le evlenmeliyim. Bunun neden bir lüzum olduğunu anlıyamazsınız... Onu sevmiyorum, doğru. Fakat

beni cezbediyor. Daima da cezbetti. Ve ben hep, o, bir gün benim olacak, diye düşündüm. Ne olur, artık bir şey söylemeyiniz...

Filip, Anjelik'in konağına devam ediyordu... Genç kadın, önceleri onun Mari Anyes için geldiğini düşünmüştü... Fakat kız kardeşi, paskalyaya hazırlanmak üzere manastıra çekildikten sonra da Filip, yine Anjelik'in toplantılarında eksik olmadı... Hattâ bir gün, Parisin en güzel likörlerini onun konağında içtiğini de gururla söyledi... Yoksa Filip, sırf Anjelik'in yaptığı bu güzel likörün hatırı için mi oraya geliyordu? Demek o, Filipi ne güzelliğiyle ne de konuşmalariyle cezbedebiliyordu...

★

İlkbahar geldi... Vaziyette bir değişiklik olmamıştı... Ancak Anjelik, Filiple evlenmek ümidini kaybetmemişti... Onunla evlendiği takdirde saraya mutlaka intisap edebilecek, doğduğu topraklara ve ailesine kavuşacak, genç kızlığında rüyalarını doldurmuş olan o beyaz şatoda saltanat sürebilecekti.

Biribirine zıt düşünceler içinde kıvrandığı günlerdeydi... Falına baktırmak aklına geldi... Civarda meşhur bir falcı kadın vardı. Ona gider, istikbalini öğrenebilirdi. Bir gün öğleden sonra ona gelen Madam Skaron, bu fırsatı bilmiyerek yarattı...

— Anjelik, bugün mahza size geldim, dedi. Mutlaka benimle geleceksiniz. Zira o deli Atenayis, bilmiyorum neden, ille o meşhur falcı kadın Katerin Monvuvazen'e gidelim, diye tutturdu. Bu zavallı ve ihtiyatsız kadının başına gelmesi melhuz felâketleri bertaraf edebilmiye belki de vesile oluruz...

Anjelik, can atarcasına:

— Çok haklısınız, dedi...

Atenayis dö Montespan, iki koruyucu melek refakatinde ve heyecan içinde sihirbaz kadının, zengin döşenmiş odasına girdi...

Falcı, müşterilerini umumiyetle sırma işlemeli bir örtüye bürünmüş olduğu halde tahtı andıran yüksek bir yerde kabul ediyordu...

Huzuruna (!) kabul ettiği üç kadını hayranlık ifadeleri okunan bakışlarla haylı süzdükten sonra tahtından indi ve Fransuvaz Skaronun eline yapışarak sendeler gibi bir iki adım yürüdü... Skaron, bileğine yapışan bu elden çok korkmuştu...

Falcı, eline aldığı avucu tetkik ettikten sonra, ürkütücü bir sesle:

— Sizin talihiniz alelâde bir talih değil, dedi... Deniz görüyorum, sonra gece ve daha sonra güneş... Gece, sefalettir... Sefaletin ne olduğunu bilirsiniz... Fakat güneş, Kraldır... İşte güzelim bu böyle... Yâni kral, sizi sevecek, hatta sizinle evlenecek...

Atenayis, hırsla bağırdı.

— Aldanıyorsunuz... Size, Kral beni sevecek mi? diye sormaya gelen benim... Karıştırıyorsunuz...

Falcı kadın, ağır ağır konuştu:

— Güzel hanımcığım, kızmayınız... Ben, iki kişinin talihlerini birbirine karıştıracak acezeden değilim, işimi iyi bilirim... Veriniz bana elinizi... Sizinkinde de güneş var. Talihlisiniz de... Evet sizi de Kral sevecek, fakat sizinle evlenmiyecek...

Atenayis, elini, falcının avucundan hışımla çekti...

— Allah kahretsin! diye söylendi...

Falcı, her birisine ayrı ayrı talihlerini söylüyordu... Anjelik'in elini aldı... Gözlerini devire devire avucu tetkik etti. Sonra başını sallıyarak:

Şaşılacak bir talih, dedi... Harikulâde gece görünüyor... Fakat bilhassa, ateş dikkati çekiyor... Evet, her şeyc tahakküm eden bir ateş...

— Bir Marki ile evlenecek miyim acaba? Bunu öğrenmek istiyorum.

Evleneceksiniz ama, bir Marki ile diyemem... Fakat ben iki izdivaç görüyorum. Bakın şu iki küçük çizgi... Sonra altı da çocuk...

— Aman Yârabbi!

— Sonra bir sürü rabıta... Bir, iki, üç, dört, beş...

Anjelik, elini çekmek istedi.

— Zahmet etmeyiniz artık, dedi...

— Durunuz... Daha bitmedi... Bu, acayip bir ateş... Hayatınızı yakan bir ateş... Hem de hayatınızın sonuna kadar... O kadar şiddetli ki, güneşi bile örtüyor... Kral, sizi sevecek, fakat siz, bu ateş yüzünden onu sevemiyeceksiniz...

Dönüşte, karuçede beraberdiler...: Atenayis, hırsını yenememişti... Söylenip duruyordu...

— On para etmez bu kadın... Ona para vermek de haramdır... Önüne gelene, kral sizi sevecek, diyor...

★

Bir kaç gün sonra Matmazel dö Parajonk, Anjelik'e geldi... Şuradan buradan bahsederlerken eski âfet, sözü, son dedi - kodulara intikal ettirdi...

— Madam Lamuvanyon, kızını evlendiriyor, haberiniz var mı?

— Büyük, ona lâzım... Küçük de güzel değil... Ama parasiyle göz kamaştırabilir.

— Şekerim, görüşleriniz çok kuvvetli... Filip dü Plesi gibi yakışıklı bir Jantiyomu fetheden muhakkak ki, o kara kuru kız değil, fakat drahomasıdır.

— Filip mi?

Parajonk, bakışlarını, Anjelik'in gözlerine dikti.

— Hiçbir şey duymadınız mıydı bu meseleye dair şimdiye kadar?

Anjelik, hislerini gizlemiye çalışarak, gûya bu keyfiyeti umursamadığını anlatmak istedi.

— Duydum, duydum ama ehemmiyet vermedim... Filip'i ancak başkanın kızıyla evlenmek tatmin edebilir... Ama o da asil tabakadan değil...

Küflenmiş kız, sırıttı.

— Tanıdığım bir köylü vardır, bana daima: «Para ancak yerden toplanır, onu toplamak için de eğilmek lâzımdır.» deyip durur... Herkes, Plessi'lerin küçüğünün müzayakada bulunduğunu bilir... Versay da, büyük oyun oynuyor. Son seferinde, Son seferinde, teçhizatı için bir servet harcadı. On katır yükü tutan altın sofra ve mutbak takımları, ardından geliyordu... Hele dibâ'dan yapılmış çadırı bir hârikaydı... İspanyollar bu ihtişama parmak ısırdılar... Ne olursa olsun bu sevimli hissiz adam, fevkalâde güzel...

Anjelik, o anda cesaretini kaybetti... Aşacağı son eşikte ümitleri tamamiyle kırılmıştı... O, bu işin kolay tahakkuk etmiyeceğini zâten biliyordu... Dâvanın güç tarafı da kuvvetinin tükenmiş olmasındaydı... Versay'a girmek ümidi artık yıkılıyordu... Ne Filip, ne Kral ve ne de saray... Onun nasibi Odije veya onun seviyesindekilerdi... Çocuklarını birer Jantiyom olarak yetiştirmesi artık mümkün olamıyacaktı... Ocakta ateş bitmiş, mum erimiz, sonuna gelmişti...

X

Anjelik, o gece uyuyamadı... Ertesi gün, öğleye kadar kararsızlık içinde kıvrandı. Tüileri'deki toplantı saatinin gelmesini beklemiye başladı... Henüz bir karara varamamıştı. Öğleden sonra itinayla giyindi, karuçesini hazırlattı, sokağa çıktı... Nereye gideceğini ne yapacağını bilmiyordu... O gün giydiği robu ve mantoyu Parisin en meşhur terzisine diktirmişti. Genç kadının harikulâde güzelliği bu kıyafet içinde bir kat daha belirmişti.

Yanına mahremlerinden, Krizamtem adındaki ahbabını da almıştı... Tüileri'ye yaklaştıkları sırada, aynasını çıkardı ve yüzünü tetkik etti. Makiyajı, çok güzeldi... Siyahla hafifçe gölgelenmiş göz kapaklarını, kırmızı dudaklarını, yüzünü kendisi de beğendi... Bir aralık, arkadaşına:

Krizantem, galiba bir budalalıkta bulunacağım, dedi... Ama ne yapayım ki, bundan vazgeçmek bence mümkün değil...

Karuçeden, indiler... Anjelik, onun koluna girdi... Tüileri'nin bahçesinde ilerliyorlardı... Genç kadın, o gün Filip'le karşılaşmazsa teşebbüsünden vazgeçmiye karar verdi... Fakat, Filip, oradaydı... Onu tâ uzaklardan gördü... Prens dö Konde ile büyük kapının önünde duruyorlardı. Yanlarında da birkaç kişiden ibaret bir grup bulunuyordu...

Genç kadın, cüretle ilerledi. Mademki talih, bugün onun karşısına

Filip'i çıkarmıştı... Anjelik de muhakkak ve mutlaka işi bitirecekti...

Onların yanına yaklaşıncaya kadar yolda karşılaştığı aşinalariyle selâmlaştı...

Bugün, Filip de, kendisine çok yakışan bir kıyafet içindeydi... Tepeden tırnağa şıktı. Yakışıklı genç adam, bu haliyle, renk renk tüyleriyle göz alan bir kuşu ne kadar andırıyordu...

Anjelik, bakışlariyle etrafı taradı; takibesi görünürlerde yoktu... La Muvanyon'un gelmediğine kanaat getirince rahat bir nefes aldı.

Prens dö Konde, ne zaman onunla karşılaşsa iltifatlarını esirgemiyordu. Bu sefer de onu:

— Bugün çok zarif ve harikulâdesiniz! diye karşıladı...

Sonra uzun burnu, Anjelik'in alnına değercesine yüzünü yüzüne yaklaştırarak:

— Meclisimize bugün herhalde şeref verirsiniz, dedi... Arabanız da hazır...

Anjelik, heyecanlı bir hareketle biraz geriye doğru çekilirken, bakışlariyle Filip'in yüzünü aradı...

— Altesleri beni mâzur görsünler, dedi... Zira Mösyö dü Plesi, daha evvelce beni gezintiye dâvet etmişlerdi...

Prens, yarı şaka, yarı ciddi:

— Bu genç horozlardan da bıktık, diye şikâyet etti...

— E... Marki, söyleyiniz bakalım, payitahtın en güzel kadınlarından birisini, uzun müddet nefsi azizinize tahsis etmek ve bizleri bir zevkten mahrum kılmak kararında mısınız?

Genç adam, onların neler konuştuğunu duymadığı için dalgınlık içinde ,yalnız Prensin sarfettiği son kelimeleri farkedebilmişti, Müphem bir cevap verdi...

— Allah saklasın!

— Tabiî götürebilirsiniz, götürürsünüz de... Bu hususta sizinle mutabıkım... Fakat ilerisi için bizleri Parisin en şuh tebessümünden mahrum etmeğe hakkınız yok...

Marki, şapkasının tüylerindeki tozları üfler gibi yaptıktan sonra:

— Bunu not ediyorum monsinyör, dedi...

Marki, derin bir reveransla Anjelik'in eline uzandı... Genç kadın, elini ona verdi... Marki, onu sürükler gibi çekti, oradan uzaklaştılar... Önlerinden geçtikleri sırada dâvetliler:

— Sülün ve dişisi! diyorlardı... Biribirlerine ne kadar yakışmışlar...

Anjelik, dâvetlilerin kıyafetleri itibariyle Marki ile kendisini Sülün'e benzettiklerini anlıyordu ve diğer elinde tuttuğu yelpazeyi yüzüne kaldırarak gülüşünü çapkınca onlardan gizledi. Genç kadın, kumlu yol-

larda Filiple ilerlerken hayâlinde krala takdim edileceği ânı yaşıyordu... Bir aralık Filip:

— Mösyö lö Prens, sizi refakatime vermek hususunda niçin o kadar ısrar etti, anlıyamadım? dedi...

— Sizi çok sevdiği için... O, sizi hayâlinde yaşattığı muharibin müşahhas timsali sayıyor...

Sonra Anjelik, üzgün bir ifade içinde ilâve etti:

— Mevcudiyetim yoksa canınızı mı sıkıyor? Bir başkasını mı bekliyordunuz?

Bu akşam saray meclisine gitmeği düşünmüyordum...

Anjelik, ona niçin? diye sormaya bir türlü cesaret edemedi... Belki de Filip'in bu şekilde davranışında bir sebep yoktu. Yaradılış itibariyle böyleydi... Kararları hiç bir zaman ciddî bir şeye delâlet etmez. kimse de ona bir şey soramazdı.

Ana yola girdikleri zaman ortalık, henüz tenhaydı. Hava, yavaş yavaş kararıyordu... Arabacı, bir uşağı göndererek dönmek mi lâzım geldiğini yoksa yola devam ederek Bolonya ormanına mı gidileceğini soruyordu...

Anjelik, Filip'in cevap vermesine meydan bırakmadı...

— Yola devam ediniz, dedi...

Tâ karuçeye bindikleri zamandanberi aralarına çöken sessizliği de bu suretle bozmuş oluyordu... Bunu devam ettirdi...

— Nasıl bir budalalıktan bahsettiklerini biliyor musunuz Filip? Siz gûya Lamuvanyon'la evlenecekmişsiniz...

Filip, güzel başını önüne eğdi:

— Evet, bahsettikleri budalalık doğru...

— Ama...

Anjelik'in o anda sanki nefesi tutulmuştu... Bir müddet heyecanını yenmeğe çalıştı, derin bir nefes aldı.

— Ama buna imkân var mı Zarâfetin tam bir timsâli olan sizin, zevce olarak çekirgeden farksız sıska, çirkin bir kızla evlenmesine imkân var mı?

— Güzel olup olmadığını hiç düşünmedim...

— O halde nesi size tesir etti?

— Drahoması...

Madmazel dö Parajonk, meğer ne haklıymış ve hiç de yalan söylememişti... Anjelik, Filip'in cevabiyle biraz rahatlar gibi oldu... Eğer bu bir para meselesi ise, halli kolaydı. Yüzüne, üzgün kimselerin ifadesini vermeğe çalışarak:

— Oh! dedi... Bu derece maddî olduğunuza inanmak güç...

Filip, anlamamış gibi davrandı, gözlerini bir iki kırpıştırdı...

— Maddî mi? dedi...

— Yâni dünya işlerine bağlılık demek istedim...

— Ya neye bağlanmış olsaydım? Babam, bana ne bıraktı?

Fakat izdivaç, sâdece Allahın emri ve bir para meselesi değildir ki...

— Nedir ya?

— Aynı zamanda bir aşk meselesidir de...

— Ha! siz bundan dolayı telâşlanıyorsunuz hiç merak etmeyiniz... Şunu size söyliyeyim ki o çekirgeden bir sürü çocuk yapmak niyetindeyim...

Anjelik, hırsla bağırdı...

— Hayır...

— Parası olduğu için bir sürü çocuğu da olacak...

Anjelik, ayağını hırsla yere vurdu...

— Hayır...

Filip, şaşırmış gibi ona baktı...

— Karımdan çocuğum olmasını istemiyor musunuz?

— Mesele bunda değil Filip... Ben onun karınız olmasını istemiyorum...

— Neden olmıyacakmış?

— Anjelik, göğsünü şişiren geniş bir nefes aldı...

— Oh! Filip... Sizinle Ninon'larda kaç defa karşılaştık... Ne tuhaf bir konuşmanız var... İnsana öyle geliyor ki siz, muhataplarınızı birer budala sayıyorsunuz...

— Filip, hafif bir gülümseyişle:

— Kimbilir, belki de budaladırlar, dedi...

Anjelik, onun aleyhinde konuşanlara şimdi tamamiyle hak veriyordu. Bu ne biçim insandı? Kısa süren bir düşünceden sonra Anjelik, kadınlığının bütün silâhlarını kullanarak tekrar taarruza geçti...

— Filip, şayet para sizin için mühim bir mevzuysa neden benimle evlenmiyorsunuz?

Çok param var benim... Hem de bu, sağlam bir servet... Eksilmeyen, artan bir servet. Bu para kirli işlerin muhassılası değil... Alın teri mahsulü...

Filip, düşünceli bir tavırla:

Sizinle evlenmek! dedi.

Sonra bir kahkaha attı...

— Ben? Bir çikolâtacı kadınla evleneceğim ha?

Anjelik, kıpkırmızı kesildi.

— Ben de asilim, dedi... Temiz kanlıyım... Hem adımı bilmiyor gibi konuşuyorsunuz. Ben, Anjelik de Ridue dö Sane dö Montlu... Temiz kan itibariyle size bile tefevvuk ederim... Sülâlem ve şecerem meydanda...

Bana evvelce bi rkere daha, sizin o meşhur şatonuzda, bir ayıbı yüzüme vurur gibi bunu söylemiştiniz...

Mazi, birden Anjelik'in hayalinde canlanıvermişti... Montlu'dayken bakışlarını Filip'in yüzüne çevirdiği zaman ne kadar heyecan hissetmiş, elleri buz kesilmiş, başına hücum eden kan sanki yüzünü tutuşturmuş, karnında o ana kadar hiç tanımadığı bir acı kopmuş ve kendini kaybetmişti. Bülûğun esrarlı hâdiselerinin tesiri altındaki genç kız vücudü, bu yakışıklı delikanlının görünüşiyle sarsılmış ve bayılıvermişti...

Kendine geldiği zaman, yatağının başucunda annesi, ona, artık çocukluk devresinden çıktığını ve vücudunda bâzı hâdiselerin vazifelerini ifaya başladıklarını izaha çalışıyordu...

Filip, kadınlık hayatının ilk tezahürlerine bile karışmış, bunca yıldan sonra dahi bir arzu olarak hayâlini doldurmaktan geri kalmamıştı.

Genç kadın, müphem bakışlarını yine ona çevirdi, gülümsemiye çalışarak âdeta mırıldanırcasına ve yalvarır gibi:

— Filip, benimle evleniniz, dedi... İstediğiniz paraya sahip olacaksınız. Soyum asîl, nanım temizdir... Ticaretle uğraşmak ayıp mı? Devrimizde ticaretle meşgul asîller yok mu...

Anjelik, sözlerini kesti. Filip, onu dinlemiyordu ki... Belki de başka şeyler düşünüyordu... Veya bir şey düşünmiyordu... O, benimle niçin evlenmek istiyorsunuz Diye soracak olsa, Anjelik: «Çünkü sizi seviyorum!» diye bağıracaktı. Zira Anjelik, çocukluğunda gönlüne yerleşen bu nostaljik ve zayıf aşkın hâlâ zebunuydu.»

Ama o bir şey sormuyordu. Tamamiyle ümitsizlik içinde ve becerik-sizlikle:

— Beni anlamanızı istiyorum, dedi. Muhitimi bulmak, büyük bir ismi taşımak, Varsaya girmek, Kralın meclisine tanıtılmak istiyorum.

Ama hiç de böyle konuşmaması lâzımdı... İtiraflarına pişman oldu. Hattâ, bunları, onun işitmemiş olabileceği ümidine bile kapıldı... Fakat yine ince bir gülüşle:

— İzdivacı, sâdece para işi olarak mütalea etmemek lâzım, diye mırıldandı...

Filip, sanki kendisine bir şekerleme kutusu uzatılıyormuş da onu reddediyormuş gibi:

— Hayır, dedi... Hayır...

Anjelik, onu kararından caydıramıyacağını anladı ve sustu...

Partiyi kaybetmişti.

★

Anjelik, o kadar dalmıştı ki, Matmazel dö Monpansiyenin selâmını farketmedi... Filip, onu ikaz etti...

Genç kadın o zaman, bindikleri karuçenin, kraliçenin dairesine uza-

nan yolun başına gelmiş olduğunu anladı... Yol, oldukça hareketliydi... Kendisini görüp selâm verenlere bir makine hissizliğiyle mukabele ediyordu... Genç kadına öyle geliyordu ki, âdeta güneş sönmüş, hayat tam mânasiyle yavanlaşmıştı...

Kendisiyle evlenmiye Filipi ikna edememişti. Demek Filip' onu sevmiyordu, onu istemiyordu ve menfaatini başka bir hal çaresinde görüyordu... Bu durum karşısındaysa zorla Filip'i bu izdivaca razı etmek mümkün değildi... Yalnız geriye bir şey kalıyordu: Korku... Evet, bu mağrur ilâha ancak ve sadece korku, baş eğdirebilirdi...

Bir müddet, yolda karşılaşıp selâmlaştıkları kimselere dair konuştular... Filip, sözü Madam dö Montespan'a getirdi...

— Madam Montespan, dün akşam Versaydaydı, dedi... Kral, annesinin ölümünden sonra ilk defa olarak onunla dans etti...

Anjelik, bu hâlin, Matmazel dö la Valyer'in artık gözden düşmüş olduğuna bir işaret sayılması lâzımgelip gelmiyeceğini sormaya bir türlü cesaret edemedi... Bir müddet sonra Filip, onu yine ikaz etti:

— Mösyö lö Prens, size selâm veriyor...

Genç kadın Prens Kondenin selâmına nezaketle mukabele etti...

Filip, müstehzi bir ifadeyle:

— Son ekselânsın itibar ve teveccüh gösterdiği tek kadın sizsiniz, dedi. Ama, bu alâkasında ciddî mi, yoksa alay olsun diye mi böyle yapıyor? Bilmiyorum... Biricik sevgilisi Matmazel Vijean'ı kaybettikten sonra Prens, kadınlardan artık şehevî zevkler beklemiyeceğine yemin etmişti... Fakat evvelden başka şeyler de istiyebilirdi onlardan...

Nezaketle gizlediği bir esneyişten sonra ilâve etti:

— Şimdi onun tek temennisi, bir kumandan bulmak. Ne olur ne olmaz, Kral; yeni bir sefere teşebbüs ederse. Prens de kuvvetleriyle onun yanında yer alacak...

Anjelik, güldü...

Büyük kahramanlık doğrusu! Dedi... Demek bu hakikî gözde, böyle bir fırsat çıkıncaya kadar Kralın gözüne giremiyecek? Halbuki bir zamanlar o, bir zamanlar Kralla kardeşini zehirlemiye bile teşebbüs etmişti...

Filip, ürkmüş gibi:

— Neler söylüyorsunuz? Dedi... Yanlışınız var... Mösyö lö Prens, Krala değil, Mazaren'e muhalifti... Kendisi de bunu inkâr etmiyor. Ama siz kadınlar, bun ubaşka şekilde mütalea ve tefsir ediyorsunuz.

— Filip, tecahülden gelmeyiniz... Hem nasıl gelebilirsiniz? Siz, işin içindeydiniz... Zira suikast, sizin şatoda hazırlandı...

Aralarında bir sessizlik oldu... Anjelik, fazla ileriye gitmiş olduğunu anladı... Filip, tuhaf bir sesle:

— Siz delisiniz, dedi...

Genç kadın, birden ona doğru döndü... Filip'in tek korkusunu, bu korkunun yolunu bu kadar çabuk mu bulmuştu?

Anjelik, onu yüzü sapsarı kesilmiş, korkmuş bir halde buldu... Filipi böyle bir ruh hâleti içinde görmekten o kadar sevindi ki... Bu, korkunç bir sevinçti... Alçak sesle:

— Ben de oradaydım, dedi. Onların konuştuklarını duydum. Onları gördüm... Rahip Egzili'yi düşeş dö Bofur'u babanızı ve hâlen hayatta bulunup da Versay'da mümtaz mevkiler işgal eden diğer kimseleri de gördüm... Bunların kendilerini Mösyö Fukeye nasıl sattıklarını kulaklarımla işittim...

— Yanlış bu, olamaz...

Anjelik, gözlerini yarı yumdu, ezberden okumaya başladı:

— Ben, Konde Prensi II. Lui, Monsenyör Fuke'ye ve ondan gayri kimseye aid olmamak şartiyle bütün mevkilerimi, müstahkem kalelerimi ve herşeyimi veriyorum...

Filip, dehşete kapıldı:

— Susunuz! diye bağırdı...

— Bu anlaşma Plesi - Belyer'de 20 Eylül 1649 da kararlaştırılmıştır.

Anjelik, onun biraz daha sarardığını gördü... Filip, bunlara gûya ehemmiyet vermiyormuş gibi omuz silkti...

— Bu eski hikâyeleri kurcalamakta ne mâna var? Dedi... Mazi, mazidir... Kral, bunları duysa bile ehemmiyet vermez...

— Kral, şimdiye kadar, yakınlarının hiyaneti hakkında bu derece kuvvetli delillere sahip olamadı ki... Hem, Mösyö Fuke mahkûm olalı aradan henüz beş yıl bile geçmedi Filip.

— E peki ne demek istiyor sunuz?

— Bundan sonra Kral daha uzun müddet onların sadakatinden şüphe etmiyecek.

— İyi ama Kralın bu delilleri elde etmesine imkân yok, Zira çoğu ortadan silinip gitti...

— Hepsi değil...

Filip, o kadar dehşete kapılmıştı ki, Anjelik, her şeyi hor gören ve aslâ mağlup edilmez sanılan bu adamın korkunç hezimetini açıkça okuyabiliyordu... Genç adam, onun eline yapışmış, incecik parmaklarını, parmaklarının mengenesinde sıkıştırıp ezmiye başlamıştı... Anjelik'in çok canı yanıyordu ama, Filip'i hezimet halinde görmek zevki, hissettiği ıstıraptan daha büyüktü... Filip'in kokulu pastil kokan nefesi genç kadının yüzünü yaladı.

— Demek o zehir kabını ihtiva eden mahfazayı ele geçiren sizsiniz?

— Evet...

— Ah orospu! Ah fettan orospu! Ben, zaten sizin bir şeyler bildiğinizden şüpheleniyordum da babam bana inanmak istemiyordu... Ecelin eşiğine kadar da bu endişeden sıyrılamadı... Demek sizdiniz ve hâlâ da sizde mi bu şişe?

— Evet, hâlâ bende...

Filip, dişlerini sıkmış, küfrediyordu... Bu güzel ve taze dudaklardan kaba küfürlerin dökülmesi ne hoştu... Bir taraftan da Anjelik'in parmaklarını kırarcasına sıkmaktan geri kalmıyordu ...Genç kadın:

— Bırakınız beni, dedi...

Neredeyse öldüreceksiniz...

Filip'in göz bebeklerinde bir pırıltı tanıp söndü... Ağır ağır geriye doğru çekildi... Anjelik, maksadını anlamıştı...

— Evet, neredeyse öldüreceksiniz beni... Zâten niyetiniz de bu... Ebediyen susmakiığım için öldürmek istiyorsunuz beni... Ama ben ölürsem bir şey kazanacak değilsiniz, Filip... Öldüğüm gün vasiyetnamem Kralın eline tevdi olunacaktır. Ve Kral bu vasiyetnamede lüzumlu ifşaatı ve delillerin nerede bulunduğunu görecektir...

Anjelik, şimdi biraz ferahlamış gibiydi... İçini dökmüş, Filipi tehdit etmişti... Karuçeleri, dönmüş, tekrar ormanın önüne gelmişti. Ortalık henüz aydınlıktı fakat neredeyse güneş grup edecekti...

Genç kadın, bakışlarını yine Filip'e çevirdi... Marki, sıkıntı tesiriyle terlemiş, bıyıkları bile ıslanmıştı... Bir haylı düşündükten sonra titrek bir sesle:

— Prensi çok severim, diye söze başladı... Babam da iyi bir adamdı... Mert ve cesurdu. Onlar, bu kötülüğe lâyık değiller... Yapmamalı bunu... Sizdeki vesika ve delilleri teslime mukabil kaç para istersiniz? İcabederse borç bile alırım...

— Ben, para istemem...

— Ne istiyorsunuz o halde?

— Biraz evvel söyledim Filip... Benimle evlenmenizi...

— İmkânsız bu!...

Bir müddet ikisi de sustular... Arabaları, durduğu zaman Anjelik, Botreyyi konağının önüne gelmiş olduklarını anladı... Filip, hâlâ düşünceliydi... Anjelik, son darbeyi indirmek cüretinde bulundu:

— Neye daldınız öyle Marki?

Filip, bir kâbustan uyanır gibi kımıldadı...

— Kabul ediyorum Madam, dedi... Sizinle evleneceğim! Yarın akşam Sentantuvan sokağındaki evime teşrif ediniz... Vekilimle, izdivaç mukavelenamesi hükümleri üzerinde görüşür, mutabık kalırsınız...

Anjelik, ona elini uzatmadı... Zira, mukabele etmiyeceğini biliyordu...

Eve girince doğru odasına çıktı... Javot, onu soymak için yanına gelmişti...

— Beni yalnız bırak, dedi.

Odasındaki bütün ışıkları söndürdü... Bahçeye bakan pencerenin önüne geçti, karanlıklar içinde düşünmiye daldı.

Acaba demir maskeli koca topalın hayaleti, onu gözetliyor muydu? O, artık bunları düşünmüyordu... Aşkının bu hayâletine karşı bir aralık isyan etti: «Beni yalnız bıraktın... Başka ne yapabilirdin ki» diye bağırdı.

Sonra yine düşüncelerine döndü... Kendi kendine «Evet, yakında Markiz dü Plesi - Belyer olacağım» diyordu... Fakat elde ettiği bu zaferden dolayı hiç de sevinçli değildi... İçinde tam bir kırıklık, bir çöküntü vardı...

Bu çöküntüyü, birdenbire boşanan göztaşları tâkip etti... Ağlıyordu... Hem öylesine ağlıyordu ki, yaşlar, yanaklarından boynuna durmadan süzülüyordu...

XI

Ertesi gün Madam Morans, Sentantuvan sokağındaki ikametgâha gitti... İçeriye girerken biraz da gurur duymuştu... Elde ettiği neticeyle her ne kadar övünebilirse de bunu, dörtbaşı mâmur bir zafer telâkki etmek abesti... Fakat Burjo ustanın sık sık kullandığı bir söz vardı: Üzümden şarap çekilmiştir. Artık bu şarabı içmek lâzımdır.»

Şöminede yanan ateşin aleviyle aydınlanmış salona, başı dik girdi, kimseler yoktu. Mantosunu ve maskesini rahat rahat çıkardı. Nedense içi ürperiyordu... Ellerini ısıtmak üzere ateşe uzattı...

Bir kaç saniye sonra da aralanan bir kapıdan, sâde giyinmiş, yaşlıca bir adam göründü... Anjelik'i, derin bir reveransla selâmlıyarak yanına geldi... Genç kadın, Plesi - Belyer'lerin vekilini hemen tanıdı... Mösyö Molin, Anjelik'in de ahbabıydı. Onu görünce sevinmişti...

— Ooh! Mösyö Molin, dedi... Markinin umumî vekili sizsiniz demek? Çok memnun oldum...

— Şeref bahşettiniz Madam... Şu koltuğa oturmaz mısınız?

O da şöminenin yanındaki küçük bir yazı masasının başına geçti...

Vekil, kalem açmakla meşgul bulunduğu sırada Anjelik, onu süzüyordu... Molin, haylı yaşlanmıştı Yüzündeki hatlar yine öyle ciddî ve gergindi. Molin, eskiden evlerine sık sık uğrar, babasiyle görüşürdü. Genç kadın:

— Babamdan bir haber var mı Mösyö Molin? diye sordu...

Umumî vekil, açtığı kalemden dökülen kırıntıları üfledikten sonra cevap verdi...

— Mösyö lö baron, iyidirler, Madam...

— Katır işleri ne merkezde?

— O iş de iyi... Mösyö lö Baron, durumdan memnun.

Anjelik'in Kont Jofrey dö Peyrak'la izdivacında da Mösyö Molin vekil olarak bulunmuş ve anlaşmayı o idare etmişti... Genç kadına öyle geldi ki, Mösyö Molin, Filip'in içine düştükten sonra kurtulamıyacağı ağı, bir örümcek sabır ve titizliğiyle örmekten bezmiyecekti.

Genç kadın, o günü hayâlinde canlandırdı.

— Hatırlıyor musunuz? Dedi... Montlu'da da evlendiğim gün siz vardınız ve işin hukukî cephesini siz hazırlamış ve idare etmiştiniz...

Yaşlı adam, iri gözlüklerinin altındaki bakışlarını ona çevirdi:

— Buraya, ilk izdivacınızın heyecan verici neticelerini tahlile mi, yoksa ikinci izdivacınıza dair bâzı hükümleri hazırlamaya mı geldik

Genç kadının yanaklarını sanki bir alev yaladı...

— Çok sertsiniz Mösyö Molin.

— Siz de sertsiniz Madam... Öyle olmasaydınız, müvekkilimi sizinle izdivaca mecbur edebilir miydiniz?

Anjelik, derin bir nefes aldı. Bir şey söylemedi. Düşünüyordu. İlk izdivacında zavallı, soğuk bir kızdı. Bütün ailesi bu izdivaçtan, bir çok şeyler bekliyordu... O, ailesinin mukadderatını üzerine almış gibiydi, her şey onda bitecekti. Halbuki şimdi? İş hususundaki tutumundan dolayı Mösyö Kolber bile onu takdirden geri kalmıyordu... Neden sonra:

— Molin, dedi... Bilmem hatırlıyacak mısınız? Bana, bir gün «gayeye erişmek için şahsiyetten az bir şey feda etmeyi kabul etmek lâzımdır... demiştiniz... Bu işde de öyle zannediyorum ki, kendimden, oldukça kıymetli şeyleri feda edeceğim... Meselâ nefsime olan itimattan fedakârlık... Ama ne zararı var... Ortada erişmekliğim icabeden bir gaye var...

İhtiyarın dudaklarında ince bir gülüş belirdi.

— Mütevazi gayretlerim inşallah lehinizde bir cereyan uyandırır Madam...

Bu defa gülme sırası Anjelik'teydi. O, her zaman katî konuşmaz, insanı şüphede bırakırdı... Maamafih bu tereddüt Anjelik'e girişeceği münakaşada şimdiden kuvvet aşılamış oldu...

Umumî vekil, yine konuştu:

— Katî konuşmadığım için özür dilerim Madam... Bunun sebebi var. Marki bana bu kumarın ehemmiyetini anlattı... Bu sebeple size bâzı şartlar öne sürüceğim. Bunların hangisi sizin menfaatinize uygun gelirse tercih hakkını size bırakacağım. Sonra siz bana, mukabil şartlarınızı

bildireceksiniz... Mukaveleyi okuyacağız iki taraf da mutabık kaldıktan sonra imza edecekler. Siz, Mösyö lö Marki'ye bir zehir şişesinin saklı bulunduğu yeri bildiğinizi söylemişsiniz. Mösyö lö Marki, bu şişeyi ele geçirmek istiyor. Bu iş tahakkuk ettikten sonradır ki, ancak yukarıda yazılı hükümler yürürlüğe girmiş bulunacak...

Anjelik, elini uzatırken:

— Hazırım, dedi...

Az sonra içeriye, bir rahip refakatinde Mösyö dü Plesi girdi...

Mukavele hükümleri açıkça okunduktan sonra Molin:

— Bir defa da şifahen izah edeyim, dedi... Madam Morans'ın vakıf bulunduğu bir sır var... Mösyö lö Marki dü Plesi - Belyer, bu mevzula son derece ilgileniyor... Kendileri, şimdi açıklayacağım şartların, Madam Morans, kızlık adıyla Anjelik dö Sanse dö Montlu tarafından kabulünden sonra onunla evlenecektir. İzdivaç aktedilir edilmez, yâni dini bakımdan tamamlanır tamamlanmaz: Madam Morans, siz iki şahit huzurunda, yâni mütevazi kulunuz ben ve muhterem rahip huzurunda şişeyi ihtiva eden mahfazayı Mösyö lö Marki'ye vereceksiniz. Ayrıca izdivacın akdini müteakip Mösyö lö Marki, servetinizi dilediği şekilde kullanacak...

Anjelik, birden atıldı:

— Ooo, pardon ,dedi... Mösyö Marki, istediği parayı, istediği şekilde kullanacak... Bu paranın senelik miktarı tayin edilmelidir. Ancak ben, hem mes'ul idareci, hem de sahibi sıfat ve haklarıma mâlik bulunacağım... Aynı zamanda bu hak ve sıfatlarımda, işimde bir iştirâk iddiasında bulunmıyacak... Bunca mücadeleden sonra işimi yoluna koyduktan sonra, bir saman çüpü gibi kendimi sellerin ortasına atamam.

Molin, bir kaç satırla bunları da mukaveleye ilâve etti... Hemen arkasından da:

— Hangi işlerle meşgul iseniz onları da tasrih ediniz, dedi... Bunları tesbit edelim. Tahakkuku kolay olur ...İdiia vâdisinde kalmaz...

— Bunları kabul ediyorum... Bunlara mukabil talebim şunlar: Bu izdivaçla Markiz unvanını alacağım için, asil zevcimin şerefiyle mütenasip bir düğün istiyorum. Bu düğün, kendisinin Pleri'deki şatolarında yapılmalı ve ben onun akrabasına, Markizin meşru karısı olarak tanıtılmalıyım... Çocuklarım da üvey babalarının yanında iyi kabul görmelidir. Bir de kocamın tasarrufunda bulunan emlâk ve kıymetleri öğrenmek istiyorum...

Molin söz aldı.

Bu hususta emin olabilirsiniz madam... Muhterem müekkilim Paristeki bu ikametgâhından başka, birisi annesinden kendisine Turen'de kalan, diğeri Puatu'da bulunan iki şatoya sahiptir. Ancak bu şatolar

ve arazi ipoteklidir... Bir madde de ben ilâve etmek istiyorum, müsaade ederseniz.

— Benim mi yoksa onun lehinde mi?

— Sizin...

— Halbuki ben, mösyö lö markinin hukukunu korumak işiyle vazifeli bulunduğunu sanıyordum.

Ağır bir ifadeyle:

— Müekkilimle evleniyorsunuz. Bu, çok iyi bir şey, dedi... Mösyö dü Plesi sizinle evlenmeye mecbur oldu. Böyle bir neticeye sizleri sürüklemiş olan zaruretlere dair bir fikrim yok... Sonuç, ne olursa olsun bu birleşme, hem sizin, hem onun hem de benim namıma bir muvaffakiyettir. Elbette bu izdivaçtan bir şeyler bekleniliyor.

Anjelik, şaşırdı.

— Bir şeyler mi bekleniyor dediniz?

— Ne demek istediğimi tabiî anlıyorsunuz madam?

Anjelik... Bu defa kekeliyerek konuştu:

— Evet... Tabiî...

— Mösyö dü Plesi, bu izdivacı gönül rızasiyle yapmıyor... Mecbur kaldığı için evleniyor sizinle... Mösyö dü Plesi'de, aşk gibi güzel hisler değil, fakat hiddet, kin gibi hisler uyandırdığınızı muhakkak takdir edersiniz...

Anjelik omuz silkti:

— Evet, dedi... Biliyorum bunu... Beni sevmezse sevmesin... Bana lâzım olan onun sevgisi değil, ismi ve şöhreti... Gerisi vız gelir bana... Benden intikam almak için dişi kümes hayvanları mesabesindeki kızları zevkine alet etmek isterse peşinden koşacak değilim ya!

— Siz, bu Jantiyom'u iyi tanımıyorsunuz, madam... Bugün siz, kuvvetli durumdasınız. Bunun için de onu zayıf görüyorsunuz. Daha sonraları ona başka şekilde hâkim olmaya çalışınız, yoksa...

— Evet, yoksa

— Korkunç bir bedbahtlığa sürüklenirsiniz...

Anjelik, dişlerini sıktı...

Ben daha şimdiden korkunç bir badbahtlık içindeyim Molin, dedi... Yeni bir denemeye hiç niyetim yok.

— İşte ben de bunun için size bir savunma çaresi teklif ediyorum ya... Sizinle açıkça konuşmak için pek yaşlıyım. Evlendikten sonra onun üzerinde ne kudret ne de nüfuzunuz olacak... Bütün istediklerini eline geçirecek... O gönül mevzuuna karşı kayıtsızdır, onca kalbin bir ehemmiyeti yoktur. Binaenaleyh siz, ona hisler vasıtasiyle hükmedebilirsiniz.

— Bu, tehlikeli bir iktidar olmaz mı Molin? Tehlikeli ve yaralar açıcı bir iktidar...

— Fakat yine de iktidardır ya... Onu tehlikesiz ve yaralar açmayıcı bir hale getirmek sizin elinizde...

Bu, ciddî, akıllı adam neler söylüyordu? Anjelik'in içi yine allak bullak olmuştu. Ancak genç kadın, onu haklı buluyordu... Filip'in hallerinden, Anjelik de korkuyordu... Hele onun alâkasızlığı ve buz gibi havası, genç kadını ürkütüyordu... Zifaf gecesinde de Filip böyle davranırsa Anjelik ne yapardı? Maamafih genç kadın, o gece onu köle haline sokacağından emindi... Bir erkeği, kolları arasına alan kadın muhakkak ki kuvvetli ve kudretli olurdu... Hele o an gelip de erkek haz ve zevkin gayyasına kendini koyuverdiği zaman tamamiyle kör ve âciz bulunurdu... Mâhir kadın, bu andan istifade etmesini bilirdi... En muhakkirane vaziyet ve tavırlar alan erkek bile, nasıl olsa yine o şehvet menbaına elinde olmıyarak sokulup içinde yanan ateşi söndürecek değil miydi? İşte Anjelik de o anda kadınların en bilgici kesiliverecekti...

O zaman, aşkın müşterek mücadelesi içinde haz ve zevki yine beraber tadacaklardı.

Bir aralık bakışları Molin'in yüzüne kaydı... Yüzünde müstehzi bir ifade, gülümsüyordu... Anjelik'in zihninden geçenleri sanki okumuştu.

— Oldukça güzelsiniz, dedi... Bu da oynayacağınız parti için size kâfi... İlk hamlede de kazanacaksınız...

— Ne demek istiyorsunuz?

— Müekkilim, kadınları sevmez... Maamafih onlardan hiç de tatmamış değildir ama o, her defasında kadını bir acı meyve olarak buldu... Tuhaf bir adamdır... Haşin ve merhametsiz...

— Molin, korkunç şeylerden bahsediyorsunuz!.

— Sizi korkutmak istemiyorum. Yalnız, ikaz etmek istiyorum. Siz, asîl ve saf bir köylüsünüz. Elbette anası babası çok zengin bir Jantiyomun hangi şartlar altında yetiştiğini, terbiye edildiğini bilemezsiniz. O, şımartılarak büyütülmüştür...

Molin, gözlüğünü tekrar taktı...

— O maddeyi ilâve edebilir miyim? diye sordu...

— Ne isterseniz ilâve ediniz...

Birden açılan kapının gürültüsü, herşeyi inkıtaa uğrattı. Açık satenler giyinmiş Filip'in silûeti, bembeyaz mermerden bir statü gibi göründü. Çok şıktı... Bir baloya gidecek gibi hazırlanmıştı... Anjelik'i soğuk bir jestle selâmladı.

— Müzakereler ne merkezde Molin

— Her şey tamam...

Madam, siz, o mahfazanın yerini bildiğinize dair yemin edebilir misiniz?

— Ederim...

— Rahip Efendi, vazifenizi yapınız...

Rahip arkadan göründü.

Filip, sinirlendi.

— Şu nâhoş işi bir an evvel bitirin! diye söylendi...

Mukaveleler imzalanırken, vekiline döndü... Yüzü hiddetten bembeyaz kesilmişti.

— Molin, dedi... Lûtfen bana söyler misiniz? Ben bu kadının yatağını nasıl şereflendireceğim? İki çocuk doğurmuş bu kadının kalmamış olan bekârlığını izâle ederek mi? Bu nasıl olacak? Silâhşörlerinkinden tutun da tâ maliyecilerinkine kadar bu kadının sürüklenmediği yatak mı kaldı Yoksa benim de, karısına yaranmak için on kişilik meclisin karşısına çıkarak erkekliğini ispat eden o budala Languva (*) gibi davranmaklığımı mi istiyorsunuz?

— Efendimiz, niçin hiddet ediyorsunuz? Bu madde, sizin de lehinizedir... Siz, onu ne suretle olursa olsun ihmâl edip de madam Morans, iki üç ay sonra izdivacın iptâlini talep için mahkemelere baş vurarak sizi gülünç mevkilere sokarsa daha mı iyi olur? Elbette mukavele hükümleri, resmen izdivaçtan sonra yürürlüğe girecek...

Filip, homurdanır gibi:

— Hayret! dedi. Ömrümde ilk defa iffetle iffetsizliği atbaşı koşar görüyorum.

XII

Anjelik:

— Bana cüretli bir rol oynatıyorsunuz Molin, dedi...

— Cüretli veya değil... Ne ehemmiyeti var bunun? İnsan cüretli bir rolü yüklendi mi, fikrini hiç bulandırmamalı: sadece durumunu kuvvetlendirmeli Madam...

Beraber çıktılar... Molin, ona karuçesine kadar refakat etti... Genç kadın, ayağını basamağa atacağı sırada Filip'in umumî vekili:

— Öyle bir adam, ölebilir mi hiç? Diye bâzan kendi kendime soruyorum, dedi...

— Hangi adam?

— Mösyö lö Kont dö Peyrak...

Jofrey'in hayâli, akşamın karanlığı içinde yine Anjelik'e görünür gibi oldu. Gözleri, semaya çevrildi... Ağır bir sesle:

(*) Fransa tarihinde böyle bir hâdise vardır.

— Bana inanınız, Molin, dedi... Ben Filip'le evleniyorsam bu, onun rizasiyledir...

Molin, bu sözleri işitmemiş gibi göründü...

— Öyle bir adam ölsün! İnanamıyorum buna... Kral bile hatasını anladı ve...

— Molin, dedi... Bildiğiniz bir şeyler var mı?

— Son dakikada Kral affetmiş onu diye duydum.

— Ne çare ki, ben onu, kütüklerin alevleri arasında yanarken gördüm.

Molin, babacan bir tavır takındı... Onu arabaya bindirirken:

— Ölüleri bırakalım şimdi, dedi... Bu hâtıraları gömelim... Gömelim ki, hayat, vazifelerini başarsın!

★

Genç kadın, karuçesinde yalnız kalınca bir korkuya kapıldı... Ortalık iyice kararmıştı... Neden birdenbire bir korku içine düşmüştü?... Kocasını yakan kütükler söneli beş yıl olmuştu... Dudaklarından kısık bir feryat, bir şikâyet halinde döküldü: «Jofrey, şu topraklar üzerinde hâlâ dolaşıyorsan bana gel!»

Sonra, söylediklerinden dehşete kapılmış gibi sustu... Korkuyordu. Ölü veya diri Jofrey'den, Filipten korkuyordu...

Evde, onu çocukları karşıladı... İkisi de giyinmişlerdi... Yumuşak tüylü koca dok'larını (*) önlerine almışlar, annelerini karşılamaya hazırlanmışlardı...

Kalbi, hızlı hızlı çarpmaya başladı... Çok bağlı bulunduğu evlâtlarını görünce heyecanlanmıştı... Çocuklar, önden yürümeğe başladılar... Elbiselerini buruşturmamak için yürürken ne kadar itina ediyorlardı...

Filip'le Jofrey'in hayâletleri arasında çocuklar ne zavallı görünüyorlardı... Evet «bırakalım, hayat vazifelerini başarsın»... Hayat, bu çocuklardı işte... Onların ta kendisiydi. Ve Anjelik, onlar için hezimete uğramadan yolunda ilerliyerekti...

★

Anjelik'in Filip'le evleneceği haberi, büyük akisler uyandırdı... Çevrelerdeki kanaatler biribirine uymuyordu... İzdivaç haberine şaşanlar olduğu gibi, hırslananlar da çoktu... Dedi - kodular, tefsirler uzun müddet devam etmedi. Bir hafta sonra ortalık yatıştı.

Metrdotel Odije de haberi duymuştu... Koştu, Anjelik'e geldi... Odije'de yıldırımla vurulmuşların hali vardı. Asabî ve hırslıydı...

Anjelik, onu teskin etmek, sonra izahat vermek üzere yumuşak bir

---

(*) Dok: Cins köpek.

ifade içinde konuşuyordu... Fakat Odije, Anjelik'in, kendisine «Aziz dostum» diye hitap edişine büsbütün sinirlendi...

— Artık, ben sizin dostunuz değilim... Hem Allah korusun! diye çıkıştı...

Adamcağız, renkten renge giriyor, kendine lânetler yağdırıyor, durmadan söyleniyordu:

— Olmıyacak hayâller kurmuşum. Siz kim, benim karım olmak kim? Tabiî siz haklısınız... Siz ancak, sizin gibilerin muhitine yakışırsınız... Yatakta mükemmel takla atmaktan başka bir orospudan ne beklenir? İşte siz, o işin ustasısınız!

Odije, gittikçe köpürüyordu... Nihayet kendini tutamıyarak Anjelik'in üzerine yürüdü, belinden kavradığı gibi onu kaldırıp diyan üzerine sırtüstü yuvarladı, hareketten menetmek için iki elini, tek avucunda hapsetti, serbest kalan eliyle de Anjelik'in üzerindeki penyuvarı koparırcasına açtı, aşağıya çekti, sonra onu çırçıplak etmek için incecik gömleğine yapıştı...

Anjelik'te ilk uyanan refleks, isyan oldu. Fakat çabucak bundan vaz geçti ve hareketsiz kendini bırakıverdi... Mücadele bekliyen adam, bu teslimiyet ve hareketsizlik karşısında ne kadar gülünçleştiğini anlamış, utanmıştı...

Kekeler gibi:

— Neden? dedi... Neden müdafaa etmiyorsunuz kendinizi?

Genç kadın, yeşil gözlerini onun yüzüne dikti... Mırıltı halinde:

— Benim için çok faydalı bir arkadaştınız Odije, dedi... Bunu inkâr edemem... Eğer, bu arkadaşlığın karşılığını bekliyorsanız hazırım... Sahip olunuz bana... Çok iyi bilirsiniz ki, borçlarımın vâdesi hulûl ettiği zaman katiyen sarsılmam...

Odije, altında yatan bu harikulâde varlığı, hayranlıkla bir kere daha süzdü... Evet, kollarını, ayaklarını ve yumuşacık ve insanın zevkten başını döndüren ıtırlı, dipdiri vücuda sarabilirdi... Ama genç kadının teslimiyetinde ne korkunç bir hakaret ifadesi vardı... Gerçekten de bu nefis vücuda tesahüp edebilirdi... Fakat bunun bir kıymeti olamazdı... Çünkü ona, arzulanan vücutta ruhtan eser aranamazdı...

Bunları anladığı için geriledi... Hem de bir hıçkırık sağnağı içinde sendeliyerek geriledi... Ama, bakışlarını hâlâ ondan ayıramıyordu... Ve o hâlâ, serc serpe, çıplak, gözlerinin önünde bir tabiat hârikası gibi yatıyordu. Sonra derin derin soluk aldı...

— Elbette, dedi... Elbette hayatımın sonuna kadar yanacağım... Fakat tek teselli bulacağım nokta, sadakanıza muhtaç olmadığımdır Madam. Sadakanıza ihtiyacım yok...

Genç kadın, yırtılan gömleğini ve penyuvarını gözden geçirdi... Hırsla:

Hırsla Allah velâsını versin erkeklerin dedi

Javel ustanın değirmenine gittikleri gün Anjelik, Odije'nin metresi olmayı ne kadar arzulamıştı... Halbuki bugün ona karşı bir yakınlık duymuyordu... O zaman Odije ondan zengindi... Bugün ise şartlar değişmiş bulunuyordu... Rüyada konuşur gibi:

— Ninon çok haklı, dedi... Çünkü arzunun saatleri her zaman aynı saatte çalmıyor...

★

Hazırlıklarını devam ettiği günlerde Odije, birisini göndererek hesapları tasfiye arzusunda olduğunu bildirdi... Bu iş, pürüzsüz halledilmişti...

Desgrez de haberi duyanların başında geliyordu... Anjelik'i ziyaret etmeden yapamadı... Genç kadın onu, tabiî karşıladı... Desgrez:

— Nasıl oldu da karar verdiniz onunla evlenmiye, diyordu... Kızıl Maske meyhanesinde size oynadığı oyunu ne çabuk unuttunuz?

Anjelik, biran düşünür gibi oldu. Sonra, dalgınlık için de:

— Ama, dedi. Güzel adam.

Desgrez, cevabı beğenmemişti...

— Kadınları teshir eden bu tarafı... Fakat Filip ve benzerlerinin görüşleri bambaşkadır... Kadınlar, kendilerini oyalayabilen ve güldürebilen erkekleri, dünyanın tâ öbür ucuna kadar tâkipten kaçınmazlar. Filip de onlardan birisi... Güzel, aynı zamanda sıhhatli... Bu adam, körpe ve müstesna vücudunuzun ihtiyaçlarına cevap vermek fennine vâkıf, o kudrete de sahip... Bu bakımlardan ona tutkunsunuz. Halbuki onun zekâsı kıt... Sevgiden ise anlamaz... Hem o, saray mensuplarından bâzılarının gayri tabiî zevklerine hizmet eder. Bu vazife için onu sarayda tutarlar... Oradaki ahlâksızları biliyorsunuz... Filip, homoseksüel klik'in baş tacıdır...

— Hepsi iyi, hepsi güzel Desgrez... Ancak bu haller, bir erkeği, bir kadını çocuk sahibi etmekten alıkoyar mı?

— Erkekte kalb olmadıktan sonra!

Anjelik, içinden «Bir defa saraya adımımı atabilsem artık bunların hiçbirisiyle karşılaşmıyacağım, canımı sıkan sözlerine muhatap olmıyacağım» dedi...

Desgrez, gitmiye hazırlanıyordu... Ayağa kalkarken...

— Size söyliyeceklerim bu kadar, dedi ve yürüdü...

— Teşekkür ederim... Bir kere bana sarılınız da öyle!

Desgrez'in şaşkınlıktan donup kaldığını görünce gülerek ilâve etti:

— Neden şaştınız Dedi. Biliyorsunuz, artık evleniyorum. Bundan sonra kocama ihanete imkân yok...

— Bilâkis güzelim... Asıl evlendikten sonra bir hanımefendi, kocasını sevmek ve ona bağlı kalmak gibi gülünç hallere asla düşmemelidir. Sizi anlamıyor değilim... Bir defa Markiz dü Plesi - Belyer sonra âşıklarınız arasında Desgrez gibi birisinin de bulunması hiç de hoşa gitmez tabiî...

Anjelik, gülmek istiyor, kendini güç tutuyordu...

— Bahane olarak neden bunları öne sürüyorsunuz, şimdi... Dünya yaratıldığındanberi hiçbir erkek kadın kalbini ve ihtirasını izah edememiştir... Siz, benim iyi bir dostumsunuz Desgrez... Siz, her şeyi biliyorsunuz... Fakat ben, böyle bir neticeye lâyık değil miyim? Hak etmedim mi bunu? Yalnız şunu da söyliyeyim size... Filip'e boyun eğdirmek muvaffakıyetimi, küçümsemeyiniz... Ben, ondan çok daha kuvvetli bir erkeğe, kendi hayatını kendi yapmış bir erkeğe de hükmetmedim mi? Düşününüz ki, ben onun çacuklarını sefaletten kurtarmak mecburiyetindeyim...

Desgrez, dalgın dalgın konuştu:

— Evet... O, bambaşka bir varlıktı... Kendi kendime diyorum ki, bir gün ortaya çıkıverse... Sizi yine teshir eder... Kolları arasına alır... Sizi öyle sever ki... Size «artık yeter!» dedirtinceye kadar sever... Sonra sâkin bir köşeye çekilirsiniz, altından günler geçirirsiniz...

— Tuhaf değil mi Desgrez? Bu ümit, benden bir türlü çıkmıyor... Grev meydanında yakılan o değildi, diyorlar...

— Masal bunlar... Halk, olağanüstü yaratıklar hakkında daima böyle efsaneler uydurmuştur... O, öldü Anjelik... Artık ümide düşmeyin... Hem siz bundan sonra geriye değil, ileriye bakacaksınız...

Desgrez, şikâyetçi bir tavırla başını salladı... .

— Ah! Bu kadınlar, dedi... Hem insanı, en büyük aşklarının mahremi yaparlar, sonra da ondan, kendilerini kucaklamalarını isterler, kendilerine mahrem ettikleri erkeklere anlattıklarından onları kıskançlık hisleri içinde kıvrandıracaklarını, onlara azap vereceklerini hiç düşünmezler...

Desgrez, sözlerini bitirirken kabaca bir davranışla Anjelik'in korsajını bir çekişte sıyırdı... İki yumuk omuz ortaya çıktı... Anjelik, biraz sonra Desgrez'in kıllı ellerinin koltuk altlarına, sanki oradaki mahrem hararetin zevkini tatmak ister gibi kaydığını hissetti...

— Kudurtacak kadar insana iştiha veriyorsunuz... Bunu inkâr edemem... Fakat artık sizi kucaklamakta mâzurum...

— Niçin Desgrez?

— Çünkü sizi sevmekten başka yapacak şeyler var... Size bir kere sahip oldumsa bu, size hizmet içindi... Zira ruhumun sükûneti için bu, lâzımdı...

Korsanın tazyikiyle daha şişkin halde duran göğüslerin birleştiği yumuşak ve sıcak çizgiye sinmiş o ıtırlı kokuyu, parmaklarına sindirmek için elini yavaş yavaş yukarıya doğru çekti...

— Artık beni istemeyiniz güzelim... Yalnız ara sıra beni hatırlayınız. Talihiniz açık olsun...

XIII

Daha işin başlangıcında Filip ona, düğünün Plesi'de yapılacağını söylemişti... Marki, bu işe ehemmiyet verir görünüyor, hele merasim yapılmasını hiç istemiyordu... Düğünün Pleside yapılmasını istemesindeki maksadı âşikârdı... Filip, biran evvel, zehir şişesini ihtiva eden mahfazayı ele geçirmek istiyor ve bu mahfazanın Plesde saklı bulunduğuna inanmış bulunuyordu.....

Anjelik'in düğün haberi Puatu'yu ayağa kaldırmıştı... Genç kadın bu münasebetle Montlu'da bulunan ailesini, babasını da görebilecekti... Şatoda hazırlıklar yapmak üzere arabalar ve uşaklar yola düzüldüler... Genç kadın da onların hareketinden birkaç gün sonra Montluya uğradı, babasını ve akrabasını gördü. İhtiyar Sanse, heyecan içindeydi... Yıllardanberi izini kaybettiği kızını görmek, yaşlı adama sevinç gözyaşları döktürmüştü... Hele torunlarını sevip okşamak, Sanse için, tadılacak saadetlerin en büyüğü oldu... Çocuklar da büyükbabalarına ısınıverdiler...

Anjelik, bir kaç günlük misafirlikten sonra Plesi'ye geldi... On senedenberi dekoru değişmemiş bulunan şato, derlenmiş toplanmıştı...

Filip hafta başında gelecekti...

Genç kadın, ilk geceyi tuhaf hisler içinde geçirdi... Ertesi gün ilk işi, kulelerden birisinin kovuğuna senelerce evvel gizlemiş olduğu mahfazanın yerinde durup durmadığını yoklamak oldu... Pencere pervazına çıktı... Fakat dışarıya nasıl çıkacak ,pencere altındaki dar şahnişten yürüyerek kuleye kadar nasıl gidecekti? O zaman incecik bir genç kızdı... Şimdi biraz vücutça toplanmıştı. Pencereden çıkmasına imkân yoktu.

Anjelik, uzun uzun düşündükten sonra Javo'nun yardımına müracaata karar verdi...

Javo, hanımına yaranmak için icap etse iğne deliğine bile girerdi... Yapacağı işi anlattı... İşgüzar kız:

— Başüstüne madam, dedi... Ve bir çekirge çevikliğiyle pencereye çıktı, dışarıya geçti, dar şahnişte, kuleye kadar ilerledi.

Anjelik, seslendi:

— Kulenin içine bak... Orada bir şeyler görüyor musun?

— Siyah bir şey, kutu gibi bir şey görüyorum...

Anjelik, o kadar heyecana kapıldı ki düşmemek için duvara yaslanmak zorunda kaldı... Sonra:

— Peki, dedi... O kutuyu al, bana getir... Çok dikkat et Javo!.

Mahfaza, biraz sonra Anjelik'in elindeydi...

— Javo, bu işten sakın kimseye bahsetme... Dilini sıkı tutarsan sana yepyeni bir elbise yapacağım...

— Ooh! Madam... Hiç de geveze değilimdir... Emin olunuz.

Anjelik, mahfazayı temizledi, yazı masasının çekmecesine koydu... Anahtarı da korsajının arasına attı.

★

Bu arada Montlu'ya bir kere daha gidip dönen Anjelik, şatodaki dairesinin kapısını açıp da içeriye girdiği zaman olduğu yerde dondu kaldı...

Alev alev yanan şöminenin önünde Florimon'la Kantor, biribirlerine sarılmışlar, Korku içinde titreşiyorlardı... Cehennemden fırlamış gibi, koca bir kurt köpeği, sivri dişlerini ortaya koyan ağzını açmış tuhaf tuhaf sesler çıkararak sabırsızlanıyordu... Genç kadının gözleri bir aralık, taş zemine ilişti... Koca bir yer kan içinde kalmıştı. Anjelik, irkildi, dikkatle baktı... Çocukların köpeği Partos adındaki dokunleşi yerde yatıyordu... Sadık hayvan, çocukları korkutmak için üzerlerine salınan korkunç kurt köpeğinden onları korumak pahasına, korkunç hayvanın sivri dişleriyle boğulup parçalanarak telef olmuştu.

Kantor, korkudan hâlâ bağırıyor, Florimon ise umulmaz bir cesaretle, küçücük kılıcını çekmiş, kardeşini koruyordu...

Çocuklar, annelerini görünce sevindiler, ikisi de eteklerine sarıldılar... Anjelik nefes nefese:

— Filip, dedi... Yapmamalıydınız, korkutmamalıydınız çocukları... Az kalsın, geri geri kaçarken, arkalarındaki şömineye düşüp yanacaklarmış... Bakın, Kantor'un eli yanmış...

Filip, sakız gibi uzayan bir sesle:

— Ne kara yürekli çocuklarınız varmış, diye güldü...

Bir taraftan da ayakta sallanıyordu. Çok içmişti...

Anjelik, çocuklarına döndü...

— Ne var bu kadar korkacak? Bir şey yok işte...

Onları okşadı... Sonra çocukları alıp götürmesi için hizmetçiye işaret etti.

★

Genç kadın, odasına döndü... Tam bu sırada Filip de içeriye girdi... Onu ağır bir bakışla süzdü...

— Zehir şişesi mahfazası sizde mi? diye sordu...

— Evlendiğimiz gün size vereceğim mahfazayı... Mukavelemiz de böyle değil mi?

— Bu akşam evleniyoruz...

Anjelik, hezimetini ona belli etmemeğe çalışarak ,cevap verdi:

— O halde ben de size bu akşam mahfazayı veririm.

Sonra gülümsiyerek ona elini uzattı...

— Filip, biribirimize bir bonjur bile demedik...

— Buna lüzum görmedim.

Bu kaba mukabelede bulunur bulunmaz da kapıyı vurarak çıktı, gitti...

Anjelik, dudaklarını ısırıyor, nasıl davranacağını kestirmeğe uğraşıyordu... Molin, her şeyi ona haber vermişti... Bunların olacağını biliyordu... Fakat yine de endişeliydi...

Genç kadın, bunları düşünürken, çocuklar, yanına geldiler... Florimon, titreyen bir sesle:

— Anne!. Anneciğim! dedi... Biz büyük babamın evine gitmek istiyoruz... Çok korkuyoruz...

Anjelik onlara cesaret vermek için kaşlarını çatarak:

— Bir erkek çocuk, korkudan bahsetmez, dedi...

— Öyle ama anneciğim, Mösyö Dü Plesi, köpeğimizi öldürdü... Belki maymunumuzu da öldürür...

Ve bunları söyler söylemez de, hıçkırıklar içinde ağlamaya başladı...

Anjelik, Barb'ı çağırdı...

— Çocukları Montlu'ya götür, dedi. Bir müddet babamın yanında kalsınlar...

XIV

Şatonun büyük salonunu aydınlatan şamdanların ışıkları, yüksek duvarlarda titreşen gölgeleri büsbütün korkunç gösteriyordu...

Rahip, mutad dualarını bitirdi. Filip'e döndü...

— Siz, Filip dü Plesi - Belyer, Anjelik dö Sanse dö Montlu'yu zevceliğe kabul ediyor musunuz

—Evet...

— Siz de Anjelik dö Sanse dö Montlu, Filip dü Plesi - Belyer'i zevç olarak kabul ediyor musunuz?

—Evet...

Anjelik, parmağına yüzüğü takması için elini Filip'e uzattı.

Anjelik, o anda Tuluz Katedralinde, Kont Jofrey dö Peyrak'la evlendiği zaman yapılan dinî merasimi hatırladı. O gün de Anjelik, rahibin

sualine «Evet» demişti... Fakat şimdi olduğu gibi o gün de heyecanlıydı... Suale müsbet cevap verdikten sonra uzattığı titreyen elini, yumuşak bir avuç karşılamış ve heyecanını teskin etmek için de elini hafifçe sıkmıştı... Halbuki şimdi mezbahaya götürülen bir hayvan nasıl sürüklenirse, uzattığı eli de öyle sert bir hareketle çekilmiş ve parmağına yüzük geçirilmişti...

Nihayet, herşey sona erdi...

Şahitlerle birlikte odalarına geçtiler... Filip, kör kütük sarhoştu, nefesi ispirto kokuyordu...

Marki, o soğuk gülüşiyle:

— Vazifenizi yerine getiriniz, madam, dedi.

Anjelik, ürpertiler içinde yazıhanenin çekmecesini açtı, zehir şişesi mahfazasını aldı ve ona uzattı...

Filip, memnun görünüyordu...

— Evet, diye söylendi... Aynı mahfaza...

Kutuyu açtı, şişeyi gözden geçirdi...

— Tamam... Ortadan kaybolan mahfaza da buydu...

Bu beyan üzerine rahip ve umumî vekil, mahfazanın Marki'ye teslim edildiğine dair bir mazbata yazarak imzaladılar.

Anjelik, müteredditbakışlariyle Filip'i süzüyordu... Genç kadın mahfazayı teslim etmekle kocasının memnun kalacağını ve o soğuk hallerinden sıyrılarak kendisiyle yakından ilgileneceğini umuyordu.

Şahitler, odadan ayrıldılar... Filip, hâlâ şişeyi tetkik ediyordu... Anjelik:

— Aman! Dikkatli olunuz, dedi. Rahip Egzili, bu zehirden bir damlasının dahi insan cildine teması halinde ölümü intaç edeceğini söylemişti...

Filip, bakışlarını kaldırdı:

— Sahi mi? Dedi...

Ve şişeyi elinde birkaç kere salladı... Yüzünü korkunç bir ifade kaplamıştı... Anjelik, dehşete kapıldı... Acaba Filip, şişenin muhtevasını onun yüzüne mi serpecekti? Genç kadın, Filip'in en küçük hareketlerini dahi kaçırmamaya gayret ediyordu... Marki, kötü kötü gülmeğe başladı. Sonra şişeyi, mahfazanın içine koyarak koltuğunun altına sıkıştırdı...

Tek bir kelime dahi söylemeden Anjelik'i bileğinden kavradığı gibi odadan dışarıya sürükledi...

Koca şato, derin bir sesizliğe gömülmüştü... Aşağıya indiler... Bahçeye çıktılar... Ayın ölgün ışığı ortalığı aydınlatıyordu... Filip, onu bırakmıyordu. Haylı yürüdüler... Şatonun gölü kenarına gelince Filip, durdu. Orada bir kayık bulunuyordu.

Kısaca:

— Bininiz! Emrini verdi...

Anjelik, kayığa geçti, Arkasından da Filip bindi ve küreklere oturdu.

Gölün ortasına geldikleri zaman, Filip, zehir şişesi mahfazasını suya attı... Ağır cismin suya düşmesinden husule gelen dalgalar genişliye genişliye büyüdü, sonra su sathı yine dümdüz oldu...

Filip, rahat bir nefes almışa benziyordu... Fakat yüzünde korkunç bir intikam ifadesi şekillenmiş gibiydi... Anjelik, bu ifade karşısında titredi... Filip, yine hiç konuşmadan oturduğu yerden kalktı. Yanına geldi... Gecenin bu ilerlemiş saatinde koca şatonun ıssız bahçesindeki gölün ortasındaki bu sahne, kalblere ürperti verecek derecede korkunç ve müthişti... Filip, ellerini bir kıskaç haline getirerek Anjelik'in boynu hizasına kadar kaldırdıktan sonra:

— Şimdi sıra sizi boğmaya geldi güzelim, dedi... Birkaç saniye sonra siz de o mel'un mahfazanın yanına, suların tâ dibine gideceksiniz...

Anjelik, ne kımıldadı, ne de ses çıkardı... Filip, sarhoştu, belki de delirmişti... Ne olursa olsun onu öldürebilirdi... Bu durum karşısında bağırmanın da kendini müdafaaya kalkışmanın da hiç faydası olmazdı... Genç kadın, talihinin bu hazin tecellisine lânet ediyordu... Bu kadar istekle kavuştuğu adamın elleriyle boğularak ölmeyi bir türlü kabul edemiyordu...

Filip hırstan dişlerini gıcırdatarak:

— Allah kahretsin! diye söylendi... Şu sizin küçücük, pis mağrur kafanızı hiç bir korku eğdirmiyor... Ne korku, ne de yalvarmak... Fakat sabır... Göreceğiniz var...

Yine bir hayvan şuursuzluğu ve kabalığı içinde küreklere geçti...

Karaya ayak bastıkları zaman Anjelik'in aklına, tabana kuvvet kaçmak gelmişti... Filip, fena bir şey söylemişti... Demek ki ona başka şeyler hazırlamıştı... Bunlar neydi? Ona ne yapacaktı acaba?

O da şaşıyordu... Bu kadında ne cesaret vardı! Bu mahlûk ne pervasızdı! Ne gözyaşı, ne feryat! Hattâ kılı bile kıpırdamıyordu... O, maceralı hayatında neler görmüştü? Ölüm korkusu karşısında titremiyen erkek yoktu... Fakat bu kadın, korkunç bir mukavemetle ayak diriyordu... Muharebelerde bozguna uğrayan düşmanın yerlerine, yurtlarına daldıkları zaman ölüm korkusu içinde titreşen genç kadınların, kızların feryat ve yalvarışları hâlâ kulaklarındaydı... Filip, onlara saldırıyor, ırzlarını parçalıyor, sonra da tek kılıç darbesiyle öldürüyordu... Kadınlara karşı kin beslemesinin sebebi, toyluğunda onların kendisiyle alay etmeleriydi...

Fakat, bu karşısında duran güzellik âbidesini nasıl vurup öldürecekti?

Filip, onu tekrar kolundan kavradı ve bir mahpusu hücresine götüren gardiyan huşunetiyle şatoya götürdü...

Büyük merdivenleri çıkarlarken Anjelik, Filip'in duvara asılı kamçıyı uzanarak aldığını gördü... Bir iki adım geriledi. Sonra:

— Filip, dedi... Burada birbirimizden ayrılalım... Öyle zannediyorum ki, çok sarhoşsunuz... Biribirimizle didişmekte ne fayda var. Yarın...

Marki, acı acı güldü:

— Yoo! hayır!... Zevciyet vazifemi tamamlamak mecburiyetinde değil miyim? Ama bu işden önce sizi biraz yola getirip düzeltmeliyim... Hem Madam, unutmayınız ki ben, sizin efendinizim... Binaenaleyh üzerinizde her türlü hakka sahibim...

Anjelik, sıyrılıp kurtulmak istedi... Fakat kocası, kolunu daha sıkı kavradı... Canı çok yandığı için genç kadın bir feryat kopardı...

— Filip, deli misiniz kuzum?

O, sıktığı dişleri arasından homurdanıyordu:

— Benden özür dileyeceksiniz... Bana yaptıklarınızdan özür dileyeceksiniz...

— Hayır!

Filip, onu odaya itti, kapıyı kapattı... Sonra korkunç bir dayak faslına girişti...

Anjelik'i döğüyordu... İnsafsız ve müthiş... Genç kadın, kamçı darbelerinden korunmak için yüzünü elleriyle örttü ve duvara kadar geriledi... Kamçının her inişinde inlememek için dudaklarını kanatırcasına ısırıyordu... Maamafih tuhaf bir his kaplıyordu içini... İsyan edeceği yerde vâkıayı kabul etmek, boyun eğmek gibi garip bir his... Bir ara:

— Yeter, yeter Filip! diye bağırdı... Özür diliyorum sizden...

Bu kolay muvaffakıyetinden şaşırarak hırpalayışına ara verişinden istifade ederek Filip'e bir kere daha:

— Özür diliyorum sizden, dedi... Doğru... Haklısınız... Size karşı hata işledim...

Filip, bir müddet hareketsiz kaldı... Köpekler de kamçı altında böyle yola gelmiyorlar mıydı. Fakat Anjelik'in ifadesinde bir başkalık, bir samimiyet vardı...

Solukları sıklaşmıştı... Sâdece ay ışığı ve meşalenin aydınlattığı bu yarı karanlık içinde, yüzünü duvara dönmüş duran Anjelik'in o bembeyaz yuvarlak omuzlarında, kuğu boynunda husule gelen karartıları görebiliyordu... Bu müşahede onda, zaptedilmez arzular uyandırmıştı... Şimdiye kadar hiçbir kadın onda böyle bir arzu uyandırmamıştı... Bu, hayvani bir itaat ve teslimiyetin icabı değildi... Bu itaat ve teslimiyette es-

rarlı ve tatlı bir taraf vardı... Ona öyle geldi ki, önünde hareketsiz duran bu nefis vücutta hiç tatmadığı zevkler saklıydı...

Birden dudaklarının kuruduğunu, hissetti... Sanki dudakları susuzluktan şahrem şahrem olmuştu... Bu güzel kokulu, yumuşak kadın eti, ancak dudaklarının kuruluğunu giderebilirdi...

Elindeki kamçıyı, uzaklara fırlatıp attı, perukasını çıkardı... Anjelik, yüzünü döndürmüş bulunduğu duvara akseden gölgelerden onun hareketlerini takip edebiliyordu... Filip, bu hayaliyle mitolojideki uzun gömlekli, demir kollu, sağlam göğüslü, kıvırcık kumral saçlı güzel çobanları ne kadar andırıyordu... Genç kadın, gölgelerden onun, kollarını genişlemesine açtığını farketti.

Öyle durup dururken Filip, birdenbire ona sokuldu ve arkadan kucaklıyarak dudaklarını, ateş gibi yanan ensesinin çukuruna gömdü.

Şimdi sıra ondaydı...

— Bu, yok işte! Olmaz! diye bağırdı...

Bu çığlık, Filipi, büsbütün köpürttü, kudurttu... Biraz evvel demek ki, hayâllere kapılmıştı... Gerçek, bütün varlığıyla önündeydi... Evet, o da netice itibariyle bir kadındı. Ve bütün cibilliyetiyle kadın... Önce, sert bir hareketle yüzünü kendine çevirdi. Sonra gerinerek, bütün kuvvetiyle yumruğunu suratına indirdi...

Anjelik, sarsıldı, sendeledi. Bu defa, gömleğinin yakalarına yapışarak onu bir savuruşta duvara çarptı... Sonra bir aralık şaşırdı... Anjelik, sefâlet günlerinde sarhoşlarla mücadeleyi iyi öğrenmişti... Onun, bacaklarını biraz yanlara açarak vaziyetini sağlamlaştırıp mücadeleyi kabule hazırlanışına şaştı... Hele yumruklarını sıkıp da «cesaretin varsa gel bakalım» der gibi meydan okuyuşu karşısında donup kaldı... Şimdiye kadar kadınlardan böylesini hiç görmemişti... Eğer, o, bu akşam Anjelik'i benzetmezse yarın Anjelik, onu benzetecekti... Mâğlup duruma düşmek acısı içine çöktü... Tekrar kurt gibi üzerine saldırdı ve saçlarından yakalıyarak kafasını duvarlara çarpmaya başladı...

Anjelik, bu çarpmaların ikincisinde kendini kaybeder gibi oldu... Ama bayılmamaya son derece gayret ediyordu... Kızıl Maske meyhanesinde de Filip, onu bu şekilde hırpalamış fakat yine de tecavüze muvaffak olamamıştı...

Genç kadın, korkunç bir canavarın tecavüzü karşısında eziliyordu. Neredeyse can verecekti... Kemikleri kırılmış gibi sızlıyordu. Elle tutar yeri kalmamış gibiydi...

Son kuvvetini toplıyarak:

— Filip, affet, affet artık! Diye bağırabildi...

Bir homurtu bu yalvarışa cevap verdi...

Filip, bütün aşağılık duygularını silebilmiş, mâzide kadınlardan çek-

tiğinin intikamını, yine onların cinsinden olan birisinden almıştı... Çünkü hırpaladığı kadın ondan af dilemişti...

Anjelik'i bıraktığı zaman genç kadın ,yarı baygınlık içinde taş döşeme yzerine serili, yaralı güzeli bir kuş gibi yatıyordu... Ayağının kaba dürtüşleriyle onu birkaç kere sarstı... Çirkin bir gülüşle:

— Öyle sanıyorum ki, memnun kaldınız? Dedi... Hayırlı geceler Madam lâ Markiz dü Plesi...

Anjelik, uzun zaman soğuk taşlar üzerinde yarı çıplak serili kaldı... Her tarafı kan içindeydi... Çocukcasına ağlamak ihtiyacı uyandı birden içinde... Yarı aralık gözlerinin önünde bir hayâl belirdi... Kont Jofrey dö Peyrak'ın hayâli... Bu hayâl, ona bir seyler de söyledi... Galiba...

— Zavallı yaralı... Zavallıcık!... demişti.

Ama, sesinde merhamet yok gibiydi... Sonra birden gülmiye, muzaffer bir gülüşle gülmiye başladı...

Anjelik, onu neden bu kadar çok sevdiğini bir kere daha düşündü... O, kuvvetliydi, zekiydi, hayatiyet taşıyordu ve bütün yaratıkların ilki ve onların hâkimi, efendisi olan insan'ın tevazuu ve sâdeliğine sahipti...

Anjelik, böyle bir erkeği kaybetmişti... Sonra ona ihanette bulunmuştu...Ve Jofrey, şimdi onu inkâr ediyordu...

Genç kadın o anda ölmeği düşündü... Ama Desgrez, ona ne demişti? «Külleri eşelemekten daima kaçınınız. Zira ölmek ihtiyacını sık sık hissedersiniz. Ve ben her zaman yanınızda bulunamam...»

Kendini toplayarak sürüne sürüâne kapıya kadar gitti, güç halle karyolasının yanına vardı ve kendini yukarıya çekerek yatağa, bir külçe gibi bıraktı...

XV

Ertesi sabah uyandığı zaman her tarafı sızılar içindeydi... Javo'ya ve uşaklara bir şey sezdirmemek için yara ve berelerine pansıman yaptı, çürükleri pomad ve pudrayla örttü.

Sonra aklı iyice başına geldi... Filip, ona müthiş bir oyun oynamıştı... Onun kararı, Versay'da şenliklerin biribirini kovaladığı bugünlerde karısını baş şehirden uzak bu eyalete gömmek ve orada zevkine bakmaktı...

Anjelik, bu neticeye razı olacaklardan mıydı acaba?

Bir kaç saat sonra altı atın çektiği koca bir karuçe Puatunun taşlı yollarında sarsıla sarsıla Parise doğru yol alıyordu...

★

Anjelik, Pariste Ninon dö lanklo'nun evine indi. Yara bereler için de

bir yalan uydurdu, gelirken bir araba kazası geçirdiğini söyledi... Ninon'un evde yalnız bulunuşu Anjelik'in işine yaradı. Ninon'a üç senedenberi tam bir sadakatle bağlı bulunan âşığı dük dö Gasampiyer şenlikler münasebetiyle sarayda bulunduğu için Anjelik, Ninonun yatağında kırk sekiz saat rahat dinlendi; kompresler, çeşitli yağlar pomadlar ve çiçek sulariyle yaralar, sıyrıklar, morartılar tedavi edildi... Genç kadın, çocuklarını babasına yollamış bulunduğu için üzüntü duymuyordu...

Ninon, ona Filipten bahsetti. Anjelik, hiç renk vermiyerek daima saadetinden dem vurdu...

— Güzeldin, emsalsizdin... Fakat Anjelik, biliyor musun bu dapdaracık muhitten çıkıp, lâyık olduğun yerlere gidemiyordun... Şimdi önünde bütün yollar sana açılmış bulunuyor... Sakın Versay'daki şenliklere katılmayı ihmal etme...

Anjelik, onu yanaklarından öperken:

— Hayır, dedi... Hiç ihmal eder miyim?

★

21 Haziran 1667 gününde Markiz dü Plesi - Belyer, Versay'da bulunuyordu... Oraya dâvet edilmiş değildi... Ancak ona en büyük cesareti taşıdığı isim veriyordu...

Semiz iki atın çektiği muhteşem bir karuçe'den altın ve mücevherlere boğulmuş bir halde indiği zaman bütün gözler kamaştı... Büyük gümüş çiçeklerle süslü Ver Sandre brokarı harikulâde idi... Boynunda, bir kaç sıra kıymetli incilerden ibaret şâhâne bir kolye vardı... Saçlarını yine berber Bine süslemişti... Makiyajı, güzelliğini bir kat daha ortaya koymuştu...

Arabasından indikten sonra genç ve muhteşem kadın, arkasında maiyeti bulunduğu halde içeriye girdi. Onu gören bütün gözler, ondan bir türlü ayrılamıyordu...

Bahçede, daimî bir kaynaşma içinde dâvetliler ,saray adamları, hizmetkârlar oradan oraya gidip geliyorlardı. Genç kadın, bu arada tanıdık simalardan birisine rastlamamıştı.

Nihayet şatoya girip çıkanların çok olduğu sol kanattaki bir kapıdan girdi... Büyük merdivene yürüdü, salona çıktı... Yine tanıdık bir kimse göremedi... Üzüldü; ümidi kırılır gibi oldu... Tekrar aşağıya inmeğe kara rverdiği sırada Madam Skaron gözüne ilişti... Koştu, sevinçle boynuna atıldı...

— Mâbeyin dairesini arıyorum, dedi... Kocam... Mutlaka oradadır... Onu bulmak istiyorum...

Madam Skaron, Anjelik'i yarı aralık bir kapıya götürdü... Burası, bahçeye nâzır geniş bir balkona açılıyordu...

— Tahmin ediyorum ki kral çoktan kalkmıştır. Biraz sonra hususî

dairesine geçer... Orada bir müddet kraliyet ailesine mensup hanımlarla görüşür... Sonra gezip dolaşmak üzere bahçeye iner... En iyisi siz, şu sağ tarafı takip ederek yürüyünüz... Bu yol, kralın dairesine bitişik salona götürür sizi... Kocanızı da orada bulursunuz...

Anjelik, bahçeye baktı... Orada dolaşan muhafızları gördü... Sonra Madam Skaron'a:

— Korkumdan neredeyse öleceğim, dedi... Benimle gelemez misiniz?

Madam skaron, mütevazi giyimine mahcup bir göz attı:

— Ooh! şekerim... Nasıl olur? Valide kraliçenin vefatından sonra malî vaziyetim çok sarsıldı... Maamafih hâlâ ümidimi kesmiş değilim... Mösyö Alber beni destekliyeceğini vaadetti.

— Çok üzüldüm... Durumumuzun bir an evvel düzelmesini temenni ederim...

Madam Skaron, gülümsedi ve zarif bir jestle Anjelik'in yanağını okşadı...

— O kadar muhteşem ve hakettiğiniz saadete o kadar lâyıksınız ki, şekerim... Sizi bu derece güzel ve fevkalâde bulmakla bahtiyarım... Kralımız, güzelliğe karşı hassastır. Sizden hoşlanacağından hiç şüphe etmiyorum.

Anjelik heyecan içindeydi... Bambaşka düşünceler geçiriyordu zihninden... «Kendimden şüpheye bile başladım» diyordu...

Versay'ın muhteşem dekoru, cüretini tahakkuk ettirmek hususunda ona müsait bulunuyordu... Evet o, deliydi... Delinin ta kendisi... Adam sen de! ne olursa olsun, gayesine erişmeye bir kaç metre kala çöküp yıkılıveren koşucular gibi olmayacaktı...

Madam Skaron'nun yanından ayrıldıktan sonra galeriye daldı... Öyle hızlı yürüyordu ki Flipo, nefes nefese, ona yetişmekte güçlük çekiyordu... Yolun yarısında kalabalık bir grupun, öteden doğru gelmekte olduğunu gördü Genç kadın, maiyeti arasında ilerliyen kralın muhteşem silûetini fark etmekte gecikmedi...

Kırmızı yüksek ökçeler üzerinde biraz daha yükselmiş zengin perukasiyle kral XIV. Lui, diğerlerinin ortasında, yuvarlak altın saplı abanoz bastonuna dayanarak, etrafındakilerle neşeli sözler teati ederek yürüyen bir âbide gibi görünüyordu...

Kralın iki yanında Anriyet d'anglöter ve genç düşeş d'angiyen yer almışlardı... Bugün baş gözde Luis dö la Valyer, ortada görünmüyordu...

Anjelik, bir an geriye dönüp kaçmayı düşündü... Fakat çok gülünç olacağını hatırladı... Bu sebeple de krala doğru yürüyüşüne devam etti.

Genç kadın, arzettiği muhteşem görünüşünün hiç farkında değildi.

Yüksek pencerelerden galeriye dolan ışıklar ortasında içlere işleyen güzelliği ile bir periyi andırıyordu.

XIV. Lui, durdu... Arkasındakiler de... Lozön Anjelik'i tanımıştı: dudaklarını ısırdı, hafifçe geridekilerin arkasına gizlendi... Şimdi kimbilir neler olacaktı!

Kral, çok nâzik ve zarif bir hareketle kırmızı renkli tüylerle süslü şapkasını çıkardı... Bu güzellik karşısında yıldırım çarpmışa dönmüştü. Şimdiye kadar nasıl olmuştu da bu hârikanın farkına varamamıştı

Anjelik, derhal derin bir reveransla mukabele etti. Yarı diz çökmüş bulunduğu şu vaziyetinden bir daha doğrulmamayı ne kadar istiyordu... Fakat o mukavemet edilmez bakışları sanki gizli bir kuvvet tarafından kasten kralın yüzüne çevrildi... İstemiyerek, elinde olmıyarak kralın yüzüne bakıyordu...

Kral da hayret içindeydi... Kimseden çıt çıkmıyordu... Etrafına şöyle bir baktı ve gözlerini hafifçe kırıştırdı...

Anjelik, o anda bayılacaktı... Elbisesinin pileleri arasındaki elleri titriyordu... Adeta kanı çekilmiş, kendinden geçmişti...

İşte bu sırada, parmakları korkunç bir cenderenin arasına düştü... Ve böylece kendine gelebildi. Sonra, sâkin konuşan Filip'in sesini duydu.

— Haşmetmeab, bendenize, karımı majestelerine takdim şerefini bahşetsinler...

Kral, büsbütün şaşırmış göründü...

— Karım mı dediniz Marki? Ne kadar âni bir haber... Evet, bu mevzuda bir şeyler duymuştum... Fakat keyfiyeti bana da açmanızı bekliyordum...

— Haşmetmeab, böyle kıymetsiz bir meseleyle majestelerini tasdi'de fayda görmemiştim de...

— Kıymetsiz mi? dediniz... Bir izdivaç için mi bunu söylüyorsunuz? Marki, sizi tanıdığım gündenberi hâlâ hakkınızda tam bir kanaate sahip olamadım. Bu telâkkiniz. indimde hakaretle müsavidir. Dikkat ediniz biraz!

— Haşmetmeab, bu hususiaki sükûtumu bağışlayınız. O kadar ehemmiyeti olmadığı için arzetmemiştim...

— Efendi, susunuz... Şuursuzluğunuz, haddi aşıyor... Sevimli ve güzel bir varlık olan karınız karşısında sizin beyanatınıza beş dakika bile müsaade edemem... Çok kaba adamsınız vallahi! Madam, ne dersiniz kocanıza?

Bu muhavereyi, bir kaç renk değiştirerek dinlemiş olan Anjelik:

— Kendilerini hoşnud etmeğe çalışacağım Haşmetmeab, diye cevap verdi...

Kral, gülümsedi...

— Çok mâkul bir kadınsınız... Ve ayni zamanda çok da güzel. Çift teşkil etmek, her zaman mümkün olmaz... Marki, güzel intihabından dolayı seni bağışlıyorum... Ve çok güzel gözlerinden... Yeşil gözlerinden dolayı... Nâdir bir renk... Hayran kalmak fırsatını bulamamış olduğum renk... Yeşil gözlü kadınlar...

Sözlerini kesti, Anjelik'in yüzüne dalar gibi oldu... Dudaklarında beliren tebessüm silindi... Ve hükümdarlık hüviyeti üzerinden âdeta sıyrılarak yıldırımla vurulmuşa döndü. Etrafını çevirmiş maiyetinin bakışları ortasında yüzü sapsarı kesildi... Kralın böyle şok geçirdiği zamanlarda hacamatçısının kan aldığını hepsi biliyorlardı.

Anjelik, böyle bir vaziyete sebep olmuş olmanın azap ve dehşeti içinde kıvranır ve kendisini mücrim telâkki ederken kral birden:

—Madam, siz aslen Cenuplu, Tuluz'lu değil misiniz? diye sordu...

Filip hemen atıldı:

— Hayır Haşmetmeab... Karım Puatu'ludur... Pederi Baron Sanse dö Montlu'dur.

Madam dö Montespan, arkasından ilâve etti.

— Madam dü Plesi'yi senelerdenberi tanırım Haşmetmeab... Beraber büyüdük... Ailesi, ailemin akrabası olur.

Kral, hafifçe eğildi ve Anjelik'e gülümsedi...

— Peki, dedi... Versay, sizi kabul etmekle bahtiyardır madam. Hoş geldiniz...

Sonra daha alçak bir sesle:

— Sizi tekrar gördüğümüzden dolayı da bahtiyarız...

Anjelik, kralın bu son söziyle, kendisini tanıdığını ve mâziyi silmek arzusunda bulunduğunu ihsas ettiğini anlamıştı...

Kral, yürümeğe başladı... Anjelik, doğruldu... Bu arada da Filip'e bir göz atmaktan kendini alamadı...

— Size nasıl teşekkür edeceğimi bilmiyorum Filip, dedi.

Filip, homurtular içinde:

— Teşekkür mü? dedi. Teşekkür ha! Aklın, idrâkin hazmedemiyeceği bir teşebbüsle buraya, girip, Kralın karşısına çıkmak... Sonra da onun yüzüne bakmak gibi hakaret suçu işlemek... Ne cür'et bu?. Yarın akşam muhakkak sizi temizlemek mecburiyetindeyim...

Anjelik, yelpazesiyle yüzünü yarı örterek:

— Rica ederim Filip, dedi... Bugün beni harcamayınız!

Korunun en güzel yerine gelmişlerdi. Genç kadın, diğerlerinden ayrılarak, Kralın yanına geldiğini gördü...

— Versay'i beğendiniz mi madam? diye sordu...

Anjelik, hemen bir reveransla cevap verdi...

— Tebaasının gözleri önüne bütün bu güzellikleri koymak lûtfunda bulundukları için, Majestelerine medyun ve müteşekkiriz Haşmetmeab...

Kral, bir an sustu... Bir şeyi daha kolay izah etmek istediği zamanlar, böyle yapardı... Nihayet:

— Mes'ud musunuz madam? dedi.

Anjelik, yaşaran gözlerini Krala çevirdi; bir çocuk safiyeti içinde cevap verdi:

— Versay'da hiç mes'ut olunmaz mı

— O halde ağlamayınız... Ve faytonumu şereflendiriniz. Parkı gezdirmek istiyorum size...

Anjelik, karşılarında hürmetle eğilen maiyet erkânının önünde elini XIV. Lui'nin eline bıraktı.

İki Prensesin ve Kralın karşısında Atenayis dö Montespan'ın yanına otururken, Anjelik'in gözleri muammalı bakışlarla kendisini süzen Filip'e ilişti. Bu bakışlarda, kralı bile teshir eden nasıl bir âfetle evlenmiş olduğunu idrâk etmenin şaşkınlığı okunuyordu...

Anjelik, ise kendisini, uçacak kadar hafif hissediyordu. Bundan sonra gelecek toz penbeydi... Çocukları Monparnas Akademisinde yetişecek ve birer Jantiyom, kendisi de Mabeynin en şa'şaalı, en gözde kadınlarından birisi olacaktı... Kral, kalbine çöken ıstırabı da gideceğini ihsas etmişti... Anjelik, kendisini yakıp kavurmuş, aşkını da mahvetmiş olan içindeki ateşin aslâ sönmiyeceğini, ömrünün sonuna kadar devam edeceğini biliyordu... Falcı, öyle demişti...

Fakat talih, onun bu derece acele etmesini istememiş, yüksek bir zirvede, bir müddet soluk almasını, muvaffakiyetinin sarhoşluğunu ve güzelliğinin zaferini tatmasını arzulamıştı...

Daha sonra o, maceracı mevcudiyetinin yoluna yine kavuşacaktı. Fakat bugün, hiç bir şeyden korkmuyordu... Zira Versay'daydı...

İKNCİ KISIM

I

Anjelik, bir bayram arifesinde hayaller kuran küçük bir kız çocuğu gibi, zihni sevinçli tasarılarla dolu ,yarı uyanıktı... Ertesi gün Kral'ın Av Partisi'nde ve bundan sonra verilecek Balo'da giyeceği iki ayrı tuvalet, yatağının yanındaki koltuklar üzerinde duruyordu. Bunları hayranlıkla seyretmek için, çakmağı çakıp şamdandaki mumu yakmak üzere iki defa yatağından doğrulup kalktı... Av için yaptıdığı tuvaleti oldukça beğendi... Gri perle kadife kumaştan, ona bir erkek havası verebilecek, fakat bir genç kadının ince hatlarını belirtecek şekilde, dizlere kadar inen dar bir setre biçmesini ,terziye o tavsiye etmişti. Silâhşorlarınki biçiminde. beyaz fötr'den yapılmış büyük şapkası üzerindeki Devekuşu tüyleri, kar yağışını andıran bir dökülüşle aşağılara sarkıyordu... Fakat Anjelik'in en hoşuna giden, kravattı... İtibarlı Saray Kadınlarının bilip anlama meraklarını kurcalamak, hepsini kıskandırmak için modanın bu yeniliğine değer vermiş, epeyice uğraşmıştı ...Kravat; kolalanmış ketenden ve üzeri, küçük incilerle işlenerek, boyunu bir kaç defa sardıktan sonra çene altında kelebek gibi bembeyaz açılıveren büyük bir fiyong'tan ibaretti. Fikir, bir gün önce gelmişti aklına... Boet Dor'daki manifaturacının itinayla seçip yolladığı kravatlardan en az on tanesini bağlayıp çözerek bozmuş; sonra kavalye biçiminde, fakat erkeklerinkinden daha büyük bir fiyong'ta karar kılmıştı... Av partilerinde katı yakalıklı, dizlere kadar inen dar setrenin kadınlara pek yakışmıyacağını düşünerek, av elbisesinde, bembeyaz bir çiçek açılışıyla kadınlık hüviyetini belirtecek bir buluşu ortaya koymuştu...

Anjelik, tekrar yattı ve yatağında defalarca döhüp durdu... Zili çalıp bir fincan sıcak ihlamur getirtmeği düşündü... Hiç olmazsa bir kaç saat uyuması lâzımdı. Zira ertesi gün, pek yüklü geçecekti... Av için Fosröpoz ormanlarında, erkenden bulunmak icap ediyordu... Kralın, Paris'ten gelecek ve Versay'dan gelenlerle buluşacakları bütün dâvetlileri gibi Anjelik'in de toplantı yerinde, vaktinde bulunması şarttı... Ormanın ortasında Öküzler Kavşağı diye anılan bu yerde imtiyazlı kişilerin daha önce yolladıkları atlarını barındıran ahırlar vardı... Atlar, orada eğerlenip emre hazır bulunduruluyordu... Böylece de binek hayvanları, av sırasında, giyiklerin peşinde taze bir kuvvetle koşmak için,

önceden dinlenmiş oluyorlardı... Bin pistol altın para ödiyerek aldığı ve mitolojideki Zuhal'in kızı Serez'in adını verdiği çok kıymetli, safkan, cins İspanyol kısrağını, iki uşağıyla gündüzden oraya yollamıştı.

Yatağından tekrar doğruldu ve mumu tutuşturdu... Balo tuvaleti de pek mükemmeldi... Birbirlerini açan renkleri, gözleri en okşıyacak bir ahenkle birbirine karıştırmasını bilmişti... Bir şiir, bir çiçek demeti, fecir rengi içinde beliren günün pembe ışıkları, âdeta gözler önünde canlanıyor; pembe renk sedefle işlenerek yapılmış mine çiçekleri, brode önlüğü daha zengin, daha gözalıcı gösteriyordu... Ziynet olarak hep pembe incileri seçmişti... Kulaklarındaki salkım küpeler, boynunu üç defa sarıp omuzlarına dökülen atkı, başında pırıl pırıl ışıldıyan Ay şeklindeki taç, genç kadının güzelliğini bir kat daha arttıran, mânalandıran emsalsiz süslerdi... Bütün bunları aldığı ve pek sevdiği kuyumcu ona, kadınlara güzellik veren hale gelinciye kadar, bu incilerin, sıcak ülkeler denizlerinde ne zorluklarla toplandığını, teker teker gözden geçirilip nasıl seçildiklerini, Arap ve Venedikli tacirlerin, satın aldıktan sonra sıyrılıp bozulmamaları için bunları ipekli kumaşlar arasına yerleştirdiklerini; hem uzun hem de çetin yolculukları müteakip intikal ettikleri yerlerde, sanatçı eller tarafından işlenip nasıl satışa arzolunduklarını uzun uzadıya anlatmıştı... Anjelik'in ahbabı olan kuyumcu da, bunları göznuru dökerek işliyor ve her incinin kıymetinini beş misli arttıracak şekilde değerlendiriyor, Tanrılar Bahçesi müdavimlerinin gözlerini kamaştıracak hale getiriyordu... Bunları elde etmek için Anjelik, sarfettiği avuç dolusu paraya hiç acımıyordu... Onun, mücevhere sahip olma ihtirasını, başkaları bir delilik sayabilirlerdi... Başucundaki küçük masa üzerinde duran bu mücevherleri Anjelik, hayranlıkla bir kere daha seyretti... Yaşayışının gerektirdiği bütün kıymetli ve çok nazik mücevherlere ve eşyaya karşı bir açgözlülük hissediyordu... Bu sahip olma hırsı, bu doymak bilmezlik, bu aşırı iştiha, vaktiyle acısını çektiği ıstırap ve sefalet yıllarından intikam alıştı âdeta... Neyse ki, bir mucize sayılacak şekilde bu işlerde geç kalmış sayılmazdı. Daha güzel görünmek için muhteşem elbiseler giyinip kuşanması, süslenmesi ,hepsi ayrı ayrı sanatçı ellerden çıkmış pahalı mobilyalar, benzeri bulunmıyan biblolar arasında dolaşması için vakti geçmiş değildi... Aksine, bunları yapacak ve kendine yakıştıracak çağdavdı...

Bütün bunlar, güngörmüş, tecrübeli, zevki olan, fakat süsten ve mücevherden, şatafattan bıkmamış bir kadının titizlikle seçtiği pahalı şeylerdi...

Sevinç ve heyecan duyguları dipdiri, taptazeydi... Sefil bir yaşayıştan yıpranmamış halde nasıl çıkabildiğine bazen hayret ediyor, şu lûtfu

kendisinden esirgemiyen Tanrıya şükürler yağdırıyordu. Zekâsı daima parlak, kendisi daima bahar kadar güzeldi...

Kendi çağındaki kadınlardan daha tecrübeli, onlardan daha az hayal kırıklığına uğramıştı... Yaşayışı, bir çocuğun sevinç dolu hayatından farksızdı... Açlık nedir bilmiyen bir insan, sıcacık bir ekmekten bir lokmayı ısırıp koparmaktaki zevki bilir miydi? Bir zamanlar Paris kaldırımlarında yalınayak dolaşmış bir kadının, bugün dünyanın en mutlu kadını haline gelmiş olduğuna kim inanabilirdi?

Yeniden şamdanı üfledi ve susam çiçeği kokan incecik örtüler altına uzanırken «zengin olmak, güzel olmak, genç olmak ne güzel şey» düşüncesini aklından geçirdi...

Fakat aynı zamanda da «Arzu edilir bir kadın olmak» isteğini ekliyemedi düşüncelerine... Çünkü bu nokta, ona Filip'i hatırlatmış, sevinci bir anda kara bir bulut altına düşerek sönmüştü...

Derin bir iççekişiyle göğsü şişti...

«Filip!»

Nasıl bir hatası olmuştu ona karşı? Evlendikten sonra Marki dü Plesi - Belyer'le yaşadığı iki ayı tekrar hatırladı... Hatasını ve deliliklerini şimdi anlıyordu... Versay'da kabul edilişinin ertesi günü, saray erkânı Senjermen'e dönerken o da Paris'e gelmişti... Halbuki Senantuvan'ın dış mahallesinde, kocasının oturduğu ikametgâhta kalması lâzımdı... Oraya gitmiş, tereddütler içinde bocalamış, nihayet kalmamıya karar vermişti. Bu arada hizmetçisi Süise'i de sorguya çekmiş; Efendisinin Kral ve maiyetini teşkil eden saray erkânından ayrılmamak zorunda olduğunu, kendisi için de bir şey söylemediğini öğrenmişti... Anjelik, bunun üzerine, daha önceden mülkiyeti kendisine geçmiş Botreyyi sarayına gelmişti... Kraldan bir dâvet haberi gelmesi ve sarayda lâyık olduğu yere yerleşmesi ümidi içinde, o zamandan beri orada yaşıyordu. Fakat Kraldan ne bir haber gelmiş ne de Saraya yerleşmişti... Bundan ötürü kapıldığı endişenin gittikçe koyulaştığı günlerden birinde ona Ninon'larda rastlıyan madam dö Montespan:

— Ne oluyor size böyle güzelim? demişti... Aklınızı mı kaybettiniz? Kralın üç dâvetini de umursamadınız... Bir seferinde ateşiniz vardı, diğerinde ya mideniz bulanıyordu ya da burnunuzda koca bir sivilce çıkmıştı da güzelliğinizi bozuyor ,ortada görünmekten kaçınıyordunuz... Bunlar, çok tehlikeli maazeretler... Çünkü Kral, hasta insanlardan dehşet duyar ...Onu, ürkütmemelisiniz...

Anjelik, kocasının bütün bu gerçekleri saklıyarak saray çevresinden kendisini ısrarla uzak tuttuğunu, Hükümdara karşı gülünç duruma sokulduğunu böylece anlamış oldu...

Madam dö Montespan, şöyle özetlemişti sözlerini:

— Size, şunu haber vereyim... Hem de kulaklarımla duydum... Kral, Marki dü Plesi'ye, çarşamba günü yapılacak av partisinde «Madam dü Plesi - Belyer'i de görmek isterim» dedikten sonra gülümsiyerek: «Madam dü Plesi - Belyer'in sıhhatine dikkat gösteriniz... Bu sefer de arzumuz ihmal edilmesin... Yoksa ben, bir mektupla Eyalete dönmesini kendisine tavsiye etmek zorunda kalacağım» târizini sözlerine ilâve etti... Yani gözden düşmek üzeresiniz...

Önce çok üzülen, sonra da hırsa kapılan Anjelik, ayağına kadar gelmiş bir nimeti tepecek insanlardan olamazdı... Kurduğu hayalleri bir anda, kendi elleriyle yıkmak, gafletlerin en büyüğü sayılırdı... Kral'ın dâvetine mutlaka katılacaktı... Filip'i de böylece bir oldu - bitti karşısında bırakmış olacaktı... Şayet Kral, şimdiye kadar yaptığı dâvetlere niçin katılmadığını ondan soracak olursa Anjelik, her şeyi açıkca söyliyecekti... Filip, o zaman kralın karşısında susmak ve boyun eğmek ten başka bir şey yapamazdı... Genç kadın, bu yüzden dâvetle ilgili hazırlıklarını gizlice yürütmüş, tuvaletleri, tersizine elaltından ısmarlamış, kısrağını bir gün önceden yollamış, ertesi gün kendisini götürecek olan karuçenin, erkenden hazır bulunmasını sağlamıştı... Rahatça uykuya dalmaması için önemli bir sebep kalmıyordu ortada... Hiç eksiği yoktu... Yavaş yavaş, yatağına uzandı...

Uzun tüylü küçük köpeği Aryüs, dertop halde yattığı yerden silkinerek kalktı ve iyice doğruldu... Sonra acı acı havlamıya başladı... Uykuya dalmak üzere bulunan Anjelik, kolunu uzatarak onu yakaladı ve yatağına aldı ...Susması için okşamıya başladı... Hayvan, bir kaç saniye sustu... Fakat tekrar havlamıya başladı... Genç kadın, bu defa elleriyle onu yatıştırmıya, havlamaması için ağzını kapatmıya çalışıyordu... Köpekte sinirli bir hal vardı...

— Ne var Aryüs böyle havlıyacak? Fare tıkırdısı mı duydun yoksa?

O sırada onun da kulağına ,düz bir satıhtan aşağıya doğru kayan sert bir cismin çıkardığı sesi andıran tıkırtılar çarptı... Aryüs, hırlıyordu...

— Aryüs, sakin ol bakayım...

Bu durum karşısında uykuya dalabilmesine imkân yoktu... O anda da, hayallere dalmış bakışlarına, pencere camında, hırsızlarınkine benziyen iki kirli elin avuçları takıldı... Birisi, dışarıdan sanki cama avuçlarını dayamıştı... Tekrar dikkatle baktı... Artık şüphesi kalmamıştı... Pencerenin camı, elmasla kesiliyordu... Hırsızlar gelmişti...

Kalbi o kadar hızlı atmıya başlamıştı ki, kesilen camın düşürülmesi için hırsızın yumrukla hafifçe cama vuruşlarını bile duymıyordu... Elinin altında tuttuğu köpek de yataktan atlamış ve tekrar havlamıya

başlamıştı... Köpeği yakalayıp yine susturdu... O anda da camdan içeriye birisi giriyordu...

Acı bir çığlık kopardıktan sonra, korkudan çatallaşmış bir sesle:

— Kim o? diye haykırdı...

Bu sorusuna cevap veren olmadı... Fakat yatağının bulunduğu oda içindeki bölmeye yaklaşan adımların sesini duydu... Anjelik, hemen başucundaki incilerini kapar gibi avuçladı... Akabinde de başına ağır bir örtü atıldı ve hiç bir şeyi görmez, hattâ nefes alamaz hale geldi... Bu sırada telâşlı hareketlerle bütün vücudunun bir iple sarıldığını duyuyordu... Kalın örtü altında boşuna debeleniyor, boğuk sesler çıkarıyordu .. Bir aralık, örtü altından sıyrılmıya da muvaffak oldu...

— İmdaaattt. İmda.....

İki kuvvetli elin parmakları boğazını sıkmıya başladı... Anjelik boğuluyordu... Havlamasını kesmemiş olan köpeğin sesi, şimdi gittikçe uzaklaşıyordu...

Kendi kendine: «Ölmek üzereyim, dedi... Karmanyolacıların hücumuna uğradım... Beni boğuyorlar... Oh... Çok budalaca bir ölüm bu... Filip... Filip...»

Ve her şey o lâhzada söndü...

Genç kadın, kendine gelir gibi olurken parmaklarının arasından bir şeylerin kayarak yere düştüğünü, çıkan gürültüden duymuştu...

«İncilerim...»

Diye mırıldandı... Sonra, uzatılıp yatırılmış olduğu saman yığını üzerinden kayıp yere düşmüş olan incilerini aldı... Bu an'a kadar pembe incilerini, sımsıkı avucunda tutmuştu demek... Genç kadın, bakışlarını, çevresinde gezdirdi... Burasını tanıyamamıştı... Tavana yakın bir yerde, duvarlardan birisinin üst tarafında, dışarıya açılmış, demir parmaklıklı bir pencere görüyordu... Yeni doğan güneşin keskin bir hüzmesi, pencereye karşı olan duvarda asılı gece kandilinin ışığını körleştiriyordu...

Odada eşya namına kırık dökük, üç ayaklı ,alçak bir iskemle ve bir de basit sehpa vardı...

Dışarıdan çan sesleri duyuldu... Ve buna karışan bir org'dan yükselen sesler... Bir ilâhi çalınıyor olmalıydı...

«Yarabbi, bu sesler nedir? Uf... Boğazım da ne kadar acıyor...

Kısa bir an düşüncelerine daldı yine... Demek ki, düşünebiliyordu, o halde yaşıyordu... Geçirdiği kâbus sona ermişti...

Koridordan gelen ayak sesleriyle yine irkildi... Bir adam geliyordu bulunduğu yere doğru... Belki de onu kaçıran kimseydi gelen... Ama

öyle de olsa hırsızlardan, uğursuzlardan, kanlı kaatillerden korkusu yoktu... Vaktiyle onların arasında yaşamıştı... En azılılarını tanıyordu... Hepsi dostları, arkadaşlarıydı...

Ayak sesleri kapı önünde kesildi... Gelen adam, orada durmuştu... Kilitte dönen anahtar sesi... Ve kapı açılarak içeriye birisi girdi... Anjelik, karşısında dikilip duran adamı görünce, derin bir hayrete kapıldı...

— Filip...

Filiple karşılaşacağını hiç aklından geçirmemişti... O kadar uzak bir ihtimal sayıyordu bunu... İki aydan beri Paris'te bulunan, bir nezaket ziyareti şöyle dursun, bir karısı olduğunu bile unutmuş görünen adam ,nasıl olmuştu da, şimdi karşında bulununyordu... Hayreti bundandı Anjelik'in...

— Filip... diye bir daha tekrarladı... Oh... Filip... Ne mutluluk benim için bu gelişiniz... Beni kurtarmıya geldiniz değil mi?

Fakat Anjelik'in bu aşinalığı, Jantiyom'un yüzünde en küçük bir yumuşama belirtisi husule getirmedi... Aksine, bakışları daha donuklaştı... Hattâ hakaret yağdıran bir bakışa döndü...

Beyaz deriden çizmeleri, dizlerine kadar inen uzun ve biçimli setresi, Kumral perukası, bembeyaz geniş yakalığı içinde herşeye meydan okurcasına ,başında tüylü şapkası, dimdik, ayakta, kapı önünde, sessiz duruyordu ...Neden sonra:

— Kendinizi nasıl hissediyorsunuz şimdi Madam? dedi... Sıhhatiniz iyi mi?

Sanki bir salonda karşılaşmıştı bir kadınla da, ona hatır soruyordu.

— Bil... Bilmem ki neler geldi başıma Filip, dedi kekeliyerek genç kadın... Odamda tecavüz ettiler bana... Odamdan kaldırıp buraya getirdiler... Bu işi hangi sefil yaptı bana, söyler misiniz

— Memnuniyetle... Bu işi yapan, benim oda uşağımdır...

— ...?

Yine aynı tavırla ilâve etti:

— Emrim üzerine yapmıştır...

Anjelik, yerinden sıçradı âdeta... Gerçek, şimdi anlaşılmıştı... Sırtında geceliği, fırlayıp kalktı... Demir parmaklıklı pencereye doğru koştu... Kollarını yukarıya uzatarak parmaklıklara tutundu... Dışarısını bir müddet seyretti... Gökyüzünden başka yeri göremiyordu... Yeni bir gün doğuyor, yükselen güneşin ilk ışıkları, altın yaldızlarını ortalığa serpiyordu... Bugün Fosröpos Ormanında Geyik avına gidecekti... Fakat Madam dü Plesi - Belyer için av partisine katılmak imkânı tamamen silinmişti ortadan... İradesi dışında olarak arkasına döndü:

— Kralın Av partisine gitmekten beni alıkoymak için bunu siz yaptınız değil mi?

— Ne kadar zekisiniz...

— Av partisine gitmemekle çok büyük nezaketsizlik ettiğim için Sa Majestenin beni affetmiyeceğini, Paristen uzaklaştırıp bir eyalete yollıyacağını hiç düşünmüyor musunuz?

— Düşünmez olur muyum... Benim istediğim de bu...

— Siz... Şeytan... Şeytandan farksız bir insansınız...

— Sandığınız kadar değil, diye karşılık verdi Filip... Hem şunu da iyi biliniz ki, beni bu şekilde öven ilk kadın siz değilsiniz...

Filip gülüyordu... Az söyler, az konuşur bir yaratılıştaydı... Karısının kapıldığı hiddet karşısında fazla konuşmayışı, bu mizaçtan ileri geliyordu...

— Bir manastıra getirdim sizi... Fena mı ettim? Tanrı bile buna bir şey diyemez... Mânevî âlcme yönelir, kendi kendinizi dinler, dualar edersiniz...

— Ne kadar kalacağım bu tövbe ve istiğfar halinde

— Bakalım... Belki bir kaç gün...

— Filip siz... sizden galiba nefret ediyorum...

Daha güzel ve yakışan bir gülüşle Filip güldü... Dudakları iyice aralanmış, bembeyaz dişleri görünmüştü... Vahşi bir gülüştü bu...

— Sabırsız olmayın... Mucizeye karşı konulur mu?

— Siz, bunu bir karşı koymamı sayıyorsunuz Hayret... Düpedüz bir kaçırma bu... Düşününüz ki o vahşi herif, beni boğmıya giriştiği sırada sizi imdadıma çağırdım...

Filip'in kaşları çatıldı... Bir kaç adım ileriledi. Anjelik'e yaklaştı... Boynundaki bere morartılarını gözden geçirdi...

— Yazık olmuş... Ama bunlara sebebiyet veren biraz da sizsiniz... Emaneti takdir eden bir çocuktur ama... Kendisine, yapacağı işi sessizce ve kimseye duyurmadan yapmasını emretmiştim... Her halde bağırıp çağırdınız... O da sesinizi kesmek için zor kullanmış olmalı... Gelecek sefer daha nazik davranmasını söylerim...

— Demek yeni bir teşebbüsünüz olacak?

— Yola gelmediğiniz müddetçe «Evet»... İnatçısınız... Bana kafa tutuyor, beni tahkir ediyorsunuz... Bana itaat etmiyorsunuz. Ben, Kralın en büyük «zağarlı avcısı» yım... Vahşi köpekleri yola getirmekte hünerim vardır... Azgın köpekler, sonunda ellerimi yalarlar...

Anjelik, vahşi bir sesle:

— Ölmeği tercih ederim, dedi... Siz de beni öldürürsünüz...

— Niçin öldüreyim? Sizi, mum edip şamdana dikmeği, köle haline getirmeği tercih ederim...

Mavi bakışlarının genç kadının korkuyla açılmış gözlerine dikmişti... Anjelik, bakışlarını onun gözlerinden kaçırdı... Aralarındaki mücadele çetin olacaktı. Ama Anjelik, bunların daha çetinlerini de görmüştü... Meydan okurcasına:

— Çok haris bir insansınız Mösyö... Merak ettiğim bir şey var... Bu gayenize erişmek için ne düşünüyorsunuz? Başka neler yapacaksınız?

Filip, somurtgan bir ifadeyle dudağını büktü:

— Elimde bir çok imkân var... Bunlar arasından birisini seçerim her halde... Meselâ buradaki ikametinizi uzatmak... Ne dersiniz buna? Ya da sizi oğullarınızdan ayırmak?

— Bnnu yapamazsınız...

— Neden yapamayım? Her şey elimde... Yiyecek ve içeceklerinizi kısarım... Sizi, kıt kanaat yaşıyacak, ekmeğinizi benden istiyecek hale getirebilirim.

— Azizim, karşıma geçip de budalaca şeyleri sıralamayınız bana... Şunu iyi biliniz ki, servetim, bana aittir...

— Bunlar yoluna konulacak işlerdendir. Siz, benim karımsınız... Bir koca her türlü hakkı elinde bulundurur. Bir gün, paranızı üzerime geçirtmek çaresini bulamıyacak kadar aptal değilim...

— İtiraz ederim, savunurum kendimi...

— Kim dinler sizi? Artık alıştınız... Kraldan medet umuyorsunuz... Ama onun da sabrını taşırdınız... Hele bugünkü münasebetsizliğinizi hiç affetmiyecek... Sizi av partisine dâvet etmişti... Gidemiyeceksiniz. Dolayısiyle gözden düşeceksiniz... Sizi burada, düşüncelerinizle başbaşa bırakıyorum bunun sebebi, bir sürü diye vasıflandırdığım o kalabalık heyetle beraber gitmek mecburiyetinde oluşumdur... Artık bana söyliyecek bir şeyiniz kalmadı zannedersem?

— Söyliyeceklerimin hepsi bitmedi... Daha var... Bütün ruhumla sizden nefret ediyorum...

— Bence bir mesele değil... Gün gelecek ki, benden kurtulmanız için ölümü istiyeceksiniz...

— Bundan ne kazancınız olacak?

— İntikam zevki... Çünkü siz beni rezil ettiniz... Ben de sizin gözyaşı dökmenizi, yalvarmanızı, yarı deli hale gelmiş bir zavallı olmanızı istiyorum...

Anjelik, bir umursamazlıkla omuzlarını silkti...

— Çok güzel düşünceler... İmrenilecek, seyrine doyulmıyacak bir tablo doğrusu... Bunlara bir de sizin de hazır bulunacağınız bir işkence odasında tabanlarımı kızgın demirlerle dağlamak, kemiklerimi dağıtmak gibi zulümleri ekleyiniz...

Yooo!. İşi o kadar ileriye götürmek fikrinde değilim... Vücudunuzun güzelliğini bozmaktan çekinirim... Ben vücudunuzun güzelliğinde ayrı bir zevk buluyorum...

— Sahi mi? Sevsinler bu sözleri...

Henüz kapının önünde bulunan Filip, yarı dönerek, gözlerini hafifçe yumdu:

— Hayranlığımın size zararı dokunacak sonra... Ama, iyi oldu da bana hatırlattınız... Gerçekten de sizi çok ihmal ettim... Elbette sevimliliniğizi, güzelliğinizi Tanrıya nezretmiş değilim ya... Demek güzelliğinizi yüzünüze karşı övecek âşıklardan yoksunsunuz bugünlerde de kocanızdan iltifat bekliyorsunuz? Ama zifaf gecesi birleşme mecburiyetine boyun eğmekten de pek isteksiz değildiniz...

Anjelik, durumun nerelere varacağını kestirmişti. Filip yavaş yavaş yaklaşıyordu ona...

— Bırakın beni kendi halime, dedi...

Onun karşısında, sırtındaki incecik gecelikle kendini çırılçıplak hissediyordu...

— Artık bakmıyacağım size... Ve sizi bırakıyorum...

Bunları söyledikten sonra da anî bir davranışla, tıpkı hafif bir dengi kaldırırcasına Anjelik'i belinden kavrıyarak kendine çekti.

— Bırakın!. Bırakın beni, çok rica ederim!.

— Sizin yalvarmalarınıza bayılıyorum...

Bunları söyler söylemez de Anjelik'i bir saman yığını üzerine bıraktı.

— Filip, bir manastırda olduğunuzu galiba unutuyorsunuz?

— Ne olacak yani? Şurada iki saat kadar kaldınız, hemen tövbekâr mı oldunuz? Öyle de olsa aldırış etmem ben böyle şeylere... Rahibelerin ırzına geçmekten daima zevk almışımdır...

— Siz, dünyanın en alçak insanısınız...

— Aşk lûgatinizde pek yumuşak kelimeler kalmamış...

Filip, omuzundaki kılıç askısının kancasını açarken söylüyordu bunları...

— Yine güzel Ninon'un salonlarında görüneceksiniz... Bana, bu yapmacıktan cilvelerinizle kocalık vazifemi hatırlattınız... Gerçekten de öyle... Yerine getirilecek kocalık vazifelerim var... Bunu yapacağım...

Anjelik, gözlerini kapadı... Sonunun daha fena olacağını bildiği için mâni olmaktan ,karşı koymaktan da vazgeçmişti... Tamamiyle kendinden uzak ve hissiz bir yatışla kabul ettiği birleşmeyi, bir çeşit ceza sayıyordu kendisi için... İstedikleri izdivacı yapamamış kadınlar, evlilik icabı olan kaçınılmaz işe kendilerini ruhsuz ve mânasız nasıl bırakıyorlarsa Anjelik de onlar gibi davranmayı düşündü... - Allah bilir ama, onların sayısı da pek çoktur - diyordu içinden... Babaları yerinde, yaşlı,

göbekli erkeklere bazı düşünceler ve menfaatler dolayısiyle bağlanmış olan bu kadınların tam bir teslimiyet içinde kendilerini verecekleri anda âşıklarını hatırlıyarak bu mecburiyetlere katlandıklarını düşünüyordu... Filip, ne yaşlı ne de göbekli bir erkekti... İşin garibi, onunla evlenmek istiyen Anjelik'ti. Bugün bu gafletine hayret edip parmaklarını ısırmalıydı... İş işten geçmişti... Artık, Efendisini iyice öğrenmesi ve anlaması gerekti... Kaba saba, odun gibi bir erkek için kadın, sadece şehevî hisleri dindiren geçici zevke hizmet eden, bir varlıktı. Filip de, odundan farksızdı ama Anjelik'in kolları arasına girince biraz yumuşar gibi oluyordu. Fakat yine de işini bir an önce bitirmek telâşında olanların aceleciliğini gösteriyordu...

Genç kadın, bununla beraber, Filip'in bir davranışını gördü... Önce rüya olduğunu sanmıştı bunun... Zira ondan böylesine bir ilgi beklenmezdi... Boynu gerilmiş, sırtüstü yatarken Filip, boğazındaki morartılara doğru eğilmiş ve bunları dikkatle gözden geçirmiş, sonra da moraran yerleri okşamıştı...

Hemen ayağa kalkmış, hazırlanıyordu...

— E güzelim, artık aklınız başınıza gelmiştir sanırım... Bir kaç gün sabrediniz... Burada istediğiniz gibi ağlıyabilir, inliyebilirsiniz... Kimse sizi rahatsız etmez... Rahiplere kesin emir verdim... Adımınızı dışarıya attırmıyacaklar... Size yiyecek ve içecek getirecekler, o kadar... Bu kalın duvarlar arasında iyi vakit geçirmenizi temenni ederim... Rahiplerin hepsi, insana göz açtırmıyacak birer zindancı kesilecekler size karşı... Bunu da unutmayın... Buradan kaçma düşüncesini aklınızdan tamamen siliniz... Rahipler, vazifelerini iyi bilirler ,hem burada sade siz bulunmuyorsunuz... Muhafaza altında tutulan başkaları da var... İyi eğlenceler Madam... Kral maiyetiyle birlikte av partisine gitmek üzere buradan geçerken size bir boru çaldırıp işaret vereceğim...

Alaycı bir gülüşle kapıdan çıktı... Kahkahası ne kadar tiksinti veriyor, nefret uyandırıyordu... O ancak, intikam aldığı anlarda gülmesini bilen bir insandı...

Onun gidişinden sonra Anjelik, yasemin esansı ile yeni deri kokusundan ibaret bir erkek kokusunun sinmiş olduğu kalın örtüye sarılı halde uzun süre hareketsiz kaldı... Kendini yorgun ve cesareti kırılmış buluyordu. Bir gece öncesinin korku ve heyecanlarına, kocasının çok şeyler istiyen yakınlığı da katılınca sinirlerindeki gerginlik son haddine varmıştı... Zorlanmış, hırpalanmış olan vücudu, takati kalmadığı için tam bir uyuşukluk içindeydi... Dudaklarına kadar gelen bir bulantıyı, yanakları ter içinde, güçlükle geçiştirdi... Bir keyifsizlik çökmüştü üze-

rine... Saman yığınlarına tekrar sırtüstü yatarken şimdiye kadar bu derece ağır bir bitkin haline düşmediğini hatırlamıştı... Bulantı ve başdönmelerinden bir aydanberi şikâyetçiydi... Acı bir ihtimali hatırladı... Yoksa zifaf gecesinin bir sonucu muydu bu belirtiler?.' O geceyi utançtan kızarmadan hatırlıyamıyordu... Müthiş bir geçeydi o... Şimdi de meyvelerini vermiye başlamıştı... Anjelik, gebe olduğunu iyice anlamıştı... Bu gerçekten şüphesi olmamalıydı... Demek, nefret ettiği adamdan bir çocuk bekliyordu... O adam ki, onu deli etmek, ondan intikam almak için her şeyi yapmıya yemin etmişti...

Genç kadın, bu karışık düşünceler arasında Filip'le sonuna kadar mücadeleye de karar vermişti ama uyku gittikçe bastırıyor, göz kapakları kapanıyordu... Evet uyumalıydı... Böylece dinlenmiş olacak ve kaybettiği cesaretini tekrar elde edecekti... Ancak, şu kıymetli anları uyku ile geçirmek de hataların en büyüğü, en affedilmezi sayılırdı doğrusu... Bir defa uykuya dalmış olsa, vakti boşuna geçirmiş ve Kralın gazabını üzerine çekmiş bulunacaktı... O vakit de bir daha Versay'a gitmek ümidi kalmıyacaktı...

Ayağa kalktı, kapıya kadar gitti... Kalın tahtaları yumruklarıyla uzun uzun dövdü... Elleri acıdığı halde, dışarıdan duyulacak bir ses çıkaramıyordu ...Bir taraftan da inlercesine bağırıyordu:

— Açın kapıyı!. Çıkarın beni buradan!.

Güneş artık yükselmiye başlamıştı... Bulunduğu yer gittikçe aydınlanıyordu... Bu saatte herkes, büyük dâvete koşmuş ve toplu halde hareket etmiş olmalıydılar... Genç kadın, onların Sentonore kapısından çıkışlarını görür gibi oluyordu... Aralarında eksik olan sadece Anjelik'ti. Pembe boyalı, süslü karuçelerine binmiş olan kadın ve erkekler neşe içinde yola düzülmüşlerdi elbette...

«Ben de mutlaka onların arasında bulunmalıyım... Kralın huzuruna çıkmalıyım. Ona görünmeliyim... Filip'in hakkından ancak Kral gelebilir, saygılı davranmıya mecbur kalır... Her ne pahasına olursa olsun Av partisine yetişmeliyim!.»

«Filip, bu civardan geçişlerini, boru çaldırıp bana haber vereceğini söylemedi mi? O halde bulunduğum Manastır, Versay civarında bir yerde olmalıydı... Oh!. Şuradan mutlaka çıkmanın çaresini bulmalıyım...»

Genç kadın, bunları aklından geçirirken, bir taraftan da hücresinin içinde dolaşıyor, bir çıkış yeri araştırıyordu... Manastırın samanlığı olması lâzım gelen bu yer, dışarıya çıkmıya imkân vermiyecek sağlamlıkta yapılmış bir zindandan farksızdı... Yine ümitsizliğe düştü... Fakat o sırada da dışarıdan akseden ayak sesleri duydu... Altı tahta kunduralar giymiş birisi geliyordu... Anjelik, sevinçle ve ümitle olduğu yerde durdu... Kapının kilidinde koca bir anahtar dönüyordu... Hemen en se-

vimli halini takındı... Kapı açıldı ve içeriye bir rahibe değil, fakat başında koca bir başlık ve eski püskü şeyler giymiş bir kadın girdi... Manastırın hizmetçilerinden birisi ona yiyecek getirmişti...

Gelen kadın, tatlılıktan uzak, daha ziyade bir homurdanışı andıran ifadeyle ona bir «Bonjur» savurduktan sonra elindeki tepsiyi tahta masa üzerine bıraktı... Belki de bu, bütün gün dışarıyla temasını sağlıyacak olan kadındı... Bu sebeple fırsattan faydalanmak icap ediyordu... Geleni şimdi yakından görüyordu Anjelik... Kıyafeti bozuk olmakla beraber onda kaba bir köylü hali yoktu... Yaşı da gençti... Daha ziyade Manastırlarda ortalık temizliğiyle meşgul olan kızlara benziyordu... Siyah gözleri, ateşli bakıyordu... Hele yürürken kalçalarını bir çalkalayışı vardı ki, Anjelik bunları gördükten sonra onun hakkındaki hükmünü hemen vermişti... Bu kız, talihin bir cilvesiyle Manastıra sürülmüş mazisi bulanık yosmalardan birisi olmalıydı... Onu da, buraya cezasını çekmek üzere yollamış olmalıydılar... Tabakları masa üzerine bıraktığı sırada bunlardan birisinin kaymasına sinirlenen kızın ağızdolusu savurduğu bir küfür de onun hangi çevrelerden buraya geldiği hakkında Anjelik'te uyanan kanaati kuvvetlendirmişti... Bu Kız, Uğrular Kralı sa Majeste Kösr'ün uyruklarından birisiydi...

Anjelik:

— Merhaba Kardeş, diye mırıldandı...

Kız, hemen döndü ve gözlerini kırpıştırarak ona bakmıya başladı... Kendisine bu şekilde söz yöneltilişini çok merak etmiş görünüyordu...

Anjelik, daha sonra kıza, Paris'in bütün orta çağ dilencileri arasında meşhur bir tanıtma işareti de yaptı...

İşte o anda kızın kapıldığı hayret daha da genişledi...

— Neler işitiyorum ,dedi hayretle ...Ama bana söylemişlerdi... Sen gerçekten bir Markizmişsin meğer... Söyle bakayım bana yavrum, seni hangi rüzgârlar attı bu berbat yere? Hiç de şansın yokmuş...

Sonra geldi, Anjelik'in yanına oturdu... Arkasındaki yırtık pırtık yün hırkanın önlerini sıkıca göğsünde kavuşturdu...

— Tam altı aydır buradayım... Konuşurken dilim sürçerse kusura bakma... Seni görünce o kadar şaşırdım ki... Neyse oyalanmış olacağım biraz... Hangi mahallede çalışıyordun sen?

Anjelik, belirsiz mânasına gelen bir hareketle:

— Hemen hemen yer yerde, dedi...

— Hangi «Balığın bıyığı» na bağlındın?

— Kütük» ün...

— Hey koca Kütük hey... Ne adamdır o... Sen, bizimkilerin arasına galiba yeni girmişsin... Ben çok eskiyim ama seni hatırlamıyorum... Lâkabın neydi senin?

— Güzel Anjel...

— Benimki de Pazar... Bu lâkabı bana yakıştırmalarının özelliği var... Çünkü ben Pazar'lardan başka günlerde çalışmazdım... Hep kiliselerin önlerinde bulunurdum... Oraya girip çıkanların ruh halleri değişiktir... Kiliseden çıkanlara bazı şeyler mırıldanırdım... Herkes, duasını yapmış, işlediği günahlara tövbe etmiş olarak çıkar kiliselerden... Bu da dilenmek için avuç uzatmıya en elverişli andır... O kadar sırnaşırdım ki... Gitgide Bütün Paris halkı, kiliselere benim yüzümden gidemez oldular... Sonra şikâyet ettiler... İş büyüdü, Meclise kadar aksetti. Beni, dilenmekten menettiler... Ne yapalım, kuvvet onlarda... İşte benim hikâyem... Ya seninkisi

— Beni koruyup kollıyanlardan birisi, kendi kör nefsi için beni kapatmak istiyordu... Anlıyacağın, zevklerine hizmet edecek bir kapatma yapacaktı beni... Herifin sadaka çanağına tükürdüm... Ağzının payını verdim... Beni bıraktı... Bıraktı ama, intikamını da aldı... Ve fikrimi değiştirinciye kadar kalmak üzere beni buraya hapsettirdi...

Pazar ,hırsla başını salladı:

— Şu dünyada amma da antikalıklar var... Çingenenin birisi o seninki... Nah... böyle sımsıkı... Hasis mi hasis... Rahiplerle pazarlığa girişti utanmadan... Başrahibe, daha iyi yemekler için bir kaç kuruş fazla vermesi icap ettiğini söylüyordu da herif, vermemekte ısrar ediyordu... Onun haftada vereceği parayla burada sade suya bakla ezmesinden başka bir şey yiyemezsin... Vay canına tükürdüğümünün dünyası... Anjelik, işittiklerinden nefret etti... Hele kızın verdiği son tafsilât onu büsbütün yaralamıştı...

— Ye... Yeter, kes artık, diye bağırdı... Sonra, Pazar'ın elini tuttu:

— Dinle beni... Beni buradan çıkarman şart, anladın mı? Bak aklıma ne geldi... Bana uydurma bir elbise tedarik edeceksin... Sonra kapıyı göstereceksin... Ben de oradan kırlara çıkacağım...

— Olacak iş değil bu yaptığın teklif... Nereden dışarıya çıkılacağını kendimin bile bilmediği bir yerde sana nasıl bir yardımım dokunabilir?

— Benim durumum seninkinden farklı... Rahibelerin hepsi seni tanıyorlar... Kaçmıya girişecek olsan yakalanırsın... Ama ben, öyle değilim ki... Rahiplerden hiç birisi beni görmedi... Sadece Başrahibe, beni buraya getirirlerken koridorda gördü... Bu sebeple beni koridorlarda bile görseler, yabancı sanırlar...

Pazar, bu sözleri tasdik etti:

— Doğru ya!. Koca bir sosis gibi seni iplerle bağlamışlardı... Sonra geceydi... Doğru buraya getirdiler...

— Gördün mü!. Kurtuluş için şansım kuvvetli... İçetekliğini hemen bana ver!. Çabuk!.

Kız, fena bir bakışla Anjelik'i süzdü:

— Markiz, dedi... Biraz ağır ol... «Rabbena hep bana» olmaz. Bu işte benim kazancım ne olacak? Sen çıkıp gideceksin, ben burada kalacağım ve imanımı gevretecekler...

Anjelik, boynundan incileri çıkardı... Onların büyüleyici görünüşü karşısında Pazar'ın gözleri açılmıştı...

— İşte, dedi... Yardımına karşılık sen de bunları kazanacaksın...

Pazar, hayretini keskin bir ıslıkla belirtti... Sonra kendinden geçmiş gibi:

— Oldu bu iş kardeş, dedi... Ama sakın bunlar sahte olmasın...

— Elinde şöyle bir tart bakalım ağırlıklarını... Hiç sahteye benziyor mu? Bana kurtuluş yolunu gösterirsen bunlar da senin olacak...

— Sahi mi?

— Sahi tabii... Buradan çıktıktan sonra bunları boynuna takar, bir prenses gibi ortada dolaşırsın...

Pazar, inci kolyeyi bir acuvundan ötekine geçiriyor, yakından tetkik ediyordu...

— Nasıl, kararını verdin mi?

— Verdim... Yalnız aklıma bir şey geldi... Bekle beni burada... Şimdi gelirim.

Uzun ve bol etekliğini savura savura dışarıya çıktı...

Dediği gibi, hemen dönmemişti... Onun yokluğu, bir cehennem azabı oluyordu Anjelik için... Nihayet ,bir koltuğunun altında elbise paketi, ötekinde bir süt kırbası asılı, Pazar, içeriye girdi...

— Öff!. Geciktim... Mer İvon, sebep oldu... Karşıma çıktı, bu kırbayı koluma taktı... Allah cezasını versin... Çabuk... Çabuk olalım... Çünkü süt dağıtımı vakti yaklaşıyor... Bu saatlerde kadınlar gelir, Manastırdan süt alırlar... Sen, şimdi koltuğumda getirdiğim boğçadaki şu inek sığırtmaçı kılığına bürünürsün. Süt kabını alırsın... Başında taşımak için de su küçük vastığı unutma... Yalnız çok dikkat edeceğin şey, başında süt kabı, yürürken; adımlarını hesaplı at!. Çalkantı olmasın... Sütler yere dökülürse acemi olduğun anlaşılır...

Pazar'ın planı başarıyla uygulanmış ve Madam dü Plesi - Belyer, bir köylü kılığında ,ayağında koskoca tahta altlı ayakkabılar, kırmızı çizgili kısa bir eteklik ve köylü kadınlarının eteklik üzerine giydikleri sivah renkli gömlekle, başında süt kabı, tozlu yollarda yürümeye başlamıştı...

Bir cevrek saat içinde bu kılığa girmiş, sonra Pazar'ın rehberliğiyle Güvercinlik merdiveninden tarlalara çıkmıştı... Paris'e süt götürmek

üzere her gün manastıra, belirli saatte gelen köylü kadınların arasına katışması, pek kolay olmamış, korku ve heyecana kapılmıştı...

Onu gören bir rahibe, biraz yadırgamış ve aklından «Bu da nereden çıktı? Şimdiye kadar buraya süt almıya hiç gelmemişti» düşüncesini geçirmişti... Fakat Anjelik, onun bozuk bakışlarını farkedince mâsûm bir köylü tavrı takınarak vartayı ustalıkla atlatmasını becermiş, hattâ süt dağıtan rahibenin kendisine sorduğu soruları tam bir Patuvalı şivesiyle cevaplandırmıştı...

Şimdi acele etmek zorundaydı... Daha Versay'la Paris arasındaki yolun yarısındaydı... Önce, doğru Versay'a gitmeği düşündü... Ama çok gülünç bir kıyafette bulunduğunu hatırladı... Saraya bu sünepe kıyafetle mi gidecekti? Böyle bir şey, delilik olmaz mıydı?

En iyisi Parise gitmek, tuvaletlerini giymek ve karuçesine atlayıp av partisine yetişmekti... Fakat, çakıl taşlariyle dolu bozuk bir yolda zorlukla adım atabiliyordu... Hele başı üzerinde taşıdığı süt kabı, belâların en kötüsüydü...

Nihayet, Paris'e doğru giden atlı bakırcı, imdadına yetişti. İçine bakır kaplar ve kazanlardan ibaret yükü ile yolalan Bakırcıyı, işaretler yaparak durdurdu...

— Atına beni de alır mısın dostum?

— Memnuniyetle güzelim... Bana bir öpücük verirsen, seni tâ Notrdam'a kadar götürürüm...

— Olur mu hiç öyle şey?... Sözlüm var, öpücükleri ona saklıyorum. Ama öpücük yerine sana, şu süt kabını veririm.

— Vallahi sen çok yaman şeymişsin... Böylesini hiç görmemiştim... Güzel bir kızsın da... Atla arabaya bakalım...

Bakırcının atı iyi gidiyordu... Saat onda Parise varmış olurlardı bu gidişle... Nitekim, Anjelik'in tahmin ettiği zamanda şehre vardılar. Genç kadın, doğru evine koştu... Hizmetçisi Süis, onu taşralı kıyafetinde, karşısında görünce şaşkınlıktan neredeyse bayılacaktı...

Sabahtan beri bütün uşaklar ve hizmetçiler, Hanımlarının esrarlı bir şekilde ortadan kayboluşuna akıl sır erdiremiyorlardı... Kapıldıkları endişeye üstelik, bir olayın hayreti daha eklenmişti... Mösyö dü Plesi - Belyer'in oda uşağı sabahleyin erkenden gelerek, Botreyi köşkündeki bütün atları ve karuçeleri alıp götürmüştü...

Anjelik, bu haber üzerine donup kalmıştı...

— Atlarımın, arabalarımın hepsini mi? diye dövünüp duruyordu...

O sırada karşısına çıkan Kâhya Rojer; Hanımının çırılçıplak denilecek kılığından utanmışcasına bakışlarını önüne eğerek:

— Evet Madam, diyordu... Hepsini...

Anjelik, kendini hemen topladı...

— Ne önemi var? dedi... Bir dostumdan pekâlâ yardım istiyebilirim... Javot, Terez, koşun!. Banyo yapmam lâzım... Av elbisemi hazırlayın... Kendime gelebilmek için biraz da şarap...

Saat çanının on ikiyi vuruşu Anjelik'i yerinden hoplattı...

«— Allah bilir ama, Filip Av Partisine gidemediğim için Kral'a bir maazeret uydurmuştur... Belki de bulantıdan, başdönmesinden doktor çağırdığımı, hasta yattığımı söylemiştir... O hayvan her şeyi yapar, ondan her şey umulur... Şu durum karşısında ben, atsız, arabasız, güneş batarken mi Av Partisine yetişeceğim O zamana kadar da her şey bitmiş olacak... Mel'un Filip!...»

II

«Mel'un Filip!» sözünü Anjelik, bir daha tekrarladı... Bir manda arabası gibi ağır yürüyen kötü bir Karuçe'nin içinde endişe dolu bakışlarını bozuk ve çukurlarla dolu yola çevirmişti...

Orman gittikçe sıklaşıyordu... Yeşil renkte yılanları andıran meşe kökleri, topraklardan fışkırmış, yolun ortasına kadar uzamışlardı. Üzerinden geçen araba ve atların açtıkları sayısız taze izlerle çizik çizik olmuş bu sel çukuruna yol diyebilmek için bin şahit lâzımdı...

Genç kadın, yanında oturan Leonid dö Parajonk'a döndü:

— Bu şartlar içinde, gideceğimiz yere Dünyada varamayız, dedi...

Erkek gönüllerinde fırtınalar kopardığı, çok beğenildiği çağlardan şimdi uzaklaşmış bulunan yaşlı kadın, bir çukuru geçen arabanın sarsıntısıyla başından kayan perukasını, yelpazesiyle düzeltirken neşeli bir konuşma içinde:

— Güzelim, dedi... Mantık aramayı bırakınız... Yola çıktık bir defa... Nasıl olsa bir yerlere varacağız...

Hırstan sinir kesilmiş olan Anjelik, eski Gözde'nin işi hafife almasını protesto etti:

— Hangi maksatla yola çıktığımızı unutmuş görünüyorsunuz... Kral'ın Av Partisi'ne yetişeceğiz... Ama bu gidişle ,nafile... Helc Kral, gelmediğimi görürse, beni şu saygısızlığımdan dolayı aslâ affetmez...

Güç aşılacak bir engele takılan tekerleklerden kopan müthiş bir çatırdı, ardından da insanın kendini zor zaptedebileceği bir sarsıntı üzerine, oturdukları yerden birbirlerinin üzerine savruldular...

Anjelik:

— Allah kahretsin! diye haykırdı... Araba değil ki bu... Her tarafı dökülüyor... Eski mi eski, bununla yola çıkmak delilik...

Bu sefer Matmazel dö Parajonk, üzgün üzgün:

— Arabamı size verirken onun uçan bir halı olduğunu iddia etmedim, diye boynunu büktü... Sizinkiler gibi benim ne has ahırlarım var, ne de takım takım arabalarım ve uşaklarım... Bütün atlarınızın ve arabalarınızı zapteden kocanız mösyö dü Plesi - Belyer'e kızacağınız yerde arabama kusur buluyorsunuz...

Anjelik, kapıldığı sıkıntıdan derin bir göğüs geçirdi...

Onun bin bir itinayla yetiştirdiği atlar, süslediği sapasağlam arabalar neredeydi, Matmazel Parajonk'un şu köhne arabası neredeydi? Halbuki, yaldızlı ve pırıl pırıl boyalı arabasına kurulup Av Partisine gitmeği ne kadar istemişti...

Dâvetliler onu, beş çift beygir koşulu, abanoz renkli, muhteşem arabasında, çevresinde fırıl fırıl dolaşan uşakları ortasında görmüş olsalardı hayretlerinden ağızları birer karış açık kalırdı... Bu ihtişam içinde Av Partisine katılan güzel kadını, hepsi merak eder ve birbirlerine «Kim bu acaba » diye sorarlardı... Tanıyanlar ise şöyle derler: «A!... tanımadınız mı? Martiz dü Plesi - Belyer o... Ortada pek görünmez... Bir kaplan kadar kıskanç bir kocası var... Ama Kral, bu güzel kadının sihrine kaptırmış kendini...»

Bu büyük gün için uykusuz geceler geçirmiş, hevesle hazırlanmıştı... Bir adımını saraya atacak olsa, ardından hemen ötekini de atacağı muhakkaktı... O da böylece, gözlerini ihtiras bürümüş, menfaatlerine ve zevklerine düşkün, sinsi ve parazit kimseler arasına karışacaktı...

Matmazel dö Parajonk, yelpazesinin arkasında sıkıntıdan puflarken:

— Şu anda aklınızdan geçenleri bilmek için kâhin olmıya lüzum yok, dedi... Yüzünüzden, iç dünyanızda geçenleri okuyabiliyorum... Zafere ulaşmak için neler düşünüyorsunuz? Hangisini yenmek kararındasınız? Kral'ı mı? yoksa kocanızı mı?

— Kralı mı? O kuvvetli bir istihkâmla çevrili... Meşru bir karısı var, ayrıca bir de metresi... Matmazel dö La Valyer... Sade o mu? daha bir sürü genç ve güzel kadın... Kocama gelince: Onunla daha fazla ilgilenmek zorunda olduğumu mu düşünüyorsunuz... Evlenme mukavelesine imzalar bir defa atıldı mı, karı - kocanın birbirleriyle fazla ilgilenmelerine lüzum kalmaz...

Yaşlı kız, piliçlerini çağıran bir tavuğun kıkırtısıyla:

— Bana kalırsa, sevimli Marki, sizinle ilgilenmekten kendini alamıyor dedi...

Sonra kurumuş dudaklarını diliyle ıslatarak, konuşmasına devam etti:

— Hiç duyulmamış, çok ilgi çekici bir aşk, hikâyesi bu, Filip'le aranızdaki şekerim... Anlatın bana... Ben inanamadım. Arabalarınızı ve

atlarınızı zaptettiği doğru mu allahaşkına güzelim? Hem de sızın Versaya gideceğiniz bir günün erken saatlerinde... Sonra uşaklarınızın yarısı da ortadan kaybolmuş... Peki, bütün bunlardan sizin haberiniz olmadı mı? ya da işin farkına varamadınız mı? Halbuki sizi, kulağr pek delik bir kimse bilirdim...

Yeni bir çarpma, ikisini de sarstı... Anjelik'in karşısında uydurma bir tahta iskemleye oturmuş olan küçük hizmetçi kız Javo, bu sarsıntı tesiriyle yerinden fırlayıp öne doğru kapaklandı, Anjelik'in boynundaki büyük fiyongu ezdi, yamyassı hale soktu... Genç kadın, o kadar sinirlendi ki, hizmetçi kızın suratına bir tokat yapıştırmaktan kendini alamadı... Kız, ağlıyarak tekrar yerine oturdu... Hırsını alamıyan Anjelik, üstüste çıkan aksiliklere için için sevinir görünen Matmazel dö Parajonk'un derin çizgileri örten üstübeç pudrasıyla bembeyaz hale gelmiş yüzüne de oldukça kuvvetli bir tokat şaplattı... Halbuki yaşlı kız, ona arabasını vermiş, iyilikte bulunmuştu... Anjelik'e yardım edecek başka tanıdıklar ve dostlar da vardı ama bunlardan Madam dö Sevinye ve Ninon dö Lanklo, şehirde bulunuyorlardı... Sonra ne de olsa Matmazel Parajonk'un eski bir şöhreti, büyük süksesi olduğunu biliyordu... Saray erkânı onu iyi tanıyorlardı... Anjelik'in ahbaplık kurmuş olduğu diğer kadınların hepsi, av partisine gitmişlerdi... Ortada sadece bir matmazel dö Parajonk kalıyordu...

Sabırsızlıktan hasta olan Anjelik, Yaşlı kızın süslenip püslenmesi, hazılanması için ne kadar beklemişti... Hele Anjelik'in hizmetçisi, onun saçlarını biçime sokabilmek için çok uğraşmıştı...

Geçirdiği son sarsıntıdan sonra araba, tekrar yola koyuldu... Ama öyle bir yola ki... Görünürde ortada yola benziyen bir çizgi bile yoktu...

— Ah bu berbat yol!... diye inliyordu Anjelik... Şu koca ağaçların arasından geçebilecek bir geçit bulabilsek...

Matmazel dö Parajonk, ukalaca bir tavırla:

— Kedere kapılmakta mâna yok, dedi... Üzüntü, insana tesir eder, güzelliğinizi bozar... Yazık olur sonra size... Yola hiç sinirlenmeyin... Böyle bir yol işte burası... Bu halleri Kralımızın görüp, düzeltilmesi için emir vermesi lâzım... Mademki ava çıkmak için böyle yerlerden geçiliyor... Buralarının onarılması şarttır bence... Normandiyadan gönderilen öküzler, vaktiyle buradan geçtikleri için, verilen ad da o zamandan kalmış... Müteveffa Kralımız XIII. Lui de buralara avlanmak için gelirdi ...Fakat o, hiç bir zaman peşinde bu kadar kalabalığı sürüklemezdi... Makul, duygulu, iyi bir adamdı...

Matmazel'in sözleri korkunç bir çatırtı ile yarıda kaldı...

Karuçe bir yanına yattı, sonra bir süre, koca taşlar üzerinde sürüklendi... Bu sırada da arabanın içindeki üç kişi, birbirlerine girdiler...

Anjelik, kenarda; kırılan tekerleğin üstüne isabet eden yerde oturuyordu... Üzerine yığılan Matmazel'in ağırlığıyla tuvaleti berbat olmuştu... Genç kadın, daha çok buruşmaması için sıkışıp kaldığı yerde kımıldıyamıyordu ...Esasen kımıldamasına imkân da yoktu. Çünkü kırılan camlar, yüzüne batabilirdi... Bir yerleri kanıyacak olursa, kanı dindirecek ne bir ilâç, ne de sargı vardı yanlarında...

Arabacı, yerinden atladı yanlarına geldi... Küçük uşak Filpo da kapıyı açarak, korkudan sapsarı kesilmiş yüzüyle içeriye doğru eğildi... Nefes nefese:

— Markiz, canınız çok acımadı ya? diye soruyordu...

Anjelik, doğru dürüst konuşacak halde değildi...

— Ne bileyim... Sen, Matmazel'e bak bir kere... Yerinden kımıldamıyor...

Leonid dö Parajonk, böyle olaylara, serüvenlere bayılırdı... Neşeli bir sesle:

— Uzat ellini bana da, çıkayım şuradan, dedi küçük uşağa...

Filpo, onu elinden tuttu ve çekti... Arabacı da koşum takımlarından kurtulan ürkmüş atları yatıştırıyordu... Bu kazada kimsenin burnu bile kanamamıştı... Ancak yolcuların hali, pek feci, pek perişandı...

Anjelik, çılgın bir hiddet içindeydi... Fakat hiddet neye yarardı? Araba kırılmış, yola devam imkânı kalmamıştı... Değil av partisine yetişmek, dönüp Versaya bile gitmek kaabil değildi... Kral, bu sefer onu bağışlamıyacaktı... Affetmesi için ne yapmalıydı? Kralın ayaklarına mı kapanmalıydı? Yoksa Madam dö Montespan'a yalvararak aracılığını mı rica etmeliydi? Ya da dük dö Lozön'e mi başvursundu? Dâveti ihmal edişini nasıl bir sebeple mâzur göstermeliydi? Bir araba kazası oldu, Karuçe devrildi mi demeliydi Gerçek de buydu ama, böyle bir kaza maazeret olarak nasıl öne sürülürdü?

Kırılan arabanın devrildiği taraftaki yaprak yığıntısı üzerine çöktü. Acı düşünceler altında ezildiğini hissediyordu... O kadar dalmıştı ki, uzaktan; bulundukları yöne doğru, atlı bir gurupun yaklaştıklarını bile farketmemişti...

Filpo, hafif bir sesle:

— Bir kalabalık geliyor, dedi...

Hepsi susmuşlardı... Gittikçe yaklaşan at nallarının sesi daha iyi duyuluyordu... Matmazel dö Parajonk, bir süre bu seslere kulak verdi... Sonra da:

— Allahım sen bizi Koru!... Gelenler Eşkiya!... Mahvolduk!... diye mırıldandı...

III

Anjelik başını kaldırdı... Çukurda kalan yolun yarı karanlığı içinde, yeni gelenlerin yüzlerinde pek de meymenet ifadesi okunmıyordu... Zayıf, uzun boylu, esmer, güneşten yanmış karanlık bakışlı uzun bıyıklı, çenelerinde bir tutam kara sakal bırakmış adamlardı hepsi bunların... İl dö Frans bölgesinde bu tip adamlara son yıllarda hiç rastlanmıyordu... Rengi atmış mavi bir üniforma vardı üzerlerinde... Yakalarını süsliyen dantelâlar eskimiş ve yer yer de kopmuştu... Şapkalarındaki tüyler örselene döküle azalmış, seyrekleşmişti... Hepsinde kılıç vardı... Başlarında bulunan çapkın görünüşlü iki kişi, ellerinde; savaş halinde emirlerine girdikleri Senyörlerin alâmetini taşıyan, işlemelerle süslenmiş fakat yıpranmış flâmalar tutuyorlardı...

Aralarından bazısı, ellerinde mızrak, alaybozan tüfengi denilen silâh, onlara başlarını bize çevirip bakmadan, devrilmiş karuçenin önünden geçtiler. Fakat müfreze başı olduğu anlaşılan baştaki süvari; hizmetçileriyle beraber küçük bir gurup teşkil eden iki kadına, önlerinde durup dikkatle baktı...

— Çiçekler... Güzel kişiler... Yola çıkanları daima koruyan Melekler, size yüz mü çevirdiler yoksa?

Adamın, bülbül gibi şakıyan şivesi, nereli olduğunu, açık şekilde ortaya koyuyordu... Anjelik de ince bir gülüş içinde ve aynı şiveyle:

— Monsenyör, dedi... Siz muhakkak Gaskonyalısınız...

— Ey bu ormanların en ilâhî güzeli, sizden hiç bir şeyi saklamak kaabil mi? Sizlere nasıl bir yardımımız dokunabilir?

Daha iyi görebilmek için biraz fazla eğilmesi, Anjelik'i ürkütmüştü... Sonra bir anda hatırlıyıverdi... Bu adamı önceden bir yerde görmüştü... Ama nerede? Bunu daha sonra düşünürdü, şimdi sırası değildi. Ortada halledilecek bir iş vardı... Telâşla cevap verdi:

— Mösyö, bize çok büyük bir hizmette bulunabilirsiniz... Biz, Kral'ın Av Partisi'ne gidiyorduk. Yolda bu kazaya uğradık... Kırılan karuçemizi hemen onarmıya da imkân yok... Ama arkadaşlarınızdan bizi, atlarının terkisine alıp da Öküzler Kavşağı'na kadar götürecek olurlarsa minnettar kalacağız... Oraya gitmiye mecburuz...

— Öküzler Kavşağı mı dediniz? Biz de oraya gidiyoruz... Ne iyi tesadüf!...

Randevu yerine varmaları için bir çeyrek saatlik zaman yetmişti...

Fosröpoz ormanı önündeki çayırlıkta sıra sıra dizilmiş süslü karuçeler ve atlar görünüyordu... Bir kenara çekilmiş uşaklar, seyisler, arabacılar, aralarında sohbete dalmışlardı... Senyörler de gösterişsiz, ufara korman kulubesinde içkilerini yudumlamakla meşguldüler... Ortalık bir bayram havasına bürünmüştü... Anjelik, böyle bir atmosfer içine, türlü kaza ve belâlardan sonra arzu ve kararları aksine, sönük bir şekilde giriyordu...

Genç kadın, kendi seyisini görünce, attan yere atlıyarak ona seslendi:

— Janiko, getir bana Serez'i!...

Seyiz, ahırlara doğru seğirtti...

Bir kaç saniye sonra da Anjelik, eğere yerleşmiş, atının başını kalabalığın ötesine çevirmiş, ormana yönelmişti... Hayvanı, hafifçe mahmuzlayıp süratlendirerek ormana daldı ,sık ağaçlar arasında gözden kayboldu...

İnce, zarif, gösterişli, cins bir kısraktı Serez... Anjelik, onu pek severdi... Atı, patikadan ayırarak bir tepeye doğru sürdü... Kısrak, ölü yapraklarla örtülü yola atıldı ve tepeye hızla tırmandı... Tepedeki ağaçlar, ufuku bakışlarından gizliyordu... Bu yüzden genç kadın, bir şey göremiyordu... O sırada yakınlardan gelen bir boru sesine kulak kabarttı. Bu sese, başka boruların sesi de karışmıya başlamıştı...

— Çok şükür, dedi kendi kendine... Av, henüz sona ermemiş... Çalınan borulardan, partinin devam ettiği anlaşılıyor...

Tepe üzerindeki ağaçları yana alıp atını dörtnala kaldırdı... Dalları yerlere kadar sarkan ağaçların, fundalıkların arasından geçiyordu zorlukla şimdi... Ormanın bu yönü, şimdiye kadar insan ayağı basmamış intibaını uyandırıyordu... Ne bakımsız, ne berbat halde bırakılmıştı... Tabiatın bu köşelerine sinmiş rutubetli ot, yaprak ve ağaç kokusuna

gitgide güzel kadınların sürüdükleri esansların rayihası da karışıyor ve ve buraları ,av için seçilen yerler arasına giriyordu...

Av kaldıran köpeklerin havlayışları da yakından duyuluyordu artık. Kovalanan geyik, muhakkak, ilerideki dereyi aşmıya çalışıyordu... Çünkü av üzerine dörtnala sürülen atların nal sesleri de, köpeklerin sürekli havlayışları arasında iyice duyuluyordu... Orman ,tam bir loşluk içindeydi... Tabiatın şu şiirli görünüşüne Anjelik, bir an için dalacak olmuştu... Fakat, vakit kaybetmeden, Kral'ın karşısına çıkmalıydı...

Birden önünde dal çıtırdıları duyuldu... Anjelik, irkildi... Sonra heyecanı geçti... Kovalanan geyik, çıkmıştı Karşısına... Ürkek bakışlarını çevresinde dolaştırıyor, kaçacak bir yol arıyordu... Hayvan, bu yolu bulmuş gibi bir sıçrayışta öne doğru atıldı... İncecik ayaklarının bastığı rutubetli topraktan sular fışkırmıştı... Dalların seyrekleştiği bir noktada Anjelik, avı kovalıyanların atlarını, o tarafa sürdüklerini gördü... Geyik, biraz ileride, aşağılarda bulunan dereye doğru koşuyordu... Avcılar, borularını öttürerek, köpeklerini gayrete getirerek hayvanı, sarmak üzereydiler... Ormanın yeşilliği ve loşluğu içinde avcıların itinalı ve renk renk kıyafetleri, iri benekler halinde belirivermişti...

Geyik, nihayet bu cehennemî çemberden, akılları durduracak bir çeviklik ve kuvvetle kurtuldu... Bu kaçışı, avcıların hayal kırıklığından doğan haykırışları izledi...

Anjelik de avcıların yaptıklarına uyarak, atını çevirdi ve aşağılara doğru inmiye başladı... Artık, kalabalığa karışmasının tam sırasıydı... Arkasından bir ses:

— Kovalamak artık nafile, diyordu... Öyle bir yere kaçtı ki, içine girmemiz mümkün değil... Dallar, budaklarla sımsıkı örülü, kuytu bir köşe... Bana kalırsa siz, Güzel Yabancı, boşuna oralara kadar gitmeyin. Koca köpekler ve uşaklar var... Onlar girsinler çalılıkların ve fundalığın içine... Böylece Kralın karşısına da üstümüz başımız bozulmamış bir halde çıkabiliriz...

Anjelik dönüp baktı arkasına... Bunları söyliyen Jantiyom'u tanımıyordu... Muntazam perukası altında görünen güzel bir yüzü vardı... Elbisesi de çok şık ve pek biçimliydi... Genç kadını selâmlamak için beyaz tüylerle süslü şapkasını, nezaketle başından çıkarmıştı...

— Şeytanın şu aksiliğine bakınız ki, sizin gibi güzel, unutulması zor

bir kadını görmek fırsatını buldum... Ama bana öyle geliyor ki, daha önce de bir vesileyle tanımıştım sizi...

— Nasıl bir vesile Belki sarayda...

— Madam, gözlerim beni yanıltmaz... Sizi sarayda görmüş olmama imkân yok... Beni kandırmayınız rica ederim... Siz, saraya hiç gelme niz...

— Geldim Mösyö...

Kısa bir susuştan sonra da ilâve etti:

— Bir defa gelmiştim...

Jantiyom, bu sefer gülmiye başladı...

— Aman ne sevimli bir cevap... Demek, bir defa gelmiştiniz? Kumral kaşları çatıldı... Hatırlamıya çalışıyordu...

— Fakat ne zaman? Son baloda mı? Değil... Bir hatıra kırıntısı bile yok... Hem sonra bu dediğiniz, olamaz... Siz bu sabah Fosröpos'daki randevuda da yoktunuz...

— Burada bulunan herkesi tanıyorsunuz galiba?

— Herkesi tanırım... İşim de bu... Esasen, sizi hatırlamaları icap eden insanları da hatırlamam lâzım geldiğini biliyorum... Ta gençliğimden beri daima uygulamayı âdet edindiğim bir prensiptir bu... Hâfızam beni hiç yanıltmaz...

— O halde kimseyi tanımadığım bu yerde bana rehberlik etmek nezaketini göstermenizi sizden rica etsem... Meselâ köpekleri yakından izliyen şu kırmızılar giymiş, Amazon kılığındaki güzel kim? Ne kadar iyi ata biniyor...

Gülerek:

— İyi söylediniz, dedi... Matmazel dö La Valyer'dir o...

— Gözde mi?

— Evet ya... Gözde...

— Böyle mükemmel bir avcı olduğunu doğrusu hiç ummazdım.

— At üstünde doğmuştur ... Daha çocukken en azgın atlara, eğersiz biner, dörtnala kaldırırdı... Bir top gibi zıplayıp ata bindiği çok görülmüştür.

Anjelik ona hayretle bakıyordu...

— Matmazel dö La Valyer'i çok iyi, çok yakından tanıyorsunuz...

— O, benim kız kardeşimdir...

Anjelik'in şaşkınlıktan bir an için nefesi kesilir gibi oldu:
— Oh!... Siz, muhakkak...

— Marki dö La Valyer... Karşınızda ve hizmetinizde... Emrinizde...

Sonra, başından çıkardığı şapkasının uzun beyaz tüyleriyle Anjelik'in burnunun ucunu, eğlenircesine gıdıkladı...

Genç kadın, kendini biraz geriye çekti... Atını, vadiye çevirdi... Sis gittikçe koyulaşıyordu... Bu yüzden bataklık görüntüsü içindeki toprak parçaları gözlerden silinmişti... Marki dö La Valyer de arkadan onu izliyordu. Bir ara:

— Duyuyor musunuz dedi... Boru seslerini... Av partisi sona erdi... Artık mösyö dü Plesi - Belyer, koca bıçağını eline alır ve avlanan geyiği kesmiye başlar... Siz onu hiç görmüş miydiniz? Çok güzel, çok yakışıklı, çok zarif bir genç adam... Yanınızdan geçerken süründüğü güzel kokuları duyarsınız... Eline bir çakı bile almamış olduğunu sandığınız bu kibar insanın bir kasap ustalığıyla avı kesmesi, hayret edilecek şeydir...

— Filip, çocukluğunda da böyle işlerde mahirdi... Tek başına Niyöl ormanında kurt avlar, onları öldürürdü... Hattâ bu yüzden çevrede, ona kurtların küçük cini lâkabını bile takmışlardı...

Anjelik, tabii bir işten bahsedercesine sakin ve anlattığını iyi tanıyan bir insan ifadesinde söylemişti bu sözleri...

— Mösyö Filip dü Plesi - Belyer'i bu derece yakından tanıdığınızı söylemek sırası şimdi bana geldi...

—O benim kocamdır...

— Hayret... Çok tuhaf...
Başladı gülmiye... Hem de istiyerek gülüyordu... Hesaplı bir gülüştü sanki bu gülüşü... Saraylarda Nedim'lik görevinde bulunanlar, bütün davranışlarında hesaplı insanlar olurlardı... Elbette o da nasıl gülüneceğini, kahkahanın nasıl atılacağını başarılı bir artist gibi öğrenmişti...
— Demek kocanız ha? Siz de Markiz dü Plesi - Belyersiniz?

Anjelik,e biraz da dehşet okunan bir bakışla bakıyordu...

— Sizden bahsedildiğini duymuştum... Fakat... Şey... Sizi Kral görmedi mi? Hoşuna gitmediniz mi?

Sözleri yarıda kaldı... Telaşla:

— Oh, dedi... İşte Majeste göründüler...

Anjelik,i olduğu yerde bırakarak atını dört nala, kralın geldiği yöne sürdü... Çayırlıktan gelen nedim'ler ve dalkavuklar arasında ağır bir yürüyüşle ileriliyen Kral'ı, hemen tanıdı... XIV. Lui, çok sade giyinmişti... Çevresindeki süslü kadınlar ve asılzadeler arasında sönük kalıyordu ...Zaten o, törenler sona erer ermez, üniformayı hemen çıkarır ve rahat edebileceği şeyler giyerdi... Dantelâlardan, süslü ve muhteşem görünmekten hiç hoşlanmazdı... O gün de taşralı bir asılzadeninkinden farksız bir giyinişteydi... Çizmelerinin upuzun konçları, kalçalarına kadar yükseliyordu...

Ancak, kişiliğini belirtecek başka bir hali vardı Kralın... Bu yüzden onu, sıradan bir adamla karıştırmıya imkân yoktu... Davranışları, tamamiyle yerinde, yapmacıklardan uzak, vekarlı ve ölçülüydü... Bu halleriyle çevresine saygı ve korku telkin ediyordu...

Ucu bir yaban domuzu ayağından, uzun bir değnek vardı elinde... Bu değneği ona, ava çıkarken Başzağarcı debdebeli bir gösterişle takdım etmişti... Bu kalınca değnek, avın kovalanışı sırasında fundalıklar arasından geçilmesi icap edince, çalıları, dalları iki tarafa ayırtıp bir yol açmak için kullanılacaktı...

Kralın yanında; avın heyecaniyle zayıf ve solgun yüzü biraz pembeleşmiş, kırmızı, uzun av setresiyle Gözde'si farkediliyordu... Onun ince güzelliği Anjelik'te nedense bir acıma duygusu uyandırmıştı. Anjelik'e öyle gelmişti ki, Kralın Gözdesi, güzellikleriyle Kralı teshire çalışan kadınlarla mücadele edebilecek, onları saray çevresinden uzaklaştıracak ne bir yaratılıştaydı ne de vücut yapısı böyle çetin işlere elverişliydi... Pek iyi tahlil edemediği halde Gözdenin süzgün görünüşü karşısında duyduğu ona acıma hissi de bundan doğmuştu içinde... Matmazel dö LaValyer'in çevresindekileri de teker teker tanımıştı Anjelik... Madam dö Montespan, Prenses Armanyak, Dük d'Angiyen, biraz ötede Madam, büyüleyici bir güzellikte olan Prenses Anriyet ve tabii, Kral'ın kardeşi Mösyö yanından hiç ayırmadığı nedim'i Şövalye dö Loren ve uzaktan tanıdığı simalar... Hepsi ihtişamlı bir görünüşte, hepsi sıhhatli, hepsi halleri vakitleri yerinde, belirli bir işleri olmıyan boş insanların neşeli havasındaydılar...

Kral, ısrarla aşağılara uzanan bir patikaya bakıyordu... O taraftan iki kişi, yürüyerek geliyorlardı... Bunlardan birisi Filip dü Plesi - Belyer'di Çok şık giyinmişti... Elinde bir dişi geyik ayağıyla ucu donatılmış, süslü bir değnek bulunuyordu. Perukası ve elbisesi av telâşı sırasında biraz bozulmuştu...

Anjelik, onun şu güzel görünüşü karşısında hem hırsa kapıldı hem de bir üzgünlük hissetti. Bir kaç saat önce bir manastıra kapayıp yüzüstü bıraktığı karısını, şimdi karşısında görünce acaba ne yapacaktı? Anjelik, gayet iyi biliyordu ki, Kralın karşısında kocası put kesilecek, bir tepki gösteremiyecekti... Peki ama ya sonra?...

Filip, atını yedekte getiriyordu. Yanında yüzü buruşuklarla dolu, yaşlı bir adam yürüyordu... Adımlarını Filipinkilere uydurmak için hiç de telâş eseri göstermiyordu... Kralı çoktan farketmesi lâzımgeldiği halde onu görmemiş gibi, rahat biraz da dobra konuşuyordu... Anjelik'in yanında, birisi:

— İhtiyar Salnof, sa majestenin kendini pek yorduğu kanaatinde, dedi... Daha geçen gün Kral XIII.. Lui zamanında tertiplenen avlarda, bu kadar kalabalık bulunmadığını, Avcılar fazla olursa Av partisinin de uzıyacağını söylüyordu...

Salnof denilen bu yaşlı adam, gerçekten de Müteveffa Kralın Zağarcıbaşısıydı... Av sanatının bir zevk haline gelmesi için usul ve kaidelere fazla bağlanmanın doğru olmadığı inancındaydı... Av, saray için sadece bir eğlence sayılmalıydı... Halbuki Kral XIII. Lui, av partilerinde külfetli bir giyinişten bile kaçınmıyordu. Hele ata binmeği de hiç beceremezdi... Tahta çıktıktan sonra Kral XIV. Lui, bu yaşlı adamı vazifesinden ayırmamış, yerinde bırakmıştı... Filip dü Plesi - Belyer'e verilen Zağarcıbaşı'lık ünvanı ise sırf bir etiketten ibaretti... Yaşlı adam, Filip'in işaretiyle kendini topladı... Filip de, elinde taşıdığı Zağarcıbaşılık asasını, saygılı bir eğilişle Kralın ayakları önünde yere bıraktı...

Bu hareket, av partisinin sona erdiğine işaretti... Kral, kuru bir sesle:

— Salnof, köpekler orada mı? diye sordu...

Soluk soluğa ve yorgun görünen yaşlı Marki, Kralın sorusuna hemen cevap veremedi... Partiye katılanların hepsi de yorgun düşmüşlerdi. Hiç birisi Salnof'dan farklı halde değildi...

Şöyle bir umursamazlık içinde, omuz silken Salnof:

— Köpekler mi? dedi... Hepsi iyi...

— E peki, atlar?

— Sanırsam onlar da öyle...

Kral, keyifli bir ifade içinde:

— Bu patırdı gürültü iki geyik için mi? dedi...

Bunları söyledikten sonra, çevresindekilere dönerek hepsinin yüzlerine baktı... Bir mâna çıkarabilmek imkânı olmıyan bu bakışlar karşısında Anjelik, bir kaç adım geriledi... Fakat Kralın onu gördüğü de bir gerçekti...

— İyi, dedi Kral... Çarşambaya tekrar ava çıkarız...

Kısa süren bir sessizlik oldu ...Kadınlardan bazısı, örselenmiş olan altlarını hatırlıyarak çarşamba günü nasıl ata bineceklerini düşünmüşlerdi...

Kral, biraz daha yüksek bir sesle:

— Öbür gün çıkacağız av'a, dedi... Salnof, anlaşıldı mı Bu sefer on boru'dan fazla olmasın...

— Emredersiniş haşmetmeab... İlk kelimenizden son kelimenize kadar anladım...

Sonra, Kralı selâmlıyarak geriye çekildi ve işitilmesi için kasten yüksek tonla da söylendi:

— Daima köpeklerin ve atların keyfi sorulur da, insanlarınki sorulmaz. Bu da bana dokunuyor işte...

Kral, ona seslendi:

— Mösyö dö Salnof...

Zağarcıbaşı, karşısında saygı duruşuna geçtikten sonra da:

— Şunu bilin ki, bence av adamları yorgunluk hissetmezler... Ben de böyle duyar, böyle bilirim...

Salnof, sadece eğilmekle yetindi, karşılık vermedi...

Kral, yürümiye başladı... Ardından da dalkavuklar kalabalığını sürükliyerek...

Anjelik'in önünden geçerken durakladı...

Koyu ve nüfuz edilmesi güç bakışları ,sanki görmemiş gibi, kısa bir an genç kadına takılı kalıp geçti... Anjelik, kapıldığı korkuları yenmesini daima bilmişti... O da krala baktı... Hem de cesaretle ve tabii bir bakışla... Kral onun bakışları karşısında, irkildi... Bir yeri arı sokmuş gibi titredi, yanaklarına renk geldi... Sonra yüksekten bir konuşma ile:

— Fakat, nasıl şey bu? dedi... Madam dü Plesi - Belyer ha?

— Majesteleri, bendenizi hatırlamak iyiliğini gösterdiler demek?

— Şüphesiz... Şüphesiz... Diye cevap verdi Kral... Sözlerini de; çevresindekilerin varlığını hiçe sayarak şöyle tamamladı:

— Hatırdan uzak tutuluşumuzdan baskın bir şüphesizlikle... Sıhhatiniz düzeldi mi Madam?

— Majestelerine teşekkür ederim ...Fakat sıhhatim çok iyiydi...

— E o halde nasıl oluyor da üç seferdir dâvetlerimize yan çiziliyor?

— Haşmetmeab, beni bağışlayınız... Bunların hiç birisinden haberdar edilmedim...

— Beni hayrete düşürüyorsunuz Madam... Ben bizzat kocanıza söyledim. Saraydaki bayram eğlencelerine katılmanızı arzu ettiğimi bildirdim. Bunları size söylemeği unutacak kadar dalgın bir kimse olmadığını sanıyorum onun...

— Haşmetmeab, kocam bir genç kadının yeri, evinde gergef başıdır... Saraydaki bayram eğlencelerine katılmak onun nesine? diye düşünmüş olacak...

Kralın, başını döndürmesiyle, beyaz tüylerle süslenmiş şapkalı başlar da o yöne„ doğru çevrildi...

Atı üstünde heykel gibi, donmuş ve kapıldığı hırsa rağmen çaresizlik içinde kımıldamadan duran Filip'e bakıyordu... Kral, çok zekiydi, Durumu anlamıştı... Sıkıcı havayı dağıtmak için, sık sık ve meharetle kullandığı bir manevraya yine başvurdu... Ve bir kahkaha attı...

— Oh!. Oh!. Mümkün mü bu Marki? Kıskançlığınız o derece büyük ki, sahibi olduğunuz ve elinizde bulundurduğunuz bir hazineyi gözleri-

mizden daima uzak tutuyorsunuz... Bu kadar da fazla bir vehim bence... Bu sefer affediyorum... Fakat sizi de, Madam dü Plesi'nin sükselerini yadırgamamıya mahkûm ediyorum... Size gelince Madam, çok otoriter bir kocanın çizdiği evlilik yolundan pek uzaklara ayrılmanızı arzu etmem... Sizin bağımsız zekânız hoşuma gidiyor... Saraya gelebilirsiniz. Kocanız, bundan sizi menetmez... Ona kefilim...

Filip, başından şapkasını sıyırdı... Cesareti kırılıp da sinmiş olan kimselerin mecburî itaati içinde, derin bir eğilişle Kralı selâmladı... Anjelik, çevresine göz attığı zaman herkesin zoraki bir gülüşle, sevinmiş görünmiye çalıştıklarını farketmişti... Yüzlerindeki bu sahte maske, bir kaç saniye düşecek; bir kıskançlık ifadesiyle gülen yüzler somurtgan bir görünüşe bürüneceklerdi...

Madam dö Montespan:

— Tebrik ederim, dedi... Güç durumlardan sıyrılmak sanatine tam bir vukufunuz var... Başarınız sade bunda değil, aynı zamanda da mucizeler yaratıyorsunuz... Kralla karşılınca dut yemiş bülbüle döneceğinizi sanmıştım... Ama önünüzdeki engelleri o kadar kolay aştınız ki... Bir manastırın duvarları ardında hapsedilmiş olmak nerede? Kral tarafından saraya dâvet edilmek nerede?

— Söylediğiniz kadar kolay olmadı bu işler... Hele kurtuluşum...

— Ne olur anlatınız bana hepsini...

— Belki bir gün...

— Söyleyin... Şu Filip, çok korkunç değil mi? Ne yazık... Halbuki ne kadar da güzel...

Anjelik, atını dörtnala kaldırarak aralarındaki konuşmayı kesti... Çukur bir yoldan atlılar, uşaklar ve köpekler, aşağı tarafa doğru iniyorlardı... Osırada da gecikenleri uyarmak için borular çalınmaktaydı. Fosröpoz'un önündeki çayırlıkta sıraya dizilmiş arabalar, görünmüştü...

Oraya yaklaşınca Anjelik, arabaları yolda kırıldıktan sonra Matmazel dö Parajonk'la kendisini av yerine kadar getirmiş olan Muhafızların kumandanını da gördü... Kralın gelişini bildiren boru sesi üzerine, muhafızın kumandası altındaki müfrezeden fifreciler ve tamburcular biraz öne geçtiler ve hemen askerî bir marş çalmıya başladılar...

Seyir için oraya toplanmış bir gurup arasında, ufarak bir kadın, Muhafızların gösteriş ve caka gayretleri sandığı hareketlerine sinirlenmiş olmalıydı ki:

— Bunlar da ne biçim insanlar? diye söylendi... Ne korkunç şeyler!... Böyle perişan kılıklar içinde hiç Kral karşılanır mı?

Kadının bu sözlerini işiten bir senyör, ona döndü:

— Allaha şükrediniz ki onlar, yakından o kadar korkulacak kişiler değildir... Tanımadınız galiba? Bunlar Langedoc Asileri'dir...

İşte o zaman Anjelik, bir irkilmeyle hâfızasını toplıyarak, kendisine yolda yardım eden ve onu buraya kadar getiren muhafız'ın bir türlü ortaya çıkaramadığı kişiliğini, ufak tefek kadına cevap verirken, Senyör'ün kullandığı bir kelimeden, Langedok kelimesinden tanıdı... Bu, Andijo'nun ta kendisiydi... İçinde, gerçekten de rahat, eğlenceli bir yaşantının geçtiği, kocası kont dö Peyrak'a ait «Neşeli Hayat» sarayının daima gülen, daima şen, unutulmaz siması... Şişkin karnıyla balodan baloya, eğlenceden eğlenceye koşan Tuluz'lu Asılzade Bernar d'Andijo... Daha sonraları o, Langedok'ta dolu dizgin at koşturarak isyan alevini çevreye yaymış ve o devirdeki eyalet isyancılarının en korkunçlarından birisi kesilmişti... Anjelik'in hayalinde, şu anda renkli, hareketli ve heyecanlı olaylarla dopdolu bir mazi canlanmıştı... Mutlu günlerin bir arkadaşı, şu heyecanlı genç Serbalan, yarı sarhoş, kılıncını çekmiş: «Madam... Siz, Gaskonyalıları bilmezsiniz!... Krala karşı harbe gidiyorum işte!... Hepiniz duyun...» diye bağırdığını işitiyordu şimdi... Acaba Serbalan da, ortaya çıkan bu hayaletler arasında mıydı Kocası Kont dö Peyrak'ın (1) bu isyanlara sebep olduğu iddiasıyla adaletsizce mahkûm edilişi üzerinden yedi yıl geçmiş, her şey çok gerilerde kalmıştı...

Anjelik'in yanında duran genç kadın:

— Langedok âsileri onlar, diye tekrarladı... Fakat Kralın yanına kadar sokulmaları pek tehlikeli değil mi?

Genç Harbiye Nazırı Luvuva'dan başkası olmıyan Jantiyom, cevap verdi:

— Hayır Müsterih olunuz!... Onlar, itaatlerini arzetmek için geliyor-

lar. Tam altı yıl Kraliyet kuvvetlerine karşı haydutluk, soygunculuk, gasıp ve karakol muharebelerinden sonra, memleketimizin güney doğusundaki bu güzel Eyaletimizi tac'u tahtın artık bağrına basacağını kuvvetle ümit etmemiye bir sebep yok... Andijo adındaki bu Senyöre, isyanındaki faydasızlığın anlatılması için Sa Majeste tarafından küçük ölçüde bile bir harekete geçilmedi... Prensimiz ona hayatını bağışladı ve geçmişteki hatalarının unutulacağını vaadetti. O da buna karşılık, güneydeki büyük şehirlerin Kapitollerini (2) yatıştırdı...

Ufak tefek kadın, ürperti içinde:

— Halleri bana korku veriyor, dedi...

Kral o sırada atından indi... Çevresindeki kadın ve erkek bütün atlılar da ona uyarak atlarından indiler... Gurupa bir kaç metre yaklaşmış olan Andijo da öyle yaptı... Rengini atmış elbisesi, eski çizmeleri, taze bir yaranın izi görünen yüzü ile O, yürüyerek yaklaştığı şu parlak kıyafetler içindeki sosyete insanlarıyla tam bir çelişme haline düşüyordu... Yüzünde, kendisine sadece Şeref'i kalmış mağlûp bir savaşçının ifadesi vardı... Çünkü başını dik tutuyor ve dosdoğru bakıyordu...

Kralın önüne gelince çevik bir hareketle kılıcını çekti... Dalkavuklar da bir an için araya girme telâşı göründü... Fakat Tuluzlu, kılıcını dikine yere bastırıp kırarak iki parça ettikten sonra bunları XIV. Lui'nin ayakları dibine attı... Sonra, bir adım ileriledi ve diz çökerek kalçasına yakın bir seviyede Kralın bacağından öptü...

---

(1) Kont dö Peyrak için Anjelik'in birinci cildine müracaat...

(2) Güney - batı eyaletlerinde Kapitol'ler, merkezdeki kaymakamların salâhiyetlerini haiz, fakat daha diktatorca idare sistemini uygulıyan.

Kral, pek de samimi ve dostça olmıyan bir jestle onun omuzuna elini koyarken:

— Azizim Marki, dedi. Geçmiş, Geçmiştir... Ve mazi herkesin yanılmasına da müsaade etmiştir. Hem uyruk durumunda bulunanlar, Kral-lardan ziyade yatkın olurlar... Krallar, ilâhi bir tevcihe mazhardırlar. Bu yüzden şüphe götürmiyen bir açıklık ve isabetle halkı idare ederler... Ama onlara verilmiş bu hakkın karşılığında Kralların da vazifeleri olmadığını sanmayın... Bu vazifeler arasında bağışlayıcı olmak fazileti de vardır. Benim âsi teb'am, bana karşı silâh kuşanmak cüretini gösterdikleri zaman elbette benimle şahsen hesaplaşmak üzere ayaklanmıyorlardı... Aynı zamanda bu hareketleriyle onların bana ihanet ettiklerini, gerçek bir saygı ve sevgi göstermekten uzaklaştıklarını da biliyordum... Ben, açık davranışları severim... Şimdi kalkın ayağa Marki!... Ben yalnız, cesur kılıncınızı kırdığınıza teessüf ediyorum... Böylece beni, bir yenisini size hediye etmek zorunda bırakıyorsunuz. Zira size albaylık veriyorum. Dört de kılıç püskülü... Şimdi Karuçeme kadar bana refakat ediniz... Arabada yer alacaksınız... Sizi Versay'a davet ediyorum...

Zavallı Andijo, heyecandan titriyen bir sesle:

— Majesteleri bana şeref bahşettiler... Fakat yanlarında bulunabilecek bir kılıkta değilim... Üniformam...

— Önemi yok bunun... Ben, barut ve savaş kokan elbiseyi severim... Sizinki bir zafer havası da taşıyor... Onu, yenilenmiş olarak size iade edeceğim... Gelecek bayramda giyeceksiniz... Fakat kurşunların açtığı delikler, altın sırmayla örüldükten sonra... Bir şey geldi aklıma... Biliyor musunuz Efendiler, diye sözlerine devam etti Kral. Uzun zamandan beri mavi renkte setre düşünüyordum... Mademki mösyö Andijo'nun yenilenecek setresi de benim düşündüğüm renktedir; o halde kendisi bu yeni setreyi taşıyacak ilk şövalye olacak... Ne dersiniz?

Dalkavuklar, bu buluşu alkışladılar...

Bernar d'Andijo, başlıca üç subayını takdim etti...

Kral:

— Üç arkadaşınızın da en iyi şekilde ağırlanmalarını emrediyorum, dedi... Mösyö dö Montozye, bu yiğit kişilerle meşgul olunuz...

Bundan sonra herkes, kendi adamlarının yanına koştu... Çok susamış olan avcılar, hararetlerini söndürmek için limonatacıları ğaçırıyorlardı... Artık ortalık kararıyordu... Dönüş saati gelmişti... Arabaların fenerleri ve meş'aleler yakıldı...

Anjelik, Serez'i yularından tutarak yürümiye başlamıştı ...Fakat ne yapacağını kesin olarak bilmiyordu... Langedok âsileri ve Andijo'nun görünüşü onu heyecanlandırmıştı... Onlara hitap eden Kral'ın sesi, genç yaşına rağmen, nasihat veren bir babanın sesi kadar tatlıydı...

Andijo ile konuşacak mıydı? Aralarında neleri konuşabilirlerdi? Hele bir isim vardı ki, bunu ağızlarına almıya bile cesaret edemiyeceklerdi... O zaman, azap içindeki bir ruh üzerlerinde bir bulut gibi dola şacaktı...

Bir karuçe, sıyırarak yanından geçti... Madam dö Montespan, arabanın kapısından başını dışarıya uzatmış sesleniyordu:

— Ne yapıyorsunuz buralarda? Nerede sizin arabanız ve adamlarınız?

— Doğrusunu isterseniz arabam, bir çukura düştü...

— Binin benim arabama öyleyse...

Biraz ileride Matmazel dö Parajonk'la hizmetçi Javo'yu da aldılar ve herkes Versay'a doğru yola düzüldü...

IV

Çevredeki ormanlar o devirde şatoyu sımsıkı sarmıştı... Ağaçlardan ibaret bu örtü aşılınca şato, hemen yakındaki tepe üzerinde görünüyordu... Hele geceleri yüksek pencereler; gezinen yıldızlarla kaplanmış döner; içeride, oradan oraya taşınan meşalelerden savrulup uçuşan kıvılcımlarla pırıl pırıl olurdu...

Büyük bir kaynaşma vardı... Kral, fikrini değiştirmiş ve emir vermişti... Önceden kararlaştırılmış olduğu üzere o gece Senjermen'e hareket edilmiyecekti... Üç gün daha Versay'da kalacaktı... Bu değişiklik, yeni bir telâşın uyanmasına yolaçmıştı... Yükler, denk yapılacağı yerde, aksine, açılacak, Krala yatak yapılacak, başta yakınları olduğu halde bütün davetliler, değişiklikten haberdar edilecek; seyislerin ve atların konaklıyacakları yerler hazırlanacaktı...

Avlu önü; arabalar, askerler ve uşaklarla o kadar dolu, o kadar karışık haldeydi ki, Madam dö Montespan'ın arabası, yolun kendilerine açılması için bir süre durup beklemek zorunda kaldı... Sonra kadınlar, arabadan indiler... Atenais, neşeli bir gurup tarafından hemen sarıldı, yutulmuş gibi bu gurubun ortasında kayboldu... Anjelik de, Matmazel dö Parajonk'la biraz geride kalmayı uygun buldu...

Yaşlı kadın, ciddi bir tavırla ona:

— Tazılara av payı dağıtımı törenini kaçırmamanız için acele etmeniz lâzım, dedi...

Anjelik, sordu:

—Peki siz ne yapacaksınız?

— Ben, şu binek taşında otururum. Paris üzerinden dönecekler arasında bir kaç tanıdığa rastlamasam iyi olacak... Ben, kralın bir dâvetlisi değilim... Hem siz, çabuk olun güzelim... Gecikmeyin... Sizden istediğim şu: Gördüklerinizi bana bütün tafsilâtiyle anlatmak... Çünkü göz kamaştıracak bir Dünyada olup bitecek muhteşem şeyleri seyredeceksiniz biraz sonra...

Anjelik, vaadetti... Sonra onu kucakladı ve gecenin gittikçe daha fazla hissedilen rutubetine; pembe kurdelâlı başlığı altında mahzun yüzü, saray çevresine mensup olanların bu kadar yakınına sokulmuş olmaktan doğan çocukca bir sevinçle kaplı; gençlik çağlarından kalma bir mantoya bürünmüş halde, yalnız başına bıraktı...

Anjelik, unutulmamıya değer bir gecenin saadetine erişmek üzere sihirli daireyi aşıyordu... Kalabalığın arasına karıştığı sırada, zihninden, yaşlı Matmazel'in Göz Kamaştırıcı Bir dünya sözlerini geçiriyordu...

Biraz daha ileriledi... Burada kalabalık daha koyulaşıyordu... Şatonun karşısında, üçüncü avluda Geyikler Avlusu diye anılan meydanlığa varmıştı... Tazılara ayrılan av payı'nın dağıtımı törenini izliyecek olan Kralı korumak işiyle görevli kargılı Muhafızlar, dağınık guruplar halinde burasını doldurmuşlardı... Aralarından geçerken, onlardan birisi Anjelik'i önledi. O sırada muhafızların bir âmiri yaklaştı, saygılı bir şekilde ünvanlarını sordu... Anjelik, bunları bildirince geçmesine müsaade etti ve onu, Geyikler Avlusu'na bakan balkonların bulunduğu birinci kattaki salona kadar merdivenlerden çıkardı...

Görünen avlu, bir çok meşaleyle aydınlatılmıştı... Sarayın, kırmızı tuğlalarla örülü cephesinde, avludaki hareketli görüntünün gölgeleri oynaşıyordu...

Borular, keskin akislerle ortalığı çınlattılar...

Kral, ortadaki balkona doğru yürüdü... Yanında, Kraliçe, Prensesler, Prensler ve kalburüstü Jantiyomlar vardı...

Köpek sürülerinden yükselen sesler, gecenin ta içinden ,tepenin ardından bu yana gittikçe yaklaşıyordu... Köpek bakıcılarından iki uşak,

Geyikler Avlusunun karanlığa boğulmuş demir kapısından içeriye girerek, ortadaki aydınlık yere geldiler...

Kucaklarında kanlar sızan, bağırsaklar sarkan birer yük vardı... Bunlar, avda vurulan geyiklerin, kesilip parçalandıktan sonra, taze yüzülmüş postlarına doldurulmuş bağırsak vesaire gibi sakatatıydı... Arkalarında da av köpeklerine bakan kırmızılar giymiş uşaklar, hırlayıp havlıyan aç köpekleri, ellerindeki uzun kamçılarla yıldırıp geride tutmıya çalışıyorlardı...

Filip dü Plesi - Belyer de, elinde, dişi geyik ayağından sap yapılmış sopası, onları karşılamak üzere perondan aşağıya indi... Bu telâş arasında kıyafetini değiştirmek fırsatını bulmuş, kırmızı renkte, pırıl pırıl sırma ve düğmelerle süslü bir üniforma giymişti... Sarı deriden yapılmış çizmelerindeki mahmuzlar, çizmenin kırmızı topuklarıyla aynı renkteydiler...

Anjelik'in yanında birisi:

— Kralınkinden çok daha biçimli bir yürüyüşü var, diye yorumda bulundu...

— Unutmayın ki O, aynı zamanda Mareşal'dır da...

Filip, bakışlarını balkona çevirmiş, Krala dikkatle bakıyordu...

Kral, elindeki av sopasıyla bir işaret yaptı...

O zaman Filip, elindeki sopayı, arkasında duran genç maiyet asılzadesine verdi ve kanlı sakatatı; tereddüt, tiksinti göstermeksizin uşaklardan aldı... Zarif Jantiyomun üstü başı kanlara bulaşmıştı... Fakat O, bunlara aldırmıyarak yürüdü ve avlunun ortasında bir yarım daire teşkil etmiş köpeklerin önüne koydu... Birden korkunç bir hırıltı ve havlayış koptu... Köpek bakıcıları, kamçılarını savurarak hepsini yıldırıyor ve saldırılarını önlüyorlardı...

«— Hoşt!... Geriye!... Geriye!...»

Sonra, Kralın yeni bir işareti üzerine köpekler, salıverildiler... Ve hırıltılar, hayvancıl seslerle sakatatı paralayıp yutmıya başladılar... Sipsivri dişlerinin parıltısı, uzaklardan bile farkediliyordu...

Çiğ etle her gün beslenen bu köpekler, birer canavar kesilmek için sanki özel bir sistemle yetiştirilmişlerdi... Onları terbiye edenler ise, eski Romada, vahşi hayvanlarla boğuşan insanların umursamazlığı ve cesareti içindeydiler... Bu azgın köpeklerle uğraşmak, onları yola getirmek cidden büyük bir hünerdi... Filip, kudurgan görünüşteki bu canavarlar karşısında ve onların pek yakınında olduğu halde bir zarar gelmesinden ne çekiniyor ne de korku eseri gösteriyordu... İşi azıtma eğilimine düşenlerini de, yerinden kıpırdamaksızın elindeki kamçısıyla hemen yıldırıyordu... Köpeklerin ondan çekindikleri ve korktukları ne kadar belliydi... Yoksa, önlerine konulan sakatatı paralarcasına yalayıp

yutarlarken birbirleriyle boğazlaşır ve ortalığı altüst ettikleri gibi dalamadıkları insan da bırakmazlardı... Fakat Filip Muhteşem ve vakur, kanlanmış elbisesi içinde şu vahşi sahneye nezaret ediyor, seyredenleri de görünüşüyle âdeta büyülüyordu...

Anjelik, bir tiksinti duygusu ile karışık hayranlıkla ondan bakışlarını bir türlü ayıramıyordu... Töreni izliyenlerin hepsi de onun gibi sanki büyülenmişlerdi...

Yanıbaşında bir erkek sesinin mırıldanışını duydu:

— Hayatımda bu kadar büyük bir cesaretle azgın köpeklerin yanıbaşında duran insan görmedim... Onun şu ihtişamlı kıyafetiyle köpekleri titreten tahakkümü, şaşılacak şey!...

Aynı balkonda bulunan Marki dö Roklor:

— Saray mensuplarıyla biraz sıkıfıkı olsanız, bizim Büyük Zağarcıbaşının, çok dikkate değer bir sima olduğunu anlarsınız, diye karşılık verdi...

— Sözünüz doğru, dedi Bernar d'Andijo... Haklısınız...

Kendisine söz yönelteni selâmlamak için başındaki şapkayı bu sırada çıkarmıştı... İşte o zaman Anjelik, gözüne ilişti... Meşalelerin kızıl aydınlığında birbirlerine bakıştılar...

Anjelik, mahzun bir gülüş içinde:

— Sen de mi Brütüs diye mırıldandı...

— Demek sizsiniz ha Madam? Ormanda şüphelenmiştim... Siz, burada... Saraydasınız demek?

Şaşırmış görünüyordu...

— Siz, nasıl buradaysanız, ben de öyle Mösyö Andijo...

Andijo, belki aynı durumda olmadıklarını ona anlatmak için başka şeyler de söyliyecekti... Belki itirazda bulunacaktı. Anjelik'in attığı taşa... Fakat, bütün bakışlarla birlikte, onlarınki de, köpeklere atılan kemik parçalarına çevrildi... Hayvanların keskin dişlerinden çıkan sesler duyuluyordu şimdi... Geyikleri, sakladıkları yerlerden çıkarmak için avcıların çaldıkları boruların sesi de bunlara karıştı...

Andijo, bir mırıldanma içinde, başından geçenleri özetliyerek Anjelik'in târizinden sıyrılmak istedi...

— Döğüşülür, boğuşulur, vurulur ve öldürülür... Bu tıpkı, insanın içini yakan bir ateş gibidir... Sonunda da isyan oldu... Daha sonra bu, bir alışkanlık haline geldi... Kin ve garezler söndürülüyordu. Ama niçin? Kimse bunu bilmiyordu... Derken Kral, geldi...

Aradan geçen altı yıl, ondan her şeyi silip götürmüştü... Ne neşesi kalmıştı, ne de ruhundaki çocuk saflığı... Tam altı sene bir haydut hayatı yaşamış, kan ve ölüm kokan sonra herşeyin çarçabuk kapkara kesildiği topraklarda sürtüp durmuştu...

Arkadaşlariyla birlikte başlarından ne serüvenler geçmemişti? Yenilmişler, denize sürülüp atılmışlardı... Bir gün hepsi; merhamet hisleriyle dolu, onlara «Yavrularım» diye hitap eden fakat amansız olan genç kralın geldiğini görmüşlerdi...

Kapalı bir ifadeyle Andijo:

— Bu Kral, büyük bir Kral, dedi... Ona hizmet etmekte, şerefsizlik sayılacak taraf yok...

— Söz değil, âdeta altın dökülüyor ağzınızdan, diye arkalarından lâfa katılan marki dö Lozön'ün sesini duydular...

Marki, bir elini Anjelik'in, diğerini de Andijo'nun sırtlarına koymuş, alaycı ifadelerle dolu yüzünü ikisinin arasından uzatmış soruyordu:

— Beni tanıyor musunuz? Antonen Nompar dö Komon dö Pegilen dö Lozön...

— Hiç tanımaz olur muyuz sizi? diye homurdandı Andijo... İlk budalalıklarımızı beraber işlemedik mi? ve hattâ ötekileri de... Son defa birbirimizi gördüğümüz yer de...

Zoraki ve yapmacık bir öksürükle Pegilen:

— Öhö, iyi hatırlıyorum... Üçümüz de Luvr sarayındaydık, dedi...

— Kralın kardeşi Mösyö ile tutuşmuştunuz...

— Evet... Şimdi karşımızda bulunan Madam'ı öldürmek üzereydi...

— En aziz dostu şövalye dö Loren'le...

Lozön:

— Keşiflerim bana pek pahalıya maloldu... Bastille'i boyladım...

— Ya ben? Kanun dışı bir adam...

— Anjelik, Meleğim, size gelince: o unutulmıyacak geceden sonra mukadderatımız, sizi nelerle karşılaştırdı

İkisi de bakışlarıyla soruşturuyorlardı. Fakat Anjelik, cevap vermedi... Onun susuşundaki sebebi anladılar...

Marki d'Andijo, derin bir iç geçirdi...

— Bir gün, böyle karşılaşacağımızı hiç aklıma getirmemiştim...

Pegilen, sevimli haliyle:

— Birbirini hiç görememekten, böyle görmek daha iyi değil mi? dedi. Tekerlek, yine dönüyor... Kralın kardeşi, Mösyö bizden bir kaç adım ötede, Nediminin koluna şefkatle abanmış... Fakat, biz, ötekiler, çok şükür hayattayız. Ve yerimiz de iyi zannedersem... Kralımızın bugün de söylediği gibi geçmişle barış halindeyiz... Ve kuzucaklarım İhtiyat!... Daima ihtiyat!... Efendimizin bakışları, üzerimize çevrilip bizlere takılmasın... İhtiyatlı olalım... Sizi seviyorum fakat sizden kaçıyorum...

Tiyatroda uşak rolüne çıkmış bir aktör gibi, bir parmağı dudağı üzerinde «susun» işareti yaparak balkonun öbür tarafına süzüldü...

Geyikler avlusunun orta yerinde artık, iyice kemirilip sıyrılmış kemik parçalarından başka bir şey kalmamıştı... Köpek bakıcılarının sonuncusu, elindeki kargıyı orta yere diktikten sonra köpekleri kulübelerine doğru hayladı...

Borular, Zağarlara av payı dağıtımı töreninin sona erdiğini ilân ediyordu... Bundan sonra da istirahate çekilme borusu öttü...

Balkonlardaki kalabalık, içeriye girdi...

Işıklar içinde apaydınlık salonların bulunduğu kısma geçilecek yerde Pegilen dö Lozön, türlü şaklabanlıklar yaparak dâvetlileri dansa çağırıyordu:

— Hanımlar, Beyler, sevinin, eğlenin... Bugüne kadar hiç görmediğiniz bir sahneyi seyrettiniz... Mösyö lö Marki dü Plesi - Belyer'i en başarılı bir işte, zağarcıbaşılık vazifesinde, köpekleri sindiren bir tahakküm içinde seyrettiniz... Titrediniz, ürperdiniz, korktunuz Hanımlar, Beyler... Böyle güzel bir elin okşayışları altında zevkle ürpermek istiyen dişi kurtlar olmak arzusu doğdu içlerinizde... Artık canavarlar, susamışlıklarını giderdiler, Tanrılar memnun... Bu sabah sisler içinde uyanmış olan ormanda hür ve mutlu sıçrayıp duran, koşan geyik'ten şimdi bir kaç parça küçük kemik kaldı... Hanımlar, Beyler, Buyurun dansedelim!...

V

Yirmi dört kemandan ibaret Kralın mızıka takımı, Senjermen'den henüz gelmemiş olduğu için hiç dansedilemedi... Fakat şatonun alt katındaki büyük salonu doldurmuş iri yarı, neşeli gençler, göğüslerini şişire şişire borazanlarını çalıp duruyor, böylece de usulden olduğu üzere yemekten evvel dâvetlilerin boş midelerini iştaha getiriyorlardı... Mükellef sofralar kurulmuştu... Ziyafet sofralarının donatılması, yemeklerin getirilip konulması işiyle görevli subayların telâşlı gelis - gidişleri arasında tasınan yemeklerden ortaya güzel kokular yayılıyordu... Sofralarda neler voktu!... Hepsinde işlemeli örtüler dikkati çekiyordu... Peçeteler hafif kolalanmış ve biçimli şekilde katlanmışlardı... Dumanı tüten keklik kızartmaları, dondurulmuş paçalar, baharatlı pilâvlar, çorbalar, yemişler aralıksız taşınıyor ve sofralar üzerine konuluyordu... Dâvetlilerin kullanacakları sofra takımları da birer harikaydı...

Anjelik, yalnız çerez olarak sekiz çeşit yiyecek saydı ve ziyafetin mükemmel geçeceğine kanaat getirdi...

Nihayet dâvetliler sökün etmiye başladılar...

Önde Kral, yanında Kraliçe, Kralın erkek kardesi Mösyö ve onun

karısı Madam, göründüler... Gurup, salonda hazırlanmış şeref sofrasına oturdu... Prens dö Konde, omuzuna bir peşkir atıp bizzat Kral sofrasına hizmet etmek gayretine kapıldı. Ancak Başmabeyinci onun bu hevesini kursağında bıraktı. Bu gibi işlerin kendi vazifesi cümlesinden olduğunu hatırlatarak onu kral sofrasına hizmetten menetti... Sofralara getirilmiş piliçler, tavşanlar, keklikler bütün halde, pişmemiş de sanki canlıymışlar gibi duruyordu... Tüylerinin ne parlaklığı ne renkleri değişmişti... Bunlar kaldırılınca, altlarından, kızarmış halde meydana çıkıyorlardı... Ahçılar cidden işlerini başarmışlardı. Şaraplar o kadar soğutulmuştu ki, içecek olanların dişlerine dokunmaması için küçük tablalar içinde kızgın demirler kullanılıyor, istiyenler bu demirleri şarap kadehlerine daldırarak içkiyi ılık hale getiriyorlardı...

Marki dö La Valyer, hoş görünmek için, bir tabağa koyduğu keklik kızartması ve salatayı Anjelik'e sundu... Marki, ayrıca içenlere sevişme arzusu veren likörden içmesi için ısrar ediyordu. Halbuki o, ağaç çileği şarabından küçük bir kadeh içmekle yetindi. Marki'nin dâveti üzerine bir pencerenin önüne geçtiler... Bir uşak, içkilerini arkadan getirdi...

Genç kadın karnını doyurmuştu... Neşesi de yerindeydi... Fakat dış avluda gecenin rutubeti içinde yapayalnız bıraktığı zavallı Parajonk'u da düşünüyordu... Ona da bazı şeyler götürmesi lâzımdı... Marki'nin yanından ayrılıp kalabalık arasına karıştı ve sofraların birinden, kimseye göstermeden bir çörek parçası ile bir kaç armudu, etekliğinin kıvrımları arasına gizliyerek dışarıya çıktı, avluya indi... Orada, uşağı Filpo ile karşılaştı... Devrilen karuçede bırakmış olduğu mantosunu getirmişti Anjelik'e...

— Karuçe tamir edildi mi? diye sordu...

— Karanlık bastı... Bir şey yapamadık... Oradan fıçıcılar geçiyordu. Onların yardımıyla yola kadar çıkardık, sonra fıçıcıların büyük arabasına yerleştirdik, Parise yolladık... Ben de mantonuzu alıp buraya geldim...

— Matmazel dö Parajonk'u gördün mü buralarda?

Filpo, eliyle arka tarafı işaret etti:

— Şurada, fenerlerin ışığıyla aydınlanmış yerde rastladım ona. Sizin arkadaşlarınızdan birisiyle konuşuyor «Acaba Parise kadar beni de götürebilir misiniz?» diye soruyordu... O da bir arabacıyla pazarlık ediyordu... Neye karar verdiklerini duymadım...

— Zavallı!... Benim uğruma arabasından oldu... Ona bir yenisini almalıyım...

Onu daha kolay bulmak için Filpo'ya:

— Beni, oraya kadar götür, dedi... O kadar çok araba var ki, bunların arasından geçip onları bulmak çok zor...

Karuçeler, binek atları, tahtıravan'lar (*), koca meydanı doldurmuşlardı... Anjelik, uzaktan Matmazel dö Parazonk'u gördü... Filpo'nun «arkadaşlarımızdan birisi» dediği de Madam Skaron'du... Bu zavallı dul, sık sık saray çevrelerine görünür, bir gün mütevazi bir iş bulur da çektiğim sıkıntıdan kurtulurum düşüncesiyle göze girmiye çalışıyordu. Madam Parajonk'la ikisi, içinde başkalarının da bulunduğu bir kira arabasına binerken Anjelik, de onlara yetişti. Arabada bulunanlar, Madam Skaron gibi bazı düşüncelerle oraya gelip, Kralın kendilerini ertesi gün kabul edeceğini bildirmesi üzerine yerlerine dönen kimselerdi... Bu gibi kimseler, böyle fırsat ve vesilelerle ya önceden hazırladıkları istid'aları Krala sunuyor ya da Saray mensuplarından birisini orada görerek onun iltimasını istiyordu...

Kira arabası sarsıla sarsıla henüz ilerilemiye başlamıştı ki, Anjelik yetişti... Kadınların ikisi de hallerinden memnun görünüyorlardı... Saray mensupları arasına katılamamışlardı ama, bu çevreye dahil olanları en iyi tanıyanlar yine onlardı... Hattâ hepsinden tecrübeli, hepsinden çok güngörmüş, usul ve âdetlere, teşrifat icaplarına yine onlardan ziyade vâkıf bulunuyorlardı...

Biraz önce ziyafet sırasında Prens dö Konde ile başmabeyinci arasında geçen olayı, herkesten önce onlar öğrenmişti... Şehirde ve sarayda bu olayın dedikodusu kim bilir ne kadar sürecekti ve onlar, ballandıra ballandıra olayı ahbaplarına anlatacak, tefsirlerde bulunacak, bunun keyfini süreceklerdi... Anjelik, nasihatlerine pek ihtiyaç duyduğu bu iki kadını ziyaret etmiye şimdiden karar vermişti...

Oraya kadar taşıdığı yiyecek ve meyve paketini Filpo'dan alıp onlara verdi... Bu arada Filpo, gözlerinde pırıltılar:

— Markiz, diyordu... Kralın mutbağı önünden geçerken mis gibi kokular burnuma çarptı... İçerisi çok sıcak olmalı... Kaynıyan kazanlar, tencereler ne kadar çok... Her halde cennetteki yemekler de bunlardan âlâ olamaz... Ahçıların hepsi de giyimli kuşamlı... Bellerinde kılıçları bile var... Birer de kuşak sarmışlar...

Şatoya doğru yürümiye başladılar... Filpo:

— Demin Javot'u da gördüm dedi... Sizin için ayrılan yere çıkıyordu... Madam la Markiz'in dairesine...

Anjelik, şaşırmıştı:

— Benim daireme mi?

Genç kadın, hangi sartlar altında orada geceyi geçireceğini henüz öğrenmiş değildi...

— Sizin daire, bana kalırsa en üst katta...

(*) Çoğu iki adam tarafından taşınan gezinti sedyesi, sandalyesi.

Bir kolunu uzatarak, karanlıklara gömülü Şato'nun en üst katındaki hafif aydınlatılmış bir yeri gösteriyordu...

— Mösyö lö Marki'nin uşağı Viyolet'i de gördüm... Bana söyledi... Yatağı en üst katta yapmış, hazırlamış... Javot da çamaşır ve gecelikleri-nizi götürüyordu...

Saklıyan kamçıların, yer değiştiren karuçelerin ve birbirlerine seslenen seyislerin gürültüsü arasında, kendilerine yol açarak avluya girdiler... Orada perukalı, yüzleri pudralı bir sürü papazla karşılaştılar... Bunlara biraz sonra ilâhi ve şarkılar söyliyecek çocukların kalabalığı da katıldı... Başlarında ,kırmızı yüzlü, sinirli bir adam bulunuyor ve durmadan söyleniyordu:

— İşaret vermeden ağzınızı açmıyacaksınız... Alimallah şu değnekle hepinizin iflâhını keserim... Ağızlarınızı sımsıkı kapalı tutun... Burada rutubet çok... Sese en fazla tesir eden şey de rutubettir...

Anjelik, onu tanıdı... Kralın soytarısı mösyö Lülli'ydi... Pariste bir kaç defa, kendi eseri olan baleleri idare ederken onu görmüştü...

Anjelik, Filpo'ya döndü:

— Çabuk bana Javot'u bul... Bulur bulmaz da hemen buraya gönder... Bana ayrılmış odaya kadar götürsün beni... Bu koca şatoda kaybolmaktan korkuyorum...

— Mösyö lö Marki odayı göstermedi mi size?

— Ben, mösyö lö Marki'nin nerede olduğunu bile bilmiyorum...

Marki'nin, karısına karşı tutumunu Filpo biliyordu... Bir şeyler söyliyecek iken vazgeçti... Şişkin cepleri, üzerlerinden okşamıya başladı... Yine öteberi aşırmış olmalıydı ki, Anjelik'e ellerinin bu hareketiyle ceplerinin dolu olduğunu anlatmak istemişti... Bu kötü huyundan bir türlü vazgeçemiyordu... Anjelik ellerini Filpo'nun ceplerine soktu... Bir sigara tabakası, bir yüzük, iki kolye, bir dantelalı mendil çıkardı... Şu anda mutbakta çalışan kızlardan bir kaçı, çaldırdıkları şeyler için muhakkak gözyaşı döküyorlardı...

Anjelik'in kaşları çatılmıştı:

— Bunlar bir şey değil... Fakat saatlere ve altınlara sakın el uzatayım deme...

Filpo, nefrete kapılmış gibi göründü:

— Saatler mi? Pöhh!... O hayvanları hiç sevmem ben... Canlıların hali vardır onlarda... Sanki insana bakarlar, ayıplar gibi de tıkır tıkır işlerler...

Salona çıktıkları zaman, kendilerini tam bir kaynaşmanın ortasına bulmuşlardı... Anjelik, bu karışıklık içinde bile kocasıyla biraz sonra karşılacağını düşünüyordu... Onu görünce ne yapmalıydı Kızmış mı görünmeliydi? Hiç aldırış etmeyip işi, vurdumduymazlığa mı getirmeliydi? Yoksa barışmıya niyetli mi görünmeliydi?

Büyük salonların önünde durarak uzun uzun bakındı... Fakat onu göremedi...

Bir ara gözüne Madam dö Montozye ile, tanıdığı diğer kadınlar ilişti. Bunların arasındaki Madam dö Rur, Anjelik'i tanıyordu... Ona doğru yürüyerek oturdukları masada boş bir sandalyeye ilişmek istedi... Madam dö Rur, teşrifat icabı Kraliçenin arabasına binmek imtiyazında bulunanların bu masada oturabileceklerini ona hatırlattı...

Genç kadın özür dileyerek oradan ayrıldı. Başka bir masaya oturmıya da cesaret edemedi... Ve odasını arayıp bulmıya karar verdi...

İlk katta Nedim'lere ayrılmış odalar yoktu... Burası sadece Krala ve Kraliyet ailesine tahsis edilmişti... Zaten ilk katta büyük salonlardan başka yatak odası olmıya elverişli yerler bulunmıyordu. Buna karşılık Şato'nun çatı katında bir çok oda vardı... Küçük ve dar da olsa Senyörler, geceyi geçirecek bir yer buldukları için âdeta seviniyorlardı... Çatı katında bir telâş, bir hazırlık, bir yerleşme hayhuyu görülüyordu... Kimsenin kimseye bakacak hali yoktu... Uşaklar, hizmetçiler, oradan oraya koşuyor; taşıdıkları şilteleri, eşyayı, efendilerine ayrılan odalara yerleştiriyorlardı... Ellerinde şamdanlar, hanımlarına yol gösteren hizmetçiler, azar işitmemek için dikkat kesilmişler, verilen emirlerde kusur etmemiye çalışıyorlardı...

Mavi üniforması içinde Konak âmirleri Mareşaller, odaların kapılarına tebeşirle, orada yatacak olanların isimlerini yazmakla meşguldüler.

Filpo, Anjelik'in eline yapışarak, hafifçe uyardı:

— Pisssttt, bu taraftan Markiz!...

Sonra, hayrete kapılmış görünerek:

— Şey, dedi... Sizinki büyük bir yer değil... Kral'ın sarayında, böyle bir yerde ağırlanmak nasıl olur?

Anjelik'in zihnini doldurmuş lüks ve konfor hayalleri bir anda uçup gitti... O sırada Javot, yanlarına gelmişti... Heyecandan yanakları kızarmıştı...

— Her şeyi hazırladım Madam... Buyurun odanıza... Fakat... Anjelik'in önüne geçti...

Genç kadın, odaya girerken Javot'un kapıldığı telâş ve şaşkınlığı anladı...

Kocasının oda uşağı Viyolet, içerideydi...

Bu kütük gibi delikanlının Menekşe mânasına gelen adından başka ince bir tarafını bulmak kaabil değildi... Dev gibi iri, bir asker kadar neşeli, bir Parisli kadar açıkgöz olan Viyolet, kızıl saçlarıyla bir İngilizi de andırıyordu... Belki cedleri arasında XIV ve XV inci yüzyıllardaki istilâlar arasında Fransaya kadar gelmiş olan İngilizler de bulunuyordu... Ama o uşak kılığı ve kıyafeti içinde hoyrat ve kaba görünüşünden

tamamiyle sıyrılır, uysal, yumuşak, verilen emirleri süratle yerine getiren, geveze bir insan kesilirdi...

Anjelik'i karşısında görünce o da şaşırmıştı... Hattâ bozulmuştu... Çünkü bir kaç saat önce yatağından sırtlanıp kaçırdığı kadın, nasıl olmuştu da burada karşısına çıkabilmişti?

Anjelik, onun aklından geçirdiklerini okumuş gibiydi... Hırs ve hiddetle:

— Evet... Karşındaki ben'im... Çabuk yıkıl!... Gözüm görmesin seni, defol!... diye çıkıştı... Sefil!... Hizmet ettiğin Efendinin karısını neredeyse boğacaktın...

Viyolet, bir kekeleyiş içinde sözde kendini savunmıya girişti:

— Madam, Madam la Markiz... Bu benim hatam, kusurum değil... Mösyö lö Markiz, bana emretti...

— Çık dışarı diyorum sana!...

Kolunu uzatmış, kapıyı gösteriyordu... Bu kadar çıkışma Viyolet için yetmişti bile... Çökmüş, birden yıkılmıştı âdeta... Geri geri giderek kapıdan çıkarken eşikte Marki'ye çarptı...

— Ne oluyor?

Anjelik o anda kocasını en uygun şekilde karşılamasını bildi...

— Bonsuvar Filip, dedi...

Filip, kör bir bakış akıttı ona... Genç kadın, bu bakışın akabinde de kocasının yüzünde bambaşka bir ifadenin belirdiğini, gözlerinin hayretten büyüdüğünü gördü...

Filip'in bakışları kapıdaki yazıya çevrilmişti. Onda şaşkınlık, korku ve ümitsizlik uyandıran, bu yazıydı... Anjelik de elinde olmıyarak bakışlarını oraya çevirdi ...Kapıda kocasının adı yazılıydı... O kadar...

Marki, hırsla kapıyı kapattı... Sonra, yumruklarıyla duvarı döverek terler tepinmiye başladı... Bir taraftan da bağırıyordu:

— İşte sizin yüzünüzden başıma gelenler!... İşte kırılan itibarım!... İşte bana nasıl bir anlayış ve görüşle bakıldığı... Sonuç şu: **Gözden düşme**...

Filip, gittikçe kuduruyordu:

— Fakat nasıl olur bu? Nasıl olur

Anjelik, kendini tutamadı:

— Olanlar nedir?

— Kapının üzerindeki yazıyı görmüyor musunuz?

— Görüyorum!... Adınız yazılı...

— Evet!... Adım yazılı!... Adım yazılı ya!... Ama işte o kadar...

— Peki, başka ne olmasını istiyorsunuz?

— Ne mi istiyorum? Yıllardan beri Kralın maiyetinde olarak bütün seyahatlerimde kaldığım yerlerde bana yapılan şeyi istiyorum... Ama bugün hepsi uçup gitmiş, sadece bir İÇİN kelimesi kalmıştı... İÇİN!...

— İçin mi? Ne için?

Filip, dişlerini gıcırdatarak, hiddetten sapsarı kesilmiş halde:

— Sa Majestenin özel dâvetlisine karşı neden bu basit kelimeyle yetinmişler? diye homurdandı... O sadece İÇİN kelimesiyle Sa Majeste, bana karşı beslediği duygunun derecesini göstermiş...

Anjelik, kocasının bu mânasız hiddeti karşısında neredeyse kahkahalarla gülecekti... Kendini güç tutuyordu...

— Neden bu meseleye takıldınız? Niçin bu iş size bu kadar tesir etti, diye konuştu... Unutulmuştur da fazla bir şeyler yazılmamıştır. Sa Majeste'nin size karşı sevgi ve güveni geniştir... Hadi canım, aldırmayın bunlara Filip!... Hem size bu gece, yatak odasına şamdan getirme vazifesini tevcih etmedi mi?

— Hayır... O işi de başkasına verdi... İşte bir örnek daha... Gözden düştüm, bunu iyi biliyorum... Fakat bütün bunlara siz sebep oldunuz!...

Filip bağıra bağıra konuşuyordu... Herkes odalarından dışarıya fırlamıştı...

Bitişik odadan çıkıp gelmiş olan dük dö Gramon:

— Eşiniz çok haklı Marki, diye araya girdi... Hem Sa Majeste, size sebebini de izah etti şamdan götürme vazifesinin... «Dük dö Buyyon'u bu işle şereflendiriyorsam bunun sebebi sadece, onun gönlünü almak içindir... Çünkü mösyö lö Prens, onun yerine kahvaltımı getirmek vazifesini üzerine almıştı» demedi mi yüzünüze karşı?.

Filip, ümitsizlik içinde tekrar kapıyı yumruklamıya başladı... Bir taraftan da bağıra bağıra:

— Ama niçin? Niçin? Olmaz bu, diyordu... Hep bu şıllığın yüzünden işte...

Anjelik de bağırdı:

— Neden benim yüzümden oluyormuş?

— Çünkü dâvetlerini ihmal etmekle Kralın canını sıkıyorsunuz, daima geç kalıyorsunuz... İhmal ediyorsunuz...

Anjelik hırstan boğulacak hale gelmişti...

— Bir de beni böyle ithama kalkışıyorsunuz demek? Bunlara sebep olan siz değil misiniz? Arabalarımı, atlarımı alıp götüren siz...

Filip, soğuk bir davranışla onun sözünü kesti:

— Yeter artık!...

Ve elini kaldırdı...

Anjelik, bir anda gözlerinin önünde şamdanlardaki mumların titrek ışıklarını parça parça uçar halde gördü... Yüzünde müthiş bir tokat şaklamıştı... Canacısı tesiriyle, tokadın şakladığı yeri avucuyla uğuşturdu...

Dük dö Granon:

— Bu kadar sert ve insafsız olmayın Marki, diyordu...

Tokat, Anjelik'e çok ağır gelmişti... Uşakların, hizmetçilerin ve sa-

ray mensuplarının karşısında böylesine bir hakarete şimdiye kadar uğramamıştı... Bu ne korkunç, bu ne utandırıcı, insanı yerlerin dibine sokan bir sahneydi...

Utançtan kıpkırmızı kesilmiş halde, ikisi de birer köşeye sinmiş duran Javot'la Filpo'ya baktı...

Filip, tam bir umursamazlık içinde:

— İşte böyle, dedi... Gidin yatın!... Nerede isterseniz, kimle yatarsanız yatınız!...

Dük dö Gramon, yine araya girdi...

— Marki... Marki... Kabalık etmeyin!...

Filip, hepsinin yüzüne kapıyı sert bir vuruşla kapatırken:

— Her erkek evinin hâkimidir, diye bağırdı...

Anjelik; ardından gülüşler dedikodular bırakarak oradan sıvışmıya hazırlanırken koluna birisi yapıştı...

Marki dö La Valyer:

— Madam, diyordu... Versay'da hiç bir kadın, kocanızın demin size verdiği yetkiye nail olamamıştır... Koluma giriniz ve şu kaba adamın davranışı karşısında lûtfen misafirim olmayı kabul ediniz...

Anjelik, silkinerek kurtuldu...

— Rica ederim, Mösyö...

Bir an önce oradan kaçıp uzaklaşmak istiyordu... Merdivenlerden inerken güç zaptettiği gözyaşlarını artık tutamadı... Kendi kendine:

«Ahmağın ta kendisi... Hem öyle bir ahmak ki, büyük bir Senyör havasına bürünmüş görünen koca bir budala... Hem de tehlikeli bir budala...»

Bu tehlikeli budala sözünü kullanıyordu ama, öyle birisine kendi isteğiyle bağlanmamış mıydı Öyle bir adamı koca olarak istememiş miydi? Şimdiye kadar ondan ,bir kocanın karısına karşı göstereceği anlayışı görmemişti... Bu adamla, ilerisi için bir ümit de yoktu... Anjelik, kocasını nasıl yola getirebileceğini düşünüyor ve çareler araştırıyordu... Onu nasıl yumuşatmalıydı? Kocasının Krala karşı bağlılığını hatırladı o anda... İşte Anjelik, bu noktadan hareket ederse muvaffak olurdu... Evet, Kralı, kendisine bağlamak ,onu müttefik hale getirmek, sarayda bir vazife alabilmekti... Anjelik, gayesine böylece erişebilirdi... Filip, sarayın icapları karşısında boyun eğmekten başka bir şey yapamazdı... Sonra da yavaş yavaş Filip'i Kralın gözünden düşürmek... İyi ama Anjelik'in umduğu, beklediği saadet bu mu olacaktı? Halbuki o, daha Niyöl'deyken neler kurmuş, neler düşünmüştü? Bunlar çok acı gerçeklerdi... Filip'le evlendikten sonra hayalleri kırılmış, ümitleri kaybolmuştu...

Bir ara güzelliğinden, sevimliliğinden şüpheye kapıldı... Bir kadın olarak kocasını büyülüyecek, kendisini ona bağlattıracak vasıflarda değil

miydi yoksa? Karar verdiği mücadeleye, sonuna kadar devam edebilecek miydi Genç kadın kendi zaafını biliyordu. Zayıf tarafı sadece sevmek'ti... Fakat bu kuvvetli duygusu ona fenalıklar getirmişti... Bu düşünceler arasında ilerilerken bembeyaz iki elin, kendisine doğru uzatılmış olduğunu gördü... Birisi:

— Ey Leydi Makbet, silip bir türlü çıkaramadığınız leke nedir? diyordu... Anjelik, Marki dö Lozön'ü sesinden tanıdı...

Marki, ellerine doğru eğildi:

— Fakat işlediğiniz cinayetin kanları nerede? Elleriniz buz gibi... Bu merdiven başında, bu kuvvetli hava cereyanı ortasında ne yapıyorsunuz?

— Bilmiyorum... Hiç bir şey bilmiyorum...

— Gözleriniz ıslak... Gözyaşları ha... Böyle güzel gözlere, hiç gözyaşı yakışır mı? Affedilmez bir şey bu... O halde gelin bana...

Genç kadınlardan ibaret bir gurup, hayret dolu bir sevinçle onu karşıladı. Aralarında Madam dö Montespan da bulunuyordu...

— Mösyö dö Lozön, biz de sizi arıyorduk... Acıyın bize canım!...

— İşte, kalbimde yepyeni merhamet hislerinin uyanmasına sebep olacak sözler... Sizlere nasıl hizmet edebilirim?

— Nasıl mı hizmet edeceksiniz? Kolay bu... Bizi barındırınız bu gece... Civardaki köyde Kralın size yaptırdığı yere götürün... Burada, Kraliçenin yattığı yere bitişik kıyı köşelerde bile bize yatacak yer yok...

— Ama siz hepiniz Kraliçenin, Madam dü Rur'un ve Madam Artinyi'nin şeref kızları değil misiniz?

— Evet... Fakat bize ayrılan oda ressamlar tarafından altüst edilmiş... Jüpiter'le Merkür'ün resimlerini yapıyorlar tavana... Ortalık karmakarışık... İlâhların oradan bizi kovmasını mı bekliyelim?

— Peki... Peki... Üzülmeyin... Hepinizi otelime götürürüm...

Birlikte dışarıya çıktılar... Ortalık, civardaki ormanın kokusuyla dolu, koyu bir sisle kaplanmıştı...

Lozön, uşaklarından birisini çağırdı, bir fener istedi ve gurubun önüne geçerek onlara yol gösterdi... Biraz yürüdüler ve bir taş yığıntısının önünde Dük, durdu...

— İşte burası!...

— Burası mı? Burada, beyaz taş yığıntısından başka bir şey yok ki...

— İyi ya!... Kral, bana bir saray yaptırmıya karar verdi... Temeli bile daha atılmadı...

Atenais dö Montespan, kızmıştı...

— Fena bir şaka yaptınız bize... Soğuktan ve rutubetten kemiklerimiz sızlamıya başladı... Buralarda ne işimiz var?

Pegilen de:

— Dikkat edin, diyordu... Çukura düşmek tehlikesi de var... Önünüze iyi bakın... Yer yer açılmış çukurlardan birine giriverir ayağınız...

Madam dö Montespan, yamru yumru yollarda hırsla yürürken ayaklarını taşlara çarpıyor, canı yandıkça da içinden lânetler okuyordu...

Önünden geçen Marki dö La Valyeri'in haline de gülüyordu Lozön... Ona da takılmaktan kendini alamadı...

— Kral, çoktan soyunmıya başladı... Ona geceliğini yetiştiremiyeceksiniz...

Marki dö Pegilen ,onları, nezaket icabı, misafiri olmıya bile dâvet etmeden bırakmış, yanlarından ayrılmış ve çoktan, şatonun üst katında yatacağı odaya bile gitmişti...

Dört genç kadın, arkalarında Javot olduğu halde tekrar şatonun tavanarasına çıktılar... Madam dö Montespanın görüşüne nazaran orası tahta kaplamalarla kaplı geniş bir bölmeden farklı bir yer değildi...

Kapıların üzerindeki yazıları gözden geçire geçire nihayet üstünde «Marki Pegilen dö Lozön için» kelimeleri yazılı kapıyı buldular...

Madam dö Montespan bir iç geçirdikten sonra:

— Şu Pegilen çok mutlu insan, dedi... Bunca budalalıklarına rağmen Kral, hâlâ ona iltifat ediyor... Bu kadarla da kalmıyor bir Nedim muamelesi gösteriyor... Doğrusu buna hayret ediyorum...

Madam dü Rur:

— Öyle ama Kral, iki büyük meziyeti için onu seviyor, mükâfatlandırıyor... Bir defa son derece zeki... Sonra ne bileyim, bir kadın onunla tanışmıya görsün... Başka bir erkek uğrunda onu terkedemiyor...

Pegilen'in odasında baskına uğrayıp, hizmetçisinin giydirmeye uğraştığı ve vücudunun güzel hiç bir tarafını gizlemiyen tül kadar ince geceliği içinde onlarla karşılaşan genç ve güzel Madam dö Roklor da, Pegilen'in kadınlar üzerindeki tesirini, orada bulunuşuyla âdeta teyid ediyordu... Genç kadın, önce şaşırıp utanmış, sonra kendini toplıyarak işi şakaya boğmak istemişti...

— Madem ki Mösyö Lozön, dostlarını açıkta bırakmamak için hepsine yer göstermek nezaketini esirgemedi... Bana da bir yer buldu işte...

Madam dü Rur, karşılaştığı bu sahneden o kadar memnun olmuştu ki... Böylelikle ortada dolaşıp duran dedikoduların bir gerçeği ifade ettiği anlaşılmış oluyordu... Artık Madam dö Roklor'un, Pegilen'in metresi olduğunda hiç şüphe kalmamıştı...

Oda oldukça genişti ve orman tarafına açılan bir penceresi vardı. Uşaklar karyolaları hazırlıyorlardı... Bu yüzden içeride pek geniş yer kalmamıştı. Neyse ki oda, sıcaktı... Şöminede, kulağı okşıyan çıtırdılar-

la yanan kıpkızıl bir kütük vardı... Hepsi içeriye doluştuktan sonra dolaşacak yer kalmadı...

— Madam dö Montespan, ıslak ayakkabılarını çıkarırken:

— Bırakalım artık şu Pegilen'in lâfını, diyordu...

Ayakkabılarından sonra çoraplarını da çıkararak katladı, Öteki kadınlar da öyle yaptılar... Ve dördü de döşeme üzerine oturarak eteklikleri altından, çıplak ayaklarını şömineye doğru uzattılar...

Atenais:

— Şöyle nar gibi kızarmış, kıtır kıtır birer gevrek yesek nasıl olur? dedi...

Hemen hizmetçi kızı mutbağa kadar gönderdiler... Biraz sonra bir sepet dolusu taze gevrek taşıyan ahçı yamağıyla döndü... Hepsi alıp yemeğe başladılar... Madam d'Artinyi, bir aralık ipekli örgüden yapılmış çantasından iskambil destesini çıkarıp ortaya attı... Madam dü Rur'a:

— Oynar mısınız? diye sordu...

— Memnuniyetle...

— Siz Atenais?...

— Metelik bile yok bende... Dün akşam Madam dö Kreki'de bütün paralarım gitti...

Anjelik ise teklife yanaşmadı... Madam dö Montespan'la konuşmak istiyordu... Fakat Madam d'Artinyi ısrar ediyor «parti için dört kişi olmak lâzım» diyordu... Nihayet çaresiz kalınca, onlara mutbaktan gevrek getirmiş olan acemi aşçı tamağına döndü:

— Gel bakalım... Sen gir oyuna...

Taşralı hömücük, utanarak:

— Şey!... Ben oyun bilmem ki, diye ezilip büzülüyordu...

Kontes, bu sefer:

— Öyleyse senin namına da ben oynarım, dedi...

— Benim kumarda kaybedecek param yok Madam...

Madam d'Artinyi, çantasını açtı. Çıkardığı para kesesini uşağın önüne attı:

— Al bakalım, dedi... Oyuna başlamak için yetecek kadar para var... Artık kapa çeneni de gel şuraya... Ben, verdiğim bu parayı biraz sonra çıkarırım, merak etme...

Biraz sonra yanlarına, beraberinde bir Jantiyom olduğu halde Mösyö Lozön geldi... Bu asılzade, oyuna uşağın yerine geçti... Mösyö dö Lozön'la Madam dö Roklor, yatağa girdiler... Üstlerine örtüyü çektikten sonra da kimse, artık onlarla meşgul olmadı...

Anjelik, sıcak gevrekleri yerken Filip'i düşünüyordu... Onu nasıl yola getirmeli, nasıl yenmeliydi ya da onun yapacağı kötülüklerden nasıl kurtulmalıydı?

Şu koca halk filozofu Tahtabacak'ın nasihatleri gelmişti şimdi ak-

lına... Anjelik o sıralarda eşkiya Kalambröden'e metreslik ederken, yine böyle zor durumda kalmış ve Tahtabacak'dan akıl istemişti... «Sakın onun tahakkümü altına düşme... Bu, senin ölmün olur» demişti...

Fakat bir haydut, bir eşkiya olan Kalambröden'le şu ince, zarif ve yakışıklı Marki, hiç kıyaslanabilir miydi? Genç kadın, bu sonuncuyu, eşkiyadan daha müthiş, daha tehlikeli buluyordu... Gün gelecekti, elindeki bütün servet ve imkânlar, atlarını ve arabalarını bugün zaptettiği gibi Filip'in eline geçecekti... Anjelik'i nasıl yıldırmak, nasıl ezmek lâzımgeldiğini Filip, çok iyi biliyordu. Ya çocuklarından ya da hürriyetinden edecekti onu... Oğulları Florimon'la Kantor'a işkenceler yapıp inletirse Anjelik, bu hallere nasıl katlanacaktı?... Çocuklar, kendilerini savunacak çağda ve kudrette değillerdi... Çok şükür ki, iki çocuk Montlu'da muhafaza altındaydılar... Orada bakılıyorlardı... Annesinin kanını taşıyan akranlarıyla tarlalarda koşup oynıyarak Puvatu'nun saf havasını ciğerlerine dolduruyorlardı... Çocuklarının geleceği ve kaderleri, Anjelik için şimdilik bir endişe olmaktan uzaktı. Versay'da, saray mensuplarının çevresinde geçirdiği bu ilk gecede bu derece korkuya kapılmasını da bir taraftan manasız buluyordu...

Şömindeki sıcaklık, dayanılmaz hale gelmişti... Javot'a, büyük paketi getirmesini söyledi...

İçinden, o devirde şöminelerin karşısına gerilerek ateşin hararetini kesmek için kullanılan parşömenden yapılmış iki perde çıkardı... Bunlardan birisini Madam dö Montespan'a verdi... Birer küçük paravana vazifesi gören bu perdeler o kadar güzel şeylerdi ki, Madam dö Montespan üzerlerindeki süslere hayran kaldı... Deriden yapılmış küçük hödüç'ten Anjelik, zarif ve tertipli bir kadına geceleyeceği yerde lâzım olacak şeyleri de ayrıca çıkarıp ortaya koydu... Bunlar arasında fildişinden işlenmiş bir şamdan, mumlar, bunların mahfazaları, iğneler, oval biçimde iki küçük ve bir büyük tuvalet aynası, incecik bir gecelik, üzerleri işlemeli üç tarak ve bir saç fırçası bulunuyordu... Hepsi değerli şeylerdi...

— Bu kutu, sıcak denizlerde yaşıyan bir kamplumbağanın kabuğundan yapılmış ve incilerle, mercanlarla, altınlarla süslenmiştir, diyordu Anjelik... Yakından bakınız... Ne sığır boynuzundan ne de merkep tırnağından yapılmıştır... Kuyumcum onu çok mükemmel işliyerek bu hale getirdi... Üzerinde emeği çoktur...

Markiz dö Montespan, hayranlıkla:

— Ah!... dedi... Görüyorum... Ne güzel, ne kıymetli şeyler... Bu kadar cici şeylere sahip olmak için neler vermezdim ki... Fakat kumar borcumu kapatmak için bütün mücevherlerimi rehine koydum... Yoksa bu akşam Versay'da görünebilir miydim? Mösyö dö Vantadur'dan bir pistol borç aldım... Beni bekliyecek... Çok zarif ve kibar adamdır...

— Ama nasıl olur? Siz, Kraliçenin hizmetinde değil misiniz? Bu şerefli tevcih, her şeye değmez mi? Her şey buna feda edilmez mi?

— Şeref bunun neresinde kuzum?... Pöh!... Şu halde görünebilmek için tam iki bin lira harcadım... Tuvaletler yaptırdım... Mösyö Lüli'nin bestelediği Orfe Bale'sinde dansetmek için hazırlandım... Bir peri kızı rolündeydim. Kral da oradaydı tabii... Bale'yi benimle dansederek o açtı... Bansörad, eleştirmesinden bundan bahsetti... Şair Lore de, bu konuyu ele aldı...

Anjelik:

— Umumiyetle, Kralın size karşı olan dikkatinden bahsediliyor, dedi...

Üzerinde uyandırdığı intibalara kıyasla Anjelik, Madam dö Montespanı, her bakımdan oldukça hafif ve mutedil buluyordu. Onun, kendisininkine yakın güzelliğine; cür'etli, pek parlak tavırlarına ve söz söyleme kaabiliyetine gıpta ediyordu.. İkisi de güzeller yetiştirmiş Puatu'lu temiz bir soydandı.. Hazır cevap oluşuna, âni buluşlarına rağmen Anjelik, Atenais'in yanında kendini ondan aşağı hissettiği için susmayı uygun görüyordu.. O da genç Markiz gibi güzel ve tesirli konuşmasıyla çevresindekileri hemen teshir ediyordu. Fakat onun ifade kudretine şaşmamak mümkün değildi... Zarif buluşlarla süsleyip yumuşattığı tatlı bir uslûpla akıp giden belâgati, bir Tanrıvergisi saymak da lâzımdı.. Ailece hep böyleydiler.. Hattâ ailenin konuşma dillerindeki bu özellikten **Mortemart Lisanı** diye bahsedilirdi. Madam dö Montespan'ın kız kardeşleri Madam dö Tiyajn ve Fontervol Kadın Manastırının başrahibesi pek güzel bir kadın olan Mari Madlen, erkek kardeşleri dük dö Vivon, bu tanrıvergisinden nasip almış insanlardı.. Konuştukları sırada onları dinliyenler hepsindeki belâgat kudreti karşısında korkuya kapılırlardı.

Mortemar dö Roşşuar ailesi de geniş ve büyük bir soydu... Kendi ailesinin armasını taşımaktan gurur ve iftihar duymuş Anjelik dö Sanse, geçmişi hatırladıkça gözlerinin önünde Puatu'daki en büyük evlerden biri canlanırdı... Daha o zamanlar İngiltere Kralı Edvar, bir kızını Montemarlı bir senyöre vermişti. Böylece de Kral ve Ana Kraliçe, şimdiki dük dö Vivon'un vaftiz babası ve annesi olmuş bulunuyorlardı...

Madam dö Montespan'ın şahane mavi gözlerinde, bu soyun çılgın gururunu belirten onların şu vecizesini okumak mümkündü:

Denizler daha yaratılmadan
Roşşuar dalgaları taşıyordu...

Asaletine rağmen oldukça fakirane sayılacak şekilde eski bir karuçeyle Parise gelmiş ve evlendiğinden beri parasızlık yüzünden çekmediği sıkıntı kalmamıştı.

Sanıldığından çok mağrur ve çok hassas olan genç kadının ne gibi şartlar içinde bulunduğunu, ne gözyaşları döktüğünü Anjelik, herkesten daha iyi biliyordu... Onunla tanıştıktan sonra kaç defa, ömründe göremiyeceği miktarda parayı borç olarak vermiş, karşılığında bir teşekkür bile duymamıştı... Anjelik'i bu yardımlara iten âmil, Montespan'ları mecburiyet altında bırakmış olma zevkiydi.

Anjelik bazan, onunla arasındaki bu garip dostluk üzerinde düşüncelere dalıyor ve bu dostluktan vazgeçmesinin kendisi için hayırlı olacağı hükmüne varıyordu... Fakat onu cezbeden, Montespan'ın canlılığı ve su götürmez başarılarıydı... Anjelik, başarılı olanlara daima yönelme eğilimindeydi... Atenais de bunlardan biriydi... Onda denizler gibi coşup taşan bir ihtiras vardı... Bu sebeple ters bir cereyana karşı koymaya çalışmaktansa tekneyi, suların akışına terketmek daha iyiydi... Atenais'e gelince: Anjelik gibi ticarî işlerinden ötürü sağlam bir servete sahip, aynı zamanda cömert birisiyle dostluk münasebetlerini devam ettirmesi, lehindeydi ve böyle davranmakla da isabet etmiş oluyordu... Sonra Anjelik, güzel olmakla beraber, onun için bir gölge teşkil etmiyordu...

Madam dö Montespanın bu akşam kederli görünen yüzü, arkadaşının Kral hakkındaki bir imasiyle değişti, endişe ifadesi gevşedi... Daima pırıl pırıl fakat dudağının köşesinde bir fenalık düşündüğüne delâlet eden o hain çizgiyi belirten gülüşüyle:

— Kraliçeyle matmazel dö La Valyer arasında gebelik yarışması var galiba, dedi... Gebeliği, birisi bitiriyor, öteki başlıyor... Kralın ilgisini çekmek için zaman, pek uygun görünüyor... Oh... Anjelik!... Beni, neler düşündürmiye, neler söyletmiye sürüklüyorsunuz!. Kral, beni metres edinmek istese, utançtan yerlerin dibine geçer ve çok iyi bir kadın olan Kraliçenin karşısına çıkamam...

Anjelik, şu fazilet taslayışa aldanmadı... Bununla beraber Atenais'i; Kralın mahremiyetine girmiş yada girmiye hevesli kadınlardan ayıran bir çekingenlik, sofuluk sayılacak bir taraf da vardı... Havai Montespan, kilise âyinlerini ihmal etmez, Kraliçe de onun bu gayretlerinden hoşnud görünürdü...

Anjelik gülerek:

— Hatırlıyor musunuz, dedi... Fransuvaz Skaron'la birlikte, falcı Movuvazen'e gitmiştik... Siz falcıdan, zannedersem Krala kendinizi sevdirmiye muvaffak olup olamıyacağınızı sordunuz ve neticeyi öğrenmek istediniz...

Markiz, kendi kaprisleriyle alay eden kimselerin daşranışı içinde:

— Gülünecek şey, dedi. Bir defa, Majestenin peşinde koşanlar arasında hiç ismim geçmiş değildir... Ben, saray çevresinde yükselme ça-

relerini araştırıyorum... Falcının bize söyledikleri saçmasapan şeylerdi...

— Kralın, üçümüzü de seveceğini...

— Fransuvaz'ı bile...

— Fransuvaz'ın falı, hepimizinkinden parlak çıkmıştı... Onun için Oh... Pardon... İyi hatırlıyorum: Falcı, «Kralla evlenecek» demişti...

Üçü de içten gelen neşeyle gülüştü.

— Fransuvaz Skaron, Fransa Kraliçesi ha!...

Oyuna dalmış olanlar, onların neşesiyle ilgilenmiyorlardı... Kazananlar, paraları önlerine çekiyor, sonra çantalarına indiriyorlardı...

Anjelik, şömineye bir kütük daha attı... Sonra dedikoduyu sürdürmek için:

— Fransuvaz'ı bu akşam gördüm, dedi... Versay'dan ayrılıyordu... Uzun müddet beklemiş ve bir netice alamamış olmalıydı ki, boynu bükük hem de düşünceliydi... Krala bir arzuhal takdimi için gitmiş olacağını sanıyorum... Zavallı Fransuvaz...

— Bu arzuhalleriyle, bu istirhamnameleriyle pek sıkıcı oldu... Hem bunları üstüste sunmak hevesiyle de pek ileriye gidiyor... Salı günü de Senjermen'deydi... Kral, açıkça ona sırt çevirdi... Dük dö sent Eryan'a söylediklerini ben duydum... «Ne zaman peşimi bırakacak » diyordu...

— Çok şükür ki, bu sözler o zavallının kulağına gitmedi...

— Kulağına gitmiş olsa da bir tesiri olmaz... Fransuvaz'ı iyi tanırım... İsrar eder, yine gider ve istirhamnamelerini sunmıya kalkışır... İki yıldan beri bu, böyle... Sık sık Versayda görünüyor. Ona o kadar alışıldı ki, kimse ilgilenmiyor... Onu Senjermen'li Versay'lı, Fontenblö'lü bir döşemeci sanmaları pek yakındır...

— Göze girmek, dikkati çekmek için bu da bir usul... Sonra Fransuvazın güzel gözleri, insanda okşama arzusu uyandıran bir teni ve dünyanın en güzel yuvarlak şekilleri var...

— Biraz esmer... Siz de öyle bulmıyor musunuz onu? Fakat onun bir kendini kabul ettirme tarafı var ki, bence kuvvetlidir... Mütevazı bir iş verilebilir kendisine, buna lâyıktır da... Ender rastlanacak, iyi terbiye görmüş bir kadındır... Aynı zamanda da yumuşak...

Anjelik, kendi kendine:

— Evet, dedi... Yumuşak... Fukaralığının öğrettiği bir yumuşaklık...

Atenais dö Montespan, bu eski pansiyon arkadaşını övmek için, hiç kimse hakkında söylemediği sözleri söylemişti... Sonra birden içini çekti:

— Ah ne kadar bedbahtım, dedi... Düşünün bir kere!. Aynı zamanda atlarımın eğerlerini de yapan ve bugün bana güzel bir binek arabası hazırlıyan araba döşemecisine 1800 lira borçluyum... Döşemelerdeki derilerin ne kadar pahalı olduklarını biliyor musunuz? Masraftan kaçın-

madım, muhteşem ve güzel görünsün diye... Sırmalı işlemeler ne kadar gözalıydı... Deri, işletmiş bir kumaş haline geldi... Gerçekten bir hârika...

— 1800 lira...

— Oh!. Büyük bir borç değil... Hem ne var? Mösyö Gober'o biraz daha beklemesi için rica ederim... Terzi, mobilyacı, kuyumcu nasıl bekliyorlarsa o da bir süre daha bekliyiverir... Benim o tahammül edilmez kocamın mârifeti de tuz biber ekti bu borcun üstüne... Çoktandır üç salkımlı bir çift elmas küpe istiyordum... Gitmiş, bunu sipariş etmiş... Yarın parayı göndermezsem, kuyumcu da küpeleri yollamaz... Şu kocamın, işlerime burnunu sokması doğru mu? Zaten o, her işi altüst etmek için yaratılmış bir adamdır... Kocaların böylesi ne duyulmuş ne de görülmüştür... Servetini idare konusunda âciz mi âciz... Kumara çok düşkün... Onu makul olmıya kaç defa davet ettim... Nuh diyor, peygamber demiyor... Sonumu çok kötü görüyorum... Ben de halama döneceğim... O da fülus'u ahmere muhtaç kaldı... Zavallı kadın... Belgard'ı tanırsınız hepiniz... Düşes Belgard, halam... Kocası müthiş kıskanıyor... Koca kaç yaşında biliyor musunuz? Tam 75..... Öteki de 55... Kadını satosuna kapatmış, en küçük ihtiyacıyla bile ilgilenmiyor... Zavallı kadın, yatak çarşaflarını kesip biçip kendisine giyecek yapıyor... İşte benim sonum da böyle olacak...

Kocası Filip'in attığı tokat izi yanağından hâlâ silinmemiş olan Anjelik, Madam dö Montespan'ın bu sözlerini hiç de içacıcı bulmadı... Yüzünü bir hüzün ifadesi kaplamış görünüyordu... Onun bu hali, Madam dö Montespan'ın pek hoşuna gitmişti...

— Niye öyle kara düşüncelere kendinizi kaptırdınız güzelim, dedi... Siz, benim gibi değilsiniz ki... Filip'i, karı-kocalık münasebetlerinden doğan sevgiden daha kuvvetli bağlarla kendinize bağlamışsınız... Söylentilere göre, Filip servetinize darı ekecek... Siz de, ticarî kazançtan elde ettiğiniz serveti, dilediği gibi onun har vurup harman savurmasına göz yumuyormuşsunuz...

Anjelik'in tek emeli sarayda Markiz dü Plesi-Belyer olarak tanınmak ve bu ünvanıyla itibar görmekti... Madam dö Montespanın, servetiyle ve ticarî işleriyle ilgilenmesi, kinayeli sözler söylemesi onu sinirlendirmişti... Hırsını belli eden bir ifade içinde:

— Bunlarla ilgilenmiyorsunuz da, kocamın beni bir şatoya kapatmasına müsaade edip etmiyeceğimi neden sormuyorsunuz? Neden böyle bir ihtimalle meşgul olmuyorsunuz Bu kötü ihtimalin, gerçekleşip kocam tarafından bana karşı uygulanması halinde, neler kaybedeceğinizi niçin düşünmüyorsunuz? Eğer uyanık bir kadınsanız, bunları önlemiye

bakınız. Sarayda bana bir yer verilmesine delâlet ediniz... Meselâ üstesinden gelebileceğim münhal bir iş...

Atenais, işin imkânsızlığını belirten bir hareketle kollarını kaldırdı.

— Yavrucuğum, dedi... Ne söylüyorsunuz? Kolay bir iş mi sarayda münhal bir vazifeye yerleşmek? Bugün paralı olanlar bile sarayda bir yer açılmasını dörtgözle bekliyorlar... Münhallerin isteklisi kum gibi... Bir yer boşalır boşalmaz da, kapanın elinde kalıyor...

— Ama siz, bu imkânsızlıklara rağmen Kraliçenin nedimesi mevkiine geçtiniz... Bunu becerdiniz...

— Bizzat Kral beğenip seçti beni... Matmazel dö La Valyer'in evine bazen gelirdi... Nüktelerim hoşuna gider, gülerdi... Kral, karısını pek sever... Kraliçeyi eğlendirebileceğimi düşünerek beni onun nedimeliğine getirdi... Bu mevkie geçmemi o kadar istiyordu ki, duyulmamış bir ücreti tahsis edecek kadar da cömert davrandı. Şunu anlamanız lâzım: Siz, bir koruyucu bulmalısınız kendinize... Kral gibi bir koruyucu da elbette zor bulunur... Düşünün bir kere güzelim... Aklınıza, sizi koruyacak bir isim gelmiyor mu? Şayet gelmiyorsa, böyle birisini siz icat etmelisiniz... Ya da bunu gerçekleştirecek bir vesile... Buluşunuzu Krala arzetmeniz şart... Yüksek Meclis, bu buluşu gözden geçirir, inceler... Parlamento da bunu kabul ederse mesele yok, saraya girebilirsiniz..

— Karışık ve güç işler... Bir şey icad etmek dediniz... Neyi kasdediyorsunuz bu sözle?

— Ne bileyim ben... Biraz kafanızı çalıştırın, yeter... Bakın bu konuda size yeni bir misal vereyim... Matmazel dö La Valyer'in kâhyası Lak; Versay yakınlarında, Mödon'dan Senklod ve Şanyi dolaylarına kadar uzanan geniş ve boş araziyi hatırlamış... Lak, Düşesin oda uşağı Kolen'le aralarında anlaşıp birleşerek arazinin beher dönümü için alınan çok az verginin bağışlanmasını istirham ettiler. Fikir çok parlaktı... Çünkü Kral o yerleri beğenmiş ve seçmişti. Bu yüzden arazi çok kıymet kazandı. Satın almak istiyenler fazlalaştı... Şimdi, işi kavrıyabildiniz mi? Kral, Matmazel dö La Valyer tarafından kendisine intikal ettirilen bu müracaatı kabul etti... Meclis de iradeyi tescil ve tasdik etmek zorunda kaldı... Kral, Matmazel dö La Valyer'in hatırını kırmaz, onun her dediğini yerine getirir. Sonunda ne oldu? Diye düşünmeyin hiç... O beğenmediğiniz iki basit adam elde ettikleri bu imtiyaz sayesinde küplerini doldurduktan başka sırtlarını da saraya dayadılar..

Zaten bizim Gözde'nin âdetidir. Uşaklarını nimetlere boğar, onları korur... Onların müracaatlarına hiçbir zaman hayır dediği duyulmamıştır... Fakat Kral, bu ricacı güruhundan, artık usanç getirmiye başladı... Bunların başında Gözde'sinin erkek kardeşi olan Marki geliyor. Arzuhal kaleme alma san'atında Marki bir kutuptur... Onunla konuşabilirsiniz.

Memnuniyetle size akıl verir, tavsiyelerde bulunur... Hem sanırsam sizin için yabancı da sayılmaz... Tanışıyorsunuz galiba... O zamana kadar da sizi Kraliçeye takdim etmek fırsatını bulurum. Onunla konuşursunuz. Dikkatini çekebilmeniz çok muhtemel...

Anjelik, sevinçle:

— Yapın bunu bana, dedi... Ben de size, araba döşemecisine olan borçlarınızı ödemeniz için istediğiniz kadar para veririm...

Markiz dö Montespan, bu vaad karşısında âdeta mest olmuştu... Memnuniyetini gizliyemedi...

— Peki, dedi... Siz bir melek'siniz vallâhi... Bana, çok arzuladığım bir Papağan da bulabilirsiniz... Evet şu sizin alış-verişte bulunduğunuz sıcak ülkelerde yaşıyan o büyük kuşlardan... Hani kırmızı, yeşil tüyleri var... Oh!. Rüyalarıma giren o güzel papağanı.

VI

Şafak söküyordu... Madam dö Montespan, esnedi ve gerindi... Uzanıp da sereserpe yatmıya imkân vermiyecek, dar, rahatsız, konfordan uzak bir yerde Anjelik'le bütün gece gevezelik etmişler ve şöyle uzanıp da rahatça yatamamışlardı...

Şöminenin önüne çekilmiş duran tencere, hafiften fıkırdıyordu... Madam d'Atinyi bir köşede kıvrılmıştı... Madam dö Ruvr, oyun partisine kattığı genç erkekle yanyana, bir köşeye çömelmişler, aralarında hafif sesle konuşuyorlardı... Konuşmalar aşk'la ilgili değildi... Kupkuru hesap ve menfaat kokan sözlerdi... Harç... Hisse... Hesap fazlası gibi şeyler...

Arkada, çekili perdelerin gerisindeki büyük yatakta uykuya doyamamış iki vücudun, esneme ve gerinmeler arasında bir taraftan öteye dönüp durdukları işitiliyordu ...Bu sesleri biraz sonra, sevişmelerde daima geçen tatlı mırıltılar takip etti...

Atenas:

— Kalkıp da aşağı kata insem iyi olacak, dedi... Kraliçe, neredeyse Nedimelerini çağırır... Kilisede yapılacak âyine giderken kendisine refakat için yanına ilk giren ben olmalıyım... Geliyor musunuz siz de Anjelik?

Genç kadın, tereddüd eder göründü...

— Bilmem ki... Kraliçeye görünmek, takdim edilmek için uygun bir vakit midir?

— Kraliçeye hemen takdim edilecek değilsiniz... Kiliseden dönüşü bekliyeceğim... Siz, Kraliçenin geçeceği bir yerde duracaksınız... Onu, en iyi şekilde görebileceğiniz bir yerde... Bu, sandığınız kadar kolay bir iş değil güzelim... Gelin aşağıya benimle... Size, Kraliçenin dairesinden geçilen ve kendisini süsleyip hazırlıyacak olan kızların bekledikleri yı-

kanma yerini göstereceğim... Orada Kraliçenin saçlarını kurularlar, tararlar, giydirirler ve tuvaletini yaparlar... Aynı zamanda kızlar da Kraliçenin karşısına çıkabilecek şekilde orada hazırlanır ve süslenirler... Şey... Sizin bu av kıyafetinden başka, giyeceğiniz yok mu kuzum?

— Var... Var ama, tuvaletlerimin ve öte berimin içinde bulunduğu Hurç, burada değil... Benim küçük uşağı bulup kocama yollamam lâzım...

— Siz, şimdilik şöylesine bir şey giyiniz üzerinize... Kral, kilisede yapılacak âyinden sonra Ricacı'ları kabul eder, sonra da Nâzırlarıyla çalışmıya çekilir... Bu akşam sanırsam eğlenceler de olacak... Komedi ve küçük bale... En güzel mücevherlerinizi takıp takıştırmış olarak görünmelisiniz... Şimdi, gelin benimle...

Odadan çıkılınca Şatonun içindeki dondurucu soğuk ve rutubet hemen hissediliyordu... Madam dö Montespan, çıplak omuzlarında duyduğu dondurucu hava cereyanına aldırış etmiyerek merdivenlerden iniyordu... Anjelik:

— Üşümüyor musunuz diye sordu...

Markiz, üşümesine önem vermediğini belirten bir hareket yaptı... Onda, saray mensuplarının katlanmak zorunda kaldıkları türlü ağır şartlara karşı bir alışkanlık, bir karşı koyma kaabiliyeti vardı... Saray mensupları nelere katlanmıyorlardı? Isıtılmamış buz gibi salonlarda, çıplak denilecek bir kıyafet içinde saatlerce ayakta beklemek: Törenlerde mumların nefesi tıkıyan isli ve ağır havasını teneffüs ederek buram buram ter dökmek, sonra tehlikeli hava cereyanlarına maruz kalmak, inciler küçük kıymetli taşlarla işlenmiş ağırlıklarıyla omuzları çökerten tuvaletleri saatlerce üzerinde taşımak gibi mecburiyetlere o da, saray mensupları gibi alışık ve dayanıklıydı... Saray mensupları, hallerinden hiç şikâyet etmezler, en ağır şartlar içinde bulunurlarken yine gülümsemesini bilirler, hallerinden memnun görünmiye çalışırlardı... Böyle davranmıya hepsi mecburdu. Çünkü, onlarda aranılan en belli başlı meziyet de, her şeye tahammüldü... Ardı arkası kesilmiyen eğlence gecelerinde yorulduğunu belli etmemek, yaşadığı heyecanları ve bunların doğurduğu ruh sarsıntılarını dışa aksettirmemek, eza ve cefaya tahammüllü görünmek hepsinin başlıca vazifelerindendi... Hattâ onlar, o kadar alışmışlardı ki, kendilerinde böyle bir sabır ve tahammül olduğundan bile habersizdiler... Esasen ihtişamlı bir yaşantının sürüp gidebilmesi, bu çevreye dahil ve bu yaşantıyı sürdüren kimselerin sağlam, yorulmak bilmez insanlar olmalarına bağlıydı...

Birbirinden güzel, çok kıymetli ve iyi dikilmiş mantoları olduğu

halde Anjelik, bunlardan ancak velur saten ve gözlerinin rengiyle uygun bir görünüş arzeden maviye kaçan yeşil renkli mantosunu üzerine alabilmişti... Mantonun arkasındaki kapüşon, istediği zaman kendini gizlemek için başa geçirilip yüzünü örtebiliyordu...

Madam dö Montespan onu, ziyafet salonuna girilecek yerde bıraktı. Ellerinde gönderli baltalar bulunan İsviçreli muhafızlar koridorda, mermer heykellerin hareketsizliği içinde, dimdik nöbet bekliyorlardı... Şu sessizlik ve hareketsizlik, koca sarayın henüz uyanmıya başladığını anlatıyordu... Salonların loşluğu, yavaş yavaş günün ilk ışıklarıyla silinip uçuyor, aydınlığa boğuluyordu... Karanlığa gömülü dehlizler, avlular; hazineler gizliyen efsanedeki manzaraların ıssız ve korkunç görünüşünden yeni sıyrılıyordu...

Şamdanlardan çoğu sönmüştü...

Kraliçenin nedimesi, hafif bir fısıltı içinde:

— Sizi, burada bırakıyorum, dedi... Şurada kadınlar için bir giyinme odası var... Orada oturur ve beklersiniz... Kralın uyanışında hazır bulunmakla vazifeli erkân, neredeyse sökün eder... Sa Majeste, erkencidir'ler. Biraz sonra kendilerini görürüz...

Anjelik, açtığı kapıyı:

— Oh!. Affedersiniz, diyerek hemen kapattı...

O kadar küçücük bir yere, bir sediri nasıl olmuş da yerleştirebilmişlerdi!. Hem de çırılçıplak, birbirleriyle sevişen bir çiftin rahatça üzerinde yatabildikleri bir divan'ı... Öyle açık saçık bir sahneyle karşılaşacağı Anjelik'in hiç aklına gelir miydi? Bu şaşkınlıktan sıyrıldıktan sonra da Madam Subiz'in bu kadar güzel göğüslere sahip olmasına şaşmaktan kendini alamadı... Madam Subiz'in o daracık yerde, divan üstünde çırılçıplak halde sevişiği adam elbette kocası Mösyö Subiz değildi... Versay'da iffet ve namus, herkes tarafından ayrı bir telâkkiye uğrıyan mefhumlardı... Evliler arasında karı-kocanın karşılıklı sadakati ise tamamiyle gülünç ve hattâ hiç effedilmiyecek budalalıktan bir şey sayılmıyordu... Bir defa nikâh tescil edilip, taraflar imzalarını attıktan sonra karı-koca arasında serbest bir yaşantı başlıyor, ne kocalar karılarıyla, nede kadınlar kocalarıyla ilgileniyorlardı...

Kapıyı açıp da karşılaştığı sahneden sonra genç kadına bir ürküntü geldi. Bundan ötürü başka kapıları açmıya niyetli görünmüyordu... Bomboş koca salonlarda dolaşmaktan başka çare yoktu...

İyonyalıların stilinde yapılmış ve İyonya salonu diye anılan ilk salon önünde durdu... Yarı loşluğa gömülü salonda uzun sütunlar, birer beyaz görüntü içinde göze çarpıyordu... Sütün başlıklarındaki oymalar, motifler insana hayranlık veriyordu... Hele avizeler ne kadar muh-

teşemdi... Hepsi, mağaralardaki sarkıtların tabii ve pırıltılı görünüşleriyle göz alıyordu...

Anjelik, yürüdü... Büyük bahçeye açılan pencerelerden birinin mermer payandalarına yaslanarak, tam bir mahmurluk içindeymiş gibi sisler altında, göz alabildiğine uzanıp giden, yemyeşil bir halıdan farksız çimenle kaplı bahçeyi seyre koyuldu... Sisler içinde ağaçlar, morumtırak gölgeler halinde seçilebiliyordu... Büyük bahçenin muntazam tarhlarla bölünmüş ve zevkle yapılarak tabii bir görünüş vermesine çalışılmış sun'î gölgelerinde kuğular, nazlı bir akış içinde gidip geliyorlardı...

— Neler hayal ediyorsunuz böyle Markiz?

Bir fısıltı halinde arkasından akseden bu sesle irkilen Anjelik, dönüp baktı... Görünürde kimse yoktu... Ona öyle geldi ki, biraz ilerisindeki mermer heykel, canlanmış, dile gelmiş ve demin duyduğu sözleri söylemişti...

— Neler hayal ediyorsunuz Markiz?

— Kim!. Ama kim söylüyor bunları!.

— Kim olacak Ben... Apollon... Güzellik tanrısı!. Bu erken saatte size hizmetten şeref duyacak Tanrı...

— .....

— Hava, çok soğuk değil mi? Ama sizin mantonuz var üzerinizde... Ben ise çırılçıplak... Heykellere giyecek yakışmaz...

Anjelik, tam bir şaşkınlığa kapılmıştı... Dönüp tekrar arkasına baktı... Yine kimseyi göremedi... Sadece heykelin dibinde renkli elbiseler görünüyordu... Eğilip, bunlara elini uzattı... Fakat o anda bunların altından bir şey, ok gibi yukarıya fırladı... Ve yüzünü örten kapüşonu kaldırıverdi...

Anjelik, tam bir hayret içinde bağırdı:

— Barkarol!.

— Evet Melekler Markiz'i... Barkarol... Size arz-ı hizmet için karşınızda...

Kraliçenin cücesi, derin bir reveransla, Anjelik'in önünde eğiliyordu... Ancak yedi yaşındaki bir çocuk boyunda olan ,bu çarpık-çurpuk görünüşlü cüce, yüzünün sevimli haliyle, vücut kusurlarını herkese unutturuyordu... Başında, altından yapılmış minimini çıngıraklarla süslü, kırmızı bir külâh vardı. Kırmızı satenden yapılmış daracık yeleği, kolkapakları dantelâlarla süslenmiş gömleği ve elindeki oyuncak kadar küçük kılıcıyla durmuş, Anjelik'e bakıyordu...

Onu görmiyeli hayli zaman olmuştu... Şimdi karşısında, yerden bitercesine birdenbire çıkıp duran Barkarol'da Anjelik, bir başka hava, bir asilzade görünüşü farkediyordu...

Barkarol, halinden memnun:

— Öyle değil miyim... Diye sordu... Söyleyiniz bana, öyle değil miyim? Şu halimle ben, yakışıklı senyönlerle boy ölçüşemez miyim? Ah... Bir de iyi kalpli Kraliçemiz bana fötr bir şapka taşıma imtiyazını bağışlasa da şu çıngıraklı kırmızı külâhtan kurtulsam... Fakat o, İspanyada bütün dalkavukların, benimkisi gibi kırmızı külâhlar giydiklerini söylüyor... Bu külâhla daha hoş oluyormuşum... Bunda ısrar ediyor... Ona da hak vermeli hani... Zavallı ne yapsın? Vatan hasretini bu şekilde gideriyor, böylelikle avunuyor... Beni bu kıyafette göremeyip, başımdaki çıngırakların sesini işitmese bir üzülüyor, bir kedere kapılıyor ki... Ben ve iki arkadaşım, çok şükür bir bakıma, hiç umulmıyacak, kudretli bir müttefik'e sahibiz... Bu da Kral'ın ta kendisi... Bizlere hiç tahammülü yok. Yanında bulunduğumuz sırada, Kraliçeyi ziyarete gelirse ilk işi, bizleri kapı dışarı etmek, koğmak oluyor... Hem de bastonla kovalıyarak... Başlarımızdaki külâhlarda bulunan çıngırakları durmadan sallayıp rahatsızlık vererek kendimizi kurtarıyoruz elinden... Ama bizler de intikamımızı almıyor değiliz ondan... Kralın mahrem münasebetlere girişmesini bekliyor ve bunları kolluyoruz... Bir defa da o iş başladı mı, hepimiz, çıngıraklarımızı alabildiğine, durmadan sallıyoruz... Kopan kıyameti bir düşünün... Bunları duyan insanda ne heves ne arzu kalır... Bu fena bir şey ama kasden yapıyoruz... Çıngıraklardan bir an önce kurtulalım diye... Kraliçe de nihayet işi anlamış görünüyor... Sanırsam yakında bizlere bu dertten kurtulma imtiyazını bağışlıyacak...

— Hangi dertten?

Barkarol, gözleri fıldır, fıldır.

— Su belâlı çıngıraklardan, dedi... O zaman başlarımıza, senyörler gibi birer peruka takabileceğiz... Peruka taşıma imtiyazı anladınız mı?

— Artık o zaman, kendini beğenmiş bir insan kesilirsiniz mösyö Barkarol...

Cüce bu sözlere:

— Arzum, yükselip, insanlar arasına karışmakta... Bunun çarelerini araştırıyorum, demekle yetindi...

— Seni tekrar gördüğüme çok memnunum Barkarol... Konuşalım biraz...

— Söhretinize halel gelmesinden korkmuyor musunuz Ya başbaşa konuşurken yakalanırsak... Ya buna kızan kocanız, beni düello'ya davet ederse?

— Sen de bir kılıç taşıyorsun...

— Öyle ya... Mesele yürekli olmakta... Ben de öyleyim... Vız gelir bana ötesi... Simdi size aşkımı ilân edeceğim güzel Markiz... Fakat dikkatli olalım... Buradan gelip geçenler olabilir... Onlar, benim ateşli sözlerimi işitmesinler de, şu bahçenin güzelliğine karşı hayran-

lık duygularımızı belirttiğimizi sansınlar... Siz, bahçeyi, pencereden seyreder görünün. Ben de şuracıkta aşkımı ilâna başlarım...

Hızlı hızlı yürüdü, pencerenin önüne geldi ve küçük çocukların yaptıkları gibi burnunu cama dayadı...

— Zemin ve zaman nasıl? Uygun mu?... Pek sanmıyorum... Siz, güzel bir kadın, bir Markiz... Karşısında da eğri büğrü bir adam... Ona aşkını ilân ediyor...

— Pek yabancı sayılmayız, dedi Anjelik... Ona yaklaşıp bir elini de cüccnin omuzuna koyarak... Eski hatıralar var aramızda... Bu hatıralar bizi birleştiriyor...

Daha hafif bir sesle ilâve etti:

— İstesek bile unutamayız...

Yükselen güneş, sisi dağıtıyordu... Berrak bir gün geçeceği belliydi... İlkbaharın tatlı ve ışıklı günlerine benziyen bir gün... Üzerlerindeki sis tabakasından sıyrılan tabiatın bütün güzellikleri, kendi gerçek renkleriyle beliriyorlardı... Bahçıvanlar; ânlerinde el arabaları, ellerinde çapalar görürdüler... Kalabalık bir kafile halinde olmalarına rağmen bu koca bahçe içinde bir avuç insan kadar görünüyorlardı...

Barkarol, alçak bir sesle:

— Kraliçemiz bazen endişeye kapılıyor, dedi. Beni merak ediyor... Bütün bir gün beni görmediği oluyor... Pek sevdiği cüccsi, nerelere sıvışmış olabilir? Nereye sıvışmış olacak... Paris'e... Bir başka majesteye tâzim ve hürmetlerini arzetmiye gidiyor ki, bu majeste, yani Bataklıklar ve Dilenciler Kralı Tahta Got, koca Kösr, uyruklarının kendisini ihmal etmesine hiç gelmez... Oh!. Melekler Markizi, onun koca çanağını, sadakalardan toplanmış, kavun kadar büyük, para keseleriyle dolduracak kaabiliyette bizim gibi uyruklar şimdi nerede? Öyle sanıyorum ki, Tahta Got, beni çok sever...

Anjelik:

— Beni de... Beni de O, çok sever, dedi...

Genç kadın, onu hayalinde canlandırdı...

İnce yün kumaştan elbise giymiş, maskeli güzel Markiz dü Plesi-Belyer'in, onu ziyaret maksadiyle ekseriya Sendöni'nin dış mahallelerine kadar uzıyan gezintilerinden kim şüphelenebilirdi? Ve her hafta, eski sefalet yılları arkadaşlarından seçip evinde kullandığı hizmetçilerle oraya sepetler dolusu iyi şarap, av etleri ve kızartmalar yolladığını kim tahmin ederdi?

Barkarol, mırıltı halinde yine:

— Hiç bir şeyden korkma Melekler Markizi, dedi... Bizler, sır saklamasını bilen kişileriz... Şunu da unutma: Bizlerle oldukça asla yal-

nız kalmıyacaksın, tehlikelere sürüklenmiyeceksin... Hattâ burada bile...

Önlerinde açılmış muhteşem dekoru kucaklarcasına kısacık kollarını iki yana açarak teminat verdi:

— Burada!. Herkesin yapayalnız sayıldığı, daimî bir tehdid altında bulunduğu burada, Kralın sarayında bile...

Esnemelerini, kollarındaki dantel kolkapaklarıyla gizlemiye çalışan saray mensuplarının öncüleri ortada görünmiye başladılar... Çizmelerinin tahta topukları, yürüdükleri mermer zemin üzerinde tok akisler çıkarıyordu... Onların ardından odun taşıyan uşaklar sökün etti... Koca şömineleri bunlarla dolduracaklardı... Şimdiden bazısı tutuşturulmuştu..

— «Yaşıyok» gecikmedi... İşte, tam vaktinde geliyor...

Anjelik, kukuletalı bir pelerine bürünmüş, yaşı belirsiz bir kadının, önünden geçtiğini gördü... Jantiyomlar; önlerinden geçerken bu yaşlı kadını, eğilip selâmlıyorlardı. Fakat kadın, kendisine gösterilen saygıyı görmezlikten geliyor, çevresindekilere aldırış etmeden yürüyüp gidiyordu... Kimseyi umursamıyan, gururlu bir hali vardı...

— Nereye gidiyor acaba?

— Kralın yanına... Madam Hamlen... Kralın dadısı... Kral, uyanır uyanmaz, yanına kimse girmeden bu kadın, odaya girme imtiyazını elinde tutar. Her sabah Kralın yatak perdelerini o açar, onu yatağından kucaklayıp kaldırarak iyi uyuyup uyumadığını, keyfinin yerinde olup olmadığını sorar... Kralla kısa bir görüşmede bulunur... Ve çekilir... Bu adet, Kralın çocukluğundan beri sürüp gider... «Yaşıyok» lâkabı, onun kaç yaşında olduğunu kimsenin bilmeyişi yüzünden açıkça kullanılamıyan bir sıfattır. O çıkıncıya kadar, yatak odasının kapısı önünde bir sürü insan, içeriye girme sıralarının gelmesini beklerler... Dadı dışarıya çıkmadıkça da kimse içeriye giremez... Madam Hamlen, odadan çıkınca ortadan kaybolur... Artık ertesi gün Kral, uykudan kalkıncıya kadar kimse onu göremez... Sarayın neresine çekilir, nerede oturur? Bunları bilen yoktur. Bütün Kardinaller, Nâzırlar, Prensler, Dalkavuklar, Mabeyinciler; her sabah Kralı ilk görme şerefine erişen ve Paris'in kenar mahallelerinden geldiği bilinen bu gösterişsiz kadına âdeta dişbilerler, onu kıskanırlar...

Kral, uykudan kalkıyordu...

Dadı, odadan çıktıktan sonra, törenlerde giydikleri elbiselerini giyinmiş, bukleli perukaları başlarında ve sivri uçlu şapkaları ellerinde, üç doktor huzura girdiler... Ayrı ayrı her birisi, Zatı Şahane'nin nab-

zını saydı, sıhhatini sordular... Aralarında Lâtince bazı sözler teati ettikten sonra odadan çıktılar...

Onlardan sonra ilk girenler, prensler oldu...

Kral, karşısında eğilmiş duran prensler önünde yatağından çıktı... Başmabeyinci, yatak odası işlerine bakan uşağın elinden aldığı ropdöşambr'ı, krala giydirdi... Kral, çoraplarının giydirilmesi şerefini başkalarından esirgemiş, kendisi giyiyordu... Bundan sonra asilzadelerden birisi çömelerek konçları, çorap askılarına iliştirdi... Giyeceği gömleği Kral'a vermek vazifesi, Kraliyetin en yüksek rütbeli asilzadesine aitti... Uykudan kalkışın ikinci faslı diye adlandırılan ve sırf yüksek rütbeli kişilerin hizmet görmelerine tahsis edilen gömlek giydirme işi de törenlerde görülen şatafatlı hareketler içinde tamamlandı... Bundan sonra vazifeli ve imtiyazlı asilzadeler; Krala; kolkapaklarını takması için sundular... Üçüncü fasılda ise hiçbir nokta atlanmadan, usul ve erkâniyle Krala Redengotu giydirildi... Esvapçıbaşı da nihayet, kendisine bahşedilmiş olan imtiyazını kullanarak Kralın dantelâlı önlüğünü itina ile giydirdi... Hünerli parmaklarının bir iki hareketiyle de düzeltip iyice oturttu... Dördüncü fasılda devlet adamlarına düşen işler kalıyordu... Beşincide sefirler, altıncıda kırmızı ve mor renkli tören cüppelerini giymiş kardinaller, piskoposlar, Kralın huzuruna girdiler... Kralın yatak odası arda arda girenlerle dolmuş, içeride adım atacak yer kalmamıştı... Zat-ı Şahane, her yeni gelen grupu selâmlıyor, maazeretleri dolayısiyle bu yataktan kalkma töreninde bulunmıyanları derhal farkedip, niçin gelmediklerini soruyordu... Kral, konuşmalar arasında, karşısındakilere kurnazca bazı sorular yönelterek, kulağına çarpak dedikoduların akisleri hakkında bilgiler edinmiye çalışıyordu... Kendisine nükteli ve yerinde cevap verenler olursa, yüzünde bir memnunluk ifadesi beliriyordu... Versay Cenneti'nin mutlu kulları sayılan o asiller de; bu ihtişamın, bu altın yaldızlarla süslü kapıların ardında kalan zavallı insanları hatırlıyarak, içinde yüzdükleri saadete şükrederek, karşılarında; ropdöşambr'ını giymiş duran Krallarını hayranlıkla seyrediyorlardı..

VII

Anjelik, önünden akıp geçen bu mutlu ve Hristiyan dininin Aziz saydığı fânilerden farksız insanlara dalıp kalmıştı...

Kralla Kraliçenin kiliseye geçişlerinde hazır bulunmak üzere oraya gelmiş yüksek çevreye mensup kadınlardan birisi, Anjelik'in arkasından gülerek:

— Bizler, dedi... Istırap çekmek için azaba mahkûm edilmiş ruhlarız...

Marki dü Plesi-Belyer, ikinci gurupla beraber içeriye girmişti...

Anjelik, Kralın yatak odasına onun girişini gözleriyle görüp emin olabilmek için bekledi...

Sonra, merdivenlere sarılarak şatonun üst katına, susamçiçeği pudrası kokusuna karışmış sönmüş mum kokularıyla kaplı tavan arasına çıktı, karmakarışık halde bulunan koridorlardan geçerek kocası için tahsis edilmiş odayı güçlükle buldu...

Marki'nin uşağı Viyolet, bir şarkı mırıldanıyor, bir taraftan da Efendisinin kılıncını parlatıyordu... Madam la Markiz'in giyinmek üzere oraya geldiğini anlayınca işini bıraktı, korsesinin bağlarını çekip sıkıştırmak için yanına geldiyse de Anjelik, hışunetle onu kapı dışarı etti... Genç kadının daha iyi giyinmek için hizmetçisi Javot'u çağırtıp ağır elbiselerini getirtmesine vakti yoktu... Hemen hazırlanıp kendine çeki düzen verdikten sonra tekrar aşağıya koştu ve kilseden dönen Kraliçenin maiyet alayının geçişine yetişti... Kraliçenin burnu, bütün gece ağlamaktan kıpkırmızı kesilmişti... Bu kırmızılığı örtmek için fazla pudra kullanmış olmasına rağmen yine de belli oluyordu... Yakınlarına Kralın, gece yatağına gelmemiş olmasından üzgün olduğunu fısıldıyordu... Bunun için gece sabaha kadar gözyaşı dökmüştü... Kral «bir saatciğini bile» ondan esirgemişti. Halbuki böyle yaptığı pek enderdi. Ne yapar Kraliçeyi ihmal etmez, onun yatağına gelir, mahrem yakınlıkta bulunmasa bile hiç olmazsa geceyi onun yanında uyumakla geçirirdi... Fakat bu sefer matmazel dö La Valyer, o günkü av partisinde kırmızı av elbisesi içinde ve mitolojideki Av Tanrıçelerini andıran amazon kıyafetinde görünmüş ve Kralın aklına girmişti...

Kraliçenin maiyet alayı, matmazel dö La Valyer'inkiyle karşılaştı. Onlar da kiliseden çıkmış, dönüyorlardı... Kraliçe Mari-Terez, heyecandan titriyen dudaklarını hafifçe diliyle ıslattı... Gözde, önünden geçerken saygılarını arzetmek maksadiyle zarif bir reveransla önünde eğilmişti... Doğrulunca da Anjelik, onun mavi gözlerinde bir korku, bir yenilgenin ifadesini okudu... Versay artık, bu av perisini tutmuyordu... Anjelik, onun partiyi kaybetmek üzere olduğu kanaatine vardı... Matmazel dö La Valyer, Versay'da av kovalıyan bir mâbude değil, fakat bunun aksine rakibelerin ortadan silip bir av'dan, bir dişi geyikten başka bir şey değildi... Hem de onun düşmanları ve rakibeleri korkunç ve çok tehlikeli kimselerdi... Bunlara bakıp bir hükme varmış olan Anjelik, Kraliçe Mari-Terez'in gözdeden korkmasını mânasız buldu...

Bir süre sonra Kral da Kiliseden çıktı, Hasbahçe'ye doğru yürüdü... Bu arada Sa Majesteye; bahçenin demir parmaklıklı kapıları arkasında bekleşen sıracalı'ların şifaya kavuşmaları için ellerin kendisine değdirmek istedikleri bildirildi. Sıracalılar, Krala dokunmada, hastalıklarına iyi gelecek ve onları şifaya kavuşturacak bir hassa, mucize

umuyorlardı... Kral XIV. Lui'de o zavallıların arzusunu reddedemezdi... Ancak bu, pek uzun sürmiyecek bir merasimle yerine getirilecekti... Daha sonra ise Kral, ricacıları Diyana salonunda kabul edecekti...

O sırada bir genç adam, kalabalığı yarark Anjelik'in yanına geldi:

— Sa Majeste, Madam dü Plesi-Belyere'e şu hususu hatırlatıyorlar: Yarın, çok erkenden Av Partisinde hazır bulunacaksınız...

Anjelik, heyecan içinde:

— Majestelerine minnet ve saygılarımı arzederim. İradelerine uyarak yarın erkenden hazır bulunacağım... Ancak ölüm, beni bu iltifattan yoksun bırakabilir...

— Sa Majeste sizden bu kadarını istemiyorlar... Ancak, bir engel çıkar da gelemezseniz, bunun sebebini öğrenmek istiyorlar.

— Emrederler... Böyle bir şey olursa kendilerine bilgi vermekle şeref duyacağım Mösyö Luvuva... Siz, mösyö Luvuva'sınız değil mi?

— Evet efendim...

— Sizinle görüşmek istiyorum... Acaba mümkün mü?

Luvuva, hiç beklemediği bu teklif karşısında şaşırmış göründü... Sonra da Madam dü Plesi-Belyer, koridorda beklemek zahmetine katlanırlarsa, Kral, dairesine çekildikten sonra bir fırsatını bulup geleceğini ve o zaman konuşabileceklerini söyledi...

— Peki, burada beklerim sizi mösyö Luvuva... Herhalde siz, Kral hazretlerine, yarınki av partisine behemehal geleceğimi lûtfen arzediniz...

Anjelik, o anda, kulağının dibinde Filip'in sesini duydu:

— Hayır Madam... Gidemiyeceksiniz!. Bir kadın, kocasına itaat zorundadır. Saray çevresindekilerin arasında boy göstermenize hiç bir zaman müsaade etmiş değilim. Size emir veriyorum... Dönün ve hemen Paris'e gidiniz...

Anjelik, alçak bir sesle:

— Filip, siz mânasız adamın birisisiniz, dedi... Benim Sarayda görünmem, sizin lehinizedir... Hem beni ne hakla menediyorsunuz?

— Bana karşı cansıkıcı davranışlarda bulunmanızın verdiği hakla.

— Çocukça şeyler bunlar Filip... Bırakınız beni...

Hemen Versay'dan ayrılmanız şartıyla...

Ayrılmıyacağım...

Yarın bu av partisinde bulunmıyacaksınız...

Bulunacağım!.

Luvuva, onların tartışmasını işitmemişti... Çünkü Kralın yanına hemen dönmek için Anjelik'ten hemen ayrılmıştı... Karı-kocanın yanlarında bulunanlar saşkın bakışlarla onları süzüyorlardı. Karı-koca arasındaki tartışma, ileride ne dedikoduların sermayesi olacaktı! Bunun için,

onların tartışmasını kaçırmamış ve hepsi kulak kesilmişlerdi...

Onlara çok yakın bulunan Gözde'nin erkek kardeşi Marki dö La Valyer de alaycı bir ifade içinde tartışmanın tek kelimesini anlatmamıya çalışır görünüyordu... Anjelik, daha fazla gülünç olmamak için:

— Peki!. Gitmiyeceğim... Keselim bu konuyu Filip, diyerek tartışmaya son verdi... «Sarayda resmî bir vazifem olsa, doğrudan doğruya Krala bağlı bulunur ve bu gibi nahoş olaylarla karşılaşmam» diye içinden söyleniyordu... Fakat böyle resmî bir vazifeyi nasıl elde etmeliydi? Duvuva ile konuşurken bu mesele aklına gelmiş ve onunla hususi bir görüşme yapmak istemişti...

İş ve ticaret hayatına atıldıktan sonra daha iyi düşünebiliyordu... Luvuva'nın kişiliğinden faydalanabilirdi... Sarayda nüfuzu büyüktü. Aynı zamanda iyi bir politikacı ve ticaret alanında da tanınmış bir kimseydi... Liyon ve Grenobl arasındaki posta arabalarının işletilmesini o üzerine almıştı... Onu, bugünkü kadar yakından ne görmüş ne de tanımıştı... Luvuva'nın bu derece genç olabileceğini de bu yüzden, hiç düşünmemişti... Luvuva hakkındaki bilgisi, onun; Devlet Nâzırı ve yüksek meclis üyesi Tölye'nin oğlu olduğundan ibaretti...

Anjelik, ona babasının da himayesini sağlıyacak bir teklifte bulunacak ve karşılığında ne gibi fedakârlıklara katlanması icap ediyorsa bunlardan kaçınmıyacaktı...

Marki dö La Valyer de onu bucak bucak arıyordu... Anjelik, önce saklandı, sonra karşısına çıktı...

Marki dö La Valyer'in becerdiği işlerden, Saray ve çevresindekileri iyi tanıdığından bahsetmişlerdi... Anjelik, ona akıl danışabilir, ondan yol yordam öğrenebilirdi...

Marki, yanına gelir gelmez:

— Dünkü gecikmenizden dolayı Kral, size fazla kızmadı sanırsam, dedi...

Anjelik «O halde bana sokulmak isteyişinizin sebebi ne ?» diye sormayı aklından geçirdiyse de, şimdilik bunu uygun bulmadı... Marki'ye, fikrini açıkladı...

Hiç de umduğu karşılığı görememişti Marki'den... Sarayda bir yere yerleşmek emelinde olduğunu açıklar açıklamaz Marki, gülmüş, hattâ ona acır görünmüştü... Sonra da:

— Ah zavallı yavrum, demişti... Makul olun biraz... İstediğiniz şey nedir, biliyor musunuz? Düşünsenize bir kere... Sarayda en önemsiz bir işe geçmek istiyenler o kadar çok ki... En az on kişi, böyle bir yerin açılmasını dörtgözle bekliyor... Evet en az kişi... Hem de bunları öldürmek şartiyle ancak arzunuza kavuşabilirsiniz... Kimse, kaptığı yerden ayrılmak istemiyor... Meselâ Kralın oda hizmetlerini ilgilendiren bir vazifeye geçmek için sıra bekliyenler arasında avuç dolusu para

ödemiye hazır olanlar var... Siz, Luvr'da bu gibi işlerin parayla satın alınıp, devrolunduklarını bilmiyorsunuz...

— Yani?...

— Yanisi şu: Böyle bir yeri parayla satın alan birisi bile o yeri ancak üç ay kadar elinde tutabiliyor... Bu müddet sonunda aynı mevki, yeniden arttırmıya konuluyor... Bu hallerden Kral da hiç memnun değil... Çünkü ikide bir karşısına yepyeni simalar çıkıyor... Kral, tevcih edeceği işlerin ehil kimseler elinde bulunmasını istiyor... Size garip bir misâl vereyim: Kral, şahsî hizmetlerine bakan başhizmetkârına üç aylık devre sonunda, işini yeniden satın alabilmesi hakkını tanımıştır... Tabiî ona, lüzumlu parayı üç ayda bir Kral veriyor... Bunun için Bontan'ı kıskanmıyan, ona dişbilemiyen yok...

— Aman Allahım!. Akıl alacak şey değil bu karışık işler... Kral bu gibi şeyleri istese önliyemez mi?

— Şunu hatırlayınız: Herkesi memnun etmesi lâzım..

Marki, bu sözleri, böyle işlere taraftar olmadığını belirten bir tavır içinde söylemişti...

— Peki siz? Siz nasıl başarıyorsunuz?... Nasıl hakkından geliyorsunuz bu işlerin? Herkes, sizin sağlam bir mevkide olduğunuzu söylüyor... Hem sağlam hem de gıpta edilecek derecede refah sağlıyan işinize, mevkiinize nasıl devam edebiliyor, mevkiinizi nasıl elde tutabiliyorsunuz?

— Mübalâğa ediyorlar... Anlattıkları kadar değil... Kraliyet yaverliği sayılır işim... Rütbem de küçük... Aldığım para ise, az... Bu vazifeyi sırf, saray mensupları arasında bulunabilmem için yapıyorum. Gerçekleştirmek istediğim şahsî bazı fikirlerim olmasa, bir gün bile durmam ayrılırım...

Yanından geçen birisini kolundan tutup durdurmak için Anjelik'le konuşmasını yarıda kesti... Sonra, o adama:

— Mahkûm edildiler mi? diye sordu...

— Evet...

— Çark işkencesine mi?

— Hem çark, hem de kafa kesilmek cezasına...

Genç Marki, yüzünde bir sevinç belirtisi, Anjelik'e döndü:

— Tamam, dedi... İhtisasım olan işlerden biri... Biliyor musunuz? Ben, mirasçısı bulunmıyan mülklerle meşgul olurum... Siz, bu işin ne olduğunu bilemezsiniz...

— Ben, çok şeylerle uğraştım ama şunu da açıklayayım ki...

— İzah edeyim... Tab'a-i Şahaneden birisi, idam cezasına mahkûm edilirse, değeri ne olursa olsun bütün mal ve mülkü, Hükümdara intikal eder... Kral, bu suretle kendi emrine geçen mal ve mülkten, dilediği kimseyi istifade ettirir. Demin istisasım diye bahis konusu ettiğim iş.

fırsat kollayıp, kimse bir talepte bulunmadan bu gibi mal ve mülkten faydalandırılmaklığımı Kral'dan istirham etmektir. Kral, beni reddetmez. Böyle bir bağışta bulunmakla Kralın ne kaybı olur? Hiç... Son olarak Şartr Hâkim Vekili'nin duruşmalarını izledim... Hırsızlık ve bir sürü cinayetle itham ediliyordu... Mahkeme sona erdi... Biraz önce sizin de duyduğunuz gibi, suç ortağı ile birlikte idama mahkûm edildiler... Kafaları koparılarak öldürülecekler... Benim için çok iyi bir iş

Ellerini uğuşturdu:

— Sabahtan beri bu haberi bekleyip duruyordum... Onun için Sıracalılar'ın Kral'a elsürme töreninde bulunmadım... Kral, benim orada bulunmadığımın farkında olmamıştır... Töreni ihmal edebilirim ama, bu haberi öğrenmeği ihmal edemezdim... Onların malları, mülkleri çok... Önceden müracaatımı yaptım... Bunlardan faydalanma hakkının bana bağışlanmasını rica ettim... Bundan başka kârlı bir iş daha var... Kont Rötofor'un işi... Bir Fransız... İngiltere Kralının hizmetindeyken Tanca'da öldürüldü... Onun mirasına konmak için hazırlıklara girişebilirim şimdiden... Çünkü Fransada oturan yabancıların mirası, bunların ölümünden sonra Fransa Kralına rücu eder.

— Peki, bu Fransızın, İngiliz olduğunu nasıl isbat edeceksiniz?

— İşi yoluna koyacağım... Aklıma daima iyi bir fikir gelir... Bu konuda pek verimliyimdir... Güzelim, sizi yalnız bırakıyorum... Zira Kral, neredeyse bahçeden döner, gecikmiyeyim...

Anjelik, içinden «Bu yakışıklı senyör pek hünerli» dedi... «Fakat tıpkı vahşi kediler gibi davranıyor ve leş kargalarının sevincini duyuyor...»

Genç kadın, Luvuva'nın yanına doğru geldiğini gördü... Anjelik'i bir reveransla selâmladıktan sonra alçak sesle:

— Özür dilerim, dedi... Sizi yine bekleteceğim... Kral, bir ricacı Gurubunu da kabul etmek zorunda kaldı... Ben de bulunmalıyım... Bundan sonra çalışmava çekilirler... O zaman ben de sizinle görüşmek serefine ererim...

Anjelik, Kralın çalışma kudretine, bitip tükenmek bilmiyen enerjisine şaşıyor ve onu takdir ediyordu... Gece üçte yatağa girebilmişti... Sabahleyin altıda uyanmış ve hemen günlük işlerine koyulmuştu...

Luvuva, yanından ayrıldıktan sonra, tuhaf görünüş ve giyinişte bir genç adamın yanına sokuldu... İkisi, hızlı adımlarla Kralın çalışma odasına doğru yürüdüler... Kapıya yaklaştıkları sırada öne geçmek konusunda aralarında tartışmıya benzer kısa bir görüşme oldu...

— Kral Hazretleri acele beni çağırdılar... Önce huzura ben girmeliyim...

— Biliyorum sayın Mareşal... Ancak, sizden önce bir başkasının sırası...

52 yaşında sert bir asker olan Türen, bu karşı koymaya sinirlendi ve benzi sarardı...

— O halde Kral hazretleri, ne zaman arzu ederlerse beni çağırırlar...

Bunları söyledikten sonra da sert adımlarla yürüdü, kalabalığın arasına karıştı...

Bir tesadüf eseri, orada bulunan Marki dö La Valyer, bu sahneyi kahkahalarla karsılamıştı... Anjelik, koca Maresal'ın, sarfettiği sözlerden dolayı tevkifine emir verilmesine şaşmıştı... Onun kapıldığı hayrete Marki, gülüyordu:

— Bunda şaşacak ne var? Hükümdarımız aleyhinde sözler söylemesi affedilir bir kusur mudur... Ama siz, bu gibi işlerden anlamazsınız. Neticede bir Taşralısınız...

— Peki, koca bir Mareşal'ın imtiyazları olamaz mı? Niçin ona engel oldular?

— Fakat bu, Mareşal'ın Kral aleyhinde sözler söylemesi için bir sebep değildir ki... Ona, ben de hak veriyorum... Ordunun başında bulunan bir kumandan, her yere, herkesin önünde girebilir... Çünkü ordu, kraliyetin koruyucusu ve temsilcisidir... Asiller zümresinden de önce ordu ve ordu mensuplarının hakları, imtiyazları vardır...

Anjelik, Marki dö La Valyer'in hem memnun olmuş hem de Mareşal'a hak vermiş görünen şu tutumunu bir türlü anlıyamamıştı... Onun gibiler, samimi birer insan sayılmazlardı... Anjelik'i hakir gören sözlerine de genç kadın, sinirlenmişti...

Kızarıp bozararak:

—Bana ders vermiye kalkışmayın, dedi... Asalet konusunda ben de sizin kadar asilim... Sizden bir şey öğrenmiye ihtiyacım yok... Ve sonra ben, aynı zamanda bir Mareşal'ın eşiyim...

Marki, yine güldü:

— Canım, hemen sinirlenmeyin böyle... Siz, pek sevimli bir Markiz'siniz. Sizinle anlaşır ve dost olabiliriz... Kralın huzuruna girmek istiyenlerin ikisi de büyük rütbe sahibi insanlardı... Öteki, Kralın kayınbiraderi olur... Biraz şımartılmıştır... «Asağıya tükürsen sakal...» meselesi... Mösyö dö Türen, yontulmamış bir Denizciye, iltimas gösterilmesine tahammül edemedi ve ileri geri konuştu...

— Peki, o denizci dediğiniz kimse, acaba Kral'a çok önemli haberler getirmişti de, bunun için mi daha önce içeriye girmek istiyordu?

Bu sırada, omuzuna konulan bir el Anjelik'i titretti... Önünde sivahlar giyinmiş birisi duruyordu... Hafızasını zorlamasına rağmen onun kim olduğunu hatırlıyamadı... Kalın, hâkim bir ses:

— Bu mesele hakkında sizinle hemen görünmeliyim Madam, diyordu...

Anjelik, şaşırmış, kalmıştı:

— Hangi mesele Mösyö? diye sordu...

La Valyer, hemen üstüste revanslarla, yeni geleni selâmladıktan sonra:

— Nâzır Beyefendi, Kral Hazretlerine bir istirhamımı arzetmiştim, dedi... Şu Şartr Hâkim Vekilinin mirası meselesi... Bu korkunç cânî, biliyorsunuz kafası kesilmek suretiyle idam cezasına mahkûm edildi...

Önemli şahsiyet, Marki'ye pek de iyi olmıyan bir bakış akıttıktan sonra:

— Hımm!. dedi... Düşünürüz bunu...

Anjelik, o zaman karşısındakinin Maliye Nâzırı Kolber olduğunu anladı... Maliye Nâzırı ve Yüksek Meclis Üyesi...

Kolber, karşısında hâlâ iki büklüm duran Marki'yi, olduğu yerde bıraktıktan sonra Madam dü Plesi-Belyer'in elinden tuttu ve onu deh lizin kuytu bir tarafına doğru götürmiye başladı...

— Madam, diyordu... Biliyorsunuz, ben ne asil bir insan, ne de bir dalkavuğum... Sadece çuha tüccarıyım... İşlerim arasında öğrendim ki siz, ticaretle meşgul oluyormuşsunuz... Özet olarak şunu diyeceğim size: Ticaretten anlıyan bir insan sıfatiyle sizden akıl istiyeceğim...

Maliye Nâzırının alnında terler boncuklaşmıştı...

Anjelik, ne söyliyeceğini kestiremiyordu... O kadar şaşırmıştı... Koca bir Nâzır, kendisinden akıl istiyordu...

— Gerçekten de ben bazı ticarî işlerle meşgulüm efendim, dedi... Fakat size nasıl bir tavsiyede bulunabilirim?

— Doğrusunu isterseniz bu konuda ben de kesin olarak, istediğim şeyi bilmiyorum... Doğu Hindistan Şirketine aid elime geçen bir listede adınızı gördüm. Dikkatimi çeken de bu oldu... Asil çevreye mensup bir genç kadının ticarî işlerle meşgul olması meselesi... Bana, bildirdiklerine göre isleriniz de mükemmelmiş... Bana bu şirket hakkında bazı bilgiler verebilir misiniz?

— Nazır Beyefendi, siz de benim kadar bilirsiniz ki, gerek bu şirket gerekse onu destekliyen Yüz Ortaklar Şirketi ki, bunda benim beş hissem vardır. Amerikayla ticaret yapıyordu... Fakat bugün hisse senetleri beş para etmiyor...

— Sizden hisse senetlerinin değeri hakkında bilgi istemiyorum... Ticarî faaliyetinizden kâr sağlamanızda âmil olan şey nedir? Öğrenmek istediğim budur...

— Arzedeyim... Ticarî hayattaki başarılarımı, uğraştığım işleri tam mânasiyle benimsemiş olmama borçluyum... Teferruata kadar iner, her noktasını inceler, öğrenirim... Bu, bana çok pahalıya malolan bir derstir ama, insanı ticaret hayatında başarıya götüren bir prensiptir... Benim uğraştığım işlerle, eskiden uğursuzlar, hırsızlar uğraşıyorlardı.

Onları çok yüksek kârlar sağladıklarını ilâveye lüzum görmüyorum...

Maliye Nâzırı Kolber:

— Yani özet olarak sürekli çalışma; bıkmadan, yorulmadan, usanmadan çalışma demek istiyorsunuz değil mi?

— Buna bir de iyi niyeti eklerseniz yürümiyecek iş yoktur kanaatindeyim...

Nazır'ın yüzündeki sertlik yumuşadı, gülümsedi:

— Güzel ifade ediyorsunuz... Uzak ülkelere seferler yapan Denizcilik şirketi hakkında da bazı bilgiler edinmek isterim... Bunların hissedarları arasında kimler bulunuyor?

Marki dü Plesi-Belyer, iş hayatındaki takma adını takınarak o anda tam bir Madam Morans kesilmesini bildi... Esasen o sırada Nâzır da arkasında duran uşağının elindeki siyah kadifeden keseyi uzanıp aldı. İçinden sarı bir kâğıt çıkardı...

— Bakın size bazı şeyler okuyayım... 600 tonluk Senjan Baptist gemisi... 12 topu var... Kakao, karabiber, baharat ve sanayide kullanılan makbul kütükler naklediyor... Bunları Sendominik ve Martinik'den getiriyor...

— Evet, dedi Anjelik... Çikolata yaptığım için bana lüzumlu iptidaî maddeleri getirtiyorum...

— Fakat geminin kaptanlığını bir korsana vermişsiniz... Ginan'a...

— Evet, doğru...

Onu hizmete alırken bu adamın, halen hapiste bulunan Mösyö Fuke'nin adamı olduğunu bilmiyor muydunuz? Bu işin sonucunu hiç düşünmediniz mi? Yoksa bu korsanı kaptanlık için hizmetinize almıya sizi Mösyö Fuke mi zorladı?

— Mösyö Fuke ile ne tanışmış ne de şimdiye kadar konuşmuş bulunuyorum... Onun sevilmiyen, tehlikeli bir insan olduğunu biliyorum sadece... Büyük servetinin ona sarsılmaz bir kudret sağladığından haberim var... Şeytan görsün hepsinin yüzünü... Bir Fransız gemisi, bu tehlikeli seferleri başaramaz... Bir tesadüf eseri o kaptanı tanıdım. Denizlerde dolaşmış, gözü pek bir adamdı... İyi bir denizciydi... Efendisini kaybetmiş olduğu için de çok üzgündü... Doğu Hindistan Şirketi iflâs ettikten sonra, o şirkete yapmış olduğum yatırımı, başka birisi kurtaramazdı... Gözü pek bir korsanı hizmete alışımın sebebini, bilmem siz Efendimize anlatabildim mi? Hem bu işte yüksek bir makamın tutumunu da imtisal ettim, örnek aldım...

— Ne demek istiyorsunuz?

— Kralımızın tutumunu, âtıfetini... Kralımız da suçluları, lâyık oldukları cezalara çarptırır, fakat bunlar arasında bulunan kabiliyetleri de korur... Bu iş, kendi âciz görüşüme göre yapılmıştır. Ancak Kra-

limizi, emrimdeki korsan kaptanı kendi hizmetlerine almak isterlerse boynum kıldan incedir...

Anjelik, servetiyle ilgilenildiği için önce kızmış, hiddetini gizliyerek konuşmuştu... Sözlerinin sonunda hatasını anlamış gibi yumuşamış ve Kralın emirlerine boyun eğeceğini bildirmişti...

Maliye Nâzırı bu defa:

— Gemiyi Amerika'ya gönderdiniz... Niçin Hindistan'a yollamadınız? Diye sordu...

— Biraz önce de arzetmiştim... Bir Fransız gemisi bu uzun ve tehlikeli seferi yapamaz. Ikinci bir gemiyi seferin selâmeti bakımından diğer gemiyle birlikte göndermiye ise malî kudretim elverişli değil...

— Fakat Senjan Baptist, salimen Amerika'ya vardı...

— Bu hat, korsanlar bakımından daha tehlikesiz...

— Holânda ve İngiliz Ticaret gemileri nasıl gidiyorlar?

— Onlar, en büyük tonajda gemileri bu seferlere tahsis ediyorlar hem de kafileler tertipliyorlar... Aynı zamanda yılda iki seferden başka sefer de yapmıyorlar...

— Fransızların da aynı şeyi yapmamaları için bir sebep yok değil mi? Bizimkiler niçin bunu düşünmüyorlar?

— Bunun sebebini siz, daha iyi bilirsiniz Efendimiz... Biraz cesaret biraz da sermaye meselesi... Ben, yalnız bir kadın olarak bu seferler için, gemilerden ibaret bir konvoy tertipliyemem... Bunu takdir buyurursunuz?

— Başka?

— Toplu halde uzak seferlere gönderilecek gemilerin, her türlü ihtiyaçları da önceden düşünülmeli... Bunlar sefer esnasında arızasız ikmal yapabilmeli, noksanlarını tamamlıyacak merkezler bulunmalı...

— Böyle bir işin kim hakkından gelebilir meselâ?

— Elbette dış ticaret işlerine vâkıf, liyakatli bir kimse Efendim... Yani Ticaret erbabından uyanık, ileriyi görebilen birisi... Çünkü böyle bir kimse yönettiği işin bütün inceliklerini bilir.

Anjelik, bunları söyledikten sonra, kendini tutmıya çalıştığı halde yine muvaffak olamamış ve birden gülüvermişti...

Maliye Nâzırının kaşları çatıldı, yüzü ciddileşti:

— Madam, dedi. Görüyorsunuz ki, önemli bir konu üzerinde fikir teati ediyoruz. Gülmenin sırası mı şimdi?

— Affedersiniz, elimde olmıyarak yaptım... Uzak seferlere çıkacak gemiler, türlü tehlikelerle karşılaşabilirler... Tanımadıkları kara parçalarına yanaşmak zorunda kalırlar... Bu arada vahşilerle meskûn bir yere yanaşıldığını tasavvur buyurunuz... Marki dö La Valyer gibi nazik, çelebi, çıtkırıldım bir kişinin yamyamlarla nasıl başa çıkacağını düşünü-

nüz... Bu Marki, böyle bir işin başında bulunuyor... Güldüğümün sebebi de işte bu Efendimiz...

— Madam, yoksa onun cesaretinden şüpheniz mi var? Kendisi Kralın hizmetinde bir insan olarak bu konuda imtihan vermiş, cesaretini isbat etmiştir...

— Elbette, elbbette... Vahşilerle dolu bir adaya Marki çıkacak olsa yarısını kılıçtan geçirir, yarısını da esir alır...

— Alınacak esirlerin satışından sağlanacak gelir, o seferin masraflarını karşılar. Daha ne istiyorsunuz?

— Efendimiz... Cesaret de lâzım... Ancak bir memlekette sanayi tesislerinin lüzumuna ne buyurulur?

Kolber, onu haklı bulduğunu anlatan bir baş hareketiyle:

— Şu kısa konuşmamızda sizden neler öğrendim, dedi... Efendimiz bu söylediklerimi, olduğu gibi kabul etmeyiniz... Eksik tarafları olabilir. Zira ben de sefere çıkan gemicilerden öğreniyorum bunları...

— Teşekkür ederim Madam... Bu mesele hakkında biraz daha konuşmak isterim... Beni yarım saat kadar bekleyiniz, olmaz mı?

— Peki Efendimiz... Yarım saat beklerim... Fazlasına tahammül edemem...

Anjelik yalnız kalınca büsbütün sıkıldı... Salonun bir köşesine çekildi... O, kendi işleri için Luvuva'yla konuşmayı tasarlamış, karşısına Maliye Nâzırı çıkmıştı...

Orada beklerken yanına Marki dö La Valyer sokuldu ve fena bir haber verdi...

— Luvuva, yemeğe indi... Onu nafile beklemeyiniz... Arzunuzu Harbiye Nâzırına söylemiş... O da yarın sizi kabul edeceğini bildirmiş...

Anjelik, büyük bir fırsat kaçırdığına çok üzülmüştü... Şeytanı lânetler gibi, elinde olmıyarak ökçesini hırsla yere vurdu... Vakit geçiyordu... Anjelik, sarayda bir mevki elde edebilmek için işlerini yoluna koymayı tasarladığı şu sırada çıkan aksilik yüzünden bu işi geri kalıyordu... Geçen zaman ise kocasının lehindeydi... Filip şu anda kimbilir yine ne fesadlıklar, ne kötülükler düşünmekteydi? Belki de onu tekrar bir yere kapatmayı kuruyordu... Hırsla yürüyüp kapıdan çıkmak üzereyken Kolber'in özel sekreteri onu karşıladı:

— Madam La Markiz, lûtfen beni izleyiniz, dedi... Nazır Hazretleri sizi kabul edecekler...

Sekreter kapıyı açtı, ona yol gösterdi... Burası çok güzel döşenmiş bir salondu... Fakat diğer salonlardan küçüktü... Yüksek tavanı insana, bulutlara açılan bir gök intibaını veriyordu... Tavan, sanatkâr fırçaların resimleriyle bezenmişti... Kapının karşısındaki bir çift pencerede altın ve gümüş sırmalarla işlenmiş zambak çiçeği motifleriyle kaplı mavi ipekliden perdeler vardı... Salonda, aynı kumaşla kaplı, yüksek

arkalıklı koltuklar da bulunuyordu... Versay'ın bütün eşyasında olduğu gibi bu küçük salonun eşyası da muhteşemdi... Koltuklar, kanapeler, masalar altın yaldızlı kabartmalarla süslenmişti...

Anjelik, içeriye girince bulunduğu yeri hemen gözden geçirmişti... Mösyö Kolber, ayakta ve ona arkası dönük, ileride, salonun ucunda; bir mermer masanın önünde duruyordu...

Masanın öbür tarafında da Kral vardı...

Anjelik, şaşkınlıktan dondu kaldı...

Nâzır, ona dönerek:

— Ah, işte dedi. Benim istihbarat ajanım geldi... Madam, lûtfen yaklaşınız ve Sa Majesteye, tecrübelerinizden, bilgilerinizden... Bir gemi işletmecisi olarak bahsediniz...

XIV. Lui, her kadına yaptığı gibi, alçak gönüllü bir davranışla, onu selâmlamak için ayağa kalkmıştı... Genç kadın, hiç ummadığı ve beklemediği bir sırada Kralın huzuruna girmiş olmasından doğan bitkinlik içinde ve Maliye Nâzırına içinden lânetler okuyarak sessiz bekliyordu...

Kral:

— Şakacı bir tabiatta olmadığınızı bilirim Mösyö Kolber... Fakat Deniz ticareti ve gemi işletmeciliğiyle ilgili bilgileri sağlamış olduğunuz kimsenin, bir kadın kıyafetinde karşıma çıkarılacağını doğrusu hiç de aklıma getirmemiştim...

Dedi...

— Madam dü Plesi-Belyer, Deniz Nakliyat Şirketinin ileri gelen sermayedarlarındandır... Markiz, gemisini toplarla donatarak Doğu Hind adalarıyla ticarî münasebetlere girişmiye karar vermiş... Fakat sonra, bu niyetinden vazgeçerek dümeni, Amerika'ya kırmış... Plânlarındaki bu değişikliği şimdi Majestelerine arzedecekler...

Anjelik, heyecanlı bir konuşma içinde:

— Fakat, dedi... Size arzettiklerime bu derece önem vermeniz beni şaşırttı... Evet, deniz seferleri ve ticaret konusunda yatırımlarım oldu... Işimin idaresini üzerine almış bulunan müdür, bu arada bana şikâyetlerini sıralar, karşılaştığı güçlüklerden bahseder... Bu konuda fazla bilgim yok... Çiftçilikten ne kadar anlarsam, gemi işletmeciliğinden de o kadar anlarım... Hattâ çiftliklerimi işleten kiracılar, her yıl zarar ettiklerini bana söylerler...

Kolber'in yüzü bir anda bulandı... Sert bakışlarını ona çevirerek:

— Madam, dedi... Nutkunuz bu kadar mı Biraz evvel bana bir sürü şeyden bahsettiniz... Neden onları şimdi söylemiyorsunuz? Yoksa Kral Hazretlerinin huzurunda bulunmak mı sizi şaşırttı?

Kral, masa başındaki koltukta oturmuş, hayretler içinde bırakan bu karşılaşmanın sonunu merakla beklediğini belirten bir tavır içinde

ona bakıyordu... Zekâ pırıltılarıyla dolu bu bakışlar, Anjelik'e çevrilmişti... Anjelik, bu içe işliyen bakışların tesiri altında olduğunu hissediyordu... Yirmiyedi yaşındaki Kralın bakışlarındaki bu özellik, belki başkaları için meçhul kalmıştı... O da Kral gibi toyluk'tan olgunluğa henüz erişmişti... O da Kral gibi gençliğin o kuvvetli seziş kaabiliyetine sahipti... Genç kadın, bu bakımdan Kral'la aralarında ,gerçeklere varmak istiyenlerin araştırıcılığını, merakını buluyordu...

Kolber, tekrar konuştu:

— Garip işlerden hoşlanmadığınızı biliyorum Majeste, dedi... Ancak sarayınıza girip çıkan bir kadın ticaret ve deniz işletmeciliğiyle uğraşmasının da örf ve âdetlerimize aykırı tarafı bulunduğu mütalâasında olmadığınız da muhakkaktır... Korkum şu ki...

— Öfkemizi üzerinize çekmekten korkmanıza mahal yok... Aynı zamanda gerçeklerden uzaklaşarak bizi memnun edeceğinizi de sanmayınız...

Kral, oldukça sert söylemişti bu sözleri Anjelik'e... Sonra da ilâve etti:

— Mösyö Kolber, vereceğiniz bilgilerin ise yarıyacağına mademki inanmıştır, o halde açıkça konuşmalısınız. Anlatacağınız şeylerin hoşumuza gitmiyeceğini de düşünmeyiniz. Gerçekleri açıklamakla, bildiklerinizi ortaya dökmekle bize de hizmet etmis olacaksınız...

Anjelik, Kralın sözlerini ayakta dinliyordu. Oturması için kendisine bir müsaade imâsında bulunmamıştı. Böylece de Kral ona huzurunda oturmıya hak kazanmış ya da kendilerine bu müsaade bahsedilmis kimselerden olmadığını anlatmak istemişti...

Kral tekrar söze basladı:

— Kâr sağlıyacak bir sefer olduğunu bildiğiniz halde demek geminizi Doğu Hindistan'a yollamadınız... Özel teşebbüs sahiplerinden çoğu da sizin gibi yaptılar... Doğu ile ticarî münasebetlere girişmekten niçin kaçanılıyor? Bunun gerçek sebebini anlıyamadım...

Anjelik, gerçekte Doğu Hind adalarına yapılacak seferlerin daima kâr getirmelerine rağmen, ticaret gemilerine musallat korsanlardan korktuğu için bu seferlerden caydığını, misâller vererek ve korsanların baskınlarına dair olaylar anlatarak Kralın beklediği izahata girişti...

— O denizlerde tek geminin dolaşması her devirde tehlikeli olmuş ve korsanlar, yaptıkları baskınlarla tek gemileri ele geçirmişlerdir.

Kral:

— Madam, dedi... Bana kalırsa bu korsanlar meselesini fazla büyütüyorsunuz... Donatım itibariyle sizinkinden daha zayıf Fransız gemileri tek başlarına o denizlerde pekâlâ seyrüsefer etmişlerdir... Onlardan dinlediklerimize göre asıl korkulacak şey fırtına ve kasırgalardır... Buna rağmen hepsi ne bir kazaya ne de korsan belâsına uğradılar.

Ve çok zengin hamulelerle, hareket ettikleri limanlara döndüler. Bunun böyle olduğunu isbat eden raporlar elimizde... Başkalarının başardığı seferleri niçin sizin geminiz de yapamasın?

— Majesteleri takdir buyururlar ki, sahip olduğum tekne bir ticaret gemisidir. Hind seferlerinden kazasız belâsız dönen gemiler ise Fransız harp gemileridir. Bunlar yollu teknelerdir. Korsanlarla karşılaşsalar bile süratleri sayesinde onlardan uzaklaşabilirler ve tehlikeyi atlatırlar. Filika kıçpeştelerine kadar tıklım tıklım ticari emtia ile yüklü bir ticaret gemisinin Fas ve Cezayir kadırgaları önünde kendisine bir kurtuluş yolu bulabilmesi kaabil midir? Sonra top atışlarında istenilen menzile girilemiyor... Borda bordaya yanaşıp savaşmaktan başka çare kalmıyor ki... Benim gemi, iki sefer korsan kadırgalarının hücumuna uğradı... Borda bordaya yanaşılıp savaşa tutuştular. Güvertelerde kanlı çarpışmalar cereyan etti... Tayfaların yarısı telef oldu... Bir kısmı da yaralandılar... Bunları düşünerek vazgeçtim. Esasen bu tehlikeler karşısında seferlere devam etmiş olsaydım gemici bulamazdım...

Kolber, şimdi meramının görünüyordu... İşi bu kadar açıkça anlatabilen kimse, doğrusu ender görülürdü... Kral da dalmıştı... Belki düşünüyordu...

— Sizce işin püf noktası, demek gemilerden konvoylar tertipleyip sefere çıkarmakta, öyle mi

— Evet... Holandalılarla İngilizler aynı usule başvuruyorlar. O denizlere gönderilen gemiler, himaye altında bulunuyor... Korsanlar da bir gemi yerine, gemilerden ibaret toplulukla karşılaşınca ürküyor ve tecavüzde bulunmıyorlar...

— Bahsettiğiniz milletlere bir sempatim yok... Ancak onlar düşmanımızdır diye, uyguladıkları usulü benimsememek de mânasız... Kolber, sen bu işle yakından ilgileneceksin... Bundan sonra ticaret gemilerimiz, tehlikeli ve uzak denizlere sefere çıkarlarken onlara harp gemilerimiz de refakat edecek. Gerektiği takdirde ticaret gemilerimizi koruyacaklar.

Anjelik'in yüzünde o anda beliriveren garip bir ifade, Kralın dikkatinden kaçmamıştı...

— Madam, dedi... Yoksa bu usulün uygulanmasında mahzurlar mı düşünüyorsunuz?

Genç ve güzel bir kadından deniz işletmeciliğine ve ticaretine dair bilgiler edinmesini XIV .Lui, hazmedememiş görünüyordu sanki... Anjelik, hemen kendini topladı ve Kralın karşısında hezimete uğramadı...

— Majeste... Mösyö Kolber, bu işlerde karşılaştığı bazı güçlükleri ortaya dökmelidir. Müsaadenizle arzedeyim... Fransız gemicileri, toplu halde sefere çıkmak istemiyorlar... Herkes kendine bir rota çiziyor. Aralarında anlaşma, birleşme yok... Eksiklerini tamamlamıya çalışan-

lar var... Bazıları da toplu bir sefere katılabilmek için noksanlarını tamamlamaktan kaçınıyor... Ya da bunu külfet sayıyor... Paraları olmadığını öne sürüyorlar... Bu anlaşmazlık, ellerinde her türlü imkânı bulunduran armatörler arasında bile var...

Kral XIV. Lui, yumruğunu, önündeki mermer masaya vurmakla hırsını belirtti...

— Ben emrediyorum... Bundan sonra armatörler; ticaret filosu vücuda getirmek işini bir gaye edinecekler...

Kolber, biraz tereddüdlü:

— Fakat Madam, dedi... Bu konu gerçeğe pek uygun değil... Zira bundan iki yıl önce, geminizi Madagaskar'a gönderirken bizden onu koruyacak bir konvoy istiyebilirdiniz... Mademki deniz yolculuğun selâmeti bakımından böyle bir tedbiri lüzumlu görüyorsunuz, o zaman neden bir isteğiniz olmadı?

— Bu sorunuzda haklısınız Efendim... O zaman aramızda ne bir anlaşma ne de bu hususta Majestelerinin bir iradeleri vardı... Fakat ben, böyle olmasından şu anda ne müteessirim, ne de pişmanlık duyuyorum...

Peki sebep neydi?

Akamete uğrıyacağı muhakkak olan bir sefer için altından kalkılamıyacak işlere girişmek istemedim de ondan...

Kral, Anjelik'in bu sözleri üzerine hafifçe kızarmıştı...

— Madam, dedi... Şirketin faaliyete geçmesini ve Madagaskarda da bir liman vücuda getirilmesini emretmiştir... Bunu unutmuş görünüyorsunuz...

— Unutur muyum Majeste? Çok mükemmel bir fikirdi... Öyle bir limana da ihtiyaç vardı ...Fakat sefere çıkan gemiler pek acınacak haldeydiler... Bunların muayeneleri şöylesine yapılıyordu... Âdet yerini bulsun kabilinden... Üstünkörü bir gözden geçirme ve sefere izin verme... Kaptanlar ise rahat kazançlar peşindeydiler... Onlar, gidecekleri yerlerin durumunu iyi biliyorlardı... İçine suyu almak için adanın tam 50 mil içine kadar uzanmak zorunda olduklarını, yerlilerin, yamyamlardan farksız vahşiler olduklarını düşünüyorlardı... Onlar, cesaretleriyle övünmekte belki haklıydılar ama, becerikli insanlar değillerdi. Kendilerini bekliyen feci âkıbete, körü körüne atıldılar...

Kralın bakışları sanki buz kesilmişti... Anjelik'in susmasıyla da salon, derin bir sessizliğe düştü... Genç kadın, birden bir korkuya, bir vehme kapıldı... O anda zihninde, böyle açıkça konuşmakla affedilmek bir hata işlediği ya da tamiri mümkün olmıyan bir gaf yapmış olması düşüncesi belirdi... Bundan korku duydu... Fakat Kral, açık konuşmasını istemiş, o da bu isteği yerine getirmişti...

Kral, yavaşça başını doğrulttu ;dişlerini gıcırdatarak:

— Siz, bunları nasıl oluyor da biliyorsunuz? dedi. Mösyö Montöverg'in tertiplediği sefere başkanlık eden ikinci suvari, daha dört gün önce Bordo'ya geldi... Bu sabah da Versay'a... Beni görmeden önce kimseye tek kelime söylememesi hakkında emir almıştı... Onunla hemen görüşmek için de, bütün mülâkatlarımı geri bıraktım... Kendisi biraz önce yanımdan ayrıldı... Bir boşboğazlıkta bulunması için kendisine müsaade vermiş değiliz ki...

Her şeyi apaçık, olduğu gibi söylemek gerekiyordu... Seferlerde karşılaşılan güçlüklerin nelerden ibaret olduklarını, gemilerin yaralıları nasıl getirdiklerini, gıdasızlık yüzünden tayfalar arasında skorbüt hastalığının nasıl yayıldığını, gemi donatıcılarının birbirleriyle sefer sırasında nasıl haberleştiklerini; suvarilerin, şirketleri ne şekilde işlerden haberdar ettiklerini, hepsini ve her şeyi; uzak seferlerin tam bir emniyet ve selâmet içinde yapılabilmesi için alınması gereken tedbirlerin neler olduklarını Krala anlatmak, dertleri, ihtiyaçları, yolsuzlukları izahtan çekinmemek lâzımdı...

Anjelik, bu kararla konuşmıya başlamıştı... O kadar açık, o kadar ikna edici konuşuyordu ki... Anlattıklarıyla bütün gerçekleri dile getiriyordu...

Kral, hiç müdahalede bulunmadan bunları büyük bir dikkatle dinlemişti... Anjelik, sözlerini bitirince:

— Mösyö Montöverg, benim sabırsızlıkla raporu beklediğimi bilmiyormuş gibi bu işi iki yıl geciktirdi demek? diye hayretini açıkladı...

Anjelik, gülümsedi...

— Bana ait bir geminin kaptanı, bunu yapsaydı emin olunuz çıldırırdım...

— Madam, sizin haberleşme sistemi, Fransa Krallığının haberleşme sisteminden daha mı mükemmel işliyor?

— Bazı bakımlardan öyle Majeste... Siz, nedense bizim usulü uygulamıyorsunuz ve haberleşmede doğru vasıtaları tercih ediyorsunuz...

Ama ben, öyle yapmıyorum... Doğu Hindistana seferler yapan Hollandalı bir şirket ile anlaştım... Bu şirketin gemileriyle benim gemim yolda karşılaştıkları zaman verilecek, bildirilecek haberleri aralarında teati ediyorlar... Böylece de vakitten kazanmış oluyoruz...

— Yine Hollândalılardan faydalanmak, desenize?... Bu suretle de Fransız denizcileri, şahsî menfaatleri için, memleketimiz aleyhinde vatana hiyanet sayılacak teşebbüslere, anlaşmalara girişiyor, birbirlerinden haberler alıp veriyorlar... Siz de bunu tabiî sayıyorsunuz...

— Vatana hiyanet ifadesi pek acı Majeste... Biz, Hollanda ile savaş halinde değiliz ki...

— Değiliz ama bu açıklamanıza doğrusu çok üzüldüm... Ey Fransa, işitiyor musun? Ringa balığı avcılarının yanında dereceni anlıyor musun? Onlara muhtaç kaldığını idrak ediyor musun? Büyük Pederim IV. Henri zamanında Fransız donanmasının büyük şöhreti vardı... Donanmamız kuvvetliydi... O kadar ki, İngilizler, Hollandalılar ve hatta Venedikliler, Akdenizde emniyetle dolaşabilmek için direklerine bayrağımızı çekerlerdi...

Kolber:

—O zaman, dedi... Yalnız Akdeniz filomuzda binden fazla gemi vardı.

— Bir de bugünü düşünün...

— Elli gemi, yirmi de top... Utandırıcı bir hal Majeste...

Kral, muhteşem koltuğuna yaslandı... Düşünceye dalmış görünüyordu... Bakışları, belirsiz bir noktaya çevrilmişti... Koltuğunun arkalığında başının hizasında, çevresi altında işlenmiş bir taç şekli vardı... Tabiî bir şekilde taranmış, düzene sokulmuş kumral saçları, başını koltuğun arkalığında bu kısma yasladığı zaman muhteşem bir görünüş arzediyordu...

— Bu hale niçin düşüldüğünü sorup da öğrenecek değilim... Buna niyetim de yok... Çünkü sebebi bence malûm... Memlekette hüküm süren karışıklıklar, kötülükler henüz kökünden kazınmadı... Bunları düzeltmek işi de bitmiş değildir... Çok genç yaşımda ülkemizin dertlerine, meselelerine eğilmek, bunlarla uğraşmak mecburiyetinde kaldım... Her şeyi görüyor ve biliyordum... Bu toprakların sahibi sıfatiyle gözümden bir şey kaçmasına imkân yoktu... Herkesin bir yardım beklemesi, herkesin benden medet ummasını görmek, bendeki teessürü arttıran bir gerçekti... Sabırlı olmasını bildim. Hemen bir çözüm şekli bekliyen konulara el attım. Bunları bir düzene koymaya çalıştım... Hoşnutsuzluklar yavaş yavaş azaldı... Şimdi de bu işi ele almanın vakti geldi...

Kolber:

— Her zaman olduğu gibi emrinizdeyim Majeste...

dedi...

Kral, ayağa kalktığı zaman Anjelik, sadece ayakta durmaktan yorulmuş ve çok acıkmış olduğunu hissetti... Kralla tam iki saat, iki arkadaş gibi konuşmuştu... Kralın kalkışı üzerine Kolber de kapıya doğru çekildi... Anjelik, Maliye Nazırının arkasından giderken Kral, onu alıkoydu:

— Lütfen siz kalınız Madam...

Bunları söyledikten sonra da masayı dolaşarak Anjelik'in yanına geldi, bakışlarını yüzüne çevirdi... Kral, bu güzel, bu ince yüzde yepyeni şeyler keşfetmişçesine dikkatle bakıyordu... Hafif bir sesle:

— Yarın Av Partisine gelecek misiniz? diye sordu.

— Haşmetmeab, muhakkak geleceğim...

Marki dü Plesi-Belyerer'e söylerim... Sizi bu niyetinizden caydırmıya kalkışmasın...

— Minnet ve şükranlarımı arzederim Haşmetmeab...

Sonra bir sessizlik... Anjelik, büyük bir heyecan içindeydi... Kalbinin durduğunu, tekrar çalışmıya başladığını sanıyordu... Biraz da yüzü kızarmıştı...

Kralın oda hizmetleriyle ilgilenen asilzade, Dük dö Şarost o sırada göründü... ve Sa Majestelerinin; yemeği, yalnız başlarına mı, yoksa kendisini dışarıda bekliyen ve kabullerini istirham eden müracaatçılarla mı birlikte yiyeceğini istifsar etti...

— Mademki dışarıda, huzurumuzla şerefyab olmak istiyenler var... Onları mahzun etmiyelim...

Anjelik, bir reveransla çekildiği sırada Kral, tekrar onu dışarıya çıkmaktan alıkoydu...

— Oğullarınız var galiba? dedi... Bize hizmetleri dokunabilecek yaşta mıdırlar?

— Haşmetmeab, henüz pek küçüktürler... Birisi yedi, diğeri de dokuz yaşında...

— Bizim veliahd'la aynı yaştalar desenize... Oğlum, yakında kadınların nüfuzundan, hâkimiyetinden kurtulacak... Bir öğretmene tevdi edilecek... En iyi şekilde yetişmesi için... Kendisinin bir, iki arkadaşı olmasını istiyorum... Hem bu, onda rekabet duygusunu da kamçılar... Oğullarınızı bize tanıtınız...

Anjelik, tekrar eğildi... Kapının önünde bekleşenlerin bakışları önünde salondan çıktı...

Kral, yemek yiyecekti...

VIII

Başlarında «Zabitleri» bir hizmetkâr ordusu, teşrifat usullerine göre rütbe ve mevki sahiplerinin oturacakları yerleri sıraya koymuş ve mükellef bir ziyafet sofrası donatmışlardı... Her şey bir kere daha gözden geçirilip, kusur olmadığı anlaşıldıktan sonra salonun kapıları açıldı.

Koridorda bekleşen kalabalık arasında bir kaynaşma oldu...

Kral, salona bitişik dairesinden çıkmıştı...

Sonra, çevresini saranlara iltifat mahiyetinde gülümsiyerek içeriye girdi ve masadaki yerini aldı...

İsminden bahsedilmiyerek sadece «Mösyö» diye anılan Kralın erkek kardeşi, hemen telâşlt bir hareketle koşup Kralın yanına geldi ve ona peçetesini sundu...

Kralın arkasında, ayakta duran Başmabeyinci mösyö dö Buyyon'un Krala takdime hazırlandığı peçete elinde kalmıştı... Hanedana mensup bir prens de olsa, kendisinden başkasının Krala, bu şekilde hizmet arzedişine sinirlenmiş görünüyordu...

Kralı görmek için koridorları doldurmuş kalabalığı, muhafızlar dağıtmıya, yemek taşıyanlara yol açmıya çalışıyorlardı...

Kral'ın yemeği binbir merasim ve şatafat içinde ayrıca getirilerek önüne konuldu... Bu arada, dışarda bekleşen dâvetlilerin, içeriye girip, bir tören geçişiyle masanın önünden geçmelerine müsaade edilmişti... Kral arada bir, yerinden hafifçe doğruluyor ve önünden geçerken tâzimlerini belirten kadınları selâmlıyordu...

Anjelik, saatlerce ayakta durmaktan bitkin hale gelmişti... Yanında bulunan Madam dö Şuvazi, ona doğru eğildi ve hafif bir sesle:

— Çocuklarının için Kralın demin size söylediklerini duydum... Çok şanslısınız güzelim... Hiç tereddüt etmeyiniz... Onların saray çevresinde yetişmeleri, ne büyük saadet sizin için... Benim oğluma baksanıza!... Daha yirmi yaşında... Fakat ya rütbesi?... Yakında pikoposluk payesine erişecek...

O anda Anjelik, çocuklarının geleceğini düşünmekten ziyade açlıktan kazınan midesini düşünüyordu...

Bir kaç lokma bir şeyler yiyebilse ne iyi olacaktı... Kimseye sezdirmeden ziyafet salonundan ayrıldı...

Biraz ileride bir başka salona girmişti... Küçük oyun masaları başında ikişer, üçer kişilik guruplar oturmuşlardı... Salondan gelip geçen ve ziyafet sofrasına yemek taşıyan hizmetkârlara kimsenin aldırış ettiği yoktu. Hepsi oyuna dalmışlardı...

İri yarı ve gösterişli bir kadın, o sırada yerinden kalkarak Anjelik'in yanına geldi. Onu hareretle kucakladıktan sonra yanaklarından öptü...

Bu büyük Matmazel'in ta kendisiydi (*)...

— Sizi görünce bilmezsiniz ne kadar seviniyorum güzelim, diyordu... Ortalarda yoktunuz... Nerelerdeydiniz? Hattâ sizi Kraldan sormayı bile düşündüm. Fakat buna cesaret edemedim... Bilirsiniz, Kralla tatlı tatlı konuşmıya başlarız, sonunu ise aynı tatlılıkla getiremeyiz... Ama ne olursa olsun... O, benim kuzenim'dir... Sonra yine aramız düzelir... Oh Nihayet meydana çıktınız işte... Birisini arayan bir hal var sizde...

— Altesleri beni bağışlasınlar, oturacak bir yer arıyordum da...

İyi kalpli Prenses, etrafını şöyle bir gözden geçirdikten sonra:

— Fakat sizin için bu, mümkün değil, dedi... Çünkü aramızda «Madam» bulunuyor...

(*) Büyük Matmazel hakkında daha fazla bilgi edinmek için Anjelik'in birinci cildine müracaat...

— Teşrifat icabı Alteslerinin karşısında oturmıya hakkım olmadığını biliyorum esasen...

— Hayır, hayır... Böyle konuşmayınız... Siz, mümtaz sınıftan bir kadınsınız... Ben de, Büyük Pederim IV. Hanri dolayısiyle Fransa'nın küçük kızı... Bu sebeple karşımda pekâlâ oturabilirsiniz... Memnuniyetle karşılarım bunu... Mösyö ile evlenmiş bulunmasından ötürü Fransanın kızı sayılan Madam'ın karşısında oturmanıza imkân yok...

— Anlıyorum...

Anjelik, derin bir iç geçirdi...

Ame geliniz, oyunumuza siz de katılın. Madam d'Artinyi'nin parası bitti, onun yeri boş kaldı... Zaten bir ele ihtiyacımız var. Hem sizi tanıtayım...

Anjelik'i elinden tutarak Madam'ın bulunduğu masaya ,onun önüne kadar götürdü... Madam, bir elinde iskambiller, diğerinde bir tavuk budu, kendi âlemine dalmıştı. Anjelik'in gelişini ya görmedi, ya da görmemezlikten geldi.

O sırada Madam dö Montespan uçarcasına Anjelik'in yanına gelmiş, telâşlı bir ifade içinde:

— Çabuk, çabuk diyordu... Çabuk olun!... Sizi, Kraliçeye takdim edeceğim...

Madam dü Plesi-Belyer, masa başında oturanlara karşı bir şeyler kekeliyerek, koşarcasına önden giden arkadasının peşine takıldı...

Biri önde, öteki arkada giderlerken Anjelik:

Kuzum Atenais, diyordu... Şu oturma meselesini bana etraflıca izah eder misin? İnsan aklını oynatıyor... Ben, nerede, kimlerin yanında, ne şekilde oturabilirim?. Ünvan sahibesi bir kadın, -affedersin- kıçını bir yere iliştiremez mi Bu haktan yoksun mudur?

Aşağı yukarı öyledir... Ne Kralın ne Kraliçenin karşısında. Kraliyet ailesine mensup olmıyan kimse oturamaz... Fakat bu konuda bir sürü usul ve bu usllerin de yine bir sürü istisnaları vardır... Velev bir aralıksız iskemle, bir tabure bile olsa ona ilişip oturmak ayrı bir imtiyazdır. Çok eskiden erkeklere böyle bir hak tanınmıştı... Bu imtiyaz sonradan kaldırılara da verildi... Bir tabureye ilişmek hakkı, ancak hükümdarlar tarafından bahşedilen bir haktır... Şayed Kral veya Kraliçenin yanlarına girebilirseniz, böyle arkalıksız bir iskemleye oturmak hakkını elde edebilirsiniz Fakat bunun da şartı şurtu vardı...

— Ne gibi?

— Meselâ iskambil oynanırken Hükümdarın huzurunda oturabilirsiniz... Sonra nakış işlerken... Oda nakış işlemeseniz bile işlermiş gibi bir şeyler yapmanız şartıyla... Görüyorsunuz ya, sadece bir oturma işi bile bin türlü teşrifata bağlı...

Kraliçe, o gece yapılacak eğlencelere hazırlanıyordu... Kendisini, kadınların eline bırakmış görünüyordu... Onlar da harıl harıl Kraliçenin saçlarını tarayıp düzeltmekle meşguldüler ...Geniş bir tuvalet masası üzerinde kapakları açılmış mücevher mahfazaları dizili duruyordu... Kraliçe tembel davranışlar içinde bunlardan birisini alıp takıyor, sonra çıkarıp bir yenisinin kendisine yakışıp yakışmadığına bakıyordu... İçlerinden en güzelini seçmiye çalıştığı belliydi... Elmas kolyeler, kıymetli küpeler, zümrüt ve yakutlarla bezenmiş bilezikler, göz kamaştıran taç'lar, hepsi kadife kutudan mahfazaları içinde ışıl ışıldı... Anjelik, üstüste bir kaç reveransla Kraliçeye yaklaştı... Sonra hürmetle eğildi ve elini öptükten sonra geriye çekildi... Gözlerinin önünde geçmişe aid bir hatıra canlanıştı... Bir İspanyol Prensesi olarak onun Kral XIV. Lui ile evlendiği geceyi... Açık sarı renkteki saçları, muntazam ve dolgun bukleler halinde ensesinden aşağıya doğru uzanıyordu... O gece İspanyol kadınlarının giydikleri dantelâlı kat kat eteklerle, elbisesinin belden aşağı kısını kabartılmıştı... Şu anda ise Kraliçe Mari-Terez, bir Fransız kadını gibi giyinmişti... İspanyanın loş saraylarında, güneş yüzüne hasret, büyüdüğü için yüzü, balmumu solgunluğundaydı... Kraliçe çehresine biraz renk verebilmek arzusuyla pudralardan faydalanmıştı... Yalnız, ağlamaktan kızarmış burnunu pudralarla örtememişti... Anjelik, onun şu gösterişsiz haline bakarak kıskançlık ateşleri ve vatan hasretiyle nasıl olup da erimediğine şaşıyordu... Mari-Terez, mütevazi görünüşüne rağmen yine de bir Kraliçenin olgunluğu ve vekarı içindeki... Parlak bir zekâdan yoksundu. Böyle olmakla beraber damarlarındaki İspanyol kanı tesiriyle ihtirasları kuvvetli bir kadındı... Saray hayatını, her gün değişen eğlenceleriyle benimsemişti. Bunlardan, hareketli bir yaşantıdan hoşlanıyordu... Hele Kralın en küçük bir iltifatı, basit ruhunu tatmine yetiyordu...

Anjelik'in, kendisini dikkatle süzdüğünü farkedince:

— Bu yöne değil, öteye bakmalısınız, ihtarında bulundu...

Kraliçenin köpekleriyle meşgul görünen Barkarol, kimseye sezdirmeden Anjelik'e göz kırptı...

Biraz sonra bahçede gezintiye çıkıldı... Hava çok güzeldi...

Akşam, hava kararırken de kadınlı-erkekli guruplar, kıyafetlerini değiştirmek üzere bahçeden dönüp odalarına çekildiler...

Anjelik, Kraliçenin Nedimelerine ayrılmış olan odada giyindi. Madam dö Montespan, saray kadınlarının takacakları mücevherler yanında, onunkilerin pek sönük kalacağını söyleyince Anjelik'i bir telâştır aldı. Parise birisini gönderip köşkten diğer mücevherlerini getirtmiye vakit yoktu... Fakat Saray kadınlarının mücevherleriyle meşgul iki kuyumcu, Anjelik'in imdadına yetişti... Onlara beğendirmek üzere getirdikleri misilsiz mücevherlerden bazılarını bir kaç saatliğine Anjelik'e kiralamayı

kabul ettiler... Marki dü Plesi-Belyer, bir sürü kâğıtları imza ederek ve avuç dolusu para vererek bu mücevherleri aldı... Tiyatro sahnesinin hazırlanmış olduğu alt kattaki salona indiği zaman, Kral da yerini almış bulunuyordu... Anjelik, arka sıralarda kendine güçlükle bir yer bulabildi... Sahneye o kadar uzakta kalmıştı ki, oynanan eserin bir komedi olduğunu, ön sıradiklerin kahkahalarından anlıyabildi... Bir aralık, tam kulağının dibinde bir ses duydu:

— Mösyö Molyer'in bize verdiği şu ders hakkında ne düşünüyorsunuz?

Genç kadın, dönüp bakınca gördüklerine inanamamış, bir rüya gördüğünü sanmıştı... Çünkü bu sözleri ona fısıldıyan Filip'ti... O kadar şık, o kadar yakışıklıydı ki... Anjelik'in şaşkınlığını arttıran bir sebep de onun gülümseyişiydi... Evet, Filip, ona bakıp gülümsüyordu da...

Genç kadın, heyecanını yenmiye ve gizlemiye çalışarak cevap verdi:

— Molyer'in zayıf bir eseri... Fakat, bulunduğum yerden ne fazla sını görmiye ne de sahnedeki konuşmaları duymıya imkân var...

— Ne kadar yazı... Vah vah!... O halde size iyi bir yer bulayım...

Bu sözlerden sonra Filip, çapkınca bir tutumla bir kolunu, Anjelik'in beline geçirdi ve yandaki yola doğru sevketti... Sonra, sahnenin sağ tarafından bir yer buldular... Burası da pek çukurda kalıyordu... Oyunu ancak ayakta seyretmek kabildi...

Filip, yine kulağına fısıldadı:

— Burası hiç fena değil... Sahneyi, buradan iyi görebiliyoruz... Kral da bizi görebiliyor... Bundan iyisi can sağlığı...

Filip, kolunu, Anjelik'in belinden çekmiş fakat yüzünü, yanağına o kadar yaklaştırmıştı ki, genç kadın bu temastan gıcıklanmıya başlamıştı.

— Bu kadar sokulmanıza lüzum var mı şu anda?

Kocasının yakınlığını pek garip buluyor, bu tatlı davranışların altından bir şeyler çıkabilir diye düşünüyordu... Filip:

— Lüzum var, dedi... Cür'etli davranışlarınızdan Kral kuşkulanmış olabilir. İyi niyetlerimden şüpheye düşmesini istemem... Onun arzuları benim indimde emirdir...

— Bana sokulmanızın, yakınlık göstermenizin sebebi buymuş meğerse...

— Evet, öyle... Siz, yine gözlerimin içine bakmıya devam ediniz... Barıştığımızdan kimsenin şüphesi kalmasın, buna inansınlar...

— Bu pek mi lüzumlu?

Evet... Kral, öyle arzu ediyor...

Filip, şimdi genç kadının belini daha fazla sıkıyor, nefesini daraltıyordu... Anjelik, hırçın bir ifade içinde:

— Rica ederim, dedi. Rahat durun!.. Nerdeyse boğulacağım... Böyle kaba şeylerden hoşlanmam...

— Biraz daha sabrediniz. Belki düzelir, inceleşirim... Bakınız, sahneye kulak veriniz... Anyes ,evliliğin on iki şartını okuyor... Onu dinleyiniz Madam, rica ederim.

Genç kadın ,komediyi rahatça seyredemiyordu... Fakat kocası, ta burnunun dibinde olunca da başka türlü ne yapabilirdi... İçinden: «Şunun samimiliğine bir inanabilsem... İçten gelen bir sevgi arzusuyla mı belimi bu kadar fazla sıkıyor? Yoksa bana öfkelenip de bir şey yapamadığından mı» diyordu? Hattâ bir aralık zihninden «Filip, arsız, şımarık, birbirleriyle uğraşmaktan hoşlanan çocuklar gibi boğuşmaktan vazgeçelim artık» diye yalvarmayı geçirdi... Sonra da bu sözler ardından şunları söylemeği: «Bizi birbirimize bağlıyan bağlar çok kuvvetli... Birbirimizinkine benziyen taraflarımız, zevklerimiz var. Buna inanıyorum... Dedikoducuları bir tarafa bırakalım... Onlar istediklerini söylesinler... Biz, iyi geçinmiye bakalım...»

Filipi yoklamak için bakışlarını çevirdi... Kendisi ne kadar duygulanmış, onun vanaklarına değen bıyıklarından, ılık nefesinden gıcıklanmış, içinde bir arzu rüzgârının esintileri başlamıştı... O da acaba aynı duyguların etkisi altında mıydı? Genç kadın, bunu anlamak üzere, başını hafifçe çevirip ona bakmıştı... Fakat kocası, hiç oralarda değildi... Bir heykel sessizliği ve hareketsizliği içinde, bakışlarını sahneye çevirmiş, oyunu takip ediyordu... Filip, ne garip yaratılışta bir erkekti!... Kötü huylarını da, üzerinde taşıdığı ve kendisine yakıştırmasını bildiği üniforması kadar kendine yakıştırmasını biliyor, beceriyordu... Ancak Anjelik, bir gerçeği de çok iyi kavrıyordu ki, insanî duygulardan tamamen uzak görünen şu adamın kalbinde tutuşmuş yanan bir ihtiras ateşi vardı...

Sahnede Arnolf rolünde görünen Molyer, esprileriyle seyircileri gülmekten kırıp geçiriyordu... Oyunu katıla katıla gülerek seyredenler arasında Kral, başta geliyordu...

Nihayet oyun bitti... Onlar da bahçeden geçip balo salonuna girenler arasına katıldılar... Filip, bir ara:

— Oyunun sonu hoşuma gitmedi, dedi... Siz ne dersiniz Madam? Molyer, yeni yazdığı bu eseri Kralın huzurunda temsil edeceğini bildiği halde sanki halk karşısındaymış gibi davrandı... Fakat çok zeki bir insan... İnsanların zayıf taraflarını ele alıp bunları birer eğlence ve alay konusu haline getiriyor... Onun piyeslerini seyredenler kendini, eserin içinde görüyor...

Anjelik'in koluna girdi...

— Temasım sizi yakacakmış gibi bir ürküntüye kapılıyor, titriyorsunuz. Şu kalabalık arasında size bir şey yapamam... Bu, benim prensibimdir... Yola getirme işi, başbaşa bulunduğumuz sıralarda bahis konusu olabilir. Düpedüz, herkesin ortasında sizi terbiye edemem elbette... Aramızda bir mücadele var... Bu mücadelede sizin de benim de kazandığımız safhalar oluyor... Daha açık konuşayım... Sizinle evlenmiye beni mecbur etmek suretiyle ilk safha lehinizde neticelendi... Bu sefer sıra bana geldi. Müstahak olduğunuz cezayı vermem gerekiyordu... Bu cezayı verdim. Fakat sözümü dinlemediniz, Versay'a geldiniz... İkinci safhayı da siz kazandınız... Şimdi aramızda yepyeni bir mücadele başlıyacak... Buna dikkat ediniz... Sizi, manastıra kapattırmıştım, kurtuldunuz... Bu kurtuluşa hâlâ akıl sır erdiremedim. Ancak öğreneceğim bunu da... Şunu sorayım size: Yeni mücadeleden hangimiz galip çıkacağız? Bunu söyler misiniz?

Anjelik:

— Bu, kadere bağlı bir iş, demekle yetindi...

— Sade kadere bağlı değil... Aynı zamanda ellerimizdeki silâhlara da bağlı... Öyle değil mi? İnatçılığım ve azim sahibi oluşum meşhurdur. Yine bir manastıra kapatıp orada sizi yün eğirmiye mahkûm edebileceğimi iddia etsem, benimle bahse tutuşur musunuz?

— Ben de size bir teklifte bulunayım: Bir gün, bana çılgınca âşık olacağınızı iddia etsem, benimle ne kadarına bahse tutuşursunuz?

Filip, ifadenin tam manasiyle burnundan soluyordu... Öfkesini gizlemiye çalışıyor ve bunda zor muvaffak oluyordu... Anjelik, tekrar söze girişti:

— Mademki bana bir teklitte bulundunuz, kabul ediyorum... Aramızdaki mücadelenin bu safhasını siz kazanacak olursanız, bütün servetimiz, işimi, gemilerimi size teslim edecek, ben de yarı deli, bir manastır köşesinde ölümü bekliyeceğim... Her şeyim elimden gittikten sonra zaten bence yaşamanın mânası kalmaz...

Filip, karısına yan gözle baktıktan sonra:

— Gülüyorsunuz değil mi? Gülüyorsunuz ha? dedi... Sesi tehdid doluydu.

— Ne istiyorsunuz başka? Her zaman ağlanmaz ya...

Fakat Anjelik'in gözleri nemlenmişti... Kocasına karşılık verirken de başını hafifce kaldırmıştı... Boğazındaki morartılar hâlâ geçmemişti.

Genç kadın mırıldanır gibi:

— Eğer, dedi. Bahsi ben kazanacak olursam, sizden bir isteğim olacak Filip... Su sizin ailenin meşhur pandantifini istiyeceğim... Ailemizde büyük oğlun nişanlısına takması âdet haline gelmiş altın pandantifi... Bunun sihirli bir ziynet olduğu söyleniyor... Bunu takan kadınlar, ce-

saret ve faziletleriyle ün salarlarmış. Ama siz, bu geleneği yerine getirmediniz...

Filip, huşunetle:

— Sizin ona ihtiyacımız yok, dedi ve saraya doğru yürüyüp gitti...

Ertesi sabah şafak vakti bütün saray, atlara binmiş, ormana doğru yol alıyorlardı...

Av partisi, iyi geçti... Öğleye doğru da, vurulmuş olan geyik, muhtesem denilecek bir törenle getirildi, ortaya konuldu...

Kilisede yapılan merasimden sonra Senjermen'e dönüş kararı verildi... Anjelik, Paris'e, Madam dö Montespan tarafından temin edilmiş bir karuçeyle dönecekti. Hareket edileceği sırada Prens dö Kondenin bastonuyla samimi işaretler yaparak kendisine doğru geldiğini gördü.

Genç kadın, reveransla onu karşıladı... Sonra:

— Monsenyör, dedi Saray, öyle şaşırtıcı bir çevre ki, insan orada bocalıyor... Sizin tecrübeleriniz fazladır... Bana bazı tavsiyelerde bulunabilir misiniz? Nelere dikkat etmeliyim, neler yapmalıyım?

Prens dö Konde:

— Yavrucuğum, diye konuştu... Orada yapacağınız üç şey var: Herkesten iyi konuşmak, bir münhal olunca talip olmak ve nerede olabilirse orada oturmak...

Anjelik, Versay'dan Paris'e bir kira arabasıyla dönüyordu...

Zihni türlü düşüncelerle yüklü olduğu için yol, ona pek kısa gelmişti... Aradan henüz üç gün geçmiş bulunuyordu... Sarayda karşılaştığı yepyeni bir hayat onda ürküntü, endişe gibi duyguların uyanmasına sebeb olmuştu... Bu arada genç kadın o hayatın sihrine kapılmaktan da kendini alamamıştı... Edindiği izlenimleri sıraya koyup sonra bunları teker teker ele alarak çözümlemiye geçmesi için zamana ihtiyacı vardı...

Durulmak nedir bilmiyen bir kaynaşmadan ibaret, türlü görüntülerle dolu ve dış âleme tamamiyle kapalı olan saraydaki yaşantıyı genç kadın, bir bale'nin ölçülü gösterilerine, fakat aynı zamanda da bir volkanın lâv püskürtüşüne benzetiyordu...

Botreyyi sokağındaki köşkünün sessizliği, gerilmiş sinirlerini gevşetecek, bu sükûnet ona iyi gelecekti... Geride bıraktığı o üç gün içinde nelere katlanmamıştı? Devamlı eğiliş-kalkışlar yüzünden, saatlerce ayakta dikilip beklemekten ne belinde, ne dizlerinde hayır kalmıştı... Sarayda bir mevki edinmiş kadınların, ileri yaşlara kadar, mevkilerinin icap ettirdiği vazifeleri yerine getirebilmeleri için kudretlerini muhafaza konusunda nelere katlandıklarını, kendilerini ne külfetlere alıştırdıklarını düşünüyordu... Bu hayata dayanmak, göğüs germek kolay işlerden de-

ğildi... Anjelik, kendinde böyle bir kabiliyet göremiyordu...

«Sıcak bir banyo, hafif bir çorba ve doğru yatağa... Yarına kadar Filip, beni buradan alıp da bir manastıra kapatamaz ya!... Belki de Kral, onun kulağını bükmüş ve saygılı olmıya davet etmiştir...»

İyimser bir gözle çevresini seyrediyor, akşam sisleri içindeki Paris'e bakıyordu...

Köşkünün önüne gelince biraz şaşırdı... Kapılar ardına kadar açık duruyordu... «Bu lâübaliliği için yarın kapıcıya zılgıt vermeli» diyerek arabadan indi..., Flipo, onun geldiğini görür görmez, mantosunun eteğini tutmak üzere yanına koştu...

Anjelik, Flipo'nunu bir şeyler kekeleyişine dikkat bile etmedi...

Üç gün önce bomboş, tertemiz bıraktığı avlu, kira arabaları, insan taşıyan tahteravanlarla doluydu... Şaşkınlığı bu yüzden genişliyordu...

Köşke girdiği zaman içerisini, dışarıdan daha beter, daha karışık bir halde buldu... Hiç tanımadığı insanlar önüne çıkıyor, uşak kılıklı kişiler, burnuna gülüyorlardı... Bunlardan birisi, önüne geçti, küstah bir tavırla:

— Buradan öteye geçemezsin... Hakkımızı çiğneme... diye bağırdı... İçkiden burnunun ucu kıpkırmızı kesilmişti... Üzerinde meze döküntülerinin yağlı izleri görünüyordu...

Anjelik, yürümek istedi... O, halâ bağırıyordu:

— Sabahtan beri neredesin? Geç kaldın... Hepimiz, erkenden buraya geldik...

Flipo, ona çıkıştı:

— Kime söylüyorsun? Karşındaki Markiz, bu köşkün sahibesidir... Defol git buradan...

Sarhoşluktan henüz ayılamamış olan sefil adam:

— Kime yutturacaksın bunları? diye tepiniyordu... Bu köşkün sahibesi çok büyük bir kadındır... Biz, onu görmiye, dileklerimizi arzetmiye geldik... Birimizi koğamazsın... Hem kimim ben biliyor musun? Marki dö La Valyer'in uşağının arkadaşı... Sen, bizi bu köşkün sahibesiyle görüşmekten menedemezsin...

Anjelik, sarhoşu itti ve kendine yol açarak ilerledi... Yürüdükçe şaşkınlığı koyulaşıyor, bu tanımadığı insanların kimler olduğunu bir an önce öğrenmek istiyordu...

— Terez... Maryon...

Bağırarak hizmetçilerini çağırıyordu... Onlardan da hiç birisi ortalarda yoktu...

Bu sırada yanına üstü başı temiz bir adam sokuldu... Yerlere kadar eğilip Anjelik'i selâmladıktan sonra redengotunun altından bir kâğıt çıkardı ve uzattı:

— Şu istid'amı lûtfen, merhameten kabul buyurunuz... Kral hazretlerine duyurulacak bir işim var... Bunu ancak siz yapabilirsiniz... Bana büyük yardımınız olacak, sakın reddetmeyiniz...

Genç kadın şaşkın bakışlarla karşısındakini süzüyordu...

— Fakat ben, sizi tanımıyorum...

— Oh!. Madam la Markiz... Bendeniz Valyer'in, oda işlerine bakan hizmetkârı Karmen... Paris-Marsilya arasında işliyen kira arabalarının işletme imtiyazının bana verilmesini istiyorum...

Bu adam sözlerini bitirir bitirmez bir başkası Anjelik'in yanına sokuldu...

— Benim de bir istirhamım var sayın Markiz... Kraliyet temsillerine tahsis edilen yerlerdeki iskemlelerin kiralanması imtiyazının bana verilmesini istiyorum... Ne olursa sizden olacak... Bunu ben kulunuzdan esirgemeyiniz...

O sırada kibar düşkünü olduğu anlaşılan yaşlı bir kadın, kendini Anjelik'in ayakları dibine atarak yalvarmıya başladı...

Düşmez kalkmaz bir Allahtır... Şu halime acıyınız. Ben, La Baron dö Vödü'yüm... Sefalet içindeyim... Eski günlerimi sayenizde ihya edebilirim... Bataklıklardan çamur çekme hakkını bana bağışlayın.

Anjelik, ne söyliyeceğini, nasıl davranacağını bir türlü kestiremiyor, uflayıp puflıyordu... Yaşlı kadına döndü:

— Madam, dedi. Söylediklerinizden bir şey anlıyamadım... Bataklıklarla uğraşmıya ne niyetim ne de vaktim var... Hem siz, şu halinizle insanı ürküten bir örümceğe benziyorsunuz...

İhtiyar kadın, yılan bakışlı gözlerini ona dikti:

— Yanlış kapı çaldığımı anladım, dedi... Müracaatımı Kralımıza duyuracak birisini elbette bulurum...

Bu sefer dört köşe kesilmiş sakalıyla bir başka birisi Anjelik'i önledi ve ona hemen kendini tanıttı:

— Madam dü Plesi-Belyer... Siz asıl beni dinlemelisiniz... Çok önemli bir buluşum var... Fennî bir buluş... Fakat çok gizli tutuyorum...

— Sizi tanımıyorum... Tanımak da istemiyorum... Gidiniz, mösyö Kolber'i görünüz... Bilginlerle o ilgilenir...

Bir başkası, uzun boylu birisi araya girdi... Şair olduğundan, şiirlerinden dem vurmıya başladı...

— Madam, beni tanıyacaksınız diyordu... Matmazel Lanklonun evinde tanışmıştık... Madam dö Sevinye'ye de gelmiştiniz... Ben Lafonten'im...

— Evet tanıdım efendim... Fakat burada ne isiniz var?

Lafonten, kendisi için değil de beraberinde bulunan genç şairin himayesi için geldiğini söylüyordu... Bu sırada yanlarına başkaları da

sokuluyor, konuşmaları kesiliyordu... Anjelik, sersemlemişti... Bu gürültü, bu kargaşa arasında başı dönmiye başlamıştı... İçlerinde bazısı, onun Kral tarafından kabul edilişini öne sürerek iltimas istiyorlardı. Anjelik, yarım saat içinde kırk kişinin müracaatına muhatap olmuş, onları ister istemez dinlemişti... ... Bir müracaatçı gayet müessir haplar bulduğundan bahisle Anjelik'ten yardım istiyordu... Anjelik, onu da yanından uzaklaştırınca adam sinirlendi...

— Bu haplar size de lâzım olur... Alıp kullanınız... Beğeneceksiniz...

— Çok tesirli olduğunu söylediğiniz haplara ihtiyacım yok... Şu anda başım, çok ağrıyor... Karşımdan çekiliniz...

— Hapların, başağrısına birebirdir...

— İstemiyorum... Çekilin, gidin...

— Ama siz, Kralın yanına girdiniz...

— Haplarla bunu münasebeti nerede?

— Kralın yanına girdiniz diyorum... Anlamıyor musunuz?

— Kralın yanına ve çalışma odasına girdim... Yanımızda da Maliye Nazırı Mösyö Kolber bulunuyordu... Ne demek istiyorsunuz?

— Buluşum olan hapların mahrem yakınlıklarda tesiri de vardır... Bir denemenizi istiyorum...

Anjelik, hırsla bu münasebetsiz müracaatçının yanından ayrıldı...

Anjelik, kimisine keseler içinde paralar vererek, kimisini yanından uzaklaştırarak köşkü bunlardan boşalttıktan sonra derin bir oh! çekti...

Sonra çıngırak çalarak, Metrdotel Rojer'i çağırdı...

— Madam, çorbanız hazır...

— Teşekkür ederim... Müracaatçıların hepsi gittiler mi?

— Evet... Onları uzaklaştırmak için bizler de zahmet çektik...

— Bundan sonra böyle şeyler istemem... Dikkatli olunuz... Aksi halde işinize son vermek mecburiyetinde kalacağım...

— Madam la Markiz, bendenizi affetsinler. Bizler de ne yapacağımızı şaşırdık...

Anjelik biraz çorba, soğuk et ve lahana salatası yedi... Bundan sonra da kendini yatağa attı... Yorgunluktan bitkin haldeydi... Yatar yatmaz da derin bir uykuya daldı...

Ertesi sabah uyanır uyanmaz Puatu'daki babasına bir mektup yazarak oğulları Florimon'la Kantor'u ve hizmetçileri yanına alıp hemen Paris'e gelmesini bildirmek oldu...

Genç kadın, özel ulağını çağırtmak isteyince onun, at ve arabalarının kaçırıldığı gün ortadan kaybolduğunu öğrendi...

Bunları Rojer söylemişti...

— Ahırlarda ne at ne araba kaldı ne de seyisler kaldı, diyordu...

Ağızdolusu bir küfür savurmaktan kendini güç zapteden Anjelik:

— Bu casusların hepsini kovunuz... diye bağırdı...

— Fadam la Markiz, buna hacet kalmadı... Çünkü hepsi, Marki dü Plesi - Belyer'in hizmetine girdiler...

Anjelik, hırsını yenemediği için bağırıyordu:

— Bilmiyor musunuz ki, burada benim emirlerim geçer... Size emrediyorum. Hemen, dediklerim yapılsın... Bir kaç araba, bir kaç sevis ve ikisi yedek olmak üzere de sekiz at satın alınsın...

— Madam la Markiz'in Puatu'ya yollamak istedikleri mektup ne olacak?

— Onu da hemen ve en sür'atli posta arabasıyla gönderiniz...

— Buna imkân olmadığını üzülerek arzedeyim sayın Markiz... Zira posta arabası çarşamba günü hareket edecek...

— Önemli değil... Mektubun acelesi yok...

Sinirlerini yatıştırmak için Anjelik, bir gezinti sandalyesi getirtilmesini emretti... Biraz sonra da buna binerek soluğu Mejiseri rıhtımında aldı... Orada sıcak ülkelerde yaşıyan cins kuşların satıldığı dükkânlar bulunuyordu... Bunlardan birine girerek seçme bir papağanı satın aldı... Daha sonra bir esirciye uğradı... Oradan da küçük bir zenci halayık satın alarak hediyelerinin sayısını ikiye çıkardı... Zenci halayık, renkli elbisesi, yeşil yeleği, kırmızı şalvarı ile gerçekten de pek sevimliydi... Madam dö Montespan'ın bunları beğeneceği muhakkaktı. Bunlar, onun gibi iş becerebilecek bir kadına azdı bile... Saraydaki bir sürü beyinsiz Montespana, şimdiden Kralın gelecekteki gözdesi diye bakıyordu... Şu halde Saraya girip bir mevkie sahip olması için Anjelik'e ondan başka birisi yardım edemezdi...

Anjelik, ertesi gün kendini tarttı, sarayın havasını teneffüs etmeden yaşıyamıyacağını anladı. Bunun için de üç yıldır, Kral IV. Lui'nin beğendiği ve sevdiği bir yer olarak bilinen Senjermen'e gitmek için hazırlanmıya başladı...

Anjelik, bahçe önünde ayağını yere bastı... Ortalıkta Versay'dakinden ziyade hareketli bir kalabalık görünüyordu... Saray mensupları, yüksek dereceli memurlar, ricacılar, uşaklar, oradan oraya gidip geliyor, serbestçe dolasıyorlardı...

Kral, altı çift kır at koşulmuş muhteşem arabasıyla geldi... Bütün Senyörler, başlarından sıyırdıkları şapkaları ellerinde, yerlere kadar eğilerek onu selâmladılar...

Marki dö La Valyer, yanına sokularak kavalyeliğe kabulünü Anjelik'ten rica etti... Sarayın ileri gelen simaları birer ikişer göründüler... Marki dö Ronklar, Briyen, Lozön, şık giyinişleriyle dikkati çekiyorlardı. Hepsi, yeni bir haberin heyecanı içindeydiler... Kral, terzisini çağırt-

mış ve tasarladığı mavi setreleri hazırlamasını emretmişti... Bunları giyecek olan altmış Asilzade de seçilmiş bulunuyorlardı... Kendilerine bahşedilen şu şeref pâyesi küçümsenecek teveccühlerden değildi... Kral, vaktiyle kendisine karşı isyan fakat sonra aman dileyerek affına sığınmış olan tab'asından altmışına bir dostluk nişanesi olarak bu üniformayı münasip görmüştü...

Marki dö Lozön, Anjelik'i bahçede gezdiriyor, bilmediği yerleri gösteriyordu... Bir ara ona:

— Biliyor musunuz? dedi. Matmazel dö La Valyer, muhabbet celbetmekten geri kalmıyor... Fakat celbettiği bu muhabbette, samimiyet yok...

Lozön, bir taraftan da gözucuyla Anjelik'i tetkik etmekten geri kalmıyordu... Onun bu konuda fikrini açıklamaktan kaçınması üzerine sözü havaiyata dökmeği ve genç kadının güzelliğini methetmeği daha uygun buldu...

— Şu ağaçlara dikkatle bakınız, diyordu... Bir şeyin farkına vardım... Bakışlarınız, yapraklara çevrildiği zaman gözlerinizin rengi derhal değişiyor ve yaprakların tatlı rengini alıyor... Ben, gözlerinizin duruluğundan, bir kaynağın serinletici hassasını buluyorum... Cidden hârika gözleriniz var...

Anjelik, yanına fazla sokulmuş olan Lozön'den bir iki adım uzaklaştı...

— Bir gezintide olduğunuzu unutmayın, dedi...

— Size karşı uzun zamandan beri hayranlık besliyorum...

— Bu hayranlığınızı sadece, aramızdaki gerçek dostluğun bir belirtisi olarak kabul ediyorum. Siz, bana karşı hayranlığınızı, sarayda bir mevki elde edebilmekligim için bana yapacağınız yardımlarla değerlendirebilirsiniz...

— Anjelik... Siz, çok ciddi bir çocuksunuz... Size bir sürü oyuncak gösteriyorlar... Bunları dalgın bakışlarla seyrediyor, bir taraftan da okuldaki ödevlerinizi düşünüyorsunuz. Size, gözlerinizin güzelliğinden bahsettim... Bana, iş'den, mevkiden dem vurmıya başladınız...

— Burada böyle şeyler konuşulmaz mı?

— Güzel gözlerden, aşktan bahsedilir burada...

Lozön, bunları söylerken de genç kadını, bir koluyla belinden kavramıştı...

Bahçedeki mağaraları geziyorlardı... Bunlardan birisine girdiler... İçerisi kalabalıktı... Anjelik, o sırada Kral'ı farketti...

Kral da onu görür görmez:

— Ah... İşte, dedi... Sevimli şey'imiz...

Anjelik, önce derin bir reveransla Kral'ı, sonra Kralın yanında bulunan Mösyö ve Madam'ı selâmladı...

Kral, Marki dö Lozön'le konuşmıya daldığı sırada Anjelik, kadınlar gurupuna karışıverdi. Biraz sonra yanına Pegilen, geldi... Onu elinden tuttu... Kralın yanına götürüyordu... Yolda:

— Sa Majestenin size söyliyeceği iki söz var, demeği ihmal etmedi...

Genç kadın, aynın saygılı davranışla Kral'ın karşısında eğildi...

Kral, ona hitap etmişti:

— Madam... Versay'daki görüşmemizde, düşüncelerinizden faydalandık... Ancak bu arada unuttuğumuz bir şey de oldu... Bu iyiliğinize karşı teşekkürümüzü ben, zayıf buldum... Bizden bir isteğiniz olup olmadığını sizden sormadık... Bir arzunuz varsa, memnuniyetle yerine getiririz...

— Majestelerinin lütuf ve teveccühlerine minnettarım. Çocuklarımın geleceği ile ilgilenmeli, benim için saadetlerin en büyüğü olacaktır...

Bu iş, kolay... Bundan daha önemli bir arzunuz yok mu?

— Bir de berberinizin bir buluşunu arzetmek isterim...

Kral, şaşırmış göründü:

— Berber mi dediniz?

— Evet... Sizin berberiniz... Majestelerini, peruka taşımak pahasına güzel saçlarından mahrum etmiyecek bir buluşunu duyurmak istiyor...

Kral, bu buluşun hemen kendisine arzedilmesini yanındakilere emretti...

Kral'la bu ikinci karşılaşmasından sonra Anjelik, kendini biraz daha kuvvetli hissetmiye başlamıştı... Artık her gün saraya devam edecekti...

Filip ise hiç görünmüyordu... Genç kadın, bazı teftişler için onun Pikardi'ye gönderilmiş olduğunu sonradan öğrendi...

Anjelik, türlü dedikodular, eğlenceler içinde geçen günlerde Lozön'ün sırnaşıklıklarıyla da karşılaşmıştı... Hattâ bir defasında, çekip götürdüğü bir köşede Lozön, onu dudaklarından öpmiye bile teşebbüs etmişti...

Anjelik, entrikalarla dolu saray hayatında aşkın, bir mâna ifade etmediği, sadece menfaatler için kullanıldığını da öğrenmişti...

Bu arada, Kral'a tavsiye ettiği berber Bine, maharet ve buluşundan ötürü berberbaşılığa tâyin edilmiş bulunuyordu...

O yıl kış, pek erken bastırmış, saray erkânı; ilk kar'ın yağışı üzerine Fontenblö'ye çekilmişlerdi...

Bu bölgenin köylüleri pek dertliydiler... Kurtlar, onlara büyük zararlar veriyordu... Onlar da sahipleri ve efendileri Fransa Kralı'nın bölge-

lerine gelerek kendilerini kurtların zararlarından kurtarmasını istiyorlardı...

Köylülerin bu isteği dikkate alınmıştı... Sanki bir şehir, bulunduğu yerden bir başka tarafa taşınıyor gibiydi...

Kral ve maiyeti, bir hafta Fontenblö'de kalacak ve kurt avına çıkacaklardı...

Fakat bu kalabalık, beraberlerinde neler götürmüyorlardı? Orada sade kurt avıyla vakit geçirilecek değildi... Gönül eğlendirmek de lâzımdı... Balolar verilecek, temsiller düzenlenecek ve İspanyada âdet olduğu gibi gece yarısı supe'ler hazırlanacaktı...

Upuzun bir kervan, akşam karanlığı çökerken, meşalelerin kızıl aydınlığı altında Fontenblö şatosunun kapısına varmış bulunuyordu...

Anjelik'in aklı fikri hep Filip'teydi... Onu görebilmek için durmadan çevresini araştırıyordu... Bu telâşındaki gerçek sebep neydi? Ondan korktuğu için mi araştırıyordu? Yoksa kocasını pek mi göreceği gelmişti? Karmakarışık hisler içinde gerçek niyetinin ne olduğunu bir türlü bulup çıkaramıyordu... Kocasıyla karşılaşmasının hiç de hoş bir tarafı olmıyacağını iyi biliyordu... Filip, her zaman olduğu gibi onu incitecek, hırpalıyacaktı... Esasen, şimdiye kadar ondan hep böyle hareketler görmüştü...

Son aylarda Filip, yine onun varlığını unutmuş görünüyordu... Karşılaştıkları zamanlar, davranışları soğuk ve haşindi... Kocasının bu tutumunu genç kadın, bir taraftan da iyi buluyordu... Hiç olmazsa korku ve heyecandan bu suretle uzak kalmış oluyordu...

Fontenblö'ye varılışın ilk günü Filip, ortada görünmedi... Kurt avı hazırlıklarıyla meşgul bulunduğu aşikârdı... Saray mensupları, Köylere saldıran aç kurtlara dair, biraz da mübalâgaya kaçan türlü şeyler anlatıyorlardı aralarında ..

Kurtların, birer inek cesametinde olduklarına inanmıyan kalmamıştı... Öylesine anlatıyorlardı... Herkeste bir sabırsızlık, bir heyecan seziliyordu... Koca kurtlarla boğuşmak, leşlerini yerlere sermek elbette büyük bir cesaret meselesiydi...

Sabahın çok erken saatinde av borularının keskin akisleri, Fontenblö ormanını çınlatırken herkes de fırlayıp yataklarından kalkıyordu... Halbuki Anjelik, çoktan kalkmış ve giyinmişti... Şatonun önünde karlarla örtülü meydanlıkta bir hareket, bir kaynaşma vardı...

Genç kadın, kendisi için hazırlanmış atına bindi... Boruların devamlı çalınışı, av partisine ayrı bir heyecan kattığı kadar kalplerde de cesaret ateşini tutuşturuyordu... Anjelik, kopup gelen rüzgârda ormanın hışırtısını dinliyor ve bu sesle hayalinde çocukluk günlerinin hatıraları canlanıyordu...

Ormanları ne kadar seviyordu... Ormanların sihriyle ta çocukluğundan beri büyülenmiş gibiydi... İşte şimdi yine vahşi bir tabiat kokusunu teneffüse başlamıştı... Ormanlar, tabiatın muhteşem anıtlarıydı... Rüzgâr estikçe ormanlarda tabiat dile gelir, yapraklar, dallar hışırdar; sert uğultular, sürekli ıslıklar duyulurdu...

Anjelik, şimdi bu havayı doyasıya teneffüs ediyor, ciğerlerini bu havayla dolduruyordu... Tatlı bir düşünceye dalmıştı... Çocukluk yıllarının Noel gecelerini, kilise dönüşlerini hatırlıyarak atını, ormana doğru sürdü... Yalnızdı... Yanında kimse yoktu... Ava çıkanlar, gruplara ayrılmışlardı...

Aradan ne kadar zaman geçmişti? Dün'ün Anjelik dö Sanse'si ile bugünkü Anjllik dü Plesi-Belyer arasında yine bir kucak dolusu çam dalı vardı... Kucağında çam dalları, ormanda koşup duran küçük Anjelik ve şimdi ise ormana doğru at süren Anjelik dü Plesi-Belyer...

Genç kadın «Hayat tuhaf şey... Elimizden belki her şeyimizi alıyor fakat ruhlarımızı değiştiremiyor» dedi içinden...

Bu düşünceler ve duygular altında, atından indi... Serez'in yularını bir fındık ağacı dalına taktı... Sonra da sık fundalığın arasına koşup daldı... Belindeki, sapı kıymetli taşlarla işlenmiş küçük av bıçağını çıkardı... «Çocukluğumdaki gibi!... Çocukluğumdaki gibi!» diye söyleniyor ve kendini coşkun bir sevinç içinde buluyordu...

Boru seslerinin gittikçe uzaklaştığını farketmiyecek kadar kendinden geçmiş, bambaşka bir âleme dalmıştı... Küçük dalları bıçağıyla kesiyor, kendine yol açıyor, ormanın içine doğru ileriliyordu... Birden Serez'in kişnemesiyle irkildi... Hemen geriye döndü...

At, bir şeyden ürkmüş olmalıydı... Dörtnala kaçıyordu... Ardından seslenmiye başladı:

— Serez!... Serez!...

Sonra bir anda, feci gerçeği idrak etti... Serez'i ürkütüp kaçıran sebebi... Koşmıya başladı... Koştu... Koştu... Bir ara durup nefes nefese çevresini araştırdı... Atını bırakmış olduğu yere yakın bir yerde, fundalığın ardından kıpırtılar farketti... Sonra onu gördü...

— Kurt...

Dalların arasından ortaya çıkıp, ürkek adımlarla ilerlemiye başlıyan koca kurtu Anjelik, iyice görüyordu karşısında... Tüyleri diken diken cinmuş, tam bir orman canavarı, vahşi bir kurt... Gözlerinde kızıl pırıltılar, Anjelik'e doğru ihtiyatla yaklaşıyor, gittikçe sokuluyordu...

Genç kadın, bu fosforlu bakışların içine işlediğini hissetti ve kapıldığı büyük korku etkisiyle de keskin bir çığlık kopardı...

Canavar, o anda sıçradı... Sonra hafifçe geriledi... Ve tekrar yaklaşmıya başladı... Kızıla çalan gri tüylerine yapışmış kalmış küçük kozalaklar bile iyice farkediliyordu... Neredeyse üstüne atılacaktı...

Anjelik, geriye doğru bir gözattı... Biraz arkada çıplak bir kaya parçası yükseliyordu... «Şurdan tepesine kadar tırmanmalıyım» düşüncesini geçirdi zihninden... Ve düşündüğü gibi de yaptı... Bir hamlede sıçradı, yukarılara doğru biraz tırmandı... Fakat tutunamıyor, kayıyordu...

Filip, kollamaktan kaçırmadığı canavarın bu saldırısını önceden hesaplayarak kurt, boşta kaldı, geriye devrilir gibi oldu, fakat yine dengesini bularak kanlı bakışlarını Anjelik'e dikti...

Genç kadın, avazı çıktığı kadar bağırıyordu... Kalbi çok hızlı çarpıyor, geçirdiği ürperti kesilmediği için titreyip duruyordu... O arada dudaklarından dua mırıltıları dökülüyordu:

«— Allahım!. Sen beni, pis bir ölümden kurtar... Bir mucize yarat!.»

Beklediği mucize o anda doğdu...

Fundalıkların ardından bir atlı fırlayıp çıktı...

Sert bir hareketle atının gemlerini kastı... Hayvanın nallarından havaya doğru küme küme kar serpintileri dağıldı...

Anjelik, acaba rüya mı görüyordu?

Eşsiz kurt avcısı Filip, işte karşısındaydı!...

Yakasına ve kol kapaklarına kendi saçlarının renginde samurlar geçirilmiş beyaz deriden ceketi, beyaz çizmeleriyle, insanın soluğunu kesecek derecede yakışıklı, bir masal prensi kadar güzel Filip, karşısındaydı... Atından inmiye hazırlanıyordu...

Attan inmeden önce Filip, içi kürk kaplı eldivenlerini sıyırdı, attı... Elinde sipsivri, upuzun bir av bıçağı vardı... Anjelik, atından indikten sonra onun, beyaz çizmeleriyle karlar üzerinde bir kedi yürüyüşünün yumuşaklığı içinde ilerileyişini gördü... Filip, korkmadan canavara yaklaşıyordu... Aralarında dört adımlık bir mesafe kalınca kurt, sivri, keskin dişlerinin pırıltısını ortaya koyacak şekilde koca ağzını açmıştı... Birden, Filip'in üstüne saldırdı...

Filip, kollamaktan çakırmadığı canavarın bu saldırısını önceden hesaplıyarak gafil avlanmamıştı... Birden, kolunu uzatarak kurtun boynunu cendereye aldı ve saniye kaçırmadan da sağ elindeki bıçağı, bütün gücüyle gırtlağına saplayıp tek harekette aşağıya kadar çekiverdi...

Oluktan boşanırcasına fışkıran kanlar ve dışarıya uğrıyan bağırsak sarkıntıları içinde kurt, olduğu yere devrildi... Kar tabakasının üzerinde kızıl bir yayıntı gittikçe genişlemiye balşadı...

Filip, şimdi can çekişen canavarın başını ayağıyle bastırıyor ve Savaş kazanmış kumandanların âzameti içinde Anjelik'e bakıyordu.

Kendilerini, yüzü bu kadar sararmış halde görmemiştim...

Dört bucaktan kopup gelen atlılarla orası hemen doluvermişti... Kurdun leşi, meraklıların çemberi ortasında kalmıştı... O sırada Kral göründü... Ona yol açtılar... XIV. Lui, öldürülen kurda şöyle bir baktıktan sonra, memnuniyetini belirten bir gülümseyişle:

— Güzel bir darbe, Mösyö lö Mareşal, dedi...

Kargaşa arasında Anjelik'i gören olmamıştı... Tırmandığı kaygan kayanın üstünden kayarak yere indi... Ellerini temizledi. Üstündeki karları silkeledi... Avuçları kanıyordu... Eğildi, başından fırlamış ve ötelere yuvarlanmış olan şapkasını aldı... Seyislerden birisi, Filip'in bir adamı, kaçan atı Serez'i yakalamış, önüne çekmişti...

— Çok korktunuz değil mi Madam? diye soruyordu... Kurdun bu kadar yakınlarda olduğunu bilmiyorduk... Başıboş atınızı görünce bir şeyler geçtiğini anladık... Marki hazretleri, tam vaktinde yetiştiler... Kendilerini, yüzü bu kadar sarармış halde görmemiştim...

Anjelik, Filip'i ancak, av partisini müteakip verilen ziyafetin sonlarına doğru görebildi..

Kurdun gırtlağını deştiği sırada ona, kin ve hiddet dolu bir bakış akıtmıştı, o kadar... Anjelik'e öyle geliyordu ki kocası, o anda yüzüne hatırı sayılır bir şamar yapıştırmaktan kendini zor zaptetmişti... Filip onun kocasıydı ve hayatını kurtarmıştı... Ona teşekkür borçlu olduğunu biliyordu...

Bir fırsatını bularak sofra başında ona sokuldu...

— Filip, dedi... Siz olmasaydınız, kurt beni parçalıyacaktı...

Marki, kimseye sezdirmeden Anjelik'in bileğine o kadar hırsla yapıştı ki, genç kadın kemiğinin çatladığını sandı... Sonra dişlerini gıcırdatarak:

— Avın ve avcılığın ne olduğunu bilmiyen bir kadın evinde oturur, halı dokur... Gülünç durumlara düşmekten kendinizi alamıyorsunuz... Siz, kaba saba bir köylüden, terbiyeden uzak kalmış bir tüccardan başka bir şey değilsiniz... Bu işleri haline, yoluna koyacağım günde gelecek... Ve sizi saraydan kovup çıkaracağım...

— O halde beni niçin kurtardınız? Neden kurtu öldürdünüz? Bıraksaydınız da kurt, beni parçalasaydı...

Kurdu öldürmem lâzımdı da öyle yaptım... Yoksa kaderinizle ilgilenmiş değilim... Öyle karşımda gülüp durmayınız... Gazeplendiriyorsunuz beni... Sizin de, hemcinsiniz kadınlardan hiç farkınız yok... Onlar da kendi uğurlarında erkeklerin fedakârlıklara giriştiklerini sanırlar... Fakat ben, sandığınız gibi bir erkek değilim Öğreneceksiniz bu gerçeği bir gün... Ben, Kurd'un ta kendisiyim...

— Anjelik:

— Pek sanmıyorum, dedi...

Filip, soğuk bir gülüşle konuştu:

— Size bunu isbat edeceğim...

Böyle dedikten sonra da karısının elini, nazik bir hareketle tutarak

dudaklarına götürdü ve birden ısırıverdi... Aşkını ifade eden kelimeler mırıldanıyormuş gibi de:

— Kendi ellerinizle, daha evlendiğimiz gün aramıza koymuş olduğunuz o kin, hınç ve nefretten ibaret engel, ortadan kalkmıyacak... dedi...

Anjelik'in o kadar canı yanmıştı ki, bağırmamak için kendini güç tuttu... Hain kocası, sivri dişlerini, etine iyice geçirmiş ve elini kanatmıştı... Genç kadın, elini ondan kurtarmak için çektiği sırada, koluyla, masadan kalkmakta olan bir davetliye çarpmıştı... Bu kadın, böğrüne gelen dirsek darbesiyle iki büklüm oldu... Anjelik'e ters ters baktı...

— Etrafınıza biraz dikkat etseniz yavrum!.

Bunları söyliyen Madam'dı... Anjelik, utançtan kıpkırmızı kesildi... Tam bu sırada da Filip'in sesi uğultu halinde kulağına çarpıyordu:

— Davranışlarınızda daha ölçülü, daha zarif olmıya çalışınız... Şarabı biraz fazla kaçırdığınız anlaşılıyor güzelim...

Filip'in bakışlarında hain bir ışıltı vardı... Prensesin önünde eğildi... Kral'a yetişmek için de, hemen oradan uzaklaştı...

Anjelik, kocasının ısırıp kanattığı yerleri, dantelâlı mendiliyle kapatıp sardı... Canacısı geçmemişti... Başı dönüyordu... Koltuklara tutuna tutuna yemek salonundan dışarıya, geniş hole çıktı... Yüzüne çarpan serin hava ona iyi geldi... Önünden geçtiği ilk kanapeye de yığılırcasına kendini bıraktı... Elindeki yara yerleri zonkluyor ve kanama devam ediyordu... Bileğine doğru hafif bir kızartı yayılmış ve şişme de başlamıştı... «Şarabı biraz fazla kaçırmışsınız galiba güzelim» diyerek elini ısırıvermişti Filip... Bunun farkına varanlar, haftalarca bitmiyecek dedikodulara başlıyacaklardı. Anjelik, bunları iyi tahmin ediyordu... Filip, ne mel'un bir insandı... Hislerini belli etmiyerek, munis bir tavırla elini almış, öpmek için dudaklarına götürmüş, birdenbire de dişlerini geçirivermişti... Hem de ne dişleyiş Acısı, Anjelik'in yüreğine çökmüştü... Üzüntüsünü arttıran bir başka düşünce de «kaba ve görgüsüz» damgasını yemekti...

Karşısına birden Marki dö Lozön'ün dikildiğini gördü... Marki, yapmacıkla kaşlarını sözde çatmıştı...

— O!... Bu kadarı da fazla!... Artık, küçük bir çocuk gibi azarlanmayı hak ettiniz doğrusu Madam... Yine yalnızsınız... Sizi hep böyle, yapayalnız mı göreceğim? Hem de şu emsalsiz güzelliğinizle ve Kral'ın sarayında!... Köşeye çekilmiş, her şeyden vazgeçmiş bir hal var sizde... Bu tutumunuzla tabiat kanunlarını inkâr etmek mevkiine düştüğünüzü biliyor musunuz?

Anjelik'in yanına ilişti... Kızının dertleriyle ilgilenen bir baba tavrı takınmıştı...

— Derdiniz nedir? Söyleyin... Ruhunuzu şeytana mı kaptırdınız yoksa? Size çılgınca arzettiğim hayranlığımın farkında değil misiniz? Cenabı Hakkın sizi, misilsiz nimetleriyle mükâfatlandırmış olduğunu niçin hatırlamak istemiyorsunuz? Güzel yüzünüz niçin böyle mahzun Anjelik, yavrum!. Yapmayınız Allah aşkına!. Kendinizi harap ediyorsunuz...

Parmaklarının hafif bir temasiyle çenesini yukarıya kaldırdı.

— A!... Demek ağlıyorsunuz? Gözyaşları dökmenize sebep olan bir erkek midir?

Marki'nin bu ilgisi karşısında genç kadın boşanıvermişti... Hıçkıra hıçkıra ağlıyordu... Marki'nin sorusuna, başını sallamakla karşılık verdi.

— Yazık... Çok yazık... Sizin gibi güzel bir kadına gözyaşları döktürmek, cinayet işlemekle eşittir bence... Bu güzellikle başkalarını ağlatmanız icap etmez mi? İnanın bana... Şu koca dünya yüzünde bir damlacık gözyaşına değer erkek yoktur... Ben bile... Size karşı beslediğim ümitlere rağmen güzelim...

Anjelik, gülümsemiye kendini zorladı...

— Tahmin ettiğiniz kadar kötü bir durumda değilim, dedi... Biraz sinirlerim bozuldu... Kendimi iyi hissetmiyorum, o kadar işte...

— Bir ıstırabınız mı var?

Evet...

— Nerenizde?

Anjelik, elini uzattı...

Marki, ilgilenmiş göründü:

—— Hangi kana susamış canavar yaptı bunu? Söyleyiniz... Açıklayınız adını bana... Ondan hesap sorayım...

— Buna yapamazsınız Pegilen... Çünkü, üzerimde her hakka sahip birisi yaptı...

— Yakışıklı Marki, kocanız Filip mi yaptı demek istiyorsunuz?

Anjelik, cevap vermedi... Fakat yine ağlamıya başladı...

Marki, neticeden hiç memnun olmamış gibi yüzünü buruşturmuştu:

— Hadi canım siz de... Bu kadar eski kafalı olmıya lüzum yok... Kocanıza karşı bu derece sevgi ve saygı beslemenize şaşıyorum... Ya geri kafalısınız ya da hasta... Ondan çekmediğiniz kalmıyor... Fakat yine de onsuz yapamıyorsunuz... Sizinle ne zamandan beri bu meseleyi konuşmak istiyordum... Silin gözyaşlarınızı önce...

Bunları söyledikten sonra da cebinden çıkardığı tertemiz, katlanmış keten bir mendille Anjelik'in gözyaşlarını kuruladı... Genç kadın, yanına sokulmuş, kendisini teselliye çalışan Marki'yi gözucuyla süzüyordu... Sarayda, Kral da dahil olduğu halde onu sevmiyen tek kişi yoktu... Neşeli, zeki, zevk ve eğlenceye düşkün bir insandı... Güneyli, tam bir gaskon olduğu ne kadar belliydi...

Anjelik, dostluk hisleri içinde bakıyordu... Marki, güldü:

—Düzeldiniz mi?

— Biraz...

— Bir düzene koyacağız bunları...

Anjelik'i kısa bir lâhza düşünceleriyle başbaşa bıraktı... Bu arada onu tetkikten de geri kalmıyordu... Bulundukları köşe, biraz ilerideki koridorlardan gelip geçen saray mensuplarının tecessüslerinden uzak kalıyordu... Oturdukları büyük kanapenin kollukları geniş olduğu için görülmelerine de pek imkân yoktu... Bu rahat ve yumuşak köşeye gizlenmiş gibiydiler... Karşılarındaki pencereden içeriye süzülen güneşin tatlı kızıllığı halılar üzerine aksetmişti... Terastaki büyük mermer vazolar, havuzdaki donmuş suyun ışıltısı, sis kadar ince tül perdenin ardından seçilebiliyordu... Anjelik, titriyen bir sesle:

— Şimdi bulunduğumuz bu köşeye neden Venüz'ün odası diyorlar acaba? diye sordu...

Marki, sıyrılamadığı dalgınlık içinde:

— Bundan biraz şüphelyim ya ,dedi...

— Ne demek istediniz; Anlıyamadım...

Bir iki defa başını salladıktan sonra, çenesini eline dayadı...

— Ah şu Allahın cezası Filip... Kimse, onun mel'un kafasında ne plânlar saklı olduğunu bilmez... Bir şey sorayım: Siz, bir gece, size yaklaşmadan önce, onun bardağına gizlice bir toz karıştırmayı hiç denediniz mi? Sentonoredeki dış mahallede hamam işleten birisi, aşk iksirleri hazırlıyor ve bunu, aşk tanriçesine borçlarını fazlasıyla ödeyip takatsiz kalan erkeklere veriyormuş... Kullananlar, hârika bir tertip diye bahsediyorlar...

— Bu gibi şeylerden ve usullerden hiç hoşlanmam... Esasen böyle bir iş yapmıya kalkışsam fırsat bulamam... Ben, değil kocamın bardağına, kendisine bile erişemiyorum... Bana çok ender uğrar...

Pegilen'in gözleri hayretten büyümüştü...

— Yani, kocanız size ve güzelliğinize karşı tam bir kayıtsızlık mı gösteriyor? Bunu mu demek istiyorsunuz?

Anjelik, kuru bir ifade içinde:

— Evet, dedi...

— O halde âşıklarınızın tutumları nasıl?

— Hiç âşığım yok...

— Ne?

Lozön, bunu sorarken yerinden hoplamıştı...

— O halde âşıklarınız demiyelim de, geçici dostlarınız diyelim...

— .....

— Belki geçici dostlarınız olmadığını da cesaretle itiraf edeceksiniz?

— Tabii itiraf ederim cesaretle bunu da... Çünkü gerçek, bu...

Heceleri belirterek Pegilen:

— İ... na... nıl... maz, diye mırıldandı... E! Anjelik... Yani siz, kabalarınıza şöyle okkalı bir şaplağı hak ettiniz hani!.

— Niçin? Hatâ bende değil ki...

— Evet... Hatâ sizde... Tamamiyle sizde... Böyle güzel bir cildi, hârika gözleri ve başdöndürücü bir güzelliği nefsinizde toplamış olun da, sonra bu nimetlerin hakkını inkâra kalkışın... Siz, bir insan değil, bir canavarsınız... Korkunç bir mahlûk... Tahammül edilmez bir yaratık...

Bir parmağını onun başına değdirerek:

— Şu güzel, şu küçük kafada neler var? Bir sürü hesap, bir yığın proje ve karmakarışık işler... Bunlardan sonra, Melek gibi bir yüz!... Işıl ışıl gözler, insanı, öpme arzusuna iten, hem de şiddetle iten dudaklar... Biliniz ki, vahşet ve zulmunuz son haddini bulmuştur... O halde bu ilâhi güzelliğe bürünmüş olarak ortada niçin dolaşıyorsunuz? Kimin için?... Soruyorum size bunu...

Lozön artık fazla oluyordu... Anjelik, rastgele konuşur gibi:

— Ne istiyorsunuz yani? dedi... Bir sürü işim var...

— Güzel bir kadının aşktan başka ne işi olabilir Allahım? Siz, gerçekten de hodbinliğin ta kendisisiniz... Bu güzelliğinizle bir kaleye kapanmış, yalnız kendiniz için yaşamıya karar vermişsiniz...

Genç kadın, başını kanapenin arkalığına yasladı, gözlerini yumdu... Yorulmuş bir tavır takındı... Biraz önce kor kadar sıcak ve yakıcıydı... Şimdi ise buz kesilmişti... Damarlarındaki kan bile âdeta donmuştu... Pegilen'i, önce makul olmıya, sonra da yardıma daveti düşündü...

— Bana söyleyiniz Pegilen... Sizin iş ne oldu? «Büyük Üstad» mevkiini ele geçirebildiniz mi?

Pegilen, sakin bir ifadeyle:

— Hayır, dedi...

— Nasıl Hayır?

Beni her fırsatta atlattınız... Fakat bu sefer gözümü açmış bulunuyorum... Fırsatı kaçırmıyacağım, harcamıyacağım... Şimdi Büyük Üstad'lık meselesinin sırası mı? Şu anda aklım fikrim bu işte mi sanıyorsunuz? Çözemediğim soru şu: Siz kadınlığınızı, niçin kafanızın esiri haline sokuyorsunuz da, kalbinizin sesine kulak vermiyorsunuz?

Pegilen, bunları söylerken, parmağını Anjelik'in göğsüne değdirmiş, kalbini işaret ediyordu...

Anjelik, hemen ayağa kalkarak göğsündeki temastan sıyrıldı...

— Pegilen, ne yapıyorsunuz?

Marki, atik bir davranışla, kaçmasına engel olmak için sağ koluyla Anjelik'i kavradığı sırada sol elini de etekleri ve dizleri altından bacak-

larına doğru sokuvermişti... Anjelik, dengesini kaybetti, kanapenin üzerine çöker gibi düştü... Akabinde de Marki'nin ağırlığını, göğsü üzerinde hissetti...

Bir parmağını kaldırmış, tehdit eder gibi sallamıya başlamıştı... Bu arada:

— Sakın ses çıkarmayın ve rahat durun ,diyordu... Bırakın da sizdeki şu garip ve ümitsiz halin sebebini araştırayım... Sıralayın şimdi çevrenizde dolaşıp duran, aşkınızdan geceleri uyuyamıyan Senyörlerin isimlerini...

— Tuhaf şey!... Bu kadar çok âşığım olduğunu mu sanıyorsunuz?

— Soruma şaşırmış görünmekten sizi menederim...

— Pegilen... Emin olunuz, kinayelerinizle kimleri kasdettiğinizi anlıyamıyorum...

— Siz ortada görünür görünmez etrafınızda bir kelebek gibi uçup dolaşan Marki dö La Valyer... Sonra Atenais'in kardeşi, Vivon... Briyen... Bunları niçin saymıyorsunuz bana? Devam edeyim mi? Mösyö dö Sentenyan, Rober ve Luvuva...

Anjelik, neşeli neşeli gülüyordu...

Pegilen:

— Sizi gülmekten de menederim, dedi... Gülmeyin!... Eğer bunların, size karşı olan hayranlık duygularından da habersiz görünüyorsanız, umduğumdan da berbad bir ruh haleti içindesiniz demektir... Etrafınızda alev alev yanan bu meş'alelerin ateşini de hissetmiyor musunuz? O halde siz, derisi ateşe dayanıklı bir Semender'siniz...

Sözlerini bitirirken, parmağının ucuyla Anjelik'in boynunu gıdıklıyordu... Genç kadın, tatlı bir gülümseme içinde sordu:

— Ya siz Mösyö dö Lozön? Bu yanıp tutuşanlar listesinde siz yok musunuz?

Marki, telâşla:

— Oh!... Dedi... Ben mi?... Hayır, Hayır... Zaten buna cesaretim yok... Çok korkarım...

— Benden mi?

— Evet... Sizden korkarım... Çevrenizi sarmış olanlardan; geçmişinizden, geleceğinizden, büründüğünüz esrardan korkarım...

Anjelik, sabit bir bakışla ona baktı... Biraz sonra da bir ürperti hissederek yüzünü, karşısındaki Marki'nin mavi ceketine, göğsüne gömdü..... Istırabını ortaya koyan bir sesle:

— Pegilen, dedi...

Pegilen, eski bir dosttu... O da hayatının eski bir dramına bağlı kalmıştı... Fakat, hayatta içine düştüğü facialardan, her defasında, kutu-

sundan fırlayıveren yaylı bir kukla gibi çıkıp kurtulmuştu... Bir ortaya çıkar, bir kaybolur, tekrar görünürdü...

Bu akşam da işte, ortaya çıkmıştı...

Üst üste:

Hayır!... Hayır!... diye aynı sözü tekrarladı... Ben, tehlikelere atılmayı hiç sevmem... Gönül yaraları bana dehşet verir... Size karşı olan ilgi ve hayranlığımı bir sevgiye bağlıyarak sakın bana hiç güvenmeyin...

— O halde burada yaptıklarınız nedir?

— Sadece sizi teselliye çalışmak... Bu, ayrı bir mesele...

Parmağını, Anjelik'in ipek cildli boynundan, aşağılara kaydırarak; pembe incilerden kolyesinin ışıltıları aksetmiş bembeyaz teninde, kolyenin eğri duruşuna muvazi işaretler çizercesine gezdirdi ...Hisli bir sesle:

— Size karşı çok kötü davranmışlar, dedi... Bu akşam, büyük bir keder içindesiniz... Kılınç gibi keskin olmayı bir tarafa bırakınız... Sanki bir erkek eli size hiç değmemiş!... Şeytanca bir arzu, size küçücük bir ders verme arzusu uyandı içimde...

Biraz daha eğildi... Anjelik, bu yakınlıktan uzaklaşmak, sıyrılmak istemiş, fakat Marki onu, sımsıkı kavramıştı... Hali, tavrı ciddi; bakışları ürkütücüydü...

— Heyecanımı çok yükselttiniz küçük hanım!... İntikam saati çaldı artık. Zaten ben de sizi okşamak arzusuyla kıvranıyorum ve sizin de buna çok muhtaç bulunduğunuzu sanıyorum...

Anjelik'i kucaklayıp, gözlerinden, yanaklarından, öpmiye koyuldu... Sonra ateşli dudakları, Anjelik'in dudaklarına indi, ağzının köşesinde durdu, kaldı...

Genç kadın, bir ürperti geçirdi... Kamçılanan hayvanî arzuları şahlandı... Sarayın bu meşhur Don Juan'ındaki çapkınlık kabiliyetini ve bu sahada nelere kaadir bulunduğunu bir tecessüs dürtüsüyle öğrenmek hevesine de kapılmıştı...

Pegilen, haklıydı... Saraydaki canlı ve hareketli hayat, Anjelik'i içine çekiyordu... O da sonuna kadar bu saadeti sürdürüp götüremiyeceğini bir gün, entrikaların, gizli tertiplerin, komploların, kıskançlıkların kurbanı olacağını ,bir köşeye itileceğini biliyordu. Fakat bu yaşantı, öyle başdöndürücü, öyle kuvvet bir içkiydi ki, zehirli tesirine rağmen pek lezzetliydi...

Ölmemek için içmesi lâzımdı...

Derin bir iç geçirdi Anjelik... Bir erkeğin ılık okşayışları altında vücudunda uyanan zevk dalgaları gittikçe yayılıyordu... Dudakları, Mar-

ki dö Lozön'ün dudakları hakimiyetine düşer düşmez bir tereddüd geçiren Anjelik, biraz sonra ihtirasın kavurucu ateşine kendisini teslim etti...

Dışarıda ışıklar yakılıyordu...

Akşam karanlığı iyice çökmüştü... Uşaklar koridorlardaki ayaklı meşaleleri, mumları tutuşturuyorlardı... Bir aralık üzerlerine düşen ışıklarla, birbirlerinden ayrıldılar... Anjelik, gece olduğunu ancak o zaman anladı...

Bir usak, elinde getirdiği altı kollu bir şamdanı, bulundukları yerin biraz ilerisindeki masanın üzerine bıraktı...

Yakınlarına bırakılan ışıktan tedirgin olan Pegilen, uzanmış olduğu kanapeden doğrularak uşağa seslendi:

— Şu şamdanı biraz daha öteye götürsene!...

— Götüremem Efendim... Işıkların yakılıp yakılmadığını kontrola çıkan zabitimiz görürse beni azarlar...

— O halde hiç olmazsa mumlardan üçünü söndür...

Tekrar, Anjelik'i, kucakladı...

— Güzelim, o kadar tatlısın ki...

Sevişmenin kesintiye uğraması, ikisinin de sabrını taşırmıştı... Anjelik, Lozön'ün üniformalı omuzuna dişlerini geçirdi... Canı biraz yanmış olan Marki:

— Biraz yavaş ol azgın kurt, diyordu hafif bir sesle... Bu kadar sabırsızlanma... Hakkın verilecek ,memnun edileceksin... Ne çare ki yer, çok dar ...Rahat dur da hareketlerime zorluk verme...

Anjeelik, tam bir teslimiyet içinde ona itaat ediyordu... Artık arzudan kudurmuş ateşli bir vücud kesilmişti... Şehvete ,zevke susamış bir vücud... Her şey aklından silinmiş, nerede bulunduğunu bile unutmuştu...

— Yavrum, arzularınızı ihmal etmekle büyük günah işlemişsiniz... Fakat şimdi, susamışlığınızı giderecek, rahat edeceksiniz...

Anjelik:

— Oh!... Dedi... Siz korkunç bir çapkınsınız...

Pegilen, onun bir tutam saçını avucuna almış, öpüyordu... Anjelik'te beliren cinsel iştiha, Pegilen'i şaşırtmıştı... İçinden «tatminden uzak kalmış bir kadın... Fakat deminki çekingenliği neydi? Doğrusu akıl erecek haller değil» diyordu...

— Anjelik!... Meleğim!... Benden düşünme hassasını sildiniz... Şuurum kayboldu âdeta... Bu gece Kral, yattıktan sonra odama geliniz... Ne olur?

Pegilen, yalvarırcasına söylüyordu bunları...

Anjelik:

—Peki, Madam dö Roklor ne olacak? diye sordu...

— Şeytan görsün yüzünü onun!...

Anjelik, Pegilen'in göğsünden başını kaldırmış, biraz geriye doğru çekilmişti... Korsajının dantelâlarını düzeltiyordu... Fakat birdenbire dondu, kaldı...

Onlardan bir kaç adım ötede, galerinin dışarıdan akseden ışıkları ortasında kapkara bir gölge, hareketsiz duruyordu... Bu gölge, bir insandı... Ayakta, kımıldamadan duran bir insan... Ve onu, şu loşluk içinde, hatlarından tanımamıya, Filip olduğunu anlamamıya imkân yoktu...

Pegilen dö Lozön'ün böyle baskınlar karşısında geniş tecrübeleri vardı... Serbest kalan bir elinin telâşlı hareketiyle elbisesini düzeltti ve sonra derin bir eğiliş içinde:

— Mösyö, dedi... Şahitlerinizin isimlerini söyleyiniz bana ...Ben, emrinize âmadeyim...

Bu davranış, bir düelloyu kabul idi...

Filip, kelimeler üstünde durarak, ağır ağır konuştu:

— Karım ve herkes!... Şahitlerim, bunlar işte... Rica ederim Marki, rahatsız olmayınız...

Ve askerce selâm verip Pegileninkinden daha gösterişli bir reverans yaptıktan sonra sert adımlarla onların yanından uzaklaştı...

Marki dö Lozön, sıcağın karşısında eriyen Kar'dan adama dönmüştü...

— Kör şeytanın işi, dedi... Ömrümde, kocaların böylesini hiç de görmemiştim...

Kılıcını çekti ve Koca Zağarcıbaşı'nın arkasından dışarıya fırladı... Diyana salonu denilen büyük salonun önünde ona yetişti... Kral da o sırada, kadınlardan ibaret bir gurup ortasında, bu salona bitişik odadan çıkıyordu...

Pegilen, çınçın öten sesiyle:

— Mösyö, diye bağırdı... Meydan okuyan tavrınız, bana hakarettir... Buna tahammül edemem... Kılıcınız, bana cevap versin!...

Filip, soğuk bakışlarını kasmının yüzüne çevirdi:

— Kılıcım, Krala aittir... Onu, oruspular içi nasla kullanmış değilim!...

Hiddet ve hırsından kudurmuş gibi görünen Pegilen, mayasını ortaya vuran tam bir Güneyli ağzıyla bağırdı:

— Size boynuz taktırdım!... Bir pezevenk oldunuz!... Bu durumdan kurtulmanız için düello'yu kabul etmelisiniz...

XII

Anjelik, yatağından doğruldu... Başında bir kurşun külçenin ağırlığı vardı... Ağzında da zehir gibi acılık...

Parmaklarını, darmadağın saçları arasında gezdirdi... Başının cildi bile acıyordu... Tuvalet masası üzerindeki aynayı almak için uzanıyordu... Fakat her tarafını kaplamış olan sızı, bu hareketle birdenbire arttı... Bin zahmetle yeniden uzanıp aynayı aldı... Yüzü tanınmıyacak haldeydi... Bir elinin üstü, şişmişti...

Birdenbire Filip geldi aklına...

Ağrı ve sızılara aldırış etmeksizin kendini yataktan dışarıya attı... Öğrenmesi gereken haberler vardı... Filip'le, Lozön ne olmuşlardı?... Kral, dövüşmekten onları menedebilmiş miydi Düello'ya tutuştularsa, sağ kalanı nasıl bir âkıbet bekliyordu? Kral, bu kötü âdeti yasaklamıştı. Bu kesin iradesine rağmen düelloya tutuşanları ise çok ağır cezalara çarptıracağı bir gerçekti... Hele kendisi ne olacaktı? Tamamiyle gözden düşmüş miydi? Ah!... Bunun ne korkunç âkıbetleri vardı... Sürülmek, her türlü haktan yoksun bırakılmak, hapishane köşelerinde inlemek gibi, her birisi tüyleri diken diken etmiye yetecek cezalar...

Bunlardan hangisine çarptırılırsa çarptırılsın netice, çok kötü, çok yıkıcıydı... Anjelik, fena halde kapana kısılmıştı... Bundan kurtuluş umidi de yoktu... Meseleye ne tarafından bakılırsa bakılsın elle tutar bir yeri yoktu... Ne korkunç, ne büyük, ne dehşet verici bir rezaletti bu!... Fonteblö'de geçen olayı düşünmekle sadece yüzü kızarmıyordu... Bütün vücudunu bir ateş kaplıyor, kıpkızıl kesildiğini hissediyordu... Lozön'ün, Kral'ın önünde kılıcını çekerek Filip'i düelloya davet sahnesi birdenbire gözlerinin önünde canlandı...

Sonunda kocası da kılıcını çekmek zorunda kalmıştı...

Lozön'ün «Size boynuz taktırdım... Bir pezevenk oldunuz» diye ulu orta haykırışı... Hem de Kralın, asillerin, Saray kadınların önünde...

Bunları hatırladıkça Anjelik'in aklı duruyordu...

O ne dehşetli rezalet, o ne korkunç salıneydi!... Asiller, araya girip, onları ayırmıya çalışmışlardı...

Ya kendisi ne yapmıştı?

Şimdi, şakakları zonklıyarak, olup bitenleri hatırlamıya çalışıyordu.

Her şey yıldırım hızıyla geçmiş, azgın sellerle yatağından taşıp kabaran ve korkunç bir görünüşle çevreye yayılan bir nehrin suları nasıl zaptedilemez, baskının önüne geçilemezse, olaylar da bundan farksız ve cehennemî bir süratle tamamlanmıştı...

Araya girenler âdeta elleri böğürlerinde, bir şey yapamamaktan doğan acz içinde, öylece kalakalmışlardı...

Kendisi de orada, bunları gördükten sonra niçin ölmediğine şaşıyordu... Utançtan yüzünün alev alev yandığını. Kral ve Kraliçeye doğru yürüyerek onları nazik birer reveransla selâmladığını, gizli veya açık gülüşenlerin, insanı eriten alaycı bakışların, fırsatçıların savurdukları müstehçen imalarla dolu sözlerin, gülüşmelerin, kahkahaların önünde, eteklerini toplıyarak nasıl yürüyüp geçtiğini ,yarı karanlık bir merdiven sahanlığında gözüne ilişen bir sıraya yığılıp kalışını hatırlıyordu...

Aradan bir kaç dakika geçmeden Madam dö Şuvazi ,yerden bitercesine yanında görünüvermişti... Orada olduğunu nasıl öğrenmiş, onu nasıl bulmuştu? Anjelik, buna şaşmıştı...

Madam dö Şuvazi'nin getirdiği haberler de önemliydi... Kral, Lozön'ü almış, belki de nasihatta bulunmak üzere bir odaya sokmuştu... Prens de «Aldatılan Koca» yı teselliye çalışmıştı... Madam ise bu «nâhoş hâdise» nin kapanmasına taraftar görünmüştü... Herkes de Madam'ın görünüşünü tasvip etmişti...

Madam dö Şuvazi, sonunda baklayı ağzından çıkarmış:

«— Markiz dü Plesi - Berver de gayet iyi takdir ederler ki, artık mevcudiyetleri, sarayda iyi karşılanmıyacaktır ...Kral Hazretleri, Fontenblö'yü terketmeleri lüzumunun kendilerine tebliğine, beni memur ettiler...» Demişti...

Anjelik, daha fenasını umduğu ve beklediği için bu cezaya sevinmiş ve ferahlamıştı... Arabacısıyla uşaklarının homurtularına aldırış etmeden ve haydutların taarruzuna uğramak tehlikesini bile hiçe sayarak Paris'in yolunu tutmuştu...

Şu anda uykusuz ve perişan bir gecenin yüzündeki izlerini görmek için eline aynasını almış bulunuyordu... Gözlerinin altı mosmordu... Yüzü sapsarıydı... İçinden tarifsiz bir sızı vardı...

— Kaderim kötü, diye mırıldandı kendi kendine...

İçinden söyleniyordu:

— Sanki kocasını aldatmış ilk kadın ,dünya yüzünde benmişim gibi. Sarayda hergün bir sürü kadın, rahat rahat bu işi beceriyor, kocalarını çatır çatır aldatıyorlar da kimsenin sesi bile çıkmıyor... Ömrümde ilk defa denemiye giriştiğim bu işte Dünya başıma yıkıldı. Yıldırımlar üzerime yağdı... Kaderim... Kaderim bu... Kötü kaderim...

Teessürden, hırstan gözleri doluydu... Boğazına bir şey tıkanmış gibiydi... Uzanarak, çıngırağın kordonunu çekti...

Biraz sonra Javot'la Terez, uykulu halleriyle ve gözlerini uğuştura uğuştura yanına geldiler...

— Beni giydiriniz!...

Dedi kızlara...

Bundan sonra Flipo'yu Marki dü Plesi - Belyer'in konağına, olup

bitenleri öğrenmek üzere yolladı... Giderken de arkasından sıkı sıkı tenbih etti:

— Oyalanma... Hemen dön!...

Aradan çok geçmemişti... Dışarıda ,sokakta bir araba gürültüsü duydu... Giyinmesini henüz tamamlamıştı... «Acaba?» diye bir an düşündü. sabahın b usaatinde onu görmiye kim gelirdi? Umutsuğa rağmen yine heyecana kapılmıştı... Kalbi hızlı hızlı çarpıyordu... Yoksa O'muydu? Telâşla dışarıya fırladı, merdiven başına, sahanlığa koştu... Bir kaç basamak da indi... Sarkarak aşağıya baktı:

Kpıdan, içeriye Filip giriyordu...

Arkasında, elinde iki kılıç, uşağı Viyolet... Ve bir rahip.

Filip, başını kaldırıp yukarıya baktı... Anjelik'i görmüştü...

— Mösyö Lozön'ü öldürdüm biraz önce, dedi...

Genç kadın, ne kadar iyi duymuştu bulunduğu merdiven basamaklarından, kocasının bu sözlerini!... Başı döner gibi oldu... Düşmemek için trabzonlara sarıldı... Filip sağdı... Yaşıyordu demek...

Sevinçle, uçarcasına aşağıya indi...

Filip'e yaklaştığı sırada, gömleğindeki ve yeleğindeki iri kan lekelerini gördü, irkildi... Filip, üzerindeki pelerini sıyırıp atamamıştı... Bir eliyle, diğer kolunu tutuyordu... Anjelik, korku dolu bir haykırışla:

— Yaralanmışsınız... diyebildi...

Kendini toplamıya çalıştı sonra...

— Yaranız ağır mı Filip?... Oh!... Gelin de yaranızı sarayım...

Filip'in koluna girip, onu kendi odasına çıkardı...

Marki, çok halsiz olmalıydı ki, karısının şu yakınlığına itiraz etmez görünüyordu... Ses çıkaramıyordu... Koltuğa oturduktan sonra sadece gözlerini yumdu... Betibenzi kül kesilmişti...

Anjelik, dikiş kutusunu getirdi... İçinden çıkardığı makasla kanlı yeleği ve gömleği kesmiye başladı... Bir taraftan da hizmetçilere sesleniyor, ılık su, temiz sargı bezleri getirmelerini söylüyordu...

O arada, hizmetçilerden birisinin getirdiği bir bardak dolusu ferahlatıcı suyu, Filip'e içirdi...

Marki, içine türlü iksirler katılmış suyu içince biraz kendine gelir gibi olmuş, gözlerini aralamıştı...

Yarası görünüşte pek derin sayılmazdı... Sağ omuzu hizasında, göğsünün soluna doğru uzanan çaprazlamasına uzanan bir kılıç yarası görülüyordu... Anjelik, yarayı temizledi. Üzerine İstakoz kabuğu tozundan yapılmış kurutucuyu serpti, hardal yakısı yapıştırdı...

Bütün bu işler yapılırken Filip'in kılı kıpırdamamış, canacısını belli edecek bir harekette bulunmamıştı. Yaranın üzerine hardal yakısı yapıştırıldığı zaman bile gık dememiş, tahammül göstermişti...

Bir aralık:

— Şu teşrifat meselesi nasıl halledilecek diye konuştu...

— Hangi teşrifat meselesi?

— Tevkifimle ilgili mesele... Prensip itibariyle Kralın Muhafız Alayı Kumandanı, düello edenleri tevkif etmekle görevlendirilmiştir.. Fakat tevkif işini yerine getirecek olan kumandan ise, Marki dö Lozön... Bir kumandanın kendi kendisini tevkif etmesi mümkün mü? Edemez ya!...

Anjelik, gülerek:

— Zaten buna hacet kalmamış... Ölmüş o... dedi...

— Mösyö dö Lozön, düelloda hafif bir sıyrık bile almadı...

Anjelik, bir hayret nidası kopardı:

— A!... Ama öldüğünü siz söylememiş miydiniz?

— Öldü haberini duyunca bayılıp bayılmıyacağınızı anlamak istemiştim... Size küçük bir oyun...

— Pegilen dö Lozön'ün ölümünü duyunca bayılacak değilim ya!... Fakat siz niçin yaralandınız Filip?

— Bu budalalığa bir son vermek lâzımdı... Onun için böyle yaptım... Pegilen olan yirmi yıllık silâh arkadaşlığımı sizin gibi bir «güzel şey» için yıkamazdım...

Anjelik, o anda bembeyaz kesildi... Gözlerinin önünde karartılar uçuşmıya başladı...

Filip, tekrar yüklendi:

— Sanırsam Kral da size öyle hitap ediyordu... «Güzel şey», yani bir oyuncak...

Anjelik, gözyaşlarını tutamamıştı artık...

— Oh!... Filip, işler niçin ters döndü?... Hem üstelik, beni kurd'un ağzından siz almış, hayatımı da kurtarmıştınız... Sizi, çok sever ve sevmiye devam etmek isterken...

Marki, susmasını işaret eden âmirane bir davranışla elini kaldırdı...

— Galiba geldiler!...

Merdivenlerin mermer basamaklarında çizme sesleri, mahmuz ve kılınç şakırtıları duyuldu... Sonra kapı, usulca açıldı... Kont Kavuva'nın şaşkın bir ifadeye bürünmüş yüzü göründü...

Filip:

— Kavuva, dedi... Tevkife mi geldin beni?

Kont, teessürünü belirten bir baş hareketiyle soruya verilecek cevabın «Evet» olduğunu anlattı...

— Bu işle sizi görevlendirdiklerine isabet etmişler... Kralın Muhafız Alayı kumandanına düşen bu işi siz, pekâlâ başarırsınız... Çünkü Silâhşorların albayı bulunuyorsunuz... Şey... Pegilen ne oldu?

— O çoktan Bastil'i boyladı...

Filip'in çehresi teessürle buruştu ...Ayağa kalktı...

— Hazırım Kont... Siz de Madam, lûtfen çepkenemi omuzuma koyar mısınız?

Bastil kelimesi, Anjelik'in yüreğini ağzına getirmiş, içine kavurucu bir od düşürmüştü... Kulaklarında uğultular başlamıştı... Başı dönüyordu... Ah... Bu, yeni bir felâketler silsilesinin başlangıcıydı... Bir kere daha kocasını elinden koparıp alarak Bastil'e götürüyorlardı... Beti benzi uçmuştu... Kavuşturduğu ellerini yalvaran bir hareketle ileriye uzatarak:

— Oh!... Diye inledi... Mösyö Kavuva!... Ne olur O'nu Bastil'e götürmeyin!...

— Madam, üzülerek arzedeyim ki, Kral Hazretlerinin emri buldur... Düelloyu yasaklıyan kanunlara rağmen hâlâ bu kötü işi sürdürüp götürenlere Kral hazretlerinin ne kadar gazeplendiğini bilirsiniz... Fakat endişeye kapılmayın... Marki'ye iyi muamele edilecektir orada... Hattâ uşağını bile yanında bulundurabilecek...

Vurulup yaralanmış bir hayvanın çığlığından farksız bir feryat kopardı Anjelik...

— Bastil olmasın... Onu nereye isterseniz götürün de Bastil'e götürmeyin!...

Ona aldırış etmiyen iki Jantiyom, zaten kapıya gelmişlerdi... Orada Filip, arkasına döndü. Karısına hırs ve kin dolu bir bakış akıttıktan sonra:

— Nereye götürüp de kapamalarını istiyorsunuz yani beni dedi... Köşke mi? Sefiller arasına mı?

Her şey yeniden başlıyordu... Ümitsiz bir bekleyiş... Derin bir sessizlik, bir şey yapamamak aczi ve önüne geçilmesine imkân olmıyan felâketler... Evet, her şey yeni baştan başlıyordu... Anjelik, yine yollara düştüğünü, geceleri kâbuslarla boğuştuğunu, zebaniler tarafından kemiklerinin oyulup içlerine eritilmiş kurşun akıtıldığını duyar, görür gibi oluyor, nefesi tıkanıyordu...

Onun şu perişan halini hiç görmemiş ve şaşkına dönmüş olan hizmetkârları nihayet başbaşa verip buldukları çareyi, ona açıkladılar:

— Matmazel dö Lanklo'yu muhakkak gidip görmeniz lâzım, Madam...

Ve âdeta zorlıyarak onu, tahtıravanına bindirdiler...

Güzel bir fikirdi bu... Bu meseleyi, kıvrak zekâsı, eşsiz anlayışı ve

yüksek seziş kaabiliyetiyle halledebilecek tek kişi o'ydu... Anjelik'in yaptıklarını ne bir delilik, ne bir skandal sayar, dinlerdi...

Lanklo, onu çok iyi karşıladı... Öptü, sarıldı... «Tatlı Yavrum» diye kollarına alıp salladı ve baktı ki, Anjelik'in kapılmış bulunduğu panik genişliyor; o zaman, işin sandığı kadar vahim olmadığını isbata kalkışarak misaller sıralamıya girişti... Böyle şeyler, hergün şerefleri lekelenen kocalar arasında görülen olaylardı...

Anjelik'in gözleri önünde kırmızıyla yazılmış bir yazı, sanki beliriverm işti...

— Fakat!... Fakat, dedi... Ya Bastil?

— Şekerim, Bastil diyorsunuz ama, çıkılmıyacak bir yer değil ki orası...

Ninon, onun başını okşadı...

— Neden ürküyorsunuz bu kadar, anlıyamıyorum?... Orası ile ilgili acı bir hatıranız var... Ancak, aklınızı başınıza toplayıp da benim gibi düşünecek olursanız; adının uyandırdığı dehşet kadar Bastil'in, hiç de korkulacak bir yer olmadığını anlarsınız... Orası Kralın «Kara Odası»dır... Şimdiye kadar, ya disipline aykırı bir hareketinden ya bir tahkir sayılan sözlerinden dolayı yakışıklı Senyörlerimizden oraya girip de sonradan çıkmamış olan var mı acaba? Düşününüz ki, Lozön bile üçüncü defa Bastil'e giriyor... İyi bilmiyorum... Belki de dördüncü girişidir... Bastil'e girilip de çıkalabileceğinin canlı bir misali değil mi o? Canım, bırakınız biraz da Kralımız, gem kabul etmez, dikbaşlı bir sürü küheylânını oraya soksun ,hizaya getirsin... Şuna da emin olunuz ki bizzat Kral, o cin kılıklı Lozön'le, Zağarcıbaşısı Filip'in, bir an önce oradan çıkarılmalarını dörtgözle bekliyecek...

Anjelik'in korkulu düşüncelerle kaplı ve darmadağın olmuş zihni, Ninon'un yatıştırıcı ve ümit verici sözleriyle sükûnete kavuşmuştu...

Ninon, Dedikodular ortadan silininciye kadar bir teşebbüste bulunmamasını da tavsiyeden yera kalmamıştı...

— Yeni bir skandal, eskisini unutturur... Saray, bu konuda o derece verimlidir ki... Biraz sabredin... Size şimdiden temin edebilirim... Bir haftaya varmaz, dudaklara yeni bir dedikodu yerleşiverir...

Anjelik, onun nasihatlerine uyarak, Karmelit'lerin manastırında rahibe namzedi, küçük kız kardeşi Mari - Anyes'in yanına gidecek, ortalık yatıştığına kadar gözlere görünmiyecekti...

Gencecik rahibe namzedi Mari - Anyes dö Sanse, başında rahibe

başlığı, uzunca yüzü, yeşil gözleri, esrarlı tebessümiyle ;eski kiliselerin kapı sundurmaları loşluğunda, içeriye girenleri güleryüzle karşılar gibi duran Melek tasvirlerinin görünüşü içinde Anjelik'i karşıladı...

Anjelik, kız kardeşinin henüz yirmi bir yaşındayken kara örtülere bürünme konusundaki kesin kararına şaşıyordu... Perhizkâr ve bitip tükenmez dualar içinde sürüp gidecek bir hayatın, onun mizacıyla o kadar hafif bir ünsiyeti vardı ki, daha on iki yaşındayken vücudunda şeytan bulunduğunu iddia eden bu kız, pek kısa bir zaman için bulunmuş olduğu saraydaki hizmetinde, Kraliçenin Nedime namzedi kızları arasında kıpkızıl bir ateş parçası, bir erkek delisi ve macera düşkünü olarak tanınmıştı... Onun için Anjelik, aşk bahsinde kız kardeşi Mari - Anyes'in, kendisininkinden çok üstün bilgiye, tecrübeye sahip olduğu hakkındaki kanaatini hâlâ değiştirmiş değildi... Nitekim bu pek genç ruhanî kadın, Anjelik'in itiraflarını dikkatle dinledikten sonra yüzünü ekşiterek, bunların umursanacak şeyler olmadığını belli etti ve derinden bir iç geçirerek:

— Sen, pek gençsin, dedi... Bu kadar hiç'ten bir mesele için kendini niçin harab ediyorsun

— Ne diyorsun Mari - Anyes? Hiç'ten olur mu? Kocamı aldattığımı biraz önce sana anlattım... Bu, büyük bir günahtır sanırsam...

— Günah kadar Hiç'den bir şey yoktur... Asıl ve ender olan Fazilet'tir... Şu günlerde az rastlandığı için bir değer halinde beliriyor...

— Bu iş nasıl oldu da başıma geldi, işte bunu anlıyamıyorum... Ben, hiç istemiyordum... Fakat...

Mari - Anyes, aile içindeki patavatsız konuşmasını andıran bir ifade içinde:

— Dinle, dedi... Böyle şeyleri bir insan, ya ister ya da istemez... Şayet böyle şeylere hevesli değilse o zaman da Sarayda yaşamaz...

Bu sözleri, belki de topyekûn herkesle ilgisini kesmiş, bağlarını koparmış olmasının bir izahıydı...

Kutsal olduğu iddai edilen şu yerde, dünya derdlerinin, kavgaların, şehir gürültülerinin dinip son nefeslerini verdikleri ne kadar belliydi... Bu sessizlik içinde Anjelik, bir an, günahının kefaretini ödemek düşüncesini aklından geçirdi...

Fakat Madam dö Montespan'ın ziyareti; bu düşüncelerini şimdilik arş-ı âlâ'ya asarak, onu yeryüzünün karmakarışık işleriyle meşgul olmıya yöneltti...

Güzel Atenais:

— Bilmiyorum, iyi bir iş mi yaptım? diyordu... Bu arada sizi de bundan haberdar etmeği lüzumlu saydım. Ama siz, nasıl isterseniz öyle hareket edersiniz... Ancak, sakın beni öne sürmeyin... Solinyak, bu

düello meselesini ele aldı... Yani, kocanızın işi sarpa sarıyor demektir.

— Marki dö Solinyak mı? Neden karışıyormuş bu işe?

— Her zaman olduğu gibi Tanrının rizasiyla, kutsal Tanrı haklarının müdafaası maksadiyle... Bu adam, düelloyu, bâtıl ve Allah indinde makbul olmıyan bir fiil, beşerî topluluktan bir kopup ayrılış suçu sayıyor... İşin kötü tarafı Kralı da ısrar ve taassupla bu inanca sürükleyip gerek kocanız, gerekse Lozön hakkında, âleme müessir bir ibret teşkil edecek mahiyette cezalar vermesinin lüzumunu inandırmıya çalışıyor...

Anjelik'in sapsarı kesildiğini görünce de hoppa Markiz, yelpazesiyle ona hafifce vurdu...

— Şaka, dedi... Şaka yapıyorum... Fakat uyanık bulunun«... Bu koyu dindar adam, ya uzun bir hapis cezasını, ya da suçluyu mevkiinden edecek bir müsaadeyi, Kraldan koparabilecek kabiliyettedir... Kral da bunlara kulak verir bence... Çünki Lozön'ün marifetlerinden gına getirdi. Sonra bu iki azilzadenin; sarayda ve çevresinde daima görmek istediği ahenge kasteden hareketlerine gözyummak istemez... Lozön'ün ikide bir ortaya çıkardığı huzur bozucu marifetlerini Kral ,artık hazmedemez hale geldi... Aslında onu gazaplandıran düello meselesi değildir... Düello, bu işde önemsiz bir sebep olarak belirir... Bütün mesele, kanunun çiğnenişinde... Umumi efkâr, insafı bir tarafa bırakmış, ille de odun yığını bir kere daha tutuşturulsun, diyip duruyor... Kral, halkın isteklerine karşı hassastır. O tarafa kulak kabartmak eğiliminde olduğu için, suçluyu yakma emrini verip vermemek niteliği arasında bocalayıp duruyor... Halk: «Hele bu ceza verilsin, bundan sonrakiler için ibret levhası olur» demekte ısrar ediyor.

«Kral, şu sıralarda henüz kararsızlık içinde bocalar dururken, ben de tavını kaçırmaz, demiri döğmiye başlar ve vakit geçirmeden hemen işe müdahale ederim...»

Anjelik, dua kitaplarını elinden bir tarafa bırakarak, bu düşünce ve kararla derhal manastırdan dışarıya fırladı...

Ninon dö Lanko, onu tekrar görmiye, geldiği zaman, yine bu aldatılmış koca meselesinin ciddiye alınacak işlerden olmadığını söylüyordu... Bu işin bir dâva haline getirilip ortaya konulmasr ne kadar budalaca bir hareket olurdu... Bir hastalık salgınında Doktorlar ,elbette ki, hastalarla teker teker meşgul olmazlar...

Kral XIV. Lui, bu sözler kendisine nakledildiği zaman, gülmüştü... Bu da iyi bir işaret sayılırdı...

Anjelik, Solinyak'ın rolünü hatırlatınca, Ninon dö Lanklo, yine umursamaz davranmıştı... Rişliyö devrinde de, başkalarına ibret teşkil

etmeleri için genç Senyörler, şu menfur düello iptilâları yüzünden başlarını cellâd baltasına teslim etmişlerdi...

Lanklo, ayrıca; düelloya teşebbüs edeceklere gözdağı vermek maksadiyle Kelle Uçurulması cezasının, sonradan tavsadığını ve nihayet ortadan kalktığını Anjelik'e söylemişti...

Ninon, diyordu ki:

— Şayet Solinyak denilen bu Efendi, kocanızın Allaha karşı kılıncıyla isyan etmiş olduğunu iddiaya kalkışırsa, kralın nezdinde itibarı sarsılır; ondan bir mevki, bir rütbe dilenen zavallılardan ne farkı kalır?

— Kral, onu ısrarından vazgeçirmiye muktedir midir dersiniz?

— Sorunuzu, Kralın zayıf tarafları bulunduğu anlamında kabul etmiyorum... Kral, Mösyö dö Solinyak'a tahammül edemez hale gelse bile beriki, elinde tuttuğu kuvveti terazinin öteki kefesine atabilir... Yani Din Kanununu... Ve kanun daima Kraldan önde gider... Dolayısiyle Kral, ne ondan ne ötekinden vazgeçebilir... Bir ihtilâf başgösterirse işe; açıkca değil, fakat tam bir gizlilik içinde çözüm şekli bulunur.

Anjelik, başını eğmiş, düşünüyordu... Önünde, güçlüğüne katlanması gereken bir savaş açılmıştı... Artık şaşkınlığı bir tarafa bırakması lâzımdı...

Ninon dö Lanklo'ya:

— Mösyö dö Solinyak'ı izyaret etsem nasıl olur. Diye sordu...

— Bir deneyiniz...

XIII

Senjerman Şatosunun demir parmaklıklı kapısı önünde, bardaklardan boşanırcasına yağan yağmur altında Anjelik, bir kaç saniye, donmuş gibi kaldı... Bütün Saray erkânının Versay'a taşınmış olduklarını ona söylemişlerdi... Önce vazgeçmeği düşündü... Sonra tekrar karuçesine atladı... Arabacıya:

— Çek Versay'a! diye haykırdı...

Arabacı, homurdanarak hayvanların başını çevirdi...

Yağmur süzülen camların ardından genç kadın, sise bürünmüş ormandaki yaprakları dökülmüş ağaçları seyrediyordu...

Yağmur, soğuk ve çamur... Asık suratlı kış'ın habercileri...

Genç kadın ayaklarının ıslanmış olduğunu duymıyordu ...Bazı bazı bir iradesizlik, bir gevşeklik geliyordu üzerine... O zaman gözlerine; Matmazel dö Parajonk'un savaş parıltısı değidi bir pırıltı düşüyordu... Şimdi de gözlerinde o pırıltılar, zihninde de Marki dö Solinyak'la yapacağı görüşmeyle ilgili düşünceler vardı... Anjelik'in isteği üzerine So-

linyak, onu kabule razı olmuştu... Fakat ne kendi evinde, ne Anjelik'inkinde... Tamamiyle gizli bir yerde... Selesten'lerin manastırında, küçücük ve buz gibi soğuk konuşma odasında...

O gün Kraliçenin başmabeyincisi Solinyak; sarayda olduğu gibi uzun boyu, perukası altında bir anıt kadar heybetli görünüşüyle yaratmış olduğu asalet havası içinde değil de, yüzünde sinsi bir ifade ve şüpheli bir şahsiyet halinde Anjelik'in karşısındaydı... Bütün bu görünüşler, görüşmeyi zoraki kabul ettiği intibaını uyandırıyordu...

— Madam, demişti... Hâlâ kendinizi Sarayın şanı, şöhreti, debdebesi içinde sanıyor ve bende; saraydaki senyörler gibi, ateşe koşup tutuşacak pervanelerin çılgınlığını görmek istiyorsunuz... Benimle karşılaşmak isteyişinizin âmilini ve sebebini bilmiyorum... Ancak size bir ihtarda bulunayım: Hafifliklerinizin bir sonucu olarak içine düşmüş bulunduğunuz şu acınacak durumunuz karşısında, başınıza daha büyük felâketler getirecek hicaba aykırı tutumunuzu bir tarafa bırakınız...

Anjelik, bir şaşkınlıktan sıyrılıyor, ötekine dalıyordu... Mösyö dö Solinyak, bakışlarının içlere kadar işleyici, delici tesiriyle ve süzgeçten geçirircesine onu süzüyor, sonra da cumaları oruç tutup tutmadığı, sadaka verip vermediği, Molyer'in «Müraî» adlı komedisini görüp görmediği; görmüşse kaç defa seyrettiği gibi birbirini tutmaz sorular yöneltiyordu...

Anjelik, Molyer'in bu komedisi sarayda Kral huzurunda ilk defa temsil edildiği sırada henüz saraya girip çıkmıya başlamamıştı...

Genç kadının dinî bir inanç konusunda belirttiği menfi kanaat, Mösyö dö Solinyak'ı kızdırmıştı... Böylece de onunla görüşmesi, umduğu sonucu vermemiş ve Anjelik, tam bir hezimete uğramıştı...

Kral'a baş vuracaktı... Bu kararla Manastırdan çıktı...

Dönüşte, Versay yakınlarındaki bir Dağ evinde geceyi geçirdi ve şafak sökerken Sarayın yolunu tuttu...

Saraya yaklaşınca her zamanki kalabalıkla karşılamıştı... Kral'ın, müracaatçıları kabul ettiği salonun kapısı açılır açılmaz, bekliyenlerle birlikte içeriye girdi... Salonda, mermer şömine üzerinde Kral'ın kişiliğini sembolize eden altından yapılmış gemiyi, âdete uyarak başı ile selâmladıktan sonra bir yer bulup oturdu...

Kendilerine maaş bağlanmasını istiyerek emekli askerler, fakir dul kadınlar, servetlerini yiyip bitirmiş asiller ve yersiz yurtsuz insanlardan ibaret bir kalabalık... Bunlar Şans Tanriçesine yalvarıp yakardıktan sonra bir netice çıkmadığını görerek ümitlerini kesip bir de Kral'a başvurmıya karar vermiş zavallılardı...

Anjelik, biraz ötelerde soluk pelerini içinde Madam Skaron'u görmüştü... Yüzü bir tülle örtülü olduğu için Madam Skaron, Anjelik'i tanı-

yamazdı...

Kral göründü...

Anjelik'in önünden geçerken genç kadın hemen diz çökerek titriyen eliyle arzuhalini uzattı... Kâğıtta sadece, Madam dü Plesi - Belyer'in Majestelerinden bir mülâkat istirham ettiği yazılıydı...

Kral, arzuhala şöyle bir göz attıktan sonra, âdet olduğu üzere biraz gerisinde duran Mösyö dö Gezvr'e vermedi, elinde tuttu...

Kalabalık dağıldıktan sonra Mösyö dö Gezvr, bu siyahlar içindeki kadına yaklaşarak hafif bir sesle, kendisini takip etmesini söyledi...

Anjelik, istirhamının bu kadar çabuk kaale alınacağını ve huzura kabul edileceğini hiç ummamıştı... Kalbi, duracak kadar hızlı çarpıyordu... İçeriye girdi... Kapı kapanır kapanmaz da dizüstü çöktü...

Kral'ın sesi:

— Kalkınız Madam ,diyordu... Ve yaklaşın buraya...

Genç kadın b uemre itaat etti. Masanın önüne yaklaşıncıya kadar da yüzündeki tülü kaldırmadı...

Oda karanlıktı... Dışarıda yağmur dinmemiş, aksine şiddetlenmişti... Loşluk tesiriyle Anjelik, Kralın hafifçe gülümsediğini farketmedi... O aralık da Kralın sesini duydu...

— Sarayımın Hanımlarından birisi, beni görmek için bu kadar külfete katlansın, örtüler altına gizlensin!... Doğrusu buna pek şaştım... Bunlara hiç de lüzum yoktu... Siz, bir Mareşalin eşisiniz... Doğrudan doğruya bana gelebilirdiniz Madam...

— Haşmetmeab, utancım o derece büyük ki...

— İşte, tamam... Mademki bunu belirttiniz... Ben de bunu, bir özür dileme saydım... Geçen gece büyük bir telâş içinde Fontenblö'den ayrılıp gitmemeniz daha akıllıca bir hareket olurdu... Nâhoş hâdisenin meydana çıkması üzerine takındığınız o mağrur tavır nerede? o telâşlı kaçışınız nerede?

Anjelik, azkalsın Madam dö Şuvazi'nin ikazı üzerine oradan ayrıldığını söyliyecekti... Kral, bu düşüncesini sezmişti...

— Aklınızdan geçen meseleye de geleceğiz... Şimdi söyleyiniz bana... Beni ziyaretinizin sebebi nedir?

— Bastil Haşmetmeab...

Nefesi kesilmiş gibi birden sustu... Bu kötü kelimeyle söze başlaması iyi olmamıştı... Şaşkınlıktan doğan bir hareketle ellerini uğuşturuyordu...

Kral, tatlılıkla:

— Söylediklerinizi iyi anlıyalım, dedi... Hangisi için buraya geldi-

niz? Mösyö dö Lozön için mi? Yoksa Mösyö dü Plesi için mi?

Anjelik, içine ateş düşmüş gibi atıldı:

— Haşmetmeab, dedi... Sadece kocamın mukadderatı için... Tek endişem o'dur...

— Heyhat... Bunları önceden düşünmeliydiniz Madam... Bana anlattıklarına göre kısa da sürmüş olsa o meş'um dakikalar içinde kocanızın şerefini gölgelediğinizi düşünmekliğiniz icab ederdi... Bu davranışınızla onu geri plâna atmışsınız Öyle anlaşılıyor...

— Çok doğru Haşmetmeab...

— Pişman mısınız

— Pişmanım... Çok üzgünüm Haşmetmeab... Bütün ruhumla pişmanım!...

Kralın, tâ ruhunun derin köşelerine kadar nüfuz edercesine bakan keskin bakışlarında Anjelik; insanların mahrem hayatlarına dair bilgileri öğrenmek tecessüsünü okuyor gibiydi... XIV. Lui'nin bu konudaki merakına dair çok şeyler dinlemişti... Kral, çevresinde bulunanların en mahrem sırlarını öğreniyor, fakat bunları saklıyordu... Bütün sırlarına vâkıf olunca da insanları kendine bağlama işi çok kolaylaşıyordu...

Anjelik, Kralın şeffaf denilecek kadar solgun yüzünden, ciddi bakışlarından gözlerini kaçırarak, onun masa üzerinde hareketsiz duran ellerine çevirdi... Bu eller, kişiliğindeki Hükümdarlık kudretinin tam belirtisi olarak görünüyorlardı...

XIV. Lui, koltuğunu biraz geriye iterek ayağa kalktı...

— Ne kadar berbat ,ne kadar kötü bir hava, diye söyleniyordu... Daha öğle vakti olmadı, şamdanları yakmak lüzumunu duyuyoruz... Gökyüzüne baksanıza, simsiyah kesildi... Yüzünüzü bile güç seçiyorum... Şuraya, pencerenin önüne gelin de sizi iyice göreyim...

Anjelik, itaatini belirten bir tavırla yürüdü... Kralın arkasındaki pencerenin karşısına geldi... Yağmur, camlardan süzülüyordu...

— Bakınız Madam... Ben, doğrusu ya, Mösyö dü Plesi'nin kayıtsızlığına, sizin çekiciliğinize karşı vurdumduymazlıkta devam edeceğine ihtimal vermiyorum... Bu işte kabahatli, sizsiniz... Niçin kocanızın evinde otur muyorsunuz?

— Mösyö dü Plesi, beni hiç evlerine davet etmediler...

— Tuhaf!... Çok tuhaf şey bunlar!... Peki Benim güzel Şey'im, bana Föntenblö'de olup bitenleri anlatınız...

— Haşmetmeab, hareketimin bağışlanamıyacak bir çılgınlık olduğunu biliyorum... Fakat hâdiseden biraz önce kocam beni târifi güç bir kırgınlığa uğrattı... Hem de herkesin önünde...

Elinde olmıyarak bakışları, hâlâ Filip'in diş izlerini taşıyan elinin

üzerine çevrildi... Kral, genç kadının elini tutup yaraları bir süre inceledi... Ancak bir şey söylemedi...

— O kadar incinmiş, o kadar canım yanmıştı ki... Bir köşeye çekilmeyi düşündüm... Oracıkta ıstırabımla başbaşa kalayım diyordum... O sırada mösyö dö Lozön...

Anjelik, bundan sonra uzun uzun Mösyö dö Lozön'ün kendisini nasıl teselliye çalıştığını, nihayet işi, ileriye götürmiye başladığını anlattı...

— Haşmetmeab... Mösyö dö Lozön'ün çekici yönüne, sözlerine karşı koymak zordu... Öyle becerikli, öyle kurnaz, öyle cin gibi bir adam ki insan, farkında olmadan kendini, onun kolları arasında buluveriyor... Fazilet ve şeref mefhumlarını hatırına getirmiye vakit kalmıyor...

— Oooo!... Demek böyle oldu iş?

— Mösyö dö Lozön, hem mukavemet edilmesi güç bir erkek hem de sorumluluk düşüncesinden yoksun bir insan... Fakat şunu da arzetmek isterim... Çok iyi kalpli, çok merhametli, çok cömert bir adamdır da... Emin bulunuyorum ki, Majesteleri de bu hususları bendeniz kadar bilirler...

Kral, sinsi bir eda içinde:

— Himmm!... diye kafasındaki düşüncelerin mahiyeti hakkında karşısındakine öylesine bir fikir verdikten sonra bu, biraz da tefsire bağlı bir nitelik, dedi... Ah!... Madam... Kızardığınız zaman, bilmezsiniz, ne kadar güzelleşiyorsunuz!... İnsanı şaşırtan çelişmeler var sizde... Utangaç fakat pervasız... Neşeli, fakat ciddî... Geçen gün bahçedeki limonluk'ta dolaşıyordum. Sümbüller arasında bir çiçek gördüm... Bahçıvanlar, bu çiçeği, kökünden söküp atmak istiyorlardı... Bu davranışlarının sebebini sordum onlardan... «Yabani bir çiçek» dediler... Ama görünüşte, öteki çiçekler kadar güzel, onlardan daha parlak, daha canlı bir çiçekti... Hattâ, diyebilirim ki, öteki çiçeklerden sanki üstündü... Öyle bir görünüşteydi... İşte ben de sizi, saraydaki diğer kadınlar arasında gördükçe bu çiçeği hatırlıyorum... Ve şimdi anlıyorum ki, kabahat Filipte...

Kralın, kapıldığı zevk tesiriyle aydınlanmış görünen yüzü, birden bulutlandı ,kaşları çatıldı...

— Kaba ve vahşi bir erkek olarak kocanızın ün salmasını iyi karşılamam... Sarayımda, Fransızların hâlâ barbarlık ruhundan sıyrılmamış vahşiler oldukları kanaatini kuvvetlendirecek şeylerin geçmesini istemem... Hele bu kanaati körükliyecek birisinin varlığını!... Memleketimin yüksek menfaatleri yönünden çevremdekilere daima telkine çalıştığım bir fikir vardır... Kadınlarımıza karşı şefkatli ve nazik olmak... Bu disiplini telkin ediyorum... Kocanızın sizi, herkesin önünde tokatladığı doğru mu?

Anjelik, bunun doğru olmadığını belirtecek şekilde başını menfi manada bir kaç kere sallamıştı... Sonra:

— Hayır Haşmetmeam, dedi...

— Doğru mu bu söylediğiniz? Bana kalırsa yakışıklı Filip'iniz Bastil'in kalın duvarları arasında bir süre kalırsa, sakin bir kafayla olaylar üzerine eğilir, düşünür... Hem bu, bir fırsattır ondn için de...

— Haşmetmeab!... Onu serbest bırakmanızı sizden istirham ediyorum!... Bunun için huzurunuzdayım... Onu Bastil'den çıkarınız!... Yalvarırım!...

— Demek onu seviyorsunuz Madam? Ben ise başka kanaatteydim... Ve sanıyordum ki, evlilik hayatınızda aştığınız merhaleleri gösteren taşlar üzerinde acı olayların işaretlerini bırakmışsınız... Kulağıma gelenlere bakılırsa, birbirinizi iyi tanımıyor muşsunuz...

— Kim bilir? Fakat birbirimizi çok eskilerden beri tanıyoruz... O, benim yeğenim olur... Büyük yeğenim... Küçüklüğümde ona ne kadar hayrandım!...

Anjelik, bir kere daha Filip'in, Sanse Şatosuna ilk geldiği günü hatırladı... Dantel bir göğüslük, uçuk mavi renkte bir ceket giymişti... Sarı sarı bukleler, alnına düşüyor; ona ayrı bir güzellik veriyordu...

Genç kadın, yeni açmış bir çiçek güzelliğiyle dudaklarında bir tebessüm, ve dalgın bir bakışla, pencereden dışarısını seyre dalmıştı.

Yağmur dinmişti...

Bulutlar arasından güneşin ince ışınları süzülüyordu... Bahçenin, yağmurla da yıkanarak pırıl pırıl olmuş mermerleri üzerinde, portakal rengi çizgiler çekilmiş dört çift beygirli bir araba görünmüştü.

Araba, binaya yaklaşıyordu...

Anjelik, bir iç geçirmesinden sonra:

— O zamanlar bile beni öpmezdi, diye mırıldandı... Hiç öpmezdi... Kız kardeşlerimle onun yanına sokulmak isterdik de bizleri, dantelâlı mendilini sallıyarak kovardı... Hem de dehşete kapılmış çocukların telâşlı davranışlarıyla...

Anjelik, gülmiye başladı...

Kral, onu hayretle seyrediyordu... Madam dü Plesi'nin eşsiz güzelliğini takdir etmekteydi... Ancak ona ilk defa bugün, bu kadar yakın bulunuyordu... Bakışları, genç kadının pürüzsüz cildinde, şeffaf yüzünde, dolgun ve diri dudaklarında zevkli bir gezinti halindeydi... Elinin zarif bir hareketiyle alnına düşmüş bir buklesini, kulağının arkasına iliştirmiye çalışırken burnuna, genç kadının iç gıcıklayıcı güzel kokusu çarptı. Vücudundan bir canlılık, bir güzellik fışkırıyordu bu kadının âdeta... Ne kadar diri, ne kadar taze, ne kadar ılık, ne kadar rayihalı, ne kadar zevk vaadedici bir dişiydi... XIV. Lui, iradesini kaybetmişçesine ona,

birden uzandı... Nasıl da yumuşak bir teslimiyet içinde kendisini, Kralın açılan kolları arasına bırakmıştı Kral, hülyalı bir gülüşle açılmış dudaklara eğildi... Tatlı, çok tatlı, sıcacıktı bu dudaklar...

Bu amansız hareket karşısında iradesinden uzaklaşmış olan Anjelik, çılgın bir saldırıştan farksız hamleyle dudaklarını örtüveren Kralın dudaklarından kendisininkileri kaçıramamıştı...

O halde ne kadar kaldıklarını Anjelik, kestirememişti... İlk şaşkınlıktan sıyrılıp da geriye biraz çekildiği vakit, korkuyla ürperdi... Ve elleriyle Kralın omuzlarına yapıştı...

XIV. Lui, gülümsiyerek bir adım geriye çekildi...

— Niçin korktunuz öyle?... Korkmayın!... Ben, sadece olaydaki sorumluluğun kime düştüğünü bizzat anlamak için küçük bir tecrübe yaptım... Yani, kocanızda erkeklik arzularını felce uğratacak soğuk bir kadın olup olmadığınızı anlamak istedim...

Anjelik, Kralın öne sürdüğü böyle sudan bir bahaneye inanacak kadınlardan değildi... Dudaklarında kalakalmış, âdeta kenetlenmiş dudaklarda tarifsiz, taşkın bir şehvetin alevini bulmuştu...

Zoraki bir gülümseyiş içinde:

— Majesteleri, bu işe gerektiğinden de fazla bir ehemmiyet atfediliyorlar, dedi...

— Acaba?

— Evet Haşmetmeab...

Kral, masanın gerisindeki koltuğuna geçti... Canı sıkılmış görünmüyordu...

— Ne önemi var canım... Ben, bu işin aslını öğrenmek için tetkikimi ötelere kadar götürdüğüm için hiç de pişman değilim... Bununla beraber sarsılmaz bir kanaat de edinmiş bulunuyorum... Mösyö dö Plesi, Budalaların Şahı... Başına gelen hâdiseyi bin kere hak etmiş doğrusu... Onu Pikardi'ye, ordunun başına göndereceğim... Bir müddet kalsın, ders alsın diye...

«Ama siz ağlamayınız artık benim Güzel Şey'im... Büyük kuzeniniz, size iade edilecektir...»

Bulundukları salonun penceresi altında, mermer döşeli bahçenin o köşesinde, Başmabeyinci Mösyö dö Solinyak; portakal rengi çizgiler çekilmiş arabasından iniyordu...

XIV

Madam dü Plesi - Belyer, başı ateşler içinde, evine döndü...

Bu seferki gelişinde başka bir manzarayla karşılaşmıştı... Konağın

avlusunda, koşumdan çıkarılmış bir arabadan denkler indiriliyordu...

Birden irkildi... Ve bağırdı:

— Florimon... Kantor...

Onları alıp getirmesi için Puatu'ya, babasının yazdığı mektubu unutmuştu... Onların bu gelişinden acaba bir iyimserliğe mi kapılmalıydı? Yoksa kötümserliğe mi?

Çocuklarını karşısında görmek sevinci, ona her şeyi unutturdu... İçten gelen analık şefkatiyle onları bağrına bastı...

Çocukların ikisinde de, büyük bir şehre ilk defa gelen taşralıların o şaşkın hali vardı... Tabanlarında koca kabara çivileri bulunan hantal ayakkabıları, kaba yün çorapları ve is kokan elbiseleriyle bir tuhaf çekingenlik içinde duruyorlardı... Birbirlerininkinden çok farklı, gümran ve kıvır kıvır saçlarına bakarak kimse, onların iki kardeş olduklarını tahmin edemezdi... Florimon'unkiler siyah, Kantor'unkiler ise Güneyli çocuklarda görülen kestane rengindeydi... Florimon, Güneyliydi... Canlı ve sıcak bakışlı bir Güneyli çocuk... Kantor'un yeşil gözlerinde de, Puatu bataklıklarında yetişen Melekotu çiçeğinin yeşilliği ne kadar belliydi...

Çocukluk safiyeti içinde bulunan ikisinde de, anlaşılması güç ve dışa aksetmiyen bir şeyler seziliyordu...

Çocukları büyütmüş olan hizmetçi Barb, hasretleri dağıtan şu karşılaşma anının doğurduğu kısa çekingenliği, Taşralılara has neşesiyle dağıtmasını bildi... Tekrar Paris'e döndüğü için çok sevinmişti... Buz gibi soğuk bir eyalet şatosunda her gün bir kaç köylünün asık suratlarını göre göre ve haşarı iki oğlanla becelleşe, çekişe, koca kışı geçirmekten kurtulmuş olmasına seviniyordu... Üstelik Anjelik'in babası Baron dö Sanse, torunlarını alabildiğine şımartmıştı da... «Onları artık, iyi bir hocanın önünde rahleye oturtmak zamanı geldi» diyordu...

Anjelik, Barb'ın kulağına usulca fısıldadı:

— İkisi de Saraya yerleşecek... Veliahd'a arkadaş olacaklar...

Barb, hayretle gözlerini açtı... Sonra ellerini kavuşturarak iki hayduduru, iftihar ve sevinçle süzdü...

Biraz yol yordam öğretmeli...

— Kılıç taşımasını ve şapkalarına tüy takmalarını da...

— Ve reverans yapmasını...

— Yerlere sümkürmeyip, burunlarını mendile silmelerini, her yere işe.....

— Kadınlarla konuşurken ve onlara cevap verirken, domuz gibi homurdanmamayı...

Yarının birer Nedim'i olacak iki çocucuğun, kısa zamanda kusursuz şekilde yetiştirilmeleri işi, gerçekten de bir meseleydi... Madam öd

Suvazi, bu işi halletmeği üzerine aldı ve ertesi günden itibaren yanında; uzun bukleli perukası altında şaşkınlıktan açılmış gözlerle çevresine bakınıp ve daha ziyade bir genç kızı andıran genç bir rahip'le Botreyyi köşkünde görünmiye başladı...

Madam dö Suvazi, Moris adındaki bu çocuğu, iyi bir aileye mensup, himayeye muhtaç, dürüst, bilgili, cemiyet içine karışması lâzım geldiği halde sıkılganlığından dolayı ortaya çıkamıyan eğitimini piskopos dö Sans'ın yanında yapmış fakir bir genç diye tanıtmıştı... Sonra da iki çocuğunun süratle yetiştirilmesi için ancak ona emanet edilebileceğini, onu tavsiye etmekle Anjelik'e bundan büyük iyilik olmıyacağını, hatırlatmıştı...

Madam dö Suvazi'nin, mutlaka yerine getirilmesi icab eden başka tavsiyeleri de vardı... Çocukların eğitilmesi için genç rahipten ayrı olarak bir dans, bir binicilik, bir eksrim hocası da tutmak lâzımdı... Elinin altında öyle kabiliyetli üç genç bulunuyordu ki, her biri bu dersler için birer üstad sayılırlardı... Bunlardan Rakkan adındaki genç, hukuk tahsil etmiş fakat parasızlık yüzünden bir memuriyet satın alıp da işbaşına geçememişti... Dans hocası ise Flandr'ın koca Senyörü Marki dö Lezburg'un küçük torunuydu... Herkes de biliyordu ki, bu genç, bilgisi ve mehareti dolayısiyle Altın Tüy Şövalyelerini yetiştirmişti... Üçüncüsü ise bambaşka birisi, çok zengin bir ailenin tek vârisiydi... Aklına, üstün kılıç kullanmakta emsali olmıyacak bir Gladyatör olmıya koymuş ve bu uğurda bir serveti harcamıştı... Bütün silâhları, hattâ Arkebuz kullanmasını dahi biliyordu... Çocuklara, binicilikle ilgili her şeyi, Karuçe sanatını, yarış atı yetiştirmesini de öğretecekti... Madam dö Suvazi, bunlardan ayrı olarak iki de genç kız tavsiye ediyordu ki:

— Bunlar, güzel kızlar değil, diyordu... Babaları İspanyaya gitmiş... Oradan döndüğü zaman, karısını gebe bulmuş... Ve tabii evden çekip gitmiş... Kızlar, babasız ve parasız kalınca devede kulak kabilinden gayet az bir ücret karşılığında çalışacaklarını bana bildirdiler...

Anjelik:

— İyi ama bu kızları ben ne yapayım?

— Ne mi yapacaksınız? Sizin gibi unvan sahibi, yüksek tabaka arasına karışmış genç ve güzel bir kadın, sokağa çıktığı zaman, arkasında, takkeli iki hizmetçisini mi sürükler, götürür... Kendi asaletiyle mütenasip iki refakat kızı lâzım değil midir?

Dö Şuvazi, daha bir sürü şeyler söyledi... Böyle muhteşem bir evin! Rariple, duacılar, senyörler, seyisler, uşaklar, aşçılar, ayak hizmetlerinde kullanılacak kızlar, oğlanlar, arabacılar, mutaflar, sözün kısası bir devlet kuruluşunda olduğu gibi, lüzumlu işleri çevirecek kalabalık bir kadrosu olmalıydı...

Anjelik, Madam dö Şuvazi'nin samimiyetinden şüphe ediyordu... Onun Fontenblö'de oynadığı oyunun sırrını henüz çözememiş, işin aslına erememişti... Acaba, Kralın verdiği emrin aksini mi gelip de ona söylemişti? Halbuki şimdi ise canla başla, çocukların yetiştirilmesi işinde ona en büyük yardımcı rolünde görülüyordu...

Madam dö Şuvazi, kırkını geçmiş bir kadındı... Fakat yine de gözlerinde bir gençlik pırıltısı, gülüşlerinde insanı çeken bir tatlılık vardı... Böyle olmakla beraber insan, onunla bir türlü samimi olamıyordu... Çünkü hakkında çok kötü, insana ürküntü veren dedikodular çalkanıyordu... Meselâ yanında çalıştırdıklarına eza cefa ediyor, analarından emdikleri sütü burunlarından getirtiyor, en küçük bir isteği getirilmediği zamanlarda da sorumluyu öldüresiye kamçılatıyordu, söylentileri...

Anjelik, aleyhteki bu hikâyelerin çoğunda aşırı bir mübalâğa bulunduğundan emindi... Ancak içinde tuhaf bir his vardı... Neticede, onun tavsiye ettiği kimselerin hepsini işe aldı...

Hummalı bir faaliyet içinde, çocukların yetiştirilmesi işleriyle geçen bir kaç günden sonra Anjelik, Filip'in serbest bırakıldığını öğrendi... Fakat Filip, onu görmiye gelmedi... Genç kadın, ne yapması gerektiğini bir türlü kestiremiyordu... Madam dö Montespan, bu kararsız günlerinde imdadına yetişti ve Anjelik'e Saraya dönmesini tavsiye etti...

— Kral, sizi affetti, diyordu... Kralla bir odada başbaşa konuştuğunuzu herkes biliyor... Bu görüşmenizden sonra da Kral, Filip'i hususi bir görüşme sırasında iyice haşlamış... Ancak Saraya döndüğü ilk gece kocanıza yine Kral'a geceliğini takdim şerefi bahşedilmiş... Bunu bir taltif saymamak için ne sebep, ne de mâna var... Kral, ikinizi de seviyor. Bu gerçeği sarayda bilmiyen kalmadı...

Bu konuda Madam dö Şuvazi de kanaatini bildirdi: Madem ki Kral, Madam dü Plesi'den, oğullarını saraya getirmesini istemişti... Bu işi geciktirmek doğru olmazdı... Çünkü Kralın sağı solu yoktu, birdenbire dönüverirdi... Madam dö Şuvazi, Veliahdın müstakbel dadısı Madam dö Montozye'yi de görmüş ve işi görüşerek, çocukların saraya götürülecekleri günü kararlaştırmıştı...

Böylece de Florimon'la Kantor Versay'a götürüldüler... İkisi de açık mavi satenden elbiseler giymiş, altın yaldızlarla süslenmiş dizbağları takmışlardı... Altın tokalı siyah ayakkabıları, saray modasına uygun şekilde kısa topukluydu... Bellerine, kınları gümüşten kılıçlar kuşanmışlardı... Başlarında, yeni modaya uyularak yapılmış kırmızı tüylü şapkaları, omuzlarında; saçörgüsü şeklinde altın sırmalarla bezen-

miş siyah kadifeden pelerinler vardı... Rahip Moris, Florimon'un, yıllanmış bir saraylıdan farksız ustalıkla pelerinini, yürürken biçimli şekilde havalandırmasını bile öğrendiğini söylüyordu...

Kantor, ağabeyisine kıyasla biraz acemi görünüyordu... Florimon, reverans yapmayı, başını dik tutarak gururlu bir edayla yürümeği öğrenmişti... Fakat ötekinden korkuluyordu: Bir çam devirmesinden... Yezid oğlan, belletilenlerin hepsini öğrendiği halde damarı tutunca işleri berbad ediyordu...

Kral ailesinden çocuklar için tahsis edilmiş bulunan daire, Versay'ın o hiç alışılmamış sâkin bir havası içindeydi... Daire sıcaktı... Bir köşede, kuşlar için salmahane dedikleri geniş bir yer ve Kralın dadısı Madam Hamlen'le öteki dadı Madam dö Montozye'nin salıncaklı koltukları vardı... Madam Hamlen, arasıra, elinde örgüle, bu daireye gelir, salıncaklı koltuklardan kendisine aid olanına oturur ve yün eğirirdi... Salmahanedeki kuşların çırpınarak uçuşlarını, oradan oraya konuşlarını seyretmek Madam Hamlen'in en büyük zevklerinden birisiydi... Madam dö Montozye'nin ise pek boş vakti yoktu... Bir veliahdın yetiştirilmesi işi gibi üzerinde ağır bir yük vardı...

Veliahd, ağzı hep açık gezen tombul bir oğlandı... Sık sık nezle olduğu için burnu tıkanıyordu... Zekâsı orta bir çocuktu... Altı buçuk yaşında kadar görünüyordu... Çocukluğunun en zor tarafı da XIV. Lui'nin neseb-i sahihi olmasaydı... Veliahd'lığın gerektirdiği katlanılması güç külfetlerin ağırlığından hiç de hoşnut görünmiyen mizaçta bir çocuk... İki kız kardeşi doğar doğmaz ölmüşlerdi... Hele birisi arap gibi simsiyah doğmuştu... Bu hali, Kraliçe ona gebeyken fazla çikolata yediğine hamledenler olmuştu... Veliahd, ailenin tek evlâdıydı...

Anjelik, kendi çocuklarıyla veliahd'ı mukayese ediyor, kendisininkileri, daha gelişmiş, daha gösterişli buluyordu... Hele onun şahid olduğu bir sahne vardı ki, analık hisleriyle gözleri yaşararak seyretmişti... Anjelik'in çocukları, saray üniforması içinde ,ellerinde tuttukları şapkalarıyla Küçük Veliahd'ın karşısına gelmişler, topuklarını birbirine vurarak askerce onu selâmlayıp, berikinin de çevresindekileri azametli bakışlarla süze süze çocuklara, sırayla elini uzatıp öptürmesi, onların ise bütün bu işleri küçücük kafalarından umulmıyacak bir idrak ve intizam içinde başarmalarından Anjelik, iftihar duymuştu...

Genç kadının kapıldığı bu iftihar duygusu, bunları takip eden bir başka vesileyle bir kay daha kabararak neredeyse onu övünçten âdeta çatlatacaktı...

Florimon, tabii, zarif, biraz da saygılı şekilde, Veliahd'ın göğsündekini işaret ederek:

— Monsenyör, demişti... Deniz kabuğunuz ne kadar güzel!.

Florimon'un deniz kabuğu sandığı şey, Veliahdın şahsî nişanıydı...

Florimon'un, sabahleyin bahçede kumlar arasında bulup ona takdim ettiği çok kıymetli bir mücevher, bir zümrüttü ki Veliahd, bunu, göğsündeki Sen Lui nişanıyla Donanma Komutanı nişanı arasına iliştirmek istememiş, ancak dam donörlerin ısrarıyla takmıştı...

Florimon'un bu şekildeki düşüncesi üzerine Veliahd, yeni dostlarına hazinelerini! göstermek ve tanıtmak lüzumunu da hisseti... Sonra da aradaki buzlar eriyerek onları ellerinden tutup, oyuncak top arabalarını, porselenden yapılmış öteki oyuncaklarını göstermiye götürdü...

Çocukların yetiştirilmesinde emekleri geçmiş olanlar, onların şu davranışlarından memnun olmuşlardı... Genç rahip Rakan, sevinçten gözleri ışıl ışıl pırıldıyan Anjelik'in yüzüne, onları iyi yetiştirmiş olduğundan ötürü maddi bir karşılık beklediğini hissettirecek bakışlarla bakıyordu... Anjelik de ondan, bahşisi esirgemiyecekti...

Bu olup bitenleri müteakıp Kraliçe, beraberinde dam donörleri bulunduğu halde göründü... Asilzadeler, Kraliçeye çocukları takdim ettiler...

Karşılıklı reveranslardan sonra Kraliçe Kantor'dan bir şarkı söylemesini istedi...

Kantor ,emri yerine getirerek bir dizini yere koydu... Sazını akord etmek için hafiften bir şarkının bestesini mırıldanıyordu:

Kral trampet çaldırdı

Görmek için bütün kadınlarını...

Genç rahip, telâşlı müdahalesiyle Lüt'ün akordu iyi olmadığını fısıldadı... Kantor, küçücük parmaklarıyla mandaları sıkıştırıyordu...

Nihayet çocuk, tatlı sesiyle şarkıya başladı... Önce herkes, bunun sırf bir gösterişten ileriye gitmiyeceğini sanmıştı... Hele aslen İspanyol olan Kraliçe'nin, Fransız halk şarkıları hakkında ciddi bir fikri yoktu... Kantor'un sesi gittikçe açılıyor ve dinliyenlerin ruhlarını ürpertiyordu... Babası Komt dö Peyrak'ın sesi, sanki ona intikal etmişti... Kadife gibi yumuşak, tesirli ve insanda hüzünler uyandıran sıcak bir ses... Madam dö Montespan'ın erkek kardeşi Mösyö dö Vivon da, onun karşısında halka olmuş dinleyiciler arasındaydı... Kantor'un sesiyle büyülenmişe benziyordu... Kendini derin bir hayranlığa kaptırmıştı... Bir aralık, bu dalgınlığından sıyrıldı ve emir vererek sarayın şan hocasını çağırttı ...Bu arzuya Kraliçe de bizzat katılmış ve hocanın hemen gelmesini istemişti... Klise korosunu çalıştıran şan hocası, Kraliçeyle mösyö dö Vivon'un bu emirlerine isteksizce boyun eğerek oraya geldi... Fakat Kantor'un sesine o da hayran kaldı... Bir cevher keşfetmişlerin sevinci yüzünde belirmişti... Bu kadar güzel bir sese pek ender rastlanıldığını söylüyordu... Hele sekiz yaşındaki bir çocuğun bu kadar pürüzsüz ,bu derece tatlı bir sese sahip oluşu, inanılacak işlerden değildi...

Ancak biraz sonra şan hocasının keyfi kaçmış gibi oldu... Müsaade istiyerek fikrini açıkladı...

Söylediklerine göre, Kantor'un sesi bir hârikaydı... Ancak bülûga erdikten sonra kalınlaşarak bu yumuşaklığı kaybederdi... Bunun önlenmesi için de çocuk on, onbir yaşlarındayken mutlaka hadım edilmesi şarttı... O zaman şimdiki sesini, bütün güzelliğiyle muhafaza etmesi mümkün olurdu... Tüysüz ve solgun yüzleriyle Avrupanın büyük kiliselerinde şarkılar söyliyen ve sesleriyle dinliyenleri gaşyeden genç Efeb'lerin hepsi hadım edilmişlerdi ve bu sayede de kiliseleri, okudukları ilâhilerle çın çın öttürüyorlardı...

Sarayın bale hocası Mösyö Lüli'nin bu teklif, Anjelik'i, çıldırtacak hale sokmuştu ...Kraliçenin önünde ve Sarayda bulunduğunu unutarak bir çığlık kopardı:

— Ne korkunç şey bu Allahım!... Hayır!... Olamaz!...

Çocuğu, bir asilzadeydi. Krala hizmet etmesi matlûp ise, sesiyle değil, fakat kılıcıyla hizmet edecekti...

Mösyö Lüli'nin ortaya attığı teklif, gülüşmelere, şakalara yol açtı. Sonra herkes Kantoru sevmek arzusuna kapıldı... Çocuk, kucaktan kucağa geziyordu...

Sonunda Florimon'la Kantor'un, Veliahd emrinde iki asilzade olarak bırakılmalarına çoğunlukla karar verildi...

XV

Paris'in keman sesleri ve kahkahalarla uyandığı o mevsimdeydi...

Muahedeler imzalanmış olmasına rağmen, devam eden harp tehlikesi, asilzadelerden, çoğunu Paristen uzaklarda kalmıya mecbur ediyordu...

Anjelik, hareketlerinde gittikçe çoğalan ağırlaşmadan memnundu... Son gebeliği oldukça ilerilemişti... Filip, ona yine bir oyun oynamış, cemiyet hayatından uzak tutmak için başına bu işi açmıştı... Karnı da ne kadar büyümüştü!. Adeta elbise içine sığamaz olmuştu...

Senjermen'e eskisi kadar sık gitmiyordu... Bu da kumar masalarında şiş karnını gizlemiye çalışmak külfetinden onu uzak tutuyordu. Orada sık görünmemekle hem büsbütün ortadan kaybolmuş sayılmıyor hem de ara sıra avunma imkânı buluyordu ...Senjermen'e gittiği zamanlar Matmazel dö Briyen'le oyuna oturuyordu... Matmazel, içkiye, kumara ve sevişmiye pek düşkün bir esmer güzeliydi... Sanki bu üç şeyi başarmak için dünyaya gelmişti.

Düyayı umursamaz görünen bu şakacı genç kadınla Anjelik, yeni tanışmıştı...

Bir süre önce Kral nezdinde şefaatte bulunmasını Anjelik'ten rica etmiş olan ihtiyar eczası Savari de saray mensupları arasına sokulmuş bulunuyordu... Senjermen'de bir gün ona rastladılar...

Matmazel dö Briyen, hemen onu koluna yapışmış ve kulağına eğilerek Anjelik'in de duyabileceği bir sesle:

— Mösyö, demişti... Ben, sizi tanıyorum... Yeni bir keşfiniz var mı?

— İltifat ediyorsunuz Madam... Teşekkür ederim... Fakat ben, fazla iddiası olmıyan mütevazi bir bilginim...

Matmazel Briyen, iri güzel gözlerini büsbütün güzelleştiren bir gösterişle açarak:

— Biliyorum, biliyorum, dedi... Siz, böyle söylediğiniz halde bir çok şeye kaadirsiniz... Şark usulü şeylere meselâ... Ne pahasına olursa olsun bana, Kralın huzurunda oturma imkânını, imtiyazını temin ediniz canım!... Size, istediğiniz kadar paar da verebilirim...

— Bu gibi işler, parayla görülmez...

— O halde tekmil ruhumla ve vücudumla sizin olayım... Kendimi size vereyim...

— Delisiniz siz yavrum!...

— Hele bir düşünün Mösyö Savari... Sizin için güç mesele değil bu... Böyle bir imtiyazı elde edebilmek için aklıma başka çare gelmiyor... Bunu, mutlaka istiyorum...

Matmazel dö Briyen, ona para dolu bir kese uzatmıştı... Ihtiyar eczacı bunu kabul etmedi...

— Pekâlâ, pekâlâ dedi... Düşünürüz bakalım...

Matmazel dö Briyen yanlarından uzaklaştıktan sonra İhtiyar Eczacı, Anjelik'e:

— Peki ama, dedi. Bu işi halledersem onu nereye götürür de vaadini yerine getirmiye davet ederim? Böyle münasip bir yerim var mı? İlâhi!... Ne deli, kızlar var şu dünyada!... İlle de oturma imtiyazı!... Saraya nasıl olsa adımını atmış bir kere... Daha ne istiyor?

Başını iki yana sallıyarak bu işe şaştığını belirtiyor, bir taraftan da gözlüğünün camlarını hohlıyarak siliyordu...

Anjelik, ona takıldı:

— Hadi, hadi Mösyö Savari, dedi... Sarayın güzel kadınları, ayaklarınıza kapanıyorlar... Daha ne istiyorsunuz? Bu sizin için az mazhariyet mi?

— Rica ederim Madam... Beni bir Satir, bir sefih adam sanmayınız... Genç kadınlar ve bilhassa kızlar arasında öyleleri var ki, umulmıyacak cüretleriyle benim gibi yaşlıları çileden çıkarırlar... Onlarda, cinsel tatminlerden uzak kalmış Harem'lerdeki odalıkların ruhları var..

— Siz, Harem'leri bilir misiniz?

— Bilmez olur muyum? Yaptığım macunların, tertiplerin başmüşterileri harem kadınlarıdır... Hele Osmanlı haremlerindeki kadınlar... Cariyeler... Oh!... Siz bilmezsiniz... Hem nereden bileciksiniz canım!. Benim gibi kılları ağırmış bir erkeğin, duvarlarla kuşatılı o yerlere girişi, sık sık rastlanan işlerden değildir... Size, köşkünüze geldiğim gün de bahsetmiştim... İstanbul'da esirlik hayatımda, azad edildikten sonra bu işlerle meşgul oldum... Kısa zamanda Saray çevresinde tanınmıştım... Yaptığım macunlar kapış kapış gidiyordu... Saray kadınları bunları alıyorlardı, çünki fazla sui istimalden erkeklik kudretlerini kaybetmiş ya da zaafa uğratmış sevgilileri için... Erkekler, gizlice bunlara talip oluyor ve beni ısrarla arıyorlardı, çünki onların da görülecek işleri vardı... Gönüllerini kazandıkları kadınlar yanında mahcubiyete uğramak istemiyorlardı... Bu vesileyle ben de Harem'e girmiştim... Gözlerimi bir bezle örttüler... Üç Harem ağası, ellerinde hançerler, beni, Sultan İbrahim'in gözdelerinden bir genç kadının yanına çıkardılar... Fransızca hitap edildiğini duydum... Onaltı yaşındayken korsanların eline düşmüş, inci gibi bir Fransız kızıydı. Ah Madam! Eski hatıraları hiç kurcalamıyalım... Hani bana bir vaadda bulunmuştunuz... Yardım edecektiniz...

— Biliyorum... Elimden geleni esirgemiyeceğim... Ama ben sizden buna karşılık oturma imtiyazı talep etmiyeceğim... Hem siz, benim üstün kudretlere sahip olduğumu mu sanıyorsunuz?

Savari, bu sözlere aldanmadığını belirtmek için gözkırptı...

— Sizin kudretinizi iyi biliyorum, dedi... Kralın karşısında oturma imtiyazına sahipsiniz... Daha daha.....

— Söyleyin bakalım...

— Kralın hususi odasına kabul edildiniz... Onunla görüştünüz... Bunlar az imtiyazlar mı Madam?

— Kralın huzurunda oturma imtiyazını elde ettim ama, Kraldan bir hizmet, bir mevki koparmış değilim...

— Madam, kızmayınız rica ederim... Şark'a gitmiş olsanız hiddet'in, hayatî kudrete çok zararı dokunduğunu öğrenirdiniz...

Biraz sonra Anjelik, Matmazel dö Briyen'i bir oyun masasında buldu... Kumar düşkünü olan bu genç kadın, Anjelik'i oyuna çağırdı... Sonuç fecidi... Anjelik'e karşı tam on bin lira kaybetmişti. Bu büyük borcu ödeyemiyeceğini söyledi...

— Ah şekerim, hiç şansım yok... Bu hafta içindeki kaybımı kırk bini buldu... Ağabeyim «beni mahvedeceksin» diyor...

Anjelik'ten uzun vâdeli bir borç koparamıyacağını anlayınca ona başka bir teklifte bulundu:

— Size, Kandiya'daki konsolosluk vazifemi satayım, dedi... Bu satış için pazarlık halindeyim esasen... Kırk bin lira eder...

— Konsolosluk mu dediniz?

— Evet...

— Kandiya'da mı?

— Evet...

Matmazel dö Briyen:

— Galiba bir şehir olacak, dedi...

— Nerede bu?

— Bilmiyorum!...

— Fakat bir kadından, konsolos olamaz...

— Olmaz olur mu? Bu iş, tam üç yıldan beri benim üzerimde... Oraya, işin başına gitmiye, Kandiya'da oturmıya hacet yok... Buna mukabil bu işin iyi bir tarafı var... Sarayda bir mevki sahibi olabiliyorsunuz... Ben, oraya gönderdiğim iki adamla bu işi devam ettiriyorum... Onların maaşlarını bile kendi kesemden ödüyorum... Benim konsoloslukta pek gözüm yok... Ama siz, bu işi, benden âlâ, pek güzel, pek akıllıca idare edebilirsiniz... Ben de böylece bir dertten kurtulmuş olurum...

Anjelik, müphem bir ifadeyle:

— Düşüneyim bir kere, dedi...

Genç kadın, zihninden Devlet ve Sarayla ilgili bir çok iş ve vazife geçirmişti ama bu, hiç hatırına gelmemişti... Fransanın Kandiya Konsolosluğu!...

Aklına takılmıştı bir kere... İhtiyar Savariyi buldu...

Siz, dedi. Çok seyahat etmiş bir kimsesiniz... Bu Kandiya denilen şehir neresidir?

— Evet ...Biliyorum... Şey!... Akdenizdeki adalardan birinde bir şehir... Orada Ladanum diye bir madde çıkar... Bir bitki... Başka yerde yetişmez... Reçine gibi bir tozdur... Esansların kokusunu sâbitleştirir...

— Peki Mösyö Savari, bu ada hangi devlete aittir? Sonra Fransızların orada nüfuzu yürür mü?

— Adanın adını hatırlamıya çalışıyorum... Ah! buldum... Girit... Girit adasında... Tarih-i kadîm'le hiç ilgilendiniz mi Madam?

O sırada Anjelik'in koluna bir başkası, şair dö La Fonten girdi... Onu, ötelere doğru sürükledi... Anjelik, Kandiya'ya dair ondan bilgiler

---

(*) Bugünkü sürüm değeriyle 100 bin Türk lirası

istedi... Şair, Mitoloji'ye dönerek İda dağında Teze'nin Minotor'u öldürüşünü anlattı...

— Size, isterseniz Aryanın efsanesini de anlatayım...

Anjelik, teşekkür etti... Efsanelerle değil, gerçeklerle meşgul olması gerekiyordu... Hemen Paris'e dönmesi lâzımdı... Bunları nazikâne bir şekilde Şaire hatırlattı...

La fonten:

— O halde, dedi... Size, bugün Kral Hazretlerine sunduğum «Hikâyeler» in bir kopyasını vereyim...

Ve cebinden çıkardığı bir tomar kâğıdı uzattı:

— Okuyup iade etmenizi rica edeceğim... Başkaları da okumak için bekliyor?

Anjelik, bu hikâyelerden bahsedildiğini duymuştu... Ninon dö Lanklo bu hikâyelere «Hassas bir kadının kitabı» adını vermişti... La Fonten'in hikâyeleri, o günlerde elyazması nüshalar halinde elden ele dolaşıyordu...

XVI

Mösyö Kolber'in evinin içi ve çalışma odası, fazla konfor aramıyan bir Burjuva evinin görünüşündeydi... Madam dö Sevinye, soğukluğundan kinaye ona «Kuzey» lâkabını takmıştı... Adını andıkça da bir ürperti geçirdiğini söylerdi... «Kuzey» de lüks deliliği yoktu... Tutumlu olmak hasleti, ecdad yadigârı, üstüne titrediği bir mirastı... Cedleriyle övünmekte ise çok haklıydı... Onların muntazam şerecelerini elinde bulunduruyordu ...Bu sebeplerden ünvan ve aşalet budalalarına gülerdi... Şurası da bir gerçekti ki, bu adam Kraliyetin sağ koluydu... Çalışkan ve çok zekiydi...

Madam dü Plesi, rahatsız ettiği için ondan özür dilledikten sonra ziyaret maksadını açıkladı... Kolber, memuriyet hayatında öyle isteklerle karşılaşmıştı ki, bunların hepsini yerine getirmiye imkân yoktu... İstekler arasında hiç olmıyacaklar da vardı... Bunlardan bazılarını sıraya koyar, üzerinde düşünür ve sonra kararını bildirirdi...

İsteğini açıkladıktan sonra Anjelik, bir şeyin farkına vardı... Kolber, Kandiya konsolosluğu vazifesinin kendisine verilmesi isteğini hiç de garip karşılamamıştı... Bu, olacak bir işti...

Girit Adasının başşehri Kandiya'ya dair gerek Savari'nin verdiği bilgiler, gerekse Şair La Fonten'in efsanelerinden sonra şimdi, ortaya bu adanın üçüncü bir özelliği çıkıyordu ki, o da Akdenizin belli başlı esir pazarlarından birisinin orada bulunuşuydu... Girit esir pazarlarından her cins insan satın alınabiliyordu... Hem de taş gibi, tepe tepe

kullanılmıya elverişli sağlam insanlar... Bunlar 100, 150 lira arasında satın alınıyor, sonra da istiyenlere satılıyordu... Türklerin Kafkasyadan, Ukranyadan, Macaristandan ve Polonyadan aldıkları esirler revaçta olduğu için onlardan satın alınarak Girit'e getiriliyorlardı... Kolber, bu isteki ticreti düşünüyordu...

Aklı yatmış olmalıydı ki, bazı açıklamalara girişti:

— Bizim Afrikadan getirttiğimiz esirler, uyanık kimseler değiller. Onların satın alınmaları ve getirtilmeleri kolay olmakla beraber, işe yarama konusunda hepsi zayıf... Halbuki, Türklerin sattıkları esirler arasında marifet ve hüner sahipleri çok... Bunların arasında denizciler, korsanlar, tersanelerde çalışmış olanları var... İngiltere, donanmasını takviye edip geliştirirken bu esirlerden faydalandı... Ancak, kitle halinde onları Girit'ten alıp buraya getirmek bizim için bir mesele teşkil eder... Bu işe tahsis edeceğimiz gemi az... Fakat yine de Kandiya'nın hiç de ihmal edilmiyecek bir şehir olduğunu teslim ederim...

Anjelik:

— Orada Fransızların durumu ne merkezdedir? diye sordu...

Genç kadının Esir Pazarları hakkında ciddi bir fikri yoktu... Onun için böyle bir soruyu ortaya atmıştı...

— Fena değil, dedi Kolber... İtibar görüyor Vatandaşlarımız orada... Girit Adası, Venedik'in bir müstemlekesi'dir... Bir kaç yıldan beri Türkler, üst üste tekrarladıkları taarruzlarla bu adayı, onların elinden almıya çalışıyorlar...

— O halde bu işe para yatırımında bulunmak tehlikeli sayılır...

— Vaziyete göre değişir bu iş... Fransanın Venedik'le iyi münasebetleri, «Altınboynuz» (*) la olan münasebetlerinden daha hallicedir...

— Matmazel dö Briyen, bana oradaki vazifesi dolayısiyle pek fazla bir şey kazanmadığını söyledi...

— O halde oraya göndermiş bulunduğu memurların isimlerini bana bildirin, tahkikat yaptırayım...

— Bu vazifeye talip oluşumu dikkate alabilecek misiniz acaba Nazır Hazretleri?

Kolber, bir süre düşündü... Kaşları çatılmıştı... Nihayet:

— Evet ,dedi... Bu vazife, eninde sonunda Madam Morans'ın bilgili ellerine teslim edilecektir... Sonra sizin için ayrıca bazı düşüncelerim de var...

— Benim için mi dediniz?

— Evet... Kral Hazretleri, sizin gibi güzel bir kadının, güzelliğinden başka şekilde de istifade edilebileceği kanaatinde... Bu kanaatlerini

(*) Haliç - İstanbul.

bana söylediler... Ben de sizin tezkiyenizden geri kalmadım, verilecek işi başarıyla yürüteceğinizi bildirdim... Sonra sizin hatırı sayılır ve iyi kullanılan bir servetiniz de var... Bu, size ayrı bir kuvvet verir...

Anjelik, hafifçe sarardı:

— Evet, dedi. Param var... Bu malûm... Fakat Kraliyet hazinesine bir yardım teşkil edebilmekten uzak bir servet...

— Size kim, paradan bahsediyor? Bahis konusu olan şey iş'tir... Yani çalışma... Bir memleketi kurtaracak olan da bu'dur. Biliyorsunuz ben, basit bir çuha taciriydim... İşte şimdi bir Nâzır oldum... Ama bu vazife, bana gurur vermiyor... Kendimi böyle bir saçmalığa kaptırmış değilim... Ama, Kraliyet Manifaturacılarının müdürlüğü, bana gurur verir. Bilmem bunları size niçin anlatıyorum? Sizde, dinlediklerinizden hisse çıkarma kaabiliyeti var... Sonra güzelliğinizle bize hizmetleriniz de dokunabilir... Sizi görüp tanıyacak kadınlar, zerafetinize, zekânıza bakarak, söyliyeceklerinizi daha can kulağıyla dinlerler, fikirlerinizi kabul ederler... Sözün kısası, elinizde çok kuvvetli silâhlar var...

Nâzır, bir süre daha düşünceye daldı...

Ancak, her şeyden önce şunu bilmenizi isterim... Ne olursa olsun saraydan ayrılmamalısınız... Siz, saraya bağlı kalacaksınız... Saray nereye taşınırsa, nereye giderse siz de bu müesseseseye bağlı bir insan sıfatiyle oraya gideceksiniz... Böylelikle görgünüz, bilginiz artacak, yeni simalarla tanışacaksınız...

Anjelik, sevincini gizlemiye çalışarak:

— Efendimiz, dedi. Bu vazife bana pek korkulacak bir iş gibi gelmiyor...

— Önce ticarî bir konuyu ele alalım... Özellikle Deniz ticareti konusunu... Bütün Dünyaya tesiri olabilecek bir mevzu: Moda meselesini...

— Moda meselesi mi?

— Evet... Niçin olmasın? Meselâ Venedik işlemeleri ve dantelâları.. Şimdiye kadar bu işin inceliğini ve sırrını bizden çözen kimse olmadı. Oraya ne casuslar gönderildi... Dantelâcılığın sırlarını, inceliklerini öğrensizler diye... Gidenlerden kimse, muvaffak olamadı... Hepsi, elleri boş döndüler... Bu neticeyi alınca, Venedik dantelâlarının burada satılmasını menetmeyi düşündüm. Fakat bizim efendiler ve hanımlar, ötelerine berine sıkıştırıp, yurda soktukları bu mallarla bizi senede üç milyon lira zarara uğrattılar... Gümrük resminden kaybımız oldu... Biz kazanç düşünürken kâr sağlıyan İtalya oldu... Siz, bu işi pekâlâ başarır, dantelâcılığın sırrını öğrenebilirsiniz.

— Benim Venedik'e gitmem icab edecek...

— Ben sanmıyorum... Venedik'e gidecek olursanız, orada şüphe yaratmış olursunuz. Saray, bu işi düzenlemesini iyi bilir, merak etmeyiniz... Oraya adamlar göndeririz. İşçi sıfatiyle çalışırlar... Bundan daha önemli bir şey daha var... Marsilya'da, Venediklilerin iki ticaret mümessili bulunuyor. Tahminime göre bunlar, kaçakçılık işleriyle meşgul oluyor ya da kaçakçılara yataklık ediyorlar... Bu iş onlara dehşetli para getiriyor...

Anjelik, düşünür gibi bir vaziyet takınmıştı...

— Bana vereceğiniz iş, bir nevi casusluk mu olacak? Diye sordu...

Kolber, kelime ürkütücü olmakla beraber bütün Dünyada casuslardan faydalanıldığını, tabiî bir ifade içinde söyledi...

— Siz, modayı Hindistan'a yayacaksınız... İşte böyle bir iş... Henüz, kesin bir şekil veremedim... Hattâ vazifenizin mahiyetini de tesbit edip açıklıyacak durumda değilim... Mamafih, iş çabuk o kıvama gelir... Size bu iş için resmî bir sıfat verilmeli... Böyle bir memuriyet yoksa, ihdas edilmeli... Ne gerekiyorsa o yapılmalı... Sizin Kandiya konsolosluğu, bu işinizi sütreliyecek bir vazife olabilir...

— Getirdiği kâr azmış...

— Canım akılsızlık etmeyin... O vazifenin sağlıyacağı maddi menfaat cüz'i de olsa ehemmiyeti yok... Sizi, saray besliyecek...

Anjelik ,alış-verişteymiş gibi:

— 40.000 lira da çok... Bu kadar para verilir de bu memuriyet satın alınır mı? diye sızlanır göründü.

— Niçin rakamı gözünüzde büyütüyorsunuz?... Bir savcılık makamı için 175.000 lira vermiye hazır olanlar var... Bir maliye nâzırlığı için ise 1 milyon 400 bin lira... Kral, bu parayı ödedi... Çünkü bu vazifeyle beni getirmek istiyordu... Fakat ben, vicdanen müsterihim... Çünkü Kralımıza, benim için gözden çıkardığı paralara karşılık ne milyonlar kazandırdım...

Anjelik, kendi kendine «İşte Saray bu,...» diyordu... «Bizler, burada bir ışık ve bayram sevinci içinde gülüp oynarken, dışarıdaki zavallı halk da hayallerle avunuyor...»

Yüzünü gizliyen kadife maskesi ardında Anjelik, coşkun bir neşe içinde danseden çiftleri seyrediyordu...

Kral, refakatinde Madam bulunduğu halde «Olemp Dağında Bayram» adlı balede Jüpiter kıyafetinde, eğlenceyi açmıştı... Bütün gözler, Kral'a çevrilmiş bulunuyordu... Yüzündeki altın maskeye rağmen yine de kimliği belliydi... Başına, üzeri yakutlar, gül şeklinde elmaslarla süsülü, alev rengi bir tuğ'u olan altından bir miğfer giymişti...

Şairler, muhteşem kıyafetlere bakarak daha şimdiden, ertesi gün meşhur olacak medhiyeler düzüyorlardı:

Şu Prensdeki kıyafet
Değeri bir Eyalet...

Ne zenginlik!. Ne ihtişam!.

Anjelik, «İşte Saray, bu!» diyordu...

Genç kadın bu arada Kolber'in söylediklerini de düşünüyordu... Bunlardan birazda şüphelenmiş, endişeye kapılmıştı... Ona verilecek vazifenin mahiyeti kesin olarak neydi?

Genç kadın, kafasındaki rahatsız edici düşüncelerden sıyrılmak için dansetti... Sonra, pistten ayrıldığı bir sırada sarayın özel işlerinde kullanılan küçük bir çocuk ona bir kâğıt verdi... Genç kadın bir köşeye çekilerek kâğıdı açtı... Kolber, ona kısaca şunları yazmıştı:

«Kandiya Konsolosluğu vazifeniz yüksek tasdike iktiran etmiş bulunmaktadır. Yarın size tebligat yapılacaktır.»

Anjelik, mektubu katladı ve önlüğünün cebine yerleştirdi... Dudakları tatlı bir tebessümle aralandı... Nihayet zafere ulaşmıştı...

Baronlar, Markiler, Düşesler ve bir sürü insan basit dâvalar peşinde koşarlarken, Kralın karşısında oturabilme imtiyazı gibi küçük işlerle kafalarını yorarlarken bir kadın, resmî bir vazife alıyordu...

Bu, Anjelik için ne büyük bir zaferdi!...

Tercüme eden :
Nüveyre Gültekin

ANJELİK ve KRAL'ın İKİNCİ KISMI

Filip
veya
Dantelâlar Savaşı

Anjelik, hizmetçilerini ve Gilandon kardeşleri yanından uzaklaştırıp ağır ağır soyundu. Son başarısını içine sindire sindire düşünüp, zihninde kademe kademe tekrar edebilmek için sükûnete ihtiyacı vardır. O sabah erken saatlerde, menajeri vasıtasıyle Matmazel de Brienne'a 40 bin lira göndermiş ve biraz sonra da Colbert'in eliyle konsolosluk vazifesinin verildiğini bildiren kâğıdı almıştı.

Artık içi rahattı... Rahattı ama, kalbinin derinliklerinde içini kurt gibi kemiren bir endişe mevcuttu. Philippe'i düşünüyordu. Haberi duyduğu zaman acaba ne diyecekti? Kendisine saraydan uzak kalmasını emretmişti... Üstelik onu oradan uzaklaştırmak için elinden geleni ardına koymayacağını söylemişti. Lâkin Bastil'de geçirdiği günler, sonra askerî bir vazifeyle saraydan uzaklaştırılması meydanı boş bırakmış, Anjelik istediği gibi at koşturmuştu...

Ve işte muvaffak da olmuştu. Ama korkuyordu... Philippe Picardy'den bir hafta önce dönmüştü. Hattâ bu haberi Madam du Plessis - Bellière bizzat Kral vermiş, onu memnun etmek için Philippe'in yaramazlık tahtasındaki kabahatleri sildiğini söylemişti.

Anjelik, Krala teşekkür ettikten sonra nasıl hareket etmesi icabettiğini sordu. Karısı tarafından aldatılmasının tepkisi yüzünden hapse atılan bir kocaya karşı kadın nasıl bir tavır takınmalıydı? Anjelik şüpheler içindeydi. Fakat Philippe'in nasıl davranacağını pekâlâ biliyordu. Koca bir saray halkına rezil olan, günlerce kahkaha mevzuu olarak dillerde dolaşan, Kralın gazabına uğrayan bir koca, bâhusus Philippe gibi bir erkekten artık dostluk beklenir miydi?

Anjelik, Philippe tarafından gelecek en kötü muameleye kendisini hazırlamıştı. Philippe'den hiç bir haber yoktu. Kocasına hürmet ve bağlılığını arzetmek üzere kralın huzuruna çıktığını ve büyük bir sevgiyle karşılandığını öğrenmişti. Daha sonra, onu, Ninon'un evinde görmüşlerdi. ki defa da Kral'la ava gitmişti. Bugün, Anjelik Colbert'in bürosunda kâğıtları imzalarken, Philippe Marly ormanında idi.

Acaba, Anjelik'i kendi kefyine bırakmağa mı karar vermişti? Ah bir emin olabilseydi... Ama, Philippe kinlerini, nefretlerini kolay kolay söküp atacak tıynette değildi. Bu sessizliği de, bir kaplanın atılmağa hazırlandığı esnadaki sükûnetini andırıyordu.

Zihni bu düşüncelerle meşgul, korsajının bağlarını çözdü. Onu çıkarıp atınca, üst üste giymiş olduğu jüponların kordelâlarını çözdü.

Ayakları dibine yığılan jüponların içinden çıkıp, Javotte'un hazırladığı ince geceliği sırtına geçirdi. Kıymetli taşlarla süslü saten jartiyerini çıkarmak için eğildi. Bütün hareketleri ağır ve düşünceliydi. Son haftalar zarfında mutad çevikliğini kaybetmişti.

Bileziklerini çıkarıp tuvalet masasının üzerindeki mahfazaya koymak üzere yürüdü. Kocaman oval aynada birden kendi hayalini gördü...

Bir parça hüzünle yüz hatlarının mükemmelliğini, yanaklarının, dudaklarının taze pembeliğini bir an seyretti. Geceliğinin bembeyaz danteller, omuzlarının diri dolgunluğunu, boynunun pürüzsüz yuvarlaklığını olanca güzelliği ile tebarüz ettiriyordu.

Parmak uçları ile dantelleri hafifçe kabartarak dalgalandırdı. Çıplak göğüsleri, dantelin delikleri arasından, yaprak kümeleri içinde kaybolmuş menekşeleri hatırlatarak iç gıcıklayıcı bir mahremiyetle görünüyordu.

Anjelik saçlarına doladığı bir dizi inciyi çözmek üzere çıplak kollarını başının üzerine kaldırdı. Bir saniye sonra, inciler, pırıltılı bir küme halinde masanın üzerine yığılmışlardı. Evet, kocaman karnına rağmen, hâlâ güzeldi. Birden korkunç bir hayalet gibi Lauzun'un sorduğu sual karşısına dikildi. «Kimin için?» Emsalsiz güzelliği bütün erkekleri çıldırtırken, tek bir erkek... Hem de kocası olan bir erkek nasıl böyle lâkayt kalabilirdi, ya Rabbi?

İçini çekerek şarap rengi tafta sabahlığını giydi. Bu gece ne yapacaktı? Hiç de uykusu yoktu.

Acaba Ninon Leuckres'a veya Madam de Sevigne'ye mektup mu yazsaydı? Son zamanlarda ikisini de bir hayli ihmal etmişti. Yoksa oturup hesaplarını mı gözden geçirseydi!

Birden antre salonundan akseden bir ayak sesi duyarak irkildi. Bir erkek olmalıydı... Zira merdivenleri çıkan çizmeli ayakların mahmuz şıkırtıları pek vazih olarak duyulmağa başlamıştı. Her halde gelen Malbrant idi... Florimand ile Cantor'un menaj hocaları çocuklar odama «kılıç darbesi» adını takmışlardı. Malbrant galiba pek sevdiği eskrim maçlarından dönüyordu...

Lâkin ayak sesleri kendi kapısına doğru yaklaşıyordu... Tak, tak, tak...

Anjelik, birden ayak seslerinin kime ait olduğunu dehşetle farketti... Ok gibi yerinden fırlayarak kapının demirini takmak üzere koştu... Geç kalmıştı.

Marki du Plessis - Bellière, açılan kapının eşiğinde duruyordu...

Sırtında hâlâ siyah kürk yakalı gümüşî av kostümü vardı. Beyaz tuğlu siyah şapkası, mağrur sarışın başına daha asil bir ifade katmaktaydı. Siyah çizmeleri çamur içindeydi. Siyah eldivenleri elinde uzun

köpek kırbaçlarından birini tutuyordu. Bir an, orada, öylece, bacakları pergel gibi açık, sıçramağa hazır bir panter gibi hareketsiz, bakışları ile karmakarışık odayı araştırdı... Dudaklarında ağır ağır bir tebessüm şekillendi.

İçeriye girip, kapıyı kapadı, kol demirini yerine taktı.

— İyi akşamlar, Philippe.

Anjelik, onu karşısında görmekten doğan garip bir ruh hâleti içindeydi, korku ve sevinç biribirine karışıyordu.

Ne kadar yakışıklıydı Allahım! Bir insanın bu derece yakışıklı olmasına, gözleri ile gördüğü halde inanamıyordu. En ufak teferruatına kadar yakışıklıydı... Sarayda ondan daha yakışıklı bir erkek mevcut değildi... Ve bu erkek kendisinindi... Ya da kendisinin olduğunu tahayyül ediyordu.

— Sizi ziyaret etmemi beklemiyordunuz, Madam?

— Bekliyordum tabii... Yani... bunu ümit ediyordum...

— Vallahi pek cessursunuz, Madam. Gazabıma uğramaktan korkmanız için ortada bu derece kuvvetli sebepler mevcutken...

— Evet, bir an önce buluşmayı ben de bu sebepten istiyordum. Acı ilâcı başka bir güne bırakmamın hiç bir faydası yoktur.

Philippe'in çehresi, birden çılgın bir öfkeyle allak bullak oldu.

— Yeter! diye haykırdı... Beni mağlûp etmek, harp dışı bırakmak için arkamdan becermediğiniz iş kalmadı. Sarayda kendinize sağlam iki mevki temin ettiğinizi duymadım mı sanıyorsunuz?

— Kulağınız deliktir, bilirim.

— Elbette, diye hırladı Philippe.

— Bu... bu haber pek hoşunuza gitmemişe benzer...

— Beni hapse attırdıktan sonra mel'un tuzaklarınızı rahatça kurabileceğinizi mi sanıyordunuz? Artık elimden kurtulduğunuza inanıyorsunuz, ha? Ama son koz henüz oynanmadı. Yaptıklarınızı size pek pahalıya ödeteceğim. İhtimal, sizin için hazırladığım cezanın derecesini tahayyül edemediniz...

Elindeki kamçı yıldırım hızı ile havaya kalkıp, yerde şakladı. Anjelik'in vücudunda bir ürperti dolaştı... Gırtlağından dehşet dolu bir feryat yükseldi... Mukavemeti bir anda parça parça oldu.

Babasının gazabından kaçan küçük bir çocuk gibi panik içinde yatağın bulunduğu köşeye koştu... Ağlamağa başlamıştı...

— Yapmayınız, Philippe. Yapmayınız... diye hıçkırdı... Yalvarırım... Çocuğumuzu düşününüz.

Philippe, donmuş gibi, odanın ortasında kalakaldı. Gözleri iri iri açıldı.

— Çocuğumuz mu? Hangi çocuk?

— Kanımdaki... diye inledi Anjelik. Sizin çocuğunuz...

İkisi de üzerlerine inen ağır bir sessizliğin altında ezilir gibi oldular... Sadece genç kadının kesik hıçkırıkları bozuyordu bu kesif sessizliği... Hhilippe, bol esvaplar içinde karısının hâmileliğini farkedememişti... Eldivenlerini ağır ağır ellerinden sıyırdı. Kamçı ile beraber tuvalet masasının üzerine bıraktı. Yüzünde bir şüphe ifadesi ile yavaş yavaş karısına yaklaştı.

— Gösteriniz! diye emretti.

Ve elinin sert bir hareketi ile genç kadının karnını kapatan bol sabahlığın önünü açıverdi. Gözlerinde bir saniye bir şaşkınlık pırıltısı yanıp söndü. Sonra, başını geriye atarak dalga dalga açılıp uzayan bir kahkaha koyuverdi.

— Allahım, doğrumuş... dedi, karnınız bir ineğinki kadar büyümüş!

Anjelik, yatağın kenarına yığılmıştı. Philippe de usulca yanına oturdu, onu omuzlarından tutup kendisine doğru çekti.

— Niçin daha önce haber vermediniz bana, vahşi kedi?. diye mırıldandı... Bilseydim böyle ödünüzü koparmazdım.

Anjelik, bütün irade kuvvetini kaybetmiş, sarsıla sarsıla ağlıyordu.

— Yeter artık... Ağlamayınız... kâfi...

Anjelik, başı, kocasının göğsüne dayalı, saçlarında onun yumuşak dudaklarının teması ile, kendisini bir rüyada sanıyordu. Nasıl uyanacaktı bu tatlı rüyadan acaba? Ah, evet, işte... Philippe'in eli, yeni bir hayatın kıpırdadığı karnında âdeta incitmekten korkar gibi, sevgiyle, şefkatle okşarayak dolaşıyordu.

— Ne zaman doğacak?

— Yakında... Ocak ayında.

— Plesis'de doğmalı. Oğlumun, ana rahmine atalarının doğdukları damın altında düştüğünü düşünerek iftihar ediyorum .Ama... İnşallah o müthiş kavgalarımızın oğluma bir zararı dokunmamıştır. Fakat bir bakıma da kavgalar belki faydalı bile olabilir. Göreceksiniz, oğlum babası gibi muharip olacak... Bu mesut hâdiseyi kutlayacak bir şeyimiz yok mu şuralarda?

Küçük büfeye gidip iki kadehle bir şişe Beonne aldı.

— Benimle kadeh tokuşturmaktan pek hoşlanmasanız bile, haydi oğlumuzun şerefine içelim... Müşterek teşebbüsümüzün semeresini selemlamamız icap eder. Bana niçin öyle aptal aptal, şaşkın şaşkın bakıyorsunuz kuzum? Bana silâhlarımı bıraktıracak yegâne çarenin bu kadar kolay oluşuna mı şaştınız? Sabırlı olunuz, azizem, şu andan bir evlât sahibi olacağını öğrenmenin verdiği zevk ve sevinçle öylesine doluyum ki, size karşı kötü bir muamele tarzı tatbik edemeyeceğim. Ara

bir mütareke aktediyorum... Harbe sonra devam ederiz. Yalnız, mütareke müddetince yumuşaklığımdan istifadeye kalkışıp, o pis hilelerinize baş vurmayı aklınızdan çıkarınız. Ocak ayında demiştiniz, değil mi? Güzel. Bu günden itibaren gözüm üzerinizde olacak.

Kadehini sonuna kadar içip, mermer döşemeye fırlattı ve:

— Yaşasın Plessis de Bellière'in vârisi! diye haykırdı.

Anjelik, kocasının hayretler içinde seyrediyordu, nihayet:

— Philippe... diye mırıldandı. Ne şaşılacak insansınız. Bir benzerinize daha rastlamadım. Böyle kritik bir anda size bir çocuğumuzun olacağını haber veriyorum da, bana, çocuğun kendisinden olmadığını iddiaya kalkışmıyorsunuz... «Seninle evlendiğim zaman başkasından gebeydim» diye size çok daha yakışacak bir ithamda bulunmuyorsunuz...

Philippe, eldivenlerini giyiyordu. Karısına yan gözle, öfkeli öfkeli baktı:

— Herşeye rağmen dokuza kadar sayı saymayı bilirim, diye homurdandı. Eğer karnınızdaki çocuk benden olmasaydı, tabiat bu günahınızı çoktan yüzünüze vurmuştu. Siz, yer yüzünde akla hayâle gelmeyen her türlü melaneti becerebilirsiniz ama, bu denli bir alçaklığa tenezzül edeceğinizi ummam.

— Kadınlar arasında böyle alçaklıklara rastlanmıyor değil ki... Benden nasıl nefret ettiğinizi bildiğim için, itimatsızlık izhar edeceğinizi sanmıştım.

— Siz başka bir kadın değilsiniz. Benim KARIM'sınız, dedi Philipe ve Anjelik'i ümid'e pek benzeyen garip bir hisle dolu olarak bırakarak, oradan ayrıldı.

Ocak ayının soğuk bir sabahında solgun bir güneş, yatak odasının koyu renkli perdeleri üzerinde oynaştığı sırada, Anjelik vaktinin tamama erdiğini hissetti. Bir müddet önce görüşüp anlaştığı ebe Madam Cordet'yi çağırmak üzere derhal bir adam gönderdi. Birçok kibar dostlarından, bu kadının hem işinin ehli, hem de hastayı her bakımdan tatmin edecek kadar tatlı dilli, müşfik bir insan olduğunu duymuştu.

Madam Cordet, hizmetine bir kat daha önem atfedilmesini sağlamak maksadiyle yanında iki yardımcı ile geldi .Söminenin önüne «Daha rahat çalışırız» mülâhazasiyle kocaman bir masa koydurttu.

Odanın hararetini arttırmak için ocağa kürek kürek kömür atıldı. Hizmetçiler sıcak su hazırlamak üzere ateşe kocaman bakır çaydanlıklar oturtuyorlar, Madam Cordet, küçük küçük kaplarda keskin kokulu otlar kaynatıp ilâçlar hazırlıyordu.

Anjelik, son derece sinirli ve huysuzdu. Yapacağı doğumu hiç de heyecanla beklemiyordu. Hattâ, o kadar ki, çocuğu kendi yerine bir başkasının doğurması mümkün olabilseydi, işi derhal devretmekte tereddüt etmeyecekti. Yatakta duramadığı için odanın içinde bir aşağı,

bir yukarı geziniyor, pencerenin önüne her gelişte, durup bir müddet karlı sokağı seyrediyordu.

Bir gün önce, Paris halkı, Haç'ın suya atılması yortusunu kutlamış, o gecenin şerefine hazırlanan pastaları yiyip, maşrapa doluları şarap içtikleri için, herkes yarı hasta düşmüştü. Beautreillis konağında da yortu eğlenceleri ayyuka çıkmış, sabaha kadar içilip, dans edilmişti. imdi, herkes ayakta uyuyordu. Çocuk doğurmak için tam gününü bulmuştu.

Anjelik, sabırsızlık içinde kıvranıyor, etrafındakilere mütemadiyen mânasız sualler soruyordu. Geceki ziyafetten kalan artıkları fakirlere dağıtmışlar mıydı? Evet, sabayın pek erken saatinde dört sepet yiyecek sakatlar yurduna gönderilmişti. İki kocaman kazan dolusu et de çocuk bakım evine yollanmıştı. Peki, masa örtüleri çamaşırhaneye indirilmiş, bulaşıklar yıkanmış, gümüşler parlatılmış, bıçaklar yeniden bilenmiş miydi? Madam Cordet, genç kadını sâkinleştirmeye uğraşıyordu. Konakta bir yığın hizmetçi varken, hanım efendi neden böyle şeylerle kafasını yoruyordu. Şu anda aklını vereceği daha önemli bir konu vardı önünde. Ama Anjelik, işte asıl bu «önemli konu» yu düşünmek istemediği için mânasız işlerle meşgul olmaya çalışıyordu. Nihayet, ebe dayanamadı:

— Bunun üçüncü çocuğunuz olduğuna bilmeyen inanmaz Madam, dedi. İlk çocukta bile insan bu kadar huysuz olmaz.

Hakikaten de genç kadın ilk iki doğumunda hiç de böyle yapmamıştı. Florimond'un ne kadar sâkin ve rahat doğmuş olduğunu hatırlıyordu. Bütün korku ve tecrübesizliğine rağmen, o zaman daha cesur davranmış, kendi kaabiliyetinden aslâ şüphesi olmayan genç bir hayvan gibi, çocuğunu rahatça doğurmuştu. Fakat aradan geçen zaman zarfında başına gelen hâdiseler, Anjelik'in bütün cesaret ve enerjisini sömürmüş, sinirlerini mahvetmişti.

— Ah, çocuk çok büyük, diye inledi... Ötekiler bu kadar iri değillerdi.

Nihayet, genç kadını, sırtına bir yastık verip, ayaklarını bir ayak iskemlesine uzatarak, geniş rahat bir koltuğa oturmaya razı edebildiler. Gilandon kardeşlerden biri hanımına biraz dua okumayı teklif etti... Fakat Anjelik, ters bir sesle kıza yürüyüşe çıkmasını daha çok arzu ettiğini bildirdi.

Bu salak kızın doğum odasında ne işi vardı kuzum? Ağrıları gittikçe sıklaşıyor, şiddetleniyordu. Madam Cordet, genç kadını kaldırıp, yumuşak örtüler yaydırdığı masanın üzerine yatırdı. Anjelik, artık her yeni sancı ile canhiraş feryatlar koparmağa başlamıştı. Bebek, ağacı üzerinde olgunlaşıp yere düşen bir meyva misali neredeyse anasının vü-

cudundan ayrılacaktı... Anjelik, kendi feryatlarından kulaklarının uğuldadığını hissediyordu. Birden kapının açılıp, kapandığını duydu.

— Oh, Mösyo le Marki! diye haykıran Therese'in sesi kulaklarında çınladı...

Philippe'i baş ucunda gördüğü ana kadar ne olduğunu anlayamamıştı. Sırtında sarayda giydiği resmî kostümü, belinde kılıcı, başında beyaz tüylü o pek yakışan şapkası vardı.

— Philippe, ne işiniz var burada? Ne istiyorsunuz? Niçin geldiniz?

Genç adamın çehresinde müstehzi, mağrur bir ifade şekillendi:

— Bu gün, oğlum doğacak... Bu mesele ile aramda bir ilgi göremiyor musunuz?

Anjelik, doğum sancıları ile kıvranan vücudunun bir öfke dalgası içinde dirilir gibi olduğunu hissetti. Bir dirseği üzerinde doğrulmağa çalışarak:

— Buraya, benim istirap çekişimi seyre geldiniz... dedi. Bir canavarsınız siz, Philippe... Dünyanın en hain, en mes'un... en... en...

Yeni bir sancı ile, yüzü sapsarı, alnında ter tanecikleri, yastığın üzerine düştü...

— Kuvvetinizi boş yere israf etmeyiniz, dedi Philippe.

Elini, karısının ıslak alnına koyup, şakaklarını, saçlarını usul usul oksamaya başladı. Bir yandan, Anjelik'in mânalarını pek iyi anlayamadığı, fakat kendisin gittikçe sükûnete kavuşturduğunu hissettiği bir tonla konuşuyordu:

— Sakin olunuz, yavrum... Sakin olunuz... Şimdi kurtulacaksınız... Bir şeyiniz kalmayacak... Cesaret biraz, güzelim...

Anjelik, «ömründe ilk defa okşuyor beni!» diye düşündü, «Köpekleri veya atları doğururken de, başlarına geçip bu sözleri söyler herhalde... Elbette söyler ya... Şu anda benim de zavallı, âciz bir hayvandan kalır yanım var mı? Hayvanları doğururken saatlerce başlarında otururlar onları, işte böyle, okşayıp severek teselli edermiş, öyle diyorlar... Sonra, en azgın hayvan bile minnetini ifade için, onun ellerini yalarmış...»

Böyle bir anda, en son yardım dileneceği insan elbette ki Philippe idi... Ama, dediği gibi, Philippe du Plessis - Bellière hakikaten şaşılacak bir mahlûktu. Olur şey değildi bu... İşte, Philippe'in eli altında deminki huysuzluğundan eser kalmamış, inanılmaz bir cesaretle doluvermişti kalbi...

Bu çocuğu doğuramayacağımı mı sanıyor ne? diye geçirdi içinden... «Ona neler yapabileceğimi göstereceğim. Canımı dişime taktım artık... Bağırmayacağım, feryat etmiyeceğim, gık bile demiyeceğim...

Philippe'in sesi tatlı bir melodi gibi:

— Herşey geçecek. Korkma, yavrucuğum, gayret et... Haydi... diyordu...

Sonra, etrafta koşuşup duran kadınlara dönüp bağırıyordu:

— Allahın belâları, yardım etsenize kadıncağıza biraz... Ne sanıyorsunuz bu işi...

Son dakikaların yarı baygınlığı içinde, Anjelik gözlerini aralayıp, Philippe'e baktı. Acınacak bir şefkatle buğulanmış bakışlarında, en korktuğu şeyi gördü... Her tuttuğunu koparacak kadar iradeye ve taştan bir kalbe sahip olduğunu sandığı karısına, tıpkı bir meleğe bakar gibi bakıyordu. Karşısında, artık, korkusuz, kalbsiz bir dişi şeytan değil, âciz, biçare, erkeğine muhtaç bir kadın gördüğü besbelliydi. Anjelik canından can kopmak üzere olduğunu bile unutup sessiz bir feryat kopardı, «artık beni iflâh etmez... Zaafımı anladı... Anladı...»

Gözleri Philippe'in gözlerin, bütün vücudu tarifsiz son bir ıstırapla bükülürken, genç adamın, elleri ile yüzünü kapayıp, karısının bakışlarındaki ıstırabı görmekten kaçındığını izah bile etmedi. Yalnız sesi, ılık, kadife sesi kulaklarını bir kere daha okşadı.

— Korkma sevgilim, işte bitiyor... Ah... bitti... Anjelik.

Ebe, çocuğu bacaklarından tutup kaldırdı...

— Oğlan! Kocaman bir oğlan!

Anjelik, kirpiklerinin arasından, Philippe'in bohça gibi beyaz bir şeyi kolları arasına alıp:

— Oğlum! Oğlum! diye bağırdığını gördü...

Biraz sonra, genç kadını, yatağının mis kokulu çarşafları arasına yatırdılar... Müthiş uykusu vardı... Gözleri kapanıyordu... Lâkin son bir gayretle etrafta Philippe'i araştırdı... Genç adam, oğlunun beşiği üzerine eğilmiş, bakıyordu... Anjelik:

— Artık bana ihtiyacı kalmadı... diye mırıldandı...

Fakat kendisini uykunun kucağına terkederken, yine de yüreğinde tatlı bir saadet hissi mevcuttu.

★

Anjelik, yeni doğan bebeği, ilk defa kucağına alınca, birden onun taşıdığı mânayı kavradı. Pek güzel bir bebekti. Saten bordürlü beyaz kundağının içinde sadece ufacık pembe yüzü meydanda idi. Saçları, sarı bir civciv'in tüylerini andırıyordu... Mavi gözleri ışıl ışıldı.

Genç kadın, «Kendi kanından, etinden meydana geldi bu çocuk, ama Joffrey de Peyrac'ın çocuğu değil ki...

Ona ait olan kanına bir yabancının kanını karıştırdım. Joffrey, artık senin karın değilim... Heyhat...» diye düşünüyordu.

Sağ olsaydı, kollarında bir yabancının sulbünden gelen bir çocuğu tutmasına müsaade eder miydi?

Birden gözlerinden yaşlar boşandı. Hıçkırıklar arasında:

— Bana Florimond ile Cantor'u getiriniz... diyebildi. Çocuklarımı görmek istiyorum.

Çocuklar yatağa doğru yaklaşırken, dehşetle ürperdi... Tesadüfen ikisi de siyah kadife kostümler giymişlerdi. Biribirlerine benzemedikleri, halde uzun boyları, sarışın çehreleri, gür saçları ile ayni kandan geldiklerini belirten acaip bir benzeyiş mevcuttu aralarında. Küçükken yaptıkları gibi, annelerinde kuvvet almak istercesine, ellerini onun avuçlarına bıraktılar. Sonra, birer sandalyaya oturdular.

Anjelik, gırtlağına tıkanan yumruğu yutabilmek için kendisini zorluyor, çocukları üzmeksizin durumu izaha çalışıyordu. Yeni doğan kardeşi görüp görmediklerini sordu ...Evet, görmüşlerdi. Nasıl bulmuşlardı onu? Cantor ile Florimond biribirlerine bakıp «güzel, küçük bir melek» dediler. Mürebbiyeler ve öğretmenlerin tesiri çocukları şayanı hayret derecede değiştirmişti. Anjelik, çocuklarının intibak kabiliyetine hayrandı.

— Cantor, benim güzel şarkıcım, haydi anneciğine bir şarkı söyle...

Çocuk gidip gitarını aldı, geldi.

Kralımız emreyledi
Gelsin güzellerim dedi.
Nazlı, nârin güzelleri
Zevk içinde seyreyledi...

Anjelik, şarkının melodisine kapılmış, ilk kocası Joffrey de Peyrac ile hayali bir konuşma yapıyordu.

«Beni seviyordun, Joffrey... Ben de sana hayrandım. Niçin seviyordun beni... Güzel olduğum için mi? Güzelliğime âşıktın sen... Ama beni sadece güzel olduğum için değil, ben olduğum için seviyordun... Çoğu zaman kollarının arasında nefessiz kalırdım. Henüz çocuk yaştaydım. Fakat bir kadın gibi seviyordum seni...

Marki, söyleyiniz bana
Kimdir şu gül yüzlü dilber?
Ey Haşmetlû efendimiz
O benimdir... beni özler...

O benimdir... Dün sabah sarışın Marki de yatak odasında kendisini ziyarete geldiği vakit ayni kelimeyi söylemiş... «Benimsin» demişti... Artık senin karın değilim ben, Joffrey... Philippe bana sahip çıkıyor. Sevgin, aşkın parmaklarımın ucundan denizin sürükleyip götürdüğü bir tekne gibi süratle uzaklaşıyor. Galiba, artık benim için bile bir

hayalet olacaksın... Halbuki, Fransa Kralı XIV. Louis'nin emriyle yakılmağa ,götürüldüğün gün nasıl da hayat doluydun!»

Doğumdan sonra Philippe karısını ziyarete gelmemişti. Alâkasını belirten bir hareketle de bulunmamıştı. Onun nazarında vazifesini bitirdikten sonra bir kuyuya atılan bir âletten farkı yoktu. Ne diye ümitlenmişti sanki? Anlaşılır gibi bir insan değildi ki, Ninon de Lenclos bir defasında onun için ne demişti! «İpek çoraplarına bir damla çamur sürülecek diye ödü kopar da, ölüm ona vız gelir. Böylesine garip bir adamdır. Ölürken, dağ başında yalnız can veren bir kurt kadar yalnız kalacak... Göreceksiniz, kimseyi istemiyecek yanına...»

11. BAHİS

Madam de Sevigne, Madam du Plessis? Bellière'e yazdığı mektupta saray'a ait dedikoduları da bildiriyor ve:

«Bu gün, Kral, yanında Madam de Monlespan olduğu halde baloyu açtı. Matmazel de la Vallière de orada idi, ama kimseyle dans etmedi. Saint - Germain'de kalmış olan kraliçe'yi herkes unutmuş görünüyordu...»

Yeni anneyi tebrike gelen misafirlerin ardı arası kesilmiyor, Beautrieillis konağı dolup dolup taşıyordu. Kral ile Kraliçenin yeni doğan bendelerine karşı gösterdikleri alâka, güzel Markiz'e arzı tebrikâtta bulunmak üzere koşan asillerin sayısını her gün biraz daha arttırıyordu.

Anjelik, mağrur bir edayla, gelenlere, Kraliçe'nin hediyesi olan zanbaklar işli mavi saten kaplı sandığı gösteriyordu. Sandığın içinde bir top gümüş lâme kumaş, iki top şarap rengi saten, mavi tafta bir bebek pelerini ve nadide işlemelerle süslü bir bebek takımı vardı. Kral ise, içleri şeker dolu, mücevher kakmalı iki emsalsiz şekerlik göndermişti.

Hediyeleri, genç anneye, Kraliçe'nin mabeyincisi Mösyö de Gesvres bizzat getirmişti. Kral ailesi tarafından izhar edilen bu alâka, eşsiz bir iltifat olmasına rağmen, protokol'e aykırı değildi. Fransa Mareşalinin karısı böyle bir iltifata elbette ki, lâyıktı. Lâkin haber, bir saman yığınına fırlatılan bir kibrit alevi gibi süratle yayılivermişti. Madam du Plessis - Bellière, Kral'ın kalbini avuçlarında tutuyor sözü kulaktan kulağa fısıldanıyordu... Hattâ işi daha da ileriye götürmekte beis görmeyen kötü diller, beşiğinde mışıl mışıl uyuyan sarışın bebeğin da-

marlarında IV Henrin'in dolaştığını bile iddia ediyorlardı.

Anjelik, bütün dedikodulara omuz silkip geçiyordu. Budalalar. Ama doğrusu pek de müziç insanlardı bunlar... Yatak odası hep bu cins kimselerle doluydu. Genç kadın, zamanın ünlü kadınlarını taklid ederek, misafirlerini yatak odasında kabul ediyordu. Gelmeyen kalmış mıydı acaba? Değil isimlerini simalarını bile unuttuğu kimseleri karşısında görüyordu. Hele kız kardeşi Hortans'ı çoluk çocuğunu peşine takıp gelmiş görünce pek şaşırdı. Yıllardır hatırını bile sormayı akıl etmeyen Hortans, kızkardeşi Markiz du Plessis - Bellière'in sarayda ad anılmağa başlayınca ziyaretine koşmayı uygun bulmuştu.

Madam Scarron geldiği vakit, Anjelik nasılsa odasında yalnızdı. Genç dul Anjelik'i bir hayli eğlendirdi... Uzun uzun gevezelik ettiler. Madam Françoise Scarson yumuşak başlı, daima neşeli, hâdiseleri kendine dert etmeyen bir kadındı. Yükselmek uğruna mücadele etmediği, hele haysiyet ve şerefinden fedakârlığa yanaşmadığı için pek aşağılarda kalmıştı. Basiretli, tedbirli, tutumlu bir insandı. Sonunda pişmanlık duyacağını kestirdiği hiç bir işe burnunu sokmazdı. Bütün güzelliğine ve fakirliğine rağmen ne borcu, ne de âşığı vardı. Müteaddit defalar Kral'a müracaat ederek kimseye muhtaç olmayacak kadar para kazanabileceği bir işe tayinini istemişti. Fakat pek fakir olduğu için müracaatlarının hiç biri kaale alınmamıştı. Para, parayı çeker sözü doğruluğunu böylece bir kere daha ispat ediyordu.

Anjelik'le sohbet sırasında:

— İnanmazsınız belki ama, Kral'a tam 800 defa arzuhal verdim diyordu.

— Demeyin Allahaşkına!

— Üstelik, geçenlerde lûtfedilen cüzi bir menfaatten başka elime bir şeycikler geçmedi. Fakat bu işten vazgeçmiş değilim. Elbette, bir gün, ben de Kral hazretlerine veya ailesine şerefli bir hizmette bulunarak faydalı olabileceğimi ispat edeceğim.

— Acaba bir yolunu bulabilecek misiniz? Duyduğuma göre Kral, sizin istidalarınızın, çalışma odasına Sonbahar yaprakları gibi yağdığından şikâyet ediyormu!

Bu söz bile, Françoise'ın yüzündeki sâkin ifadeyi değiştiremedi.

— Bakın fena bir haber değil bu, dedi. Kral'ın ısrar ve inatçılıktan pek hoşlandığını iyi bilirim. Muvaffak olmak istiyorsanız her şeyden önce Kral'ın dikkat nazarını celbetmeniz lâzım. Emeklerimin boşa gitmiyeceğini şimdi daha iyi anladım.

Bakışlarında ümit pırıltısı yanmıştı. Her zamanki heyecansız, sâkin sesi ile devam etti:

— İhtiyar büyücü Malvoisin'in üçümüz için söylediği gülünç kehaneti hatırlıyor musunuz. Siz, Madam Montespan ve ben... Elbette ki, Malvoisin'in sözlerine fazla bel bağlamıyorum. Çoğu zaman şarap fıçısını fazlaca ziyaret ettiği için saçmalar. Ama, üç yıl önce genç bir işçinin sarfettiği sözler aklından çıkmıyor. İşçi sınıfına mensup kimselerin zihinleri türlü entrikalarla karışmamış olduğundan saf ve temizdir... Hele bu gencin istikbali görmek gibi de bir garip huyu varmış... O gün, saray'ın civarındaki ağaçların altında dolaşıyordum. İşçiler, Kral'ın emriyle orada bir ilâve inşaatla meşguldüler. Birden, bir ayağı tahtadan genç bir adamın bana yaklaştığını gördüm. Önümde derin bir reveransla eğildi, «İşte saray'ın bir numaralı kadını!» diye bağırdı ve orada durduğumuz noktada, büyük bir saray'ın inşa edileceğini ve burada, bana bütün saraylıların hürmetle selâm vererek dolaşacaklarını söyledi. İşte, şimdi ne zaman ümitsizliğe kapılsam, o genç işçinin bu sözlerini hatırlıyorum.

Gülümsüyordu... Ve gözleri içten gelen bir ışıkla aydınlanmıştı. Bu hikâyeyi bir başkasından duymuş olsaydı, Anjelik güler geçerdi. Lâkin ,Madam Scarron'un basit dış görünüşünün kaleler gibi yüksek, erişilmez bir gurur ve azim sakladığına emindi. Hattâ, Françoise'ın bu mütevekkil rahatlığı, genç kadını heyecanlandırmıştı...

— Bir çok hususlarda siz, yanılmayan bir görüşe sahipsiniz. Sarayda acaba, ben de ne gibi mânialarla karşılaşacağım... Kocamın yine aleyhimde bir şeyler karıştırdığını sanıyorum.

— Kocanız sizin işlerinize müdahaleyi aslâ aklına getirmez. Ayrıca, emsalsiz derecede güzelsiniz?

— Benden daha güzel kadınlar var sarayda, Françoise... Beni şımartmayın...

— Var ama siz hepsinden başkasınız... Bambaşka bir cazibeniz var...

Anjelik, kendi kendine konuşur gibi mırıldandı :

— Acaip, Kral da bana ayni şeyi söylemişti.

— Demedim mi? Sarayda pek çok güzel kadın var... Fakat siz, güzelliğinizle göze çarpmayı, bütün diğer güzellikleri gölgede bırakmayı biliyorsunuz. Hele, konuşmağa başladığınız vakit, erkekleri derhal dize getiriyorsunuz. Zekâ ve güzellik bir arada pek nâdir bulunur. Bunlardan başka, bütün güzelleri mağlûp eden bir şeye daha sahipsiniz.

— Nedir o?

Madam Scarron âdeta huşu ile başını öne eğerek:

— Ölmez bir ruh... dedi.

Bakışlarındaki pırıltı sönmüştü. Ağır işlerle bozulmağa yüz tutmuş güzel ellerine bakıyordu... Derin bir iç çekişle:

— Ah, dedi, ortaya çıkar çıkmaz etrafınızdakileri size düşman kesilmelerine nasıl mâni olabilirsiniz? dedi...

Gözlerinden yaşlar akıyordu. Anjelik:

— Françoise! diye dağırdı... Yoksa benim için mi ağlıyorsunuz?

— Hayır... Sadece kendi kaderime!... Hayatta başarısızlığıma sebep, sizinki gibi cesur yılmaz bir ruha sahip olmayışımdır...

Anjelik, Madam Scarron'un kendisine aslâ düşman olamıyacağını sezmişti. Keşke Kral'ın sözlerini nakledip onu böyle üzmeseydi...

Birden hatırladı... Belki de kadının karnı da açtı... Zili çalıp bir şeyler getirtmeyi düşündüyse de, Françoise'ın gururunu incitmekten korktuğu için vaz geçti.

— Françoise, siliniz göz yaşlarınızı dedi, Allaha şükür, size yardım edecek dostlarınız var... Madam d'Aumont da ahbabınız, değil mi?

Françoise, kendisini toparlamıştı.

— Evet, dedi Madam de Richelieu ile Madam de Lamoiguan'ın salonlarına da devlm ediyorum.

— İkisi Allahın belâları... Onlara iki saniye tahammülüm yoktur benim...

— Anjelik, işte sizin hâtanız burada... İnsanlara yaklaşmıyorsunuz. Matmazel de la Vallière de aynı hatâya düşmüştü. Saray'a giren bir insan aslâ bitaraf kalamaz. Eminim ki, şu anda siz, ne Kraliçe'nin ne Madam'ın ve ne de Prenses'in gruplarından birine dahil değilsiniz... Akıllıca hareket etmiyorsunuz, Anjelik... Merdivenleri tırmanırken bir yere tutunmanız lâzım... Şimdilik, müsaadenizle...

Kalktı, pelerinini aldı... Yırttk pırtık olduğu için hiç açmadığı yelpazesini çantasınna koydu... Anjelik'i alnından öptü ve bir gölge gibi dışarıya süzüldü...

★

Hizmetçi Barbe'nin yüzü alı al, moru mor, kapının aralığında belirdiği vakit, Anjelik yatağında derin bir düşünceye dalmıştı... Kadın,

hanımının pek dalgın olduğunu görünce, bir müddet olduğu yerde kıvrandı, ahladı, ohladı pufladı... Madamdan bir ses çıkmadığını görünce olanca cesaretini toplayıp, konuşmaya karar verdi:

— Madam... Ne felâket... Ne felâket!

Neymiş felâket?

— Küçük Charles - Henri'miz kayboldu.

— Charles - Henri de kim?

Anjelik, yeni doğan bebeğin adına henüz alışamamıştı. Küçük oğlana Charles-Henri-Armand-Marie-Camille de Miremont du Plessis - Bellière adı verilmişti.

— Yani bebek mi kayboldu? Peki dadısı çocuğu nereye bıraktığını bilmiyor mu?

— Dadı da gitmiş... Beşiği sallayan kız da ortada yok. Bez yıkayan da... Küçük Charles Henri'ye bakanların hepsi kayıp.

Anjelik örtüleri atıp yerinden fırladı... Tek kelime konuşmaksızın sırtına bir esvap geçirdi. Barbe, saçını başını yoluyordu:

— Madam... aklınızı mı oynattınız? Kibar bir hanımefendi, doğumdan altı gün sonra yataktan kalkar mı?

— Öyleyse ne diye bana koştun? Benim birşeyler yapmamı istemiyor muydun? Zaten getirdiğin haberin binde bir bile doğru olacağına ihtimal vermiyorum. Şarap şişesine karşı son zamanlarda fazlaca yakınlık gösterdiğinden şüpheleniyordum... Çocukların yükü de omuzlarından kalkınca işi azıttın gibime geliyor...

Maamafih, Barbe'nin dediği doğru çıktı... Bebeğin dairesinde incin top oynuyordu. Beşik, küçük elbise dolabı, ilk oyuncakları, hattâ, sancıya karşı karnını oğuşturdukları absent yağı şişesi bile gitmişti.

Barbe, haberi derhal diğer hizmetkârlara iletti. Hepsi, korkudan titreşerek çocuğun kapısına üşüştüler.

Anjelik tahkikata başlamıştı. Dadı ile yardımcılarını son defa kim görmüştü? O sabah, bez yıkayan kız, sıcak su almak için mutfağa inmişti. Sonra dadı ile yardımcıları, her zamanki gibi öğle yemeğinde tıkabasa karınlarını doyurmuşlardı. Ve ondan sonra da, onları bir daha gören olmamıştı. Öyle yemeğinden sonra, uşaklar ve hizmetçiler istirahat saatlerini geçirmek üzere birer köşeye çekilmişlerdi. Kapıcı, seyislerle kâğıt oynamaya gitmiş, bu sebeple, ön kapı bir müddet için

boş kalmıştı... İşte üç kadın biri çocuğu, diğeri beşiği, öbürü de elbiseleri taşıyarak bu sırada sürmüş olabilirlerdi

Kapıcı, oyunun on beş dakikadan fazla sürmediğine yemin ediyordu. Anjelik, parmağını uzatarak, adamı itham etti:

— Demek plânı tatbik edenler arasında sen de vardın. Ve hiç âdeti olmadığı halde, kapıcıyı kırbaçlatacağını bildirdi.

Dakikalar geçtikçe, genç kadının yüreği daha çok yanıyordu. Kaçırılan çocukların feci şekilde yakıldıklarına dair dinlediği hikâyeler aklını başından almıştı.

Dadı'yı Madam de Sévigné tavsiye etmişti. Fakat bu zaman da kimseye güven oluyor muydu? Anjelik, ne yapacağını bilmez bir halde kıvranırken, içeriye rüzgâr gibi Flipot girdi ve herşeyi öğrendiğini bildirdi. Küçük Charles - Henri, apar topar babasının mâlikânesine kaçırılmıştı.

— Ununttunuz mu? diyordu genç uşak... Marki nasıl atları arabaları alıp, sizi karanlık bir gecede buradan kaçırmış, manastıra kitlemişti?

— Allah kahretsin Philippe'i!

Hizmetçilerin önünde birden sükûnete kavuşmanın doğru olmayacağını düşünerek, hiddetinin dizginlerini alabildiğine koyverdi. Marki du Plessis Bellière'in o kaba, haydut uşaklarına bir ders vermeleri icabettiğini söyleyerek, kendi konağındaki bütün hizmetkârların kalın sopalar ve odunlarla silâhlanıp, kocasının malikânesine yürümelerini emretti.

Hizmetkârlar ordusu, ellerinde sopalar, demir çubuklar hattâ kılıçlarla, Marki du Plessis - Bellière'in malikânesine fırtına gibi dayanmıştı. Kapıcı, efendisinden o gün kimseye kapı açmamak hususunda katî emir almış olduğu için, kulübesinin küçük penceresini açarak, gelenlerle konuşmağa çabaladı, ama bir faydası olmadı.

Malbrant, büyük bir mucize eseri olarak cebinde bulduğu top ateşlemeğe yarayan iki fişeği kapıcının suratına doğru sallayarak gürledi:

— Kapıyı hanımefendiye aç, yoksa ,alimallah, şu fişekleri burnunun dibinde ateşler kulübeni de seni de cehenneme yollarım.

Racan, fişeğin fitilini ateşlemişti bile...

Kapıcı, diğerlerinin dışarıda kalması şartı ile, Madam la Markiz'e kapıyı açacağını söyledi. Malbrant'ın yanında duran Anjelik adamlarının hücuma geçmiyeceklerine dair söz verdi.

Kapıcı, kapıyı azıcık araladı. Anjelik ile Gilandon kardeşler içeriye süzüldüler.

Binaya girip, biraz araştırmadan sonra çocuğu alıp kaçanları bulmak pek kolay oldu... Anjelik, olanca hırsı ile dadıya bir tokat aşkedip, çocuğu kucağından kaptığı gibi çıkış kapısına doğru seyirtti. Fakat, henüz oraya varamamıştı ki, La Violette'in, önüne duvar gibi dikildiğini gördü...

Haydut kılıklı uşak, efendisinin oğlunu oradan ancak kendi cesedini çiğneyerek çıkarabileceklerini söyledi.

Anjelik, adamın pek iyi anlayacağı bir dille, ağzına gelen küfürleri savuruyordu. Genç kadın öylesine azimkâr ve öfkeliydi ki, La Violette onunla başa çıkamıyacağını anlayınca, kendisini kadının ayakları altına atıp yalvara yakara merhamet dilemeğe başladı. Efendisi çocuğu bıraktığı takdirde artık onu yaşatmazdı... Allah bilir nasıl işkencelere kalkışırdı...

Marki du Plessis - Bellière'in karısı ile uşağı, kapının önünde gırtlaklaşırlarken, Marki'ye haber iletmek gayesiyle bir atlı, Sait - Germain'e doğru dört nala yol almaya koyulmuştu bile.

Bu arada Marki'nin rahibi yavrusunu almak için gazaba gelmiş olan nanneyi teskin etmek üzere dışarıya çıktı... Lâkin Anjelik'in kıpkırmızı kesilmiş yüzünü, azimkâr bir hırsla parlayan gözlerini görünce sözlerinin bir işe yaramıyacağını anladı. Bu sefer, işe müdahale etsin diye, Plessis'lerin idare müdürü olan Molines'i gönderdi.

Anjelik, beyaz saçları, dimdik vücudu ile bu otoriter adamı karşısında görünce biraz yatışır gibi olmuştu.

Molines, genç kadına, içeriye girip biraz şöminenin karşısında oturmayı teklif etti... Babasının güzelliğini tevarüs etmiş böyle sevimli bir yavruya sahip olduğu için onu tebrik etti.

— Ama kocam yavrumu elimden almak istiyor.

— Oğludur, madam... İnanınız bana, bir evlâda sahip olduğu için bu derece sevinen, hattâ gülünç derece bir sevinç duyan bir babaya ömrümde ilk defa rastlıyorum.

Anjelik yarı şaka:

— Siz de hep onun tarafını tutarsınız, dedi.

Buna rağmen, kapıya dayadığı orduyu geriye yollayıp, kocası dö-

nünceye kadar orada beklemeyi kabul etti. Fakat bir şartı vardı Molines aralarında bitaraf bir hakem gibi hareket edecekti.

Philippe, karanlık bastıktan sonra, mahmuzlarını şakırdatarak geldi. Anjelik ile idare müdürünü, ocağın başında tatlı tatlı sohbet ederlerken bulunca şaşırdı.

Genç kadın, küçük Charles - Heuri'yi sıkı sıkı göğsüne bastırmış, emziriyordu. Ateşin kızıl ışığı, uzun, beyaz boynunu, diri yunvarlak göğsünü tatlı bir pembeye boyamıştı. Philippe bu manzara karşısında âdeta büyülenmiş gibi durdu. Herşeyi unutmuşcasına seyre daldı. Öyle ki, Molines, Madam du Plessis - Bellière'nin çocuğunun gaybubetini görünce endişeye düşerek, buraya koştuğunu söyledi. Mösyö du Plessis - Bellière, yeni doğmuş bir bebeğin ana sütüne muhtaç olduğunu bilmiyor muydu? Madam du Plessis - Bellière, doğrusu takdire lâyık bir anaydı. Lohusa hummasınar yakalanmayı bile göze alarak, çocuğunu aramak için buralara gelmişti... Hayır, Philippe'in böyle şeylerden haberi yoktu. Yüzünde şüheli, üzgün ,şaşkın bir ifade şekilleniyordu. Ama, her halde Molines'in sözleri doğruydu... Ömrü aile içinde geçmiyti. Üstelik büyük baba olmuştu.

Lâkin Marki, son bir teşebbüsten geri durmadı:

— Ama o benim oğlum... Molines, dedi. Onu evimin damı altında yetiştirmek istiyorum.

— O halde, Madam du Plessis de aynı çatı altında yavrusunun yanıbaşında olabilir.

Anjelik ile Philippe bu teklif karşısında gözle farkedilecek gibi titrediler. İkisinin ağzından da tek kelime çıkmadı. Kavgadan sonra barışmak üzere olan iki yaramaz oyun arkadaşı gibi somurtarak birbirlerine bakıştılar.

— Öteki çocuklarımı bırakamam, dedi Anjelik.

— Onlar da burada kalabilirler, dedi Molines... Konak kâfi derecede büyüktür.

Philippe bu hakikati inkâr etmedi. Molines, vazifesini tamamlamış insanlara has bir çehreyle karı - kocayı yalnız bırakıp ayrıldı. Philippe, odada bir aşağı bir yukarı başladı. Arada bir Anjelik'e doğru çatık kaşlarının altından karanlık bir nazar atfediyordu. Genç kadın ise, odada yalnızmış gibi, bütün dikkatini Charles - Henriye teksif etmişti.

Nihayet, Philippe küçük bir ayak iskemlesi çekerek, karısının karşısına oturdu. Anjelik, başını kaldırıp şüpheyle genç adama baktı:

— Demek, dedi Philippe; bütün o cüretkâr edanıza rağmen siz de korkarmışsınız. Belki de, işlerin bu yola dökülmesini istiyordunuz? Kim bilir... İşte nihayet buradasınız... Aslanın ininde... Karşınıza oturdum diye neden bana şüpheli şüpheli bakıyorsunuz. Bir köylü bile ocağın başında oturup ,karısının oğlunu emzirmesini seyretmekten zevk duyar.

— Keşke köylü olsaydın Philippe. Ama sen bir haydutsun.

— Oh ne iyi. Kavga etme şevkinizin hâlâ kırılmadığını görmek beni sevindirdi.

Anjelik, çehresinde tatlı, sevimli bir ifadeyle başını erkeğe çevirdi. Philippe'in bakışları, genç kadının boynundan kayıp, diri, yuvarlak göğsüne indi.

— İğrenç oyunlarımızdan birini daha oynamak için bu kadar acele edeceğinizi nasıl bilebilirdim? Çocuğun doğduğu gün o kadar yumuşak davrandınız ki.

Philippe, sanki hakaretâmiz bir söz duymuş gibi horozlandı:

— Yanılmışsınız... Ben aslâ yumuşak olamam... Sadece saf kan bir kısrağın yavrusunu kaybetmesine manî olmak istemiştim. O kadar... Zaten sizin de o anda, sahibinizin okşayışlarına ihtiyacınız vardı.

—Bunu inkâr etmiyorum. Fakat, kadın ruhundan pek anlamıyorsunub Philippe. Hayvanları insanlardan daha iyi anlıyorsunuz diye, biri ile diğeri hakkında hüküm veremezsiniz. Sizin nazarınızda kadın, inekle dişi kurt arası alelâcaip bir mahlûk, garip bir melez...

— Hamuruna biraz da yılan cinsi karıştırılmış.

— Kısacası, kablettedarik bir canavar veya hilkat garibesi...

Biribirine bakışıp gülüştüler, Philippe gülmemek için dudaklarını ısırdı.

Gözlerini karısından ayırmaksızın:

— Kablettedarik bir canavar! diye mırıldandı. Hakkınızdaki kanaatim herkesinkinden farksızdır. Yalnız hayâllere kaptırmam kendimi. Geçen gün en vahşi köpeklerimden birine de doğururken yardım ettim, yedi yavru doğurdu. Gözlerinde âdeta insanca bir bakışla kendisini ellerime teslim etti. Yürekler acısı bir manzaraydı bu... İki gün sonra da yavrularına yaklaşmak isteyen bir bakıcıyı neredeyse parça parça ediyordu.

Birden mevzuu değiştirip sordu:

— Malikânenin kapıcı kulübesini berhava etmeye kalkıştığınız doğru mu?

— Evet

— Ya adam mukavemet etseydi, kulübeyle beraber herifi de havaya uçuracak mıydınız?

— Hiç tereddütsüz.

Philippe kahkahalarla gülmeye başladı:

— Sizi yaratan şeytan hakkı için beni eğlendiriyorsunuz. Akla, hayâle gelmeyen bütün kusurlar nefsinizde toplanmış ama, hiç kimse sizi can sıkıcı bir kadın olmakla itham edemez.

Parmaklarını genç kadının boğazında çemberledi:

— Bazan kurtulmak için sizi boğmayı düşünüyorum, ya da...

— Ya da?...

— Düşüneceğim... Henüz kazanmış değilsiniz. Şu anda halen avucumdasınız.

Karısını bırakıp, kalktı. Odadan çıktı.

★

Anjelik, çocukları, uşakları hizmetçileri ile kocasının malikânesine yerleşebilmek için epey yoruldu. Philippe'in kasvetli şatosu, kendi evindeki konfor ve süslü eşyalardan mahrumdu. Anjelik herkesi seferber edip kendi dairesini zevkine göre yeniden tanzim ettirdi. La Violette, bu dairenin eskiden Philippe'in annesine ait olduğunu, ve efendisinin bundan bir iki ay önce bütün eşyaları değiştirip yeniden dekore ettirdiğini söylediği vakit, genç kadın şaştı... İçinden «acaba kimin için?» diye sormaktan kendini alamadı.

Yerleştikten kısa bir müddet sonra, Versay'da verilecek bir baloya kral tarafından dâvet edilmesi üzerine, yeni evinden ayrılmak zorunda kaldı. Saraya mensup, üstelik iki resmi vazifesi olan bir kibar kadının ev işleri ile bu kadar uğraşması yeter de artardı bile. Artık biraz da dışardaki işleri ile uğraşmalıydı. Epeyden beri Philippe'i de gördüğü yoktu.

Balo gecesi, sarayda kıyafetini değiştirecek bir yer bulmakta çok güçlük çekti. Nihayet Kraliçe'nin dairesine ait ufak bir odaya sığındı. Madam du Roure ile biribirlerine yardım ederek giyindiler. Madam du Raure bir ara, kopan bir düğmenin yerine kullanmak üzere bir iki

iğne aramağa koştuğu vakit, yalnızlıktan bilistifade ayağını kanapeye dayayarak alelâcele ipek çoraplarını giymeğe koyulmuştu ki, kuvvetli bir kolun beline dolanarak kendisini kanapenin üzerine çektiğini, eteklerinin havalandığını ve şehvetli bir ağızın dudaklarına kapandığını gördü. Bu âni hücum karşısında başına geçen kat kat eteklerin arasında ne olduğunu anlayamamış, gafil avlanmıştı. Fakat, bir kolunu kurtarır kurtarmaz, yüzünü farkedemediği mütecavizin suratına arka arkaya iki tokat aşketti, ve yaradana sığınıp bir üçüncüyü indirmek üzereydi ki kolu havada donup kaldı... Kolları arasında çırpındığı adam tokatladığı küstah mütecaviz Kral XIV. Louis'den başkası değildi.

— Ah, ben... hiç... ihtimal vermemiştim... diye kekeledi.

— Ne tuhaf dedi Louis, ben de siz olduğunuzu bilmiyordum...

Genç kadının tokatları ile kızaran yanağını uğuşturarak güldü:

— Hele bu kadar nefis bacaklarınız olduğundan hiç haberim yoktu. Madem bu kadar utangaç idiniz, ne diye açtınız öyle o güzel bacakları...

— Bacaklarımı açmaksızın çoraplarımı nasıl giyeyim?

— O halde ne diye kraliçenin dairesinde giyiyorsunuz çoraplarınızı

— Daha tenha bir yer bulamadığım için, Majeste.

— Kıymetli ve nâzik şahsiyetinize Versay sarayının dar geldiğini mi imâ etmek istiyorsunuz?

— Belki, dedi Anjelik. Burası, kulisleri olmayan kocaman bir sahneye benziyor. Şahsiyetim kıymetli olsun veya olmasın, ben daima bu sahnenin ortasında bulunmağa mecburum.

— Herkesin girip çıktığı bir odada çorap giymek gibi affedilmez bir hareketin mazereti bu mu?

— Benim hareketimden geri kalmayan sizin çirkin davranışınızın mazereti de aynı galiba... dedi Anjelik. Eteklerini indirip, düzeltti. Öfkelenmişti ama, Kralın çehresindeki üzgün ifadeyi görünce keyiflendi. Tatlı, geniş bir tebessümle Louis'ye baktı. Kralın yüzü de aydınlanmıştı.

— Küçük oyuncak, ben koca bir budalayım, dedi.

— Ben de pek çabuk öfkeleniyorum, Majeste.

— Evet, siz vahşi ,yabani bir çiçeksiniz. Darvin sizi tanımış olsaydım emin olun böyle hareket etmezdim. İçeriye girip de yüzünüze dö-

külen sarışın buklelerini ve - Allahım o şahane bacaklarınızı görünce kendimi tutamadım.

Anjelik dudaklarını büzerek, yan yan Kral'a baktı. Bir daha tekrarlanmaması şartı ile, bu harekete fazla kızmadığını ifade etmek istiyordu. Böyle bir bakış karşısında bir kral bile kendini aptal hissedebilirdi.

— Beni affedecek misiniz?

Anjelik, hâdiseyi unuttuğunu belli eden bir hareketle elini uzattı. Edasında koketlikten eser yoktu. Kral, uzanan küçük, beyaz eli dudaklarına götürdü.

— Emsalsiz, harikulâde bir kadınsınız, diye mırıldandı.

Genç kadın Kral'dan ayrılıp, üstüne başına son bir çekidüzen verdikten sonra dışarıya çıktı. Mermer avludan geçerken birini arayan bir muhafızla karşılaştı. Adam, kendisine doğru yaklaşarak:

— Baş mâbeyincinin emirleri ile sizin için Prens'lerin dairelerine yakın bir daireyi hazırladık, Madam. Sizi oraya götürebilir miyim?

— Benim için mi? Yanılıyorsunuz galiba delikanlı!

Adam, not defterini çıkarıp baktı.

— Madam du Plesis Bellière değil misiniz? Sizi tanımıyorum, Madam.

Evet, öyle.....

Anjelik, âdeta rüyada gibi, muhafızın peşisıra yürüdü... Prenslerin dairelerine yakın bir daire... Evet... İşte, işte, karşıda... Kapısına bir uşak, tebeşirle «Madam du Plessis - Bellière'e ayrılmıştır» kelimelerini yazıyor...

Anjelik bir öylesine çılgın bir sevince kapıldı ki, neredeyse, uşakla muhafız erinin boyunlarına sarılıp ikisini de şapur şupur öpecekti. Çantasından bir kaç altın sikke çıkarıp adamlara verdi.

— Sıhhatime içiniz! dedi.

Gardrobu ile yatak takımlarını getirmeleri için hizmetçilerine haber gönderdi. Sonra, çocukça sevinç içinde iki salon ve bir yatak odasını ihtiva eden dairesine girdi. Oturup beklerken derin bir düşünceye daldı. Tarifsiz bir hazzın içine baygınlık verecek hâdde yükseldiğini hissediyordu. Ne işti bu? Kral'a iradesini kaybettirecek kadar mı tesir etmişti? Louis, nasıl bir sarhoşluk içinde bu ihsanda bulunmuştu?

Kalkıp dışarıya çıktı ve kapının üzerindeki yazıyı bir kere daha okudu:

«Madam du Plessis - Bellière. ayrılmıştır.»

— Demek nihayet elde ettiniz... Kapınıza o herkesin gıpta ettiği «ayrılmıştır» kelimesini yazdırdınız.

— Madam Plessis, tebrikler... size bir daire ayrılmış...

Hâdiseyi duymayan kalmamıştı. Balo salonunda arzı endam ettiği zaman bütün gözler gıpta ve hasretle kendisne çevrildi. Anjelik, mesamatından güzellik ve cazibe neşrediyordu sanki... Zümrüt renkli gözlerinin tâ içleri gülüyordu... Ancak Kraliçe, nedimeleri ile salona teşrif ettiği vakit, genç kadının saadeti gölgelenir gibi oldu.

Kraliçe, kendisi için hazırlanan koltuğa doğru ilerlerken, iki tarafa sıralanan saraylılar arasında tanıdık bir simaya rastlayınca, zarif bir baş hareketi ile selâmlıyordu. Lâkin, Markiz du Plessis - Bellière'in önünden geçerken onu görmemezliğe geldi. Hattâ, gözlerinde soğuk bir ifadeyle bakıp geçti... Anjelik'in yanında duranlar Kraliçenin bu hareketini gözden kaçırmadılar.

— Kraliçe hazretleri size pek fena baktı: diye fısıldadı Madam de Roqueloure, Matmazel de la Valliere gözden düşünce kadıncağızın ümitleri biraz kuvvetlenmiş ama baktı ki ortaya ondan daha güzel daha cazip bir rakibe çıkıyor zavallı yine buruldu.

— Kimmiş yeni rakibesi?

— Siz...

— Ben mi? Ne münasebet!

Kralın son hareketini, sadece, kabalığını affettirmek gayreti ile son günlerde çektiği sıkıntıların mükâfatı olarak tefsir etmişti. Oysa ki, saraylılar bu lûtfu yeni bir aşkın ispatı oldarak vasıflandırmışlardı.

Anjelik, iç salona girdi.

Duvarlar parlak ipekli kumaşlardan yapılmış perdelerle örtülüydü. Kubbeli tavandan sarkan otuz altı kristal avizeden dökülen ışık etrafı âdeta nura boğuyordu. Dans başlamak üzere idi. Kadınlar bir sıraya, erkekler karşı sıraya dizilmişlerdi. Kral ve Kraliçe kendilerine ayrılan locada oturuyorlardı. Salonun dip tarafında altın yapraklardan meydana gelmiş, çelenklerle süslü platformun üzerinde orkestra hazırdı.

Anjelik yanı başında çatlak bir ses duydu:

— Kraliçe şimdi de Madam du Plessis-Bellière'in yüzünden göz yaşı dökmeğe başladı. Rivayetlere göre, Kral, yeni metresi için sarayda şahane bir daire hazırlatıyormuş. Dikkatli olunuz. Markiz,

Anjelik, sesin sahibini görmek için dönüp bakmağa bile lüzum hissetmedi.

— Bu dedikodulara kulak asmayınız küçük sör Carcarole dedi. Kral bana sâdece diğer saray hanımlarına gösterdiği nezaketi gösteriyor. Hususî bir ilgisi yok.

— Ama yine de dikkatli olunuz. Markiz. Önünüzde kötü günler olabilir.

— Ne biliyorsunuz?

— Pek fazla bir şey değil. Yalnız Madam de Montespan ile Madam du Roure La Valliere'l zehirletmek için büyücü Malvoisin'e başvurdular. Büyücü cadı onlara, kralın sevgisini celbetmek için vereceği büyüyü kullanmalarını söyledi. Kraliçenin rahibesi Marielle Kralın kadehine büyülü tozu attı bile...

Anjelik dehşet içinde!

— Sus! diyebildi.

— O kadınlardan korkunuz. Onlar merdivenin üst basamağına vardıkları gün siz aşağıya yuvarlanacaksınız.

Kemanlar dans parçasının ilk melodilerini çalmağa başlamışlardı. Kral ayağa kalktı, Kraliçe'nin önünde eğildi ve baloyu Madam de Montespan ile açtı...

Anjelik sırada yerini almak üzere yürüdü.

Küçük cüce, bir perdenin arkasından çatlak sesi ile kıkır kıkır gülüyordu.

★

12. BAHİS

Kral, harbe girmek fikrine kendini öylesine kaptırmıştı ki, Saint - Germainde bir kamp kurulmasını emretti. Kurulan çadırlar gerçekten pek güzeldi. Kral tarafından affedilip saraya dönmüş olan Lauzun'un çadırı kırmızı atlas perdeleri ile küçük bir saray salonundan farksızdı.

Daha sonra, kamp Fontaine bleau'ya nakledildi. Talim'e hazırlanan

birlikler buraya yerleştirildi. Kral ordusunun mükemmeliyetini saray hanımlarına da gösterip böbürlenmek maksadı ile onları da ortaya getirmişti.

La Violette, efendisinin ihtiyaçtan ziyade bir süs eşyası gibi kullandığı zırhını parlatıyordu. Mareşal Philippe du Plessis'in çadırı herkesinkinden daha şahaneydi. Gelirken beş katır yükü eşya getirmişti. Kendi alayına mensup silâhşörlere altın sırmalı deve tüyü ceketler giydirmişti. Bir harp havası hüküm sürüyordu. Saine kapılarından geçerken kalablık halk kitleleri, «Hey, kral hazretleri bize ne zaman dört başı mamur bir harp göstereceksin?» diye bağırmışlardı. Louis bu harp havasını teneffüs ederken tarifsiz bir zevk duyuyordu. Bir hükümdarın ihtişamını daima zaferler tamamlardı. Harp yedi sene süren bir sulh devresini takibediyordu. Kral'dan dilencilere kadar herkes harbe, maceraya susamıştı. Harp onlara parlak zaferler, zengin ganimetler tadılmadık zevkler vaad ediyordu. Krallarına güveniyorlardı. Ispanyolları, İngilizleri, Holandalıları ve İsveçlileri düşman bellemişlerdi.

Ortada bir harbe sebep olacak şöyle sağlam bir mazeret de yoktu. Lâkin Kral, adamlarına, geçmişte veya halihazırdaki siyasî durumda bir eski yarayı deşmelerini emretti.

Uzun araştırmalar sonunda nihayet bula bula çıbanbaşı koparacak bir nokta keşfettiler: İspanya kralı IV. Philip'in ilk karısından doğan kızı olan kraliçe Marie - Thérèse, babasının ikinci izdivacından doğan oğlu II. Charles'i hak ve imtiyazlarından mahrum bırakarak, Flanders üzerinde veraset hakkına sahip olduğunu iddia edebilecekti.

İspanya, ikinci evlilikten doğan çocukların, birinci izdivaçtan doğanlar lehine veraset haklarından mahrum eden bir kanunun sadece Holandada câri olduğunu ve haddi zatında Maria Thérèse'in Fransa Kralı ile evlenmek suretiyle İspanya üzerindeki bütün haklarını kaybettiğini bildirdi.

Fransa buna cevaben, İspanyanın, Pirene muahedesi gereğince, Marie - Thérèse'e drahoma olarak vermeyi taahhüt ettiği 5 bin ekü'yü hâlen ödememiş olduğunu bu cihetle taahhüdünü ifa etmemiş bulunduğundan önceki vaadlerin kaale alınamayacağını beyan etti.

İspanya cevap olarak şöyle bir mazeret öne sürüyordu; Fransa, 1621'de İspanya kraliçesi olan IV Henri'nin kızı için taahhüt ettiği drahomayı tam olarak ödememişti. Fransanın talep ettiği drahomayı da İspanyan ödeyecekti.

Böylece, Fransa tarihçileri bir harp mazereti arama işin bir ke-

nara atıp, siyasetle unutkanlığın her şeyden daha elverişli bir usul olduğunda fikir birliği ettiler.

Fransa ordusu, Flanders'i fethetmek üzere yola çıkarken, saray erkânı da bir kır gezisine çıkar gibi ona iltihak ediyordu.

Yağmurlu bir ilkbahar hüküm sürüyordu. Buna rağmen top ve teçhizatı taşıyan arabların sayısı kadar da saray arabası kervana katılmıştı.

XIV. Louis, Kraliçesinin, Picardy şehirlerinin vârisi olarak, her ele geçirilen şehirde hükümdar ilân edilmesini istemişti. Bundan başka, bir asırdan beri renksiz ve müstebit İspanyol hükümranlığının altında ezilen halkın gözlerini kamaştırmayı arzu ediyordu. Diğer yanda gizli bir maksadı daha vardı; pez zayıflamış bulunan Fransız ticaret filosuna rağmen Hollandalılar Sumatra ve Java sularında cirit atıyorlardı, Hollanda mutlaksurette ezilmeliydi. İspanya harekâtı Hollandalılara iyi bir göz dağı olacaktı. Lâkin Fransa Kralı bu niyetini Colbert'den başkasına henüz açmamıştı.

★

Arabalar, atlar, korkunç bir yağmur altında inanılmaz bir çamur deryası içinde âdeta yüzerek ilerlemeğe çalışıyorlardı.

Anjelik, Lauzun'un Bastil'den çıktığı tarihten beri pek samimî dost olduğu Madam de Montpensier ile aynı arabada yolculuk yapıyordu. Bir yol kavşağında devrilmiş bir araba ile karşılaştılar. Adamlar koşuşup arabanın Kraliçenin nedimelerinden birine ait olduğunu öğrendikleri sırada Madam de Montpensier yolun kenarında duran Madam de Montespon'ı farkederek elini salladı.

— Bizim arabaya geliniz... Yer var.

Athenais, uzun eteklerini kaldırıp çamur deryası içinde taştan taşa atlayarak arabaya yaklaştı. Çamurlara uzanıvermek korkusunun verdiği heyecanla kahkahlar atarak içeriye girdi.

— Her taraf gülünç şeylerle dolu... diyordu, Lauzun'un perukası öylesine ıslanmış ki, nihayet başına yapışmış, o da perukayı çıkarıp atmış, şimdi kendi saçlarının üzerine ıslap şapkasını geçirmiş.

Grand Matmazel diye anılan Madam de Montpensier:

— Ah, yazık, diye bağırdı... Zavallı soğuk alacak...

Madam de Montpensler, IV Henri'nin oğlu ve XIII. Louis'nin erkek kardeşi Gaston d'Orleans'ın kızı idi. Fronde harbinde XIV. Louis'-

ye karşı çarpışanların etrafına geçmiş, fakat sonradan affedilerek Versay sarayında oturmasına müsaade edilmişti.

Araba süratle yol almağa başlamıştı. İlk dönemeci dönünce Kral'ın arabası ile karşılaştılar. Arabanın yanı sıra Lauzun, atının üzerinde ıslak bir serçe gibi ilerliyordu. Grand Matmazel, müşfik bir sesle, Kral'a hitabetti:

— Sevgili Kuzen'im, sizde hiç merhamet yok mu? Şu zavallı centilmen'e hiç acımıyor musunuz? Baksanıza sırılsıklam olmuş da yine sadakatinden bir şey kaybetmemiş...

Kral, bu sözlere cevap vermek şöyle dursun, başını bile çevirmeksizin, elindeki altın dürbünle ileriyi tarassuta devame tti.

Anjelik etrafına bakınıyordu... Şimdi, Picardy yaylasına tamamen hâkim bir tepeye varmışlardı. Küçük şehrin kaleleri alçalmış bulutların içinde kaybolmuş gibiydi. Fransız siperleri kale'nin etrafını çepeçevre sarmıştı. İlk siperlerin dışında ikinci siperlerin kazılması henüz tamamlanmıştı. Top ateşi etrafı tatlı bir kızıllığa boyamıştı... Ard arda atılan top sesleri kulakları sağır edercesine bir gürültü ile toprağı sarsıyordu.

Kral, nihayet, elindeki dürbünü bıraktı. Madam de Montpensier'e baktı:

— Talâkatınıza hayranım ama, dedi, nutuklarınızı hep en olmayacak zamanlara denk getirirsiniz. Düşman neredeyse teslim olacak...

Dönüp Lauzun'a ateş kesmelcri için emir verdi. Marki, atını süratle ileriye sürdü...

Şehrin kapısında bir kaynaşma seçiliyordu.

— Beyaz bayrak... diye bağırdı Grand Matmazel... Beyaz bayrağı açtılar... Allahım, üç gün içinde şehri zaptettiniz, Majeste... Ah, harp ne müthiş, ne muhteşem bir şey!

O akşam, zaptedilen şehirde Kraliçeyi bir konağa yerleştirdikten sonra, Lauzun, Kralın huzurunda kendisini müdafaa etmiş olan Grand Madmazel'i aramağa koyuldu. Ona minnet ve teşekkürlerini sunmak istiyordu. Nihayet onu, yine Kraliçenin dairesinde buldu... Kraliçe'nin masasında iskambil oynuyordu. Genç adamın kendisine yaklaşıp bir şeyler mırıldandığını görünce, Kraliçeden müsaade isteyip, Anjelik'e yerine geçmesini söyleyerek kalktı.

Solgun çehresi pembeleşmiş, gözleri garip bir ışıltıyla parlamıştı. Lauzun'la beraber cumbalı bir pencereye doğru yürüdüler. Yakınların-

da bir masanın üzerindeki şamdanın ışığında, erkeğin sözlerini âdeta içerek dinlerken, yüzü tarifsiz bir saadetin alevi ile aydınlanmıştı. Bir andl, sanki bir peri âsâsının teması ile gençleşmiş, güzelleşmişti.

Anjelik gözünün kuyruğu ile manzarayı yörünce:

— Aman yârabbi, bu kadın âşık... Hem de aşk hastası diye geçirdi içinden.

Salonda dört oyun masası vardı. Kalabalık olmasına rağmen derin bir sessizlik içinde oynuyorlardı.

Bu akşam Kraliçe mesuttu. Tacındaki mücevherlere bir şehir daha ilâve etmiş olmanın gururu ve sevincinin yanısıra şahsî saadetinin de payı vardı. Matmazel de la Valière sefere iştirâk etmemişti. Yola çıkmadan önce, XIV. Louis, Parlamento'nun tasdik ettiği bir kararla, Vaujoux düklüğü ile Saint-Chris tophe baronluğunun arazi ve emlâkini metresine hediye etmiş, ondan olan çocuğu küçük Marie-Anne'ı evlât olarak tanımıştı. Sonraları Marie-Anne, Matmazel de Blois adıyla bilinecekti.

Kralın bu jestleri ile kimse fazla ilgilenmiyordu. Bütün bunlar, Louis'inin metreslerinden ayrılırken ihsan ettiği mutad hediyelerden başka birşey değildi. Lâkin, Kraliçe, kocasının, mazideki hatalarını bir sünger çekip, fazilet ve dürüstlüğe avdetine inanmağa başlamış gibiydi. Zira Louis, şimdi olanca ihtimam ve sevgisini karısına hasretmişti. Girdikleri her şehirde, Kraliçesini büyük bir seygi ve hürmet tezahürü içinde yanı başında bulunduruyor, seferin şan ve şerefini kendisi ile beraber onun da paylaşmasına müsaade ediyordu. Lâkin Kraliçe nin bakışları, Markiz du Plessis-Bellièr'e her tesadüf edişte, kalbi tarifsiz bir endişe ve ıstırapla burkuluyordu. Dalkavuklarının kulağına fısıldadıkları haberlere inanılırsa Kral, bu güzel kadına çılgınca âşık olmuş ve bu yüzden de onun sefere iştirâki hususunda ısrar etmişti. Evet, evet, bu kadın gerçekten emsalsiz derecede güzeldi... Üstelik güzelliğinde ve hareketlerinde zeki, ölçülü, rahat bir mâna vardı, Marie - Thérèse, yüreğinde kök salmağa başlayan şüphe olmasaydı, bu kadını sevebileceğini, hattâ onu sırdaşı yapmaktan hoşlanacağını düşünüyordu. Fakat Solignac, bu kadının Allah korkusu nedir bilmeyen, son derece tehlikeli, amansız bir mahlûk olduğunu söylemişti. Ayrıca Madam de Montespan'da, onun fakirlik günlerinde Paris'in arka sokaklarında süründüğü sıralarda iğrenç bir cilt hastalığına tutulmuş olduğunu fısıldamıştı... Görünüşe aldanmak doğru olur muydu artık? Oysa ki, genç kadın ne de sıhhatli, ne taze ve pürüzsüz görünüyordu. Doğurduğu çocuklar da bebek gibi güzel ve sıhhatliydi. Ya hakikaten Kral onu metresi yapmağa kalkışırsa ne olacaktı? Allahım... Buna

nasıl tahammül edecekti. Kraliçelerin hüzün dolu kalblerine Allah hiç mi teselli ve devâ ihsan etmiyecekti?

Anjelik, Kraliçenin yüzündeki muztarip ifadeden kendi mevcudiyetine pek güç tahammül ettiğini sezmişti. Bunun için, oradan ayrılmak hususunda ilk bahaneyi fırsat bildi.

Hükümdarların ikametine tahsis edilen konak ihtiyacı karşılayamıyacak kadar küçüktü. Yüksek pâyeli asillerle kralın yakınları odaları tıklım tıklım doldurmuşlar, saraya mensup diğer kimseler şehirdeki evlere taksim olunmuşlardı. Şehir halkının Fransızlara karşı gösterdiği hoş kabul, herkesi coşturmuş, cesaretlendirmişti. Yağmaya lüzum kalmamıştı... Herşey ayaklarına kadar getiriliyordu. Işıkları azaltılmış konaktan sokağa çılgınca şarkı ve kahkaha sesleri yükselirken, Anjelik, öteye beriye atılmış sandıkların, denk yığınlarının arasından geçerek aradığı merdiveni buldu. Madam de Montespan ile beraber kalmaları kararlaştırılan oda, kral ile kraliçenin, odalarının sağına düşüyordu.

Merdiveni çıkmak üzereydi ki, ileride bir gölgenin kıpırdadığını gördü... Biraz sonra önünde, gözlerinin akları daha da aklaşmış görünen bir zenci belirdi.

Madam odanıza çıkmayınız...

Anjelik, Madam de Montespan'a hediye ettiği zenci çocuğu tanımıştı.

— Merhaba, Naaman, dedi, neden? Bırak geçeyim canım...

— Olmaz, Madam...

— Ne var? Sebep ne?

— Orada... odada... biri var. Madam.

Anjelik, bir kaç basamak merdivenin üstündeki odadan mırıltıların kulağına çarptığını duyunca, vaziyeti anlar gibi oldu:

— Pekâlâ, pekâlâ, gidiyorum, dedi.

Zenci uşak, abanoz rengi suratında, bembeyaz dişlerini göstererek gülümsedi:

— Kral, Madam, dedi, Kral var yukarıda...

Anjelik, başı önünde düşüne düşüne oradan uzaklaştı. Kral!. Ve Madam de Montespan...

Ertesi sabah herkes Amiens'e gitmişti.

Anjelik erkenden kalkıp giyindi. Vazifesini ifa etmek üzere Kraliçenin dairesine doğru ilerliyordu ki kapının önünde, Madam de Montpensier'in sinirli sinirli dolaştığını gördü:

— Ah, zavallı Kraliçe hazretleri yine çok fena halde... Yazık, çok yazık...

Kraliçe gerçekten çok kötü bir durumda idi. Odasının dip tarafında bir koltuğa oturmuş hıçkırarak ağlıyordu. Bir yanında Madam de Montausier, diğer yanında Madam de Montespan onu teselliye çabalıyorlar, Madam de Montespan perde perde yükselen bir sesle, Kraliçe hazretlerinin üzülmekte ne kadar haklı olduklarını söylüyordu. Marie - Thérèse'i göz yaşlarına garkeden habere göre, Madmazel de la Valliere orduya iltihak etmişti. Bütün gece araba ile yol almış olan eski gözde, şafakla beraber şehre girmiş, Kraliçe'ye hürmet ve bağlılığını arzetmek üzere konağa gelmişti. Madam de Montespan öfkeli bir sesle:

— Olur kelpazelik değil, diyordu. Allah beni Kralın metresi olmaktan korusun! Böyle bir rezaletten sonra ben hangi suratla kraliçenin yüzüne bakarım!

Anjelik afallamıştı.. Madam de Montespan'ın riyakâr sözlerinden ziyade Madmazel de la Vallière'in gelişine şaşıyordu... Acaba gözdesini Kral mı çağırmıştı?

Nihayet, bir hercümerç içinde herkes hazırlanıp, yola koyulmadan önce kilisede yapılacak âyinde hazır bulunmağa koştular.

Marie - Thérèse Kral ailesi için hazırlanmış olan platformun merdivenlerini ağır ağır çıkıp yerini aldı. Düşes de la Vallière çoktan gelmişti.. Kraliçe, rakibesinin yüzüne bile bakmadı. Gözde, usulca kalabalığa karıştı. Fakat, âyinin hitamında, Marie - Thérèse arabasına binerken, bir kere daha karşısına çıktı. Kraliçe öylesine gazaba gelmişti ki, bu sefer de genç kadınla konuşmadı.

Bu kadınla, kocasının arasındaki münasebetin hâlâ ölmemiş olduğunu görmek onu çıldırtıyordu.

Öğle yemeğinde ağzına tek lokma koymadı... Ve yola çıkarlarken arabasının önüne kimsenin geçirilmemesini emretti. Matmazel de la Vallière'in Krala kendisinden önce yetişmesinden korkuyordu.

Akşama doğru, arabalar, ordunun bulunduğu yere varabilmişlerdi. Matmazel de la Vallière, Kral'ın aşağılarda bir yerde olacağını tahmin ederek, arabacısına, son süratle tepeyi inmesini emretti. Kraliçe ra-

kibesinin tozu dumana katarak yanı başından geçtiğini görünce yerinden çılgınca döndü... Onu durdurmaları için arkasından adamlarını koşturdu. Lâkin bu kargaşalık içinde, Kral'ın at üzerinde, başka bir yoldan tepeye vasıl olması, Kraliçe ile gözde arasındaki tehlikeli yarışı sona erdirdi.

Kral tepeden tırnağa çamur içinde, atıyla, kraliçenin arabasına yaklaştı... Son derece keyifliydi... Elbisesinin pek kirli olduğunu söyliyerek arabaya giremediği için Kraliçeden özür diledi. Karıkoca arabanın penceresinden bir iki dakika konuştuktan sonra, herkes, Kralın çehresindeki tebessümün kaybolduğunu, kaşlarının çatıldığını gördüler. Demek Matmazel de Valliere'in oraya gelmesini Kral istemiş değildi. Acaip bir durumda bu Vallicre daima sabırlı, mahçu cesaretsiz bir kadın olarak tanınmıştı... Bu cüretine sebep neydi?

Matzadel de la Valliére, Versay'da yeni üniformaları, yeni serveti içinde, kendisini yapayalnız görünce, birden hakikat kafasına dank etmiş, Kral tarafından ebediyen terkedildiğinin, yüreği yanarak, farkına varmıştı. Ve bu düşünce onu, yarı çılgına çevirmeğe kâfi gelmiş, sevdiği erkeğin başka bir kadının kollarında mest olduğunu tahayyül edip oturmaktansa, ölümü göze alarak harp sahasına koşmayı evlâ bulmuştu.

Lâkin, Kraliçeden gördüğü soğuk muamele cesaretini kırmış, o akşam yemekte ortaya çıkmamıştı.

Saray halkı, burada da bir hayli eziyet çekeceğe benzerdi. Zira, zaptedilen kasabada ev namına dört taş binadan gayrısı kerpiç kulübelerden ibaretti.

Anjelik, yanında Gilondon kardeşlerle üç hiçmetçisi olduğu halde, geceyi geçirerek bir barınak ararken, Madam de Montpensier'e rastladı. O da kendisi gibi açıkta kalmıştı:

— Aman yarabbi, diyordu, sahiden harbe gitmiş gibi olduk yavrucuğum. Herkes bir âlem.. Madam de Montausier bir ahırda, saman yığınları üzerine yattı. Kraliçenin nedimlerini bu buğday ambarında, buğdayların üzerine yatırdılar... Ben de kendime bir kül yığıntısı bulursam ne ülâ!...

Anjelik de nihayet bir samanlık bulabildi. Kendisi asma kat gibi inşa edilmiş olan bekçi oldasına çıkıp, orada uyumayı, hizmetçilerini aşağıda bırakmayı kararlaştırdı. Korkuluksuz tahta merdivenden, yukarıya çıktı. Tavanın ortasından sarkan fener etrafa ölgün, kızılımsı bir ışık veriyordu. Genç kadın son basamağa yaklaşırken, odada, elma

yeşili türbanı, kırmızı elbisesi ile zenci çocuk Naamon'un oturduğunu gördü:

— Senin burada ne işin var şeytan yavrusu? diye sordu.

— Madam de Montespan'ı bekliyorum, dedi Naomon. O da burada yatacak da, yerini kapmasınlar diye geldim.

Tam bu sırada merdiven ağzında Markiz de Montespan'ın güzel yüzü belirdi:

— Ah, ne güzel tesadüf Anjelik, diye bağırdı. Uyku tutturamazsak sizinle oyun oynarız.

Oda yarısına kadar saman doluydu. Genç kadın, kendini yığının üzerine atıp, bir kedi gibi gerinerek esnedi:

— Oh, ne de yumuşakmış, ne rahat yatak... Poiton'daki çocukluk günlerimi hatırladım.

— Ben de o günleri düşünüyordum, dedi Anjelik.

— Güvercinliğin yanında küçük bir samanlığımız vardı. Küçük âşığımla orada buluşurduk aşığım da on yaşında bir çobandı. El ele tutuşup, güvercinlerin seslerini dinlerdik.

Göğüslerini sımsıkı kavrayan daracık yeleği çıkardı, attı. Anjelik onu taklit etti. Üst eteklerini çıkardılar. Çoraplarını sıyırdılar ve uzun zamandır unuttukları ilk gençlik hatıralarının kucağına uzanır gibi saman yığınına gömüldüler.

— Çoban çocuktan, Kral'a! diye mırıldandı Athénais de Montespan. Şimdi, istikbalim hakkında ne düşünüyorsunuz şekerim?

Bir dirseği üzerinde heyecanla doğruldu. Kızılımsı ışıkta boynu, göğüsleri, omuzları, yanakları, gül rengi bir pırıltı ile parıldıyordu.
Birden, gıdıklanmış gibi, kıkır kıkır güldü:

—Bir Kralin sevgilisi olmak! Ah, insan saadetten sarhoş oluyor âdeta!

— Birden, Kralın aşkından pek emin olmuş görünüyorsunuz. Bir yıl önce bu kadar emin değildiniz.

— Ah, ama artık ispat etti aşkını... Şüphesi filân kalmadı ki... Dün gece... Kral... Odama geldi. Bu seyahatte, bu işin olacağından emindim zaten... La Vallière'i Versay'da yüz üstü bırakması, hislerinin ne merkezde olduğunu göstermişti. Ayrılık hediyesi olarak ona birkaç kırıntı verdi, o kadar...

— Kırıntı mı, Düşesliklere Baronluklara kırıntı mı diyorsunuz?

— Ne ya? Vallière sorarsanız şu anda kudretinin zirvesine eriştiğini sanıyor... Pöh... Kendisini öylesine hayâle kaptırmış ki, aklını oynatmış gibi kalkıp buralara gelmek gafletinde bulundu... Hah, ha... Fena kaybetti, fena...

Ben asla onun razı olduğu kırıntılarla iktifa etmeyeceğim... Kral Hazretleri, bir opera dansözüne yaptığı muameleyi, bana tatbik edemez. Ben bir Mortemart'ım...

— Athenais, bu sözlerinizle beni korkutuyorsunuz. Sahiden Kral'ın metresi oldunuz mu?

— Oldum tabiî... O'nun metresi... Oh, Anjelik, O'nun gibi bir erkeğin üzerinde tesir sahibi olmanın zevkini aslâ tahayyül edemezsiniz!. Kolarının arasında titreye titreye... rengi solarken... Aşk ânında inleyerek kendinden geçerken onu seyretmek dünyalara bedel... Ve düşünün... O derece ciddî, haşmetli ve hattâ korkunç bir adamın kollarınızın arasında eriyip, tükenmesi ne demektir... Dedikleri doğruymuş... Sevişirken vahşi bir hayvan kesiliyor... Doymak bilmeyen bir şehvete sahip... Ama ben onu tatmin edebilirim...

Çılgın bir kahkahayla güldü. Samanların içinde hayali bir insanı kucaklamak ister gibi kollarını açarak, bacaklarını gerip kasarak sarışın başını iki tarafa döndürerek yuvarlanmağa başladı...

Anjelik'in tahammülü tükenmişti. Müstehzi bir edayla;

— Pek iyi, pek güzel, dedi. Herkes Kral'ın yeni metresinin kim olduğunu merak ediyor. Ben hiç olmazsa onların ortaya attıkları münasebetsiz yakıştırmalara kulak kabartmaktan kurtulmuş oldum.

Madm de Montespan, telâşla doğrulup oturdu:

— Oh, hayır, hayır şekerim, dedi, hiç kimseye tek kelime söyleyecek değilsiniz. Biz, sizin sırdaşlığınıza güveniyoruz. Durumumu açıkça belirtmenin henüz vakti gelmedi. Herşeyi alt üst etmek olmaz... Sizden beklediğimizi lûtfen bizden esirgemeyin.

— Anlayamadım... »Biz» demekle kimi kastediyorsunuz?

— Kealla ben, tabii.

— Peki, siz... yani Kral ile siz, benden ne bekliyorsunuz? Yani Kral'ın bana âşık olduğu rivayetini ortaya atıp, dikkati sizin üzerinizden çekmek gibi bir taktik mi düşünüyorsunuz?

Uzun kirpikleri altından Athénaïs'in menekşe gözleri Anjelik'i şeytanî bir pırıltı ile süzüyordu.

— Tabiî ya, tabiî, dedi. Anlıyorsunuz ya, böyle yaparsak vaziyeti kurtarmış oluruz... Ben pek nâzik bir durumdayım. Nereden baksanız durumum tehlikeli. Bir kere Kraliçenin nedimesiyim... Diğer yandan Matmazel de La Vallière'in en samimi dostuyum. Kral'ın bana karşı zaafını belli etmesi herşeyi mahvedebilir. Bu hâle göre, dikkat nazarlarını benden uzaklaştıran bir oyuna ihtiyacımız var. Kral'ın size zaafı olduğu rivayetini neden çıkardılar bilmiyorum, ama, bizzat Kral, sizi saray'a alıp, vazifeler vererek bu dedikoduyu körüklemiş oldu. Kraliçe de size karşı pek soğuk davranıyor. Matmazel de Vallère ise isminizi duyar duymaz hüngür hüngür ağlamağa başlıyor... Artık benim adımı anan kalmadı. Tazılar kokuyu kaybettiler, aklı selim sahibi olduğunuzdan hiç şüphe etmem... Kral da size karşı son derece minnettar... Bir itirazınız yok bu hale, değil mi?

Anjelik, cevap vermedi. Bir saman çöpü alıp, ön dişleri ile hırslı hırslı çiğnemeğe başladı. Tahmininden daha ahmak olduğunu keşfetmiş gibi içi yanıyordu. En dalavereciyi, en kurt iş adamlarını, en kurnaz tüccarları alt etmekle ün salmıştı bir de... Hey gidi hey... Kendisinden korkanlar, şimdi gelip de, köyden şehire yeni inmiş bön bir köylü kız gibi nasıl faka bastığını görmeliydiler...

Madam de Montespan, ağzından bal akıtarak devam etti:

— İtiraz etmenizde zaten mana yok... Neden edecekmişsiniz... Böyle bir vazife sizi şereflendirmeli... Bundan siz de nasibinizi alacaksınız... Hattâ almağa başladınız bile... Yoksa aldatıldığınızı mı düşünüyorsunuz? Yok canım... Böyle mâsum, küçük bir oyunu ciddiye alacağınızı hiç sanmam. Her şeyden önce, siz kocasını seven bir kadınsınız. Yahut da öyle görünüyorsunuz. Ne tuhaf, kocanız pek ateşli değil ama, son derece yakışıklı. Dalkavukluğa da bayılırmış, diyorlar.

Anjelik, ifadesiz bir sesle:

— Kâğıt oynar mısınız? diye sordu.

— Elbette..... Çantamda bir deste getirmiştim. Naaman!

Küçük zenci, hanımına seyahat çantasını getirdi.

Oyuna pek dikkat sarfetmeksizin birkaç el oynadılar. Anjelik, dalgınlıktan mütemadiyen kaybediyor, kaybettikçe de keyfi kaçıyordu. Nihayet, Madam de Montespan, yorulduğunu söyliyerek, dudaklarında mesut bir tebessümle, uykuya daldı.

Anjelik'in bütün keyfi kaçmış, yorgunluğunu unutmuştu. Dişleri ile parmağındaki bir şeytan tırnağını ısıra ısıra, bütün gece, zihninde bir intikam planı tasarlamağa çalıştı. Ertesi gün, Madam de Montespan adı herkesin ağzında dolaşacaktı... Anjelik'i tuzağa düşüreceğini

sanmakla Athènais hiç de akıllılık etmemişti.

Madam de Montespan, galibiyetini, Anjelik'e anlatmaktan doyulmaz bir zevk duymuş, bu zeckin sarhoşluğu içinde, ona paravana vazifesi görmeyi teklif etmişti. Uzun zamandır kıskandığı lâkın menfaati icabı dostluk eder göründüğü bu güzel kadına, kralın da yardımı ile böyle bir darbe indirmek onu gerçekten mest etmişti. Zira artık, Markiz du Plessis'in ne aklına ne de parasına ihtiyacı vardı. Anjelik'in güzelliği, parası ve zekâsı sayesinde eriştiği başarıyı damla damla burnundan getirecek duruma geçmişti.

Anjelik, hırsla soluyarak kendikendine bir kere daha lânet etti:

— Ah, ahmak kafa!

Usulca kalktı, pelerinine bürünüp, yarı çıplak, saman yığını üzerinde uyuyan Madam deMontespan'ı orada bırakarak, sessizce merdivenleri indi.

Dışarıda şafak sökmek üzere idi, ve hafif bir yağmur çişeliyordu. ufkun kızaran yönünden kalk boruları ile trampetlerin sesi gelmekteydi.

Anjelik, yapışkan çamurun içinde güçlükle ilerliyerek, Kraliçe'nın kaldığı eve doğru yürüdü. Madam de Montpensier'yi orada bulacağını umuyordu.

Binanın holüne girince, hayretler içinde kaldı. Matmazel de la Valliére, tahta bir sıranın üzerinde oturmuş, perişan bir halde tirtir titriyordu. Üç hizmetçisi de yanında idiler. Hepsi birden öylesine bitkin ve acınacak bir manzara arzediyorlardı ki, Anjelik, elinde olmayarak durdu:

— Ne yapıyorsunuz burada Madam? dedi... Neredeyse donacaksınız? Louise de la Vallière, sararmış yüzünde daha iri görünen mavi gözleriyle Anjelik'in çehresine baktı.

— Kral nerede? diye sordu. Ben Kralı görmek istiyorum... Ne rede o? Lûtfen söyleyin, nerede?

— Bilmiyorum, Madam.

— Ah, biliyorsunuz, pekâlâ biliyorsunuz. Bildiğinizden eminim...

Anjelik, içi merhametle burkularak, Düşesin, kendisine doğru uzanan buz gibi, zayıf ellerini avuçları arasına aldı.

— Yemin ederim ki, Kralın nerede olduğunu bilmiyorum. dedi. Kralı epeydir görmedim... Hem sizi temin ederim ki, Kralın bana kar-

şı en ufak bir alâkası bile yok... Böyle soğuk bir gecede burada beklemeniz düpedüz çıngınlıktır, Madam.

Hizmetçilerden biri:

— Ben de akşamdan beri aynı şeyi söyleyip duruyorum, dedi. Kendileri de bittiler, biz de... Ama inatlarından vaz geçmiyorlar.

— Köyde bir oda bulamadınız mı?

— Bulduk ama, Düşes burada oturup Kral'ı beklemek istediler.

Anjelik Düşesi kollarından tutup kaldırdı.

— Budalalık etmenin âlemi yok, dedi. Sıcak bir şey içip doğru yatağınıza gideceksiniz... Kral'ın karşısına hortlak gibi bir suratla çıkarsanız hoşuna gider mi sanıyorsunuz? Köyde, Düşes'le yanındakilere tahsis edilen eve varınca, Anjelik uşaklara şöminede ateş yakmalarını emretti. Buz gibi yatak çarşaflarını ateşte ısıttırdı, sonra, çocuğunu yatıran otoriter bir anne pozu ile Düşes'i yatağa yatırdı. Üstüne kalın battaniyeleri yığdı.

Matmazel de la Vallière pek bitkin görünüyordu... Kemikleri sayılacak kadar zayıflamıştı. Üstelik yedi aylık hâmileydi de. Henüz yirmi üç yaşında olmasına rağmen beşinci çocuğunu dünyaya getirecekti. Geride, hiçbir kadının erişemiyeceği bir aşk macerası önünde göz yaşları ile dolu bir istikbal uzanıyordu... Oysa ki, daha geçen Sonbaharda, Fransa Kralı XIV. Louis'nin yegâne aşkı ve gözdesi Matmazel de la Vallière adı, bütün memlekette ağızdan ağıza dolaşıyordu...

Anjelik, «Bir erkeği sevmek bazan kadını işte bu hale getirir» diye düşündü. Yine öfkesi kabardı. Louise de la Vallière, yattığı yerden, mecalsiz bir sesle:

— Siz ne iyi insansınız, diye mırıldanıyordu. Halbuki diyorlardı ki...

— Ne derlerse desinler. Yeter artık. Bırakınız dediklerini... Kendinizi harap etmişsiniz... Kopasıca dilleri ne siz susturabilirsiniz, ne de ben... Bu mevzuda ben de sizin gibiyim.

Az daha, «Ben de sizin kadar ahmakım» diye ilâve edecekti. «Beni de paravana yaptılar.»

Ama kendisini tuttu. Louise de la Vallière'in kıskançlığını başka bir mecraya çevirmekte ne fayda vardı. Yakında, en iyi dostunun bu iğrenç ihânetine, ayni şiddetle mukabele eden bir intikam şekli bulacaktı...

— Haydi, şimdi biraz uyuyunuz, diye fısıldadı. Kral hâlâ sizi seviyor.

Louise, acı bir tebessümle, Anjelik'e baktı:

Ama bana hiç de iyi davranmadı... dedi.

— Nasıl söylersiniz bunu... Size onca ünvanı, onca hediye ve emlâki, bağışladı... Artık Vaujoux Düşesi diye anılıyorsunuz. Kızınız, hiç bir zaman gayrimeşru bir çocuk muamelesi görmeyecek...

Kral'ın gözdesi başını salladı. Gözlerini yumdu, kirpiklerinden sözülen damlalar şakaklarından aşağı aktılar, yıllardan beri neler çekmişti... Her defasında gebe olduğunu gizlemek için tarifsiz işkencelere katlanmış, yavrularının doğar doğmaz elinden alındığını görmüş, gık diyememiş, oğlunu kaybettiği günün gecesi, en göz kamaştırıcı mücevherleri, en pırıltılı esvabı ile balo'da arzı endam etmeğe zorlanmış, dudaklarında mesut bir tebessümle derdini kalbine gömerek kralla dansetmiş, ve nihayet günün birinde, kendi fikrine aslâ başvurulmaksızın, Kral'dan doğan bir kız çocuğunun annesi olarak resmen ilân edilmişti. Bunun akabinde, Marki de Vardes'in sürgünden getirilip, kendisi ile evlendirileceği söyleniyordu. Bütün bunları bilirken, Anjelik'in çocuk oyalar gibi söylediği sözlerin hiç kıymeti yoktu. Genç kadın, bunu anladığı için, fazla konuşmadı, sadece, Louise uykuya dalıncaya kadar, eli avucunda, başında oturdu.

Oradan çıkıp, Kraliçe'nin kaldığı eve doğru giderken, birden durakladı. Şu anda emindi ki, Kraliçe de, binbir şüphe içinde kıvranarak kocasını, La Vallière'in kollarında tahayyül edip kıskançlıktan çatlayacak raddelere gelerek Kralı bekliyordu... Bütün gece alt kattaki taşlıkta, ayni istırabı duyarak titreyen La Vallière'in durumundan habersizdi. Şimdi ona hakikî rakibesinin adını verip de, negeçecekti eline. Zaten zehirlenmiş olan kadehine bir kaç damla daha zehir katmaktan başka ne işe yarayacaktı bu? Ve böylece, samanlıkta bir kedi yavrusu gibi mışıl mışıl uyuyor Madam de Montespan mesut olmakta haklıydı. Madam du Plessis-Bellière'in dilini tutacağını tahmin ederken yanılmamıştı.

★

Charleroi, Armentières, Saint-Vinoux, Douai, La Scarpe kalsi, Courtrai, iskambil kâğıtları gibi düşü düşüverdiler.

Bütün bu şehirlerde Fransa Kralı, sonsuz bir sevgi tezahüratı ve debdebe ile karşılandı, Halı döşenmiş yollarda kraliçesi ile, asilzadeleri mağrur ve muzaffer dolaşan Kral, âdeta barut kokusu ile büyülenmiş

gibi, harpten harbe koşuyordu... Çarpışmaların en şiddetli ânında atından yere iniyor, bir asker gibi, döğüşüyordu. Saray erkânı dehşet içindeydi... Bir defasında Mareşal du Plessis-Bellière, Krala «Benim şapkamı siz giyiniz, sizinkini bana veriniz. İspanyollar Fransa Kralına nişan alırlarsa, hiç olmazsa hataya düşmüş olurlar» dedi.

Yaz gelmiş, havalar ısınmıştı. Matmazel de la Vallière geride kalmış, lâkin kraliçe, yanında Matmazel de Montpensier, Madam de Montesier, Madam de Montespan ve Prenses de Bade olduğu halde orduyu takip etmişti... Geriden gelen arabada da Madam d'Armaguac, de Bouillon, de Bèthune ve du lessis-Bellière vardı.

Saray hayatı, artık ordunun gittiği yerlerde kurulan kamplarda devam ediyordu. Saraylıların çadırları arasında kralınki ilk bakışta belli oluyordu. Bu, üç odadan müteşekkil bir çadırdı. Biri yatak odası diğerleri istişare odaları idi. Çadırın içi Çin ipeklileri ile döşenmiş, altın yaldızlı sandalyalar, masalarla da süslenmişti.

XIV. Louis, saray hanımlarını yine kendi masasında ağırlıyordu. Bir akşam yemekte, bakışları biraz ilerisinde oturan Anjelik'e tesadüf etti. Harpte kazandığı zaferlerle, Madam de Montespan meselesi, genç kralın dikkatini biraz dağıtmış gibiydi. Sefer müddetince Anjelik'i ilk defa görüyormuş gibi, nazik bir tavırla sordu:

— Demek baş şehirden siz de ayrıldınız, Madam? Siz ayrılırken Parisliler ne yapıyorlardı?

Anjelik, gözlerinde soğuk bir ifâdeyle baktı:

— Akşam vaktiydi, Majeste, herkes akşam duasını okuyordu.

— Onu sormadım, ne gibi yenilikler vardı?

— Turfanda bezelye çıkmıştı, efendimiz.

Anjelik'in sözleri, soğuk bir ifadeyle söylenmemiş olsaydı, belki, Kralın hoşuna giderdi. Louis, pek hazır cevap olmadığı için, biraz şaşırarak sustu. İmdada Madam de Montespan'ın kahkahası yetişmeseydi, sofrada soğuk bir hava esecekti.

Genç kadın, suallere mümkün olduğu kadar münasebetsiz cevaplar vererek yeni bir oyun icat ettiklerini öne sürdü. Bu oyunu, Pariste, büyük salonlarda herkesin zevkle oynadığını Madam du Plessis'in bu işte pek usta olduğunu söyledi.

Ertesi sabah Anjelik, kendisini seyreden bir inciğin bakışları altında makiyajını yaparken, Mareşal du Plessis - Bellière'in geldiğini haber verdiler. Harbi takibeden diğer saray kadınları gibi, Anjelik de

konforsuz hayatın güçlüklerinden şikâyetçi idi. İşte şimdi de samanlığın önüne küçük tuvalet masasını kurmuş, yüzüne saçlarına çekidüzen vermeğe çalışıyor, pudrası ile parfümünü rayihası pislik kokularına karışıyordu. Beyazlı kahverengili ineklerle, incecik geceliğinin içinde tuvalet yapan genç kadının biribirlerinden pek şikâyetleri yoktu... Nihayet Javotte, hanımına uçuk yeşil çizgili pembe bir etek giydirdi. Thérèse koşup, etekliğini beline iliştirdi.

Kocasının geldiğini görünce, Anjelik kızları yanından uzaklaştırdı, fakat aynada yüzünü tetkike devam etti: Tâ ki, Philippe'in hayali omuz başında belirinceye kadar...

— Hakkında pek çirkin dedikodular geldi kulağıma Madam, dedi Philippe, vazifemi bırakıp size ahlâk dersi vermek, icabederse cezalandırmak üzere kalkıp buraya gelmeyi uygun buldum.

— Nelermiş çirkin dedikodular.

— Kral hazretleri sizinle konuşmak lûtfunda bulundukları vakit, kendileri ile alay etmişsiniz.

Anjelik, küçük altın bir kutudan yanağına yapıştırmak üzere bir «ben» seçerken sordu:

— Hepsi bu kadar mı? Halbuki sizi çoktan çileden çıkarması icabeden daha ne sunturlu dedikodular dönüyor ortalıkta. Kocalık vazifelerinizi sâdece, kırbacınızı kullanmanız icabettiğini düşündüğünüz zaman hatırlıyorsunuz.

— Kral'a küstahça cevaplar verdiniz mi? Evet mi, hayır mı?

— Küstahça cevaplar vermekte mahzurdum... Sebepler vardı,

— Fakat... Krala hitabediyordunuz.

— Kral da olsa vız gelir. Arada sırada haddini bildirmek lâzım gelen yaramaz bir çocuktan farkı yok.

Philippe bir an boğulur gibi morardı.

— Aklınızı mı oynattınız siz? diye bağırdı

Sonra bir aşağı bir yukarı dolaşmağa başladı... Nihayet, tahta yemliğe dayanıp, dişleri arasına iliştirdiği saman çopünü çiğneyerek Anjelik'i seyre koyuldu.

— Evet, anlıyorum rüzgârın nereden estiğini... Doğurduğunuz ve emzirdiğiniz oğlumun şerefine size bir parça hürriyet vereyim dedim,

hemen bundan istifadeye kalktınız. Kırbacı şaklatmanın vakti geldi de geçiyor bile...

Anjelik omuz silkti, cevap vermeğe bile lüzum hissetmiyerek, bütün dikkatini aynaya teksif edip nâzik bir ameliyat yaparmışcasına ihtimamla, takma ben'i sağ elmacık kemiğinin uygun bir noktasına yapıştırmağa uğraştı.

— Size, bir Kral'ın masasında nasıl hareket edileceğini öğretmek için ne gibi bir ceza versem? Sizi buralardan sürsem mi? Yoo, boşuna zahmet olur. Arkamı döner dönmez, ne yapar eder yine ortaya çıkarsınız. Köpek kırbaçlarından birinin tadına bir kere daha bakmanız gerekiyor ...Mamafih daha orijinal bir ceza da bulabilirim... Meselâ ucu düğümlü bir urgan...

— Hayalhanenizi boş yere yormayınız Philippe... Pek sert, pek huysuz bir mektep hocasına benziyorsunuz. Izâm edilecek ne var? Ağzımdan iki üç kelime kaçıverdi işte.

Fakat karşınızda Kral vardı.

— Kral da bizim gibi insan...

— İşte burada yanılıyorsunuz, Madam... Kral Kraldır. Siz ona sâdece itaat, hürmet ve sadakat borçlusunuz.

— Daha başka? Kral hazretlerine hayatıma hükmetmek, şöhretimi lekelemek, güvenimi sarsmak haklarını da mı vermem lâzım?

— Kral sahibimizdir... Üzerinizde bütün hakların sahibidir.

Anjelik birden hızla döndü. Gözlerinden alev saçarak Philippe'in karşısına dikildi:

— Öyle mi? O halde kral hazretleriniz beni metresi yapmak arzusunu izhar ederlerse, ben ne gibi bir hattı hareket takip edeceğim?

— Razı olacaksınız, elbette... Fransa sarayındaki bütün kadınların Kralımızın zevkine hizmetle mükellef olduklarından haberiniz yok mu?

— Oo, doğrusu pek cömert bir koca imişsiniz. Bana karşı duyduğunuz sevgi böyle bir rezalete göz yumacak kadar azsa, hiç olmazsa fazilet ve hâyâ duygularınız buna mâni olmalı...

— Sahip olduğum her şey Kralıma aittir, Madam. Onun arzularının hiçbirini reddedemem... En basit teferruattan tâ hayatıma kadar...

Anjelik öfkeden deliye dönmüştü. Öyle ki, gırtlağından sâdece iniltiyi andıran bir feryat yükseldi. Philippe onu yaralamakta o kadar usta idi ki, bütün zekâsına rağmen genç kadını sözleriyle kıskıvrak bağ-

layı veriyordu. Kıskançlık gösterisi mi? Hayır, hayır, Philippe'den böyle bir his beklemek sâdece bönlük olurdu.

Karasına karşı hiç bir his beslemediğini zaten saklamağa lüzum görmüyordu. Anjelik, şöminenin karşısında çocuğunu emzirdiği gün, hisleri biraz uyanır gibi olmuştu... Fakat bu da, baba olmanın vahşi ruhunda harekete getirdiği bencil bir his dalgasından başka bir şey değildi.

Anjelik, tuvalet masasına döndü. Makyaj kutularını gürültü ile kapadı. Elleri titriyordu... Ne yaptığını bilmez bir halde taraklardan birini aldı. Onu bıraktı, başka birine el attı.

Philippe, istediği tepkiyi uyandırmanın hazzı içinde hafifçe gülümseyerek onu seyrediyordu.

Genç kadını içinde gittikçe kabaran öfke, nihayet bomba misali patladı:

— Huyunuzu unutmuşum, diye bağırdı. Sizin nazarınızda bir kadının sadece çocuk doğurmağa yarayan bir âletten farkı yok. Sizce kadın, safkan bir kısrakla işe yarayan bir seyis yamağından daha kıymetli değil... İstediğiniz zaman satın alıp, satabileceğiniz, işe yaramadığı vakit kıra salacağınız bir biçare mahlûk... Sizin gibi erkekler için kadın, acıktığınız vakit saldırdığınız bir kap et yemeği ile ayni vazifeyi görmekten ileri gidemez...

— Ne de güzel anlattınız, dedi Philippe. Inkâr etmiyorum, öyledir. İtiraf etmeliyim ki, gül yanaklarınız, balık gibi vücudunuzla pek iştah açıcı bir mahzara arzediyorsunuz. Ne tuhaf, birden kurt gibi acıkmış olduğumu hissettim.

Ayaklarının ucuna basarak, genç kadına yaklaştı. Çıplak omuzlarını sımsıkı yakaladı. Anjelik sert bir hareketle kocasının pençelerinden kurtulup, korsajının düğmelerini iliklemeğe koyuldu. Buz gibi bir sesle:

— Boş ümitlere kapılmayınız, dostum, dedi.

O zaman Philippe birdenbire cinnet getirmişcesine, karısının üzerine atıldı. Elmas düğmeleri koparark, korsajı parçaladı:

— Bunun için de «Lütfen» mi diyeceğimi sandınız? Bana ait olduğunuzu hâlâ öğrenmeyecek misiniz diyordu... Ha, ha, asıl büyük ceza bu olsa gerek... Mağrur ve güzel Markiz, zarif ve şairane sevişmelere alışıktır, öyle mi?

Korsajın arkasından ince, ipekli kombinezonu da parçaladı ve yağmaya katılan gözü dönmüş bir asker vahşeti ile genç kadının diri, yuvarlak göğüslerini avuçladı.

— Geldiğiniz yeri unuttunuz mu, Madam la Markis? Bir zamanlar kirli ayaklı, sümüklü bir köylü kızdınız... Yırtık pırtık kısacık eteğiniz, gözünüze düşen saçlarınızla o zamanki halinizi gözlerimin önüne getiriyorum... Hey, Allah, o halinizle bile iblis kadar mağrurdunuz...

Başını, iki eli arasına alıp, yüzünü yüzüne yaklaştırdı...

— Kırık dökük, viran bir şatodan çıkan sümüklü kız, şimdi kalkmış Kral'a küstahça, edepsizce cevaplar veriyor, ha? Siz samanlıklara lâyıksınız Madam, saraylara değil. Ahırlar size daha çok yaraşıyor... Debelenmeyiniz de köy ve ahır hatıralarınızı biraz canlandırayım.

Anjelik, genç adamın göğsünü yumruklayarak haykırdı:

— Bırakınız beni, bırakınız...

Philippe'in göğsündeki madeni göğüslük, parmaklarını yaralamıştı. İnliyerek ellerini çekti. Philippe bir kahkaha atarak, genç kadının kollarını arkasına büktü:

— Sesini soluğunu keseyim de aklın başına gelsin... diye soludu. Ve kadını kucakladığı gibi ambarın en loş köşesindeki saman yığınına götürüp, attı.

Anjelik, hâlâ haykırıyordu:

— Beni bırakınız, diyorum... Bırakınız...

— Kesin sesinizi... Koca kampı ayaklandırmak mı istiyorsunuz?

— Keşke ayaklansalar. Hiç olmazsa bana yaptığınız haydutça muameleyi görürlerdi.

— Ne duyulmadık bir rezalet olurdu ya... Madam du Plessis kocasının tecavüzüne uğruyor... Hah, ha...

— Sizden iğreniyorum.

Genç kadın, gömüldüğü saman yığınında boğulacak raddeye gelmişti. Debelenirken bir ara Philippe'inin elini yakalayıp keskin dişleri ile ısırıverdi.

Philippe, vahşi bir hayvan gibi homurdandı:

— Fahişe!

Kuvvetini kaybetmeğe başlayan genç kadının kollarını geriye bükerek kıskıvrak yakaladı... Kendisi de soluk soluğa kalmıştı. Yarı şaka:

— Hey Allahım, diye mırıldandı, ömrümde böyle bir çılgınla ilk defa uğraşıyorum. Bileydim askerlerimden bir kaçını yardıma getirirdim.

Anjelik panik içinde «kuvvetim tükeniyor» diye düşündü, «Tıpkı öbür seferler gibi olacak»...

Kocasının kırıcı, tahkir edici efendiliğine yine boyun eğmek, hayvanî arzusuna âlet olmak zorunda kalacaktı. Birden gururunun şahlandığını hisseti. Öteyandan -ne garip tecelliydi- Philippe'e karşı duyduğu o utanç verici aşkın canlandığını, dayanılmaz bir arzuylan yandığını farketti. Gırtlağından acı bir feryat yükseldi:

— Philippe!

Philippe gayesine ulaşmak üzereydi. Karanlık bir samanlıkta, genzi gıcıklayan saman kokusu içinde bu ilk mücadeleleri değildi. Her defasında da, genç adam kurbanını, kolları arasında arzudan kıvranacak raddeye getirmesini bilmişti.

Ahşap duvarların tahta aralıklarından süzülen güneş hüzmelerinde tozlar, altın zerrecikleri gibi parlıyordu.

— Philippe!

Erkek, karısının sesindeki acaip tonun sebebini anlayamadı. Anjelik de, düşünüyordu; kolları arasında kendisini kurtarmak için mücadele ettiği erkek, sevdiği erkekti... Ve bu erkeği değiştirmek elinde değildi... Ondan nefret etmiş, ona karşı çılgınca hiddet duymuş, fakat neticede kolları arasında böyle mağlûp olmuştu.

Bu düşünce ile, kendini arzularının cereyanına terketti, erkeğinin isteklerine cevap vermek için kıvranan dişilik tarafı bütün hislerine hâkim oldu... Artık, sadece Philippe'in kadını, Philippe'in dişisiydi...

Genç adam, çılgın şehvet kasırgası içinde dünyayı unutmuş olduğu halde, kolları arasındaki vücudu gevşeten teslimiyetin farkına vardı. Fakat, fazla haşin davranarak onun canını yaktığını sandı... Büyük bir gayretle hislerini gemliyerek bu âni sükûnetin sebebini bulmağa çalıştı. Sonra, Anjelik'in elinin yumuşak, ılık temasını yanağında hissetti. Bu temas?... Ah, evet... Anjelik, kendisini istiyerek veriyordu... Philippe tarifsiz bir saadet, bir zevk ve sevinç içinde karısına sarıldı...

Ayrıldıkları zaman, gözünün kuyruğu ile genç kadına baktı... An-

jelik, parça parça olan konbinezonunu, korsajını düzeltmeğe koyulmuştu. Elinin her hareketi ile, erkeğin burnuna teninin ve parfömünün tatlı rayihası çarpıyordu... Philippe, birden, karısının biraz önceki müsamaha ve uysallığından şüpheye düştü.

— İltifatlarım sizi tahmin ettiğim kadar öfkelendirmedi, dedi. Unutmayınız ki, bu, size bir ceza olarak tatbik edildi.

Anjelik, tatlı, âdeta mahcup bir sesle:

— Ama emsalsiz bir mükâfat oldu, diye cevap verdi.

Philippe, tehlike sezmiş bir panter gibi yerinden fırladı. Yorgunluktan bacakları üstünde zor duruyordu. Ilık samanların içine, Anjelik'in yanına uzanıp tatlı tatlı konuşmak arzusuyla yandığını hissetti. Lâkin böyle garip bir his duyduğu için kendisinden iğrenerek, huzursuz bir ruh hâleti içinde yürüdü. Bu sefer, ceza vermekte muvaffak olamamıştı.

13. BAHİS

Versay, Temmuz güneşi altında Madam de Ludre ve Madam de Choisy ile birlikte, biraz serinlemek gayesiyle fıskıyeli bahçede dolaşıyorlardı. Fıskıyeler suyu öylesine yükseğe fışkırtıyordu ki, altlarında ıslanmaksızın dolaşmak kabildi.

Bir ağaç altında Madam de Montespan'ın erkek kardeşi ve Fransız donanmasında Amiral olan Vivanne'a rastladılar.

Amiral, Anjelik'i görünce gülümseyerek ilerledi:

— Size bir teklifim var, dedi. Melekleri kıskandıracak kadar güzel bir kadın olmanıza rağmen eşsiz bir anne olduğunuzu da biliyorum. Kısacası arzum şu; oğlunuz Cantor'u yanıma almak niyetindeyim... Şayet rıza gösterirseniz.

— Cantor mu Fakat o yaşta bir çacuğun size ne gibi bir faydası dokunabilir.

— Bana bir bülbülden nasıl istifade etmeyi düşündüğümü sorsanız daha iyi edersiniz. Madam. Oğlunuz bülbüllerin gıptasını celbedecek bir sese sahip. Üstelik bir kaç müzik âletini de ustalıkla çalabiliyor. Bestelediğim şarkıları o kadar güzel söylüyor ki, seferde yanımda olursa büyük bir boşluk dolduracak.

Anjelik, hayretle sordu:

— Hangi seferde?

— Kral hazretlerinin beni, Fransız donanmasına Amiral tâyin ettiğini ve yakında Akdenizde bir harp seferine çıkacağımı duymadınız mı?

— Ah, oğlumu o kadar uzağa gönderemem, diye bağırdı, Anjelik, daha pek küçük... sekiz yaşında.

— Ama on birinde gösteriyor. Gemideki adamlarım hep iyi aile çocuklarıdır... Uşağım, bir kaç çocuk babası olgun, namuslu bir adamdır. Oğlunuza bir baba şefkati ile bakacağından emin olabilirsiniz.

Anjelik, ikna edici sözlere rağmen meseleyi düşünmek üzere mühlet istedi.

Amiral uzaklaştıktan sonra, Madam de Choisy:

— Viyonne'un istediği yabana atmayınız, dedi. Kendisi şu anda Fransanın ön önemli şahıslarından biridir.

— Unutmayınız ki, dedi Madam de Ludre, Kral hazretleri, Vivonne'un kız kardeşi ile samimiyeti ilerletmek için, adamın bir dediğini iki etmiyor.

Madam de Coisy atıldı:

— Madam de Montespan daha şimdiden gözde olmuş gibi konuşuyorsunuz. Athénais bu hususta çok ketum davranıyor.

— Onun içi ile dışı aslâ bir değildir. Bunca tecrübeden sonra hâlâ öğrenemediniz mi? Madam de Montespan bu hususta belki pek ihtiyatlı davranıp sırrını fâş etmez ama, kıskanç kocası sanki karısının âşığı Parisli bir züppe imişcesine ortalığı velveleye veriyor.

— Aman o adamın ismini anmayın kuzum. Memleketin en sefih, en ahlâksız adamıdır o!

— Dediklerine göre, geçenler de Mösyö'nün verdiği bir ziyafete perukasız gelmiş... Sebebini soranlara da, kafasında, peruka giymesine mâni olan iki kocaman boynuz bulunduğunu söylemiş.

— Dün, Saint - Germain'de Kral'a söylediği söz de ne biçimsizdi... Yürüyüşten dönüyorduk. Mösyö de Montespan'ın arabasına rastladık. Arabanın bütün döşemesini ve boyalarını siyaha çevirmiş, gümüş sırma püsküllerle donatmıştı. Cenaze arabasını hatırlatan bu manzara

karşısında, Kral endişelenerek, kim için matem tuttuğunu Montespan'a sordu... Ne dese beğenirsiniz? Başını önüne eğdi, mahzun ve mükedder, «karım için, efendimiz» diye cevap verdi.

Madam de Ludre ile Anjelik, kahkahalarla gülüyorlardı.

Madam de Choisy, hırsla söylendi:

— Gülünüz siz... Böyle davranışlar ancak sokak karnavallarında su götürür ama bir kral sarayında aslâ... Göreceksiniz, Kral bu hâle fazla tahammül edemiyecek. Montespan Bastil'i göze alsın.

— Herkesin sonu orası galiba!

— Nasıl böyle müstehzî olabiliyorsunuz Madam?

— Kral işi oraya vardırmaz. Bu kendi hesabına alenî bir itiraf olur.

Anjelik söze karıştı:

— Bana kalsaydı, Madam de Montespan'ın rezaletini kolayca fâş edebilirdim, halbuki kralla benim hakkımda çıkarılan gülünç dedikoduya tahammül zorunda kaldım. Çirkin dedikodunun temelsiz olduğunu o zaman herkes anlayacaktı.

Madam de Choisy, dalgın dalgın başını salladı:

Doğrusu, önceleri Matmazel de la Vallière'den açılan yere sizin geçtiğinizi sanmıştım. Ama, itiraf etmeliyim ki, şöhretinizi haleldar etmediniz.

Bu sözü, kehanetinin doğru çıkmadığına üzülmüş gibi bir tonla söylemişti.

Konuşa konuşa, Saraya giden geniş yola gelmişlerdi. Burada, hummalı bir faliyetle karşılaştılar. İşçiler, uşaklar, ağaçlara merdivenler dayamışlar, rengârenk fenerleri, yaldızlı süsleri, dallara asıyorlardı. Park, bir ziyafete hazırlanmaktaydı.

Madam de Choisy heyecanla:

— İnşallah esvaplarımızı değiştirecek kadar vakit buluruz, dedi. Kral Hazretleri bize lâtif bir sürpriz hazırlıyor galiba... Harpten döndüğümüzden beri can sıkıntısından patlıyorduk...

Kral, kazandığı zaferleri, bir seri ziyafet ve eğlenceyle kutlamak kararındaydı. Fütuhatı, semeresini vermeye başlamış, bütün Avrupanın gözleri bu ateşli genç Kral'a çevrilmişti. Sarayının debdebe ve tantanası da dünyanın her tarafında peri masalları gibi ağızdan ağıza

dolaşıyordu. Siyaset sahasında gösterdiği kurnazlık ve enerji de ayrıca alâka celbediyordu.

XIV. Louis, sarayındaki ihtişam ve debdebenin bütün dünyaya duyurulmasını, kendi devrinin zenginlik ve tantanasının asırlar boyunca unutulmamasını istiyordu. Zaferlerini, akla hayâle gelmeyecek eğlenceler, Parisi yerinden oynatan nümayişlerle, fener alayları, festivâllerle kutlamasına sebep de bu ihtirası idi.

Anjelik, üzerine dikilmiş rengârenk mücevherle bir alâimisema gibi göz kamaştıran turkuaz rengi esvabı ile bahçeye çıktıktan biraz sonra, XIV. Louis, peşinde âsılzadeleri ile sökün etti. Kelimelerin tasvir edemeyeceği muhteşem bir kostüm giymişti. Buna rağmen, yüzünde, her zamankinden daha sevimli, daha câzip bir ifade vardı.

O gecenin şerefine sarayın kapıları halka da açılmış, büyük bir kalabalık bahçeye dolmaya başlamıştı. Kral, Kraliçe'nin elini tutarak bahçeye doğru ilerlerken, herkes onları görmek için birbirlerini eziyorlardı. Kraliçe tekmil altın işlemeli ağır esvabını daracık omuzlarında güçlükle taşıyarak yürürken, küçük bir çocuk kadar sevinçliydi. Debdebe ve anlâyişten hoşlanmasının yanı sıra, Kralla beraber olmanın verdiği saadetle de yarı sarhoş gibiydi. Yaralı kalbinin sancısı biraz durmuştu. Zira, Saray, henüz yeni gözdenin kim olabileceği hususunda bir karara varamamıştı.

Matmazel de la Vallière ile Madam de Montespan da davetliler arasında idiler. İki genç kadın bir tezat tablosu teşkil ediyorlardı. Sabık gözde perişan ve mahzun, müstakbel gözde ümitli ve mesut...

Ve tabiî, Madam du Plessis Bellière de oradaydı. Her zamankinden daha güzel, daha şahane ve daha ışıltılı...

Kral, Kraliçe ile elele, arkalarında bir âsılzadeler ordusu olduğu halde, Sarayın sağ tarafına düşen Canavar Çeşmesine doğru yürüyordu. Bu çeşmenin inşası, henüz tamamlanmış, gerçekten bir şaheser meydana çıkmıştı. Geniş, mermer bir havuzun ortasında, su mermerinden yapılıp, yeşil altınla kaplanmış muazzam bir canavar. Kalbinden okla yaralanmış... Ve kan yerine, yarasından etrafa su fışkırtıyor. Canavarın ayakları dibinde yüzen altın yunus balıklarının ağızlarından havaya su sütunları fışkırıyor... Daha beride zarif ve nazlı, gümüşten kuğular yüzüyor... Ve manzara, heyeti mecmuası ile, toz zerrecikleri gibi dağılan su tülünün ardında, esrarengiz bir su altı ülkesinde cereyan eden bir dramı hatırlatıyor...

Herkes hayranlık nidaları koyuvererek havuzu bir müddet seyrettikten sonra, Kral, yüzünde memnun bir ifadeyle ilerledi... Asılzâdeler,

saraylı hanımlar, kurulmuş kuklalar gibi, Krallarını takibettiler, Latona çeşmesinin yanından geçip, büyük taras diye anılan kısma doğru yürüdüler. Gurup vakti yaklaşmış olduğu için göz yüzü kızarmış, etraf altın rengine boyanmıştı. Dünyaya ün salmış olan Versay bahçeleri, o tarihte pek zengin bir renk armonisine sahipti... Zira, bütün heykeller ya altın yaldızla veya tabiî renklerle boyanmış, canlı intibaını uyandıracak şekle sokulmuştu.

Kafile nihayet, Versayın harikalarından biri sayılan ve pek sık ağaçlar arasında çapraşık, şaşırtıcı yollardan meydana getirilmiş bulunan tabiî lâbirent'in giriş mahalline ulaşmıştı. Ağaçlar o kadar sık, yollar öylesine çapraşık idi ki, korunun lâbirentinde kaybolmamak imkânı yoktu. Yollar üzerinde deniz kabukları şeklinde inşa edilmiş havuzlar, muhteşem heykel grupları, yol kaybetme ihtimalini daha da arttırıyordu. Saraylılar her dönemeçte hayret ve hayranlık feryatları koparıyorlar, gördükleri manzaralar karşısında kendilerinden geçiyorlardı. Bir müddet sonra Kralın gizlice hazırlattığı sürprizlerle karşılaşmaya başladılar ki, asıl heyecan da o zaman son haddine vardı. Onlerine beş köşeli bir yaz köşküne rastladılar. Oymalı girintili köşelerin herbirinde kırmızı, mavi ve beyaz çiçek çelenkler ile süslenmiş mermer masalar hazırlanmıştı.

Diğer tarafta, fıskıyeli bir havuzun etrafına da yine dantel gibi oymalı mermer masalar dizilmiş, üzerleri binbir çeşit şekerlemeler, pastalarla bezenmişti. Masalar arsına konmuş kocaman fıçıların içindeki portakal ağaçlarının üzerinde tabiî görünüşte portakal şekerlemeleri sallanıyordu.

Masaların birinde pastadan kocaman bir dağ yapılmış, dağın mağaraları içine akla hayale gelmiyecek soğuk yiyecekler yerleştirilmişti.

Saraylılar âdeta bir masal âlemine girmişcesine eğleniyorlar, dünya nimetlerinden bol bol nasiplerini alıyorlardı. Her an yenilik peşinde koşan bu çılgın kalabalık nihayet bu işten de bıkıp, koru içinde hazırlanan açık hava tiyatrosundaki yerlerini almağa başladılar. Herkes birbirini çiğnercesine ileri atılıyor, kalabalığın arasında kalan kadınlar şımarık çığlıklar koparıyorlardı.

Anjelik, daha işin başında geride geriye kalmayı tercih etmişti. Hercümerc arasında kıymetli kostümünü zedelemek istemiyordu. Kalabalıktan uzaklaşıp kendisine sâkin bir köşe aradı. Versay parkı, ağaçlara asılmış bin bir fener ve göklere yükselen fıskıyeleri ile bir peri ülkesini andırıyordu. Genç kadın, ağaçlar arasına gizlenmiş küçük, mermer bir mabet görünce, oraya doğru yürüdü. Yaseminlerin, sarmaşık gülerinin baygın kokuları ile sarhoş olmuş gibiydi.

Mâbedin mermer merdivenlerine yaklaştığı vakit, başını kaldırıp baktı...

Aman yârabbi... Basamakların üstünde beyazlı bir hayalet, derin bir reveransla eğilerek kendisini seyrediyordu... Dikkatle baktı... Ah, Philippe idi...

Samanlıkta geçen o garip sevişme sahnesinden sonra Philippe'i hiç görmemişti. Saray erkânı Paris'e dönmüş, fakat Philippe Kuzey'de kalarak, orduyu Franche - Comtè'a sevketmişti. Anjelik, kocasına ait haberleri, umuma arzedilen resmî tebliğlerden öğreniyordu.

Bu arada ona bir kaç mektup yazmış, küçük Charles - Henri ile saray hakkında malûmat vermişti. Philippe'den cevap beklemenin nâfile olduğunu biliyordu. İşte şimdi, sihirli bir değneğin teması ile belirivermişcesine, karşısına dikilmişti... Dudaklarında tebessümü andıran bir acaip ifade vardı.

— Markiz hazretlerini selâmlarım! Anjelik, ağır brokar eteklerini kaldırarak, basamakları çıktı:

— Philippe!

Elini kocasına uzattı. Genç adam uzanan eli tutup dudakları götürdü.

— Sizi ordunun başında sanıyordum, dedi Anjelik.

— Bu ziyafette bulunmam hususunda Kral'dan bir mesaj aldım. Herhalde muhteşem dekorun bir parçası olmamı arzu etmiş olacak.

Evet, Philippe durumu izâm etmiyordu. XIV. Louis, sarayını dünyanın en güzel kadınları ve en yakışıklı erkekleri ile doldurmak gibi garip bir hırsa sahipti. Hele böyle mutantan bir gecede sarayının en yakışıklı erkeğinin ortada görünmemesine katlanamazdı.

Anjelik, beyaz kostümü içinde bir ilâh kadar güzel görünen kocasını süzüp «Allah için de sarayın ve dünyanın en yakışıklı erkeği» diye düşündü. Philippe'in ayakkapılarının topukları ile kılıcının kabzası som altından yapılmıştı.

— Yoksa Kral sizi vazifeden geri mi çekti?

— Hayır, ben çekilmek istemedim.

— Niçin?

— Harp hoşuma gidiyor.

— Mektuplarımı aldınız mı?

— Mektuplar mı? Ha, evet, aldım galiba...

Anjelik hırsla yelpazesini kapadı... Philipe, gülümsiyerek devam etti:

— Ordumun başında iken böyle ıvır zıvırla uğraşacak vaktim yoktur.

— Her zamanki kadar mağrur ve zarifsiniz.

— Aynı derecede de ateşli... Sizi böyle keyifli görmek beni de keyiflendirdi... Hem itiraf etmeliyim ki, sizin o kavgacı ruhunuzu özlemişim... Cephe hayatı bazan pek yeknesak oluyor. Bir iki muhasara, bir kaç zafer... İnsan arada bir, miskinlikten kurtulup yaşadığını anlamak ihtiyacını duyuyor.

— Ne zaman dönüyorsunuz?

— Kral, uzunca bir müddet sarayda kalmamı istedi. Kavga edecek çok vaktimiz olacak demektir...

Anjelik, kocasının gözlerinin içine bakarak mırıldandı:

— Başka şeyler için de vaktimiz olacak desenize...

İnsana aşk ilham eden ılık pırıl pırıl bir geceydi... Ve küçük aşk mabedinde yapayalnızdılar... Anjelik, garip bir hissin tesirinde bu derece cüretkâr konuşabilmişti. Philippe geri dönmüş, ve o çılgın kalabalığın arasında kendisini aramıştı. Müstehzi ifadenin altında karısını özlediğini gizleyemiyordu. Acaba bu alâka kıvılcımı onları bir anlaşmaya sevkedemez miydi?

Philippe, birden, genç kadının bileklerini yakaladı. Bileziklerini geriye itip dudaklarını ipek cilde dokundurdu... Sonra hemen hemen bütün göğsünü kaplayan mücevherli gerdanlığa parmaklarını sürdü.

— İyi müdafaa edilmiş bir şehir diye mırıldandı...

Kadınların yarı çıplak dolaştıkları halde, mücevherlerle teçhiz edilip, tecavüzlere karşı mâsum bir duruma girmeleri pek hoşuna gider.

— Buna bir nevi mücevherlerin statejisi diyebiliriz Philippe, mücevherler kadınların zırhıdır. Beni güzel buluyor musunuz.

— Haddinden fazla güzelsiniz... Tehlikeli surette güzelsiniz.

— Sadece sizin için mi?

— Yoo, başkaları için de. Başkaları için tehlikeli olmak sizin de

hoşunuza gidiyor ya... Ateşle oynamak fırsatı çıkar çıkmaz dört nala koşuyorsunuz: Safkan bir atı, bir yük beygiri yapmak bir fahişeyi huyundan vazgeçirmekten daha kolaydır.

— Philippe... Aman yârabbi... O nasıl söz?

Philippe güldü:

— Ninon de Lenclos bana daima ağzımı kapalı tutmamı tavsiye eder. «Konuşma, gülme, sadece yakışıklılığını göstere göstere ortada salın» der. Bu tavsiyeyi unuttuğum zamanlar hep başım derde girmiştir.

— Ninon de Lenclos tavsiyesinde pek haklı değil galiba... Sizin konuşma tarzınızdan hoşlanan kadınlar bulunabilir.

Philippe, genç kadını elinden tutup mermer merdivenleri indirdi.

— Kemanların sesi gittikçe yükseliyor. Piyes bitti galiba. Artık krala iltihak etmeniz lâzım.

Meyva ağaçlarının arasındaki yoldan yürümeğe başladılar. Philippe kırmızı bir elma kopardı.

— Ister misiniz?

Anjelik, mahcup bir edayla elmayı aldı... Kocasıyla göz göze gelince, tatlı tatlı gülümsedi.

Kalabalığa karışınca biribirlerini kaybetiler... Herkes piyesin münakaşasını yapıyor, Molière'in insan tabiatını çok iyi tahlil edebildiğini söylüyordu.

Kalabalık, kahkahalar içinde yemek masalarının kurulmuş olduğu mahalle doğru ilerliyordu. Masalar, gerçekten bin bir gece masallarını hatırlatacak zenginlikle hazırlanmıştı. Kral, etrafını çeviren güzel kadınların arasında yerini aldı... Son derece neşeli görünüyordu.

Anjelik, kısa bir tereddütten sonra, Kral'ın masasında kendisine bir yer ayrılmadığını farketti. İçine bir şüphe düştü... Kral, kendisine karşı lûtufkâr bir tavır takınmıştı ama, acaba pişman mı olmuştu? Masaya kaçamak bir göz attı. Louis, etrafındaki güzel kadınlarla gülerek konuşuyor, altın tabaklarla getirilmiş olan yiyecekleri iştiha ile atıştırıyordu. Masanın en ucunda zavallı matmazel de la Vallière, mahzun ve mükedder oturuyor, önüne getirilen yiyeceklere el sürmüyordu.

Anjelik bir şeye daha hayret etti. Kral'ın masasında Madam de Montespan da yoktu.

Genç kadın bir uşaktan, kendisinin Matmazel de la Montpensier'nin masasına oturacağını öğrendi. Anjelik, gösterilen yere oturduğu zaman, eski arkadaşı Madam Françoise Scarron'u yanı başında görünce şaşırdı. Uzun zamandır saray'a girmek için didinen bu kadının burada ne işi vardı.

— Françoise, bu ne sürpriz? Madam Scarron'un çehresi mesut bir tebessümle aydınlandı:

— Sevgili Anjelik, dedi, nihayet benim şansım da güldü... Bilirsin, Madam de Montespanla mektep arkadaşıyım... Saraya girmek, kendime bir maaş bağlatmak için çekmediğim kalmamıştı. Nihayet, vefakâr Athénais imdadıma yetişti. Durumumu bizzat Kral'a anlattı... Kralımız da beni derhal, dolgun bir maşla saraya aldı. Ah, Anjelik bilemezsiniz ne kadar mesudum. Üstelik, Kral hazretleri, yıllarca çektiğim sıkıntıyı bir anda unutturan bir de iltifatta bulunmuş «Madam Scarron'un o kadar çok dostu var ki, ona kimsenin yapamayacağı bir iyilikte bulunayım da beni de dostları arasına alsın.» demiş. İşte böyle, güzelim... Artık ben de Versay'dayım.

Anjelik samimî bir şekilde genç kadını tebrik etti.

Bu sırada, Madam de Montespan masanın yanından geçiyordu. Françoise'ı görünce durdu, gülümsedi, kadının omuzunu okşayarak:

— Eh, artık mesutsun! dedi.

— Sevgili Athénais'ciğim, ömrüm boyunca size minnettar kalacağım.

Yemekten sonra, dâvetliler, balo salonuna döndüler. Orkestra, yeni moda olmaya başlayan ağır bir dans havasına başlamıştı. Kral, dansı, erkek kardeşinin karısı ile açtı... Sonra erkekli, kadınlı saraylılar dansa iştirâk ettiler. Aralarında Kral da vardı... Dans havasının âdeta dini bir merasimi hatırlatan ağır ritmine kapılmışlar, yürüyorlar, erkeklerle el ele tutuşup, ayrılıyorlardı. Anjelik, sıra geldikçe, Kralın kendi ellerine garip bir ihtirasla sarıldığını, parmaklarını sıktığını hissediyordu... Bir seferinde, gözlerini kaldırıp, hükümdarın gözlerine baktı... Göz kapaklarını süratle indirdi.

— Hâlâ bana kızgın mısınız? diye fısıldadı Kral...

Anjelik, neşeli bir tavır takınmağa çalıştı:

— Nasıl kızgın olabilirim? Böyle bir gecede... Majeste, ne demek istediler?

— Böyle bir ziyafet, aylardan beri bana karşı takınmış olduğunuz tavrı acaba biraz yumuşatıp, tatlılaştırabilir mi?

— Beni şaşırtıyorsunuz, efendimiz... Madem ki, hakkımda böyle bir düşünceye sahiptiniz, niçin hiç belli etmediniz?

— Bana karşı gelmenizden korktum.

Dans figürleri, sözün burasında, ayrılmalarını icabettirdi... Tekrar yaklaştıkları vakit, Anjelik, Kral'ın kahverengi gözlerinde cevap bekleyen bir bakış farketti.

— Korkmak kelimesi size yakışmıyor, Majeste.

— Fakat bilirmisiniz ki, o güzel dudaklarınızın keskin ifadesi beni harpten daha fazla korkutmuştu.

Anjelik, ilk fırsatta, dansı bırakıp salonun bir kenarında oturup, yelpezleri ile müziğe tempo tutan yaşlı dulların arasına canını dar attı. Lâkin bu kaçış fayda etmemişti.

Birkaç dakika sonra, bir genç uşak, genç kadını saklandığı yerde bulup, Kral'ın onu bahçede beklediğini haber verdi.

Gerçekten de Kral, bahçede ışıkların nisbeten sönük olduğu bir köşede genç kadını beklemekteydi.

Anjelik'i görünce, şakacı bir tavırla:

— Ne yapayım, dedi, güzelliğiniz bu gece cesaretimi alevlendirdi. Artık barışmamızın vakti geldi sanıyorum.

— Ama pek münasip bir an seçmediniz, Majeste. Bu gece herkes sizi görmek istiyor. Bir kaç dakika sonra bütün gözler sizi arayacak. Gaybubetinizi merak edecekler.

— Hayır, danstan boşalamazlar. Salonun öbür ucuna gittiğimi sanırlar. Kimsenin dikkatini çekmeksizin sizinle bir kaç kelime konuşabilmek arzusunu tatmin edecek daha münasip bir an bulamam.

Anjelik vücudunun hırstan kaskatı kesildiğini hissetti. Kral'ın tekniği apaşikârdı. Madam de Montespan'la başbaşa verip, bu sefer de böyle bir oyun düşünmüş olacaklardı.

Louis, genç kadının hislerini sezmişti. Nâzik bir tavırla kolundan tutup:

— Ne kadar inatçısınız, dedi. Hiç olmazsa size teşekkür etme hakkına sahip değil miyim?

— Teşekkür mü? Sebep?

— Colbert, ticaret sahasında ifa ettiğiniz pek nâfiz işleri bana anlattı. Bazı başarıları sırf size borçlu imişiz...

Anjelik, Louis'nin pençesinden usulca kolunu kurtardı.

— Çalışmalarımda benim şahsî menfaatim de var, unutmayınız dedi.

Louis, huzursuzca yerinde kıpırdadı. Bir an aralarındaki sessizlik son derece sıkıcı bir hal almıştı.

— Bana karşı bir kininiz mi var? Lütfen sebebini anlatınız...

— Efendimiz bu sebebi nasıl tahmin edemiyorlar, anlayamıyorum. Zekânıza ve seziş kudretinize yakışmıyor bu hal...

— İşe güzel bir kadın karışınca, zekâmı da, seziş kudretimi de kaybederim. Karşımdaki güzel kadını düşünce ve hislerini anlayamam. Kral olsun olmasın, kadınları tam mânasiyle hangi erkek anlayabilir ki?

Sesindeki neşeli tona rağmen, huzursuz bir hali vardı. Gittikçe sinirleniyor gibiydi.

Anjelik:

— Misafirlerinin yanına dönelim efendimiz, arzu buyurursanız... dedi.

— Acelemiz yok... Kininizin sebebini öğrenmek istiyorum.

Anjelik, kendisini tutamadı. Hakikati olanca çıplaklığı ile Kralın gözleri önüne seriverdi:

— Artık daha fazla, Madam de Montespan'la aranızdaki münasebete paravana vazifesi göremiyeceğim dedi... Bu iş için Colbert bana bir ücret ödemiyor, şöhretimi istediğim şekilde kullanır hattâ israf edebilirim ama, bir başkasına zorla hediye edemem... Karşımdaki bir Kral olsa bile.

— Ah, demek buymuş... Madam de Montespan sizi bir kukla gibi kullanıp, kıskanç kocasının dikkatini sizin üzerinize çekmek istedi demek. Fena fikir değil!

— Bu oyunu siz bilmiyor muydunuz sanki, Majeste.

— Beni ahmak veya riyakâr mı sanıyorsunuz?

— Krala yalan söyleyerek onu kızdırmağa mecbur muyum sanıyorsunuz.

— Demek kralınız hakkında böyle bir intibaa sahipsiniz.

— Kralım da bana karşı öyle davranmamalıydı. Beni ne sanıyorsunuz? Oynamaktan bıkınca kaldırıp atabileceğiniz bir oyuncak mıyım? Hem ben size ait değilim...

XIV. Louis, genç kadının bileklerini hışımla yakaladı.

— Yanılıyorsunuz, diye bağırdı. Sarayımdaki bütün kadınlar bana aittirler.

İkisi de asabiyetten tirtir titriyorlardı. Bir an kama gibi bakışlarla biribirlerini süzdüler.

Kendisini ilk toparlayan kral oldu.

— Sâkin olunuz... Hiç yüzünden kavga etmeyelim. Madam de Montespan'ı kurban olarak sizi seçmemesi için iknaa çalıştığımı söylersem inanır mısınız? Mütemadiyen «Niçin onu karıştırıyorsunuz?» diyordum. Hep ayni cevabı veriyordu:

«Çünkü, beni ancak Madam du Plessis gölgede bırakabilir. Majestelerinin, bana, benden daha çirkin bir kadını tercih ettiğini söylemelerine tahammül edemem.»

Görüyorsunuz ya... Bu sözler, Montespan'ın size karşı beslediği hisleri ispata kâfidir. Belki de sizin, bu oyundaki tehlikeyi sezmiyecek kadar saf, yada, bu oyunu pek mâhirane oynayacak derecede kurnaz ve zeki olduğunuzu sanıyordu. Her iki tahminde de yanılmış, her şey bir yana ben sizin bana karşı kırgın olmanıza tahammül edemiyorum. Niçin bu küçük oyun sizi bu derece rencide etti, oyuncağım? Kral'ın metresi zannedilmek o kadar büyük bir şerefsizlik mi? Bu durumdan kendinize bir gurur payı çıkarmıyor musunuz? Bunun size geniş fırsat ufukları açacağını akıl etmiyor musunuz?

Genç kadını, usulca kendisine doğru çekti. Adeta göğsüne bastırarak, kulağına fısıldar gibi, devam etti. Bir yandan loş ışık ta onun yüz hatlarını görmeğe çalışıyordu.

— Şöhretinize halel gelecek diye mi korktunuz? Hayır, güzelim, Versay sarayında şöhretler haleldar olmaz. Sizi temin ederim ki, isminiz asıl şimdi bir pırıltı, bir câzibe kazandı. Halbuki siz bir tuzağa düşürüldüğünüzü sanıyorsunuz? Aldatıldığınızı düşünüyorsunuz, öyle değil mi?

Anjelik cevap vermedi, yüzünü, Kral'ın kadife yeleğine gömdü, burnunda onun vücudundan yayılan süsen lâvantasının rayihası, kollarının gittikçe daralan çemberinde, âdeta yorulmuş gibi, öylece kaldı...

Uzun zamandır böylesine tatlı, bayıltıcı bir şefkatle sarılmamıştı... Küçük bir çocuk gibi, müşfik, anlayışlı kollarda yatmak, hattâ birazcık da azarlanmak ne zevkli şeydi!

— Sizin gibi pratik zekâlı bir kadın, kendini nasıl olur da bir vehme kaptırır?

Anjelik cevap vermeksizin, başını salladı.

— Hiç böyle olduğunu bilmiyordum, diye güldü Kral. Ne tuhaf? değil mi? Şimdi kalkıp da desem ki, ben sizi gördüğüm andan beri sizi arzu ettim... Her görüşümde bu arzum biraz daha alevlendi, elbette ki...

Anjelik, vücudunu saran kollardan bir hamlede kurtuldu:

— Size inanmazdım, dedi. Kalbinizin bir başka yerde olduğunu biliyorum, Majeste, intihabınız da doğrusu her sıkıntıya bedel... yalnız o kıskanç kocası olmasa...

Kral, yarı alaylı:

— Kıskanç kocalar da fena baş belâsı oluyorlar, dedi.

Anjelik'i kolundan tutup, çiçek tarhları arasındaki dar yoldan geçirdi.

— O Montespan denen adamın başına ne sıkıntılar açtığını tahmin edemezsiniz, diyordu. Neredeyse, Parlementonun hudutlarında üzerine yürüyecek... Eminim ki, Philippe du Plessis, bu kaba heriften daha anlayışlı davranırdı. Ama, henüz iş o raddeye gelmedi.

İçini çekerek genç kadını bıraktı. Sanki her hattını ezberlemek istiyormuşcasına genç kadının yüzüne baktı, baktı:

— Artık barışalım, küçük Markiz'im dedi. Kralınız, sizden af diliyor... Buzlarınızı biraz olsun eritmeyecek misiniz?

Kralın tebessümündeki tatlı ifadeyi, gözlerindeki ışıltıyı görünce, Anjelik dehşetle titredi, yüzüne yaklaşan bu istekli yüz, gülümseyen dudaklar, bakışlarının ateşli pırıltısı genç kadının mukavemetini eritmeğe, onu cezbetmeğe başlamıştı. Birden, eteklerini kaldırıp, koşmağa başladı... Ağaçlar arasında gözden kayboldu.

Nefes nefese, sırtını bir mermer heykele dayayıp, ürkek ürkek etrafına bakındı, koru içindeki Girondel meydanına varmıştı. Biraz ileride, on fıskıyeden göğe yükselen suyun tatlı sesi geliyordu... Ay ışığı, etrafı esrarlı bir peri ülkesine çevirmişti. Tâ uzaklardan orkestranın sesi aksediyordu.

Derin sükûneti bozan iki ses kulağına çarpıyordu... Fıskıyelerin

şırıltısı ile çakıl taşları üzerinde ilerleyen bir insanın ayak sesleri... Kalın bir ağacın arkasından dönen gölgeyi gördü... Kral peşinden yetişmişti.

XIV. Louis, rengi kızarmış bir halde, yaklaştı:

— Küçük kız... neden kaçtınız benden? Neden?

Genç kadını omuzlarından tutup, göğsüne saklamak ister gibi bastırdı... Yanağını, ay ışığında bir çile ipek gibi parlayan saçlara gömdü.

— Sizin kalbinizi kırmağa çalıştılar. Siz bu muameleye müstahak değildiniz... Kadınlar biri birlerine karşı pek haince davranıyorlar. Ama sizi korumak bana, kralınıza düşer... Beni affediniz, küçük kız...

Anjelik, tatlı bir baygınlık içinde kuvvetinin eridiğini, sersemlediğini hissediyordu. Geniş şapkasının altında yüz hatlarını göremiyordu, fakat âdeta aşk sözleri fısıldar gibi kulağının dibinde konuşur ılık, iç gıdıklayan sesi duyuluyordu.

— Burada, sarayımın çatısı altında yaşayan mahlûklar korkunç şeylerdir, yavrum. İnanınız bana, onları elimde demir bir sopa ile idare ediyorum. Aksi halde, onların ne hunharca ne çılgınca işler yapacaklarını pek iyi biliyorum... Bir kaçını dışarı salsam, koca memleketi aleyhimde ayaklandırırlar. İşte onları bu yüzden Versayda gözümün önünde tutuyorum. Ancak burada zararsız hâle geliyorlar. Tekinin kaçmasına göz yumamam. Burada yaşamak için keskin dişlere, kuvvetli pençelere sahip olmalısınız, ama, yazık ki, siz onlara benzemiyorsunuz, küçük oyuncağım.

Anjelik, mecalsizlikten, ancak fısıltıyı andıran bir sesle sordu... Kral, duyabilmek için kulağını, genç kadının dudaklarına yaklaştırdı:

— Benim saraya ait olmadığımı mı anlatmağa uğraşıyorsunuz?

— Ah, hayır, ne münasebet... Sizi sarayımda görmek istiyorum. Siz, sarayımın en muhteşem, en nadide süslerinden birisiniz. Zevki seliminiz, cazibeniz zarafetinizle beni esir ettiniz. Bunları size anlatıyorum ki, o leş kargalarının elinden kurtulmayı becerebilesiniz.

— Bu güne kadar da pek güzel günler geçirmedim...

Kral, yavaşça, genç kadının alnından itip gül renkli yüzünü ay ışığına doğru çevirdi. Siyah kirpiklerinin arasında, Anjelik'in yeşil gözleri ormanın esrarlı neftilikleri gibi insanı cezbediyordu. Başlangıçta, Louis, kadını ürkütmemek istemişti ama, artık, şahlanan arzusuna gem vuramayacak hale geldiğini hissediyordu. Dudaklarını, genç kadının dudakları üzerine kapadı... Biraz sonra Anjelik'in dudakları, Kral'ın busesine cevap vermeğe başlamıştı ...Louis içinden «Ah, aşk tecrübesi de varmış» diye geçirdi.

Ve yepyeni bir ateşle, genç kadına baktı.

— Dudaklarınıza bayılıyorum. dedi. Hiç bir kadınınkine benzemiyor... Bir genç kız ifadesi taşıyorlar ama, dudaklarımla dokununca atezli bir kadın dudağı kesiliyordu... Hem serin, hem yakıcı... Ne tuhaf...

Lâkin, Louis, işi daha ileriye götürmedi. Genç kadın kolları arasından süzülürken, ona mani olmadı. Bir an, biribirlerinden bir kaç karış mesafede öylece durdular. Birden, peşpeşe atılan havaî fişekleri, ağaç dallarını sarstı.

— Fişekler başladı, dedi Kral, kaçırmayalım dönelim.

Konuşmaksızın, yürüdüler. Binaya yaklaşırlarken kalabalığın sarhoş çığlıkları kulaklarını tırmalamağa başlamıştı. Bir yasemin kümesini dönünce, sarayın pırıl pırıl ışıklar iile karşılaştılar.

Louis:

— Tuvaletinizin güzelliği için sizi tebrik etmedim galiba... Fakat kendi güzelliğiniz esvabınızın ışıltısını bastırıyor.

— Teşekkür ederim, Majeste.

Anjelik, hürmetkâr bir reveransla eğildi. Kral genç kadını başıyla selâmladı... Elini tutup dudaklarına götürdü.

— Artık yeniden dost olduk değil mi? diye sordu.

— Belki.

— Dost olduğumuzu düşünerek avunacağım.

Anjelik, gölge gibi ağaçlıklı yoldan binaya doğru yürüdü... Saray sanki, bir alev çemberinde kalmışcasına ışıklara garkolmuştu. Havai fişekler, kulakları sağır eden gürültülerle göğe fırlıyor, Versay bahçesindeki binlerce fıskıyeyi kıpkırmızı renklerle tutuşturarak aşağıya süzülüyorlardı... Manzaranın ihtişamı insanı huşu ve hattâ dehşete sevkedecek kadar güzeldi. Çılgınlıklar sarayı Versay, sanki alev alev tutuşmuş yanıyordu ...

Nihayet, fişeklerin ışığı, şafağın gül renkli kızıllığına karışırken, XIV. Louis, Saint - Germain'e dönme emri verdi... Sabaha kadar dünya değiştirmişcesine eğlenip, perişan düşmüş olan saraylılar, atlarına atlayıp, Saint - Germain'in yolunu tuttular... Herkes, dünya kurulduğundan beri böyle bir eğlencenin tertiplenmemiş olduğunda hemfikirdi.

14. BAHİS

Anjelik bu ziyafeti uzun zaman unutamayacaktı. Ertesi sabah, gecenin tatlı hâtıraları ile yarı sarhoş, bir altın bulut üzerinde uçuyor gibiydi. Nahoş hakikatleri unutmuş dalgın düşünürken, birden hayâl bulutlarının ardında Cantor'un tombul cehresi beliriverdi. Genç kadının yüreği acı acı yandı. «Her şeyden önce bu meseleyi halletmeliyim» diye düşündü.

Dinlenmek üzere uzandığı kanapeden kalktı. Kocasının konağında idi.

Üst kata çıkmak üzere holü geçerken, yukarıdan Clnot'un şarkı söyleyen taltı sesi kulaklarına çarptı. Merdivenleri ağır ağır çıktı... Siyah meşe kaplama kapının önüne gelince bir an müteredditdurdu. Bu, Philippe'in dairesi idi. Nihayet, kapıyı tıkırdattı. Açılan kapının önünde La Violette duruyordu. Philippe, aynanın önünde mavi tünik'ini düzeltiyor. Saint - Germain'e gitmek üzere son hazırlıklarını yapıyordu. Anjelik, sonradan ona iltihak edecekti. Saray mensuplarının ailevî işlere ayıracak zamanları yok gibi bir şeydi.

Philippe, karısını karşısında görünce pek hayret etmedi. Kendisi giyinmesini bitirinceye kadar onun oturup beklemesini rica etti.

Anjelik masanın üzerine açılmış kadife kutulardan aldığı yüzükleri parmaklarına geçirişini seyre koyuldu. Genç adam yüzükleri büyük bir titizlikle seçiyor, her taktığı yüzüğü elini havaya kaldırıp uzun uzu ntetki kediyordu... Bu hususta bir kadı nancak onun kadar titiz, dikkatli ve müşkülpesent davranabilirdi... Anjelik, «Bu gösteriş sevdasr onun kalbini taşlaştırmış» diye düşündü... Kendi kendisine kızdı. Budala gibi kalkıp böyle bir adamdan nasihat istemeye, akıl danışmaya gelmişti. Gülmeli mi, ağlamalı mı? bilemiyordu.

Nihayet genç kadın daha fazla sabredemedi. Ziyaret maksadını açıkladı:

— Mösyö de Viyonne, Cantor'u yanına alıp sefere götürmek istiyor... Dedi.

Philippe derin bir iç çekişle parmaklarına taktığı yüzüklerin hepsini çıkardı. Renk armonisi hoşuna gitmemişti. Çekmecelerden başka kutular çıkarıp, masanın üzerine koydu. Araştırmaya başladı. Sonra birden, kadının mevcudiyetini hatırlamış gibi, lâkayt, hattâ sıkılmış bir sesle:

— Yaa, dedi... Bu sevinçli haber için tebriklerimi lütfen kabul ediniz madam. Vivonne'un nüfuzu gittikçe artıyor. Kızkardeşi madam de Montespan onu yükseldiği seviyede uzun müddet muhafaza edecek benzer.

— Fakat Vivonne. Akdenizde bir sefere çıkıyor. Philippe.

— Demek Kralın itimadı, sandığımızdan daha derinmiş.

— Ama çocuk daha çok küçük.

— Hangi çocuk, ha... Cantor mu? Yok canım, Vivonne ile gitmeyi herhalde o da ister. Hem bu kadar telâşlanacak ne var? Vivonne oğlanı şimdiden şımartmaya başlamış bile, nerede görse avucuna şeker sıkıştırıyor. Ama ne de olsa sekiz yaşında bir çocuğu kendi başına karar vermekte serbest bırakmak doğru olmaz... Acaba...

Philippe pek merak edermiş gibi kaşlarını kaldırarak sordu:

— Oğlunuzun bir meslek sahibi olmasını arzu ediyor musunuz?

— Evet... Tabiî... Ama...

— Nedir o?

Anjelik hicaptan yanakları pembeleşerek, telâşla izahat verdi:

— Vivonne'un kötü bir şöhreti var. Mösyönün avanesine dahil olduğunu herkes biliyor. Oğlumun ahlâkını bozmasına nasıl göz yumabilirim.

Marki du Plessis-Bellière fındık iriliğinde bir tek taş elmas yüzüğü parmağına geçirdi. Pencerenin önüne gidip, elini evirip çevirerek, taşın güneşte göz kamaştırarak ışıldayışını bir müddet seyretti.

Sonra ağır ağır cevap verdi:

— Oğlunuzu başka kime emanet edebilirsiniz Madam? Hayâl ettiğiniz gibi dürüst, namuslu üstelik de Kralın iltifatlarına mazhar olmuş bir insan mevcut değil ki... Hayata intibak hele kudretlilerin gözüne girmek kolay bir iş değildir Madam!

Anjelik yine sızlandı:

— Fakat, yavrucuğum o kadar küçük ki, mâsumiyetini bozacak şeylerle karşılaşmasından korkuyorum.

Philippe soğuk bir tebessümle:

— Gözü pek yükseklerde, muhteriz bir anne olmanıza rağmen, böyle mânasız tereddütlere saplanmanız pek garip. Çocuğunuzun başına

gelmesinden kortuğunuz şey, benim başıma geldiği vakit henüz on yaşındaydım. O hâdiseden dört sene sonra, sesim yeni yeni kalınlaşmaya başlıyordu ki, bu sefer Madam du Ciecy, bir ilkbahar kaynağının tadına baktırmak üzere beni yatağının mahremiyetine çekti. O sıralarda kendisi kırkını çoktan aşmış bulunuyordu... Nasıl, acaba şu firuze, zümrütlerin yanına yakıştı mı dersiniz?

Anjelik cevap veremedi... İçini târifsiz bir korku sarmıştı. Sadece:

— Philippe... Oh, Philippe! diye bildi.

— Evet, haklısınız, zümrütlerin ışıltılı yeşili, firuzenin mavisini daha da soluk gösterdi. Zümrütlerin yanına bir pırlanta taksam daha iyi olacak...

Elini öne doğru uzattı, yine bir müddet tetkik etti... Sonra, kaşlarını çatarak karısına baktı:

— Yeter artık somurtkanlığınız, dedi. Sözlerim hoşunuza gitmiyecekti de ne diye akıl danışmağa geldiniz. Sarayda yetiştirilen bir asil'in nelere maruz kalacağını ya bilmiyorsunuz, ya da bilmemezlikten geliyorsunuz. Bırakınız da çocuklarınız asillere has şeref yolunda yürüsünler.

— Ben anayım, Philippe.. Şeref meref vız gelir bana. Her şeyden önce yavrularımın temiz ahlâklı olmalarını isterim. Sizin anneniz de sizin için ayni şeyleri düşünüp arzu etmemiş midir?

Philippe dudaklarını uzatarak somurttu:

— Doğru... dedi... İkimizin ayni şartlar içinde yetişmediğimizi unutmuşum... Siz yalın ayak, lâhana çorbası içip, hayalet masalları dinliyerek büyüdünüz... Öyle bir muhitte, «anne» denen sıcak kucağı bulmak mümkündür... Fakat, Paris'te, Kral sarayında büyüyen bir çocuk «anne» nin ne olduğunu bilmez.

Tuvalet masasına gidip, bir kaç kutu daha açtı. Anjelik'e arkası dönük olduğu için, genç kadının sâdece onun sarışın başını görüyordu.

Philippe, kendi kendine konuşur gibi devam etti:

— Ben küçücük bir çocukken yarı çıplak, soğuktan mosmor kesilerek uşakların, hizmetçilerin elinde oradan oraya atılırdım... Günün birinde efendisi olacağım bu zengin malikânede, hizmetçilerin insaflarına terkedilmiştim. Fakat, beni bir misafire göstermek istedikleri zaman iş tamamen değişiyordu. En zengin elbiseleri, en yumuşak kadifeleri, en ince dantelleri bile bana lâyık görmüyorlar, berber saatlerce saçlarımı tanzim ediyor, nihayet küçük bir Prens azameti ile

yabancıların önünde arzı endam ediyordum, ya sonra... Debdebe ve ihtişam gösterisindeki rolüm sona erince ne oluyordum. Yine o karanlık, rütubetli odanın yalnızlığına dönüyor, ikinci bir gösteri ihtiyacına kadar orada anasız, babasız, sevgisiz ve perişan çile dolduruyordum. Hiç kimse benimle meşgul olmayı aklına getirmiyordu... Nihayet, Coulmers'in beni saraya almak teklifi bir can kurtaran gibi imdadıma yetişti... Coulmers benim gibi güzel oğlan çocuklarından pek hoşlanıyordu.

— Aradan bir Plessis mâlikânesine gelirdiniz.

— Ancak bir, iki gün kalırdım. Sarayda bulunup, tahtın etrafında bir pervane gibi dönmek mecburiyetinde idim. Yükselmenin birinci şartı sarayda bir vazife almaktır. Babam, beni taşrada bırakmayı aklına bile getirmemiştir. Saraya girmem tahsilimi tamamlamama engel olmuştu... Yari cahil, şahsiyetsiz, fakat gözleri ve gönülleri doyuracak kadar yakışıklıydım. Versay için de bu kadarı kâfi idi.

Anjelik de kendi kendine konuşur gibi mırıldandı:

— Sevginin ne olduğunu demek bu yüzden anlayamamışsınız.

Genç kadın birden üşür gibi titrediğini, bu titreyişle içine tarifsiz bir merhamet hissinin ağır ağır dolduğunu hissetti. Sanki, açlıktan, yoksulluktan bitmiş, perişan olmuş birini görmüş de yüreği parça parça olmuştu.

«Kalbin ölümü bedbahtlıkların en korkuncudur».

Bu sözü kimden duymuş? Ah, evet, Prens de Condé...

— Philippe... Siz hiç bir kadını sevdiniz mi? Bir kadına karşı hususî bir his beslediniz mi?

— Evet... İhtiyar dadımı sevmiştim galiba... Yıllarca önce,

Anjelik gülümsiyemedi bile... Elerini kucağında kavuşturmuş, bir cinayet sahnesi görmüşcesine hayretle, korkuyla ve dehşetle haykırıyordu.

Bir hayale hitabeder gibi, mırıldandı:

— Sevgi, bir insana, mevcut oluşunun bütün ihtişamını, erişilmemiş hayallerin bütün tatlılığını, yaşama kudretinin bütün sevinç ve gururunu tattırır.

— Ne güzel konuşuyorsunuz. Bu hislerin hiç birini tatmadığıma yemin edebilirim. Ama ne demek istediğinizi anlıyorum. Bir defa...

Sevgi dediğiniz şeyin eli elime değer gibi olmuştu... Fakat çabucak uçup gitti.

Philippe gözlerini yarı kapamış, dudaklarında belli belirsiz bir tebessümle, bir kral lâhtini süsleyen taş heykeller kadar hareketsiz konuşuyordu... Anjelik, onun, kendisine hiç bir zaman bu kadar yaklaşmamış olmasına rağmen, şu andaki kadar uzak olduğunu da hiç hatırlamıyordu...

— O'na lessis'de rastladım. On altı yaşındaydım. O da benim yaşıma yakın bir kızdı, ama gözleri bir bebeğinkiler kadar mâsumdu. Gözlerinin renginde zümrüt yeşili eskice bir elbise vardı... Bana, «bu kız senin kuzin'in» dedikleri zaman utançtan kıpkırmızı kesildiğimi hissettim. Dansederken, elinin, avucumda titrediğini farkediyor, içimde hiç tanımadığım garip fakat harikulâde bir his uyanıyordu... O ana kadar, saraydaki tecrübeli kadınların kollarında titreyen ben olmuştum... Bu kız, birden aklımı başımdan almış, beni tatlı bir sarhoşluğa sevketmişti. Zümrüt gözleri, beni derin bir hayranlıkla seyrediyordu. Bunu farkettiğim an içim coşkun bir gururla doldu. Demek ben de bir kadını hayran bırakacak kudrette bir erkektim... Kadınların oyuncağı olmak için yaratılmadığımı işte ilk defa bana o zümrüt gözlü kız hatırlattı... Onun bakışları altında erkekliğimin bütün kudretini hissettim. Bir zevk âleti değil, ben de bir erkektim. Lâkin kadın ruhunun ne olduğundan bîhaberdim. Konuşmasını bile beceremiyordum. Duyduğum derin saadet ve sevinç içinde kızın elini tutup kaldırdım ve arkadaşlarıma «İşte pejmürde kıyafetli bir Baroness» diye takdim ettim... Kız, birden elimi bırakıp, kaçtı... Bomboş kalan ellerime bakakaldım. Kafese koyup beslemeyi arzu ettiğim bir kuşu yakladıktan sonra kaçırmış gibi içimi derin bir keder kaplamıştı. Güneş batıyordu. Onu uzun uzun aradım.. Bulup, özür dilemek, bilmeyerek kırdığım potu affettirmek istiyordum. Lâkin bana âşk oyunlarını öğreten ateşli saray kadınları bir genç kızın gönlünü almak usullerini öğretmemişlerdi. Onu ararken, bahçede, tıpkı yanaklarını hatırlatan pembe bir elma kopardım. Aşkımın sembolü olarak bu elmayı hediye edecektim... Ama, onu, o akşam bir daha ele geçiremedim.

Anjelik, gözleri nemli düşünüyordu... «Ah, Philippe... On dört yaşındaki Anjelik'in kalbini o akşam param parça etmiştin...

Güzelliğine sarhoş olan kalbini bir tek sözünle en nâzik yerinden yaralanmıştı... Ah, ne olurdu, beni bulup elmayı verseydin... Birbirimize ılık ılık bakışsaydık... Sonra el ele ay ışığında dolaşsaydık... On altı yaşında bir oğlan... On dört yaşında bir kız... Korunun karanlık köşelerinde dudak dudağa geldikleri vakit belki de zevk ve saadetten

düşüp bayılacaklardı... İnsan aşkı bütün derinliği, bütün sarsıntısı olanca kudreti ile ancak o yaşlarda hissedebilir... Beni o akşam bulsaydın, hayatım belki de bambaşka bir yol takibedecekti...»

Ve yüksek sesle sordu:

— O kızı bir daha bulamadınız mı, Philippe?

— Evet, buldum. Senelerce sonra... Fakat, o geceki mâsum kız senelerin elinde katılaşmış, âmansız, muhteris, tehlikeli bir mahlûk olup çıkmıştı.

Ellerini uzatıp sordu:

— Şimdi nasıl yüzükler? Mükemmel bir armoni oldu, değil mi?

— Evet, fakat küçük parmağınıza taktığınız yüzük fazla göz alıyor.

— Doğru söylediniz.

Genç adam, son bir tetkikten sonra fazla yüzükleri çıkarıp, kutularına koydu. Sonra, uşağı çağırıp, Cantor'u getirmesini emretti.

Cantor içeriye girdiği vakit, Anjelikle Philippe sessizce biri birlerine bakışıyorlardı. Cantor, büyükleri taklit eden sevimli bir hareketle mahmuzlarını şakırdatarak yürüdü.

Philippe, keyifli, şakacı bir edayla çocuğa hitabetti:

— Ne o küçük şövalye, harbe gitmeğe hazırlanır gibi bir haliniz var.

Cantor'un ciddî ifadeli yüzü, birden aydınlandı, gözleri parladı:

— Ah, mösyö de Vivonne plânlarımızı size açıkladı mı?

— Bu plânlardan pek hoşlanmışa benziyorsunuz?

— Nasıl hoşlanmam efendim. Harbe gitmek kadar zevkli ne olabilir!

— Ama korkarım ki, düşmanlarımızı şarkılarınızla büyüleyemeyeceksiniz.

— Ben sadece şarkı söylemek için Mösyö de Vivonne ile gitmek istemiyorum ki, seyahat etmek çok hoşuma gidiyor... Denizlere, enginlere açılmak...

Anjelik, titrediğini hissetti... Çaresizlik içinde ellerini uğuşturdu. İnsan evlâtları uğruna boş yere didiniyor, kendini harap ediyordu galiba... İşte böyle günün birinde - hem de bu yaşta - karşıya geçip «de-

nize açılmak istiyorum» demelerini duyup da hiç bir şey yapamamak çok acıydı.

«Artık Cantor'un bana ihtiyacı yok... Ana ihtiyacından pek çabuk kurtuldu. Tıpkı benim gibi... Ben de, kendi kendime yeten, şefkat ihtiyacı duymayan bir çocuktum.»

Philippe, çocuğun başını okşayarak konuştu:

— Anneniz ve ben tehlikeli yolculuğa katılıp katılmamanız hususunda bir karara varacağız. Top kükremelerini dinlemek şerefli sizin yaşınızda pek az çocuğa nasip olmuştur. Çok cesur olmalısınız...

— Cesurum tabiî. Hiç korkmuyorum.

— Kararımızı size bildiririz.

Cantor, üvey babasının önünde hürmetle eğildi. Annesini de selâmladıktan sonra, korkusuz bir şövalye edasıyle dışarıya çıktı.

Marki du Plessis - Bellière, uşağının uzattığı gri kadife şapkayı aldı... Bir toz zerreciğini parmağının ucu ile fiskeliyerek:

— Ben Vivonne'u görüp konuşayım, dedi. Bakalım niyeti sâdece çocuğun sesini dinlemek mi? Yoksa...

Anjelik, hırsla söylendi:

— Allah canını alsın iblisin...

— Eski kafalı anlar gibi konuşmayınız, Madam, Yaşadığınız devrin kendine göre icapları var. Bence Vivonne, gerçekten çocuğun sesiyle ilgilenmiştir... Cantor'un sefere iştirakinde ben bir tehlikeli taraf göremiyorum...

Genç kadının elini öptü:

— Sizi yalnız bırakacağım, Madam, Kral beni istemişti. Geç kaldım, rüzgârla yarış etmem gerekiyor. Versay bahçesinde kendisine elmayı uzattığı andaki gibi, Anjelik kocasına tatlı, mahcup bir tebessümle baktı. Philippe... Senelerce önce elinden kaçırdığın küçük kız, artık daima yanında olacak...

Daha sonra, Anjelik arabası ile Saint - Germain yolunda ilerlerken, Philippe'i düşünüyordu.

Kader onları henüz çocuk denecek yaşta karşılaştırmıştı... Genç vücutları arzu ile tutuşurken, kalbler henüz bütün kötülük ve hırslardan âri iken, küçük bir öpücüğün bile insanı derin sadetlere gark

ettiği «ilk aşk» ın büyüsü onları biribirlerine bağlamıştı... Ama... Ah... Aradan geçen uzun yılların hain soğukluğu!... Acaba, kaybolan o eşsiz saadeti canlandırmak için fazla mı geç kalmışlardı. Philippe'in kalbi sertleşmiş, taşlaşmış, Anjelik ise bir kadın olmuştu. Lâkin genç kadının içinde hayat usaresi öylesine kuvvetliydi ki, ilk aşkı yeniden yeşerip, dal budak salabilirdi. Tıpkı, uzun, soğuk kış aylarında kuruyup, İlkbaharın sihirli eliyle yeşerip yapraklanan bir ağaç misali. Kıvılcım sıçramaya görsündü. En umulmadık zamanda sönmüş sanılan bir ateş, alev alev yanmağa başlayamaz mıydı?

Anjelik, Plessis malikânesinin, büyük salonunda, Paris sosyetesine vereceği muhteşem ziyafetin son hazırlıkları ile meşguldü. Ziyafet, gerçekten mutantan olacaktı... Zira, Fransa Kralı XIV. Louis'nin de bu toplantıya şeref vereceği muhakkaktı.

Genç kadın, kâh somurtup, kâh kaşlarını çatarak salonda dolaşıyordu. Halâ, IV. Henri zamanından kalma ağır, kasvetli eşyaları muhafaza etmişlerdi. Etraf öylesine loştu ki, tavana yükselen iki muazzam aynanın mücellâ satıhları bile karanlıktan başka bir şey aksettirmiyorlardı. Salon her mevsimde insanı titretecek kadar serin ve rutubetliydi.

Anjelik, malikâneye gelir gelmez, ilk iş olarak, salonun mermer zemin üzerine kendi getirdiği ağır İran halılarını yaydırmak olmuştu. Halıların beyazlığı gül kurusu karışık desenlerinin yumuşak tonu, eşyaların koyu maun rengiyle tatlı bir armoni meydana getirmişti.

Philippe içeriye girdiği vakit, genç kadın hâlâ, etrafı tetkik ediyordu. Hemen kocasının yanına seyirtti:

— Philippe... misafirlerimi bu salonda kabul etmek pek hoşuma gitmiyor... Ataların zevklerine bir diyeceğim yok ama, mumla aransa, sizinkinden daha demode bir konak bulunmazdı.

— Dairenizden bir şikâyetiniz mi var?

— Hayır, hayır, benim dairem, çok nefis.

Philippe, yarı şaka:

— Orayı yeniden tanzim ettirmek için bir yığın para sarfettik... Hattâ masrafları karşılamak uğruna atlarımdan bir kaçını satmak zorunda kaldım, dedi.

— Bu fedakârlığa... benim için mi katlandınız?

— Başka kim için olabilirdi? Her şeye rağmen bir kere sizinle evlenmiş bulundum. Sizin zevki selim sahibi ve pek müşkülpesent ol-

duğunuzu söylüyorlardı. Zengin bir kadının istihfafına tahammül edemezdim.

— Benimle evlendiğiniz zaman, burada oturacağımı düşünmüştünüz demek.

— Karı kocaların ayni evde oturmalarından daha tabii ne olabilir?

Anjelik cevap vermedi... Gözleri bir noktaya dalmış düşünüyordu. Evet... Philippe onunla evlenmeye hiç yanaşmamıştı. Fakat kendisi, genç adamla evlenebilmek için çıldırıyordu. Onunla evlendiği takdirde Versay'a girebilecekti. Acaba sebep, sâdece Versay'a kabul edilmek hevesinden mi ibaretti?... Elbette hayır... Philippe'i seviyordu. Fakat onu sevdiğini hiç bir zaman itiraf etmemişti. İki taraflı arzusunu gerçekleştirmek, Philippe'i evlenmeğe razı edebilmek için nihayet ona şantaj yapmaya karar vermişti. Hiç kimsenin bilmediği bir sırra, tesadüfen vakıf olmuş bulunuyordu... Korkunç bir sırdı bu... Yıllarca önce, Philippe'in babası, yüksek rütbeli bir kaç asilzade ile el altından işbirliği ederek XIV. Louis'ye bir suikast tertiplemişler, fakat muvaffak olamamışlardı. Anjelik'in elinde bu suikasta ait deliller, hattâ gizli mektuplar mevcuttu. Philippe'i kendisi ile evlenmeğe zorlamak için krala karşı tertiplenen ve genç adamın babasının da katılmış olduğu bu suikasti açıklayacağını söylemişti... Philippe, babasının sırrını fâş edilmesini önlemek endişesi için de Anjelik'le evlenmişti... Ve işte onu bu yüzden bir türlü affedemiyor, ona karşı beslediği sevgiye rağmen, bu korkunç tuzağı hazmedemiyordu.

Philippe, ağır ağır karısına yaklaştı.

— Sizi evime dâvet etseydim bile, gelmeyecektiniz... Zifaf gecemiz... Aman yarabbi... Hatırlamak bile istemiyorum... Kafanızı duvara çarpıp, sizi bayılttıktan sonrasını hemen hemen hiç hatırlamıyorum... Kendimi bilmiyecek kadar sarhoştum... Galiba, kocalık vazifemi ifâ edeceğim diye, o arada size zorla sahip oldum... Ama bütün olanlardan siz mesuldünüz.

— Korkudan ölecek raddeye gelmiştim, diye mırıldandı Anjelik... O zamanlar... Bana karşı bir... Bir arzu duyuyor muydunuz?

Philippe, hırsla söylenerek pencereye doğru yürüdü:

— Sizin karşınızda arzudan kıvranmayacak bir erkek tasavvur edebiliyor musunuz? Dikkati üzerine çekmek için, üstelik Allah iblisâne bir zekâ da bahşetmiş. Dâvet edilmeksizin Kralın karşısında bitiverirsiniz... Demir parmaklıklar arasına hapsederim kurtulur, muzaffer bir komutan gibi karşıma çıkarsınız... Beni ayağınıza getirmek için

kendinizi kurtlara yem yapmalara kalkarsınız... En umulmadık zamanlarda çocuk doğurur insanın iflâhını kesersiniz... Üstelik çocuklarınıza öyle bir sevgiyle bağlanırsınız ki, karşınızda en taş yürekler hûn olur... Hayal hâneniz inanılmayacak kadar falsosuz işliyor. Hey Allahım, o gün Fontainebleau'da, atımızın boş döndüğünü görünce nasıl korkmuştum.

Döndü... Bir kedi gibi, genç kadının arkasına yaklaştı... Omuzlarını şiddetle kavradı. Yüzünü hırsla çevirdi... Dişlerinin arasından soluyarak sordu.

— Lauzun'a âşık mıydınız?

Anjelik, menhus hâdiseyi hatırlayarak kıpkırmızı kesilmişti.

— Hayır... Philippe... Hayır... Hâlâ düşünüyor musunuz onu?... Yemin ederim ki, değildim. Eminim ki, Lauzun da bir anlık bir çılgınlığa kapılmıştı. Kendi kendimi hiç affedemedim. Philippe... Beni herkesin içinde mahcup etmiş, ölesiye kırmıştınız... Içkinin tesiriyle öfke karışınca, ne yaptığımı bilmez bir hâle gelmiştim. Bana karşı son derece lâkayt ve soğuk davrandığınızı gördükçe deliye dönüyordum. Uzun emeklerle güzel ve şık ortaya çıkıyordum da en ufak bir alâkanızı celbedemiyordum... Bir kadın kalbi taşıdığımı unutmuştunuz. Tahkir ve istihfafa kadın, kalbleri aslâ dayanamaz, Philippe kadının herşeyden önce şefkate, beğenilmeğe ihtiyacı vardır. Oyle bir hâle gelmiştim ki, Lauzun'un ufacık alâkası gözümde büyüdü... Gözlerimin cildimin güzelliğinden bahsetmesini, çölde susuz kalıp, sonunda bir vahaya kavuşanların sevinciyle karşıladım. Ayrıca... Şey... Sizden intikam almak da istiyordum.

— İntikam mı, Madam? Ah, ama siz rollerimizi değiştiriyorsunuz. Beni kendinizle evlenmeğe zorlayarak bütün bu işlere siz başlamadınız mı?

— Ama sizden af diledim, Philippe.

— Ah, şu kadınlar!... Af diler dilemez herşeyin güllük gülistanlık olduğunu sanırlar. Korkunç bir tehdidin altında sizinle evlenmeğe rıza göstermişim, ne çıkar, değil mi?. Af dilemek geçmişi unutturabilir mi?

— Yaptığınızı ödeyiniz...

Genç adam son sözleri haykırarak söylemişti. Lâkin, Anjelik, erkeğin bakışlarındaki muzip ışıltıyı fark etti. Gülümsedi.

— Vereceğiniz cezaya her an hazırım.

— Alay etmeyiniz benimle... Gözünüzü bu ceza ile korkutmak is-

terken, hokkabazın ipnotize ettiği tavşan misali güzelliğinizle büyülendiğimi itiraf etmeliyim.

Genç kadın, berrak bir kahkaha attı. Başını, Philippe'in omuzuna vasladı... Marki, ufak bir baş hareketi ile dudaklarını karısının alnına veya göz kapaklarına dokundurabilirdi. Dokundurmadı. Kolunu usulca genç kadının beline doladı...

— Demek, size karşı kayıtsız olmam tahammül edemediniz. Ben de karşılaşmalarımızdan hiç hoşlanmadığınızı sanıyordum...

Anjelik yine güldü:

— Biz nebzecik yumuşak davransaydınız, buluşmalarımızın tadına doyum olmazdı, Philippe. Kalbimin en derin köşesine hayatımın en tatlı hatırasını gizlemiştim... Elimden tutup da «işte pejmürde kılıklı bir Barones» dediğiniz ânın hayâli... Size o akşam âşık olmuştum...

— Hayat, hayalleri paramparça etmek için olanca gücü ile çalışır... Sizin tatlı hayalleriniz benim kamçı darbelerimle parçalandı.

— Ekseriya hayat, parçaladığı hayalleri yeniden birleştirip, bütünler... Siz de kamçınızı bir kenera kaldırabilirsiniz. Ben kalbimdeki hayali hiç bir an oradan çıkarmadım... Ayrı olduğumuz, biribirimizi düşman bellediğimiz zamanlarda bile...

— Beni bekliyor muydunuz?

Anjelik gölgeli göz kapaklarını indirdi. Kızın, parlak kirpikleri şeftali rengi yanaklarına değdi.

— Sizi hep bekliyordum... diye fısıldadı.

Philippe'in elleri, göğüslerini okşarken, gittikçe titremeğe başlıyordu. Dişleri arasından bir küfür savurdu. Anjelik, başını geriye atmış gülüyordu. Philippe, birden eğildi. Dudaklarını genç kadının kadife boynunda dolaştırdı.

— O kadar güzelsin, öylesine kadınsın ki... Diye mırıldanıyordu... Bense budala, kaba beceriksiz bir askerden başka bir şey değilim.

Anjelik, duyduklarına inanmıyormuşcasına derin bir hayretle kocasına baktı.

— Philippe! Ne dediniz? Siz hain, kalbsiz, ve hattâ kaba olabilirsiniz, ama aslâ beceriksiz olamazsınız... Hayır, hayır... Bunu kabul edemem ...Hiç bir zaman beceriksiz değildiniz... Yalnız... Şey... Ne kadar ince ve zarif bir âşık olabileceğinizi anlamamanız için bana fırsat vermediniz...

— Bu sözü başka kadınlardan da duydum... Galiba kadınları sukûtu hayale uğratıyorum ben. Apolluyu kıskandıracak bir fiziğe sahip olan bir erkek her halde... İnsan üstü bir kabiliyet bekliyorlar.

Genç kadın, yavaş yavaş üzerlerine çöken tatlı sarhoşluğun içinde kayboluyordu... Philipp'in aceleci parmakları, esvabının düğmelerini çözmeğe başlamıştı bile...

— Philippe... Yavaş... Esvabı yırtacaksınız... Üzerindeki incileri tam bir ayda işlediler... Dikkatli olunuz!

— O kadar sabırsızım ki...

Anjelik, parmağını, erkeğin dudaklarına bastırdı...

— Sus... yine kabalık edeceksiniz... Aşkın ne demek olduğunu bilmiyorsunuz... İki vücudun yekvücut oluşundaki o ulvî sadetten haberiniz yok...

— Öyleyse aşkı öğretiniz bana... Bir ilâh kadar yakışıklı âşığını bekleyen bir ilâhe kadar güzel kadının nelere kaadir olduğunu gösteriniz bana...

Sesinde acı bir kırıklık vardı. Genç kadın, derin bir vecd içinde, kollarını erkeğin boynuna sardı. Bacakları vücudunu taşımak mecaline sahip değilmiş gibi, orada öylece asılı kaldı...

Philippe, kollarını karısının vücuduna dolayarak, usulca onu yere, yumuşak halının üzerine bıraktı.

— Philippe... Philippe... Böyle bir ders için zaman... ve yer... müsait mi? Burada... Nasıl?...

— Neden olmasın?...

— Halının üzerinde mi?

— Evet, halının üzerinde... Karıma evimde sahip olamadıktan sonra, öyle sevişme yerinde kalsın...

— Ya içeriye bir giren olursa.

— Bence birşey farketmez... Şu anda istiyorum seni... Gözlerin yıldızlar gibi parlıyor... Dudakların alev alev...

Anjelik'in gırtlağından, mukavemetinin kırıldığını belirten garip sesler çıktı...

Philippe heyecandan boğulur gibiydi. Sanki bu güzel kadına ilk

defa sahip oluyordu. Evet, gerçekten ilk defa sahip olacaktı. Daha öncekiler sadece bedenî, hayvanî aşkın tatmini idi. Şimdi ise, Anjelik, ruh ve beden olarak kendisini kocasına teslim ediyordu. Philippe böyle bir hazzı ömrü boyunca ilk defa duymaktaydı. Sanki dünya yüzüne salıverilen ilk erkek ve ve ilk kadın idiler. Târifsiz bir sadet ve huşû içinde bilinmedik bir âleme yükseliyorlardı. İçlerinde hapsettikleri sevgi, aşk, şefkat, artık bütün bendleri yıkmış, önüne çıkan şeyleri silip süpüren bir sel olmuş, çağlıyordu... Ve onlar bu aşk çağlayanından kana kana içiyorlar, susuzluktan ölme raddesine gelmiş insanlar gibi doymak bilmiyorlardı.

— Philippe!

Genç adam titreyerek, yüzünü karısının göğsüne gömdü. Plessis malikânesindeki büyük salonun eşyaları teker teker Anjelikin gözleri önünde canlandılar... Genç kadın, kendini ölmüş de, yeniden diriliyormuş gibi hissediyordu.

Philippe!

Philippe başını kaldırdı. Dıdakları tatlı bir tebessümle aralandı. Anjelik parmağının ucuyla kocasının alnına duşen altın bukleleri geriye itti.

— Sevgilim! diye fısıldadı.

Philippe halının üzerine oturdu. Anjeliki kucağına çekti... Bir çocuk gibi, kolları arasına yatırdı. Dudaklarına eğildi ve kapı tam bu sırada açıldı:

Önde bir uşak, arkada iki misafir içeriye adım attılar, Louvois ve babası Michel de Tallier... Yaşlı adam önüne baktı... Louvois kıpkırmızı kesildi. Ve her üçü de birbirlerinin ayaklarını çiğneyerek kendilerini dışarıya dar attılar.

Ertesi gün, Louvois, bütün saraya şu sözleri yayacaktı «Güpegündüz, hem de kocası ile...»

Güzel Markiz'in hayranları böyle bir ihanete nasıl tahammül ederlerdi? Kocası ile ha... Âşıklara kocaların rakip olacağı da görülmüş şey miydi? Bu derece güzel bir kadının, kocası ile sevişecek kadar kaba ruhlu, zevksiz olduğunu kim tahmin ederdi? Madam de Choisy, Versay da salondan salona koşup, kulaktan kulağa fısıldıyordu: «Güpegündüz... güpegündüz...» Kahkahalarla gülüyorlardı. Nihayet, Kral bile neye bu kadar gülüştüklerini merak edip sordu... Ona da anlattılar.

XIV. Louis, salonu terkettikten sonra, Lauzun, yanındakinin kulağına eğildi:

— Kral pek fazla gülmedi. Acaip... diye fısıldadı.

Hükümdarın gizli derdini Péguilin de Lauzun'dan başka sezen yoktu.

Madam de Sévigné, Anjelik'e:

— Kral, sizinle ilgili meselelerde pek huysuz davranıyor. Hem kocanızla barışmanızı istiyor, hem de ona karşı olan bağlılığınızın fazla ileri gitmesinden hoşlanmıyor. Mösyö du Plessis, Kralına pek sadıktır, ama efendisinin bazı emirlerine körü körüne itaat etmemek lâzım geldiğini anlayamıyor. Bu yüzden itibarını kaybederse, şaşmam, diyor öte yandan Athénais gülerek:

— Karı-koca muhabbetinden Versay Sarayı pek hoşlanmaz, diye arkadaşını ikaz ediyordu.

Anjelik, bu sözler karşısında, yanakları al al, kendisini müdafaa etmeye çalışıyordu.

— Karı-koca muhabbetine saray ne karışırmış? Evimin mahremiyetinde kocamın sevgisine de mukabele edemeyecek miyim?

O zaman Athénois, mânidar tebessümünü yelpazesinin arkasına gizlemeye uğraşıyor, güzel gözlerini iri iri açarak:

— Ama olur şey değil, diyordu... Güpegündüz... Halının üzerinde... Bu, düpedüz ahlâksızlık güzelim... Aşığınızla yakalansaydınız bâri... O vakit kimsenin sesi çıkmaz, sizi affederlerdi... Ama kocanızla?...

Diğer taraftan Philippe de şakalara ve müstehzî tebessümlere son derece kayıtsız kalıyor, fısıltı ve gülüşmelerin arasından, mağrur ve soğukkanlı geçip gidiyor, Kral'ın belli belirsiz soğuk edâsını bile görmemezliğe geliyordu. Yaz mevsiminin başlamasından önce verilecek büyük açık hava ziyafetlerinin telâşı içinde Anjelik, Krala tesadüf fırsatını ele geçirememişti.

Yalnız, ortada yine bir gariplik vardı. Philippe, genç kadına karşı tekrar soğuk ve uzak durmaya başlamıştı. Hattâ bir defa, bir dans esnasında Anjelik, kocasına hitap edecek olmuş, ondan yine kaba bir cevap almıştı. O tatlı saadet âni, açılıp güzelliğinin zirvesine erişen bir gül gibi solup gitmeye, bir rüya olmaya mahkûmdu. Etraflarındaki insanlar bu nefis gülü parmaklariyle didiklemişlerdi. Bu parmakların arasında, Philippe'inkiler de vardı. Anjelik, hâdiselerin dış görünüşüne bakarak bu neticeye varmıştı.

Oysa ki meselenin ruhu bambaşkaydı. Philippe biribirine karışan iki kuvvetli hissin pençesinde bocalıyordu. Gururu ve korkusu.

Evet, korkuyordu. Karısına karşı, kalkan gibi kullandığı nefret silâhını elden bırakınca, ona hâkim olamamaktan onun büyüsüne mağlûp olmaktan korkuyordu... Aslâ bir kadının esiri olmayacağına dair yemini vardı. Fakat Anjelik'in hayâli gözlerinin önüne geldikçe, ona çılgınca âşık olduğunu, bu hissin bir çığ gibi büyüyüp geliştiğini dehşetle farkediyordu. Eski korkuları avdet etmişti. Hayatta saadetten ziyade, sukûtu hayal bulmuş olan genç adam, kadın denen iğrenç mahlûklardan biri ile kendi arasında bu derece ahenkli, bu derece derin bir hissin doğacağından şüpheliydi. Kadınlar, onun nazarında aslâ itimada şayan mahlûklar değillerdi. Ömrü boyunca onların oyuncağı, zevk âleti olmuştu. İçini yakan, ruhunu alt üst eden bu hissin, aşk denen şey olduğunu nasıl kabul edebilirdi? Acaba bir ayâlc, bir vehme mi kaptırmıştı kendini? Aldatılmak korkusu, bir kor gibi yüreğini dağlıyordu, Bu derin üzüntü, bu pişmanlık onu öldürebilirdi. Iyisi mi yine şüphelerine sıkı sıkıya bağlanmak, Anjelike sırrını belli etmemeliydi. Bu arada ona yine eskisi gibi kabaca, askerce, zalimce sahip olabilirdi.

Anjelik, kocasının sâkin görünüşü altında ne kasırgaların koptuğundan, nasıl bir ruh fırtınası geçirdiğinden bîhaber, onun soğuk davranışları karşısında târifsiz bir elem içinde kıvranıyordu. Ard arda verilen şâhane eğlenceler, genç kadını oyalamaktan uzak kalmışlardı. Hele Kralın alâkası onu müthiş sinirlendiriyor. Hükümdarın bakışlarını yüzünde hissettiği vakit miğdesi bulanıyordu. Philippe onu neden bu kadar ihmal etmiş ya Rabbi?

Bir gün öğleden sonra, açıkhava tiyatrosunda, bütün saray halkı, Moliére'in bir piyesini seyrederlerken, Anjelik derin bir iç sıkıntısının pençesinde kıvranıyordu. Ümidini kaybetmiş, mânen tükenmişti. Plessis konağındaki zifaf gecesini hatırlamıştı... Philippe'den dayak yediği o müthiş geceyi yeniden yaşıyordu... Uzun zamandır şefkatle, sevgiye susamış yüreğinin bütün isyanı ile, «Bu insanların hepsinden nefret ediyorum» diye sessiz bir feryat kopardı... Daha fazla tahammülü yoktu. Usulca Saray'dan ayrılıp, arabacısını çağırdı.

Daha sonra, Versay'dan apar topar kaçmasına, sebep olan can sıkıntısının, bir hissikablelvuku olduğunu anlayacaktı. Nitekim, o akşam Saint-Antoin'deki, konağına vardığı vakit, orada hummalı bir faaliyetle karşılaştı. Philippe'in uşağı La Violette, efendisinin cepheye çağırıldığını ve şafak sokerken yola çıkacağını haber veriyordu...

Philippe'i duvarları yarıya kadar maun panelerle kaplı yemek salonunda, iki gümüş şamdanın aydınlattığı masada yemek yerken

buldu. Genç adam, pembe tafta pelerini ile karısını karşısında görünce, kaşlarını çattı:

— Ne işiniz var burada?

— İstediğim vakit, eve gelmek hakkına sahip değil miyim?

— Versay'da bir kaç gün kalmanız arzu ediliyordu.

— Birden orada kalırsam, can sıkıntısından patlayacağımı hissettim. O tahammül fersa insanların arasında usulca kaçıp, geldim.

— İnşallah kaçmak için cinizde iyi bir sebep vardır... Aksi halde Kral'ın hiddetini celbedeceksiniz. Gitmek üzere olduğumu kimden öğrendiniz?

— Hiç kimseden, emin olunuz. Buradaki hazırlıkları görünce şaşırıp kaldım. Demek, bana veda etmeden gidecektiniz?

— Kral, hareketimden kimseye bahsetmememi istemişti, billâhi size... Kadınların, sır saklayamadıklarını o da iyi biliyor.

Anjelik neredeyse, «Kral kıskanıyor» diye haykıracaktı, Ama, kendisini tuttu. Bu sözdeki manâyı Philippe'in anlamasına imkân yoktu. Anlasa bile, anlamamış gibi davranacağından emindi.

Anjelik, masanın öbür ucuna oturup, inci işlemeli eldivenlerini ağır ağır çıkardı.

— Acaip, diye mırıldandı. Henüz yaz seferleri başlamadı. Askerler hâlâ kışlık karargâhlarındalar. Şu anda, Kral, hiç kimseyi harbe göndermek bahanesiyle başından savmağa kalkışmadı... Aldığınız emir, bir nevi sürgüne benziyor, Philippe...

Genç adam, uzun uzun, dalgın dalgın, genç kadına baktı... Anjelik, «Acaba sözlerimi duymadı mı?» diye düşünürken, Philippe, nihayet cevap verdi:

— Kral, bizim efendimizdir...

— Ayağa kalktı...

— Geç oldu, diye ilâve etti. Gidip yatmalıyım... Ben yokken kendinize iyi bakınız. Allahaısmarladık...

Anjelik, hayretle kocasına bakıyordu:

— Bütün söyleyecekleriniz bu kadar mı?

Philippe, karısının bakışlarındaki yalvaran ifadeyi görmemezliğe

geldi. Eğildi... Elini öptü. Hepsi bu kadar...

Anjelik, yapayalnız odasında, ağlıyordu... Çocukluğundan bu yana içinde sakladığı göz yaşları seller gibi akıyordu. Istırap ve ümitsizlik yaşları...

— Onu, hiç bir zaman anlayamayacağım. Hiç bir zaman...

Harbe gidiyordu... Onu acaba bir daha görecek miydi? Hayır, hayır elbette geri dönecekti... Ama, şu nefis aşk saatinin sihri bozulacaktı.

Bahçeye açılan pencerelerden odaya esrarlı bir ay ışığı doluyordu. Dallarda öten bir bülbülün hazin şarkısını dinliyerek, Anjelik, yüzükoyun uzandığı yataktan kalktı... Göz yaşları ile ıslanan yüzünü yıkadı. Philippe'le kısa da olsa, beraber yaşadıkları bu sâkin evi çok seviyordu. Saklambaç oyununa pek benzeyen garip mahremiyetlerine bu ev sahne olmuştu. En tatlı anları burada geçmişti... Meselâ, küçük Charles, Henri'yi emzirirken, Philippe onu bu odada hayran hayran seyretmişti... Vücutlarının çılgın şehvetini biribirlerinin kollarında dindirirken, neredeyse aşk'a ermelerine pek az kalmıştı... Hattâ bir an Allahın aşk denen lûtfuna mazhar olduklarını sanmıştı...

Birden dayanamayacağını anladı. Çıplak vücuduna, alelacele şeffaf beyaz geceliğini geçirdi, çıplak ayak, Philippe'in odasına koştu... Kapıyı vurmadan girdi içeriye...

Genç adam, yarı çıplak sırt üstü yatağa uzanmıştı... Karyolanın kalın dantel perdesi arkasında, sarı tüylü beyaz göğsü, adaleli kolları ile mermer bir heykel gibi görünüyordu... Uyku da çehresi bir çocuk yüzü kadar mâsumdu. Başı bir omuzuna dayanmış, kolları yarı açılmış, müdafaasız, öylece yatıyordu.

Anjelik, yatağın yanında, nefesini tutatarak onu seyrediyordu. Philippe'in yakışıklılığı onu büyülemişti... Kalbi tarifsiz bir şefkat ve sevgiyle burkularak gözlerini, kocasının üzerinde dolaştırdı... Daha önce farkına varmadığı teferruatlar keşfediyordu. Meselâ ince bir zincirle boynuna bir haç asmıştı... Sol memesinin üzerinde bir ben vardı... Sonra düelo ve harplerde aldığı yaraların izleri... Usulca, elini uzatıp, kalbinin üzerine koydu... Philippe kıpırdandı... Genç kadın, sırtındaki geceliği sıyırıp, yavaşça kocasının yanına süzüldü. Oh, ne de ılıktı vücudu... Derisinin derisine teması içini gıcıklamıştı. Uzanıp dudaklarını öptü... Başını usulca göğsüne çekti. Philippe yine kımıldadı...

— Ah, ne güzel... diye mırıldandı... Dudakların, diri göğsüne gömdü ...Ve o anda gözlerini açtı...

— Siz? Siz misiniz... Bu ne rezalet! Ne...

Bakışlarından alev fışkırıyordu...

— Kendi usulümce size veda etmeğe geldim, Philippe...

— Bir kadın, kocasının arzularını bekler... Kendi arzusunu ona zorla kabul ettiremez... Gidiniz odanıza...

Elini kaldırıp, genç kadını yataktan itmek üzere idi ki, Anjelik bu eli sımsıkı yakaladı.

— Philippe Philippe... Alın beni kollarınıza... Bu gece bırakmayın beni...

— Hayır!

Kolunu, karısının pençesinden kurtardı... Ama Anjelik, yeniden yakaladı... Erkeğin, bütün mukavemetine rağmen, lâkâyt kalamadığı âşikârdı.

— Philippe... Sizi seviyorum... Beni kollarınıza alın... Philippe...

— Ne istiyorsunuz kuzum, siz?

— Biliyorsunuz...

— Sizde hiç utanmak yok mu? Âşıklarımız kâfi gelmiyor mu?

— Hayır Philippe... Hiç âşığım yok benim... Siz de aylarca dönmiyeceksiniz...

— Ah küçük fâhişe... Azgın bir köpekten farkınız yok...

Philippe, öfkeden çılgına dönmüş gibi, ağzına geleni söylüyor, bir sokak fâhişesine karşı bile sarfedilmiyecek kelimeleri karısına revâ görüyordu... Lâkin, Anjelik'i öfkelendirmesine imkân yoktu. Kocasının gazabı nisbetinde Anjelik yumuşuyor, ona bir kedi gibi sokuluyordu. Nihayet, Philippe, derin derin içini çekerek, genç kadını lüle lüle omuzlarına düşen saçlarından yakaladı, yüzünü kaldırdı... Yarı hayret, yarı nefretle gözlerine baktı... Genç kadın, canının acısına rağmen, tatlı bir tebessümle gülümsedi... Yüreğindeki bütün korkular zail olmuş kötülüklerden yıkanmış arınmış gibi, taze, temiz, nurlu bir ifade yayılmıştı çehresine... Kazanmıştı... aralarındaki bu ölüm-kalım mücadelesinden muzaffer çıkıyordu... Philippe artık onundu... Genç adam, dişleri arasından son bir küfür savurarak, kadını, göğsüne çekti.

Anjelik'in ılık, canlı diri vücudu, kolları arasında, akord edilen bir müzik âleti gibi, eşsiz nağmeler terennüm etti... Kıvılcım büyüdü... büyüdü... kor haline geldi.. Nihayet bir alevle parladı. Anjelik Philippe'in - ve kendisinin - nihayet aşk'ı bulduklarını, ona erdiklerini hissediyor, târifsiz bir hâz ve saadet çağlayanına yuvarlandıklarını duyuyordu... Lâkin Philippe, mağlubiyeti kabul edemiyordu... Hayır, etmiyecekti.. Ona yine yalan söylemesi, herşeyi inkâr etmesi gerekiyordu. Anjelik, hislerinden aslâ emin olmamalıydı.

Genç kadın, sessizce, yanında yatmış, Philippe'in saçlarını okşuyordu... Sanki zaferinin zevkine iyice varmak, vahşi bir kaplanı, yumuşak elleri ile kuzulaştırdığını iyice hissetmek ister gibi... Philippe, âni bir tehevvürle, dirsekleri üzerinde doğruldu... Bakışları kama gibi parlayarak, haykırdı:

— Defol buradan!

Ve gözlerine inanamayarak bakakaldı. Anjelik, tatlı bir itaatkârlık, munis bir teslimiyet içinde, efendisini rahatsız etmekten urken bir ev kedisi gibi, yataktan kaydı" Yere indi... Çıplak ayaklarıyla, halıların üzerinde yumuşacık adımlarla kapıya yöneldi.. Philippe şaşkın.. Philippe perişan... Onu peşinden koşup göğsüne mi bastırsın, yoksa, kemiklerini kırıncaya kadar dövsün mü, bilemiyor. Geniş omuzlarından ince bele doğru inen tatlı inhinayı, sonra o çıldırtıcı kalçaların diri yuvarlaklığını ve bacakların zarif bir dolgunlukla ince ayak bileklerine inen, uzun, ahenkli, gergin çizgilerini büyülenmiş bakışlarla seyrediyor... Sâdece seyrediyor... Halbuki, bu kadife tenli, ılık vücudu yakalayıp, yatağa geri getirmek, yüzünü o şâhane göğsün diri yumuşaklığına gömüp gün ağarıncaya kadar onun kokusunu koklamak için içi yanıyor.. Tehlikeli bir zaaf.. Düpedüz çılgınlık, divânelik bu!. Allaha şükürler olsun ki, korkunç harp rüzgârı, vızıldayan kurşunların vahşi ılığı yarın her şeyi unutturacak...

★

Marki du Plessis Bellière'nin ayrılışından kısa bir müddet sonra, orduya iltihak sırası Cantor'a geldi. Son dakikada, Anjelik neredeyse oğlunu göndermekten vazgeçecekti. Garip önseziler içinde kıvranıyor, âdeta yüreği yanıyordu. ovuk gittikten sonra, avunmak için sık sık Philippe'e mektup yazmayı âdet edindi. Lâkin ondan cevap alamıyordu. Üzerinde durmamağa çalıştığı halde, kocasının bu sükûtu onu büsbütün perişan etmişti. Philippe, aşkını ne zaman itiraf edecek, bu bâriz hakikatı daha ne zamana kadar görmemezliğe gelecekti? Belki de hiç bir zaman.. Belki, de sevmek kaabiliyetine sahip değildi, ya da sevildiğini anlamaktan âcizdi... Düşünen bir insan olmadığı muhakkaktı... Ömrü kanlı harplerde geçmişti.

Sıra, Anjelik'den nefret ettiğini ispata çalışıyordu ama, aralarında alevlenen kıvılcımı söndürmek ısrarları hep boşa gitmekteydi. Bu aşka artık ne dedikodular, ne fesat saraylılar, ve ne de kral mâni olabilirdi. Anjelik, oğlundan ve kocasından ayrı düşmenin istirabını kendini eğlencelerin ceryanına kaptırarak unutmak istiyordu... Cantor'un Vivonne'un arabasına binip gittiği o sisli sabahı bir türlü

unutamıyordu..... Cantor, gözlerinin rengine uyan yeşil bir kostüm giymiş, altın buklelerini geniş kadife bir şapkanın altına gizlemişti. Gitar'ını, küçük çocukların sevdikleri bir oyuncağa karşı gösterdikleri o mâsum aşkla göğsüne bastırmıştı. Bu sedef kakmalı güzel gitar'ı Anjelik ona ayrılış hediyesi olarak vermişti.

Barbe bir köşede usul usul ağlıyordu... Fakat Anjelik hislerini belli etmemek için câli bi rneşe ve memnuniyet havasına bürünmüştü... Hayat böyleydi işte!

Anjelik, Akdeniz seferine ait haberleri büyük bir alâka ve heyecanla takip ediyordu... Kısa bir müddet sonra, Fransızlar'ın zafer müjdeleri gelmeğe başlamıştı. Bu haberleri dinlerken, Anjelik'in dudaklarında müşfik mağrur bir tebessüm yayılıyor, memleketi uğruna ölümü göze alan minimini yavrusunun sevimli hayali gözlerinin önünde canlanıyordu.

★

Cape Pasarru muharebesine dair haberler, haziran ayının ortalarında Kral'ın Lorraine'e hareketinden önce tertiplediği ziyafet sırasında geldi. Vivonne'un harp gemileri, Cezair'li korsanların hücumuna uğramış Fransız gemileri bir körfeze iltica zorunda kalmışlar ve orada harbetmişlerdi. Yirmi Fransız gemisinden sâdece iki tanesi batmıştı.. Batan gemilerle beraber pek çok mürettebat, ve bu meyanda, üç kâtip, on ahçı yamağı, dört uşak, Amiralin bütün korosu, rahibi, şahsi uşağı ve onlarla beraber gitar çalan küçük şövalyesi de sulara gömülmüştü.

15. BAHİS

Madam du Plessis - Bellière'e hemen hemen hiç kimse tâziyede bulunmadı... Çünkü kaybettiği oğlu henüz küçük bir çocuktu. Bir çocuk için üzülmek mânasızlıktı..

Yaz sıcaklarının başlamış olması ile muvakkaten kesilen saray eğlenceleri Anjelik'in yalnız kalmasının kolaylaştırmıştı. Korkunç haberin hakikat olabileceğine bir türlü inanamıyordu. Bu dehşet verici hakikatı havsalası bir türlü kabul edemiyordu.

Barbe, gece gündüz durmamacasına göz yaşı döküyor, kapandığı odadan dışarı çıkmıyordu. Öyle ki, nihayet Anjelik, kendi kederini unutup ihtiyar kadının endişesine düştü. Onu, yanına çağırtıp böyle yapmasının doğru olmadığını ihtar etti.

Barbe, gözyaşları arasında:

— Fakat Madam anlayamaz, diyordu... Çünkü Madam onu, benim sevdiğim gibi sevemedi...

Anjelik yalnız kalınca, pencerenin önüne oturdu. Bütün gün yağmur yağmıştı. Islak sokağın taşları kurşunî gökyüzünü aksettiriyordu, Anjelik, elleri ile yüzünü kapadı.. Kalbi, sanki demirden bir yumru idi. Küçük Cantor'u dizlerine oturtup, elma yanaklarından doya doya, öpme fırsatını ne kadar az elde edebilmişti! Harbe gittiği günkü o sevinçli fakat ciddî tavrı gözlerinin önüne geldi. Kraliçe'nin önünde şarkı söylediği günkü tatlı sesinin duyar gibi oldu. Evlât acısının dayanılmaz ıstırabı, kalbinden gırtlağına yükseldi.. Gözlerinden sıcak, yakıcı yaşlar halinde yanaklarına aktı..

Daldığı rüyadan, at nallarının taşlar üzerinde çıkardığı seslerle uyandı... Uykuda gezer gibi kalktı, dışarıya baktı... Bir an, dışardaki atın üzerinden atlayan gölgeyi Philippe'e benzetti. Fakat Philippe'in burada ne işi vardı? O, şu anda Kralın da iltihak etmiş olduğu Franche - Comté,de çarpışıyordu.

Arkadan ikinci atlının avluya girdiğini farketti. Hayır, hayır, yanılmamıştı. Bu La Violette idi... O halde... gelen... Philippe idi. Üzerine çöken derin ıstıraptan sıyrılmasına vakit kalmadan kapının açıldığını gördü.. Philippe, beline kadar çamurlara bulanmış, şapkasından sular süzülerek, sırıl sıklam karşısında duruyordu.

— Philippe... Islanmışsınız!

— Sabahtan beri yağan yağmurun altında hiç durmadan at koşturdum.

Anjelik, zilin kordununu çekti..

— Size sıcak bir yemek getirteyim. Ateşi de yaksınlar, Geleceğinizi niçin haber vermediniz, Philippe? Odalarınızı tanzim ettiriyorum.

Philippe, genç kadının sözlerini duymuyormuş gibi dinliyordu. Bacaklarının açmış, başını geriye atmıştı. Nihayet konuştu:

— Oğlunuzun öldüğünü duydum.. Haberi ancak geçen hafta alabildim...

Sözlerini takibeden derin sessizlik ânında, gökyüzü birden kapkara kesilmiş, oda alacakaranlığa bürünüvermişti...

Philippe, devam etti:

— Cantor, denize açılmak istiyordu.. Fırsatı ganimet bilip, hayallerinin peşinden koştu... Akdenizi iyi tanırım ben... Kıyıları altın yal-

dızla çevrilmis, koyu mavi renkleri gibi... Küçük şarkıcımıza uygun bir mezardır Akdeniz...

Anjelik ağlamağa başlamıştı. Göz yaşları Philippe'i görmesine mâni oluyordu. Genç adam. elini usulca karısının başına kovdu:

— Ahlâkının bozulmasından korkuyordunuz.. Olüm onu bu tehlikeden kurtardı... Herkesin kaderini Allah tâyin eder... Kısacık hayatı şarkı ve neşe dolu geçti. Seven bir anneye sahip olmanın bahtiyarlığını tattı.

Anjelik, parmak uçları ile gözlerini silerken:

— Onunla kâfi derecede meşgul olamadım, dedi.

— Ama onu seviyordunuz. Onun için mücadele ettiniz. Onu mesut edebilmek için ne lâzımsa yaptınız. Ona sevginizin emniyet ve huzur dolu havasını verdiniz.

Anjelik, şaşkın ve müteredditdinliyordu... Nihayet, gırtlağından bir feryat koptu.

— Philippe... Philippe... Yoksa, çamur deryalarını aşarak yağmur altında at koşturarak.. bana.. bu teselli edici sözleri söylemeğe mi geldiniz...

— Sizin uğrunuzda yaptığım ilk budalalık değil bu.. dedi Philippe Evet, sırf bunun için geldim. Size bir hediye de getirmek istiyordum...

Cebinden, küçük deri bir mahfaza çıkardı, kapağını açtı. İçinde bir gerdanlık yatıyordu. Yeşil altından bir zincire asılı, üzerlerine iki yakut ve iri bir zümrüt taşın oturtulduğu üç altın disk...

Gerdanlık pek muhteşemdi, fakat öyle vahşi bir görünüşü vardı ki, sanki aslında barbar bir putperest kavmin kraliçesi için yapılmıştı.

— Bu, Bellière ailesine mensup kadınların göğüslerinde taşımaları için hazırlanmış en kıymetli mücevherdir. dedi. Philippe. Asırlar boyunca bu gerdanlık onlara cesaret aşılamıştır. Bellière ailesine ait bu tarihî gerdanlığın, memleketi uğruna oğlunu vermiş olan bir anneye lâyık olduğunu düşündüm.

Genç kadının arkasına geçip, gerdanlığı boynuna taktı...

Anjelik, heyecanından boğulur gibi bir sesle:

— Philippe. diyebildi... Nedir bu hareketin mânası... Bir gün, Versay'ın basamaklarında giriştiğimiz bahsi unuttunuz mu?

— Unumadım, Madam Siz kazandınız..

Saçlarının buklelerini ayırıp, ensesine uzun bir buse kondurdu. Sonra usulca omuzlarından tutup, yüzünü kendisine çevirdi.. Genç kadın ağlıyordu.

Onu kolları arasına çekip, göğsünde sıktı:

— Artık ağlamayınız, buraya göz yaşlarınızı kurutmağa geldim... Bir daha ağlamayacaksınız.. Bundan sonra gözyaşlarınıza tahammül edemiyeceğim. Allahım.. Büyük bir kadınsınız siz, Anjelik...

— Aşktan çılgına dönmüş bir kadın divâne olmuş bir kadın.. Bu gerdanlığı verişiniz beni deliye döndürdü...

Philippe seviyordu.. Nihayet itiraf etmişti.. Hem de son derece zarif, beklenmedik, harikulâde bir hareketle itiraf etmişti aşkını.

Anjelik, genç adamın yüzünü avuçları arasına aldı. Bütün sevgisi gözlerinde, mırıldandı:

— Beni korkudan titreten o haşin hareketlerin ardında bu güzelliğin gizli olduğunu nasıl anlayabilirdim, siz bir şair ruhuna sahipsiniz, Philippe...

Philippe, yarı şaka:

— Beni olduğum gibi kabul ediniz, dedi. Yalnız huzurumu kaçıran bir şey var.. Bu gerdanlığı sizin boynunuzda görünce birden hatırladım. Gerdanlığı takan Bellière kadınları, öylesine cesaretlenirler di ki, hemen harp plânlarına girişirlerdi.

Annem şu yakutları göğsüne takar takmaz, bir dahili harp plânlamış ve Poitou orduların, Prens de Condé aleyhine ayaklandırmıştı. Şimdi sıra sizde.. Bakalım siz neler becereceksiniz... Hoş sizin bir cesaret gerdanlığına pek ihtiyacınız yoktu ya... Yine, karısını göğsüne bastırdı, yanağını yanağına sürdü...

— Zümrüt gözleriniz bana yine aynı ifade ile bakıyordu... Sizi tehdit ettim, işkenueler yaptım, dövdüm, perişan ettim, ama o mağrur başınız, fırtınadan sonra güneşe doğru yükselen bir çiçek gibi, yine dimdik kaldı... Sizi ezip, yerlerde sürünür bir halde bıraksam bile, biliyorum ki, her zamankinden daha güzel ve daha mağrur ayağa kalkacaksınız. Bu haliniz beni çılgına çeviriyordu... Uzun bir zaman sonra... Size.. Nihayet itimat edebildim. Fakat bir kadının nasıl bu derece metin, azimkâr ve kudretli olabileceğine, ömrüm boyunca hayret edeceğim.. Mütemadiyen hareketlerinizi tartıp, biçiyordum. Acaba bana sadık kalacak mı diyordum. O av partisi günü, Kral'ın hid-

detine bir tebessümle mukabele ettiğinizi görünce, aramızdaki mücadeleyi aslâ kazanamıyacağımı anladım. Kendi kendime itirafdan bile çekindiğim bir hakikat vardı; karım olduğunuz için gizli gizli iftihar ediyordum..

Mahcup bir edayla, dudaklarının karısının yüzünde gezdirdi. Dudaklarına uzanmak için tereddüt ediyor gibiydi... Anjelik onun dudaklarını buldu, ve bir an hayretler içinde kaldı... Harpten başka şey bilmeyen bu genç erkeğin dudaklarında, o anda genç bir delikanlınınkiler kadar mâsum, âdeta toy bir ifade, bütün kötülüklerden uzak tatlı, temiz bir lezzet hissetmişti. Aralarında geçen onca mücadele ve fırtınadan sonra on altı yaşın bütün heyecanı, olanca saffeti ve tatlılığı içinde bu derece mâsum âpücükler teati edebilmeleri ne garipti!

Philippe, her zamanki telâşı ile, doğruldu:

— Hemen geri dönmeğe mecburum, dedi. Kalb işlerine haddinden fazla vakit sarfettim, oğlumu görebilir miyim?

Anjelik zil çalıp, dadıya çocuğu getirmesini söyledi. Biraz sonra küçük Charles - Henri, beyaz kadifeler içinde, dadının kucağında içeriye getirildi. İnci işlemeli kadife başlığın altından taşan ipek saçları, pembe yanakları, iri mavi gözleri ile bir melek tasviri kadar güzel kollarını arasına aldı.. Havaya atıp tutmağa, onu güldürmeğe çalıştı. Fakat bebek gülmüyordu.

— Bu kadar ciddî yüzlü bir çocuk görmedim, dedi Anjelik. Neredeyse ciddiyeti ile beni bile korkutacak. Ama, artık yürümeğe başladı. Yaramazlığa gelince ondan üstünü yok..

Philippe, çocuğu annesine uzattı:

— Onu size emanet ediyorum, dedi, ona iyi bakınız, Lûtfen...

— Hayatta en kıymetli şeyim o'dur. Philippe, onu bana sen hediye ettin.

Genç kadın, çocuğu hâlâ kucağında taşıyarak, pencereden eğildi, Philippe'in atına binmesini seyretti. Biraz sonra, atlılar, karanlıklar içinde gözden kaybulmuşlardı.. Philippe'in gelişi, genç kadının kapkaranlık dünyasını gün ışığına boğmuştu. Teselliyi, kocasından bulacağına hiç ihtimal vermemişti. Şehirleri ateşe ve kana bulayan bu, hunhar askerin, karısının hıçkırıklarını dindirmek için dört gün yağmur altında at koşturacağına kim ihtimal verirdi?

★

Bir kaç gün sonra, Anjelik kendi konağına döndüğü vakit, Mösyö ad Saint - Aignan'ın Franche-Comtéde bulunan Kraldan bir mektup getirdiği öğrendi..

— Kral'dan mı? diye hayretle sordu.

— Evet, Madam.

Anjelik, mektubu alıp, rahatça okumak üzere odasına çekildi.

«Madam,» diye başlıyordu... Kral,«Pek genç yaşına rağmen, hizmetimizde kaybettiğiniz oğlunuzun acısına bütün kalbimizle iştirak ediyoruz. Bu müessif hâdise, bizi, diğer oğlunuz Florimond de Marens - Belliére hakkında daha büyük bir alâka göstermeğe sevketmiştir. Kendisini, arap servisi reisi Mösyö Duchesnenin riyaseti altında kendi servis kadromuzda saki olarak istihdam etmeye karar verdik. Biz orduda iken, gecikmeden bu yeni vazifesini deruhte etmesini ve bize iltihak için sizin de oğlunuzla bu seyahate katılmanızı ümid ederiz — Louis.»

Anjelik, dudağını ısırarak, Kral'ın mütehakkim ve mağrur bir mana taşıyan imzasına baka kaldı. Ne yapacağını şaşırmıştı. Florimond, Kral'a .sâki tayin edilmişti ha? Fransa'nın asılzade ailelerine mensup ünlü, nüfuzlu kişilerin çocukları, böyle bir mevkii elde etmek için biribirlerini yiyorlardı. Bu umulmadık şeref, küçük Florimond için âdeta Allahın bir lûtfu idi. Bu teklifi red etmek mevzuu bahs olamazdı. Lâkin kendisi oraya gitmeye tereddüt ediyordu. Bu tereddüdü iki gün sürdü. Sonra, bu vesile ile Philippe'i de görebileceğini hesaba katarak, gitmeğe karar verdi.

Florimond'u almak üzere önce Saint - Germaine'e gitti Madam de Montespan, kıskanç kocasının yeni bir gazabına muhatap olmuş ve bunun neticesi olarak yataklara serilmişti. Anjelik'i kabul etmedi. Bütün saray halkı, karı kocanın haline kahkahalarla gülüyorlardı...

Araba, Tabaux'ya akşam saatlerinde vardı. Anjelik, bozuk yollarda geçen iki günlük araba yolculuğundan sonra hurda haş olmuştu. Florimond, çenesini Jabo'sunun dantellerine dayamış, perukası çarpılmış, uyuyordu. Onu bu haliyle Krala takdim etmek imkânsızdı. Gilandon Kardeş'ler ise, ağızları birer karış açık, başlarını geriye dayamışlar, uyuya kalmışlardı. Malbrand, bir erganun gibi horlamaktaydı. İndikleri han, müşterilerle hıncahınç dolu idi. Altı atın çektiği muhteşem arabası ile Saraya mensup âsil bir Leydi'nin geldiğini duyan hancı ve yardımcıları, telâşla seyirtip, derhal faaliyete geçtiler ve biraz sonra, iki odanın hazır olduğu haber verildi. Yıkanıp temizlendikten sonra, kendileri için hususî surette hazırlanan yemeği yediler. Ertesi gün Kralın huzuruna kuvvetli ve dinlenmiş çıkabilmek için karınlarını adamakıllı doyurdular. Gilandon Kardeşler, çoktan yatağa girmişler,fakat karyolanın perdelerini çekmemişlerdi. Anjelik sırtın-

da bol, ipek bir gecelikle oturmuş, saçlarını fırçalıyordu ki, kapı vuruldu:

— Giriniz...

Başını kaldırıp baktı ve bir hayret çığlığı kopardı. Kapıda Peguilin de Lauzun duruyordu.

— Ben geldim güzelim.

Usulca içeriye süzüldü. Genç kadının parmak uçlarına bir öpücük kondurdu:

— Yüz yıl düşünsem sizi burada göreceğim aklıma gelmezdi, dedi. Anjelik, nereden çıktınız kuzum?

— Ordudan tabiî. Köylülerden geldiğinizi duyunca hemen atıma atladım.

— Peguilin yine başımı derde mi sokacaksın yoksa?

— Ne derdi? O kadar nankör olmayınız. Burada yalnız mısınız?

— Hayır, dedi Anjelik ve başı ile, uyuyan Gilondon Kardeşleri işaret etti:

— Yalnız olsaydım ne farkederdi?

Lauzun gözlerini tavana kaldırdı:

— Maalesef ben buraya kendim için gelmedim, dedi; Haydi vakit geçirmeden küçük bâkirelerinizi buradan şıpıtınız.

Kral, dışarda bekliyor.. ve sizi görmek istiyor.

— Kral mı?

— Dışarda, holde...

— Peguilin, şaka etmeyiniz. Şakaya gelecek halde değilim.

— Yemin ederim ki.

— Kralın burada olduğuna beni inandırabileceğinizi mi sanıyorsunuz?

— Şısss... Yavaş konuşunuz, Kral sizi gizlice görmek istiyor. Tanınmak istemediğini anlamadınız mı?

— Size inanmıyorum.

— Olur şey değil. Acele ediniz diyorum, şu kızları odadan çıkarınız. Kendi gözlerinizle göreceksiniz.

— Onları nereye gönderebilirim?

Ayağa kalktı. Geceliğinin üzerine bir rob döşambr alıp, kuşağını hırsla bağladı:

— Dediğiniz gibi Kral sahiden holde ise, şimdi karşılaşırız, dedi.

Koridora çıktı ve orada öylece donup kaldı. Kapının yanında bir adamı duruyordu.

Kral'ın sesi:

— Madam'ın hakkı var, dedi. Holde de konuşabiliriz Hem loş, hem de boş... Penguilin lütfen aşağıya inip, müz'iç insanların yukarı çıkmamasına dikkat eder misiniz?

Kral, yüzüne, gri kadifeden bir maske takmıştı. Ellerini, Anjelik'in omuzlarına koydu. Sonra maskesini hatırlayarak çıkardı. Evet, karşısında gülümseyerek duran erkek XIV. Louis idi. Anjelik telâşla reverans yapmak istedi:

Hayır, Madam lüzum yok... dedi Louis, ve genç kadının, dantelli kol kapaklarını yukarıya itip, bileklerinden tuttu, onu usulca bir köşede yanmakta olan gece lambalarının altına çekti.

— Sizi görmek için sabahı bekleyemedim... Sabrım tükendi... diye fısıldadı.

Anjelik, gırtlağına kadar yükselen öfke dalgasını bastırmağa çalışarak, haşin bir sesle cevap verdi:

— Efendimiz... Madam de Montespan'ı gizlemek için paravana vazifesi görmeğe hiç niyetim olmadığını daha önce de bildirmiştim. Majesteleri, beni anlayacaklar sanıyordum.

— Mütemadiyen ayni sözü tekrarlıyorsunuz, küçük oyuncağın, başka bir cevap bulabilecek kadar zeki olduğunuzu biliyorum.

Anjelik, konuşmadı.

Kral, devam etti:

— Bu gece paravana vazifesi görmeye veya bu gibi hilelere sapmağa hiç lüzum yok, Kılık değiştirip, maske takarak, tehlikeleri göze alarak sizi görmeğe gelişimi neye yoruyorsunuz?

Evet, Kral'ın hakkı vardı. Buraya, bunca zahmete katlanıp, kendisini görmeğe gelmişti. Fakat, bu durum. Anjelik'i büsbütün bir çıkmaza sokuyordu.

— Şey.. diye kekeledi... Nasıl!...

— Vaziyet pek basit, Madam... Size âşık değilim, fakat kendimi çılgıncasına büyünüze kaptırdım. Dudaklarınızı, gözlerinizi, Versay'ın en güzel bacaklarına sahip olduğunuzu bir türlü unutamıyorum.

— Madam de Montespan'da benim kadar güzeldir, Majeste, üstelik sizi de seviyor. Size ziyadesiyle merbut...

— Halbuki siz...

Genç Kral'ın şehvet kıvılcımları ile parlıyan gözleri, Anjelik'i ipnotize etmişti. Erkeğin dudaklarını, ağzının üstünde hissedince, gayri ihtiyarî geri çekilmek istedi, fakat bundan muvaffak olamadı. Louis, dudaklarını, hırsla genç kadının dudaklarına bastırmış, canını acıtarak öpüyordu. Nihayet, karşısındakilerin itaasizliğine hiç bir zaman şâhit olmamış bulunan Kral, bir kere daha muvaffak oldu... Anjelik, elinde olmayarak onun kudreti karşısında, kendi kudretini kaybetti. Ateşli bir şehvet nöbeti içinde, öpüşmeğe başladılar. Louis, kendi arzularına cevap verinceye kadar onu bırakmamak azmindeydi...

Anjelik, başı dönerek, Kral'ın kollarından kendisini kurtardı. Sallanıyordu, duvara yaslandı. Kral'ın gırtlağı kurumuş, dudakları titremekteydi.

— Böyle bir öpüşmeyi hayalimden bile geçiremezdim... diye mırıldandı. Başınızı gerive atıp, gözlerinizi yumarak, boynunu, o nefis boynunuzun damarları heyecanla atarken geliyordunuz hayalime... Sizi böyle görmek beni çıldırtıyor... Aklı selimimi kaybediyorum... Gideyim mi? Hayır, cesaretim yok buna... Bu han... öylesine gözlerden ırak ki...

— Majeste, beni korkutan, dehşete düşüren bir neticeye sürüklemeyiniz, yalvarırım.

— Dehşete düşüren mi? İstiyorsunuz sanıyordum. Demin ne uysaldınız?..

— Başka ne gelir elimden, Kral'sınız.

Kral, devanı etti:

Anjelik, kendisini toparlamıştı... Cüretle Kral'ın gözlerine baktı...

— Kral olmasaydınız, iki yanağınıza da birer şiddetli tokat indirirdim, dedi.

Kral, sert adımlarla bir aşağı bir yukarı dolaşmağa başlamıştı. Son derece hiddetlendiği aşikârdı, nihayet ellerini açarak:

— Aman Yarabbi... diye söylendi, beni nasıl öfkelendiriyorsunuz? Ben, o derece kötü bir âşık mıyım?

— Efendimiz... hiç düşünmediniz mi, Marki du Plessis - Bellière sizin dostunuzdur?

Hükümdar'ın başı, mahcubiyeti andıran bir ifadeyle önüne düştü.

— Elbette... dostumdur, sadık bir dostumdur, lâkin ona bu suretle bir kötülük ettiğimi sanmıyorum. Herkes biliyor ki, yakışıklı Harp ilâhımızın bir tek metresi var. O da Harp... Ona, aleve sürükleyeceği ordular verdikten sonra, daha ne ister? Bir çok defalar ispat etti... Aşktan anlayan bir erkek değil...

— Ama, beni sevdiğini de ispat etti.

Kral, birden, saraydaki dedikoduyu hatırladı. Kafese kapanmış bir vahşi hayvan gibi, burnundan soluyarak dolaşmaya koyuldu.

— Demek Harp ilâhı Mars, Venüs'e mağlûp oldu. Hayır, hayır, inanmam! Fakat yine de itiraf ederim ki, siz böyle bir mucizeyi yaratacak kudrete sahipsiniz.

— Size, benim onu sevdiğimi, onun da beni sevdiğini söylesem, uzun cefalardan sonra kazanılan bu aşkı mahvetmeğe kalkışır mısınız?

Kral, şehveti ile vicdanı arasında bocalıyordu. Nihayet, içini çekerek:

— Hayır, dedi, kalkışmazdım. Hal böyle ise, boyun eğmeğe razıyım. Elveda, Madam... Allah rahatlık versin... Yarın, oğlunuzla sizi, kamp mahallinde görürüm...

★

Altın sırmalı, koyu mavi kadife üniforması ile Philippe, kraliyet çadırının kapısında, Anjelik'i bekliyordu. Onu, hürmetkâr bir reveransla karşılayıp, elinden tuttu, başı dimdik, kalabalığın arasından geçirip, Kral'ın dantel örtülü masasına doğru yürüttü. Kral, masadaki yerine oturmak üzereydi, kocasının kulağına:

— Merhaba sevgilim... diye fısıldadı Anjelik.

— Merhaba, Madam...

— Sizi bu gece görebilecek miyim?

— Kral'ın hizmetinden çabuk kurtulabilirsem...

Philippe'in yüz ifadesi soğuktu, fakat karısının parmaklarını sıkan eli bütün aşkının hararetini taşıyordu.

Kral, onların gelişlerini seyretmekteydi... Yanı başında duran mabeyincisine usulca:

— Sarayımda, Marki ve Markiz Plessis - Bellière'ler kadar yakışıklı başka bir çift yok... dedi.

— Haklısınız, efendimiz.

— Ayni zamanda pek sadık bendelerimdirler... İkisi de.

Diye ilâve etti Kral, içini çekerek. De Gesvres, onları gözünün kuyruğu ile süzüyordu.

Anjelik, zarif bir reverans yaptı... Kral, genç kadını elinden tutup kaldırdı... Zümrüt gözler, bir an Kral'ın ateşli bakışlarında şimşek gibi çaktı... On dördüncü Louis, Anjelik'i tepeden tırnağa süzüyordu... Saçlarına iliştirdiği mücevherlerden, ayaklarındaki beyaz saten gece ayakkaplarına inen uzun bir bakış, mücevherlerle mineler işlenmiş, beyaz saten esvabın dekoltesinde bir an kıvılcımlandı...

Kral'ın masasına yemeğe dâvet edilen yegâne kadın Anjelik idi. Ve asiller, uzun zamandır bu derece güzel bir kadın görmek zevkinden mahrum kalmışlardı. Louis, Marki du Plessis - Bellière hitapla:

— Cidden pek şanslı bir erkeksiniz, Marki, dedi, böyle bir hazineye sahip olmak herkese nasip değildir. Bu akşam, hükümdarınız da dahil olmak üzere, buradaki bütün erkeklerin gıptasını celbettiniz. İnşallah farkına varmışsınızdır bu hâlin... Zira, tahminime göre, harp sahasının toz ve barut dumanı, bazan, cinsî lâtif'in cazibelerini görmenize mâni oluyor...

— Efendimiz, öyle mânzaralar vardır ki, kör gözleri bile açar, ve harpte galip olanlar bile başka zaferlerin baş döndürücü lezzeti ile kendilerinden geçerler.

Kral, bir kahkaha attı:

— İşte şâhane bir cevap... Madam zaferinizi tebrik ederim.

Anjelik'in eli, hâlâ Kral'ın avucundaydı. Ondördüncü Louis, harp sahalarının teklifsiz atmosferinde takındığı o rahat ve sevimli edasıyla, bir kolunu Philippe'in omuzuna doladı...

— Harp tanrısı, diye fısıldadı. Çok çok şanslısınız... Ama sizi kıskanmıyorum. Sadakatiniz, benim nazarımda pek kıymetli bir mefhumdur. On beşer yaşında iki delikanlı iken yaptığımız harbi hatırlıyor musunuz?.. Bir kurşun, benim şapkamı sıyırıp geçmişti, de siz, kafamdan fırlayan şapkayı almak için ateşin içine atılmıştınız...

— Evet, efendimiz, hatırladım.

— Yaptığınız düpedüz çılgınlıktı. O zamandan beri benim uğrumda daha pek çok çılgınlıklar yaptınız...

Kral, Philippe'den pek az daha kısa idi. Saçları da, onunkinden daha koyu renkti, fakat adeleli vücutlarının ölçüleri, nisbetleri öylesine biribirine uyuyordu ki, uzaktan görenler onları ikiz kardeşler sanabilirdi...

— Silâhların zaferi bize aşkı unutturabilir, fakat aşk, aslâ, silâh kardeşi olduğumuzu unutturmaz, öyle değil mi?

— Pek haklısınız Majeste.

— Tamamiyle. Eh, sevgili Mareşal'im, bizim gibi asker insanlar için bu kadarlık felsefe yeter... Madam, oturmaz mısınız?

Anjelik, Kral'ın sağındaki yerini, alırken, o kadar erkeğin arasında tek kadın oluşu ile, bir kraliçeden farksızdı. Philippe, henüz ayakta, baş mabeyincinin oturmasına yardım ediyordu. Anjelik, başını tabağına eğmiş, sallantılı pırlanta küpeleri, yanağının kadife cildine alaim semâ renkleri aksettiriyor ve Kral, genç kadının eşsiz profilini, âdeta huşû içinde seyrediyordu. Usulca, sordu?

— Vicdanınız rahat etti mi, Madam?

— Efendimiz, alâkanız beni tarifsiz bir heyecana garkediyor...

— Esefle söyleyeyim ki, bu bir alâka meselesi değil, küçük oyuncağım... Aşkla nasıl mücadele edebiliriz? Bir hâl bir uzlaşma çâresi yok ki... Rezilce ve alçakça hareket edemezsem, hiç olmazsa asilâne davranabilirim... Benim durumumda kim olursa olsun, kendisini aynı mecburiyet altında hissedecektir... Oğlunuzun vazifesini nasıl mükemmelen ifâ ettiğine dikkat ediyor musunuz?

Eliyle, baş sâki'ye yardım eden Florimond'u gösterdi. Kral, içmek istediği zaman, uşak, baş sâki'ye haber veriyor; baş sâki, kenardaki büfenin üzerinde duran bir şarap, bir de su sürahisini hâvi tepsiyi alıyor, onun arkasından Florimond, elinden şarap tatmağa mahsus ufak kadeh olduğu halde, baş mabeyincinin yanına gidiyorlar, mabeyinci, ufak gümüş kadehe biraz su, biraz şarap koyup, baş sâki'ye uzatıyor, ve sâki bunu içiyordu. Böylece, Kral'ın içkisinin zehirli olmadığı ispat edildikten sonra, Florimond bu sefer Kral'ın şahsî kadehini dolduruyor ve hükümdara sunuyordu... Çocuk bütün bu işleri, sanki kilisede dinî bir âyin icra ediyormuşcasına derin bir ciddiyet, tarifsiz bir hürmetle yapıyordu.

Kral, Florimond'a çalışmasından çok memnun olduğunu söyleyerek, iltifatta bulununca, çocuk bukleli saçlarını sallayarak teşekkür etti.

— Oğlunuz, siyah gözleri, siyah saçları ile size hiç benzemiyor, Madam, Cenuplulara has bir güzelliği var Florimond'un.

Anjelik, kıpkırmızı kesildi, sonra sarardı. Kalbi çarpmağa başlamıştı. Kral, elini genç kadının eli üzerine koydu:

— Ne kadar hassassınız? Benden korkmaktan ne zaman vaz geçeceksiniz? Size hiç bir zararım dokunmayacağını hâlâ anlayamadınız mı?

Yemeğin hitamında, ayağa kalktıkları vakit, Kral yine genç kadına elini vererek onunla yürüdü. Kral'ın eline temas etmek, Anjelik'in huzurunu kaçırıyor, onun bu hareketi bilhassa yaptığına kanaat getiriyordu.

Kamp sahası içinde öbek öbek yanan ateşlerin arasından geçerek, Philippe'le beraber, çadıra döndüler.

Philippe'in çadırı, altın sırma ile işlemeli sarı satenden yapılmıştı. Çadır, Ondördüncü Louis ordularının ihtişamına sembol teşkil edecek bir harika sayılabilirdi. İçinde emsaline az rastlanır iki koltuk, Türk stilinde alçak bir masa ve onun etrafında yere, halının üzerine serpiştirilmiş altın sırmalı brokar kaplı kuştüyü minderler vardı. Yerdeki emsalsiz halılar, ve üzeri ipek bir halı ile örtülü alçak divan çadıra şark havası veriyordu.

Mareşal, lükse bu derece düşkün olması ile her zaman tenkidlere maruz kalıyordu. Kral'ın çadırı bile onunki kadar muhteşem değildi.

Anjelik, çadırdan içeriye adım atar atmaz kocasının bir yönünü daha öğrenerek içi burkuldu... Philippe, lüks düşkünlüğüne karşı da savaşmak zorundaydı... Zorlu bir harbin arefesinde olmasına rağmen, parmaklarına yüzükler takmış, bıyığını parfömlemiş, çizmelerini ayna gibi parlattırmıştı. Yarın, bütün bu zahmetler, ter, ateş, kan ve pislik deryasında perişan olup gidecekti. Philippe, askerliğin icaplarına riayet edemiyordu.

Marki, önce kılıç kayışını çıkardı. La Violetta, yanında idâre şefi olduğu halde içeriye girmişti. Masanın üzerine, çeşitli pastalar, meyva ve şaraptan ibaret bir supe hazırladılar, La Violette, efendisine soyunmasında yardım etmeyi teklif ettiyse de, Philippe sabırsız bir el hareketiyle teklifi reddetti. Uşak bu sefer Anjelik'e döndü:

— Hizmetçilerinizi göndereyim mi, Madam?

— Lüzumu yok...

Gilandon kardeşleri ve Javote'u zaten handa bırakmış, daha aklı başında bir kız olan Thérèse'i yanına almıştı. Thérèse de hanımını giydirdikten sonra ortalardan kaybolmuştu. Gece yarısı onu aramak beyhude, idi.

Anjelik, gülerek kocasına baktı:

— Soyunmama siz yardım edebilirsiniz, Philippe, dedi. Bu gibi işlerde öğrenmeniz icabeden bazı noktalar var sanırım.

Başını, erkeğin omuzuna dayayıp, aşk dolu bir sesle sordu:

— Beni gördüğünüze memnun oldunuz mu?

— Evet, maalesef oldum.

— Neden maalesef diyorsunuz?

— Sizi zihnimden çıkarıp atamıyorum... Omrüm boyunca tatmadığım, bilmediğim, kıskançlık ateşi yüreğimi yakmağa başladı.

— Ama... ben yalnız sizi seviyorum.

Philippe, cevap vermeksizin, alnını genç kadının omuzuna dayadı, Anjelik, çadırın loş ışığında, Kral'ın şehvetle parlayan gözlerini görür gibi olmuştu.

Dışarıda bir asker, ıslıkla hüzünlü bir halk şarkısı çalıyordu... Genç kadın, tâ iliklerine kadar ürperdiğini hissetti... Bütün debdebesi, ihtişamı, ziyaretleri ile Versay'ı bırakıp, kaçmalıydı... Uzaklara... çok uzaklara...

— Philippe... ne zaman eve döneceksiniz? Ne zaman beraber yaşamağa başlayacağız...

Genç adam birden geri çekilip, şüpheli nazarlarla karısına baktı.

— Beraber yaşamak mı, dediniz?. Kral'ın ordularına emreden bir Mareşal'ın, ve saraya mensup bir âsil Leydi'nin beraber yaşaması mümkün olabilir mi?

— Ben saraydan ayrılıp Plessis konağına dönmek istiyorum, Philippe:

— Yine kuşbeyinli bir kadın gibi konuşmağa başladınız... Plessis'e dönmeniz için yalvardığım zamanlar, bana itaat etmemek için bütün tehlikeleri göze almıştınız... Şimdi, çok geç artık.

— Ne demek istiyorsunuz?

— Kral'ın size lütfettiği bir çok mecburiyetler ve vazifeler altındasınız... Onları yerine getirmiyecek olursanız Kral'ın hoşnutsuzluğunu cezbedebilirsiniz.

— Ben Kral'ın yüzünden saraydan uzaklaşmak istiyorum Philippe... Kral...

Philippe birden gözlerinin önünden kaybolmuş gibi, telâşla başını kaldırıp baktı... Perişan ümitsiz bir sesle tekrarladı:

— Kral.....

Daha fazla devam etmeğe cüret edemeyerek, mihanikî hareketlerle soyunmağa başladı, Philippe, bir korkulu rüyada kaybolmuş gibiydi.

«Kral'ın bu akşam söylediği sözlerden sonra, vaziyeti o da anlayacak herhalde... Eğer şimdiye kadar anlamadıysa... Belki çoktan anlamıştır... Belki benden önce işin farkına varmıştır Philippe...» diye düşünüyordu genç kadın.

Divana çöküp, saçlarındaki firketeleri çıkarmağa koyuldu... Philippe ağır ağır yaklaştı. Karısının yanına oturdu. Anjelik kollarını erkeğin boynuna doladı... Philippe'in elleri, ince geceliğin altında, genç kadının çıplak vücudunda dolaşıyor, kâh boynundan göğüslerine iniyor, kâh bacakları boyunca beline yükseliyordu. Nihayet:

— Hakikaten de krallara lâyık... diye mırıldandı...

— Philippe... Philippe...

Anjelik, boğuk bir feryatla erkeği göğsüne çekti. Uzun bir an, garip bir tehlikeden kaçıp biribirlerine sığınan iki felâketzede gibi, kolları yekdiğerinin vücudunda kenetlenmiş, öylece kaldılar...

Dışarıda bir ses: «Mareşal, Mareşal!» diye bağırıyordu...

Philippe, bir sıçrayışta, çadırın kapısına vardı...

— Biraz önce bir casus yakaladılar. Majeste sizi istiyor...

Anjelik'in gırtlağından acı bir feryat yükseldi:

— Gitme, Philippe... Gitme!

Philippe, küçük bir çocuğun sözüne güler gibi, bir kahkaha attı:

— Kral çağırırken gitmemek olur mu? Harp harptir, azizem. İlk vazifem, Kral'ımın düşmanlarına karşı koymaktır...

Bıyıklarını düzeltti... Kılıç kayışını yeniden kuşandı.

— Cantor bir şarkı söylerdi, neydi bakayım... ha, evet, hatırladım...

«Elveda Hayatım; elveda aşkım;
Korkma, ağlama, rahmet dile.
Kral'a hizmet edeceğiz,
Ölsek bile...»

★

Anjelik, bütün gece, Philippe'i boşuna bekledi... ve nihayet diva-

nın üstünde uyuyakaldı. Uyandığı vakit, çadırın sarı ipek duvarlarından içeriye altın renkli bir ışık süzülüyordu... Sanki dışarıda pırıl pırıl bir güneş vardı...

Lâkin, giyinip dışarıya çıktığı vakit, sisli, kurşunî bir havayla karşılaştı. Gece yağmur yağmış, yerde su birikintileri toplanmıştı. Çamurlu kamp sahası bomboştu... Ta uzaklardan kalk borusunun akisleri duyuluyordu... Arada sırada top sesleri duyulmaktaydı.

Malbrant'ı çağırıp, atını hazırlamasını söyledi.

Bir asker, genç kadına, ufak bir tepeyi işaret ederek:

— Oradan bütün harekâtı görebilirsiniz, dedi.

Tepenin üzerine vardığı vakit, askerlerini dağıtmış olan Salnove'ye rastladı. Sağ tarafta bir yer değirmeni, ağır ağır dönmekteydi. Güneş, simsiyah bulutların arasından bir gedik bulup yeryüzüne süzülmeğe çalışıyor gibiydi.

Aşağıda uzanan şehir neredeyse teslim olmak üzereydi. Beyaz bir eşarp gibi, şehrin kıyısından pek güzel bir nehir kıvrılarak akıyordu.

Fransız bataryaları, nehir vadisine yerleştirilmiş, üç sıra top, miğferleri parıldayarak öne atlan piyade bölüklerini, geriden muhafazaya memur edilmişti. Salnove, elindeki kırbaçla, Anjelik'e asker saflarının en önünde ilerlemekte olan pırıl pırıl üniformalı bir taburu işaret etti:

— Kral bu sabah, bizzat en ön safta ilerliyor. Garnizon'un pek kısa bir müddet sonra teslim olacağından emin... Dün gece, ne Kral, ne de yüksek rütbeli subaylar gözlerini bile kırpmadılar... Bir casus yakalanmıştı... Güç belâ adamı konuşturup, garnizonun bu gece âni bir hücuma geçmek kararında olduğunu öğrendik. Niyetleri belki bu merkezdeydi ama, biz emniyet tedbirlerini arttırınca, plânları suya düştü. Artık, teslim olmaları saat meselesidir...

— Top atışları şiddetle devam ediyor ama...

— Son güçlerini sarfediyorlar. Bütün cephanelerini kullanmadan teslim bayrağını çekemezler...

— Dün gece kocam da aynı şeyi söylemişti.

— Mareşalimizin strateji kaabiliyeti eşsizdir, Madam... Tahmin ederim ki, zafer ziyafetini bu gece şehirde yiyeceğiz.

Bir kaç dadika önce aşağıdaki yolda süratle ilerlediğini gördükleri atlı, şimdi, tepeye çıkan yolu katetmiş, onların yanına varmıştı... Onlerinden geçerken, gırtlağını yırtarcasına haykırdı:

— Marki du Plessis - Bellière...

Ve birden Anjelik'i farkederek sustu... Atın dizginlerini çekip, geri döndü...

Anjelik, boğuk bir feryat kopardı:

— Ne oldu? Ne var... Kocama bir şey mi oldu yoksa?

— Evet.

Salnove haykırdı:

— Ne oldu Mareşal'e... Konuşsana be adam? Mareşal yaralandı mı? Neyi var?

Asker soluk soluğa:

— Evet, dedi... Yaralandı... Ama pek ağır değil... Kral, yanında... Mareşal büyük bir rizikoyu göze alıp...

Anjelik, atını çoktan mahmuzlamış, bayırdan aşağı, kendini kapıp koyvermişti. Aşağıya ininceye kadar bir kaç defa tökezlenip yuvarlanmak tehlikesi atlattı.

Düzlüğe varınca, atın dizginlerini koyverdi ve şiddetle kamçılayarak ileri atıldı...

Philippe yaralanmış!!! Yaralanmış! İçinden bir ses mütemadiyen şu sözleri tekrarlıyordu.

«Biliyordum, böyle bir şey olacağını biliyordum... Biliyordum...

Duvarların önünden geçti. Ateş hattını, şimşek gibi yardı... Gözü dünyayı görmüyordu... Bakışları sâdece, topların ön hattına yakın bir noktada toplanmış olan üniformalı gruptaydı. Kalabalığa yaklaşırken, Peguilin de Lauzun'un onlardan ayrılıp kendisine doğru ilerlediğini farketti. Canhıraş bir feryatla haykırdı:

— Philippe yaralandı mı?

— Evet...

At, Peguilin'in önünde durunca, genç adam izahat verdi:

— Kocanız korkunç bir rizikoya girdi. Kral âni ve şiddetli bir hücuma geçiyormuş gibi yaparsak acaba şehir daha çabuk teslim olur mu diye düşündü... Mösyö dö Plessis hemen öne atılarak bu hususta tek başına bir keşif yapacağını bildirdi. Derhal atına atlayıp hendekten fırladı, şafaktan beri top ateşi ile dövülen sahaya çıktı.

— Yarası ağır mı?

— Evet.

Anjelik o an Peguilin'in atı, kendi ilerlemesine mâni teşkil edecek şekilde tuttuğunu fark etti. Omuzları, üzerine birden bire çöküveren

dayanılmaz ağırlığın altında çöktü... Bir ölüm ürpertisi bütün vücudunu dolaştı.

— Philippe öldü, değil mi?

Peguilin, başını önüne eğdi.

Anjelik, son derece ifadesiz bir sesle:

— Bırakınız geçeyim, dedi. Onu görmek istiyorum.

Peguilin, kımıldamadı...

Anjelik o zaman son nefesini veren bir vahşi hayvan gibi, tüyler ürpertici bir feryat kopardı:

— Bırakınız beni... Onu görmek istiyorum. Kocam o benim. Görmeğe hakkım yok mu?

Peguilin, uzandı, genç kadını omuzlarından tutup göğsüne çekti. Alnını göğsüne bastırdı. Saçlarını okşadı:

— Görmeseniz daha iyi olur, sevgilim... diye fısıldadı... Allahım... Yakışıklı Marki'mizin kafasını bir top güllesi paramparça etti...

★

Anjelik, Philippe'i beyhude yere beklediği divan'ın üzerine kendisini yüzüstü atıp, canhıraş hıçkırıklarla ağladı, ağladı, ağladı...

Teselli etmek üzere çadıra girmek isteyenleri yanına yaklaştırmıyordu. Uşakları, hizmetçileri, yakın dostları, çadırın kapısı önünde toplanmışlar, korkudan titreşerek, genç kadının tüyler ürpertici hıçkırıklarını dinliyorlardı.

Anjelik, kendi kendisine mütemadiyen, böyle bir şeyin hakikat olamayacağını tekrarlayıp duruyordu... Philippe'in ölmüş olabileceğine aslâ inanmıyor, bu acı gerçeği kabul edemiyordu ama, onu bir daha göremiyeceğinden de ayni kesinlikle emindi, onu, bir daha göğsüne bastıramayacak, ana şefkatiyle saçlarını okşayamayacak, uzun kirpikli göz kapaklarını öpemeyecekti. Kulağına artık hiç bir zaman «seni seviyorum, sen, vücudumun ve ruhumun bütün aleviyle sevdiğim yegâne erkeksin!» diye fısıldayamayacaktı.

Philippe... Pembeler giyinmiş Philippe maviyeler içinde Philippe. Altın sırmalı beyaz üniforması, kırmızı çizmeleri ile Philippe... Cantor'un başını okşayan Philippe... Bir elinde pırıl pırıl bir bıçak, diğer eliyle vahşi kurtun gırtlağına saldıran Philippe... Philipe du Plessis Bellière... Kral'ın «harp ilâhı Mars» diye adlandırdığı yakışıklı adam... Kral'ın emriyle, Versay salonlarından birinin tavanında, kurtların çektiği

bir harp arabasını koştururken gösteren o muhteşem tabloda ölmezleştirilen Philippe...

Niçin artık yanında değil o? Ninon'un dediği gibi «rüzgârın bir nefesi ile» neden kayboluverdi? Harbin alevli fırtınasında mı kayboldu? Neden böyle bir budalalık yaptı, neden?

Lauzun'un sesi yine kulaklarında çınladı... Anjelik, bir korkunç ümitsizlik içinde dirsekleri üzerinde doğruldu:

— Neden yaptın bunu, Philippe? diye inledi.

Çadırın kapısını örten ipek perde aralanmıştı. Kral'ın başmabeyincisi Me Gesores, genç kadının önünde derin bir reveransla eğiliyordu.

— Madam, Kral Hazretleri tâziyette bulunmak üzere geldiler...

— Kimseyi görmek istemiyorum.

— Madam, gelen Kral Hazretleridir.

Anjelik, çılgın bir feryatla haykırdı:

— Kral'ı istemiyorum! Ne Kral'ı istiyorum ne de etrafındaki o korkak züppeleri! İçeriye girip benim bu halimi seyrederlerken, birbirlerine «şimdi Mareşal kim olacak acaba?» diye fısıldaşacaklar...

Mabeyinci, boğuk bir sesle bir kere daha:

— Madam..... dedi.

— Çekilin yanımdan... Defolun... Defolun buradan!

Yüzünü tekrar yastıklara gömdü. Sanki bütün öfkesi son katresine kadar tükenmiş, bütün yaşama kudretini kaybetmiş, bir ceset haline gelmişti. Divandan bir daha kalkabileceğine hiç ihtimal vermiyordu.

Birden, iki kuvvetli kolun, omuzlarına yapışıp, kendisini yattığı yerden kaldırdığını hissetti. Sağlam bir erkek omuzuna dayanıp, orada usul usul göz yaşı dökmek belki onu biraz sâkinleştirebilirdi. Genç kadın, kendisini kolları arasına alan erkeğin Lauzun olduğunu sanarak, kahverengi cekete yüzünü gömüp, yeniden hıçkırmağa başladı... Bir müddet sonra, göz yaşları tükenmiş gibi, içini çeke çeke, sakinleşti. Şişmiş, kızarmış göz kapaklarını kaldırıp, göğsünde ağladığı erkeğin yüzüne baktı... Ve, Kral'ın koyu kahverengi gözleri ile karşılaştı. Bir an şaşırdı ...Zira, Kral'ın bakışlarında bu derece müşfik, bu kadar sevgi ve merhamet dolu bir ifadeyi ilk defa görüyordu.

— O... beyleri dışarıda bıraktım, dedi Louis... Yalvarırım, Madam, kendinizi bu derece perişan etmeyiniz. Metin olmanız gerekiyor. Istırabınız beni de perişan etti.

Anjelik, usulca, divandan indi... Bir kaç adım yürüdü, altın renkli ipek perdelerin önünde durdu... Siyah esvabı, gözyaşları ile ıslanmış bembeyaz yüzü ile, bir mâtem tablosunu andırıyordu. Lâkin, Kral'ın gözlerinden bir an olsun ayrılmayan bakışları alev alev yanmaktaydı... Şaşılacak bir sükûnetle konuştu:

— Majeste müsaade ederlerse, mâlikâneme... Plessis'e çekilmeyi arzu ediyorum.

Kral, bir an irkilir, tereddüt eder gibi oldu.

— Arzunuzu kabul ediyorum, Madam, yalnız ve sükûnet içinde kalmak arzusunu çok iyi anlıyorum. Plessis'e gidiniz. Orada Sonbaharın hitamına kadar kalabilirsiniz.

— Majeste, vazifelerimden de istifa etmek isterim...

Kral, şefkatle başını salladı:

— Bunu, istirabınızın derinliği söyletiyor size... Zaman bütün yaraları tedavi eder. Sizi, vazifelerinizden affetmiyeceğim.

Anjelik, eliyle zayıf bir itiraz hareketi yaptı, sonra gözlerini yumdu... Uzun kirpiklerinden sıra sıra yaşlar yanaklarına yuvarlanmağa başladı...

Söz veriniz bana... Dönmeceksiniz diye ısrar etti Kral...

Anjelik, ses çıkarmaksızın, hareketsiz, heykel gibi duruyordu. Kral, onu ebediyen kaybetmiş olmanın korkusu yüreğinde, ondan bir söz alamadan çadırı terkederken, usulca:

— Versay sizi bekleyecek... dedi.

★

III. KISIM

K R A L

16. BAHİS

Bir atlı, asirdide meşe ağaçlarının altında uzanan yoldan rüzgâr gibi geçip, altın ve kızıl sonbahar renklerini aksettiren gölün kıyısından kıvrıldı, mâlikânenin parkına girip, kapıya yaklaştı.

Anjelik, yatak odasının penceresinden, atlıyı takibetmiş ve uşağı

olduğunu farketmişti. Her halde, hanımından bir haber getiriyordu... Hizmetçisinin gümüş bir tepsi üzerinde mektubu odasına getirmesini beklemedi, sırtına kadife pelerin alıp, aşağıya indi, haberciyi, karnını doyurup birşeyler içmesi için mutfağa yolladıktan sonra, mektup elinde yukarıya çıktı. Odasında yanan şöminenin önüne oturdu, heyecanla zarfı elinde evirip çevirdi. Bu, bir dosttan gelen ufa kbir pusulaydı. ama Anjelik'in yeknesak hayatında oyalayıcı, eğlendirici bir rol oynayabilirdi.

Sonbaharın son günleri yaklaşmıştı. Neredeyse kış bastıracaktı. Allah bilir, Plesis'de kış mevsimi ne sıkıcı olacaktı! Nieul ormanlarındaki ağaçların yaprakları döküldükçe, bu zarif Rönesans şatosunun soğuk odaları, salonları kasvetli, mağmum bir atmosfere bürünüyordu. Geceleri kurtlar, şatonun parkına kadar iniyorlar, korkunç ulumalarla etrafı titretiyorlardı. Anjelik, yüreğindeki dayanılmaz acı ile bu kasvetli duvarların ardına kapandığı ilk günlerin korkunç httırası ile ürperdiğini hissetti. Allahım, ne müthiş geceler geçirmiş, aklını kaybetmesine ramak kalmıştı.

İlkbaharla birlikte ruhuna biraz sükûn, bir parça huzur gelmişti. Günlerinin çoğunu atla kırlarda dolaşarak geçirmiş, fakat yavaş yavaş, bomboş, uçsuz bucaksız kırlar ruhuna bir ümitsizlik aşılamaya başlamıştı. Harp, köylülerin omuzlarına bütün ağırlığiyle çökmüş, yoksulluk alıp yürümüştü. Anjelik, dert dinlemekten öylesine usanmıştı ki, nihayet yine kendi kabuğuna çekildi.

En yakın komşusu köy muhtarı Molines idi. Daha ötede, Monteloup'da babası, ihtiyar bakıcısı ile Martha halasının elinde son günlerini yaşamaktaydı.

Zarfı yırtıp, içinden çıkan mektubu okumaya başladı:

«Azizem...» diyordu Markiz. «Şayet bu mektupta sevgimin yanısıra, sizin kalbinizi kıracak, üzecek şeyler varsa, onları ayırıp, şahsınıza karşı beslediğim sevgi ve hayranlığın doğurduğu endişeye vermenizi dilerim. Kendinizi şatoya kapadığınızdan beri geçen aylar zarfında sizden hiç haber alamadım. Dostlarınıza, acınıza iştirak, ıstırabınızı teselli fırsatı vermediniz. Sizin yokluğunuz, Nion'u da benim kadar üzüyor. Hayatta aşkla alış-verişimi bitirdiğimden beri, ondan boşalan yeri dostluklara hasretmiştim. Dostluğuma kıymet vermediğinizi görerek, kalbimde büyük bir boşluk hissetmekteyim.

Mukaddeme için bu kadar kâfi... Serzenişe daha fazla devam edemiyeceğim, zira sizi gerçekten çok seviyorum. Yalnız ben mi?... Sizi, burada yüzlerce kişi seviyor. Hem sevenlerin hepsi de erkek cinsinden değil... Çşzibeniz, sevimliliğiniz ve açık yürekliliğinizle, sizi rakibe telâkki eden kadınların bile sevgilerini kazanmışsınız. Sizi özledik. Ço-

ğumuz, sizin fikrinizi almadan kordelâlarımızı bile fiyonk yapamazdık. Siz gittiğinzden ber moda yeniliği diye birşey kalmadı desem inanınız. Artık herkesin gözleri Madam de Montespan'a çevrildi. Bakın, o sizi hiç özlemiş görünmüyor. Modayı artık o idare ediyor. Kısacası, kelimenin tam mânasiyle Versay'da Madam de Montespan hüküm sürüyor. Kocası da inadına kefaretini pek ağır ödedi. Kral, onu, müebbeden Rousillon'a sürdü.

Bu cüretkâr adamın orada müebbeden kalıp kalmayacağını henüz kimse bilmiyor ama, şimdilik orada olduğundan herkes emin. Modaya temas etmişken hemen haber vereyim ki, Versay'da modayı bütün ihtişamıyle Madam de Montespan idare ediyor. Bütün yenilikler, sadece onun vücut ölçüleri gözönünde tutularak hazırlanıyor. Hele son zamanlarda bir etek kreasyonu ortaya atıldı; (Birinci eteğin üstüne, önden ve arkadan dilimler halinde büzülerek konmuş ikinci bir ve daha kısa bir etek...). Bu yeni tarz etekler, bir kadının muayyen zamanlardaki sırrını pek güzel gizlediği için çok tutuldu. Dilimli drapeli eteklerin moda oluşundan sonra, Fransa nüfusunun yakın bir gelecekti bir hayli artması kuvvetle muhtemeldir. Ve bu modadan ilk istifade eden yine Madam de Montespan oldu. Bu kadının hiç utanması yok... Fakat itiraf ederim ki, hâmilelik ona pek yaraştı. Hiçbir zaman bu kadar güzel olmamıştı. Kral'ın gözü ondan başka kimseleri görmüyor. Bîçare La Valliere'in bir hortlaktan farkı yok... Canlılar arasında kalmaya mahkûm edilmiş bir hayâlet... Kral bütün gönül işlerine son verip, bütün kadınlardan daha aç gözlü, fakat hepsinden baskın çıkan bir metrese bağlandı. Ne taş yürekli kadınmış meğerse!. Herkes böyle söylüyor ama, hiçbiri de onunla boy ölçüşmeye kalkışamıyor şimdilik... Şimdilik diyorum; çünkü saray hanımları arasında siz yoksunuz. Bu gerçeği Madam de Montespan da biliyor. Sizden her bahsedişinde, «O pejmurde, perişan kadın» tâbirini kullanıyor...

Anjelik o kadar öfkelendi ki, daha fazla okuyamadı, fakat odada, hırsını ifade edecek kimse bulunmadığı için, burnundan soluyarak, yine mektuba döndü:

«Madam de Montespan'ın tesiri altında Versay bir lüks diyarı haline geldi. Pazartesi günü oradaydım... Aman yarabbi, o ne ihtişam... O ne debdebe!... Akıllara durgunluk veriyor. Saat 3'de Kral, Kraliçe, Madam, Mösyö, Matmazel, bütün Prensler, Prensesler, Madam de Montespan —yani kısaca Fransa Sarayı— Kral'ın muhteşem dairesinde toplandılar. Dekor. ancak «İlâhî» kelimesiyle tavsif edilebilir. Madam de Montespan güzelliğiyle gözleri öylesine kamaştırdı ki, bütün sefirler hayranlıktan küçük dillerini yuttular. Evet, bütün şerefler, hayranlıklar onun oldu. Mücevherleri güzelliğini, zekâsı mücevherlerini andı-

rıyordu. Son derece hazır cevap... Neyi, ne zaman söyleyeceğini biliyor... Aslâ beylik nüktelere iltifat etmiyor. Bütün hareketleri ölçülü olmasına rağmen, öyle tabiî, öyle rahat bir havası var ki, târif edilemez. Sanki, yalnız kendisine has bir lisanı konuşuyor da yine de kendisini ifade etmeyi, kulakları okşamayı beceriyor... Gayri ihtiyarî bütün kadınlar onu taklit etmeye çabalıyorlar.

Yanında bir muhafız olmaksızın dışarıya çıkmıyor, Ben orada iken Mareşal de Noailles'nin karısı, onun eteğini taşıyordu... Halbuki, Kraliçe'nin uzun eteğini taşıyan sâdece küçük şövalyelerinden biriydi...

Madam de Montespan'ın Versay'ın ikinci katındaki dairesi tam yirmi odalı... Halbuki Kraliçenin üçüncü kattaki dairesinin sâdece on iki odası var...»

Ançelik, mektubu bir kenara bıraktı. Markiz de Sévigne'nin Madam de Montespan'ın Versaydaki hâkimiyetini bu derece ballandırmasında gizli bir maksat mı vardı acaba? Aslında pek lûtufkâr, pek iyilik sever bir insan olan de Sévigné Athénais'ye karşı daima sert davranmıştı. Onu beğenirdi, fakat hoşlanmazdı. Sık sık, Anjelik'e «dikkatli olunuz» ihtarında bulunurdu. «Athénais, montemart ailesine mensuptur, deniz kadar güzel ve onun kadar âmansız bir kadın... Suyuna gitmezseniz, korkarım sizi de bir anda yutuverir...»

Bu fikirde büyük bir hakikat payı vardı. Anjelik bunu, çoktan öğrenmişti. Hem de neler pahasına! Peki ama, Markiz de Sévigné, ne diye, kalkmış, Athénais'nin zaferini uzun uzun yazıyordu? Anjelik'in kıskançlık nöbetine tutulup, Versay'a koşacağını, Athénais ile rekabete girişeceğinimi umuyordu yoksa... Athénais, Kralın gözdesi olmuştu. Kral'ın gözleri ondan başkasını görmüyordu. Eh, bundan iyisi can sağlığı idi... Herşey Madam de Montespan'ın arzu ettiği şekilde inkişaf etmişti...

kapı hafifçe vuruldu. Barbe Charles - Henri'nin elinden tutmuş, içeriye girdi:

— Tonton annesini görmek istiyor.

Anjelik, dalgın dalgın:

— Pekâlâ, pekâlâ, diye mırıldandı. Kalktı, pencerenin önüne gidip, dışarıyı seyre daldı. Kurşuni manzara, ölü gibi, kıpırdamaksızın uzanıyordu.

Barbe yine sordu:

— Küçük burada kalıp biraz oynayabilir mi? Çok hoşlanıyor sizin

odamızdan! Ama durun, burası pek sıcak değil... Madam ateşe dikkat etmemiş...

— Bir kütük daha koy...

Çocuk, kapının yanında tekerlekli bir oyuncakla oynamaktaydı, üzerine, mavi kadifeden uzun bir elbise giydirmişler, omuzlarına kadar inen altın saçlarına süs olsun diye beyaz tüyler iliştirmişlerdi. Anjelik âdet yerini bulsun kabilinden çocuğa gülümsedi. Küçük oğlanı giydirip, süslemek genç kadının en büyük zevki yerine geçiyordu, ona bakarken, birden, bu hareketinin beyhudeliğini farketti... Küçüğü giydiriyor, bin bir ihtimamla süslüyordu da, kim görüyordu sanki?

— Meleğimi yanımızda bırakabilir miyim? diye sordu Barbe.

— Hayır, hayır, Barbe... Onunla uğraşacak vaktim yok. Madam de Sévigné'ye bir mektup yazmam lâzım... Haberciye verip göndereceğim.

Barbe, hanımının halindeki gayri tabiilikten, aklının başka bir yerde olduğunu sezmişti. İçini çekerek, çocuğun elinden tuttu. Usulca dışarıya çıktılar.

Anjelik yalnız kalınca, kalem kâğıt hazırladı. Fakat hemen yazmağa başlamadı. Düşünmeğe ihtiyacı vardı. Duymak istemediği bir ses, kulağının dibinde mütemadiyen aynı nakaratı tekrarlıyor gibiydi «Versay sizi bekleyecek...» «Versay sizi bekleyecek...»

Acaba, sahiden öyle miydi? Belki de Versay onu çoktan unutmuştu. Unutulsa daha mı iyi olacaktı? Kendisi de unutulmayı arzu etmişti. Fakat, şu andaki infialine sebep neydi? Hafif bir tehlike kokusu sezdiği ve Philippe'e karşı bir nevi saygı borcunu edâ etmek üzere Plessis'e kapanmıştı. Philippe'in Paris'teki konağında fazla kalamamıştı. Her tarafı onun hatıraları ile doluydu... Ülesis şatosunda aylardan beri kederi ile başbaşa, kırlarda bayırlarda at koşturmuş, sonbaharın bütün güzelliğini tâ yüreğinde duymuştu... Ama, şimdi kış geliyordu... Yalnızlık onu ürkütmeğe başlamıştı...

Kapıyı tıkırdatıp içeriye giren uşak, yemeği aşağıda yemek salonunda mı, yoksa odasında mı yemek arzusunda olduğunu sordu. Tabiî odasında yiyecekti! Aşağısı insanın iliklerini donduruyordu. Ucu bucağı görünmeyen ziyafet sofrasında tek başına oturup yemek yemek kadar korkunç bir işkence tasavvur edemiyordu.

Şöminenin önündeki ufak, alçak masanın üzerine kurulan sofraya oturdu... Küçük küçük, kapaklı, gümüş sahanlarda getirilen nefis kokulu yemekleri açıp, birer birer tadlarına baktı. O anda yüreğine yana yana bir kor düşmüş gibi, irkildi... Odasında tek başına yemek yiyen

dul bir kadın... Hayatının son günlerini yaşayan ihtiyar, kimsesiz zengin bir duk... İştiha ile atıştırmasını görüp de kahkahalarla gülecek (tıpkı Philippein yaptığı gibi) bir erkek yok...

Beyazlatıcı kremle üşenmeden iki saat uğuşturduğu, yumuşak eli kim öpecek? Saatlerce uğraşıp tanzim ettiği saçlarının güzelliği için kim kompliman yapacak?

Yerinden ok gibi fırladı, aynasına koştu... Uzun uzun yüzünü, endamını tetkik etti. Evet hâlâ son derece güzeldi... Nefesleri kesecek kadar güzeldi. Erkekleri çıldırtacak kadar başdöndürücüydü... Bir kaç kere içini çekti...

Ertesi gün, Madame de Roquelaure, Armaguae'daki malikânesine geçerken, Plessis'e uğradı. Colbert'den Anjelik'e bir haber getiriyordu. Düşes, yolda üşüyüp nezle olduğunu söyliyerek mütemadiyen mendili ile burnunu, gözlerini siliyordu... Fakat iki kadın yalnız kaldıkları vakit, Madam de Roquelaure, göz yaşlarını saklamağa artık lüzum görmedi. Kocası, saraydaki rezaletlerine daha fazla göz yummamış, onu Paris'ten pek uzaktaki şatosuna hapsetmeğe karar vermişti. İşte şimdi Düşes oraya gidiyordu.

— Tam da kıskançlık edecek zaman buldu... diye sızlandı genç kadın, Lauzun'la olan münasebetim sona ereli aylar oluyor. Artık yüzüme bile bakmıyor Lauzun... Çok ıstırap çektim bu yüzden... Matmazel de Montpensier'den ne anlıyor bilmem. Şimdi onun etrafında dönmeğe başladı.

Matmazel de Montpensier, IV. Henri'nin torunudur. Eh, bu kadarı yetmez mi... Fakat, kraliyet ailesine mensup bir kadının aşkı ile Lauzun nasıl oynuyor anlayamadım. Malûm ya, Peguilin, aşk bahsinde asla ciddi olamaz.

Madam de Roquelaure. Pegiulin de Lauzun'un bu sefer gerçekten pek ciddî olduğunda ısrar etti.

— Grand Matmazel, Kral'dan, Dük de Lauzun ile evlenmek üzere müsaade istedi. O da Lauzun'a deli gibi âşık...

— Peki, bu işe Kral ne dedi?

— Her zamanki dediğini, «Bakalım». Ama. Kral, Matmazel'in Lauzuna olan aşkı ile kendisinin Dük'e karşı beslediği sevgi arasında şaşkına döndü. Öte yanda kraliçe, Madam ve Mösyö bu izdivaca asla taraftar değiller ...Hele Madam de Montespan açıktan açığa istemediğini belli ediyor.

— Onun ne üstüne vazife? Kral ailesine mensup değil ki...

— Mortemart ailesine mensup ya, asil sınıfa lâyık olanı olmayanı pek iyi bilirmiş pozunda... Onun nazarında Lauzun, fazla kıymeti olmayan bir Gaskon asilzadesi.

— Zavallı Peguilin! Demek aranızdaki münasebet artık sona erdi...

— Heyhat!

Madam de Roquelaure yeniden ağlamağa başladı...

Colbert'in mektubu bambaşka bir konu üzerinde kaleme alınmıştı. Saray dedikodularından hiç bahsetmeyen Colbert, Madam du Plessis'ten derhal Versay'a dönmesini istiyor, ipek endüstrisi ile ilgili bir vazifenin kendisini beklediğini yazıyordu. Iran Şah'ının elçisi Bahtiyarî Bey Paris'e gelmişti. Colbert, İran ile bir anlaşma yapıp, Fransanın İran'dan ipek ithal etmesini istiyordu.

Bu mektubu okuduktan sonra, Anjelik, artık Paris'e dönmekten başka çaresi kalmadığına karar verdi...

★

Paris'e iner inmez, genç kadın, doğrusa Versay'a gitti.

Versay Parkının çimenleri kar tabakalarıyla kaplıydı... Park'a henüz girmişti ki, yanında maiyeti ile gezinmekte olan Kral'a rastladı. Kral, kâh yerdeki karla ayni renkte olan mermer bir heykelin önünde duruyor, kâh altın yaldız veya canlı renklere boyanmış heykellerin bembeyaz kar fonu üzerinde yarattığı nefis tezadı seyrediyordu.

Kral ve yanındakiler, yavaş yavaş Apollo çeşmesinin önünde toplandılar. Altı küheylânın çektiği cenk arabasına binmiş olarak gösterilen Güneş mabudu Apollo'nun altın kaplı heykeli kış güneşinin soluk ışığında pırıl pırıl yanıyordu.

Madam du Plessis-Bellière yanında uşağı Plipot, iki nedimesi ve muhafız Malbrant olduğu halde, bir funda kümesinin arkasında beklemekteydi. Grup, Apollo çeşmesi önünde durunca, genç kadın uzun pelerini savurarak ortaya çıktı, Kral'ın önünde yerlere kadar eğildi... Louis gözlerine inanamayarak baktı...

— Oh ,bu ne güzel sürpriz, Madam... Eminim ki, Kraliçe de sizi görünce benim kadar sevinecek.

Kral, başı ile genç kadını hafifçe selâmlıyarak, biraz önce konuşmakta olduğu Prens de Condé'ye döndü, sözüne devam etti. Anjelik, etrafını alan asilzadelerin iltifatlarına zarif edesiyle cevap vermeğe başlamıştı.

Daha sonra, genç kadın, ilk iş olarak, son moda cereyanlarını tetkik etti. Şehirden aylardan beri uzak kalmış olması yüzünden esvaplarının modası geçmişti. Modayı Madam de Montespan idare ediyordu ha? Salonlardan birinde onu görmüş, selâm vermeden geçip gitmek istemişti ama. Athénais, dünyanın en tatlı gülüşü ile ona el sallamıştı. Evet, dedikleri doğruydu. Athénais gerçekten bir âfet olmuştu...

Anjelik, kocasının matemi yüzünden hâlâ siyahlar giyiyordu. Siyah rengin, altın büklelerini daha parlak gösterdiğine kaani olduğu için matem devresini biraz fazlaca uzatmağa kararlıydı. Lâkin Versay'ın ışıklı, renkli havasına girince siyah esvapların bu atmosfere uymayacağını anladı.

Madam de Montespan, etrafındakilerle gülüşüp konuşurken, Anjelik gözucu ile onu tetkik ediyordu... Evet, bir kraliçe asaleti içinde şuh, çıldırtıcı bir dişi olmayı becerebilen bu kadın hakikaten eşsizdi... Dünyanın en büyük, en muhteşem, en çılgın sarayını peşinde sürüklemesini, onu güzel parmakları arasında hamur gibi yoğurup istediği şekli vermesini biliyordu... Kazandığı mevki ve nüfuz ona yepyeni bir kudret aşılamış, bütün dünyaya hükmeder gibi bir gurur bahşetmişti. Yılbaşında Versay sarayında kralın yeni bir gayrimeşru çocuğu bekleniyordu... Madam de Montespan bu sahada da, diğer kadınlara olan üstünlüğünü ispat etmişti.

O gece, Kral'ın halk huzurunda yemek yiyeceği gecelerden biriydi. Hükümdarlarını sofra başında seyretmek şerefine nail olmak isteyenler, yavaş yavaş büyük ziyafet salonunu doldurmağa başlamışlardı. İçeriye girenler, Güneş'in Kral'ı diye adlandırdıkları hükümdarlarının yanındaki şâhane kadını nefeslerini tutarak seyrediyorlardı...

★

Yemeğin sonuna doğru, Anjelik, çehresi pek ciddî bir ifade ile çatılmış, krala içkisini sunan Florimond'u gördü.

Sofradan kalkıldıktan sonra herkes sükûnet salonuna doğru giderlerken, Florimond Anjelik'in yanına geldi. Mağrur, heyecanlı bir hali vardı...

— Beni gördünüz mü, anneciğim? diye sordu. Işimi iyi yapıyorum değil mi? Önce yalnız tepsiyi tutuyordum. Şimdi şarabı da önce ben tadıyorum. Harikulâde değil mi? Kralı zehirlemeğe kalkacak olurlarsa onun yerine ben öleceğim...

Anjelik, kısa zamanda bu derece şerefli bir mevkie yükseldiği için oğlunu tebrik etti.

Daha sonra. Duchesne ile konuşan Anjelik, ondan Florimond hak-

kında pek iyi şeyler duydu. Florimond, şövalyelerin en genci olmasına rağmen, zekâsı, nezaketi, sadakati, çalışkanlığı ve ciddiyeti ile derhal göze girmişti.

Lâkin veliaht oyun arkadaşını kendisinden ayırdıkları için sızlanıyor, onun geri verilmesini istiyordu. Kral'a aksettirilen bu durum üzerine, Louis, Florimond'un iki işi birden yapıp yapamayacağı noktası üzerinde durmuştu. Anjelik:

Bu kadarı çocuk için fazla, dedi. Tahsiline devam etmesi de lâzım...

Florimodn :

— Lâtincenin canı cehenneme, diyordu... Ne olur, anneciğim, müsade ediniz... Ben hem veliahtla arkadaşlık eder hem de kralıma sâkilik vazifesini yaparım.

Anjelik gülümsiyerek başını salladı:

— Düşünelim bakalım, dedi.

Gerçekten iftihar edilecek bir evlâda sahipti, üvey babası ve kardeşinin ölümünden beri, Florimond da siyahlar giyiyordu.

Anjelik'in gözleri bir an, kocaman kristal aynalara ilişti... Siyahlar giyinmiş bir ana-oğul... Dul bir kadınla öksüz oğlu... Birden tarifsiz bir elemle içi burkuldu...

«Versay sizi bekleyecek» demişti Kral... Hayır... Ne münasebet... Hiç kimse beklemiyordu onu... Bir kaç, ay içinde Versay tarihinde bir bahis kapanmış. Madam de Montespan adı altında bir yenisi açılıyordu Anjelik, yaşlı gözlerle etrafına bakındı... Sanki Versay sarayının en yakışıklı erkeği, Fransa ordularının mareşali, emsalsiz avcı Marki du Plessis - Bellière birden ortaya çıkıverecek, beyaz tuğlu şapkası, altın sırmalı üniforması ile bütün erkekleri gölgede bırakacaktı... Fakat, onu bir daha göremiyeceğini biliyordu... Toprak onu yutmuş, geride kalan boşluğu yaşayanlar dolduruvermişlerdi.

Anjelik, derin bir hayal kırıklığı acı bir gariplik içinde, insanlara karışamamış, bir kenarda oturup kalmıştı. Florimond, Madam'ın köpeğinin peşinden koşup gözden kaybolmuştu...

Kraliçe biraz önce dairesinden çıkmış, Kralın yanındaki yerini almıştı. Hükümdarların etrafında yarım daire şeklinde Prensler, Prensesler ve huzurda oturma imtiyazına sahip asiller, kalabalık bir gurup halinde toplanmışlardı. Grupun bir ucunda Matmazel de la Vallière, diğer ucunda Madam de Montespan vardı.

Madam de Montespan, mavi taftadan geniş eteklerini haşmetli bir edayla hışırdatarak, kendisine, ayrılan ve ayak iskemlesi tabir edilen yerine oturmuştu. Zaferinden öylesine emindi ki, mağrur ve mütehakkim bakışlarında küstahlığa varan bir pervasızlık seziliyordu.

Uşaklar, rengârenk içkilerle dolu kristal kadehleri, geniş gümüş

tepsilerle, saraylıların aralarında dolaştırıyorlardı.

Kralın gür ve erkek sesi, kalabalığın kahkaha ve konuşma uğultusunu birden bıçak gibi keserek, yükseldi:

— Mösyö de Gesvres, lûtfen Madam du Plessis-Bellière bir ayak iskemlesi getirir misiniz.

Bütün başlar, aynı anda Anjelik'e doğru döndü.

Anjelik, yerinden kalktı, Kralın önüne kadar geldi, nâzik bir reveransla onu selâmladı. Ve baş mabeyinci Mösyö de Gesvres'in hürmetkâr bir edayla getirdiği sandalyaya oturdu. Önüne uzatılan tepsiden bir kadeh vişne likörü alırken, eli titriyordu.

Biraz ilerisinde oturan Madam de Sevigné ile göz göze geldiler. Kadın, yerinden kalkıp, Anjelik'in yanına geldi:

— Nihayet ayak iskemlesi denen o ilâhî nimete kavuştunuz, güzelim. Ah şu anda neler hissettiğinizi pe kiyi anlıyorum. Herkes sizden bahsediyor...

Sarayda bir kerecik görünmeniz kâfi, dememişmiydim size! Kral sizi biraz soğukça karşılayınca herkes de gözden düşmüş olduğunuz zehabına kapılmıştı. Aman Yarabbi... Ne sürpriz oldu bu!

Madam de Sevigné Paris'e Malièrein yeni bir piyesini görmeğe gelmişti.

— Bir piyes de yarın oynanacak. Sonra da bir balo var. Daha öbürkü gün... Programı pek bilmiyorum ama, Versay'da bir hafta kalacağız. Dedikodulara bakılırsa saray erkânı devamlı olarak Versay'da kalacakmış... Madam de Montespan bu hususta ısrar ediyormuş... Saint-Germain'den hiç hazzetmiyormuş da... Şu ayak iskemlesi imtiyazına ne diyorsunuz, azizem.

— Valla... bilmem ki...

— Madam de Montespan sizi ele geçirse bir kaşık suda boğar herhalde... Kral size iskemleyi verdirdiği vakit kimbilir nasıl bakmıştır...

— Heyecandan kimseyi farkedemedim.

— Keşke etseydiniz. O ânın zevki katmerli olurdu.

Anjelik gülümsedi:

— Bu kadar fena kalbli olduğunuzu bilmiyordum... dedi.

— Ben fena kalbli değilim ama fena kalblilerin bozguna uğradığını görmek hoşuma gider.

Tiyatro salonuna, Anjelik. Madam de Sevigné ile girdi... Yaldızlı sandalyaların arasından geçip yerlerine otururlarken:

— Piyes'den sonra Paris'e ben de sizinle dönmek istiyorum, dedi Anjelik. Uzun uzun konuşup, ayrı geçirdiğimiz ayları telâfi ederiz.

— Deli misiniz yavrucuğum. Versay size yeni kavuştu, hemen gözden kaybolmak olur mu? Hükümdarlar burada kaldıkça yemeklerinizi burada yemelisiniz...

Kapının önünde bir konuşma, bir sessizlik oldu... Madam de Montespan, hakiki bir Kraliçe azameti ile salona giriyordu.

— Bakınız, bakınız, kim geliyor, diye fısıldadı Madam de Sevigné... Versay, nihayet kelimenin tam mânasıyle şâhane bir gözdeye kavuştu. Montespan gibi kadınlar, siyaset ve san'at sahalarındaki zekâ ve bilgileri, israfları ve nihayet aşka ve hayata karşı duydukları doymak bilmeyen ihtirasları ile bir Kral'a bile tahakküm edebilirler... Montespan'ın hükümranlığı altında şaşaalı günler göreceğim...

— O halde niçin beni Montespan'ın yerine geçirmeyi arzu ediyorsunuz? diye sordu Anjelik.

— Montespan'da olan herşeye siz de sahipsiniz, üstelik onun sahip olmadığı bir şey daha var sizde... Galiba kudretinizi de o şeyden alıyorsunuz.

Perde açılmıştı... Anjelik sahnede oynanan oyuna dikkatini veremiyordu. Zihni. Madam de Sevigné'nin sözlerine takılmıştı. «Krala acıyorum...» Tuhaf... Kralın böyle bir his ilham etmesi garipti... O, hiç kimseye açmıyordu ki... İşte, misâl... Matmazel de Valliére... Her zamankinden daha perişan, daha bitik ve solgun... Kral, ona, eskisi gibi huzurda bulunmasını emrederek, zavallı kadına, Madam de Montespan'ın zaferi ile her dakika biraz daha ezilmesini revâ görmüştü, kalbsizlik, hainlik değil de neydi bu... Hele Madam de Montespan da biçare ile açıktan açığa alay ediyordu. Bir defasında, Matmazel de la Valliér'in eline bir kordelâ tutuşturarak emreden bir sesle:

— Şunu fiyonk yapıp arkama iliştiriniz, demişti... Kral beni bekliyor, geç kalacağım.

Korkunç bir hareketti bu! Zavallı kız, yeni gözde'nin emrine sessizce itaat etmişti. Başka ne yapabilirdi? Kral'dan müteaddit defalar, bir manastıra çekilmesi hususunda müsade dilemiş, fakat XIV. Louis, genç kadının bu arzusunu her defasında red etmişti.

Anjelik madam de Sevigné'nin kulağına eğilip, sordu:

— Kral neden Valliére'in saraydan ayrılmasına müsaade etmiyor?

Madam de Sevigné, sahnede söylenen bir espri'ye gülüyordu... Fakat, dönüp, Anjelik'e cevap verdi:

— Marki de Montespan'dan korktuğu için... Adamı buralardan sürdü ama, Marki, karısının doğurduğu çocuk üzerine kanunen hak iddia edebilir... Matmazel de la Vallière, Madam de Montespanla olan macerayı örten bir paravana vazifesi görüyor... Yani, güya Kral, Madam de Montespanla değil de, yine de la Vallière ile münasebetteymiş gibi gösterilmek isteniyor...

Anjelik ,başı ile, arkadaşına teşekkür etti... Philippe'in ölümünden önce kendisine yüklenmek istenen bu menhus vazife, bu sefer zavallı Matmazel de la Vallière'in kafacığında patlamıştı.

Piyesten sonra, Anjelik, Thérèse ile Jovotte'u buldu. Kızlar, kendisine ayrılan dairenin şöminesini yakmakla meşguldüler.

Genç kadın düşünüyordu:

«Acaba, gösterdiği lûtufkârlık için, Kral'a gidip teşekkürlerimi bildirsem mi, yoksa hiç oralı olmasam mı? Alâkasını hiçe saymak kabalık olmaz mı? Acaba benimle konuşmak arzusu izhar edinceye kadar beklesem mi yoksa?.»

Kızların yardımı ile üzerindeki siyah esvabı çıkardı. Resmî ziyafetin havasına pek uygun düşecek gümüş iplikle işlemeli inci grisi pek şık ve ağır bir elbise giydi.

Bu sırada, kapı vuruldu ve bir bomba gibi, içeriye Matmazel de Brienne girdi. Deli gibiydi:

— O cadı büyücünün ne yapıp edip, sizi bir ayak iskemlesine kavuşturacağından emindim... Ah, Madam... Yalvarırım... Bana da öğretin şu usulü... Büyücüye neler verdiniz de sizin işinizi başardı... Ne isterse vermeğe ben de hazırım... Büyü yaparken sırtına korkunç bir cüppe mi giyiyor... Size içirmek için kaç türlü toz hazırladı?... Acı mıydı tozlar?

Odanın içinde kuruz bir hayvan gibi dolaşıyordu. Öylesine heyecanlı ve kendinden geçmişti ki, oradan oraya giderken sandalyaları deviriyor, koltuklara masalara çarpıyordu. Anjelik kocaman bir lâvanta şişesini tam yere düşerken güç belâ yakalayabildi. Genç kadının bir meczuptan farkı yoktu.

Anjelik:

— Sâkin olunuz, Matmazel, dedi, bu meselenin büyü ile alâkası yok... Buraya, sayfiyedeki şatodan geliyorum...

— Ah, o halde size o cadı Malvoisin yardım etti, öyle değil mi? Ama, ben ona gitmeğe cesaretim yok. Cehennem azabından korkuyorum. Ama, bir iskemle imtiyazı kazanabilmek için başka çare bulamazsam her şeyi göze alacağım... Anlatınız, Madam ne olur... Cadı karı size neler yaptırdı? Yeni doğmuş bir çocuğu öldürüp kanını içirdi mi? En kuvvetli büyüsü bu imiş ...Yoksa pislikten yapılmış mukaddes ekmek mi yedirdi?

— Off, saçmalıyorsunuz, Matmazel... Yeter artık... O büyücü ile hiç bir alâkam olmadı... Kral, istediklerine lûtufta bulunmakta serbesttir. Bunun büyü ile ilgisi ne?

Matmazel de Brienne, büyü konusunu bir kere aklına takmıştı. Nuh diyor. Peygamber demiyordu.

— O kadar basit değil, diye direndi. Kral, zayıf, âciz bir insan değil ki... İstemediği bir şeyi kimse ona zorla yaptıramaz. Onu tesir altına alacak yegâne şey, büyüdür. Baksanıza Madam de Montespan nasıl muvaffak oldu.

— Madam de Montespan bütün erkeklerin başını döndürecek kadar güzel ve zeki bir kadındır. Onun da büyü ile ilgisi yok.

— İran elçisi meselesini halledemedi ama... Adam, Kral tarafından kabul edilmeden İrana döneceğe benziyor. Madam de Montespan için bu, büyük bir başarısızlık olacak. Anjelik, hemen Colbert'in mektubunu hatırladı.

— Şu Bahtiyari Bey nerede acaba? diye sordu:

— Suresnes'de... Kızkardeşi, Dionis'in sayfiye evinde kalıyor. Oradaki Türk hamamlarını pek seviyormuş...

Anjelik, derhal oraya gitmeğe karar verdi. Sabahleyin erkek yola çıkabilirse, öğleye kadar dönmesi mümkün olabilirdi... Kralın yürüyüş saatine kadar, gidip gelmek gaybubetini ona hissettirmemek niyetindeydi.

Derhal faaliyete geçip, kendisine refakat edecek bir grup hazırladı. Malbout'ı, iki uşağı, arabacıyı ve Flipot'yu yanına alacaktı. Böylece bir maiyet refakatinde giderse. İranlının nazarında prestiji artacaktı. Dört refiki, sarı - mavi renkli ünivormaları ile siyah atlara binmişler, kendisi de, tüyleri cilâlı gibi uzun uzun parlatılan, Cere'ye atlamıştı.

Flipot:

— İran elçisi, Kraliçeye yüz altı inciden yapılmış pek kıymetli bir kolye ile kocaman bir elmas taş getiriyormuş, diye duyduk. dedi.

Anjelik, genç uşağa baktı:

— Karışma öyle işlere ...

Flipot henüz ata binmeyi iyice öğrenememişti. Eğerin üzerinde bir taraftan, öbür tarafa kayıyor, düşmemek için kendisini güç kontrol ediyordu. Bir ara, heyecanla haykırdı:

— Bakın, bakın, orada ne oluyor!

Paris'in eteklerinden kıvrılarak batıya giden geniş yolda ilerledikleri sırada, bir dört yol ağzına gelmişlerdi. Epeyce, ileride, atlı ve elleri sopalı polislerin etrafını bir kalabalığın çevirdiğini gördüler...

— Galiba bir infaz, diye bağırdı Flipot, bir zavallıyı işkence çarkına geriyorlar...

Anjelik, kocaman çarkı görünce, dehşetle yüzünü buruşturdu. Siyahlar giyinmiş bir rahiple, kırmızı cüppelere bürünmüş cellât ve yardımcıları, çarkın etrafında idiler... Bu gibi infazlar, ekseriya Paris'in dışında yapılıyordu. İşkence çarkı, bir asır kadar önce Almanya'dan getirilmişti. Mahkûm, kolları ve bacakları açılarak bu çarkın üzerine gerilip, bağlanıyor, manivelânın kolu çevrilerek, kollar, bacaklar, çatır çatır kırılıyor, vücut gerile gerile ölüme bırakılıyordu.

Flipot, bir sevinç çığlığı kopardı:

— Neyse, pek geç kalmamışız... Daha bacakları yeni kırılıyor.

Anjelik atının başını, Flipot'ya doğru çevirerek, delikanlıyı bir temiz haşladı. Bir insanın kemikleri çatır çatır kırılırken, seyre bakmak kadar büyük vahşet tasavvur edemiyordu...

Genç kadın, atını, karla dolu hendekten atlatıp, yoldan tarlara saptı. Hizmetkârları onu takip ettiler. Fakat, arkalarından gri üniformalı polislerin seslendiğini duydular.

— Durunuz! Kalabalık dağılmadan, kimse geçemez...

Genç bir polis memuru, Anjelik'e yaklaşıp, hürmetle selâm verdi. Anjelik adamı tanımıştı. Arada sırada, sarayda vazife alan Miremont adında bir polisti...

— Lütfen müsaade ediniz, de geçeyim, dedi genç kadın. İran Şahının elçisi ile, randevum var:

— O halde müsaade buyurunuz, size, bendeniz refakat edeyim...

Ve polis, işkencenin yapıldığı tarafa doğru ilerlemeğe başladı. Anjelik, onu takibe mecbur olmuştu.

Polis Miremont, genç kadının önüne düşüp onu işkence çarkının ta yanına götürdü... Cellât, manivelâyı gerdikçe, mahkûm, canhıraş feryatlar koparıyordu... Anjelik, manzarayı görmemek için gözleri yerde, titreyerek bekledi... Ve nihayet, Miremont'un hürmetkâr sesi ile başını kaldırdı:

— Ekselâns, müsaade buyurusanız, size, Madam du Plessis-Bellière'i takdim edeyim... Kendileri sizinle görüşmek istiyorlardı...

Anjelik, şahane bir at üzerinde İran Elçisini görünce, şaşırdı. Bahtiyari Beyin uzun siyah kirpiklerin arasından bakan, iri kadife gibi siyah gözleri, solgun çehresi ile tezat teşkil eden siyah, kıvırcık bir sakalı vardı. Gümüş iplikle dokunmuş Şam kumaşından beli kemerli caketinin içi ermin kürkle astarlanmıştı. Omuzlarına, üzeri inciler, elmaslarla arabesk desenler nakşedilmiş, pembe ipekten bir pelerin almıştı. Başındaki bembeyaz ipek turbanın ortasında pırıldayan iri yakut iğneden kıpkırmızı bir sorguç yükseliyordu. Yanıbaşındaki atın üzerinde, binbir gece masallarından fırlamış gibi, rengarenk ipek elbiseli bir yâver oturuyordu... Genç yaverin altın kamasının kabzasında, kuş yumurtası iriliğinde bir zümrüt, ilk bakışta dikkati çekmekteydi...

Elçi, polisin takdim ettiği kadına, başını çevirip bakmadı bile... Bakışları, büyük bir alâka ve merakla çarkta gerili mahkûmun üzerindeydi: Yaver'in tuttuğu nargileden arada bir, bir nefes çekiyordu. Miremont, çekingen bir edayla Markiz'i bir kere daha takdim etti. Elçinin, Fransızca anlamadığı belli olmuştu. O zaman, siyahlı rahip, Bahtiyari Beye yaklaştı. Acemce bir şeyler söyledi:

Elçi, döndü, önce, bomboş bakışlarla Anjelik'e baktı... baktı... ve nihayet bakışlarından derin bir hayranlık ifadesi belirdi... Hemen. atından yere atladı...

Anjelik, elini öptürmek üzere uzatıp, uzatmamak hususunda tereddüt ediyordu ki, birden afalladı. Rahip elçinin söylediği sözleri şöyle tercüme etmişti:

— Madam, Ekselâns, atınızın dişlerini muayene etmek için müsaadenizi rica ediyor.

Anjelik, hiddetini belli etmemeğe çalışarak, atının huysuz olduğunu, yabancılara el sürdürmekten hoşlanmadığını anlattı. Rahip bu sözleri, tercüme edince, elçi gülümsedi. Hayvana yaklaşıp, tatlı, sâkin bir tonla birşeyler fısıldadı, ve iki eliyle onun çenesini açtı. Ceres, itaat etmişti.

Anjelik, bir dostun ihanetine uğramış gibi oldu... Çarkta can vermekte olan mahkûmu filân unuttu. Adamı bir temiz azarlamak için

ağzını açmıştı ki, onun önünde hürmetle eğilip, ellerini altın kaması üzerinde kavuşturup, bir kaç kere üst üste selâm verdiğini görünce, yumuşadı.

Rahip, Bahtiyari Beyin sözlerini, yine tercüme etti:

— Ekselâns, Fransaya ayak bastıklarından beri ilk defa bu derece kıymetli bir ata rastladıklarını söylüyorlar ve Fransa Kralının da böyle kıymetli atları var mı diye soruyorlar.

Anjelik yine kızdı:

— Ahırlar dolusu, diye cevap verdi.

Bey, kaşlarını çattı... Hırslı, hırslı bir şeyler söyledi.

— Ekselâns, madem ki, Kralın böyle atları var, neden şânına lâyık bir hediye göndermedi bana diye soruyorlar. Sonra, ekselâns, şânına lâyık bir kadına da henüz rastlamadığını söylüyor. Burada hiç kimse ona hediye vermemiş. Bir aydır Fransa'da olduğu halde kimse ziyaretine gelmemiş. Kendisine getirilen kadınlar bir pazar yerinde hamallık yapacak kalitede bile değillermiş, üstelik de hasta imişler. Sizin gelişinizin, nihayet Kral tarafından şerefine lâyık bir teşrifatla ilgisi olup olmadığını soruyor.

Anjelik'in ağzı bir karış açık kaldı:

— Muhterem Peder, bunlar ne acaip sualler? diye kekeledi.

Rahibin yüzü bir tebessümle kırış kırış oldu. Orta doğuda uzun yıllar kalmış olduğu acemceyi rahatça konuşmasından anlaşılıyordu.

— Madam, dedi, söylediklerim sizi, şaşırtacak, eminim... Fakat ben, İran Şah'ının sarayında tam onbeş yıl tercümanlık yaptım... Ekselâns'ın sözlerini harfiyen tercüme ediyorum. Bana itimat buyurunuz... Saray'da bunlardan daha garip sözler duydum... Şimdi, lûtfen bir cevap veriniz de, ekselâns'a söyleyeyim.

— Aman Yârabbi... Ona... Ona canımın sıkıldığını söyleyiniz... Ben buraya Kral'ın elçisi olarak gelmedim... Hattâ Kral'ın emriyle bile gelmedim. Kral, İran'dan gelen bu elçiye zaten pek aldırış etmiyor.

Rahip, bir an tereddüt etti. Bu sözleri, acaba, olduğu gibi elçiye tercüme etmeliymiydi... Bu sırada, mahkûmun, türler ürpertici feryatları, inlemeleri son raddeye çıkmıştı. Bahtiyari Bey, yine dikkatini o tarafa çevirdi.

Cellât, elindeki balta ile mahkûmun kolları ile bacaklarını kırmış, bir demet şeklinde bağlayıp bir kenara attıktan sonra, can çekişmekte olan gövdeyi, bir arabanın arkasında bağlı olan bir kazığa geçirmeğe

çalışıyordu. Mahkûm, o buz gibi soğukta, belki daha saatlerce can çekişecekti. Gözyüzünde siyah karga bulutları dolaşmağa başlamıştı.

İranlı, yüzünü buruşturarak, bağırdı. Rahip yine tercüme etti:

— Ekselâns infazın son anlarını kaçırdığı için üzülüyor.

Miremont söze karıştı:

Fakat ekselâns Madamla konuşuyorlardı. Bekleyemedik, özür dileriz.

Elçi yine öfkeli bir sesle söylendi. Lâkin, bir an sonra yüzüne memnun bir ifade yayıldı. Duruma çare bulmuşcasına rahatladığı anlaşılıyordu. Rahibe heyeranla bir şeyler söyledi.

— Ekselâns işkenceye yeniden başlanmasını rica ediyor.

— Nasıl, nasıl?

— İşkenceyi tekrar etmenizi istiyor.

— Fakat imkânsız, muhterem peder... Zira elimizde başka mahkûm yok...

Rahip tercüme etti. Bey, arkasında duran genç yâveri göstererek bir şeyler söyledi.

— Ekselâns, yaverini alıp çarka germenizi istiyor... Ve ısrar ediyor. Kabul etmediğiniz takdirde sizi krala şikâyet edecek, başınızın uçurulmasını istiyecekmiş.

Miremont'nun alnında boncuk boncuk ter damlaları belirdi.

— Ne yapabilirim, muhterem peder, diye keledi... Hiç yoktan kimseyi ölüme mahkûm edemem.

— Ona, Fransız kanunları, efendisinin müsaadesi olsa bile, bir yabancının kılına dokunamayacağımızı anlatayım...

— Aman, peder... Allah aşkına anlatınız.

Bahtiyarî Bey, kendisine anlatılanları dinleyip, lûtfen gülümsedi. Fransız kanunlarından hoşlandığı belliydi. Rahip Anjelik'e döndü:

— Ziyaretinizin sebebi nedir, Madam? diye sordu.

— Merak.

Rahip, müstehziyane gülümsedi.

— Muhterem Peder, mâsum bir insanı sırf hunhar bir elçinin zevki uğruna öldüremeyeceğimizi anlattınız, değil mi?

Evet, fakat şu kadar söyleyeyim ki, Bahtiyarî Bey, Fransaya geldiğinden beri pek nezaketsiz bir muameleye muhatap oldu. İran elçisi buraya bir dost olarak iyi niyetlerle geldi, fakat karşılaştığı muamele neticesinde memleketimizden bir düşman olarak ayrılması gün meselesidir. Böylece, İran Şahı da Fransa'nın düşmanı olacak...

Öte yanda, Elçi, ikinci bir işkence sahnesi seyretmek hususunda hâlâ ısrar ediyordu.

Miremont, ne yapacağını şaşırmıştı.

— Ne diye bu kadar ısrar ediyor? diye sordu.

— Memleketine döndüğü vakit, Şehin Şah hazretlerine Fransa'da rastladığı bu yepyeni işkence şekli hakkında bir rapor verecekmiş. İşkencenin bazı teferruatını kaçırdığı için tekrarlanmasını istiyor...

Anjelik gülümsedi:

— Ekselâns ileriyi gören bir insan değilmiş, dedi, kendisine aynen böyle söyleyiniz.

Rahip, genç kadının sözlerini tercüme etti... Bahtiyarî Bey bir an yüzünde dalgın bir ifadeyle, sustu... Sonra, hızla yürüyüp atına atladı...

Rahip:

— Ekselâns hayret ve şaşkınlık içinde kaldı. Fakat, zannedersem, kadınların, erkeklere nazaran daha kuvvetli bir önseziye ve ince bir zekâya sahip olduklarını anlar gibi oldu. Kendisine fikirlerinizi izah etmenizi istiyor... Lûtfen konuşunuz Madam.

Anjelik, dudaklarında hafif bir tebessümle etrafındakilere baktı:

— Acaba, Ekselâns, Şehinşah hazretlerinin bu yeni işkence âletini memleketinde tatbik etmeğe kalkacağına ihtimal vermiyor mu? Meselâ, işkence âleti pek orijinal, pek görülmemişbir şey olduğu için, onu önce İran sarayının asillerine tatbik etmek istemesi hiç de olmayacak bir şey değil... Bu arada, pek kudretli, pek haşmetlû bir asil olarak, Ekselâns'ın kendisi yeni işkence aletinin tecrübesinde kullanılmak istenirse, ne olacak? Hele, Ekselânsın Fransa seyahati başarısızlıkla neticelenirse...

Rahip, genç kadının izahatını tercüme edince, Elçinin gözleri ışıldadı, ellerini göğsüne kavuşturarak, Anjelik'i tekrar tekrar selâmladı.

— Kendisine söyleyiniz. Madam, gördüğüm kadınların en şeytanı... dedi. İşkence çarkını Şehinşah hazretlerine bildirmekten vazgeçtim... Madamı bir şeyler içmek üzere evime dâvet ediyorum.

Muhammed Bahtiyarî Bey, atını sürerek kafilenin önüne geçti. Birden pek sevimli, pek nâzik bir havaya bürünmüştü.

Yolda, Elçi, genç kadına iltifatkâr sözler, akla gelmedik komplimanlar yağdırmağa başlamıştı. Anjelik için kullandığı tâbirler arasında genç kadının en hoşuna gidenler «İsfahan gülü», «Yeşil ormanların ceylânı,» «Versay Zambağı» gibi tesbihler oldu.

Kısa bir müddet yol aldıktan sonra, Elçi'nin kaldığı eve geldiler. Versay'a kabul edilmeyi, bu gösterişsiz sayfiye evinde kalarak bekliyordu. Eve gelir gelmez, abdest almak üzere hususî bir Türk hamamı yaptırmıştı. Paris evlerinin bu tip hamamları olmadığını duyunca fena halde kızmış olduğu söyleniyordu.

Elçi'nin geldiğini duyan İranlı uşaklar, hürmetle seyirttiler. Aralarında iki de Fransız vardı. Adamlardan biri Anjelik'i görür görmez, rahib'in kulağına eğildi:

— Yine mi bir fâhişe getirdi?. Aman yarabbi, her gün beş altı tanesi gelip gidiyor... Kuzum bu kadını burada fazla tutmayınız. Evet, Ekselânsın zevk ve eğlenceye düşkün olduğu anladık ama, hiç olmazsa sokak kadınlarını toplamasa...

Rahip, hiç istifini bozmaksızın, Anjelik'i yüksek sesle uşaklara takdim etti:

— Markiz du Plessis-Bellière...

Çam deviren uşak, renkten renge girerken, genç kadının önünde yerlere kadar eğildi...

— Hoş geldiniz, Madam... Ben, Kral Hazretleri tarafından Ekselâns'a tâyin edilen Protokol şefiyim.

Bahtiyarî Bey, Anjelik'i bileğinden tutup kapıdan içeriye soktu. Mozaiklerle süslü bir holden geçtiler. Evin dış görünüşü insanı aldatıyordu. İçerisi, gerçekten son derece zengin bir tarzda tefriş edilmişti. Yerleri ve duvarları kaplayan ipek halılar, rengârenk atlas yastıklar, nâdide koltuk ve kanapeler, kıymetli vazolar, kristal sürahiler insanın gözlerini kamaştırıyordu.

Elçi, geniş bir ipek mindere bağdaş kurup oturdu. Anjelik'e de aynı şeyi yapmasını işaretle anlattı. Bu sırada dışarıdan rahiple, protokol şefinin biribirlerine hararetli hararetli Fransızca bir şeyler söyledikleri duyuluyordu. Anjelik, ipek minderlerin birine, Elçi'nin usulünce otururken, dışarıdaki münakaşanın, biraz önceki çam devirmeyle alâkalı olduğunu anladı...

Bahtiyarî Bey, dudaklarında alaylı bir tebessümle genç kadına baktı ve gayet temiz bir Fransızca ile:

— Uşakların önünde kavga etmek Fransızların âdetleri midir? diye sordu.

Anjelik, afallamıştı:

— Ekseläns, lisanınızı ne kadar iyi konuşuyorsunuz... Niçin daha önce Fransızca bildiğinizi belli etmediniz?

Lisanınızı bildiğimi gizliyerek hakkımdaki ilk intibalarınızı öğrenmek istedim.

Anjelik, billûr tınlamalarını andıran bir kahkahayla güldü. Bey, bakışlarında derin bir hayranlıkla. âdeta mest olmuş gibi, genç kadına baktı... Baktı...

— Kahkahanız, çöl ortasında rastlanan bir pınara benziyor... dedi...

Birden ikisi de, bir suç işlemişler gibi, sustular. Rahip ile protokol şefi, içeriye girdikleri vakit, İran Elçisile Markiz arasındaki bu garip sukûneti şüpheyle karşıladılar. Fakat Bahtiyarî Bey, onların bakışlarındaki şüpheyi anlamadı. Yine acemce konuşarak, içilecek bir şeyler söyledi...

Biraz sonra gümüş tepsilerle içeriye giren uşaklar, ufacık kristal kadehlere dumanı tüte tüte, siyah, acaip kokulu bir içki doldurdular. Anjelik, kadehini dudaklarına götürmeden önce sordu:

— Nedir bu?

Protokol şefi Mösyö de Saint Amen, kadehini bir dikişte yuvarladı, yüzünü buruşturarak:

— Kahve... dedi... Daha doğrusu onlar kahve olduğunu iddia ediyorlar. Bahtiyarî Bey'in gözüne girip, onu bir arabaya atarak Versay'a götürebilmek uğruna bu menhus şeyi on gündür içmek zorunda kaldım... Korkarım ki, Versay'a gitmeğe vakit kalmadan yataklara serileceğim.

Anjelik, Elçi'nin Fransızca bildiğini düşünerek, utancından yerlere geçiyordu... Ne sıkıcı durumdu bu... Fakat Bey, Saint - Amen'in sözlerini anlamamış göründü. Yine el işaretleri ile, genç kadının dikkatini kristal kadehlerle porselen çaydanlıklara çekmeğe çalıştı. Acemce bir şeyler söyledi. Rahip Richard:

— Bunların Kral Daryüs devrinden kalma olduklarını söylüyorlar, dedi. Yalnız, bu çininin ve porselenin üzerindeki şeffaf sır'ın formülü kaybolmuş. İsfahan'daki sarayların çoğu bu çinilerle kaplıdır. Ve bin yıl dan daha önceye ait oldukları halde hâlâ pırıl pırıldırlar. Yeni yapılan

çiniler eskilerin güzelliğine asla erişemiyor... Aynı şeyi, İran'in meşhur altın ve gümüş işleri için de söyleyebiliriz.

— Ekselâns sanat eserlerine mademki bu kadar meraklı o halde Versay'a hayran kalacak. Kralımız son derece zevki selim sahibidir. Versay sarayı benzeri bulunmayan sanat eserleri ile dolup taşıyor...

Elçi, bu sözlerle pek alâkalandı. Rahip Richard vasıtasiyle, Saint-Amen'i, kendisine Versay'ın ihtişamından bahsetmediği için bir güzel azarladı. Saint-Amen.

— Ne mahzuru var... diye kendisini müdafaa etti. Fransa Kralını büyüklüğü sarayının ihtişamı ile ölçülmez... Kazandığı şan ve şerefin yanında sanat eserleri lâfı güzaf olarak kalır...

Rahip Rishard, Saint-Amen'i yine susturdu:

— Fakat siz bir diplomatsınız... Mademki karşınızdakinin zayıf bir noktasını keşfettiniz, işe oradan yükleneceksiniz. Sizin on günde beceremediğinizi Markiz hazretleri on dakikada elde ediverdi.

Saint-Amen de öfkelenmişti...

— Anlaşıldı, anlaşıldı, dedi. Bir din adamı olarak Şark'ın ve Şark haremlerinin sırrına ermişsiniz... Size cevap verememem... Ben çekiliyorum.

Protokol şefi, Elçi'yi selâmlayıp, çıktı. Arkasından, Rahip de salonu terketti.

Bahtiyarî Bey, bembeyaz dişlerini göstererek güldü:

— Rahip Richard, bir kadınla konuşurken tercümana ihtiyaç hissetmiyeceğimi nasıl da biliyor, dedi.

Nargilesinden derin bir nefes çekip dumanları havaya püskürtürken, siyah gözlerini Anjelik'e çevirdi:

— Bugün müneccimbaşı, benim için şanslı bir gün olacağını söylemişti... Siz geldiniz. Size dertlerimi dökeceğim. Bu memlekette son derece huzursuzum. Âdetleriniz bana çok yabancı geliyor. Alışamıyorum.

Uşağa işaret edip, meyva şerbeti ile, lokum getirmelerini emretti.

Anjelik, tatlı bir sesle, Fransa'da niçin huzursuzluk duyduğunu sordu.

— Köylüler başlarını bile eğmeksizin, geçip gidiyorlar yanımdan.. Ne büyük hakaret! Beni görünce yere kapanmaları lâzım... Sonra Kralınız, beni Versay'a bir esir gibi götürmek istiyor... Bir arabaya binip,

iki yanında muhafızlarla Versay'a gidecekmişim! Üstelik şu protokol şefi mütemadiyen başımın etini yiyor... Versay'a gidelim... Versay'a gidelim... Niçin gülüyorsunuz, güzel Firuze... Ah, evet, gözleriniz Firuze taşlarına benziyor...

Anjelik, elçiye, yanıldığını anlatmaya çalıştı. Fransa'da hiç kimse, Kral bile olsa başka birinin önünde yere kapanmazdı. Kadınlar, dizlerini kırarak reverans yaparlar, erkekler, belden hafifçe eğilirlerdi.

Genç kadın, kalktı, her iki reverans şeklini de Elçiye gösterdi.

Bahtiyarî Bey, bu zarif hareketleri pek beğenmişti.

— Anlıyorum, dedi, Selâmınız bir nevi raksa benziyor. Ağır ve dinî bir edası var... Hele kadınlara çok yakışır, çok hoşuma gitti. İrana dönünce zevcelerime de reverans yapmasını öğreteceğim. Buraya geldiğimden beri yüzümü güldüren yegâne insan siz oldunuz. Fransızlar, meğer ne sıkıcı insanlarmış!

Anjelik, hararetle itiraz etti:

— Cansıkıcı mı dediniz! Fakat, Ekselâns bunda çok yanılıyorlar. Zira Fransızlar neşeli, şakacı, hoşsohbet ve sevimli bir millet olarak ün salmışlardır.

Anjelik gitmek üzere hazırlanmağa başlayınca, Elçi tarifsiz bir hayal sukûtuna uğradı. Genç kadının kendisi ile kalıp belki de aşk saatleri geçireceğini sanmıştı. Anjelik'e bu arzusunu imâ edince, genç kadın, duyduğu dehşeti belli etmemeğe çalışarak, «Fransa'da bir erkek, bir kadının ilgisini cezbetmek için uzun müddet plâtonik bir şekilde kur yapar.» dedi.

O zaman, Bahtiyarî Bey mahzun bir edayla İran'ın ünlü şairi Şâdiden bir şiir okuyarak, Fransızcaya çevirdi.

— Sizinle böyle mi konuşmam gerekiyor, dedi. Size bir isim buldum. Madam Firuze diyeceğim... Yani Fransızcası Madam Turkuaz... Çünkü, Firuze kadim Med ve Perslerin timsalidir... Memleketimizde Firuze mavisi renklerin içinde en sevileni âdeta tapılandır...

Anjelik, ne olduğunu anlayamadan, Elçi'nin, elini yakalayıp, parmağına bir yüzük geçirdiğini farketti.

— Madam Turkuaz... Bu, gözlerinize baktığım zaman duyduğum saadetin ifadesidir. Yüzüğü takan kadın veya erkek, ihanette bulunursa, taş rengini değiştirir...

Kendisine has o müstehzi fakat yumuşak tebessümle Anjelik'in gözlerinin içine bakıyordu. Anjelik, yüzüğü geri vermek için çırpındığı hal-

de, bu kadife bakışların büyüsü altında, sadece parmağında ışıldayan Firuze taşa bakarak, bir kaç teşekkür sözü mırıldandı.

Bahtiyarî Bey, ipek elbiselerini hışırdatarak kalktı. Hareketleri, kedi gibi yumuşak, çevik ve zarifti.

— Saray'da sizin kadar güzel ve cazip başka kadınlar da var mı?
— Okyanusun dalgaları kadar, Ekselâns.

Anjelik oradan bir an önce kaçmanın telâşı içindeydi...

— Mademki memleketinizin âdeti böyleymiş, sizi bırakacağım... dedi Bahtiyarî Bey, Kral niçin bana böyle muamele ediyor? İran şahı kuvvetli ve kudretlidir. İsterse İrandaki bütün rahipleri ve misyonerleri hudut dışı eder, size ipek satmaktan vazgeçer. Kralınız, bizim ipeklerimiz gibisini nereden bulacağını sanıyor. Beyaz dut ağaçları yalnız İranda yetişir ve en nefis ipeği de beyaz dut ağaçlarının yaprağını yiyen ipekböcekleri verir. Diğer memlekette ki dutların hepsi karadır. İmzalayacağınız anlaşma bu noktayı da ihtiva edecek, değil mi? Kralınıza böylece bildiriniz... Şimdi müneccim'le görüşmek istiyorum. Geliniz benimle...

17. BAHİS

Rahiple iki Fransız, holde bekliyorlardı. Bahtiyarî Bey, genç kadını onların yanında bırakıp gitti, ve biraz sonra ,kirli beyaz sakallı, ihtiyar bir adamla döndü. Adamın sarığında on iki burç'un işaretleri vardı... Biraz geriden, kocaman burunlu, kuzguni siyah sakallı ve mükemmel Fransızca konuşan genç bir adam yürüyordu.

Genç adam:

— Ben ermeni Katolik bir tüccarım, dedi. Adım Agopyan. Ekselâns'ın hususî sekreteri ve dostuyum. Bu efendi de müneccimi ve din hocası hacı Sefid'dir...

Anjelik, ihtiyara selâm vermek üzere bir adım attı, fakat oracıkta kalakaldı. Sakallı adam, birden geriye dönmüş, bir şeyler söyleyerek Anjelik'ten âdeta kaçmağa yeltenmişti.

Ermeni sekreter izah etti:
—Madam, lûtfen müneccime yaklaşmayınız... Kendisi kadınlarla katiyen temas etmez. alınızı muayene edip yıldız falınızı söylemek üzere geldi buraya...

Bir deri, bir kemik denecek kadar sıska olan ihtiyar müneccim çıplak vücuduna bol keten bir entari giymiş, beline bir madeni kemer bağlamıştı. Upuzun el ve ayak tırnaklarını kırmızı bir boya ile boyamış, çıplak ayaklarına incecik altlı sandallar giymişti.

Avluya geçip, ahırlara doğru ilerledikleri sırada diz boyu karlara batıp çıkan yarı çıplak ihtiyarın soğuğa aldırmadığını gören Anjelik, hayretle. ve hörmetle sordu:

— Soğuğu hissetmemenizin sırrı nedir, müneccimbaşı?.

İhtiyar adam biran gözlerini yumdu. Sonra umulmadık derecede genç ve tatlı bir sesle cevap verdi. Ermeni tercüme etti:

— Hocamız, sırrın pek basit olduğunu söylüyor. Bir insan bütün dünyevî zevklerden el etek çekip, oruç ve perhize alışmaya çalışırsa, biran gelir ki, artık ne ıstırap, ne sızı, ne soğuk, ne açlık duyar. Ayrıca kadın olduğunuz halde size cevap verdiğini, zira sizin kötülük getirmediğinizi söylüyor.

İhtiyar adam başını sallayarak bir müddet Anjelik'in atının etrafında döndü. Onun tefekküre dalmasına hürmet ettikleri için hiç kimse konuşamıyordu... Derin ve korkulu sessizliği ihtiyar müneccimin sesi boğdu.

Ermeni tercüme ediyordu:

— Uğursuz bir ay, candan dualar ve yalvarışlarla, ve yıldızların yardımı ile hayr'a doğru yöneltilebilir.

İstirap çekmiş olan kulların duaları daha makbuldür. Sizin yüzünüz ıstırabın ateşiyle dağlanmış, ruhunuz musibet bir kamçıyla yaralanmış, kadın kısmından pek az rastlanan bu zekâyı nerede buldunuz? Ama henüz hakikate erişmemişsiniz, zira dünyevî zevklere ve nimetlere fazlasiyle bağlısınız. Hoca sizi bu kusurunuz için affediyor, çünkü ruhunuz kötülüklere kapılmamış, temiz ve riyasız kalabilmiş.

Müneccimin yüzü birden değişiverdi. Kalın kaşları indi çıktı, indi, çıktı. Gözleri birer kor parçası yibi yanmaya başladı. Ağzı, öfkeyle gerildi, haykırarak bir şeyler söyledi. Ermeni, aynı ses ton ile tercüme etti:

— Aramızda bir yılan var, diyor. Hüsnüniyetinizden istifade edip, hırsızlık yapmaya kalkışan bir yılan...

Ermeninin Fransızca olarak söylediği sözler henüz bitmeden, iki askerin Flibot'yu kollarından yakaladıkları görüldü. Yeleğinin cebinden

üç kıymetli taş, pırıl pırıl göz kırparak yere yuvarlandı. Bir zümrüt ve iki iri yakut...

Anjelik, dehşet içinde boğuk bir sesle:

— Flipot- diye haykırdı.

Elçi, belinden sarkan kamaya davranıp, hırsla bağırarak ileri atılmıştı. Anjelik canhıraş bir feryat koparark kendisini Elçinin önüne fırlattı:

Ne yapıyorsunuz Ekselâns? Yalvarırım muhterem Peder... Araya giriniz... Ekselâns Flipot'yu öldüremez!. Rahip, ellerini uğuşturuyor, titrek bir sesle:

— Araya girersem kendi hayatımdan olurum Madam... İsfahanda hırsızlığın cezası ölümdür.

Anjelik, Flipot'yu yakalayan askerlerin üzerine atıldı, bağırıyor, onları didikliyor, tırmıklıyor, genç uşağı ellerinden kurtarmaya çalışıyordu. Nihayet Ermeni konuştu:

— Ekselâns, uşağınızın yalnız dilini ve ellerini kesip atacak. Bu kadarına razı oldu.

— Ekselâns benim uşağımın kılına dokunamaz. O bana aittir. Cezasını ancak ben tâyin ederim.

Bahtiyarî Bey, şimşek çakan bakışlarını genç kadına çevirdi, yine tercüman vasıtasiyle sordu:

— Madam ona nasıl bir ceza tayin ediyorlar acaba?

— Ben, diye soludu Anjelik... ben... ona yirmi yedi kırbaç vurduracağım.

Elçi, derin bir düşünceye dalmış gibi, birden durulmuştu... Başı önünde, döndü, süratle içeriye girdi. Anjelik, yanında Malbrant ve Flipot ile oradan süratle uzaklaşıyordu.

★

Genç kadın, öylesine yorgun ve perişandı ki, ertesi sabah saat on olduğu halde hâlâ uyanamamıştı. Nihayet, kapının şiddetle vurulduğunu duyarak gözlerini aralayabildi.

— Madam, sizi görmek isteyen biri geldi.

Anjelik bir yanından öbür yanına dönerken dışarıya seslendi:

— Rahatsız etme beni... Uyuyacağım...

Gözlerini tekrar araladığı vakit, Javotte'un bembeyaz olmuş yüzü ile karşılaştı:

— Madam, Madam, iki subay geldi. Mutlaka sizi görmek istiyorlar... Ne olursa olsun içeriye gireceğiz diye ısrar ediyorlar. Ne yapacağımı şaşırdım...

— Beklesinler... Uykumu alınca kalkar, giyinir, onları kabul ederim.

Javotte, ağlamaklı bir sesle gözlerini faltaşı gibi açarak inledi:

— Madam, şey... korkarım ki... galiba bu adamlar sizi... şey... tevkife gelmişler.

— Beni tevkife mi? Beni ha?

— Binanın önünde muhafızlar diktiler. Arabanızı hazırlattılar. Sizi derhal alıp götüreceklermiş...

Anjelik hafızasını toparlamaya çalışarak kalktı. Ne demek oluyordu bu? Daha dün gece Kral'ın iltifatına mazhar olmuşken... Tevkifine sebep neydi?

Alelacele giyindi. Öylesine uyku sersemiydi ki, subayların karşısında esnemelerini hep eliyle gizlemek zorunda kaldı.

Subaylardan biri, genç kadına bir mektup uzattı, zarfın mührünü açarken elleri, ne diye böyle titriyordu? Resmî bir lisanla yazılmış olan mektupta, kendisinin, subayları takip etmesi isteniyordu. En altta, Kralın mührü vardı. Sorguya çekilmek üzere verilen bir tevkif emriydi.

Anjelik bir an donup kaldı. Lâkin Kral adını kullanarak onu tuzağa düşürmek isteyen kimselerin oyunu olup olmadığını anlamak için heyecanını gizleyerek, sordu:

— Bu mektubu size kim verdi?

— Âmirlerimiz.

— Ne yapmamı istiyorsunuz?

— Bizi takip etmenizi Madam!

Anjelik, etrafta bir halka olup, endişe ve keder içinde kendisini seyretmekte olan hizmetkârlara döndü. Malbrant, Rojer ve diğer üç uşağa, atlarını hazırlayıp, kendisine refakat etmelerini, herhangi bir tuzak karşısında kaldığı takdirde yardımına koşacak insana ihtiyacı olduğunu söyledi.

Subayların yaşlısı:

— Özür dilerim Madam, diye müdahale etti, sizi yalnız götürmek üzere emir aldık.

Anjelik'in kalbi çarpmaya başlamıştı:

— Tevkifim katileşti mi?

— Bilmiyorum Madam. Sadece sizi Saint Maudé'ye götüreceğimi biliyorum.

Anjelik, meselenin sırrına ermek için kafasını çatlatırcasına düşünerek arabaya bindi. Saint - Maudé mi? Saint - Maudé'de ne vardı kuzum? Kendisini dünyadan ayıracak bir manastır mı? Ama, niçin? Acaba sebebini öğrenebilecek miydi? Florimond'a birşey mi olmuştu yoksa? Saint - Maudé...

Düşünürken birden ayakları suya erdi. Saint - Maudé, sabık maliye nazırı Fouquet'nin villâlarından birinin bulunduğu yerdi. Derin bir oh çekti. Fouquet tevkif edilip hapse atıldıktan sonra, Kral bütün emlâkini Colbert'e devretmişti. Yani demek oluyordu ki, bütün bu işin ardında Colbert vardı. Fakat bu ne delilikti? Bir kadını evine dâvet etmek için tevkif müzekeresi kestirmek nereden çıkıyordu?. Bunu Colbert'in yüzüne karşı söyleyecekti.

Fakat endişesi yeniden avdet etti. Böyle âni tevkifleri çok görmüştü. Tahkikat sona erip suçsuzluk meydana çıkıncaya kadar insanın malına mülküne el koyuyorlardı, hesabı kitabı alan taran ediliyordu. Anjelik parasını muhafaza hususunda hiçbir tedbir almamıştı. İçinden:

— Bu işten yüzümün akıyla kurtulursam işlerimi sağlam tutmalıyım. Bu bana ders olsun... dedi...

Araba, çamurlu Paris sokaklarını geçmiş, donmuş şoseye çıkmıştı. Yol kenarındaki ağaçlardan, Vincenne ormanına yaklaştıkları anlaşılıyordu. Nihayet Fouquet'nin eski mâlikânesi göründü .Kaba gösterişi ile bina şimdi Piedmont civarında bir zindanda çürümekte olan Fouquet'nin karakterini aksettiriyordu.

Kara kış ortalarında olmalarına, ve herşeyin karla kaplı bulunmasına rağmen, malikânenin avlusunda hümmalı bir faaliyet göze çarpıyordu. Koca şato, harıl harıl yıkılmaktaydı. Duvarlarda açılan gediklerden dışarıya kucak kucak kurşun borular atılıyor, kalaslar demir çubuklar koca koca yığınlar teşkil ediyordu.

Anjelik, boruların üzerinden atlamak için, eteklerini kaldırdı. Ustabaşılardan biri, elini uzatıp genç kadına yardım etti. Anjelik:

— Colbert hangi akıla hizmet ediyor da burayı yıktırıyor? diye sordu. ustaya...

— Mösyö Colbert kurşun boruları satıp para kazanmak istedi.

Subay, derhal atıldı:

— Madamın konuşmasına müsaade edilmiyor.

— Anjelik hırslandı:

Borular hakkında konuşmak da mı kabahat?

İçeride de ayni faaliyet hüküm sürüyordu. İşçiler, tavandaki alçı süsleri insafsızca söküyorlar, parçalıyorlardı. Anjelik, bu işler acısı tahribat karşısında derin bir hiddete kapılmıştı... Fakat hislerini açıklamanın sırası değidi.

Nihayet, şatonun yeni sahibinin oturduğu kısma geldiler. Fouquet'nin «akılları durduran israf» diye vasıflandırılan o muhteşem eşyaları ve dekorasyonu kaldırtıp atılmış, sadece altın yaldızlı duvar kaplamaları kalmıştı. Fouquet'yi müebbet hapse mahkûm ettiren o mermer salonların yerinde yeller esiyordu. Uzun bir koridor'un sonunda Anjelik, kendisini, fakirler için hazırlandığı belli olan bir bekleme odasında buldu.

Fransa'nın bütün kalbur üstü şahsiyetleri, garip bir tesadüf eseri olarak, orada o tahta sıraların üzerinde bekleşmekteydiler. Colbert'i görmek isteyenler, uzun saatler boyunca bu soğuk odada beklemek zorundaydılar.

Anjelik, Madam de Choisy'yi, Madam de Gamaches, güzel İskoç Barones'i Gordon - Huntly'yi ve Mösyö de la Valliére'i gördü. Prens de Condé, Anjelik'i görünce ona doğru seyirtti ise de, genç kadını getiren subaylar yine araya girdiler:

— Madam'ın konuşmasına müsaade edilmiyor...

Ve Prens'le başlarının belâya girmemesi için Anjelik'i bitişikteki küçük odaya aldılar.

Burada, genç kadının daha önce sarayda tesadüf etmediği bir genç adam oturuyordu. İlk bakışta ecnebi olduğu anlaşılan bu genç adamı Anjelik, önce İranlı zannetti. Zira tatlı esmer cildi, çekik siyah gözleri ile Asyalı tipine sahipti... Buna rağmen Avrupaî giyinmiş, omuzlarına geniş bir pelerin almıştı. Fakat ayaklarındaki kırmızı deri çizmelerin altın püsküllleri vardı. Başını da fes'e benzer kenarı beyaz kürklü yüzü-

ne çok yakışan bir şapka vardı. Belindeki hançeri de Şark tarzında yapılmıştı.

Genç kadının içeriye girdiğini görünce, yanındaki muhafızlara aldırış etmeksizin, onu hürmetle selâmladı, ve «bu derece güzel» bir hanımı böyle tatsız bir atmosfer içinde bekletmeğe gönlünün razı olmayacağını, sırasını ona vermeğe hazır olduğunu bildirdi... Fransızcayı hiç hatasız, hattâ fasih konuşuyordu ama, yine de şivesinde hafif bir yabancı aksanı seziliyordu. Konuşurken, ağzının iki kenarına inen, pek güzel, siyah bıyıklarının altından bir sıra bembeyaz dişi görünüyordu.

Anjelik, o güne kadar, bu genç adamınkiler kadar güzel ve sevimli bıyıklara rastlamadığını düşündü. Sustuğu vakit, parlak, ince bıyıklar çehresine heybetli, âdeta barbar bir ifade veriyordu .Anjelik, büyülenmiş gibi erkeğin, yakışıklı yüzüne daldı... Nihayet kendisini toparlayarak bir sıraya oturdu. Fakat ne zaman onun tarafına baksa, genç adam o emsalsiz tebessümü ile gülümsüyor, nazırın yanına kendisinden önce girmesini işaret ediyordu.

Nihayet yaşlı subay, dayanamadı:

— Madam, size gerçekten mâteşekkirdirler ,fakat unutmayınız ki, Kral Hazretleri sizi Versay'da bekliyorlar. Sizin yerinizde olsam Madam'ın sırasını alır içeriye bir an önce girmeğe bakardım.

Yabancı, subayın ikazını duymamazlığa geldi. Bakışlarını ısrarla genç kadının yüzüne dikmiş, bir saniye olsun ayırmıyordu... Öyle ki, nihayet genç kadın o soğukta ter dökmeğe başladığını hissetti. Lâkin, hayret ettiği bir nokta vardı; subay kendisine göstermediği hürmet ve alâkayı bu yabancıya gösteriyordu... Kimi acaba? Fakat kim olursa olsun, son derece kibar bir adamdı.

Biraz sonra Colbert, içerideki zatın çıkması üzerine, kapıda belirdi. Buz gibi yüz ifadesini görünce, Anjelik, Madam de Sevigné'nin ona taktığı ismi hatırlamıştı; Colbert'e «Bay Kuzey Kutbu diyordu. Gerçekten de öyleydi.

Colbert, bir an yabancı ile Anjelik arasında tereddüt etti. Sonra kararını vererek Anjelik'e işaret etti... Onu odasına aldıktan sonra, kapıyı kapadı.

Genç kadına bir koltuğu işaret edip, kendisi de yerine geçti. Artık istediğini söylemekte serbestmişcesine, öfkeyle, âdeta haykırdı:

— Madam, İran Elçisi Bahtiyarî Beyi dün hangi maksatla ziyaret ettiğinizi söyler misiniz?

— Kimden haber aldınız?

— Kraldan.

Yazıhanenin gözünden bir zarf çıkarıp hırsla sol avucuna bir kaç kere vurdu.

— Bu sabah Kral'dan sizi sorguya çekmek üzere buraya getirtmem hakkında bu emri aldım.

— Kral Hazretlerinin casusları da hızlı çalışıyorlar desenize.

— Bunun için para alıyorlar! diye köpürdü Colbert. İran Şahının elçisine sizi kim gönderdi.

— Sadece kendi şahsi merakım.

Colbert gırtlağını temizledi.

— Lûtfen biribirimizi anlamağa çalışalım, Madam, dedi. Bu son derece önemli bir meseledir. Bu inatçı adamla, Fransa arasındaki münasebetler öyle gergin bir hâle geldi ki, onu ziyaret eden kadın veya erkek, her kim olursa olsun casus addedilebilir.

— Ne saçma! Halbuki Bahtiyarî Bey dünyanın en büyük hükümdarını ve Versay sarayının ihtişamını görmeyi çok arzu ediyor.

— Nasıl olur? Biz onu, Kralımıza itimatnamesini bile takdim etmeden memleketine dönecek sanıyorduk...

Bahtiyarî Bey temsil ettiği memlekete ve şahsına karşı Fransa krallığının daha nâzik davranmasından başka bir şey istemiyor. Ancak, kendisine gönderilen hokkabazlar canını sıkmış... Tercy, Saint - Amen gibi adamlar...

— Madam, tecrübeli diplomatlarımıza hokkabaz demeğe nasıl cüret ediyorsunuz... Yâni maksadınız bu beyler vazifelerini beceremediler demek mi?

— Evet, maalesef... İranlıları hiç hiç tanımıyorlar. Bahtiyarî Bey bende siyasî alanda iyi niyetli bir insan intibaı uyandırdı.

— O halde niçin itimatnamesini takdim etmedi?

— Çünkü kendisini gayet kaba ve hoyratça karşıladığınıza inanıyor. Sonra, saray'a kapılarında muhafızlar dikili bir arabayla gitmeyi onuruna yediremiyor.

— Fakat, biz bütün elçilere aynı usulü tatbik ediyoruz.

— Bahtiyarî Bey bu usulü kabul etmiyor.

— Peki, ne istiyor?

— Halk iki keçeli yerlere yatacak ve Bahtiyarî Bey de gül sağnak-

ları altında Paris sokaklarından geçerek Versay'a vasıl olacak... Bunu istiyor.

Colbert sesini çıkarmadı.

Anjelik devam etti:

— Bu işi halletmek, bence size düşüyor Mösyö Colbert.

— Bana mı? diye gözlerini açtı Colbert. Ben bu etiket işlerinden hiç anlamam, Madam...

— Ben de anlamam, fakat şu kadarını anlıyorum ki, bir elçinin basit bir arzusunu yerine getirmek, Fransaya faydalı olacak bir müttefiki kaybetmekten evlâdır.

Colbert, sinirli bir hareketle eliyle yüzünü sıvazladı.

— Teferrüatı anlatınız, Madam.

Anjelik, kısaca, bir opera - komik'ten farksız cereyan eden ziyaretini tasvir etti. Colbert, en gülünçlü kısımları bile, suratında ayni soğuk ifadeyle dinledi.

Anlaşmanın gizli maddelerinden size bahsetti mi?

— Tek kelime bile söylemedi. Yalnız bir ara sizin fabrikaların hiç bir zaman İran ipeklileri nefasetinde ipekli yapamayacağını zikretti. Ha, evet, evet, bir de İrandaki katolik misyonerlerin durumundan bahsetti.

— Ruslar veya Araplarla bir anlaşmaya girme ihtimalini imâ etti mi?

Anjelik, hayır makamında başını salladı. Colbert ,derin bir düşünceye dalmıştı. Genç kadın, becerdiği işin önemini iyice anlasın diye, nazarı bir an kendi düşünceleri ile başbaşa bıraktıktan sonra, neşeli bir sesle:

— Yani kısacası, size ve Krala büyük bir iyilikte bulunmuş oldum.

— Neticeye o kadar çabuk atlamayınız. Çok acele etmişsiniz ve son derece kifayetsiz davranmışsınız.

— Nasıl söylersiniz bunu? Üslerinden izin almaksızın herhangi bir ziyaret yapamayacak bir ordu mensubu muyum ben?

— İşte burada yanılıyorsunuz, Madam. Şu kadarını açıkça ifade edeyim ki, siz, serbestçe hareket edebileceğinizi sanıyorsunuz, halbuki, bir insan ne kadar yükselirse, atacağı yanlış bir adımdan o derece ürkmelidir. Büyüklerin dünyası tuzaklarla doludur. Az daha tevkif ediliyordunuz...

— Ben edildim sanmıştım.

— Hayır. Bu meseleyi kral ile bir hal çaresine bağlayıncaya kadar mesuliyeti üzerime alarak sizi serbest bırakacağım. Maamafih, yarın mutlaka Versay'da bulununuz. Zannederim ki, Kral sizin ağzınızdan ziyaretinizin tafsilâtını incelemek istiyecektir. Bahtiyarî Bey meselesinde sizin de faydalı olabileceğiniz bir şekil tasarladım.

Genç kadını, kapıya kadar geçirdi, ve hâlâ beklemekte olan iki subay'a:

— Madamı serbest bırakabilirsiniz, dedi.

★

Anjelik, bu umulmadık sonucun sevinç ve heyecanı ile öylesine sarsılmıştı ki, Colbert'in odasından çıkınca, oracıktaki bir sandalyeye oturdu. Subaylar, artık işleri kalmadığı için, çıkıp gittiler. Anjelik, gözlerini yumup, korku ve heyecanının biraz yatışmasını bekledi... Fakat, birden bir sesle kendine geldi... Yabancı, Colbert'le işini bitirip çıkmıştı. Genç adam, Parise dönmek için bir araba tedarik etmelerini, zira kendisinin arabası olmadığını söylüyordu. Genç kadın, uyku sersemi gibi, garip bir dalgınlıkla, yabancının yanında odadan çıktı... Ve birden aklı başına geldi:

— Özür dilerim sör, dalmışım, benim arabam var, Parise beraber dönmek şerefini herhalde esirgemezsiniz.

Yabancı, Anjelik'in pırıl pırıl üniformalar giymiş uşaklarını, gümüş kakmalı arabasının ihtişamını görünce, dudaklarında acıyan bir tebessüm belirdi:

— Zavallı yavrucak... dedi, ben sizden daha zenginim ama hiç bir şeyim yok... Lâkin hürüm!...

Anjelik «garip bir tip» diye düşündü. Sabahki endişeli seyahatin yanında dönüş gerçekten tarifsiz derecede zevkli ve sevinçli oluyordu. Doğrusu çok korkmuştu... Korktuğuna uğramaktan kurtulmanın verdiği hafiflik ve neşe içinde, yanına aldığı asil tavırlı yabancı ile konuşmağa başladı.

— Adınızı sorabilir miyim, sör? Sizi sarayda gördüğümü hiç hatırlamıyorum.

— Ah, görmeniz lâzımdı... Geçen gün... Kral size bir ayak iskemlesi verdirdiği vakit, ben de oradaydım. O kadar güzel, öylesine mağrur ve vakur bir edayla yürüdünüz ki, siya hesvabınız o rengârenk tüylü kuşların hepsini gölgede bıraktı...

— Nasıl olur...

— Onlardan apayrı, bambaşka bir ifadeniz vardı... Kendimi tutmasaydım, «onu bırakınız, onu bırakınız... Onu buradan uzaklaştırınız!» diye haykıracaktım.

— Siz... Nereden geldiniz?

— Ben Prens Rakoczy'yim... Vatanım Macaristan'dır.

Prens, çocukluk yıllarından beri halkının perişan durumuna acıdığı için bütün malını mülkünü dağıtıp, kendisini milletine hasrettiğini anlattı. Macar halkını isyana teşvik etmiş, ayaklandırmış, Macar Kralı sonunda mukaddes Roma imparatoruna sığınmak zorunda kalmıştı.

Anjelik «Demek Avrupalıymış!» diye düşündü. Prens devam ediyordu:

— Neticede, kısa bir müddet için Macaristan'da Cumhuriyet idaresi kurduk. Sonra bir mukabil ihtilâl oldu. Bunu korkunç bir baskı rejimi takibetti. Taraftarlarım beni casuslukla itham ettiler... Bir yolunu bulup kaçtım, bir manastırda saklandım. Ele geçmeyi göze alarak hududu aştım, Fransa'ya geldim ve burada sıcak bir dostlukla karşılaştım.

— Kurtulduğunuza sevindim. Fransanın hangi kısmında oturuyorsunuz.

— Hiç bir yerinde... Dedelerim gibi ben de göçebe oldum. Macaristana döneceğim günü bekliyorum.

— Demek ölümü göze alıyorsunuz?

— Yeni bir ihtilâl hususunda Kralımızın bana yardım edeceğine dair söz alır almaz döneceğim. Ben doğuştan ihtilâlciyim.

Anjelik'in gözleri faltaşı gibi açıldı. Hayatında ilk defa hakikî bir ihtilâlci ile karşılayordu. Prens Rakoczy'nin bakışlarındaki ateş onun yolundan dönmez bir insan olduğunu gösteriyordu...

— Kralımızın, bir kralı devirmek için size para veya herhangi bir yardımda bulunacağını nereden çıkarıyorsunuz? XIV. Louis ihtilâllerden çok korkar.

— Kendi ülkesinde belki, fakat başka bir memlekette çıkacak isyan onun da işine yarayabilir... Ümitlerim kuvvetlidir.

Anjelik'i bir düşüncedir aldı.

— Filhakika, Richelieu Fransız parası ile Cromwele'e yardım etti ve

hattâ İngiltere Kralı I. Charles'in katlinden de o mes'uldür diyorlar... Halbuki, Charles, Fransa Kralının kuzeni idi...

Yabancı, dalgın dalgın gülümsedi:

— İngiltere tarihini pek bilmem, dedi. Bildiğim bir şey varsa, o da İngilizlerin yine bir Kral sulâlesinin hükmü altına girmiş olmalarıdır. İngilizlerin enerjilerini kuvvetlendirecek yeni bir nesil yetişmedi... İhtilâl yapmak için hazırlıklı değiller. Fransa da bugün için hazır sayılmaz. Lâkin, Macarlar, hür bir milletin ahfadıdır. Biz, hazırız, madam...

— Ama biz de hürüz, dedi Anjelik.

Macar Prensi, bu söz üzerine öyle bir kahkaha tufanı koyuverdi ki, arabacı bile, atları durdurup, bir an ilerleyip ilerlememekte tereddüt etti... Sonra kafasını iki yana sallayarak yola koyuldu... Şu Markiz iyiydi, hoştu ama, arada bir böyle delileri nereden bulup yanına alıyordu?

Prens, kahkahalarına gem vurmağa çalışarak:

— İki subay sizi apar topar yatağınızdan alıp bir nazırın karşısına dikiyorlar da, hâlâ hürüz mü diyorsunuz, madam?

— Bir anlaşmazlık oldu... diye izah etti Anjelik. Gördünüz kendiniz de, subaylar beni serbest bıraktılar.

— Keşke bırakmasalardı... Şu anda PEŞİNİZDELER, madam... Onların dediğini yapmadıkça, onların emrinde çalışmadıkça bu böyle olacak, yani, siz ruhunuzu ve hürriyetinizi satmış durumdasınız. Bu akibetten kurtulmak isterseniz, buradan kaçmalısınız:

Anjelik, şaşkın, bir cevap aradı:

— Kaçmak mı? Amma da fikir ha! Tam herkesin gıptasını celbeden bir mevki elde etmişken mi? Ben hayatımdan memnunum, fikriniz sizde kalsın, teşekkürler...

— Uzun zaman sürmiyecek memnuniyetiniz... Sizde bu zekâ varken.

— Nesi var zekâmın?

— Yanlış anlamayınız, zekânız, hiçbir tesir altında bırakılmasına imkân olmayan sağlam, sıhhatli bir zekâdır demek istedim. Adaletin kılıcını bile idare edebilirsiniz. İnsanı delip geçen bakışlarınız karşısında hiç bir şey gizli kalamaz. Gözlerinizin pırıltısını söndürecek derinlikte bir zindanı henüz âdemoğlu yapamadı. Dikkatli olunuz.

Anjelik, mahzun bir tebessümle başını sallayarak:

— Söylediklerıniz bir bakıma doğru. Çok inatçıyım. Ama benim için

korkunuz olmasın. Pek gençken yaptığım hatalar akıllı olmayı öğretti bana...

— Yani, esir olmayı demek istiyorsunuz.

— İfrata kaçıyorsunuz, sör. Bana sorarsanız yeryüzünde hiç bir idare mükemmel değildir. Yoksulların durumu her yerde içler acısıdır. İnsan onlar uğruna herşeyinden vazgeçemez.

— Ben de vazgeçmiyorum zaten, Hürriyetin tohumlarını ekeceğim. Sizi görür görmez buna karar verdim. Benimle evleniniz, buradan beraber kaçalım.

Anjelik ,böyle kritik anlarda bütün kadınların başvurduğu çareye sığınarak bir kahkaha attı, mevzuu değiştirdi.

— Aa, bakınız, şurada bir kalabalık toplanmış, ne oluyor acaba?

Paris'e girmişler, Sain Paul'de dar bir sokaktan geçiyorlardı. Küçük meydana çıktıkları vakit, kalabalık bir grupla karşılaştılar. Polis şefinin başkanlığı altında meydana gelen bir grup üniformalı polis, ve kalabalık bir güruh halinde kılıksız insanlardan müteşekkil topluluk uzun bir sopanın ucuna taktıkları samandan yapılmış bir kuklayı meydanın ortasındaki darağacına astılar. Kuklanın boynunda kocaman bir beyaz yafta göze çarpıyordu. Kukla, darağacına asılır asılmaz, trampet sesleri halkın bağrışlarına karıştı. Prens:

— İşte güzel bir ihtilâl manzarası! dedi.

— Yanılıyorsunuz, sör. Bu insanlar, Kral nâmına adaleti verine getiriyorlar; Bu taklit bir infaz... İdama mahkûm biri, memleket hudutları dışına kaçarsa, böyle temsili bir infaz yapılır. Kalabalık «halk soyguncularına ölüm!!» diye haykırıyordu. Anjelik, başını pencereden uzatıp, kimin idamını temsil ettiklerini sordu... Neşeli tipli iri yarı bir satıcı, Guyenne vergi memuru Kont Herould ve Gourville'in asıldığını söyledi.

Araba nihayet, kalabalık arasında yol bulup yola koyulmuştu. Anjelik, ve yol arkadaşı, gördükleri manzaranın tesiri altında durgun ve dalgın, hiç konuşmadılar.

Nihayet, Prens içini çekti:

— Zavallı adam... Ömrü boyunca ana vatandan uzak yaşamağa mahkûm... Ölüm korkusu yüzünden bir daha vatanına dönemiyecek. İstibdadın kılıcı ile vatanlarından sürülüp orada burada perişan olan bu gibi insanlara acıyorum...

— Bu cezaya müstahaktı öyleleri... Lâkin Gourville'e boş yere acıyorsunuz... Onun sapasağlam hâlâ Fransada olduğunu, ve bilfiil Kral'-

ın gizli servisinde çalıştığını söylersem, ne dersiniz? Bu sabah Colber'in kapısı önünde beklerken içeriden çıkan yüzü maskeli adam, Gourville'den başkası değildi.

Rakoczy, gözlerinden alev saçarak, genç kadının bileğini yakaladı:

— Ne dediğinizin farkında mısınım Madam? Emin misiniz?

— Eminim.

Rokockzy gülümsedi:

— Kralınızın, başka bir kralı devirmek için bana ve ihtilâlci arkadaşlarıma yardımı niçin kabul ettiğini şimdi anlıyorum, dedi. Kralınız iki yüzlü bir adam... Galeyana gelen halkı susturmak, kinlerini söndürmek için, köpeğin önüne atılan bir kemik gibi, ellerine bir kukla verip, «idam ediniz, bunu» diyor... Öte yandan adamı gizlice yanında çalıştırmaya devam ediyor. Hollânda ile bir sulh anlaşması imzalıyor, beri yanda İngilizleri Hollândaya karşı harp açmaya teşvik ediyor. Zahiren müttefiki olan İspanyanın bel kemiğini kırmak için, Portekizle dost oluyor. Mukaddes Roma İmparatorluğunu perişan etmek için bana ihtiyacı var. Buna mukabil, Türklere karşı Roma İmparatoru ile anlaşıp, onu desteklemekten geri kalmıyor. Üstelik Türklerle de muhtelif anlaşmalar imzalayark bu kudretli devletten azamî istifadeye çalışıyor. XIV. Louis, gerçekten büyük bir hükümdar, mâhir ve kurnaz bir siyaset adamı. Yapacağı hareketleri önceden kestirmek mümkün değil. Kralınız sizin de ruhunuzu gaspederek, sizi de etrafındaki kuklalardan biri haline getirecek.

— Bu sözlerinizden, Kralımızdan müteneffir mi, yoksa ona hayran mı olduğunuzu anlamak biraz güç... dedi Anjelik.

— Kudretinden nefret ediyorum, fakat bir insan olarak ona hayranım. Aslâ rastlamadığım hakikî müstebit hükümdar tipine hemen hemen yaklaşıyor. Allaha şükürler olsun ki benim Kralım değil! Onu tahtından tepetakla edecek insan henüz anasından doğmadı.

— Acaip bir düşünüş tarzınız var. Koparılmış Kral kafaları ile kuka oynamak için can atıyor gibisiniz!

Prens, bu teşbihe kızacağına bilâkis pek hoşlandı:

— İşte, Fransızları hâdiseleri hafife alan bu nüktedan, şakacı taraflarına bayılıyorum, diye güldü. Paris sokaklarında dolaşırken rastladığım herkes öylesine neşeli, öylesine serâzat ki, hayran olmamak elde değil. Çalışırken, ıslık çalıp, şarkı söylemeyen bir tek işçi görmedim. Rivayetlere göre, Fransızlar, içinde bulundukları felâketi unutmak maksadiyle böyle davranıyorlarmış. Fakat, muhteşem arabaların pencerelerinde gördüğümüz çehreler, hiç de işçilerinki kadar neşeli ve mesut

değil, neden? Krallığın kodamanları dertlerini unutmak için şarkı söyleyemezler mi?

Araba, Beautereillis konağının önünde durmuştu. Anjelik, genç adamı incitmeksizin ondan nasıl kurtulabileceğini düşünüyordu. Fakat Prens, ondan önce, arabadan atladı, inmesine yardım etmek üzere elini uzattı:

— Evinize geldik... Bir zamanlar benim de bir sarayım vardı.
— Sarayınızı özlemiyor musunuz?

— Dünya nimetlerinden, mal, mülk kaygısından sıyrıldığınız vakit, hayatın zevkine daha iyi varıyorsunuz Madam. Teklifimi unutmayınız...

— Neydi teklifiniz?

— Benimle evlenmeniz.
— Bu... bir şaka mı?

— Katiyen... Belki benim bir budala olduğuma hükmediyorsunuz, zira gerçekten samimî bir insanla hiç karşılaşmamışsınız. Fransızlar, kadınları gibi, hislerini de çelik korseler içinde saklarlar. Benimle geliniz... Sizi hürriyete kavuşturayım...

Anjelik gülerek:

— Zahmet etmeyiniz, teşekkürler, dedi, ben korseme bağlı kalacağım. Sonradan pişman olacağım bir söz sarfetmeme meydan vermeden, size güle güle, sör...

★

18. BAHİS

Anjelik, o gün öğleden sonra ,Versaya gittiği vakit, bir zamanlar kendisine tevdi edilen Kraliçenin gardrop nedimeliğini hâlâ muhafaza edip etmediğini öğrenmek üzere onun dairesine uğradı. Kraliçe, nedimelerini yanına alıp, Versay köyü, rahibini ziyarete gitmişti. Dört kişinin omuzlarında taşıdığı bir koltukla yola çıkan Kraliçeye belki yetişebilirdi... Nedimeler yaya idiler, Anjelik, vakit geçirmeksizin yola koyuldu.

Bir müddet yol almıştı ki, birden nereden geldiğini anlayamadığı kartopu yağmuruna tutuldu. Hırsla bu çocuk şakasını kimin yaptığını görmek üzere o yana başını çevirir çevirmez, kocaman bir kartopu tam yüzünün ortasında patladı.

Genç kadın, âni darbe ile sendeledi, tutunacak bir yer aradı, nihayet muvazenesini kazanamayarak bir kar ve etek bulutu içinde yere yığıldı.

Bir ağaç kümesinin ardından kahkahalar atarak, Péguilin de Lauzun çıkınca, Anjelik, hırsından küplere bindi:

— Bu çocukça şakalarınızı ne zaman bırakacaksınız, kuzum? diye haykırdı. Yardım edin de ayağa kalkayım.

Péguilin, mektepli bir delikanlı neşesiyle:

— Yağma mı var? diye kahkahalarla gülerek koştu, genç kadını omuzlarından yakalayıp pamuk yumuşaklığındaki kar kümbetinin içinde oradan oraya yuvarlamaya başladı... Bir yandan, genç kadının ıslak yüzünden, dudaklarından öpüyor, kürklü eldiveninin ucuyla burnunu gıdıklıyordu. Anjelik, bir müddet, nefes nefese, çığlık, çığlığa mücadele etti, fakat nihayet o da gülmeye, yapmaması için genç adama yalvarmaya başladı...

Péguilin:

— Hah, işte şöyle... Biraz yalvarın güzel Markiz... Her zaman emredecek değilsiniz ya...

Genç kadını kollarından tuttu kaldırdı. Öyle mahzun ve dalgın geliyordunuz ki, sizi birazıcık güldüreyim... dedim... Neşesizlik hem Versay'a, hem güzel yüzünüze yakışmıyor... Gülünüz bakayım...

— Pégilin, çektiğim azabı unutuyor musun?

— Evet, unutuyorum... Yaradana son hesabımızı vermek üzere gittiğimiz vakit, herşeyi nasıl unutuyorsak, şimdi de unutmağa mecburuz. Zaten, unutmaya niyetiniz olmasaydı, Versay'a dönmezdiniz. Haydi, vazgeçin dertlerden de biraz bana yardım edin .

Anjelik'in koluna girerek kalın kar tabakası ile kaplı bodur ağaçların arasından geçen yola doğru ilerledi. Bir büyük sır tevdi eder gibi:

— Kral evlenmemize muvafakat gösterdi, dedi...

— Hangi evlenmeniz?

— Unuttunuz mu? Matmazel de Montpensier ile mütevazı Gaskon asilzadesi Péguilin de Lauzun'un. Matmazel bana çılgınca âşık... Benimle evlenmesine müsade etmesi için, Krala müteaddit defalar rica etti yalvardı. Kraliçe, Mösyö ve Madam böyle bir izdivacın tahta hakaret olacağını öne sürerek kıyametleri kopardılar. Pöh... Kralımız âdil ve iyi kalblidir. Beni de sever, akrabasından bir kadının, yaşı kırk üçü geçtikten ve hele parlak bir izdivaç ümidi de söndükten sonra, göz göre

evde kalmasına gönlü razı olmadı. Koparılan kıyametlere rağmen bu izdivaca evet dedi.

— Ciddî mi söylüyorsunuz, Péguilin?

— Ömrümde hiç bir konuda bu derece ciddî konuşmamışımdır.
— Üzüldüm, öyleyse...

— Üzülmeyin... Matmazel de Montpensier'nin bir zamanki taliplerinden Portekiz Kralı ile ağzı süt kokan Silezya Prensinden daha iyi bir koca olurum...

— Matmazel'e değil, size acıdım.

Durdu, Péguilin'in hâlâ gençlik pırıltısı ile yanan gözlerine, sevimli, genç çehresine baktı, baktı.

— Ne yazık! diye içini çekti.

— Dük de Montpensier olacağım... Elime, türlü yönden eşsiz paralar, maaşlar geçecek. Evlenme akdinde, Matmazel 20 milyonluk servetini bana devredecek. Kral, Avrupanın bütün memleketlerine mektuplar yazarak, kuzeninin evlenmesini ilân ediyor.

Anjelik, bazan rüya gördüğüme vahmediyorum. En çılgınca hayallerimde bile bu derece yükseleceğime ihtimal vermemiştim. Kralın akrabası oluyorum! Düşün... İnanasım gelmiyor doğrusu. İşte, bunun için yüreğimde bir korku var... Yardımına muhtacım.

— Neden bu korku? Herşey istediğinden alâ cereyan etmiş...

— Heyhat, talih dönecektir, oyunbazdır... Güzel prenses'le nikâhlanacağım güne kadar, gözüme doğru dürüst uyku girmeyecek... Sürüyle düşmanım var... Başta Kral ailesi ile, hanedana mensup Prensler geliyor. Condé ile oğlu Enghien dükası beni bulsalar bir kaşık suda boğacaklar. Bir punduna getirip, size pek saygısı olan Prenin öfkesini yatıştıramaz mısınız acaba? Madam de Montespanda, benim tarafımı desteklemeğe söz verdi. Ama, ona pek güvenemiyorum. Bu gibi hallerde, iki gözde, bir taneden iyidir...

— Ben Kral'ın gözdesi filân değilim, Péguilin.

Péguilin, başını iki yana salladı:

— Bu belki iyi, belki de kötüdür. Bilinmez.
Bahçenin kapısına gelmişlerdi. Genç adam:

— Anladığıma göre, şu sıralar herkes tarafından aranan bir kadın-

sınız, diye ilâve etti. Bana yardım edecek misiniz, Anjelik?

— Bana zinhar güvenmeyiniz. Yardıma kalkışsam bile korkarım ki siz zararlı çıkacaksınız.

— Beni reddetmeyiniz... Kudretinizden kendiniz bile bihabersiniz. İtiraf etmiyorsunuz ama benim gibi bir kurt saraylıyı kandıramazsınız. Siz, krala her istediğinizi yaptırabilirsiniz.

— Saçmalamayın.

— Hâlâ anlamıyorsunuz. Siz Kralın kalbine saplanmış bir diken gibisiniz. Bu diken ona tatlı bir ıstırap veriyor; bu öylesine tarifsiz bir acı ki, ne yapacağını şaşırtıyor ona... Tam size sahip olduğunu sandığı anda siz, elinden kaçıyorsunuz. Sizsiz kalınca da tarifi gayri mümkün ıstıraplara garkoluyor.

— Bu tarifi gayri mümkün ıstırapların adı da Madam de Montespan olacak...

— Madam de Montespan, dört başı mamur, lezzetli bir lokma, leziz ve nefis bir et ve zekâ ziyafeti... Bir hükümdar duygularının bütün ihtiyaçlarını bu kadınla tatmin edebilir... Kral'ın ona ihtiyacı var... Ne diye bıraksın!. Ama siz... Siz çölde fışkıran bir pınarsınız. Hayal kurmak nedir bilmeyen bir krala hayal kurmayı öğrettiniz. Sırların sırrı... Özleyiş, şaşkınlık... Hasret... Bir an dünyanın en basit kadını iseniz, öteki an, dünyanın en erişilmez, en mağrur ,en... en sıcak ...ve en soğuk ve en UNUTULMAZ kadını oluveriyorsunuz... En UNUTULMAZ...

Péguilin, son kelimeyi söylerken yumruğunu göğsüne vurdu...

Anjelik, bir kahkaha attı:

— Siz de İran elçisi kadar tumturaklı konuşmayı becerebiliyor musunuz... Zavallı Matmazel'in nasıl kafese girdiğini şimdi anladım...

— Benim nâmıma kralla konuşacağınıza dair söz verıniyecek misiniz?

— Elime fırsat geçerse, yardım ederim Péguilin. Şimdi müsaade edin, Kraliçe'ye yetişeceğim.

— Onun size benim kadar ihtiyacı yok. Oo, bakın bakın, sizin gibi Kralın hizmetine koşmak isteyen biri daha geliyor..

Yanlarında duran arabadan telâşla inen adam Colbert idi.

Nazır:

— Sizi burada bulduğuma çok sevindim, dedi. Şimdi Kralla konuş-

mağa gidiyorum. Daha sonra sizi, görüşmek üzere çağırtacağız.

— Haşmetmeap, beni dinlemek istemezse...

— İstememesi sâdece bir kapris ihtimaline dayanıyor... Ben kendisini razı edeceğim... Benimle geliniz, Madam...

Fakat, Colbert'in biraz vakitsiz iyimserliğe kapıldığı çok geçmeden anlaşıldı. Kralla bir iki dakika görüşüp. Anjelik'i içeriye alacağını söyliyerek huzura girdiği halde, çıkmak bilmiyordu. Anjelik, Sulh salonunda bir mermer sıraya oturmuş bekliyordu. Bu sırada, erkek kardeşi Raymond de Sancé'nin kendisine doğru geldiğini gördü. Philippe'le evlendiğinden beri ona rastlamamıştı.

Genç adam, upuzun boyu, siyah rahip kisvesi ile, rengârenk kıyafetli saraylılar arasında garip bir tezat yaratıyordu. Raymond, Anjelik'e kocasının ölümü dolayısiyle tâziyette bulunduktan sonra:

— Beni sarayda görünce her halde şaşırmış olacaksınız, dedi. Buraya pek yolum düşmüyordu, yeni bir işe tâyin edildim...

Anjelik merakla sordu:

— Nedir, Raymond.

— Şark misyonunun başına getirildim.

— Ah, Rahip Richard'ın yerine mi?

— Evet...

— Anladım. Bahtiyarî Bey meselesi sebep olmuştur buna... Onu, bir kolayını bulup saraya getiremediler.

— Çok zekisiniz, Anjelik... Demin rahip Richard'la konuşuyordum. Bu meseleyi halledecek yegâne insanın siz olduğunuzu söyledi.

— Maalesef, Radmond, çok kötü günler yaşıyorum...

— Fakat, Kral sizi pek iyi karşılamıştı... Hattâ bir ayak iskemlesine bile mazhar olmuştunuz.

— Orası öyle ama, büyüklerin kaprislerine pâyân olmuyor.

— Bu seferki kapris daha ziyade elçiye ait. Rahip Richard'a göre, şarklı erkekler «kadın» a garplılardan daha derin, daha büyük bir önem atfediyorlar. Şarklı erkekler kadın zekâsının, kadın güzelliğinin kıymetini biliyorlar. Meselâ elçiyi saraya celbetmek için, oranın ihtişamından bahsetmek hiç birinin aklına gelmemiş. Rahip, sizden aynı yolda çalışmanızı rica ediyor... Herhalde Bahtiyarî Beyden korkmazsınız...

Anjelik, parmağındaki iri firuze yüzüğü parmağının ucu ile okşayarak:

— Korkacak ne var... İranlı elçi son derece câzip, kibar bir adam... Yalnız insan kafaları uçurmaya biraz meraklı, hâkim Raymond, bu işde, hayatımdan ziyade namusum tehlikeye girecek...

— Namusunuzu değil, ortaya zekânızı koyacaksınız.

— Eh, şehinşah hazretlerinin elçisinden bir kaç âşıkıne bakışa muhatap olmak da, devlet işlerini yoluna koymağa değer, öyle değil mi?

Genç rahibin dudaklarında hafif bir tebessüm oynaştı.

— Siz dünyada hiç bir şeyden korkmazsınız, Anjelik, dedi, hele şimdi yeni bir silâh da edinmişsiniz... İstihza, silâhların en kuvvetlisidir.

— Ne yaparsınız, saray'da yaşıyoruz, Raymond?

— Siz, başka yerde yaşayabilir misiniz ki? Nerede yaşamak için yaratıldınız sanıyorsunuz. Köyde mi? Yoksa bir manastırda mı?

— Haklısınız, Raymond... Demez sizce, İranlı'dan gelecek tehlikeleri göze almak için, bu nokta bile kâfi.

Anjelik, dizleri üzerinde duran yelpazesini açtı... Yelpaze, hakikaten benzeri az bulunacak kadar güzeldi. Uçuk mavi ipek üzerine, yağlı boya ile beş kıtanın insanlarını temsil eden resimler yapılmıştı. Deve kuşu, tüyünden saçları olan bir Hintli ile yeleli bir arslana binmiş bir zenci bilhassa dikkati çekiyordu... Yelpazenin kenarları incilerle süslenmişti.

Colbert, dışarı çıktığı vakit iki kardeşi, bu yelpazeyi tetkik eder vaziyette buldu.

— Hiç bir şey yapılamaz Kral size dehşetli surette kızmış. Hâlâ sarayda kalabildiğinize şaşıyorum. Bahtiyarî beyi ziyaretiniz mevzuunu açtırmadı bile...

— Demedim miydi?

Colbert'e Raymond'u takdim etti. Raymond, fikrini şu sözlerle açıkladı:

— Kral'ın size bu derece öfkelenmesine sebep, Bahtiyarî Bey'i ne maksatla ziyaret ettiğinizi izah etmemiş olmanızdır, Anjelik.

— Maksadımı kimseye söylemeyeceğim.

— Çok inatçısınız, Anjelik Kralın arzusunu reddederseniz onun bize itimat etmesini nasıl sağlayabiliriz? Elçiyi ziyaretinize mâkul bir sebep uyduramaz mıyız? Durun hele... Tamam, buldum! Oraya, Rahip Richard'la benim temasımı sağlamak üzere gitmiş olun... Elçinin adamlarının

şüphesini celbetmemek için kendi yerime sizi göndermiş olmam pekâlâ mümkündür. Bu fikre ne dersiniz mösyö Colbert?

— Krala zekice sunulursa faydası olur kanaatindeyim.

— Tamam... Hemen gidip Rahip Joseph'i bulayım, nasıl, Anjelik, bu usul fena mı?

Anjelik güldü:

— Siz rahiplerin şeytandan farkınız yok... dedi.

Genç kadın, Colbert'le kardeşinden ayrılınca, birden ne kadar acıkmış olduğunun farkına vardı. Vakit, herhalde bir hayli ilerlemişti. Saraylılar Kralın sofrasına çoktan oturmuş olacaklardı. Bir an oraya gitmeyi düşündü ise de, hemen vazgeçti. Sıralardan birine oturup, dalgın dalgın yelpazesine bakmağa koyuldu.

Nihayet, kulağının dibinde bir kadın sesiyle irkilip, başını kaldırdı...

— Ah, ben de sizi arıyordum. Madam du Plesis - Bellièrc...

Genç kadın, hayretle karşısındaki kadına baktı Matmazel de Montpensier idi... Ama, tanınmayacak kadar güzelleşmişti... Anjelik, Péguilin'i hatırlayarak «Aşk güzelleştirmiş onu» diye düşündü... Yerinden fırlayıp, Matmazel'in önünde reverans yaptı.

— Oturunuz, Madam, oturunuz lûtfen... Haberi duydunuz mu?

— Duyup da sevinmeyen kaldı mı efendim? Size bütün kalbimle saadetler dilememe müsaade ediniz!

— Çok mükemmel bir intihap yaptım, öyle değil mi? Söyleyiniz, onun kadar cesur, onun kadar yakışıklı ve zeki bir asilzade daha var mı? Onu siz de çok hoş bulmuyor musunuz? Siz de onun dostusunuz, değil mi?

— Elbette, elbette, dedi Anjelik.

Ve, Fontainebleau'deki hâdiseyi hatırlayarak kızardı.

Fakat, bereket versin, Matmazel'in hâfızası, Péguilin'le Anjelik'in arasında geçen yüz kızartıcı olayı hatırlamayacak kadar zayıftı.

— Kral, evlenmemize rıza gösterdiğinden beri ne kadar mesudum bilemezsiniz... Fakat yine de endişe ediyorum...

— Niçin? madem Kralın rızasını almışsınız, keyfinize bakınız. Sözünü geri alacak değil ya...

Matmazel de Montpensier içini çekti:

— Keşke sizin kadar emin olabilseydim.

Kadının mağrur başı, mahzun bir edayla önüne düştü. Göğsü hâlâ

genç bir kızken, Avrupanın Kral ailelerine mensup taliplere gönderilmek üzere ressam Van Ossel tarafından yapılan tablosundaki kadar güzeldi. İnce ve zarif elleri vardı, parlak mavi gözlerindeki hülyalı bakış, ilk aşkına tutulmuş genç bir kızınkiler gibi mâsumdu.

Anjelik gülümsedi:

— Ne kadar güzelsiniz Prensesim...

— Sahi mi? Ne tatlı bir iltifat bu... ?

O kadar mesudum ki, saadetimin ışığı yüzüme vurmuş olacak. Fakat, nikâh akdi imzalanmadan önce, Kral fikrinden cayacak diye de ödüm kopuyor. Kraliçe ile birlikte hemen hemen bütün kral ailesi mensupları bu mesut izdivacı bozdurmak için Kralı teşvik ediyorlar. Bana karşı bir parça sevgi besliyorsanız, çok rica ederim Kral'ın onların tesirinde kalmasına mâni olunuz.

— Fakat, Prensesim... Ben...

— Kral'ın üzerinde büyük bir tesir ve nüfuz kaabiliyetine sahipsiniz, madam...

Anjelik, öfkeli bir sesle:

— Kral'ın üzerindeki tesir kudreti ile öğünmek ne işe yarar? Onu tanırsınız. Kendi fikrinden başka kimsenin fikrine göre hareket etmez. Fikirleri sadece dinler, fakat kararı yine kendi kafasına göre verir. Kral aslâ sizin fikrinize iştirâk etmez, ama çoğu zaman siz onunkini kabul etmek zorunda kalırsınız.

— Demek, benim tarafımı tutmayı reddediyorsunuz. Fakat unutmayınız ki, ilk kocanız büyücülükle itham edildiği zaman size yardım etmek için elimden geleni yapmıştım...

Matmazel'in hâfızası, hiç de sanıldığı kadar zayıf değildi!

Anjelik, yelpazesini hırsla kapatırken, bir ucunu kırdı. Bir fırsat zuhur ettiği takdirde Kral'ın bu mevzudaki fikrini öğrenmeğe gayret edeceğini söyledi. Bütün gün hiç bir şey yemediğini bahane ederek oradan ayrılmak istedi. Fakat, Mamazel de Montpensier, genç kadını kolundan yakaladı:

— İmkânsız, şimdi yemek yiyecek vakit bulamazsınız; Kral Cenova Cumhuriyetinin şefini taht odasında kabul edecek, ondan sonra da donanma fişekleri atılacak... Kral, bütün saraylı hanımların merasimde hazır bulunmalarını emretti. Bilhassa sizin gelmenizi arzu ettiğini bil-

dirdi. Gelmiyecek olursanız, dün başınızı alıp saraydan gittiğiniz zamanki gibi korkunç bir öfke nöbetine tutulmasından korkulur.

★

O gece Anjelik, sinirlerinin geçirdiği sarsıntı ve yorgunluktan bitap, derin, bir uykuya daldı. Aradan ne kadar zaman geçtiği belli değildi. Genç kadın rüya görüyordu... Yemyeşil bir çayırda uzanmış, soğuktan tirtir titrediğini hissediyordu. Bir ara otları üzerine çekmek istedi, ve o zaman çırılçıplak olduğunun farkına vardı. Koyu mavi gökte süzülen beyaz bulutlardan güneşin sıyrılmasını bekledi. Nihayet, güneşin sıcak şuaları çıplak vücudunu öylesine ısıttı ki, genç kadın derin bir hâz içinde, kendisini, gerinerek otlara bıraktı, fakat birden vücuduna bu sıcaklığı, bu hazzı veren şeyin güneş değil, fakat omuzuna konan bir el olduğunu anladı. Birden, yine buz gibi oldu... Kendi kendine, mütemadiyen «Elbette soğuk olacak, henüz kış bitmedi... Peki ama, çimenler nasıl böyle yemyeşil olmuş?» diyordu. Havanın dondurucu soğuğu ile çimenlerin canlı yeşili arasında şaşırıp kalmışken, uyanıverdi... Titriyor, ve hâlâ sıcak bir elin temasını hissettiği omuzunu uğuşturuyordu.

Bu rüyayı daha önce de bir kaç kere görmüş, yine böyle titriyerek uyanmıştı' Dişleri biribirine vuruyordu. Uykusunda dönerken, yere düşürmüş olduğu yorganı üzerine çekti, o kadar üşüyordu ki, bir ara, bitişik odada uyumakta olan Gilandon kardeşlerden biri kaldırıp ateşi yaktırmayı düşündü.

Versay'daki dairesi, iki oda, bir banyo'dan müteşekkildi. Banyo dairesinin mozayik döşeli zemini, derin bir küveti mevcuttu. Anjelik, kalkıp, lâvanta çiçeği karıştırılmış sıcak suda, buz kesen ayaklarını yıkamayı, böylece belki biraz ısınacağını akıl etti. Yorganı üstünden fırlatıp kalktı. İçi kürklü mavi saten terliklerini ayağına geçirdi.

Arius, telâşla havladı...

— Şişş!...

Uzaklarda çalan bir saatin, gümüş çınlamalarını andıran sesi, genç kadına pek fazla uyumadığını haber veriyordu.

Henüz gece yarısı bile olmamıştı. Uçsuz, bucaksız Versay sarayı, çılgın eğlencenin yorgunluğunu, derin, deliksiz bir uykuda gideriyordu... Etraf, ölüm sükûnetine bürünmüştü.

Anjelik, yere eğilip, terliklerini, ayaklarına geçirirken, karyolanın sol tarafındaki duvarda, şimdiye kadar hiç görmediği küçük bir kapıyı farketmişti. Zira, kapının kenarlarından ince bir ışık hüzmesi içeriye

süzülüyordu. Her halde, bu gizli bir kapı olacaktı, şu anda, arka tarafta birisi, kapıyı açmağa uğraşıyordu. Kapının demir kolunun hafif bir tıkırtıyla kalktığını, kanadın açıldığını ve eşikte bir gölgenin belirdiğini görünce, dehşet içinde fısıldadı:

— Kim var orada? Kimsiniz siz?

— Bontemps... Kral'ın uşağı Madam... Korkmayınız...

— Evet, tanıdım sizi... Ne istiyorsunuz benden?

— Haşmetmeap sizi görmek istiyorlar, Madam.

— Bu satte mi?

— Evet Madam.

Anjelik, tek kelime daha söylemeksizin sırtına kimonosunu aldı... Madam de Plesis-Bellière'e ayrılan bu daire pek muhteşem döşenmişti ama, Versayın gizli tuzaklarından âri değildi...

— Lûtfen dışarıda biraz bekler misiniz, Mösyö Bontemps... Giyineceğim.

— Elbette, Madam. Fakat, lûtfen hizmetkârlarınızı uyandırmamağa dikkat ediniz. Haşmetmeap, bu gizli kapının sâdece itimada şayan bir iki kişi tarafından bilinmesini arzu ediyorlar. Bu sebeple çok ihtiyatkâr olmanız lâzım.

— Dikkatli olurum...

Bontemps'in elindeki şamdandan bir şamdan yaktı. Bitişik odaya geçti. Raymond, «Sizi dünyada korkutacak hiç bir şey yoktur» demişti. Yaşadığı gürültülü hayat, tehlikelerden kaçmayı değil onlarla mücadele etmeyi öğretmişti. Dişleri birbirine çarpıyordu ama, korkudan değil, soğuktan bu...

— Mösyö Bontemps, lûtfen esvabımın kopçalarını iliştirir misiniz?

XIV. Louis'nin hususî uşağı hürmetle eğildi, elindeki şamdanı masanın üzerine bıraktı. Anjelik, hiç bir zaman zelil bir köle durumuna düşmeksizin en güç emirleri ifâ edebilen bu hoş, ufak tefek adama hayrandı, Bontemps, bütün saray'ın iaşesi ile Kral ailesinin işlerinden sorumlu idi. Louis, onsuz bir saat yapamazdı, ve ona ifası müşkül binbir iş yükleyip dururdu. Botemps, güç durumlarda efendisini rahatsız etmektense masrafı kendi cebinden ödemeyi bile göze alırdı. Kral'ın hâlen uşağına yedi bin pistoleden daha fazla borcu vardı. Bu paranın çoğu, oyun masalarında, usulca, Bontemps'in eliyle Kralın önüne sürülmüştü.

Anjelik, soğuktan solan yanaklarına bir parça allık sürdü. Pelerini, bitişik odada idi... Fakat orada uyuyanları uyandırmamak için orada fazla oyalanmamayı uygun buldu... «Hazırım Mösyö Bontemps» dedi.

Kat, kat kabarık eteklerini daracık gizli kapıdan, Bontemps'in yardımı ile geçirdi. Kapı arkalarından usulca kapandı. Şimdi, ancak bir insan omuzu genişliğinde dar bir geçitte idiler.

Karanlık dehlizi, şamdanın yardımı ile geçtiler. Bontemps, önden, bir kaç basamak merdiveni çıktı. Önlerinde yine kıvrıla kıvrıla bir tünel uzanıyordu. Anjelik, daracık tünel boyunca, bir çok küçük kapılar farketti. Bunlar da, her halde muhtelif odalara açılan gizli kapılardı. İşte Versay buydu... Casuslar, gizli buluşmalar, esrarengiz geçitler, meçhullere açılan umulmadık kapılar, kıvrıla kıvrıla uzanan karalnık, loş tüneller... Ve bu karanlık uzun tünellerin sonunda insanın önüne çıkıveren pırıltılı, ışıltılı, altın renkli muhteşem odalar...

Nihayet, tahta bir karyolanın üzerine gelişi güzel atılmış yatağı ile meçhul misafirlerini bekleyen gizli bir odadan geçtiler, biraz daha yürüyüp, daha genişçe bir odaya girdiler. Burası, döşemesinden anlaşıldığına göre, lüks bir daireydi. Anjelik, etrafına dikkatle bakınca, Kral'ın konferans salonuna girmiş olduklarını anladı. Gözleri ışığa alışınca da, siyah mermer masanın üzerindeki altışar kollu iki gümüş şamdanın altında, hükümdar'ın, önüne eğilmiş bir şeyler yazdığını gördü. Şöminenin yanında iki kocaman tazı kıvrılmış uyuyorlardı.

Bontemps, şöminedeki ateşi karıştırdı, iki kütük daha yerleştirdi. Sonra, duvardaki gizli kapıdan bir gölge gibi süzülüp, kayboldu.

XIV. Louis, başını kaldırıp baktı. Anjelik, onun gülümsediğini gördü.

— Lûtfen oturunuz, Madam.

Genç kadın, ürkek bir tavırla, koltuğun ucuna ilişti. Odada, dış dünyayı kalın perdelerin ardında bırakıp tamamen unutturan derin bir ölüm sessizliği hüküm sürüyordu.

Nihayet, Kral yerinden kalktı, kollarını göğsünde kavuşturup, genç kadının önünde durdu.

— Demek hâlâ hücum işaretini vermediniz? Tek kelime söylemediniz? En ufak bir infial göstermediniz... Yataktan kaldırmağa bile sesiniz çıkmadı?... Bir parçacık bile darılmadınız bana.

— Emirlerinize âmâdeyim Haşmetmeap.

— Birdenbire bu ne tevazu... O her zamanki iğneli cevaplarınız nereye gitti? Bu kapris neye delâlet ediyor?

— Haşmetmeap beni vahşi ve huysuz bir hayvan sayıyorlar, beni utandırmak istiyorlar... Hakkımdaki hükmünüz bu mu, efendimiz?

Kral, bu suale doğrudan doğruya cevap vermedi.

— Muhterem Peder Joseph, burada bir saattir kaabiliyetlerinizin methü senasını yapıyordu. Kendisi açık fikirli, hükümlerinde yanılmayan bir adamdır. Sözlerine kıymet veririm. Kilisenin en kıymetli üyeleri sizi methedip, himayelerine aldıktan sonra, benim sizi affetmemem kabalık olacaktı. Peki, şimdi, ne dedim de öyle alaylı alaylı gülümsüyorsunuz?

— Hususî rahibinizin kıymeti hakkında bir nutuk dinlemek için gecenin bu saatinde yatağımdan apar topar kaldırılacağıma hiç ihtimal vermezdim.

Kral bir kahkaha attı:

— Ah, küçük cadı!

— Süleyman Bahtiyarî Bey bana firuze hanım diyor... Madam Turkuaz...

— Ne demekmiş o...

— Aynı şey... Fransa Kralı ile İran elçisinin aynı fikirde olacakları kimsenin aklına gelmezdi.

— Öyle olup olmadığını anlayacağız...

Louis, avuçları yukarıda olmak üzere ellerini öne uzattı:

— Küçük oyuncak, dedi, hükümdarına ârzı biat et!...

Anjelik, ellerini, Kral'ın avuçlarına koyarak diz çöktü, sadakat yeminini tekrarladı:

— Sadık kulu ve tebası bulunduğum Fransa Kral'ına sadakatle merbut olduğuma yemin ederim.

— Hah, şöyle, şimdi geliniz...

Genç kadını elinden tutup kaldırdı. Masanın başına götürdü. Siyah masanın üzerinde, kocaman bir harita seriliydi. Akdeniz'in üzerinde süslü, altın yaldızlı majiskül harflerle «Mare Nostrum - Madre Nostra» kelimeleri okunuyordu. Medeniyetin beşiği olan Akdeniz'de Fransız coğrafya bilginleri bu ismi pek eskiden vermişlerdi. Bizim denizimiz... Bizim anamız...

Kral parmağı ile, harita üzerinde bazı yerleri işaret etti:

— İşte Fransa... Şurası Malta, Condia. Burada Türklerin aşılmaz kaleleri ile karşılaşıyoruz. Görüyorsunuz ki, İran tââ ötede kalıyor. Türk-

lerin yenilmez Hilâl'i ile Asya kapılarının arasında doğmakta olan bir güneş...

— Haşmetmeab, beni bu saatte İran konusunda müzakere yapmağa mı çağırdılar?

— Başka bir konuda konuşmamızı mı tercih edersiniz?

Anjelik, gözlerini Kral'ın gözlerinden kaçırarak haritaya bakmağa devam etti:

— Hayır, İran hakkında konuşalım, öyleyse... Fransa'nın bu uzak ülkeye karşı ne gibi bir alâkası olabilir?

— Sizin lâkayt kalamayacağınız bir ilgi bu, Madam. İpek... İpek ithalâtımızın dörtte üçünün İrandan geldiğini biliyor muydunuz?

— Bilmiyordum. Ne çokmuş. Fransa'da niçin bu kadar ipeğe ihtiyacımız var? Ne yapacağız bu kadar ipeği?

Kral bir kahkaha attı:

— Ne mi yapacağız... Bunu siz mi soruyorsunuz... Bir kadın... Yavrucuğum brokarlarımız, satenlerimiz, çifti yirmi beş liralık ipek çoraplarımızı, saten kordelâlarımız, ipek çamaşırlarımız, ipek yatak takımlarımız olmazsa biz yaşayabilir miyiz? Ekmeksiz oluruz da ipeksiz olamayız. Biz Fransızlar işte böyle bir milletiz. Ticaretimizi ayakta tutan şey ne buğday ne petrol, ne baharat, ne porselen ne de buna benzer kaba şeyler değil, fakat ancak ve sadece MODA'dır... Babamın devrinde, Richelieu, kıyafetleri sadeleştirmeğe teşebbüs etti. Olanları biliyorsunuz. Sadece kumaş fiatları yükseldi... O kadar... Öte yandan ipekliler kaçak olarak girdi memlekete... Halk, ne yapıp edip, yine ipekli aldı... İşte en büyük derdimiz budur... Dünyanın moda önderliğini elde tutup ticaretimizi geliştirmek için ipekli kumaşlara, bu ipeği ele geçirmek için de İran şahı ile bir anlaşma imzalamağa mecburuz. Fakat İran ipeklileri çok pahalıya mal oluyor... Bizi mahva sürükleyen bir iş bu... Sebepleri mi? Önce İranlılara gümrük resmi ödüyoruz. Malları memleketlerinden geçirmek için Türklere transit vergisi veriyoruz. Bunlardan başka daha bir sürü resim ve vergi var. Bir başka usul bulmamız lâzım...

— Mösyö Colbert Fransada bir ipek sanayii kurulacağından bahsediyordu... Lyons'daki fabrikalar yeniden ele alınacakmış.

— Uzun vâdeli bir iş bu, Biz henüz lâme ve Brokar gibi kumaşların şarktaki dokuma usullerinin sırrına vâkıf olamadık. Güneyde diktirdiğim dut ağaçlarının büyümeleri daha bir kaç senelik mesele...

— Üstelik, bu dutlarla beslenen ipekböcekleri bize İran ipekleri ayarında ipek veremiyecek. Bizimkiler kara dut, halbuki İrandaki ipek böcekleri beyaz dut ağaçlarının yaprakları ile beslendikleri için ipekler daha kaliteli oluyor...

— Bu malûmatı nereden edindiniz, Madam?

— Bahtiyarî Bey anlattı.

— Demek onunla ipek mevzuunda da görüştünüz... Öyleyse anlaşma arzumuzun ipek konusu ile ilgili olduğunu sezmiştir. Acaba derdimizi biliyor mu?

— Bahtiyarî Bey, kendi çapında son derece medeni edebiyata ve şiire meraklı bir adam. Ayrıca, bir İranlıda rastlanmayacak kadar iş adamı kafasına sahip. Bilirsiniz, İranlılar ticareti Ermenilerle Suriyelilere kaptırmış vaziyettedirler.

Kral, içini çekti:

— Galiba, Colbert'le Rahip Joseph'in dediklerine geleceğim, ipek meselesini arapsaçı durumundan kurtaracak yegâne insan siz olacaksınız...

Biribirlerine bakışıp, iki casus arkadaş gibi gülüştüler. Kral'ın gözleri ışıldamağa başlamıştı.

Heyecanlı bir sesle:

— Anjelik!... dedi Kral...

Fakat, birden sesi normal tonuna döndü:

— Elçiye kimi gönderdimse eşekçe raporlarla döndüler. Terey de, Saint Amen de, Bahtiyarî Bey'in kaba ve barbar bir insan olduğunu söylediler. Sizin görüşünüz çok daha sağlam... Bu adam kurnaz, sinsi, kibar ve son derece korkusuz bir tilki...

— Haşmetmeab, eminim ki, Elçi ile bizzat karşılaşsaydınız, bütün bu anlaşmazlıklar zuhur etmiyecekti. Sizin, insanları bir bakışta tahlil eden kuvvetli bir görüş ve seziş kabiliyetiniz var.

— Maalesef, Krallar bazı işlerini kendileri halledemiyorlar. Lâkin, önemli meseleleri becerecek adamı seçmeyi bilmek lâzım. Bir hükümdarı büyük yapan vasıf da, işte bu seçmeyi lâyıkı ile becermektedir. Ben, İran Elçisine gönderdiğim kimseleri seçerken hâtâ ettim.

Eliyle, üzüntüsünü ifade eden bir işaret yaptı... Sonra, çehresi yumuşadı:

— İmdadımıza tam vaktinde yetiştiniz, Madam ,dedi...

— Haşmetmeab, bu sabah aynı fikirde değillerdi.

— Kabul ediyorum. Yanıldığımı itiraf etmekle ikinci bir hatâ işledim. Oysa ki, siz bana istediğimi elde etmenin en kısa, en emin yolunu gösterdiniz. İran Şahının elçisi ile bir anlaşmaya varamazsak, ipeklilere veda etmemiz gerekecek. Bu meselenin kaderi sizin ellerinizde, Madam.

Anjelik, parmağındaki firuze taşa baktı:

— Ne yapmamı emrediyorsunuz? Nasıl bir rol oynayacağım.

— Elçi'nin nasıl ne düşündüğünü öğreniniz, daha fazla hâtâ işlememek için bir çare bulayım. Mümkünse, Bahtiyarî Beyin bize ne gibi tuzaklar hazırladığını da keşfedin.

— Yani, Bahtiyarî Beyi ben tuzağa düşüreyim...

— Ne yapmak lâzım geldiğini size bırakıyorum.

Anjelik, dudağını ısırdı:

— Kolay bir vazife değil... Bir hayli zaman ister.

— Zamanın önemi yok.

— Elçinin bir an önce sizinle görüşmesi için herkes telâş ediyor sanmıştım.

— Herkes ediyor ama, ben etmiyorum. Bahtiyarî Bey'in itimatnamesini takdimde güçlük çıkardığını duyunca önce canım sıkılmıştı, fakat, şimdi tam tersine, görüşmenin gecikmesini ben de arzu ediyorum. Önce Rus elçisini kabul edeceğim... Onunla görüştükten sonra, Bahtiyarî Bey'le daha serbest konuşabileceğimi sanıyorum.

Rusları razı edebilirsek, İranlılardan aldığımız ipekleri, Rusya tariki ile, belki de daha ucuza memlekete getirebiliriz.

Kral, harita üzerinde, tahayyül ettiği bu yeni geçit yolunu Anjelik'e gösterirken başları birbirine değiyordu. Anjelik, kralın saçlarının yanağını gıdıkladığını hissediyor, fakat bu hissini belli etmemek için geri de çekilmiyordu. Lâkin, birden, doğruldu, vücudundan garip bir elektriklenme geçmişti... Masanın karşısındaki koltuğa oturdu... Şöminedeki ateş sönmüş, oda soğumuştu. Pelerinini almadığı için, genç kadın titriyordu. Kral, müsaade etmedikçe oradan ayrılması da imkânsızdı. Halbuki, Louis, konuşuyor, Colbert'in Lyon ve Marsilyadaki fabrikalar hakkındaki plânlarını izah ediyordu...

Bir ara, dönüp sordu:

— Dinlemiyorsunuz beni, ne oldu size?

Anjelik, kollarını göğsünde kavuşturmuş, titremesini dindirmek için gayret ediyordu. Son derece mütehammil bir bünyeye sahip olan Kral soğuğun farkında bile değildi. Çoğu zaman karşısındaki insanların, soğuktan, sıcaktan, açlıktan veya yorgunluktan müteessir olup olmadıklarını akıl bile etmez, biri kellesini koltuğuna alıp şikâyet edecek olsa, onu günlerce alay mevzuu yapardı.

Anjelik'in sustuğunu görünce, ısrar etti:

— Neniz var? derin bir düşünceye daldınız. Size tevdi ettiğim vazifeyi kabul etmeyerek bana hakarette bulunmayı mı kuruyorsunuz?

— Katiyen, Haşmetmeab... Öyle bir niyetim olsaydı, sizi dinlemezdim. Majesteleri, benim sadakatsızlikle bulunabileceğime ihtimal veriyorlar mı?

— Sizden herşeyi beklerim... Yoksa bu işi başaramıyacağınızdan mı korkuyorsunuz...

— Asla...

— O halde derdiniz nedir. Birden durgunlaşıverdiniz.

— Soğuktan donuyorum, Haşmetmeab...

Kral müthiş şaırdı...

— Donuyor musunuz?

— Ateş söndü, efendim. Kara kışın ortasındayız, saat de gecenin ikisi...

XIV. Louis'nin çehresine müstehzi, keyifli bir hayret ifadesi yayıldı:

— Nihayet sizin de zayıf bir noktanız varmış... Kimsenin soğuktan şikâyet ettiğine bugüne kadar şahit olmamıştım.

— Kimse bunu açıkça söylemeğe cesaret edemez de ondan, Haşmetmeap. Sizi kızdıracaklarından korkarlar.

— Ama siz?...

— Ben de korkuyorum, ama sizden çok hasta olmaktan korkarım. Şimdi, lûtfen, anlatınız efendim, emirlerinizi nasıl ifa edeceğim...

Kral, gülümsedi. Anjelik, onun mağrur kalbinde ilk defa bir şefkat kıvılcımının yandığını sezdi.

— Sizinle biraz daha konuşmak istiyorum... Ama sizi soğuktan öldürmeğe hiç niyetim yok...

Louis, böyle söyliyerek, sırtındaki kalın kadife caketi çıkardı, genç kadının omuzlarına sardı. Anjelik, Kral'ın kullandığı süsen kokusu burnuna çarpınca, garip bir hisse kapıldı... Sırtında, insanları hürmet ve hattâ huşu'a sevkeden koca Fransa Kralı XIV. Louis'nin caketi vardı... Henüz vücudunun hararetini taşıyan kadife caketi, göğsüne çekip, içine büzülürken, âdeta şehevî bir zevk duyuyordu. Kral'ın eliyle omuzlarına konan caket, onu rüyasındaki el gibi ısıtıvermişti. Bir an gözlerini yumup, açtı.

Kral, dizleri üzerinde, şöminenin önüne çökmüş, uzun demir çubukla sönen kütükleri karıştırıyordu.

Nihayet, ateş yine tatlı çatırtılarla, alev alev yanmağa başladı.

— Bontemps bir parçacık uyusun zavallı... Zaten görüşmemizin mahremiyetine kimsenin girmesini istemiyorum.

Bu, sözlerle, Louis, ateş yakmak gibi, bir Krala yakışmayacak hareketin sebebini izah etmek istiyordu.

Yerinden doğruldu, ellerinin tozunu silkti. Anjelik, genç krala, odada birdenbire belirmiş bir yabancı gibi bakıyordu. Beyaz gömleğinin üzerine giydiği işlemeli yeleği ile, uzun yıllar yoksulluk çektikten sonra azıcık refaha kavuşmuş teklifsiz bir tüccarı andırıyordu. XIV. Louis, harpten harbe koşarken uğradığı, güçlükler ,geçirdiği çetin hayat esnasında bir köylü kadar iyi ateş yakmayı öğrenmişti. Anjelik, Fransa Kralını, bir daha aynı samimî, aynı insanî hava içinde göremiyeceğini biliyordu... Genç kadının bu hissini, bizzat Kral da anlamış olacaktı ki, gülümsedi:

— Gecenin bu saatinde etiket kaidelerini unutmamız gerekiyor. Krallar, dış dünyaya karşı takınmak zorunda oldukları tavır yüzünden güç, tatsız bir hayat sürerler. Etraflarını saran kalabalık, öylesine dikkatle onları seyretmektedir ki, Kral olmak bedbahtlığına düçar olan zavallılar en ufak bi rhata işlememek için cehtederler... Ve cehtettiklerini de belli etmemeğe uğraşırlar... Onlara huzur ve serbestiyet getiren yegâne şey gecedir. Ben, kim ve ne olduğumun ekseriya geceleri farkına varırım...

Louis, yüz hatlarını bir kere daha hissetmek ister gibi, elini yüzünde gezdirdi.

Anjelik, «metreslerine bu yüzünü mü gösteriyor acaba» diye geçirdi içinden. Ve birden, Madam de Montespan'ın ona lâyık bir kadın olmadığını acı acı farketti.

Louis devam ediyordu:

— Geceleri, alâlade bir erkek olurum. Bu odaya çekilip, sükûn ve huzur içinde çalışmak isterim. Düşünürüm, esnerim, köpeklerimle konuşurum; söylediğim sözlerin tarihe geçeceğini düşünmeksizin serbestçe konuştuğum yegâne yer bu odadır.

Köpeğin başını sevgiyle okşuyordu.

— Geceleri, burada, saray halkının tecessüs ve isyan hislerini tahrik etmeksizin istediğim kimselerle buluşup görüşürüm. Evet, gece, bir kralın en yakın dostudur.

Sustu... Kollarını masaya dayayarak ,genç kadının önünde eğilmişti. Elleri rahat ve gevşekti, zira şu anda elleri ile krallara has o zarif, o mübalâgalı, muhteşem hareketleri yapmak zorunda değildi.

Anjelik, bütün hayatı durup dinlenmeden çalışmak, türlü çetin meseleyi halletmek, en ufak teferruatı bile düşünmek, canı isterse de istemese de gülmek, dansetmek, avlanmak ,harp sahalarında gecelemek ve asla yorgunluğunu belli etmemek zorunda olan bu genç adama karşı hayranlığının gittikçe arttığını hissediyordu.

Kral, birden:

— Bana baktığınızı görmek hoşuma gidiyor, dedi. Bir erkeğe böyle bakan bir kadın, ona cesaret ve gurur ilham eder ve eğer o erkek bir Kral ise, dünyayı fethetmek arzusu duyar...

Anjelik, güldü:

— Milletiniz sizden bu kadarını istemiyor. Onları huzur için de yaşatmanız, hudutları emniyet altında tutmanız kâfi... Fransa sizden ikinci bir büyük İskender olmanızı talep etmiyor.

— İşte burada yanılıyorsunuz. İmparatorluklar, büyümedeki nisbetinde yaşarlar... Büyük bir cesaret ve çalışma meselesidir bu. Demin bahsettiğim mecburiyetlerin beni sıktığına inanmayın sakın, Kral olmak güzel bir şey... Tabiî, kendine göre güçlükleri olacak. Kralları endişe ve ümitsizliğe sürükleyen yegâne şey, yaptıkları hareketlerden emin olmayışlarıdır. Bir kralın, inandığı yolda süratle ilerlemesi lâzımdır. Ben, mesuliyet altına girmekten hoşlanan bir mizaca sahibim. Elime fırsat geçse bile, Krallığımı başka hiç bir zevkle değiştirmeyeceğimden eminim, Ama, artık susmam gerekiyor, Madam, zira sabrınızı ve dikkatinizi fazlasiyle işgal ettim. Galiba biraz sonra, gözlerimin içine baka baka, «Uykum geldi» demekten çekinmiyeceksiniz.

— Fakat sizi bütün dikkatimle dinliyorum, Haşmetmeab...

— Biliyorum, biliyorum. Şaka ettim. İşte bu vasfınız için sizi yanımdan ayırmak istemiyorum; dinlemesini o kadar iyi biliyorsunuz ki.

Şimdi «Kralı dinlememek kimin haddine düşmüş... diyeceksiniz... Kral konuşurken herkes susar, değil mi? Doğru, haklısınız, fakat dinlemeden dinlemeğe fark vardır. Çoğu zaman, karşımda beni dinler görünen kimselerin münasebetsiz yerlerde evet dediklerine şahit olmuşumdur. Siz kalbinizle, zekânızın bütün melekeleriyle ve derin bir anlama iştiyakı ile dinliyorsunuz... Bu, benim için bulunmaz bir nimet... Dayanılmaz bir konuşma arzusu ile yandığım zamanlar karşıma alıp konuşacak kimse bulamıyorum. Konuştukça insanın zihni berraklaşıyor... Konuşma, oturup düşünmekten daha faydalı bir zihin ekzersizidir. Karşıda münakaşa edecek biri bulunursa zihin, mevzudan mevzua atlıyarak binbir yeni fikir doğuruyor... Bu gecelik bu kadar yeter ...Sizi daha fazla tutmayayım...

Gizli kapının ardındaki bir tahta sıranın üzerinde, Bontemps uşaklara has tavşan uykusu ile bir parça kestiriyordu. Kapının aralandığını farkedince yerinden fırladı. Anjelik, yine aynı karanlık labirent'den geçip odasına ulaştı ve Kral'ın caketini Bontemps'le geri yolladı.

Yatak odasında yanar bıraktığı şamdan, duvarlara, tavana titrek gölgeler aksettirerek hâlâ yanıyordu.

Genç kadın, bir kenarda solgun bir çehre ile, tespih tutan iki beyaz el farketti. Gilandon kardeşlerden büyüğü, hanımının dönmesini beklemekteydi.

Anjelik, canının sıkıldığını belli eden bir sesle:

— Burada ne işin var senin? diye sordu... Çağırmadan ne diye kalktın?

— Köpek havlıyordu. Bir şeye ihtiyacınız olduğunu düşünerek kalktım. Cevap vermediğinizi görünce meraklandım, hasta filân olmayasınız diye...

— Uyuyor olamaz mıydım? Merakının dozu fazla kaçıyor Marie - Ann... Rahatsız ediyorsun beni... Bu geceden kimseye bahsetmemen gerektiğini ihtar etmeme hacet var mı?

— Katiyyen, Madam'cığım. Bir şeye ihtiyacınız var mı?

— Mademki, kalktın, şu ateşi tutuşturuver... Donuyorum...

İçinden «Hiç olmazsa böylece bir erkeğin sıcak yatağından çıkıp gelmediğime inanır.» diyordu. Ama, ya kapıyı açarken, Bontemps'i gördüyse?.»

Yatağına girdi. Uykusuzluktan göz kapaklarının ağırlaştığını hissettiği halde, bir türlü uyku tutmuyordu. Üç saat sonra, ihtiyar dadı Madame Hamelin, dantel bonesi ile Versay koridorlarından bir gölge gibi ge-

çıp, Kraliyet karyolasının ipek perdelerini açmağa gidecek ve, XIV. Louis'nin hayatında bir gün daha başlayacaktı.

Kral'ın son derece hususî, fakat o nisbette cihanşümul fikirlerini anlatan tatlı sesi halâ kulaklarındaydı. XIV. Louis'de, İtalyan Renesansı prenslerine has, eşsiz bir kahraman taraf sezmişti... Onlar gibi, Louis de genç, kendinden emin ,cazip, zafer ihtişamı ve güzelliğe âşıktı.

Kulağında çınlayan tatlı sesi ,genç kadını teshir etmişti. Bugüne kadar öpücükleri ile yapamadığını, konuşmasiyle yapmış, Anjelik'i âdeta kendisine esir etmişti.

19. BAHİS

Bahtiyarî Bey, çevik bir hareketle ata atladı. Ceres, pırıl pırıl eyer takımının altında mağrur ve sâkindi. Bir grup İrranlı süvari, ellerinde rengârenk cirit sopaları ile meydana çıkmışlardı. Prens Bahtiyarî uşağının getirdiği cirit sopasını, zarif bir el hareketi ile kavradı... Anjelik, Suresnes'e geleceğini haber vermiş olduğu halde, Elçi'nin kendisini görmemezliğe gelerek süvarilerin önünde atını mahmuzlayıp uzaklaşmasına içerlemişti. Genç kadının yanında kalan ermeni kâtip Agopyan:

— Birazdan dönerler... dedi. Şimdi iki grup halinde dönecekler ve cirit oynayacaklar...

Gerçekten de, süvariler, bir kaç dakika sonra, iki grupa ayrılmış oldukları halde, sopaları havada sallayarak, bağırarak döndüler.

Anjelik, hiç görmediği bu oyunu merakla seyre koyulmuştu. Her iki taraf, harpte imişler gibi, pervasızca biribirlerine saldırıyorlardı. Bahtiyarî Bey'in hepsinden daha usta, daha çevik ve kuvvetli olduğu kolayca anlaşılıyordu.

Nitekim, oyunu haklı olarak Bahtiyarî Bey kazandı... Esmer yüzü memnun bir ifadeyle pırıl pırıl, Anjelik'le Agopyan'ın bulundukları yere geldi... Oyun hakkında genç kadına malûmat veriyordu. Agopyan elçinin sözlerini tercüme etti... Bahtiyarî Bey, bermutad, yalnız olmadıkları zaman acemce konuşmayı tercih ediyordu.

Konuşa konuşa eve girdiler, yine, oryantal tarzda döşenmiş muhteşem salona doğru yürüdüler. Kapının ipek perdeleri örtülür örtülmez, Bahtiyarî Bey, Fransızca konuşmağa başladı.

— Kralımın ve Kralınızın şânına lâyık bir merasim tertiplenmedikçe Versay'a gitmeğe hiç niyetim yok...

— Zannedersem, veziriniz Marki de Tercy de aynı teklifte bulundu size...

Bahtiyarî Bey, birden celâllendi:

— Ne münasebet! Ne münasebet! Veziriniz beni bir esir gibi, muhafızların arasında, başım açık Versay'a götürmek istiyor... Bu öyle bir merasim ki, ben, tıpkı, Allahın evine, yani camiye giderken nasıl başımı örtüyorsam, bir Kral'ın öbür Krala selâmlarını getirirken de aynı şeyi yapmak isterim...

— Ne garip, âdetlerimiz tamamen biribirinin zıttı... Biz Allahın evine girerken şapkalarımızı çıkarırız.

— Evet, fakat biz, misafirlerimizin âdetlerine hürmet etmesini biliriz. Kralınız, büyük bir hükümdardır. Bana, hem kendisinin hem Şahı'mın prestijine lâyik bir tören tertiplenmedikçe, vazifemi ifa edemeden memleketime dönmek mecburiyetinde kalacağım, Madam.

Anjelik, bir sual sormak cüretini gösterdi:

— Vazifenizi ifâ edememek gibi bir rizikoyu göze alıyor musunuz?

— Kafamı kaybetmek rizikosunu bile göze alırım, ancak halkınızın önünde beni küçük düşürecek bir kabul resmine müsaade edemem.

Anjelik, durumun, kimsenin tahmin etmediği kadar ciddî olduğunu anladı.

— İstediğiniz gibi bir tören tertiplenecek, dedi.

— Pek zannetmem...

— Evet, bu töreni tertipleyecekler, zira aksi halde, ben evinize uğursuzluk getirmiş sayılırım...

— Bravo! diye bağırdı Bahtiyarî Bey...

— Falcınız, benim size hiç bir zararım dokunmayacağını söylemişti. Fransadaki vazifenizi ifâ edemeden İran'a dönecek olur da bu yüzden başınızı kaybedersiniz, falcınızın kehâneti de yanlış çıkmış olacak! Nasıl, haklı değil miyim.

— Pek doğru, zekânız, güzelliğinizi bile gölgede bırakıyor, Kralınızla görüşmeğe muvaffak olursam ondan isteyeceğim hediyeyi biliyorum...

Bu sırada, ipek perdelerin ardında bir kıpırdama oldu Elçi:

— Uşaklarım banyomu hazırlıyorlar. Spor yaptıktan sonra yıkanmak âdetimdir.

İri yarı iki İranlı, kocaman bir kazan kaynar su ile içeriye girdiler, elçi'nin salonuna bitişik olarak yaptırdığı kurnalı Türk hamamına geç-

tiler. Bahtiyarî Bey, müsaade isteyip, banyo dairesinin ipek perdeleri ardında gözden kayboldu. Anjelik orada beklemekle gitmek arasında bir tercih yapamıyordu. Acaba gitse miydi? ya, elçi yine öfkelenir de her şeyi altüst ederse ne olacaktı? Fakat, genç bir erkek bitişik hamamda yıkanırken, onun orada durması da yakışık alacak gibi değildi. Zaten elçi'nin bakışlarını pek beğenmiyordu.

Gitmek üzere kalktığı sırada genç bir uşağın gümüş bir tepsiyle kendisine sekerlemeler tatlılar dolu bir tabak getirdiğini gördü. Uşak tepsiyi alçak masanın üzerine bırakıp, genç kadına oturmasını işaret etti... İpek yastıkları kabartıp düzeltti.

Anjelik, ağır egzotik kokularla dolu, bu esrarengiz şark odasından kaçmak istiyordu, ama kararsızdı. İşi tam yoluna koymuşken, pişmiş aşa su katmak kabilinden bir hareket yapmaktan da korkuyordu. Müteredditbir tavırla önüne konan şekerlemelere baktı... Şeffaf pembe akideler, fıstıklı nugalar, zümrüt yeşili macunlar, meyvalı tatlılar... Genç kadın merak saiki ile, hepsinden birer tane yedi. Sonra uşaktan, bir nevi buzlukta soğuk muhafaza ettikleri meyva şerbetinden bir bardak istedi. İşaretle uşağa bir de nargile içmek istediğini anlatınca, delikanlı dehşetle gözlerini devirerek bu arzuyu reddetti. İkisi birden gülüştüler...

Pembe bir güllü lokumu ağzına atmış, parmaklarının uçlarını yalıyordu ki, Bahtiyarî Bey, perdeleri aralayıp, salona girdi.

— Ne sevimli, ne tatlı bir kadınsınız, dedi, bana İrandaki gözdelerimden birini hatırlattınız... O da bir kedi gibi oburdu...

Meyva tabağından bir meyva alıp, kapıda beklemekte olan uşağa fırlattı, bir şeyler söyledi. Genç uşak, bahşişini havada kapıp, salondan süratle çıktı.

Anjelik:

— Uşağınız, bana meyva şerbeti diye bir şey içirdi, pek sertmiş... dedi...

Evet, damarlarına yayılan tatlı rahavet, sarhoşluktan ziyade, ılık bir saadet hissine benziyordu. Şerbeti içtikten sonra son derece hassaslaştığını hissetmekteydi. Bahtiyarî Bey'in yeni kostümü gözünden kaçmadı. Genç adamın bacaklarında sâdece daracık beyaz satenden bir pantalon vardı. Beline, zümrütler, yakutlar elmaslarla murassa bir kemer bağlamıştı. Üstü çıplaktı. Aman Yarabbi... Bu ne güzel vücuttu! Hafif kıllı geniş göğsü, adaleli kolları, biçimli omuzları ile bir panter kadar vahşi, ve kuvvetli görünüyordu. Parfömlü yağla arkasına taranmış saçları siyah amber gibi parlıyordu. Seri bir hareketle çıplak ayaklarındaki

altın sandalları fırlattı, ipek minderlerin üzerine uzandı. Piposunu ağzına götürürken, bakışları Anjelik'in yüzüne takıldı... Genç kadın, şu andan sonra, devlet meselelerini pek geride bıraktıklarını hissediyordu. Şimdi hangi konu üzerinde konuşacaklardı acaba? O da, Bahtiyarî Bey gibi, kuştüyü minderlere şöyle alabildiğine uzanmak için can atıyordu ama, korsesinin sert balinaları yüzünden dimdik oturmak zorundaydı. Birden, korse balinalarının, günah uçurumunun kenarına kadar gidenlere son bir ihtar olduğunu farketti. Oysa ki, Bahtiyarî Bey'i gazaba getirmeden buradan çıkıp gitmek imkânsızdı... Üstelik gitmeyi kendisi de istemiyordu... Allah şu korse balinalarından razı olsundu. Onların sâyesinde minderlere uzanamıyordu. Ne emsalsiz icattı şu balinalar!. Onları herhalde Rahipler Birliği Üyeleri icat etmiş olacaklardı. Kadınları günah işlemekten menetmek için,

Anjelik, bu düşünce ile, kendisini tutamadı, tatlı bir kahkaha attı... Elçi, onun bu neşeli halinden ziyadesiyle memnun kalmıştı. Genç kadın, kahkahasını mazur göstermek kastiyle:

— Gözdelerinizi düşünüyordum ekselâns, dedi... Anlatsanıza bana. İranlı kadınlar nasıl giyinirler. Onların da bizimkiler gibi tuvaletleri var mıdır?

— Hayır, bizim kadınlarımızın kıyafetleri garplı kadınlarınkine pek benzemez, ama onlarınkinden daha güzel, daha romantiktir. Evin içinde Sarıs denilen ince kabarık bir esvapla, kolsuz kısa bir caket giyerler. Sokağa çıkarlarken de etraflarını görmeleri için ortasında küçük bir deliği bulunan siyah bir peçe takarlar.

Anjelik, ağzına bir lokma atarken:

— Ne garip... dedi. Etrafınızda bir yığın peçeli kadın... Siz buraya gelirken, o kedi gibi obur dediğiniz gözdeniz ne dedi?...

— Bizim kadınlarımız bu gibi işlere karışmazlar, hiç bir fikirde beyan etmezler.

Genç kadın, bir parça incir ezmesi kopardı.

— Ah, affedersiniz... Âdetlerinize yabancıyım da...

—Obur gözdem kırbaç altında can verdi... Saray muhafızlarından birine âşık almuştu.

Anjelik lokmasını yutamadı, acı bir feryat kopardı. Gözleri korkuyla iri iri açılmıştı.

— Ah... Demek öyle oldu!... Söyleyin sadakatsız kadınlara başka ne gibi cezalar verirsiniz?

— Onları âşıkları ile sırt sırta bağlayıp sarayın en yüksek kulesine

çıkarıp halka teşhir ederiz. Akbabalar kartallar önce gözlerini oyarlar. Bir kaç saat içinde orada biribirine bağlı iki iskeletten başka bir şey kalmaz Ama ben daha merhametli davranıyorum... Kamamla gırtlaklarını kesiveriyorum, o kadar... Zaten bu güne kadar bana ihanet eden olmamıştır... Sâdece kapris olsun diye arzularımı reddeden bir iki kuş beyinli çıkmıştır...

Anjelik, hülyalı bir sesle:

— Doğrusu gözdeleriniz pek şanslı kadınlar... Kamanızın mukaddes darbesi ile cenneti Alâya uçu uçuveriyorlar...

Bahtiyarî Bey bir kahkaha attı:

— Ah, küçük Firuze... Ah şeytan Kurnaz!... dedi. Dudaklarınızdan taze... Batılı kadınları sevmeğe çalıştığım şu sırada, dersimi güçleştirmeyin... Ha, ne demiştiniz? Batılı bir kadını elde etmek için erkek uzun çıkan her kelime, kafkas dağlarının eteklerinde biten kar çiçekleri kadar uzun konuşacak, onun güzelliğini, cazibesini methedecekti... değil mi? Peki, sonra? Sâdece aşk iniltilerinin duyulduğu o sükûnet saati ne zaman gelecek?

— Kadın ne zaman isterse!

İranlı, bir panter gibi yerinden fırladı... Yüzü öfkeden kıpkırmızı kesilmişti.

— Hayır, diye bağırdı, olamaz... Bir erkek bu hakarete nasıl tahammül eder. Fransızlar cesur muhariplerdir.

— Evet, ama aşk harbinde teslim olurlar.

— Hayır, inanmam. Bir kadın, erkeğini yanına alır almaz, hemen soyunmalı vücuduna güzel kokular sürmeli ve kendisini ona sunmalıdır.

Bahtiyarî Bey, böyle söyleyerek, bir adımda genç kadının yanına geldi.

Anjelik, ne olduğunu anlayamadan kendisini yumuşacık yastıkların üzerine sırtüstü yıkılmış buldu. Yastıklar öylesine yumuşaktı ki, en ufak bir hareketle biraz daha içeriye gömüldüğünü hissediyordu.

Bahtiyarî Bey'in kolları genç kadının vücudunda kıskıvrak sarmıştı. Bembeyaz dişleri ile gülümseyen yüzü gittikçe yaklaştı, yaklaştı. Anjelik, can havli ile, ellerini erkeğin omuzlarına koyup onu itmeğe çabaladı. Fakat avuçlarının altındaki esmer cildin teması vücudunu garip bir titreme ile sarstı... Kuvvetsiz bir sesle:

— Henüz vakit gelmedi... diye fısıldadı.

— Dikkatli olunuz. En ufak bir hareketle kadın ölümü hak edebilir.

— Beni öldürmeğe hakkınız yok. Ben, Fransa Kralına aitim.

— Kral, sizi buraya benim zevkim için yolladı.

— Hayır, sizi daha iyi tanımam için gönderdi beni... Çünkü Kralımın benim vereceğim hükümlere itimadı vardır. Beni öldürecek olursanız sizi dünyaya rezil ederek ülkesinden kovar.

— Bir sokak orospusu gibi hareket ettiğinizi söylerim...

— Kralım size inanmaz.

— Sizi, benimle yatmanız için yolladı.

— Hayır diyorum ,hayır, hayır. O böyle bir şey yapmaz.

— Kim yapar öyleyse?.

Zümrüt gözlerini, Prensin gözlerine dikti:

— Sadece ben yapabilirim?

Elçi, ellerini gevşetti, şaşkın bir ifadeyle, Anjelik,e bakakaldı.

Genç kadın doğrulup oturamadı. Yastıkların yumuşaklığı kolayca doğrulmasına mâni oluyordu. Birden, kahkahalarla gülmeğe başladı. Tehlikeyi atlatmıştı. Oda sanki birden güneş ışığı ile doluvermiş gibi, deminki tehlikeden eser kalmamıştı.

— Evet diyen bir kadınla, hayır diyen bir kadın arasında uçurumlar kadar fark vardır, diye izah etti. Kadın, evet dediği zaman bu eşsiz bir zaferdir. Memleketimin erkekleri bu zaferi kazanmak için mücadele etmekten hoşlanırlar.

Prens bir an düşündü, yavaşca:

— Anlıyorum, dedi.

— Öyleyse, yardım edin de şuradan kalkayım.

Elini, zarif bir hareketle genç adama uzattı.

Bahtiyarî Bey, birdenbire ehlileşen vahşi bir hayvan uysallığı ile itaat etti. Alev alev yanan bakışlarını genç kadından ayıramıyordu. Anjelik'in en ufak bir zaaf göstermesi halinde üzerine atılıverecekmiş gibi, [illegible] varlığı dikkat kesilmiş, bakıyordu.

— Bir kadına evet dedirtmek için erkek neler yapmalı? diye sordu.

Anjelik, neredeyse «sizin kadar vahşi ve yakışıklı olması kâfi!» di-

yecekti... Zira, erkeğin vahşi güzelliği genç kadını bir hayli heyecanlandırmıştı. Bu tehlikeli oyunu acaba kaç defa daha oynamak zorunda kalacaktı? Ateşli bir nöbete yakalanmışcasına titriyordu. Bahtiyarî Beyin kuvvetli kolları arasında örselenerek sevilmek arzusu kanını tutuşturumuştu. Esmer yüzünü aydınlatan pırıl pırıl beyaz dişleri, nemli dudakları, arzu ile yanan bakışları... Ah, ne olur israr etse de, kendisini bir kerecik daha kolları arasına alsaydı! Merak etmeğe başlamıştı... Bu canbaz ipinin üzerinde acaba ne kadar tutnabilecekti? Sonunda hangi tarafa düşecekti? Evet tarafına mı ,hayır tarafına mı?

Bahtiyarî Bey, gümüş bir kupayı genç kadına uzattı. Anjelik, kupanın serin kenarına dudaklarını dayadı.

— Bir kadın, niçin bir erkeği esmer, diğer erkeği sarışın olduğu için beğendiğini merak eder... dedi.

Kolunu uzatıp kupanın içindeki yeşil içkiyi, incecik bir şerit halinde, ağır ağır kıymetli İran halısının üzerine döktü.

Bahtiyarî Bey, içki bitinceye kadar gözlerini, büyülenmiş gibi, genç kadından ayıramadı. Dişlerini narasından:

— Dişi şeytan! diye söylendi.

— ... Niçin bir erkeği uysal ve nazik, diğerini ise kamasiyle kendisini öldürecek kadar vahşi olduğu için beğenir?.

Nihayet, güçlükle yerinden kalktı. Elçi'ye samimî ve kibar bir tavırla bu ziyaretten çok memnun kaldığını, krala durumu olduğu gibi bildirip, arzusunun yerine getirilmesine, uğraşacağını söyledi. Bahtiyarî Bey, gözlerinde tehdit edici bir bakışla, memleketinde misafirlerin ziyarete gittikleri evde bir kaç gece kaldıklarını anlattı.

Anjelik, başını salladı... Sarışın buklelerinden biri alnına düsmüş gözleri iki iri zümrüt gibi ışıltılı, yanakları pempe pembe, büyüleyici şark atmosferi içinde harikulâde bir manzara yaratıyordu... Krala, vaziyeti bildirmekle vazifeli olduğunu söyleyerek, elçinin dâvetini nâzikâne reddetti.

Bahtiyarî Bey, ağır bir küfür sarfeder gibi hırsla:

— İnatçı keçi! diye mırıldandı.

Bu sırada perdelerin ardından tatlı bir ses duyuldu:

— Akşam namazının vakti geçiyor... Bir ecnebi kadın yüzünden namazınızı kaçırmanıza göz yumamam. Hâlâ ne konuşuyorsunuz!

Anjelik, eteklerini düzeltti. Saçlarının buklelerini yerli yerine yerleştirdi. Yelpazesini aldı.

— Versay'da sizin fikrinizi müdafaa edeceğim ve bütün güçlere çare bulacağım, dedi. Lâkin siz de bana söz veriniz, İran'daki yirmi kadar katolik misyonerinden himayenizi esirgemeyeceksiniz.

— Anlaşmaya bu maddeyi de ilâve etmek niyetindeydim. Ama, acaba sizin papazlar bir kadının müdahalesiyle İran'dan kovulmak tehlikesinden kurtuldukları için mahcup bir duruma düşmeyecekler mi?

— Ekselâs, gururunuza rağmen, unutmayınız ki, siz de dünyaya getiren bir kadındır.

İranlı, cevap veremedi. Lâkin, dudaklarında hayranlığını ifade eden bir tebessüm belirdi.

— Siz Sultan olmaya lâyık bir kadınsınız, Madam Turkuaz...

— Ne demek o? Kraliçe mi?

— Şark ülkelerinde kralların karılarına sultan denir... Sultanlar, kocalarına takaddüm ederler. Her sarayda sâdece birtane sultan vardır. Hükümdarlar sultanlarına danışmadan adım atmazlar. O, bütün saray kadınlarının üstündedir. Ve ancak sultan'ın oğlu tahta çıkabilir.

Kapıyı örten ipek perdelere doğru yürüyorlardı.

— Sultanlar hiç bir şeyden korkmazlar... dedi Bahtiyarî Bey.

Ve, birden, parmaklarındaki iri kıymetli taşlarla süslü yüzükleri birer birer çıkarıp, genç kadının avucuna bıraktı.

— Hepsi sizin, dedi. Siz onların hepsinden daha kıymetlisiniz. Dünyanın bütün mücevherlerine sahip olsanız azdır...

Anjelik, avucunda ışıldayan zümrütlerin, yakutların, elmasların, incilerin büyüsüne bir an kapılır gibi, baktı... Sonra, telâşla onları Bahtiyarî Bey'in kocaman eline sıkıştırdı.

— İmkânsız!

— Şimdiye kadar ettiğiniz hakaretler kâfi gelmedi de şimdi bir de bunu mu ilâve ediyorsunuz.

— Benim memleketimde bir kadın hayır dediği zaman hediyelere de hayır demiş sayılır.

Genç adam, derin derin göğüs geçirdi, fakat onu ikna etmeğe kalkışmadı. Anjelik, gülümsiyerek yüzükleri teker teker Prensin parmaklarına geçirdi. Sonra kendi elini uzatıp:

— Bakın, dedi, bunu takıyorum. Firuze... Çünkü dostluğumuzun sembolü o... Rengi henüz değişmedi.

— Madam Turkuaz, sizi ne zaman göreceğim?

— Versay'da, Ekseiâns.

★

Dışarıya çıkar çıkmaz, genç kadına herşey birden korkunç derecede kasvetli geldi. Çamurlu yol, alçalmış kara bulutlar, dondurucu soğuk, mevsimin kış olduğunu, Fransada bulunduğunu, raporunu vermek üzere Versay'a dönmesi gerektiğini unutmuştu... Orada, uçsuz bucaksız salonlarda sonu gelmez dedikodular dinleyecek, dimdik oturmaktan sırtı ağrıyacak, ayakları üşüyecek, kumar masalarında avuç doluları para kaybedecekti. Hırsla mendilini yırtarcasına didikledi. Nerdeyse ağlayacaktı.

— Yastıkları ne rahattı... Yumuşacık, ılık, rayihalı... Kimbilir... Ne zevkli olurdu... Unutmak, neticeyi düşünmeden kendini aşka terketmek... Allahım, bu beyni niçin verdin bana? Neden sadece hayvan tarafımın arzusuna boyun eğemiyorum...

Kral'a müthiş öfkeleniyordu. Bu ziyaretin başından beri, Kral'ın, kendisini, vücudu siyasete pek elzem bir vasıta olarak kullandığını aklından çıkaramamıştı. Richelieu devrinde de, güzel, şuh ve şeytani zekâya sahip olan kadınlar casus olarak vazifelendiriliyorlar, sonunu kendilerinin bile tahmin edemedikleri askerî ve siyasî meselelerin hallinde vücutlarını ve enerjilerini harcamak zorunda kalıyorlardı. Bu gruptan kala kala, Anjelik'in sarayda rastladığı Madam de Chevreuse kalmıştı. Zeki kadının buruşuk gözkapakları altındaki gözleri hâlâ zekâ ışırtısıyla parladı. Anjelik, günün birinde kendisinin artık işe yaramaz damgasıyla bir kenara atılacağını düşündükçe hüngür hüngür ağlamak raddesine geliyordu. Kralın, onu da, kullanıp kullanıp, Madam de Chevreuse gibi ihtiyarlayınca bir kenara fırlatacağından âdeta emindi. Yanında «Madam de Montespancığı» olduktan sonra Anjelik'in nerede ne yaptığı, aşkını kimlere sunduğu onu ilgilendirir miydi. Kraliyet menfaatlerine hizmet etmek için vazifelendirilmiş bir kuldan başka ne olabilirdi?

20. BAHİS

Kraliyet darisene çıkan merdivenlerin ilk basamağına ayağını atmıştı ki, önüne çıkan biri:

— Kral hayır, dedi, diye bağırdı.

Anjelik afallad ı:

— Neye hayır dedi?

— Péguilin ile Matmazel'in izdivaçlarına... Herşey bitti artık. Dün, Prens ile Ethien Dük'ü kendilerini ,Kral'ın ayakları dibine atıp, kraliyet kanına şerefsizlik katacak bu evlenmeye mâni olması için yalvardılar. Aksi halde, bütün Avrupa saraylarında alay mevzuu olacaklarını anlattılar. Zaten Kralda içten içe onların fikrinde olduğu için.

Matmazeli çağırıp, Péguilin ile evlenmesine razı olmadığını bildirdi. Matmazel bu umulmadık darbe karşısında göz yaşları içinde, derdine yanmak için Lüxemburg sarayına kapandı.

— Zavallı Matmazel!

Kraliçenin dairesine giren birinci salonda, Anjelik, Madam de Montespan'ı bütün nedimelerinin yardımı ile giyinirken buldu. Ateş rengi kadife esvabı tekmil altın gümüş ve kıymetli taşlarla işlenmişti. Uzun beyaz ipek bir şalı en münasip şekilde nasıl takabileceğini ayarlamağa uğraşıyordu. Matmazel de la Vallière, elinde iğne kutusu ile yere diz çökmüş. Madamdan gelecek emirleri beklemekteydi.

— Hayır, öyle olmaz... Şöyle... Yardım etsene, Louis!! Bunu senden başkası doğru dürüst beceremez... Pek kaygan kumaş... Ama nefis değil mi?

Anjelik, Louis de la Vallière'in nasıl da itaatkâr bir nedime olduğunu hayretler içinde kalarak seyrediyordu. Bir Kraliçe tahakkümü ile emirler veren Madam de Montespan'ın kıyafetindeki en ufak potu, pürüzü düzeltmek için canı yürekten çalışıyordu Louise'cik.

— Hah, şimdi oldu... Aferin Louis... Tam istediğim şekli buldun! Sen olmasan nasıl giyinip kuşanırım bilmem. Kral da öylesine titiz ki... Senin parmaklarında âdeta sihir var... İyi ki, Madam de Lorraine ile Madam d'Orleans'ın yanında uzun müddet kalmışsın... Nasıl, beğendiniz mi, Madam du Plessis?

Anjelik ağzının içinde mırıldandı:

— Mükemmel!

Kraliçe'nin, ayaklarına sarılan köpeklerini tekmeyle uzaklaştırmağa çalışıyordu.

Athenais de Montespan, boy aynasının önüne doğru yürüken:

— Siyah esvabınız köpeklerin pek hoşlarına gitmedi, dedi, ne yazık, hâlâ matem kıyafeti ile dolaşıyorsunuz. Siyah size hiç de yakışmıyor, öyle değil mi, Louise?

La Vallière, rakibesini süslemek için yine yere diz çökmüştü. Uçuk mavi gözlerini, Anjelik'e doğru çevirerek:

— Bence, Madam de Plessis'e siyah her renkten fazla yakışıyor, dedi.

— Hah! Bana kırmızı ne kadar yakışıyorsa ona da siyah o kadar yakışıyor... değil mi? diye sordu Athenais.

Louise de la Vallière cevap vermedi.

— Cevap ver bana, diye haykırdı Athenais, söyle, bu kırmızı bana yakışmadı...

Gözleri, fırtınalı bir deni zgibi kararmıştı.

Louise usulca:

— Mavi daha çok yaraşıyor size Madam ...dedi.

— Budala, kafasız! Niçin daha önce söylemedin? Çıkar şunu sırtımdan. Desillet, Papy, çıkarın şu elbiseyi üstümden! Catherine, koş saten esvabımı getir. Pırlantalarımla giydiğim sateni... Çabuk ol!

Köpekler huysuzlaşmış, havlıyorlardı ama, hışımla elbisesini çıkarmakta olan Madam de Montespan'ın mı, yoksa köpeklerin mi daha çok gürültü çıkardığını kestirmek zordu...

Tam bu sırada saray kıyafeti ile Kral içeriye girdi. Merasimlerde giydiği beyaz zambaklarla süslü pelerini omuzlarına almamıştı. Umumiyetle, pelerini son dakikada alırdı. Yanında Bontemps olduğu halde, Kraliçenin dairesinden geliyordu. Madam de Montespan, Kral'a öfkeli bir nazar atfetti. Kral, bir türlü onu vaktinde hazırlanmaya alıştıramamıştı. Her zaman, Athenais'den önce hazır olup gelir, onun tuvaletini tamamlamasını beklerdi. Fakat bu gün pek keyifli görünmüyordu. Matmazel'in izdivacı hakkında verdiği karar vicdanını rahatsız etmekteydi. Madam de Montespan, sinirli bir sesle giyecek münasip bir esvap bulamadığından şikâyete başlamıştı.

Louis, canı sıkılmış gibi:

— Bu meseleyi daha önceden halletmeliydiniz, dedi.

— Haşmetmeap'ın kırmızı esvabımdan hoşlanmayacaklarını nasıl tahmin ederdim... Son dakikada anladım yakışmadığını... Oh, haksızlık ediyorsunuz!

Kral, köpek havlamaları ile Montespan'ın huysuz sesini bastırmak için daha yüksek perdeden konuşmak zorunda kalmıştı:

— Sinirlenmeyiniz güzelim, dedi. Vakit yok... ha, aklıma gelmişken söyleyeyim, yarın Fontaineableau'ya gidiyoruz. Hazırlığınızı zamanında tamamlayınız.

Matmazel de la Vallière:

— Ben de gidecek miyim Haşmetmeap diye sordu.

XIV. Louis, sabık metresine soğuk, yarı öfkeli bir nazar atfetti. Azarlar gibi:

— Hayır, dedi, sizin gitmeniz için sebep yok.

Genç kadın üzgün bir tavırla:

— Peki, ne yapacağım ben? diye sızlandı.

— Versay'da kalınız, ya da Saint-Cermain'e gidiniz.

Matmazel de la Vallière bir sandalyeye yığıldı. Ellerini yüzüne kapatarak ağlamaya başladı:

— Yapayalnız mı? Arkadaşlık edecek kimse de yok.

— Kral, ayakları dibinde oynaşıp, kendisini rahatsız eden köpeklerden birini yakaladığı gibi Matmazel de la Vallière'in kucağına fırlattı:

— İşte size lâyık bir arkadaş dedi.

Ve Anjelik'i tanımamış gibi yürüdü önünden geçti. Fakat, birden dönüp sertçe sordu:

— Dün, Suresnes'e gittiniz mi?

Anjelik aynı tonla cevap verdi:

— Hayır Haşmetmeap.

— Nereye gittiniz?

— Saint-Germain pazarına,

— Ne yapmaya?

— Pandispanya almaya.

Kral'ın yüzü, perukasına kadar kıpkırmızı kesildi. Başını öte yana çevirip salondan çıktı. Bu sırada Bontemps, mavi saten esvabı getiren hizmetçilerin geçmeleri için kapıyı açmış, bekliyordu.

— Size böyle işkence etmesine ne diye müsaade ediyorsunuz? dedi.

Anjelik, sarsıla sarsıla ağlamakta olan Matmazel de la Vallière'in yanına gitti:

Bu hakaretlere ne diye tahammül gösteriyorsunuz? Madam de Montespan, sizinle, bir kedinin fareyle oynaması gibi oynuyor. Bu kadar uysal ve itaatkâr olmakla onu tepemize çıkarıyorsunuz...

Zavallı kadın, yaşlar süzülen gözlerini Anjelik'in yüzüne kaldırdı:

— Siz de bana ihanet ettiniz... dedi.

Anjelik hüzünle başını salladı:

— Size aslâ iki yüzlü davranmadım. Yüzünüze karşı dostluk gösterip ,arkanızdan kuyunuzu kazmadım, yanılıyorsunuz. Size halisâne, dostâne tavsiyem şu ki, derhal sarayı terkediniz... Vekarınızla bir kenara çekiliniz. Bu kalbsiz insanlara niçin kendinizi kahkaha mevzuu yapıyorsunuz anlamıyorum.

Bir an, göz yaşları ile sırılsıklam ıslanmış çehre, melekleri hatırlatan bir nurla aydınlandı:

— Günahımı herkesin içinde işlemiştim Madam, cezamı da herkesin içinde çekmem herhalde Allahın hoşuna gidiyor.

Anjelik, omuz silkmek üzereyken genç kadını kırmak korkusuyle bundan vazgeçti. Dikkatini, kendisine doğru yaklaşan uşağa verdi...

— Lütfen beni takip ediniz Madam. Kral Hazretleri sizi görmek istiyor.

Kral'ın, yatak ile konferans odası arasında, perukalarının muhafaza edildiği oda vardı. Buraya kadınların girmelerine pek müsaade edilmezdi. XIV. Louis, berberi Binet ve yamaklarının yardımiyle bir peruka seçmekle meşguldü. Etraf, Kral'ın muhtelif vesilelerle taktığı perukaların saklandığı cam mahfazalarla doluydu. Alçıdan yapılmış manken başların üzerinde sıra sıra, çeşit çeşit perukalar uzanıyordu. Binet, efendisine «Royal» adını taşıyan perukayı takmasını tavsiye ediyordu. Bu peruka, bir insandan ziyade, bir heykele yakışacak evsafta, son derece gösterişli, yüksek, alelacaip bir şeydi.

— Hayır, dedi Kral; bunu mühim zamanlara bırakalım. Meselâ, İran Şahının elçisini kabul ederken takarım.

Başını kaldırıp Anjelik'e baktı. Genç kadın, gözlerini indirip, yerlere kadar eğildi.

— Buraya geliniz Madam, dün 'Suresnes'deydiniz değil mi?

Yine o mağrur, zarif edasına bürünmüş, teatral jestlerini yapmaya başlamıştı. Fakat Anjelik'in öfkesini yatıştırmak için bunlar kâfi değildi.

Binet, yardımcıları ile birlikte münasip bir peruka aramak üzere odanın ucuna gitmişti. Kral'ın berberinin, saray inceliklerini iyice öğrenmiş olduğu belliydi.

Kral, alçak bir sesle:

— Küstahlığa varan cüretinizin sebebini izah etmenizi bekliyorum. Sarayın en nazik kadınını nerede ise tanıyamayacaktım.

— Bendeniz de, dünyanın en nazik hükümdarını tanıyamadım.

— Öfkelendiğiniz vakit gözlerinizin kıvılcımlar saçmasına burun kanatlarınızın hırsla açılıp kapanmasına bayılıyorum.

— Siz... Öyle çirkin hareket ettiniz ki... Oracıkta Kraliçe hazretleri olsaydı da sizi gübre yığını üzerine tünemiş bir horoza benzetseydi diye düşündüm.

— Madam!... Kral'a hitabediyorsunuz.

— Hayır, sadece kadınların kalbiyle oynayan bir erkeğe hitabediyorum.

— Hangi kadınların?

— Matmazel de la Vallière'in. Madam de Montespan'ın... benim... Aslına bakılırsa bütün kadınların...

— Beni pek hilekâr, pek ustaca bir oyunla itham ediyorsunuz... Kadınların kalbini kim anlayabilmiş ki?... Matmazel la Vallière'in pek çok kalbi var. Madam de Montespan'ın kalb nâmına hiç bir şeyi yok... Size gelince... Ah, kalbinizle gerçekten oynayabildiğime bir emin olabilseydim! Henüz kalbinize erişemedim ki...

Anjelik, başını önüne eğdi. Kral taşı gediğine oturtmuştu. Genç kadın, kendisini ondan büsbütün uzaklaştıracak son darbeyi bekledi.

— Eğilmek bilmeyen haşarı bir başınız var.

Genç kadın gözlerini kaldırdı. Kralın sesindeki hüzünlü ifade onu şaşırtmıştı.

— Bugün bütün işler ters gitti. Matmazel'e, evlenme meselesini yeniden tetkik etmek lüzumunu hissettiğimi söylediğim vakit zavallıcık pek perişan oldu. Sizi çok sever, değil mi? Gidip onu biraz teselli ediniz.

— Mösyö de Lauzun ne diyor?

— Biçare Peguilin'in reaksiyonunu henüz öğrenemedim. Pek haince sukutu hayâle uğratıldı... Ama bu nâhoş hâdisenin acısını telâfi edeceğim. Bahtiyarî Beyi görebildiniz mi?

— Evet, Haşmetmeap.

— Nasıl gidiyor işler?

— Galiba çok iyi.

Birden kapı ardına kadar açıldı, Lauzun, gözleri oyuklarından dışarı uğramış, perukası bir yana kaymış bir halde, bomba gibi içeri girdi.

— Efendimiz... Hiçbir mukaddemeye lüzum hissetmeksizin konuşmağa başlamıştı zatı devletinizden, böyle şeref kırıcı bir muameleye müstahak görülmem için ne gibi bir kabahat işlediğimi sormaya geldim.

Kral, sâkin, deha müşfik bir sesle:

— Sâkin olunuz, Mösyö Lauzun, sâkin olunuz, bu ne hal?

— Hayır, efendimiz... Bu hakarete tahammül edemem.

Melodramatik bir hareketle kılıcını çekti, Krala uzattı.

— Benden şerefimi çaldınız... Canımı da alınız... Alınız diyorum... Zira yaşamaktan bıktım... Hayattan nefret ediyorum.

— Kendinize geliniz, efendi.

— Hayır, hayır, bu sondur... Alınız canımı, öldürünüz beni Haşmetmeap, öldürünüz beni!

— Peguilin, bu meselenin sizi gerçekten sukutu hayâle uğrattığını biliyorum, ama telâfi edeceğim. Sizi o kadar yükselteceğim ki, menettiğim izdivaç için hiç pişmanlık duymayacaksınız.

— Hediyelerinizi istemiyorum insanlarınız sizin olsun. Sözünden dönen bir Prens'den hiç bir şey kabul edemem.

— Mösyö de Lauzun!!

Kral'ın sesi odada uzun, korkunç yankılar bırakarak gürlemişti. Anjelik, gayri ihtiyarî bir çığlık kopardı. Lauzun ancak o zaman onun mevcudiyetini farketti. Olanca hışmı ile ona döndü :

— Demek siz de buradasınız, küçük budala! Nasıl yaptınız bu budalalığı bilemiyorum. Dün, size, Prens'le oğlunun hareketlerine göz kulak olun diye yalvarmama rağmen vücudunuzu satmak için dört nala koşup gittiniz...

— Yetişir artık, Mösyö... dedi Kral, derhal çıkınız buradan! Şu andaki hâleti ruhiyenizi affedebilirim ama, kaderinize rıza göstermedikçe bir daha sizi sarayda görmek istemem!

— Rıza göstermek ha! Rıza göstermek... Bu kelimeyi ne kadar seviyorsunuz, efendimiz! Etrafınızda sadece ve sadece esirler görmek istiyorsunuz, şayet, herhangi bir sebep veya kaprisle başlarını iki santim kaldırmalarına müsaade edecek olursanız bile, keyfiniz kaçar kaçmaz bu başların tozlarda sürünmesini emrederdiniz... Yalvarırım beni bırakınız gideyim... Size hizmet etmeğe daima, memnuniyetle hazırım, lâkin beni tabasbusa asla razı edemezsiniz.

Lauzun, huzurdan çekilmek üzere hiç bir müsaade almaksızın yürüdü, salondan çıktı ...

Kral, soğuk bir nazarla Anjelik'e baktı.

Genç kadında huzur nâmına hiç bir şey kalmamıştı.

— Müsaadenizle gidebilir miyim, Haşmetmeap?

Kral başını salladı:

— ... Paris'e döner dönmez Matmazeli bulup biraz teselli etmeyi ihmal etmeyiniz, dedi.

— Etmem, efendimiz...

Kral, aynaya doğru yürüdü.

Ağustos ayında olsaydık havanın fırtınalı olduğunu söylerdik, Mösyö Binet.

— Pek doğru, efendimiz.

— Maalesef Ağustos ayında değiliz. Bir şey seçtiniz mi, Mösyö Binet?

— Evet, efendimiz. Mevcut perukaların en cazibini... Tam tepeye konmuş olan iki sıra bukle, perukanın ne yüksekliğini, nede genişliğini arttırmıyor. Ölçülü bir haşmet veriyor. Ben buna «Elçi» adını taktım.

— Mükemmel... Her zaman münasip bir isim bulursunuz, Mösyö Binet.

— Madam du Plessis-Bellière de ekseriya bana bu mealde iltifat ederler; lûtfen başınızı biraz eğiniz, Haşmepmeap, perukayı güzelce oturtayım.

— Ah, şimdi hatırladım, sizi bana Madam du Plessis göndermişti. Sizi hararetle tavsiye etmişti. Her halde sizi uzun zamandır tanıyor, öyle mi?

— Bir hayli uzun zamandanberi efendimiz.

Kral, altın çerçeveli, kristal aynaya baktı...

— Ne dersiniz, nasıl? diye sordu.

— Efendimiz, zatı şâhanelerine ondan daha lâyığı bulunamaz...

— Yanlış anladınız... Ben perukadan bahsediyorum.

Binet, gözlerini yere indirerek:

— Ben de öyle, Haşmetmeap, dedi.

★

Anjelik, büyük salona girdiği vakit, kimi beklediklerini sordu. Zira, bütün saraylılar en gösterişli, en zengin kıyafetlerini giymişler, alesta bekleşiyorlardı... Lâkin, kimi beklediklerini bilen yoktu.

Madam de Choisy:

— Mutlaka Ruslardır, dedi.

— Acaba Polonya Kralı olmasın, dedi. Anjelik, Kral biraz önce ondan Madam de Montespan'a bahsediyordu.

— Her halde bir elçi olacak, Kral, bütün yabancı asillere karşı takındığı soğuk tavırdan vazgeçti. Hele şu vahşi bıyıklı adama bakınız... Aa, gözlerini sizden ayırmıyor... Bırrr, baktıkça kanım dondu...

Anjelik, gayri ihtiyarî Madam de Choisy'nin gösterdiği tarafa döndü ve Macar Prensi Rakoczy ile gözgöze geldi. Genç adam süratle salonu katetmiş genç kadının önüne kadar gelip, zarif bir reveransla onu selâmlamıştı. Bu toplantı vesilesiyle başına bir peruka giymiş, beline kılıç yerine, altın üzerine mavi taşlarla süslü zarif bir kama takmıştı.

— Madam, bir kaç dakikanızı bana lûtfeder misiniz?

Anjelik, «Acaba yine evlenme teklifinde mi bulunacak!» diye düşündü. Ama bu kalabalıkta bir tehlike varit olamazdı... Yakındaki geniş pencerenin önüne doğru ilerlediler... Prensin kamasındaki mavi taşlar, genç kadına iyice kestiremediği bir şeyi hatırlatıyordu...

Prens, sanki anlamış gibi izah etti:

— Bunlar İran turkuazları...

— İranda bunlara firuze diyorlarmış. Çok zarif bir kama...

— Eski servetimden kala kala bir bu kama kaldı...

Prensin sesi yarı mahcup yarı mağrur çıkmıştı. İlâve etti.

— Bir bu, bir de atım Hospadar... Hospadar, daima en sâdık dostum olarak kalmıştır. O olmasaydı hududu geçemiyecektim. Fakat Fransa'ya geldiğim günden beri zavallıyı Versay'da bir ahırda bırakmak zorunda kaldım. Parisliler onu görünce alaya başlıyorlar..

— Neden?

— Hospadarı görünce anlayacaksınız.

— Beni niçin görmek istemiştiniz, Prens?

— Hiç... Sâdece sizi biraz seyretmek, o kalabalıktan çekip kendime hasretmek istedim.

— Hakikaten pek kalabalık bugün. Versay'ı bu kadar dolu görmemiştim.

— Gülümseyince yanaklarınız da gamzeler oluyor... Ne de kolay gülümsüyorsunuz. Ortada gülümsenecek bir şey yokken bile... Burada ne yapıyorsunuz.

— Aa... ben saraya nedimeyim. Ömrüm burada geçer.

— Ne budalaca bir meşgale!.

— Bu meşgalenin de iyi tarafları vardır... Ne bekliyordunuz yani? Kadınlar, ihtilâller yaratacak evsafa sahip değildirler, görmek ve görünmek isterler o kadar... Büyük bir Kralın sarayını süslemek işi, tam onlara göre bir meşgaledir. Ben daha cazip bir iş tahayyül edemiyorum. Versay'da hayat bir an bile sıkıcı olmaz... Her gün bir yenilikle karşılaşırsınız. Meselâ, şimdi ne ile karşılaşacağınızı biliyor musunuz?

— Hayır... İsviçreli muhafızlardan biri, Hospadar ile kaldığım ahıra geldi beni Versay'a çağırdıklarını söyledi. Kralla mülâkat yapacağımı sandım, kalktım geldim.

— Kral sizi hiç kabul etti mi?

— Bir kaç defa... Kral'ınız despot değil, iyi bir dosttur. Anavatanımı kurtarmam için bana yardım edecek.

Anjelik, yelpazesini sallayarak etrafına bakındı. Kalabalık gittikçe artıyordu. Melez Aliman, genç kadının gümüşle işlemeli zümrüt rengi ağır esvabının kuyruğunu taşımaktan kanter içinde kalmıştı. Anjelik, çocuğun halini görünce, eteği bırakıp biraz dinlenmesini söyledi. Aliman'ın yanına bir yardımcı almak fena olmayacaktı. Meselâ

kuzguni siyah bir zenci çocuk... Biribirine zıt renklerde giydirirse sütlü kahve rengi Aliman'la bir zenci yamağına hoş bir manzara arzederlerdi.

Bunları düşünürken, Rakoczy'nin hâlâ konuşmakta olduğunu farketti; adamı hemen susturdu:

— Hepsi iyi, hepsi güzel ama, bu kalabalığı buraya kimin şerefine topladılar acaba? Bazıları Rus Sefiri gelecek diyor.

Macar Prensinin gözleri nefretle kısıldı, âdeta iki bıçak sırtı haline geldi.

— Ruslar mı dediniz? Onlarla ayni çatı altında bulunmağa tahammül edemem. Ruslar, memleketimi istilâ ettiler. Başşehrimiz Budapeşte'yi Ukranyalılar zlptetti.

Anjelik mütevazi bir edâ ile bundan haberi olmadığını, Ukranya'nın nerede olduğunu bile bilmediğini itiraf etti.

Kendisini mazur göstermek endişesiyle ilâve etti:

— Sâde ben değil, Fransızların hiç biri bilmezler bunu.

Rakoczy, hüzünle başını salladı:

— Heyhat! Batılı büyükler bizim dertlerimize ne kadar bigane kalmışlar meğer... Bir de kalkıp onlardan yardım istiyoruz. Sâdece lisanlarını konuşmak iki millet arasındaki mâniaları yıkamıyor, Fransızca iyi konuşuyorum, değil mi?

— Mükemmel, dedi Anjelik.

— Yine de hiç kimse anlamıyor beni burada.

— Eminim ki, Kral sizi anlayacaktır. O, dünyanın dört bucağında olup bitenleri bilir.

— Ama, onları kendi arzularının, hırslarının terazisinde tartar. İnşallah biz pek hafif gelmeyiz.

Kalabalıkta bir kaynaşma oldu. Beklenen misafir geliyordu. Prens'le Anjelik, pencerenin önünden ayrılıp, kalabalığın arasına karıştılar. Anjelik, sorduğu bir sualin cevabını vaktinde alamayınca, dönüp Prensin yüzünü baktı... Rakoczy âdeta taş kesilmişti. Dişleri arasından:

— Ruslar! diye fısıldadı. Ve genç kadının bileğini yakalayıp öyle bir sıkış sıktı ki, Anjelik, kemiğinin kırıldığını sandı... Rakoczy kulağına eğilmiş izahat veriyordu:

— Şu ortadaki Doroçenko, Kazakların reisi... Budapeşte'ye ilk giren adam.

Anjelik, Rakoczy'nin yanıbaşında huysuz bir at gibi etrafa saldırmağa hazır olduğunu hissetmişti.

Prens, bembeyaz bir yüzle dudakları öfkeden titreyerek:
— Bu affedilmez bir hakaret! diye söylendi.

— Prens Rakoczy, yalvarırım burada bir mesele çıkarmayınız. Fransa sarayında olduğunuzu unutmayın.

Rakoczy duymuyordu bile sanki, Versay'ın ışıl ışıl salonlarından birinde değil de, uçsuz bucaksız steplerde at koştururken karşılaşmışlar gibi, gözlerini, yeni gelenlerin üzerine dikmiş, bekliyordu. Birden, kalabalık yine dalgalandı, kalabalık geriye doğru çekilirken, Rakoczy'yi yutarcasına içine aldı... Macar Prensi, Fransız asilzadelerinin arasında gözden kayboldu.

Anjelik, derin bir oh çekti. Bu nefis sahneyi, nâhoş bir hâdisenin bozmasından ödü kopmuştu. Rakoczy, bir münasebetsizlik edip, Kral'ın gazabına gelmesini istemiyordu. XIV. Louis bir ihtilâlciyi sarayına kabul etmekle hiç de akıllıca davranmamıştı. Bu ateşli genç adamdan herşey beklenebilirdi.

Rus delegasyonu her üç adım da bir durup, şarkvarî bir selâmla, Kralı selâmlıyorlardı. Muhteşem kıyafetleri ile, itaatkâr ve hürmetkâr selâmları garip bir tezat yaratmaktaydı. Anjelik, vahşi iken ehlileştirilmiş hayvanları andıran bu insanların vüuctlarındaki kuvvetin farkına vararak, korkuyla titredi, tüyleri ürperdi. Rakoczy o garip sinirliliği ona da sirayet etmiş gibiydi. Sanki, birden korkunç bir yıldırım düşecek, Versay bir kül yığını haline geliverecek diye tirtir titriyordu. Bakışları Kral'a kayınca, içi biraz rahatladı. XIV .Louis, tahtında o emsalsiz ihtişam, azameti ve kudreti ile, sâkin ve mağrur oturuyordu. Mösyö Binet'in giydirdiği «Elçi» adını taşıyan peruka, Rusların kalpaklarından daha muhteşem görünmekteydi.

Mösyö de Pomponne, bir adım öne çıktı. Uzun yıllar Polonyada elçilik etmiş olan bu adam, Rus delegasyonu ile Fransa Kralı arasında tercüman vazifesi görecekti. Mutad merasimden sonra, delegasyon, Rusyadan getirdikleri hediyeleri Kral'a sunmağa başladılar; sarı, kahverengi ve siyah olmak üzere üç ayı postu... Sibiryadan beyaz ve mavi iki samur kürk, sayısı belli olmayacak kadar mebzul kunduz kürkleri Hazer kıyılarında yetişen kıymetli cins koyunların yeni doğmuş yavrularının derilerinden yapılmış, ipek gibi kayan kocaman bir astragan battaniye, altın yaldızlı kâğıtlara sarılmış muhtelif çay paketleri. Elçi,

bu çayların, Çin imparatoru tarafından Rus Çar'ına hediye gönderildiğini izah etti.

Kraliçe, zekice bir söz sarfedilmek gayreti ile, bu çayların kırk derde devâ olduğunu işittiğini söyledi. Nihayet sıra, mücevherlere gelmişti. Elçi, küçük bir ekmek somunu iriliğinde bir zümrüt parçası çıkardı. Bunu avuç doluları inciler, firuzeler takibetti.

Daha sonra, taht odasına uzun rulolar halinde getirilmiş Buhara halıları açıldı... Göz kamaştıran ipekli kumaş topları ortalığa serildi. İçlerinde Türkistan'da dokunmuş emsali bulunmaz bir top bürümcük, saray kadınları ile birlikte Kraliçe'nin de hayranlık nidralarına sebep oldu... Delegasyona mensup şahıslardan biri, beyaz saten bir yastığın üzerinde, Baykal gölünden çıkarılan altınlarla yapılmış kocaman bir altın topu, Kral'a takdim etti.

Herkes, şaşkınlık ve hayranlık nidaları koparıyordu, kadınlar, halılara, ipeklilere elleriyle dokunmak cüretini bile göze alıyorlardı. Nihayet, elçi, dört kişinin güçlükle taşıdığı bir nesneyi ortaya getirdi... Örtüsünü açtı... Aman Yârabbi... İnanılır gibi değildi... Bu bir binek taşı iriliğinde zümrüt ve bezadi nev'inden, Ural dağlarından çıkarılmış bir cevher parçası idi... Hayret çığlıkları elçinin sesini bastırdı.

Bir kaç dakika sonra, elçi yine konuşmağa başladı. Bu sefer, Fransa kralının nâdide hayvanlara karşı düşkünlüğünü bildikleri için ona, tüylerinden kaşmir şalları dokunan iki Pencap keçisi getirdiklerini haber verdi, Kral, bütün hediyeler için Elçiye, ve delegasyona hararetle teşekkür etti. Bir zamanlar karlı dağların hükümdarı olarak yaşarken, bir ünlü hükümdara hediye edilmek üzere vatanından uzaklaştırılan bir Sibirya kaplanı da, yeni efendisini selâmlamak üzere aşağıda mermer salonda bekliyordu... Uşaklar, Kral'a ve maiyetindekilere yol açmak üzere, ortaya serilen hediyeleri telâşla toplamağa koyulmuşlardı.

İşte olanlar, bu sırada oldu. Cehennemin en derin kuyusundan fırlamış hissini uyandıran simsiyah küçük bir at, mermer merdivenleri, yıldırım hızıyla çıktı, üzerindeki süvari, atı, kalabalığı yararak, salonun ortasına kadar getirip, şaha kaldırdı Bir eli havada, anlaşılmayan bir lisanla, haykırdı. Sonra aynı kelimeleri önce Rusca, akabinde Fransızca olarak tekrarladı:

— Yaşasın Hürriyet!

Havadaki eli hafifçe geriye kaydı, bir şeyler parıldadı... Ve Ukranya reisinin ayakları dibine, şimşek gibi, bir kama saplandı. Atlı, yine aynı yıldırım hızı ile döndü, mermer merdivenlere atılıp, gözden kayboldu...

— At üzerinde! Atla çıktı yukarıya! yine atla indi gitti! Merdivenlerden! At olamaz. Olamaz Midilli denen cinstendi... Imkânsız... At merdiven çıkamaz...

Fransızlar, hâdisenin sadece binicilik yönünden münakaşasını yapmaktaydılar. Lâkin Ruslar'ın gözü, ayakları dibine saplanmış olan kamaya dikilmişti. Fransa Kralı sâkin bir sesle konuşuyordu. Ve Mösyö de Pomponne, tercüme ediyordu... «Sarayım herkese açıktır. Halkım, Krallarını görmek hakkına sahiptirler. Fransa'da yabancılar da hüsnü kabul görürler. Polisimin tedbirlerine rağmen, arada sırada böyle nâhoş hâdiseler olur. Bazı meczuplar, maksatları belli olmayan maceraperestler... Allaha şükür, bu seferkini hafif atlattık. Adam yakalanıp, hapsedilecektir. Şayet meczup ise Bicertre'ye gönderilecek, aklı başında ise, muhakkak surette asılacaktır. Bu hâdisenin bizce gerçekten önemi yoktur.

Ruslar, mütehakkim bir edayla, adamın Macarca konuştuğunu izah ettiler. İsmini öğrenmek hususunda ısrarla durdular.

Anjelik, «Allaha şükürler olsun, onu tanımadılar!» diye geçirdi içinden. Dişleri birbirine vuruyordu. Etraftan bunun bir şaka olduğunu söyleyenler vardı ama, kama hâlâ yerdeydi, ve kimse kımıldayamıyordu. Nihayet, parlak pembe esvaplar giyinmiş papağan gibi rengârenk süslü küçücük biri öne atıldı, kamanın üzerine eğildi, doğrulduğu zaman kama yerinde değildi... Kahkahalar atarak kalabalığın arasında kayboldu... Bu, Alimandı.

Anjelik'ten aldığı emir üzerine, kamayı ortadan kaldırmıştı.

Kraliyet erkânı, ağır ağır merdivenlerden inip, dört atın çektiği kocaman kafesin içinde sabırsız ve öfkeli bir edayla dört dönen kaplan'ın yanına gittiler, muhteşem hayvanın yırtıcı, fakat asil görünüşü zihinlerden biraz önceki tatsız hâdisenin izlerini silmeğe kâfi gelmişti. Sibirya kaplanı, Fas sultanının gösterdiği Afrika aslanı ile, Hindistan'dan gelen iki Fil'in yanında, buzlu Sibirya ovalarının atmosferini temsil edecekti.

Kral, dönüşte, bahçede bir gezinti yaptı...

Madam de Sevigne, kuzeni Bussy-Rabutin'e şöyle yazıyordu:

«Eğlencemizden siz de nasibinizi alsanız istedim. Bugün, Fransa sarayında müthiş bir skandal oldu. Gözümle gördükten sonra, harplerin saray salonlarında nasıl patlak verdiğini iyice anladım. Ateşten yapılmış bir heykel hissini uyandıran adamı şu gözlerle gördüm... Heyecandan bayılmadığıma hâlâ şaşıyorum. Versay'ın taht odasında bir

atlı tahayyül edebiliyor musunuz? «O kadar şaşılacak bir şey değil» diyeceksiniz... Fakat bu atlı, Kral'ın Rus elçisini kabul ettiği salona dört nala girdi. Haydi, şaşılacak birşey değil deyin şimdi, bakayım! Ne dersiniz bu işe? Hayâl gördüğümü iddiaya kalkışacaksanız vaz geçin, zira hâdiseyi benimle beraber 500 kişi daha gördü.

Elindeki kamayı yıldırım gibi fırlattı... Hayır, hayır, rüya filân görmedim... Beynimin sıhhatinden emin olabilirsiniz.

Kama, havada uçtu, Rus serifinin ayakları dibine hışımla saplandı. Kimse kımıldayamadı, o zaman Versay'ı bir alev dilinin yaladığını hissettim. Bu alevi, üzerine basıp söndüren ayak, mini mini bir ayaktı. Madam du Plessis-Bellière'in ayağı... Hani bir defasında bizde görüp yanıp tutuştuğunuz zümrüt gözlü, güzel kadın... Anlıyorsunuz ya, bu hikâye sizde iki kat heyecan yaratacak...

Madam du Plessis, pırıl pırıl bir buluşla, uşağına işaret etti. Ve, zenci uşak, bir ressamın fırça darbesini andıran eşsiz bir süratle, kamayı saplandığı yerden çekip aldı, gözlerden uzaklaştırdı. O zaman, herkes bir oh çekti. Sulh ve sükûn perisi, elinde bir zeytin dalı ile yine nazlı nazlı etrafta dolaşmağa başladı.

Nasıl, hikâyem hoşuna gitti mi? Ne dersin bu işlere?

Madam du Plessis, Kralların yanı başında bulundurma kihtiyacını hissettikleri o nadir kadınlardan biri... Hiç şüphe yok. Zannedersem, bunu kral da çoktan anladı, yani, tahmin ettiğiniz veçhile Sevgili «Kanto» cuğumuzun istikbali pek parlak gibi görünmüyor (Madam de Sevigne mektuplarında Madam de Montespan'dan Kanto diye bahseder - Mütercimin notu).

Tahtı, kolay kolay yeni rakibesine pek devredeceğe de benzemiyor. Allah bilir ya, bu yakınlarda Versay'da epey cümbüş olacak...)

★

Anjelik, Fontainebleau'ya davet edilmemişti. Kral'ın tavsiyesine uyarak, Matmazel'i teşelli için Paris'e döndü. Arabada, esvabının bol, kabarık, eteğinin arasından, Macar Prensi'nin kamasını çıkarıp, tetkike koyuldu. Ateşli ihtilâlci, kamasının yabancı ellere düşmesi gibi bir cezayı hak etmemişti... Zaten, Versay'da Anjelik'ten başka dostu olmadığı da belliydi.

Karşısında oturan Gilandon kardeşlerin, kamaya ilgiyle baktıklarını farkedince, midilli ile taht odasına giren adamın ne olduğunu sordu.

Daima uyur gezerler gibi mahmur ve dalgın olan Gilandon kardeşleri bile bu olay heyecana getirebilmişti. Hayır, ihtilâlci tevkif edilmemişti. Merdivenleri iner inmez, dört nala ormana girip gözden kaybolmuştu. Peşinden koşan muhafızlar eli boş dönmüşlerdi.

Anjelik:

— Oh, Allahım, demek kaçabilmiş! diye düşündü.

Fakat böyle bir düşünceye zihninde yer vermiş olduğu için kendi kendine kızdı... Herşeye rağmen böyle bir hareket cezasını görmeliydi. Ama, yine de, doğrusu pek muhteşem bir jest olmuştu. Gizli gizli, Prens'in bu hareketi ile garip bir iftihar hissi duyuyordu. XIV. Louis, Versay'a doldurduğu esirleri ile kedilerin farelerle oynaması kabilinden bir oyun tutturmuştu, şimdi gücü yeterse, Prens Ra Rakoczy ve Lauzun'la da oynasındı bakalım! Acaba, Lauzun'u tevkif ettirecek miydi? Rakoczy nerede saklanmıştı acaba? O acaip küçük atı ile nereye gitse tanınacaktı...

Anjelik, kara düşüncelere saplanmaktan kurtulmak maksadı ile, selâmeti budala Gilandon kardeşlerle gevezelik etmekte buldu.

Dışarıda, zifirî karanlık, soğuk bir kış gecesi hüküm sürüyor, lâmbalar, sisli karanlığı aydınlatmaktan âciz kalıyorlardı.

Acaba, Rakoczy nerelerdeydi? Anjelik, başını, kanapenin kadife arkalığına dayadı. Kendi kendisi böyle yalnız kaldığı anlarda, sinirlerinin parmak uçlarına kadar şiddetle attığını hissediyordu. Birden, Bahtiyarî Bey'in içirdiği o garip yeşil içkiyi hatırladı... Kanını nasıl da tutuşturmuştu.

Bu düşünce ile, genç kadın, bir **âşığa şiddetle ihtiyacı** olduğunu hissetti. İranlı'nın hücumlarına mukavemet etmekle pek mi iyi yapmıştı sanki? Kendisini kime saklıyordu... Hangi efendiye?... Onu düşünen mi vardı?

Bu acı düşünce, onu Paris'de de sık sık rahatsız etti. Hele bomboş ve kasvetli yatak odasına çekildiği zaman boğulacak raddeye geliyordu.

Versay'da kalıp, **o hay-i huy içinde kendisini unutmayı** tercih ediyordu. Geceleri, karanlık ve sükûnet bastırınca Versay'ın en güzel kadını Anjelik, bir aşk hummasına yakalanıyor, binbir hayâl içinde kıvranıyordu.

Genç kadın, o Sibirya kaplanı gibi, odasında öfkeli öfkeli ve huzursuz dört dönerken, «İnsan acı kaderi ile başbaşa kalmamalı... Kalmamalı» diye söyleniyordu.

Neden Fontainebleau'ya davet edilmemişti? Kral, Madam de

Montespan'ın keyfini kaçıracak bir hareket yapmaktan korkuyor muydu? Kral'ın ondan istediği neydi, kuzum O sinsi, kudretli eli ile, onu nasıl bir âkıbete itiyordu? Sen nasıl bir hayat için yaratıldın Rahibe Anjelik?

Birden odanın ortasında kala kaldı... Yüksek sesle:

— ..... Kral! dedi.

Uşağı Roger, yemekte neler arzu ettiğini sormağa gelmişti. Ona, biraz da çılgınca bir nazarla baktı... Acıkmamıştı. Marie-Anne de Gilandon kendisine adaçayı ikram etmek mevzuunda budalaca bir şeyler geveliyordu. Birden, kızı tokatlamak arzusuna kapıldı. Ama bunu tatbik sahasına koymadı. Sâdece bir şişe erik şarabı istedi. Peşpeşe iki bardak şarap yuvarladı. Kaderin en iyi tedavisi alkoldür.

Rakoczy'nin kaması masanın üzerinde duruyordu. Anjelik, sedef kakmalı abanoz yazı masasına gitti, sayısız çekmelerden birini açtı, bir kutu çıkarıp, kamayı içine koydu.

En mütecessi hizmetçi veya uşak, Madam du Plessis'in bu kutuda ne sakladığını merak edip açacak olursa sukutu hayâlle karşılaşacaktı. Bu kutuda, daha başka, görünüşte pek kıymetsiz bir kaç şey daha vardı ki, Anjelik bunları bir türlü atmağa razı olamıyordu.

Genç kadın bir bardak daha şarap içti. Parmağındaki mavi firuze, Rakoczy'nin kamasındaki taşların yanında ışıl ışıl yanıyordu.

— Allahım, ben bu taş'ın büyüsü altındayım!

Gözlerinin önünde iki esmer çehre canlandı. Biri Iran Prensi'nin, diğeri fakir Macar ihtilâlcisinin... Rakoczy'yi tekrar görmek istiyordu... Taht salonunda yaptığı hareket, asıl karakterini ortaya koymuştu. Cüreti hiç de mânasız değildi. Bilâkis, insana garip bir cesaret aşılıyordu. Sözlerinden, onun hakikî bir kahraman olduğunu nasıl da anlayamamıştı. Bomboş, mânasız, ipsiz sapsız bir sürü gevezelik dinlemekten öylesine aptallaşmıştı ki, artık hakikî bir kahramanla, sahtesini biribirinden ayıramaz olmuştu. Zavallı Rakoczy! Nerelerdeydi acaba? Genç kadın, onu gözlerinin önüne getirince, ağlamaklı oluyordu. Bir kadeh daha yuvarladı. Şimdi, belki yatıp uyuyabilirdi. Ah! yalnızlık ne korkunç şeydi Yarabbi!

Acaba, dudaklarında bir «Evet» lé Suresnés'ye gitse, bu işkence sona erer miydi? Sehvetin sarhoşluğunda kendisini unutmak istiyordu. «Kim olursam olayım, kadınım nihayet... Kaderime karşı niçin direniyorum sanki?»

Aynanın karşısına geçip, çılgın bir feryatla haykırdı:

«Güzelim... Güzelim ben!»

Sonra, aynadaki hayâli mahzunlaştı:

— Zavallı Anjelik, biçare Anjelik... Niçin bu kadar yalnızsın... Niçin?

Bir bardak şarap daha içti...

— Artık iyice sarhoş oldum. Yatınca uyku tutturabilirim...

Birden kına geldi. Ya Matmazel de kendisi gibi teselli kabul etmez kederler içinde kıvranıyor idiyse? Varsın gece yarısı olsundu... Kadıncağızı bir yoklasa, herhalde hoşuna giderdi. İnsan, yalnız olunca, geceler bitmek bilmiyordu.

Telâşla koştu, hizmetçilerini uşaklarını uyandırdı. Arabasını hazırlamlarını emretti. Biraz sonra araba, Paris'in karanlık sokaklarında Luxemburg Sarayına doğru süratle yol alıyordu. Yaa, tahmini doğru çıkmıştı işte! Matmazel uyanıktı. Kral'ın kararını öğrendiğinden beri yataklara serilmiş, gözyaşiyle yastıklarını sırılsıklam ediyordu... Yiyecek namına ağzına iki kaşık çorbadan başka birşey koymamakla inat etmişti. Nedimeleri ve bir iki yakın dostu onu teselli için boşuna gayret sarfetmişlerdi.

Yatağının yanındaki boş yeri göstererek avaz avaz bağırıyordu:

— O şimdi burada olacaktı. Burada olması lâzımdı. Oh, öleceğim ben... hanımlar ,işitin, öleceğim diyorum!

Anjelik'in haleti ruhiyesi böyle bir manzaraya metanet gösterecek durumda değildi... O da hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Matmazel de Montpensier, kaderinin Anjelik'e pek dokunduğunu görünce, onu yanına çağırdı, göğsüne sımsıkı bastırdı... İki dertli kadın, kâh Lauzun'dan, kâh Kral'ın kalbsizliğinden bahsederek, çeşme gibi göz yaşı döküp, biribirlerinin ellerini okşayarak sabahı ettiler.

21. BAHİS

Anjelik, Mösyö Colbert'e, Bahtiyarî Bey'in Kralı ziyarete gelmemesine sebep, şanına lâyık bir kabul töreni tertiplenmemiş olduğunu anlatıp, bitirince, Nâzır, kollarını kaldırıp, bağırdı:

— Bir de ben Krala mütemadiyen fazla israfta bulunmamasını tavsiye edip duruyorum.

XIV. Louis, bu sözleri duyunca güldü:

— Gördünüz ya, Colbert'ciğim, nutuklarınız bazı yerlerde böyle fos çıkıyor, Versay'a etek doluları para harcamak hiç de akılsızca bir yatırım değil. Sarayımı görülmeye lâyık bir cennet köşesine çevirmekle, herkesin merakını celbediyorum. En uzak ülkeler bile bize gıpta ediyorlar. Yabancı ülkelere mensup temsilcilerin, kendi mahallî kıyafetleri içinde, Versay salonlarında hayran hayran dolaşmaları, Fransa'nın muhteşem Kralından âdeta bir efsâne kahramanı gibi bahsetmeleri benim yegâne emelimdir. Fikrimce, kendi aramızda mütevazi olmalıyız ama, dışarıya karşı daima mağrur, muhteşem ve sarsılmaz bir çehreyle görünmesini bilmeliyiz.

İran Elçisinin Versay'ın altın kapılarında arzı endam ettiği gün, teraslara yerleştirilen binlerce saksı çiçek ile, Sarayın bahçeleri göz kamaştıran bir manzara arzediyordu. Büyük salonun döşemesi, tekmil gül petalleri ve portakal çiçekleri ile örtülmüştü.

Bahtiyarî Bey ve maiyeti, paha biçilmez eserlerin teşhir olunduğu Versay salonlarında, ağır ağır dolaşıyorlardı. Gözler önüne serilen altın ve gümüş eşyalar, akla hayâle gelmeyecek kadar zengin mücevherat koleksiyonları, kriltal takımlar, bin bir gece masallarındaki hazineleri gölgede bırakacak derecede muhteşemdi. Gezinti, Sarayın Kraliyet banyo dairesinde nihayet buldu. Eflâtun mermerden yapılmış olan muazzam banyo küveti, Bahtiyar' Bey'in Avrupalılar hakkında edinmiş olduğu pislik mefhumunu zail etmeye kâfi gelmişti.

Bu, Anjelik'in zafer günü idi. Elçiyi Saraya getirmeye o muvaffak olmuştu. Bahtiyarî Bey de Kraliçeyi ve diğer Saray hanımlarını bırakıp, sadece Anjelik'e hitap etmekteydi.

İpek anlaşması ,son derece dostane bir hava içerisinde imzalanmıştı. Anjelik, mutantan törenin kargaşalığından bîtap düşmüş bir halde Paris'e döndü. Fakat, konağının merdivenlerini çıkarken, üstü başı çamur içinde bir uşakla karşılaştı.

— Allahıma şükürler olsun, size yetiştim Madam... Kral, peşinizden beni yolladı.

Ve Anjelik'e derhal Saraya dönmesini emreden bir pusula uzattı:

— Yarın sabaha kadar beklesem olmaz mı acaba?

— Kral bizzat «derhal» dediler, Madam. Hangi saat olursa olsun sizi saray'a götürmek üzere emir aldım.

— Saint-Honore kapısı bu saatte kapalı olur...

— Kapıyı açtıracak bir pasaport var elimde Madam.

— Yolda eşkiyaların hücumuna uğrarsak?

— Silâhlıyım, Madam... Yanımda iki tabanca ile kılıcım var...

Emir Kral'dan geliyordu. Itaatsizlik bahis konusu olamazdı. Anjelik, pelerinine sarıldı, dönüp tekrar arabasına bindi.

Oraya vardıkları vakit, saray, gurubun pembeli gibi ışığı altında mavi bir efsane canavarı gibi gülümsiyordu. Mermer avlunun okyanusu andıran derinliklerinde, Kral'ın konferans salonundaki ışık, iri bir inci tanesi gibi parlamaktaydı. Anjelik, habercinin peşinde, uzun koridorlar boyunca, kapı önlerinde nöbet tutan muhafızların yanlarından süratle geçip ilerlerken, garip bir ürperti duydu.

Kral, yalnız değildi. Uykusuzluktan perişan suratları ile Colbert, de Lionne, Kral'ın rahibi Bossuet, Louvois, Lorraine şövalyesi, daha bir kaç önemli sima, hükümdarın etrafını çevirmişlerdi. Hepsinin yüzlerinde, felâket anlarına has o şaşkın, dehşet ifadesi vardı. Anjelik'in geldiği haber verilince, konuşmayı kestiler. Kral, genç kadına oturmasını söyledi. Sonu gelmiyecekmiş kadar uzun bir süre, Kral, önündeki kâğıtları tetkik ettikten sonra, ağır ağır başını kaldırdı...

— İran elçisi, ziyaretini pek garip bir şekilde sona erdiriverdi. Güney'e doğru yola çıkmış olduğunu haber aldık. Fakat bize... sizle ilgili bir mektup yollamış... alınız, okuyunuz...

Mektupta, önce kral'a gösterdiği nezaket ve iltifattan dolayı teşekkür ediliyor, sonra, Fransa Kralı XIV. Louis'nin İran Şehinşah'ına takdim edilmek üzere, Elçi'ye teslim edilen eşyaların bir listesi «aldım kabul ettim» kabilinden tekrarlanıyordu. Bunlar arasında günü ve mevsimi bildiren iki âdet mücevher kakmalı altın masa saati, zambak desenli altın bir yemek takımı, altın kaplama muazzam bir salon mangalı ,iki büyük pek kıymetli goblen perde, Kral ve Kraliçenin iki büyük portresi, Şah'ın halkına avuç avuç savurması için iki kocaman çekmece dolusu karışık kıymetli taşlar.

Bütün bunlardan başka, İran elçisi Bahtiyarî Bey, kendi şahsına Fransa Kralı tarafından hediye edilmesini umduğu iri bir zümrüt'ün tasvirini yazmıştı. Bu tasvir öylesine garip, ve canlı idi ki, zümrüt diye kastedilen mücevherin bir kadın olduğunu anlamak hiç de zor değildi. Bahtiyarî Bey, böyle kıymetli bir hazineye sahip bir Kral'ın iyi niyetini denemek istediğini de ilâve etmişti.

Madem anlaşma iki tarafı da memnun edecek şekilde imzalanmıştı. Güzel Markizi, Versay'ın zambağını, Fransa sarayının yıldız'ını, Şehinşah hazretlerinin büyük elçisinden esirgeyecek değillerdi elbet!

Bahttyarî Bey, kendi aklınca bir de program hazırlamış, Madam Turkuaz'ın kendisine iltihak için gizliliğe riayet ederek, geceyi bekliyeceğini ve arkadan ona yetişeceğini tasarlayıp, önden yola koyulmuştu.

Lâkin, ilk durakta, elçi'nin içine bir kurt düştü. Bu Batılı hükümdar acaba iki yüzlü mü idi? Acaba, hilesi de şöhreti ve tükenmez hırsı kadar büyük müydü? Bir kalleşlik beklenir miydi?

Anjelik, mektubu okuduktan sonra, şaşkın:

— Şimdi ne olacak? dedi.

Kral ,genç kadının mimiklerini taklit ederek tekrarladı:

— Yaa, şimdi ne olacak? Söyleyiniz bana Madam. Suresnes'de nasıl utanç verici bir harekete tevessül ettiniz de, böyle çirkin bir teklif yapmasına yol açtınız?

— Hareketim, elçiyi bizim görüşümüze ikna etmek üzere onu yumuşatmağa çalışmaktan ibaret kalmıştır. Haşmetmeap, Sadece, Kralımın emirlerine itaat ettim.

— Bir netice elde etmek maksadiyla, vücudunuzu ortaya koymağa sizi ben mi teşvik ettim demek istiyorsunuz?

— Haşmetmeap'ın niyetini açıkça anlamıştım.

— Nasıl bu kadar budalalık ettiniz. Sizin gibi zeki, karakter sahibi bir kadın, bir erkeği yumuşatmak için fahişe rolü oynamadan da bir çok usuller bulabilirdi. Halbuki siz, bu kaba adamın metresi olmayı tercih ettiniz. Cevap verin bana, onun metresi oldunuz mu?

— Anjelik, gülümsememek için dudağını ısırdı. Gözlerini, etraftaki erkeklerin yüzlerinde gezdirdi...

— Efendimiz, sualiniz bu beylerin karşısında beni utandırdı. Müsaade ediniz de bu sualin cevabını yalnız günahlarımı itiraf ettiğim rahibin kulakları duysun.

Kral, gözleri hışımla parlayarak, yerinden yarı doğruldu. Rahip Bossuet, devasâ boyu ile kalktı, kocaman elini kaldırdı:

— Efendimiz, bir insanın ruhuna ait sırları sadece bir rahibin bilmesi lâzım geldiğini size hatırlatmama müsaade ediniz.

— Hareketleri ile devlet işlerine müdahale eden insanların sırlarını Kral da öğrenmek hakkına sahiptir, Mösyö Bossuet. Bahtiyarî Bey, küstahlığı ile bana hakaret etmiş oldu. Lâkin, kim olursa olsun bir erkeğe cesaret verilirse...

— Bahtiyarî Bey'e cesaret verilmedi, Haşmetmeap! dedi Anjelik...

— Bunu duyduğuma memnun oldum.

Kral, ferahlamış gibi yerine oturdu. Bossuet, mazide geçenlerin değil, ancak hâlde mevcut olan meselelerin önem arzettiğini söyledi. Şimdi ortada halledilmesi gereken bir mesele vardı: Bahtiyarî Bey'i gazaba getirmeksizin bu arzusu nasıl reddedilecekti?

Herkes ortaya bir fikir atmağa başlamıştı. Tercy'ye göre Elçi tevkif edilip hapse atılmalı, İran Şahına da elçisinin öldüğü haberi verilmeliydi. Bu sözlerine Colbert, Tercy'nin gırtlağına sarıldı. «Askerler, memleket eknomisinden ne anlarla!» diye haykırdı .Her kafadan bir ses çıkıyor, kimsenin fikri derde şifa olacak bir mahiyet arzetmiyordu. Nihayet sözü Anjelik aldı.

Bahtiyarî Beyin arzusu, onu kırmaksızın pekâlâ reddedilebilirdi. Yalnız, iyi bir bahane bulmak lâzımdı... Ona şöyle denmeliydi, «Madam du Plessis, Kral'ın en fazla kıymet atfettiği, akıl danıştığı gözdesidir. Maalesef, Fransa Kralı, Madam du Plessis'i sarayından ayırmak taraftarı değildir. Zira Versay'da ona ihtiyacı vardır.»

Bu fikir, hepsine mâkul geldi. İş tumturaklı bir mektup yazmağa kalıyordu. Bu işi Colbert üzerine aldı. Mektubu yazıp bitirdikten sonra, yüksek sesle okudu:

«... Sarayımdaki hangi kadını isterseniz alın... Yalnız Madam du Plessis Belliére maalesef size veremiyeceğim... Versayın en genç, en güzel, en sevimli kadınları arasında beğendiğinizi seçmek hakkına sahipsiniz...

Kral, gülümsedi:

— Yavaş gidin, Mösyö Colbert, yoksa beni acaip bir mesleğin mensupları arasına sokacaksınız.

— Efendimiz, takdir buyurursunuz ki, Bahtiyarî Bey'e gönlünü alacak bir teklif yapmaksızın arzusunu reddetmemiz nâhoş neticeler doğurabilir.

— Aman yârabbi, böylesi de hiç aklıma gelmemişti. Yerden göğe kadar haklısınız.

Kral'ın toplantıdan beşuş bir çeyreyle ayrılmasına herkes sevinmişti. Zira, konferanstan önce siyasî hava o kadar gergindi ki, bir yerden patlak vereceğinden korkuluyordu. Kral, saray mensuplarının merakını tatmin için, İran Elçisinin Fransız kadınlarını pek beğendiğini, memle-

ketine hâtıra olarak bir Fransız kadını götürmek arzusunu izhar etti, ancak, Anjelik'in adından hiç bahsetmedi. Kral devam ediyordu:

— İşin güç tarafı böyle bir hâtıranın intihabı idi. Benim kanaatımce, böyle bir intihabı Mösyö de Lauzun dostumuza tevdi etmeliyiz. Bu gibi işlerde ondan daha güvenilir bir mütehassıs bulamayız...

Peguilin, zarif bir hareketle elini salladı:

— Benim için pek kolay bir vazife bu. Sarayımız sürüyle güzel fahişelerle dolu...

Uzandı, Madam de Montespan'ın çenesini hafifçe tuttu:

— Meselâ şu... pekâlâ olur... Bir Prens'i oyalayabileceğini ispat etmiş durumda zaten...

Markiz, genç adamın elini, sert bir hareketle, itti... Yüzünü burusturarak:

— Küstah!

Peguilin, bu sefer Monaco Prenses'ine döndü:

— Öyleyse buna ne buyurulur? Bence hiç de fena değil, zaten şimdiye kadar önüne böyle bir fırsat geçmemişti. Uşakları bile denedi ama.

Kral, öfkeli bir sesle, Peguilin'in sözünü kesti:

— Sözlerinize dikkat edin, Peguilin.

Madam de Choisy, Anjelik'in kulağına eğildi:
— Galiba, Lauzun, Bastil'i bir kere daha boylayacak. Bu İran Elçisinin rezaleti nedir kuzum? Galiba sizin adınız da karıştı bu işe...

Bana öyle geliyor...

Anjelik, Parise döneceğini bilhassa gizleyerek:
— Saint — Germain'de size herşeyi teferrüatı ile anlatırım, dedi.

★

Kamçı şakırtıları, tekerlek gıcırtıları içinde, arabalar sıraya girip, harekete hazırlanmışlardı... Birkaç gün müddetle Versay'ın altın kapıları, uzun pencereleri kapalı kalacaktı. Saray halkı, Saint - Germain'e gidiyordu...

Lionne, geçerken, arabanın penceresinden başını uzatıp seslendi:
— Kabak benim başımda patladı. Artık ne kadar alay etseniz yeri-

dir. İran Elçisine teselli mükâfatını bulmağa beni memur etti. Kral hazretleri... Karım ne diyecek bu yeni mesleğime bilmem... Molyer'in trupundan genç bir aktris görmüştüm, yükselme hevesinde, zeki oynak bir şeydi. Onu kandırıp Elçi'nin yanına katabileceğimi sanıyorum... İnşallah başarırım...

— Haydi hayırlısı! dedi Anjelik. Dudaklarında garip bir tebessüm vardı...

Gözlerini güçlükle açık tutabiliyordu... Yirmi dört saattir, oturup dinlenmeden öteye beriye koşmuş, perişan olmuştu. Ama, arabaya binip Paris'e dönmek düşüncesi de midesini bulandırıyordu.

Arabacı, şapkası elinde, avluda hanımını beklemekteydi... Büyük bir hürmet ve nezaketle, Markiz'e arabasını son defa sürmek şerefine sahip olacağını bildirdi. Madam'ın yanında gücünün yettiği kadar vazifesini yapmağa çalışmıştı... Ama artık yaşlanıyordu. Madamla Markiz'in hizmetinde daha fazla çalışamıyacağı için müteessirdi.

İkinci Cildin Sonu

ÜÇÜNCÜ KİTAP DA BASILMAKTADIR

HALK

kitabevinin
diğer
eserleri...

Vurguncular

Kin Ping Mei

Allahın
Avukatı

Bülbülü
Öldürmek

Aşka Giriş

Dünyada 35 MİLYON SATAN Büyük roman

Dünya basını bu eser için ne dedi

"Bu eseri elimden bırakamadım... Angélique, Güzel ve Çirkin'in, Üç Silâhşörlerin, Suç ve Ceza'nın ve Rüzgâr Gibi Geçti'nin mükemmel bir karışımı, hareket dolu güzel bir melodramdır... Kaleme alınışındaki kudret ve geniş bir tetkik mahsulü olmasına rağmen onu edebi kabul etmeyenler olursa, bir kere okumalarını tavsiye ederim." **Diana Gillon · Reynolds News**

"Hikâye büyük bir kudret ve uslupla anlatılmış. Onyedinci Asır Fransa'sı adeta yeniden canlanıyor. Renkli ve sarıcı bir havası var... Tarihi bir kitapta bulunacak herşey bu eserde mevcuttur : Entrika, ihtiras, mizah ve trajedi...

Rose Norman · Books and Bookmen